

1886.134

5/5/017. Γραμματικὴ
Λουκᾶ Χριστοδούλου
10. Κωνσταντίνου
1886

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Α. Χριστοδούλου σχολάρχην τοῦ ἐν Θήβαις
Ἑλληνικοῦ σχολείου.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ 3ο Ἰουλίου κρίσιν τῆς Ἑλλη-
νικῆς Γραμματικῆς τοῦ σχολάρχου Λουκᾶ Χριστοδούλου τῆς
πρὸ τοῦτο κληρωθείσης Ἐπιτροπῆς, καθ' ἣν εὐρέθη αὕτη ἡ
Γραμματικὴ οὐχὶ κατωτέρα τῶν ἄχρι τοῦδε ἐν χρήσει ὁμοίων,
ἐπομένως δυναμένη νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ταῖς ἄλλαις εἰς τὰ
ἑλληνικὰ σχολεῖα· ἐπόμενοι δὲ τῷ ἄρθρῳ 7 τοῦ πρὸς ἐκτέλε-
σιν τοῦ περὶ διδασκτικῶν βιβλίων ΣΜΘ' νόμου Β. Διατάγματος
τῆς 2 Δεκεμβρίου 1867 ἐγκρίνομεν τὴν εἰρημένην Ἑλληνικὴν
Γραμματικὴν ὡς διδασκτικὸν βιβλίον ἐν Ἑλληνικοῖς σχολείοις
καὶ ὀρίζομεν τιμὴν ἐκάστου ἀντιτύπου αὐτῆς δραχ. δύο νέας
συμφώνως πρὸς τὴν περὶ τούτου γνώμην τῆς μνημονευθείσης
Ἐπιτροπῆς.

Ἡ παροῦσα ἡμῶν ἀπόφασις κοινοποιήσεται τῷ συγγραφεῖ
κ. Α. Χριστοδούλου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1878.

Ὁ ὑπουργὸς
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΗΓΙΑΝΝΗΣ.

Κρήνη. Δημιουργοῦ
Ἐπιτροπῆς τῆς 5 Μαΐου

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

§ 1. *Γραμματική* λέγεται ἡ τέχνη τοῦ ὀρθῶς λαλεῖν καὶ γράφειν γλῶσσάν τινα· διαίρεται δὲ εἰς δύο μέρη, εἰς τὸ *τυπικόν* καὶ τὸ *συντακτικόν*.

ΣΗΜ. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει κυρίως τέσσαρας διαλέκτους, τὴν Αἰολικὴν, Δωρικὴν, Ἰωνικὴν καὶ Ἀττικὴν· ἡ δὲ παρούσα Γραμματικὴ εἶνε τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΥΠΙΚΟΝ

Περὶ γραμμάτων.

§ 2. Γράμματα ἢ στοιχεῖα¹ λέγονται τὰ γραπτὰ σημεῖα τὰ δηλοῦντα τὰς ἀμερεῖς καὶ ἀδιαίρετους φωνὰς τοῦ ἀνθρώπου.

§ 3. Τὰ γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλῶσσης εἶνε 24· α, β, γ, δ², κλπ· διαίρουνται δὲ κατὰ τὴν προφορὰν εἰς δύο· εἰς *φωνήεντα* καὶ εἰς *σύμφωνα*.

§ 4. Τὰ φωνήεντα εἶναι ἑπτὰ· α, ε, η, ι, ο, υ, ω· λέγονται δὲ *φωνήεντα*, διότι καθ' ἑαυτὰ ἀποτελοῦσι τελείαν φωνήν· τὰ δὲ σύμφωνα εἶναι δέκα ἑπτὰ· β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ· λέγονται δὲ *σύμφωνα*, διότι ἔν' ἀποτελέσωσι φωνήν, συνεχφωνοῦνται μετὰ τῶν φωνήεντων.

¹ Γράμματα μὲν, διότι γράφονται· στοιχεῖα δὲ, διότι εἶνε τὰ ἀπλοῦστα μέρη τῶν λέξεων.

² Τὰ ὀνόματα καὶ τὰ σημεῖα τῶν γραμμάτων δὲν εἶνε ἑλληνικά, ἀλλὰ φοινικικά, διότι κατὰ τὴν κοινὴν παράδοσιν ἔφερον αὐτὰ ὁ Κάδμος ἐκ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Φοινίκης.

§ 5. Τὰ φωνήεντα διαιροῦνται κατὰ τὸν χρόνον εἰς τρία· εἰς βραχέα, μακρὰ καὶ δίχρονα⁴.

α'. Τὰ βραχέα εἶνε δύο· ε, ο, λέγονται δὲ βραχέα, διότι οἱ παλαιοὶ προέφερον αὐτὰ ἐν βραχεῖ χρόνῳ.

β'. Τὰ μακρὰ εἶνε δύο, η, ω, λέγονται δὲ μακρὰ, διότι οἱ παλαιοὶ προέφερον αὐτὰ ἐν μακρῷ χρόνῳ.

ΣΗΜ. Χρόνος ἐνταῦθα καλεῖται τὸ χρονικὸν διάστημα ἐντὸς τοῦ οὐοῦ οἱ παλαιοὶ ἐξεφώνουν τὰ φωνήεντα· μονὰς δὲ τοῦ χρόνου ἐλαμβάνετο ὁ βραχύς, ὁ δὲ μακρὸς εἶνε διπλάσιος τοῦ βραχείου.

γ'. Τὰ δίχρονα εἶνε τρία· α, ι, υ, λέγονται δὲ δίχρονα, διότι ἄλλοτε μὲν ἐλαμβάνοντο ὡς βραχέα, ἄλλοτε δὲ ὡς μακρὰ.

ΣΗΜ. Σημειοῦμεν τὰ βραχέα ἢ μακρὰ δίχρονα γράφοντες ἐπ' αὐτῶν τὸν βραχὺν (˘) ἢ μακρὸν (ˉ) χρόνον· ᾱ, ῖ, ῠ, αῖ, ῡ.

§ 6. Δύο φωνήεντα μονοφώνως προφερόμενα λέγονται δίφθογγοι· εἶνε δίφθογγοὶ δέκα, ἕξ κύριαι, αἰ, αὐ, εἰ, εὐ, οἰ, οὐ, καὶ τέσσαρες καταχρηστικαί, φ, η, ω, υ· ἡ δὲ ηυ γίνεται ἐκ τῆς αὐ καὶ εὐ κατὰ τροπὴν τοῦ α καὶ ε εἰς η, ἡ δὲ ων γίνεται ἐκ τῆς αὐ κατὰ τροπὴν τοῦ α εἰς ω καὶ εἶνε Ἰωνική· οἷον αὐξάνω-ἠῦξανον, εὐχομαι-ἠῦγμαί, θαῦμα-θῶμα.

ΣΗΜ. Ἡ φ, η, ω, υ λέγονται καταχρηστικαί, διότι τὸ ἐν μόνον φωνῆεν αὐτῶν προφέρεται, τὸ δὲ ι μένει ἄφωνον.

§ 7. Τὸ πρῶτον φωνῆεν τῶν διφθόγγων λέγεται προτακτικὸν καὶ εἶνε τὸ α, ε, ο, τὸ δὲ δεῦτερον ὑποτακτικὸν καὶ εἶνε ι καὶ υ· ἡ δὲ υ συνίσταται ἐκ δύο ὑποτακτικῶν φωνηέντων καὶ εὐρίσκεται μόνον πρὸ φωνήεντος· οἷον, μῦτα, υῖος, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ προτακτικὸν φωνῆεν τῶν μὲν κυρίων διφθόγγων εἶνε βραχὺ πλὴν τοῦ γραῦς καὶ ναῦς, τῶν δὲ καταχρηστικῶν μακρὸν, πλὴν τῆς υι, τῆς ὁποίας τὸ υ εἶνε συνήθως βραχὺ.

§ 8. Τὸ ι, ὅταν εἶνε ὑπὸ τὸ α, η, ω, λέγεται ὑπογεγραμμένον (α, η, ω)· ὅταν δὲ εἶνε μετὰ τὸ υ, λέγεται προσγεγραμμένον (υι). Τὸ ὑπογεγραμμένον ι εἰς τὰ κεφαλαῖα προσγράφεται· οἷον, ΤΩΙ ΥΙΩΙ.

ΣΗΜ. Τὸ υ τῆς αὐ καὶ εὐ πρὸ φωνήεντος μὲν, ἀμεταβόλου, μέσου καὶ πρὸ τοῦ ζ προφέρεται ὡς β· οἷον, αἶος, εὐήλιος, ἀδλός, εὐμενής, εὐνομος, εὐγενής, εὐδοξία, εὐζωνος, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων ἢ ἐν τέλει λέξεως προφέρεται ὡς φ· οἷον, αὐτός, εὐσχήμων, αῦ, εῦ.

§ 9. Ἄπασαι αἱ δίφθογγοὶ εἶνε μακραὶ πλὴν τῆς αἰ καὶ οἰ, αἵτινες, ὅταν εἶνε ἐν τέλει λέξεως ἄνευ ληκτικοῦ συμφώνου, λογί-

⁴ Τὰ φωνήεντα ὡς πρὸς τὸν χρόνον διαιροῦνται κυρίως εἰς δύο, εἰς βραχέα καὶ μακρὰ· τὰ δὲ α, ι, υ ἐλαμβάνοντο καὶ ὡς μακρὰ, διότι ἡ Ἑλλ. γλῶσσα δὲν εἶχεν ἰδιαίτερα σημεῖα διὰ τὸν μακρὸν φθόγγον αὐτῶν.

ζονται ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν βραχεῖαι· οἶον, *σφαῖραι, τοῖχοι*. "Οταν ὁμως ἡ αι καὶ οι εἶνε καταληκτικαὶ τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως τῶν ῥημάτων καὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (*ἐμοί, μοι, σοί, οἱ*) καὶ τῶν εἰς οι ληγόντων ἐπιρρημάτων (*οἴκοι, Φαληροί, ποί, οἶ, κλπ.*) καὶ τῶν μορίων *βαβαί, παπαί, χαμαί, αἰ αἰαῖ*, εἶνε μακράι.

§ 10. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς ἄφωνα καὶ ἡμίφωνα. Τὰ ἄφωνα εἶνε ἑννέα· *κ, π, τ, γ, β, δ, χ, φ, θ*· λέγονται δὲ ἄφωνα, διότι καθ' ἑαυτὰ οὐδεμίαν σχεδὸν φωνὴν ἔχουσι· τὰ δὲ ἡμίφωνα εἶνε ὀκτώ· *ζ, ξ, ψ, λ, μ, ρ, σ*· λέγονται δὲ ἡμίφωνα, διότι ἔχουσιν ἡμιτελῆ φωνήν.

§ 11. Τὰ ἄφωνα διαιροῦνται κατὰ μὲν τὸ πνεῦμα, μεθ' οὗ συνοδεύονται προφερόμενα, εἰς ψιλὰ, μέσα καὶ δασέα· κατὰ δὲ τὰ φωνητήρια ὄργανα, δ' ὧν προφέρονται, εἰς οὐρανισκόφωνα, χειλεόφωνα καὶ ὀδοντόφωνα ἢ ῥινοσκόφωνα· οἶον,

	ψιλὰ	μέσα	δασέα
οὐρανισκόφωνα	<i>κ</i>	<i>γ</i>	<i>χ</i>
χειλεόφωνα	<i>π</i>	<i>β</i>	<i>φ</i>
ὀδοντόφωνα	<i>τ</i>	<i>δ</i>	<i>θ</i>

Ταῦτα καθέτως μὲν λέγονται σύστοιχα, ὀριζοντίως δὲ ἀντίστοιχα.

ΣΗΜ. Πνεῦμα ἐνταῦθα λέγεται ὁ ἦχος ὁ ἐκ τοῦ λάρυγγος ἡμῶν ἐξερχόμενος, ὅταν προφέρωμεν τὰ ἄφωνα, καὶ εἶνε ψιλὸς (λεπτὸς) εἰς τὰ ψιλὰ, δασὸς (παχὺς) εἰς τὰ δασέα καὶ μέσος (μεσατός) εἰς τὰ μέσα.

§ 12. Τὰ ἡμίφωνα διαιροῦνται εἰς τρία· εἰς διπλᾶ, ἀμετάβολα καὶ τὸ συριστικὸν ἢ μοναδικὸν σ.

α'. Τὰ διπλᾶ εἶνε τρία, *ξ, ψ, ζ*· λέγονται δὲ διπλᾶ, διότι κατὰ τοὺς παλαιοὺς γραμματικοὺς συνίστανται ἐκ δύο γραμμάτων, ἤγουν τὸ μὲν *ξ* ἐκ τοῦ *κσ* (*γσ, χσ*), τὸ δὲ *ψ* ἐκ τοῦ *πσ* (*βσ, φσ*), τὸ δὲ *ζ* ἐκ τοῦ *σδ*· διὸ τὸ μὲν *ξ* ἀνάγεται εἰς τὰ οὐρανισκόφωνα, τὸ δὲ *ψ* εἰς τὰ χειλεόφωνα, τὸ δὲ *ζ* εἰς τὰ ὀδοντόφωνα.

β'. Τὰ ἀμετάβολα εἶνε τέσσαρα· *λ, μ, ρ, σ*· λέγονται δὲ ἀμετάβολα, διότι ἐν τῇ κλίσει τῶν λέξεων δὲν μεταβάλλονται· οἶον, *μῆν-μηνός-μηνί*, κλπ. Ταῦτά δὲ λέγονται καὶ ὑγρά, διότι εὐκόλως συμπλέκονται καὶ συμπροφέρονται μετὰ τῶν ἄλλων συμφῶνων· οἶον, *ἄντρον, στρατός, κάμπτρα*.

γ'. Τὸ σ λέγεται συριστικὸν μὲν, διότι ἡ προφορὰ αὐτοῦ συνοδεύεται ὑπὸ συριγμοῦ τινος· οἶον, *σῶμα*· μοναδικὸν δὲ, διότι εἶνε

¹ Καταχρηστικῶς ταῦτα ὀνομάσθησαν διπλᾶ, διότι αὐτὰ ὕστερότερα ἐπινοηθέντα παριστώσι δι' ἑνὸς γράμματος τὴν φωνὴν δύο συμφῶνων· οἶον, *ξ=κσ, ψ=πσ, ζ=σδ*.

μόνον. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἢ ἐν μέσῳ λέξεως γράφεται οὕτω (σ) καὶ λέγεται ἀρχικόν· ἐν δὲ τῷ τέλει οὕτω (ς) καὶ λέγεται τελικόν· οἷον *σύστασις*.

§ 13. Ἐκ τῶν συμφώνων μόνον τὸ *ν, ρ, σ, (ξ, ψ)* εὐρίσκονται ἐν τέλει λέξεως, διὸ καὶ τελικὰ λέγονται· τὰ δὲ λοιπὰ ἀποβάλλονται πλὴν τοῦ εὐφωνικοῦ *κ* (καὶ *χ*) εἰς τὸ οὐκ καὶ οὐχ, διότι αἱ λέξεις αὗται προφέρονται μετὰ τῶν ἐπιφερομένων σφιγκτὰ ὡς μία λέξις, διὸ οὐδὲ τόνον δέχονται (§ 35).

ΣΗΜ. Ἐκτὸς τῶν 24 γραμμάτων ἡ Ἑλλ. γλῶσσα εἶχε καὶ δύο ἄλλους φθόγγους, τὸ *F*, ὅπερ ὡς ἐκ τοῦ σχήματός του ὀνομάζεται δίγαμμα καὶ εὐρίσκεται μόνον ἐν ταῖς παλαιτάταις ἐπιγραφαῖς, καὶ τὸ *j*, ὅπερ διὰ τὴν κακοφωνίαν του πρωιμώτατα ἀπέβαλεν ἡ Ἑλλ. γλῶσσα.

Περὶ συλλαβῆς καὶ λέξεως.

§ 14. *Συλλαβὴ* λέγεται ἡ σύλληψις ἑνὸς ἢ πλείονων συμφώνων μεθ' ἑνὸς φωνήεντος ἢ διφθόγγου· ἀλλὰ καὶ ἐν μόνον φωνῆεν ἢ μία διφθογγος ἀποτελεῖ συλλαβὴν καταχρηστικῆν· οἷον, *βα, στα, στρα, α, ου*.

§ 15. *Λέξις* λέγεται ἡ ἑναρθρος φωνή, τὴν ὁποίαν ἐκφωνεῖ ὁ ἄνθρωπος πρὸς παράστασιν ἑννοίας τινός. Πᾶσα δὲ λέξις συνίσταται ἐκ συλλαβῶν καὶ λέγεται μονοσύλλαβος μὲν, ὅταν ἔχη μίαν συλλαβὴν· οἷον, *μῦς, πούς*· δισύλλαβος δέ, ὅταν ἔχη δύο· οἷον, *λόγος*· πολυσύλλαβος δέ, ὅταν ἔχη πλείονας τῶν δύο· οἷον, *ἄνθρωπος, διδάσκαλος*.

§ 16. Ἡ συλλαβὴ λέγεται *καθαρά* μὲν, ὅταν ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος· *μὴ καθαρά* δέ, ὅταν ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου· οἷον, *ἄ-γι-ος*.

§ 17. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως λέγεται *λήγουσα*, ἢ δὲ πρὸ τῆς ληγούσης *παραλήγουσα*, ἢ δὲ πρὸ τῆς παραληγούσης *προπιραλήγουσα*, ἢ δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως *ἀρχικὴ* ἢ *ἀρχουσα*· οἷον, *δι-δά-σκα-λος*.

§ 18. Ἡ συλλαβὴ λέγεται·

α'. *βραχεῖα*, ὅταν ἔχη φωνῆεν ἢ διφθογγον ἢ δίχρονον βραχύ· οἷον, *γένος, λόγοι*.

β'. *φύσει μακρά*, ὅταν ἔχη φωνῆεν ἢ διφθογγον ἢ δίχρονον μακρόν· οἷον, *ῥῶα, δῆμον*.

γ'. *θέσει μακρά*, ὅταν ἔχη βραχύ φωνῆεν ἢ βραχύ δίχρονον πρὸ δύο συμφώνων ἢ ἑνὸς διπλοῦ· οἷον, *ἔσπεφεν, ὄζος, πλάξ, κατηλιψ*.

ΣΗΜ. Ἡ λέξις λέγεται σύνθετος, ὅταν συνίσταται ἐκ δύο ἢ πλείονων λέξεων· οἷον, *βουλη-φόρος, δια-φέρω, μακρο-καμπυλα-ύχην*· ἀπλή δέ, ὅταν συνίσταται ἐκ μιᾶς· οἷον, *βουλή, φόρος* (§ 386).

Περὶ συλλαβισμοῦ.

§ 14. Συλλαβισμὸς λέγεται ὁ χωρισμὸς τῆς λέξεως εἰς τὰς συλλαβὰς αὐτῆς· κανόνες δὲ τοῦ συλλαβισμοῦ εἶνε οἱ ἑξῆς:

α'. Δύο ἄλλεπάλληλα φωνήεντα, ἐὰν δὲν ἀποτελῶσι δίφθογγον, χωρίζονται ἐν τῷ συλλαβισμῷ· οἷον, ἀ-ῖ-δι-ος, ἄ-ῦ-λος, ἰ-α-τρός, κλπ.

β'. Σύμφωνον ἢ σύμφωνα μεταξύ δύο φωνήεντων ἐν μέσῳ λέξεως εὐρισκόμενα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ δευτέρου φωνήεντος· οἷον, ἄ-ρω, φέ-ρω, πέ-τρα, δά-φνη, ἐ-χθρός, ἄ-σμα. Χωρίζονται δὲ ἐν τῷ συλλαβισμῷ 1) τὰ αὐτὰ σύμφωνα· οἷον, ἄλ-λος, ἔπ-πος, λάκ-κος, γλῶσ-σα, πρᾶτ-τω· ὡσαύτως καὶ τὸ Σαπ-φώ, Βάχ-χος Ἀτ-θίς (ὡς ἐκ τοῦ Σαφφώ, Βάχχος, Ἀθθίς.) 2) τὰ ὑγρά ἢ τὸ γ πρὸ συμφώνου· οἷον, ἀλ-μυρός, ἄρ-μα, ἄρ-ριον, ἀδελ-φός, καρ-χάω, ἀνάρ-κη, πλὴν τοῦ μν· οἷον, τέ-μνω, κά-μνω.

γ'. Τὰ σύνθετα χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των· οἷον, ἐξ-ἠλθον, συν-εκ-δέχομαι· ὅταν ὅμως τὸ πρῶτον συνθετικὸν πάσχη ἐκθλιψιν, τότε τὸ σύμφωνον τοῦ ἐκθλιφθέντος ἢ ἀποστραφέντος φωνήεντος συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπιφερομένου φωνήεντος· οἷον, πα-ρέ-χω, κα-τ' ἐ-μοῦ.

Περὶ τόνων.

§ 20. Οἱ τόνοι εἶνε τρεῖς· ὀξεῖα (´), ἣτις σημαίνει τὸν ὀξύν (ὑψηλὸν) τόνον ἢ βαρεῖα (˘), ἣτις σημαίνει τὸν βαρὺν (χαμηλὸν) τόνον ἢ περισπωμένη (˘˘), ἣτις σημαίνει τὸν τεθλασμένον τόνον¹, καὶ τίθενται ἐπὶ ἐκείνης τῆς συλλαβῆς τῶν λέξεων, ἣτις προφέρεται δυνατώτερα τῶν ἄλλων.

ΣΗΜ. Οἱ τόνοι εἶναι κυρίως δύο, ἡ ὀξεῖα καὶ ἡ βαρεῖα· ἡ δὲ περισπωμένη γίνεται ἐξ ὀξεῖας καὶ βαρεῖας (˘˘).

§ 21. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, παραληγούσης, καὶ προπαραληγούσης· ἡ δὲ λέξις λέγεται ὀξύτονος μὲν, ἐὰν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἷον, ἀγαθός· παροξύτονος δέ, ἐὰν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἷον, θεολόγος· προπαροξύτονος δέ, ἐὰν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· οἷον, διδάσκαλος.

§ 22. Ἡ περισπωμένη τίθεται ἐπὶ τῆς μακρᾶς ληγούσης καὶ παραληγούσης· ἡ δὲ λέξις λέγεται περισπωμένη μὲν, ἐὰν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἷον τιμῶ· προπερισπωμένη δέ, ἐὰν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἷον, τιμῶμεν.

§ 23. Ἡ βαρεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὅταν ἡ ὀξύτονος

¹ Τόνος ἐντοῦθα λέγεται ὁ ὑψηλότερος ἢ χαμηλότερος ἦχος τῆς φωνῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν προφέρῃ τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων· οἷον ἀν-θρώ-πος.

λέξις δὲν χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιφερομένης διὰ στιγμῆς· ἢ δὲ λέξις λέγεται βαρύτερος· οἶον, ἀγαθός ἀνθρώπος.

ΣΗΜ. Βαρύτερος λέγεται καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις ἄτονον ἔχουσα τὴν λήγουσαν· οἶον λέγω, λόγος. — Τοὺς τόνους ἐπενόησεν ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος τῷ 200 π. Χ.

§ 24. Τὸ ἐρωτηματικὸν τις καὶ τί πάντοτε ὀξύνεται· οἶον, τις; τί;

§ 25. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· οἶον, λέγω, λόγος, πλάκα, τίτος;

§ 26. Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη πάντοτε ὀξύνεται· οἶον, ἥλιος, ἄξιος.

§ 27. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη ὀξύνεται· οἶον, ῥώμη, ὥρα, δήμοις.

§ 28. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται· οἶον, δήμος, μοῦσα, ὦραι.

§ 29. Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς αν, ευ καὶ ου τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· οἶον, αυ, ευ, πού· πλὴν τοῦ ἰδοῦ, ἰού, οὐ καὶ τοῦ ἐγκλιτικῷ πού.

§ 30. Τὰ μόρια νῦν, οὔν, γοῦν, ἦ, ᾧ, μῶν, γρῦ περισπῶνται.

§ 31. Τὰ εἰς ὡς καὶ αἰ ἐπιρρήματα τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπῶνται· οἶον, ἀληθῶς, πῶς, ποῖ, Μεγαροῖ, πλὴν τῶν ἐγκλιτικῶν πῶς, ποῖ, τοῖ.

§ 32. Ἡ θέσει μακρὰ συλλαβὴ τονίζεται ὡς βραχεῖα· οἶον, λέξις, ὄχος, ὄχθος.

§ 33. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε φύσει ἢ θέσει μακρὰ, ἢ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται· οἶον, ἀνθρώπος — ἀνθρώπου, καλαῦρος (μαγκοῦρα), πλὴν τῶν ἀττικῶν πόλεως, πήχεως, εὐρεως, κλπ.

§ 34. Ὅταν ἡ λέξις αὐξάνη ἐν ἀρχῇ, ὁ τόνος ἀναβιβάζεται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, λέγω-ἐλεγον, ὀδός-σνδοδος· ὅταν δὲ αὐξάνη ἐν τέλει, καταβιβάζεται πρὸς τὴν λήγουσαν καθ' ὅσον ἀναγκάζεται ὑπὸ τῆς προσλαμβανομένης συλλαβῆς· οἶον, λέγομαι-λεγόμεθα-λεγομένη.

Ἄτονα ἢ προκλιτικά.

§ 35. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα, ὀ, ἦ, οἰ, αἰ, τρεῖς προθέσεις, ἐν, εἰς (ἐς), ἐκ (ἐξ) καὶ τρία μόρια, ὡς, εἰ, οὐ δὲν τονίζονται, διότι προφέρονται στενωῶς μετὰ τῆς ἐπιφερομένης λέξεως ὡς μία λέξις· διὸ καὶ ἄτονοι ἢ προκλιτικαὶ καλοῦνται αὐταὶ αἰ λέξεις. Τὸ ὡς ὅμως ἀντὶ τοῦ οὕτως λαμβανόμενον ἢ ἐν ἀντιστροφῇ, καὶ τὸ οὐ ἐν τέλει λόγου τιθέμενον τονίζονται· οἶον, καὶ οὐδ' ὡς

ὠργίζετο, θεὸς ὧς (=ὡς θεός), λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἐρρίπτουν, ἐξικνοῦντο δὲ οὐ, οὔτε ἔβλαπτον οὐδένα· πῶς γὰρ οὐ;

ΣΗΜ. Τὸ ὧς ἀντὶ τοῦ οὕτως παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς εὔρηται μόνον εἰς τὰς φράσεις, οὐδ' ὧς, μηδ' ὧς, καὶ ὧς.

Ἐγκλιτικά.

§ 36. Αἱ ἀντωνυμίαι μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, οὔ, αἶ, ἔ, σφίσι, τίς, τί, ὁ ἐνεστώς τοῦ εἰμί καὶ φημί (πλὴν τοῦ εἶ καὶ φής), τὰ μόρια πῶς, πού, πῶ, ποί, πῆ, ποθί, ποθεν, τέ, τοί, γέ, νῦν, πέρ καὶ τὸ ἀχώριστον δέ καὶ τὰ ποιητικὰ σφέ, σφωίρ, μίν, νίν, κε, νύ, ρα, θήν λέγονται ἐγκλιτικά, διότι ἐγκλίνουσι (μεταβιάζουσι) τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ἢ ἀποβάλλουσιν αὐτόν, διότι προφέρονται σφιγκτὰ μετὰ τῶν προηγουμένων ὡς μία λέξις· γίνεται δὲ ἡ ἐγκλισις κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας·

α'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴνε προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη ἢ ἄτονος, τὸ ἐγκλιτικὸν μεταβιάζει τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης ὡς ὄξειαν· οἶον, ἀνθρώπος τις, Μέγαροδδε, σῶμά μου, εἶ τις.

ΣΗΜ. Ὄταν ἡ προπερισπωμένη λέξις λήγῃ εἰς ξ η ψ τὸ μὲν μονοσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἐγκλίνεται, τὸ δὲ δισύλλαβον δὲν ἐγκλίνεται· οἶον κῆ-ρὸς τις, λαίλαψ ἐστίν.

β'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴνε παροξύτονος, τὸ μὲν μονοσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον, τὸ δὲ δισύλλαβον φυλάττει αὐτόν· οἶον, λόγος τις, λόγου τινός.

γ'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴνε ὀξύτονος ἢ περισπωμένη, τὸ ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον· οἶον, ἀγαθός τις, ἀγαθοῦ τινος.

ΣΗΜ. Ἡ βαρεία τῆς προηγουμένης λέξεως μετὰ τὴν ἐγκλισιν μεταβάλλεται εἰς ὄξειαν· οἶον, πατήρ μου, ἀγαθός τις.

§ 37. Ὄταν πολλὰ ἐγκλιτικά ἀκολουθῶσιν ἀλλεπάλληλα, συνἐγκλίνονται, ὥστε τὸ ἔσχατον μένει ἄτονον· οἶον, εἶ τις τινά φησί μοι παρεῖναι. Ὄταν δὲ τὸ πρῶτον συναποτελῆ μετὰ τῆς προηγουμένης μίαν λέξιν, τὸ δεύτερον ἐγκλιτικὸν ἀκολουθεῖ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 36, α' καὶ β')· οἶον, εἶθε τις, ὅστις γε, εἶθε τινές, μή ποτέ σε, οἵτινές εἰσιν.

§ 38. Τὰ ἐγκλιτικά δὲν ἐγκλίνονται

α'. Ὄταν εἴνε ἐν ἀρχῇ λόγου· οἶον, φημί γὰρ οὔν.

β'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις πάσχη ἐκθλιψίν· οἶον, πολλοὶ δ' εἰσίν, τοῦτ' ἐστίν.

γ'. Ὄταν τὸ φημί χωρίζεται διὰ κόμματος· οἶον, προσεῦχεσθε, φησίν, ἀδιαλείπτως· ἐστίν ἀνήρ ἀγαθός, φημί.

δ'. "Όταν λαμβάνονται ως ουσιαστ. οίον, τὸ πού ἐγκλιτικόν ἐστίν.

ε'. "Όταν αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται μετὰ τῶν τοιζομένων προθέσεων ἢ προσέφωνται ἐμφαντικῶς ἢ ἀντιθετικῶς (ἔτε ἀντὶ τῶν ἐγκλιτικῶν μοῦ, μοί, μέ, τίθενται αἱ μὴ ἐγκλιτικαὶ ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ) οἷον ἀντὶ μοῦ, παρὰ σοῦ, ἐμὲ μέν, ἀ.λ.λ' οὐ σέ.

ΣΗΜ. α'. "Όταν ἕμως ἢ πρόθεσις εἶνε μονοσύλλαβος καὶ αἱ προσωπ. ἀντωνυμίαι λέγωνται ἄνευ ἐμφάσεως, ἀποβάλλουσι τὸν τόνον οἷον, πρὸς με, πρὸς σε ὅταν δὲ ἡ μονοσύλλαβος πρόθεσις εἶνε ἄτονος, μεταδιδάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως οἷον, ἔκ μου, ἔν μοι, ἔν σοι, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Αἱ μετὰ τῶν ἐγκλιτικῶν ὁμοῦ ως μία γραφόμεναι λέξεις το-νίζονται ως δύο οἷον, οὔτε, μήτε, εἴτε, ὦ σπερ, οὔτινος, ὄντινων.

Περὶ πνευμάτων.

§ 39. Τὰ πνεύματα εἶνε δύο ἡ ψιλὴ (') καὶ ἡ δασεῖα (') καὶ τίθενται ἐπὶ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῶν λέξεων οἷον, ἀγαθός, ἀγρός.

ΣΗΜ. Πνεῦμα ἐνταῦθα λέγεται ὁ λεπτός, ἢ παγὺς ἤχος, ὅστις ἐξέρχεται ἐκ τοῦ λάρυγγος, ὅταν οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες ἐξεφώνουν τὰ ἀρκτικά φωνήεντα ἢ τὰς διφθόγγους τῶν λέξεων. — Οἱ Αἰολεῖς, ὡς καὶ ἡμεῖς, δὲν προέφερον τὴν δασεῖαν, διὸ καὶ ψιλῶται ὑπὸ τῶν γραμματικῶν καλοῦνται.

§ 40. Τὰ πνεύματα καὶ οἱ τόνοι τίθενται ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ φωνήεντος τῶν διφθόγγων οἷον, αὐτοῦ, αἰρεῖ. "Όταν δὲ τὸ αὐτὸ φωνήεν καὶ πνευματίζεται καὶ τονίζεται, ἡ μὲν ὀξεῖα τίθεται μετὰ τὸ πνεῦμα, ἡ δὲ περισπωμένη ἐπὶ τοῦ πνεύματος, οἷον, ἄκακος, ἄγιος, αὐ, οὔτος. Εἰς δὲ τὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ὁ τόνος τίθενται πρὸ αὐτῶν ὀλίγον πρὸς τὰ ἄνω οἷον, Ἰστρος, Ἐλληνη, Ἄγιος, Ὁραὶ. Εἰς δὲ τὰς λέξεις τὰς γραφομένας διὰ κεφαλαίων γραμμάτων οὔτε πνεῦμα, οὔτε τόνος τίθεται οἷον, ΟΜΗΡΟΣ.

§ 41. Πᾶσα λέξις ἀπὸ φωνήεντος ἢ διφθόγγου ἀρχομένη ψιλῶται ἢ δασύνεται δασύνονται δέ·

α'. Πᾶσα λέξις ἀπὸ ν ἀρχομένη οἷον, ὕπνος, υἷος.

β'. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα καὶ ἀναφορικά οἷον, ὁ, ἡ, οἱ, αἱ, ὅς, ὅσον, οἶος, ἡλικός, ὡς, ὅπου, ὅποι, ἠρίκα, κλπ.

γ'. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι, ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος.

δ'. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι οὔτος, ὅδε καὶ τὸ ἐπίρρημα οὕτως.

ε'. Τὰ ἐνικὰ τῆς τριτοπροσώπου προσωπικῆς ἀντωνυμίας, οὐ, οἶ, ἐ καὶ τὰ πληθυντικὰ τῆς πρωτοπροσώπου, ἡμεῖς, ἡμῶν, ὑμῖν, ἡμῶς.

ΣΗΜ. "Ἐτι δασύνονται 1) ἄβρα, ἄβρός, ἄγιος, ἀγρός, ἄδης, ἄδρός, αἶμα, αἰρῶ, Αἴμος, αἰμύλος, ἄλας, ἄλις, ἄλις, Ἄλικαρνασσός, ἄλισκω, ἄλλομαι, ἄλλομαι, ἄλλομαι, ἄμαρτάνω, ἄμιλλα, ἄμα, ἄμαξα, ἄμις, ἀνδάνω, ἀπαλός, ἄπαξ, ἀπλοῦς, ἄπτω, ἄρμα, ἀρμάζω, ἀρπάζω, ἄρκος, αὔος (αὔος), ἀφή, ἀψίκορος, ἀψίς, 2) (Ἑβραῖος) ἔδνα, ἔδος, ἔδρα, ἐδοῦμαι, ἔξομαι, εἶμαι, εἰμαρμένη, εἰμαρται, εἶργω, εἶργυμι, Ἐκάθη, Ἐκάτη, ἐκάς, ἐκόν, ἔλμινς,

ἔλος, ἔνεκα, ἐξῆς, ἔνος (ἔνος), ἔορτή, ἔπομαι, ἔρκος, ἔρμηνεύω, Ἐρμῆς, ἔρω, ἔραση, (ἔραση), ἔσπερα, ἔσπερος, ἔστιω, ἑταῖρος, ἔτοιμος, εὔδω, εὐρίσκω, ἐεθός, ἐψω, ἔωλος, ἔως· 3) ἦβη, ἦθός, ἠγοῦμαι, ἠδομαι, ἠκίστα, ἠκω, ἠλικία, ἦλος, ἦλιος, ἠμέρα, ἠμερος, ἠμισυς, ἠμων, ἠνία, ἠπαρ, ἠρα, ἠρακλῆς, ἠρόδοτος, ἠρώδης, ἠρωδιανός, ἠρας, ἠσίδοδος, ἠσυχος, ἠτων, ἠττων, ἠτα, ἠφαιστος· 4) ἰδρύω, ἰέραξ, ἰερός, ἰημι, ἰκανός, ἰκέτης, ἰνοῦμαι, ἰλαρός, ἰλειος, ἰμαλιά, ἰμάς, ἰμάτιον, ἰμείρω, ἰμερος, ἰνα, ἰππος, ἰπαται, ἰστημι, ἰστορῶ, ἴστωρ· 5) ὀδός, ὀλκός, ὀλμος, ὀμαλός, ὀμάς, ὀμηρος, ὀμιλος, ὀλος, ὀμοιος, ὀμοῦ, ὀμως, ὀπλή, ὀπλον, ὀρκος, ὀρμή, ὀρμαθός, ὀρος, ὀρῶ, ὀσιος· 6) ὦρα, ὠρακιῶ.

§ 42. Ἐκ τῶν συμφώνων μόνον τὸ ρ ἐν ἀρχῇ λέξεως δασύνεται· οἶον, *ρῆμα*.

Περὶ τῶν ἄλλων γραπτῶν σημείων.

§ 43. Ἐκτὸς τῶν 24 γραμμάτων, τῶν τόνων, τῶν πνευμάτων, τῶν χρονικῶν σημείων ἔχουμεν ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ καὶ τὰ ἐξῆς γραπτὰ σημεία·

1) Τὴν *τελείαν σιγμῆν* (.), δι' ἧς χωρίζομεν τὰς περιόδους τοῦ λόγου.

2) Τὴν *ἀνω ἢ μέσην σιγμῆν* ἢ τὸ *κῶλον* (·), δι' αὐτῶν χωρίζομεν τὰ κῶλα τῆς περιόδου.

3) Τὴν *ὑποσιγμῆν* ἢ τὸ *κόμμα* (,), δι' οὗ χωρίζομεν τὰς προτάσεις τῶν κῶλων ἢ τῶν περιόδων.

4) Τὸ *ἐρωτηματικὸν* (;), ὅπερ γράφομεν ἐν τέλει τῶν ἐρωτηματικῶν λόγων, οἶον, *τί βούλει;*

ΣΗΜ. Τινὲς τῶν νεωτέρων μεταχειρίζονται καὶ τὸ (?), ὅπερ γράφουσιν ἐν ἀρχῇ μακροῦ ἐρωτηματικοῦ λόγου εἰς προεξάγγελσιν τῆς ἐρωτήσεως.

5) Τὸ *ἐπιφωνῆμα* (!), ὅπερ γράφομεν ἐν τέλει τῶν ἐπιφωνηματικῶν καὶ θαυμαστικῶν φράσεων, οἶον, *βαβαὶ τῆς κακίας!*, ὦ *τοῦ θαύματος!*

6) Τὴν *ἀπόστροφον* ('), τὴν ὁποίαν γράφομεν ἀντὶ τοῦ ἀποστραφέντος φωνήεντος· οἶον, *μετ' ἐμοῦ*.

7) Τὴν *χωροτίδα* ('), τὴν ὁποίαν γράφομεν ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος, οἶον, *καὶ ἐκεῖνος-κακεῖνος*.

8) Τὴν *παῦλαν* (—), δι' ἧς σημειοῦμεν τὴν διακοπὴν τοῦ λόγου ἢ τὴν ἀλλαγὴν τῶν διαλεγόμενων προσώπων.

9) Τὸ *διαιρετικὸν* (-), δι' οὗ χωρίζομεν τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων οἶον, *ἄν-θρω-πος*.

10) Τὸ *διαλυτικὸν* (.), ὅπερ γράφομεν ἐπὶ τοῦ *ι*, καὶ *υ*, ὅταν ταῦτα τίθωνται μετὰ τὸ *α*, *ε*, *ο*, καὶ προσφέρωνται χωριστά· οἶον, *ἀδύλος, ἀίδιος, Εὐβοϊκός, ἀστεῖζομαι*.

ΣΗΜ. Ὅταν δὲ δὲν ἀποτελῆται δίφθογγος, δὲν γράφεται τὸ διαλυτικὸν σημεῖον ἐπὶ τοῦ *ι* καὶ *υ*· οἶον *πρῶι, πρῶιμος, διυλιζῶ, ἐποποιία, κλπ.*

11) Τὸ ἀποσιωπητικὸν (. . .), τὸ ὅποιοι γράφομεν, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ τελειώσωμεν τὸν λόγον.

12) Τὴν *παρένθεσιν* (), δι' ἧς περικλείομεν λέξιν ἢ φράσιν ἐξηγητικὴν προηγουμένου τινός.

13) Τὸ *εἰσαγωγικὸν* («), ἐν ᾧ γράφομεν λόγον ἄλλου αὐτολεξεῖ.

14) Τὴν *παράγραφον* (§), δι' ἧς χωρίζομεν ἐκτεταμένον λόγον εἰς μικρότερα μέρη.

15) Τὰς *ἀγκύλας* ([]), ἐν αἷς ἐγκλείομεν νόθα χωρὶα συγγραφέων ἢ ἀχρήστους λέξεις.

Πάθη τῶν συμφῶνων ἐκ συμπτώσεως.

§ 44. Τὰ *σύμφωνα* συμπίπτοντα πάσχουσι τὰ ἐξῆς πάθη.

1 Χειλεόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον πρὸ ὀδοντοφώνου συμπτυνματίζεται μετ' αὐτοῦ· οἷον *τριβω*, (τέτριβται)-*τέτριπται*, (ἐτρίβθη)-*ἐτρίφθη*· *γράφω*, (γέγραφται)-*γέγραπται*· *βλέπω*, (ἐβλέπην)-*ἐβλέφην*· *λέγω*, (λέλεγται)-*λέλεκται*· *πλέκω*, (ἐπλέκην)-*ἐπλέκην*· *βρέχω*, (βέβρεχται)-*βέβρεκται*.

2 Ὅταν ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐτῆς λέξεως συμπίσωσι δύο τὰ αὐτὰ δασέα ἄφωνα, τὸ πρῶτον τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν· οἷον, (Ἄθθις)-*Ἄθις*, (Βάχχος)-*Βάχχος*, (Σαφφῶ)-*Σαφῶ*.

3 Ὅταν δύο ἀλλεπάλληλοι συλλαβαὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ἄρχωνται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δασέος, τῆς πρώτης τὸ δασύ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν· συμβαίνει δὲ τοῦτο ἐν τῷ ἀναδιπλασιασμῷ τοῦ παρακειμένου ἢ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἐν τῷ παθ. μέλ. καὶ ἄορ. τῶν δύο ῥημάτων *θῶ* καὶ *τίθημι*· οἷον, *θεωρῶ*-(θεθεώρηκα) *τεθεώρηκα*, *φιλῶ*-(φερίληκα) *περίληκα*, *χέω*-(χέχυκα) *κέχυκα*, *θῶ*-(ἐθίθη) *ἐτύθη*, (θίθημι) *τίθημι*-(θεθήσομαι) *τεθήσομαι*-(ἐθέθη) *ἐτέθη*. Ἐτι δὲ ἐν τῷ *ἐκεχειρία* ἀντὶ *ἐχεχειρία*.

ΣΗΜ. Καὶ τὸ δασύ πνεῦμα τρέπεται εἰς ψιλόν, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη συλλαβὴ ἄρχηται ἀπὸ δασέος ἁφώνου· σέχω-ἐχῶ-ἐχῶ, πλὴν τοῦ Ἡφαιστος καὶ ἐπαφῆ καὶ τῶν ἀρχομένων ἀπὸ υ· οἷον, ὕφαίνω, ὕφαλος, ὕφορῶ.

4 Τοῦ παθ. ἄ. ἄορ. τῆς προστακ. ἐγκλίσεως ἐκ τῶν δύο θ τρέπεται τὸ δεῦτερον εἰς ψιλόν· οἷον, *λύθητι*, *σώθητι* ἀντὶ *λύθηθι*, *σώθηθι*.

ΣΗΜ. Ὅταν λείψῃ ἀπὸ τῆς ἐπιφερομένης συλλαβῆς τὸ δασύ, ἐπανάγεται τὸ τῆς πρώτης δι' αὐτὸ ψιλῶδὲν δασύ· οἷον, (θέω)-ἐτέθη-ἐθέθη, (ἐχῶ)-ἐχῶ-ἐξῶ-*καθορῶ*-*κατόψομαι*.

5 Τὸ ψιλόν ἄφωνον πρὸ δασυνομένου φωνήεντος τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ· οἷον, *οὐκ ἔχω*, *οὐκ ἔξω*, *κακὴ ἔξις*-*καχεξία*, *ἐπὶ ἵππος*-*ἔριππος* (§ 60).

6 Τὸ ἀρκτικὸν τ μονοσυλλάβων τινῶν ῥιζῶν ληγουσῶν εἰς φ ἢ

χ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (θ), ὅταν λείψῃ τὸ φ ἢ χ, ἢ ὅταν ἐπιφέρηται φθ· ἐπανέρχεται δέ, ὅταν ἐπανεέλθῃ τὸ φ ἢ χ, ἢ λείψῃ τὸ φθ· συμβαίνει δὲ τοῦτο εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις· θάπτω (ῥ. ταφ), θρύπτω (ῥ. τρυφ), θράττω (ῥ. τραχ), τρέφω, τρέχω, τύφω, θριξ (ῥ. τριχ)· οἶον, θάπτω-τέθαμμαι-τεθάφθαι-ταφήσομαι-ἐτάφην, τρέφω-τέθραμμαι-τεθράφθαι-ἐτράφην, θριξ-τριχὸς-θριξι, κλπ.

7 Ὀδοντόφωνον πρὸ ὀδοντοφώνου τρέπεται εἰς σ· οἶον, πείθω-(πέπειθται) πέπεισται-(ἐπείθθη) ἐπείσθη, ἦδομαι-(ἦδται) ἦσται-(ἦδθη) ἦσθη, ἀνύτω-(ἦνυται) ἦνυσται-(ἦνύτθη) ἦνύσθη.

8 Χειλεόφωνον πρὸ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ψ· οἶον, τρίβω-(τρίβσω) τρίψω, βλέπω-(βλέψω) βλέψω, γράφω-(γράφω) γράψω.

9 Οὐρανισκόφωνον πρὸ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ξ· οἶον λέγω-(λέγω) λέξω, πλέκω-(πλέκω) πλέξω, βρέχω-(βρέχω) βρέξω.

10 Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται· οἶον, ἄδω (ἄδω) ἄσω, πείθω-(πέπειθω) πείσω, ἀνύτω-(ἀνύτω) ἀνύσω¹.

11 Χειλεόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς μ· οἶον, τρίβω-(τέτριβμαι) τέτριμμαι, βλέπω-(βέβλεπμαι) βέβλεμμαι, γράφω-(γέγραφαί) γέγραμμαι.

12 Οὐρανισκόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς γ· οἶον, πλέκω-(πέπλεκμαι) πέπλεγμαι, βρέχω-(βέβρεχμαι) βέβρεγγμαι.

13 Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σ· οἶον ἐρείδω-(ἦρειδμαι) ἦρεισμαι, πείθω-(πέπειθμαι) πέπεισμαι, ἀνύτω-(ἦνυται) ἦνυσμαι.

ΣΗΜ. Οὐρανισκόφωνον (κ, χ) ἢ ὀδοντόφωνον εὐρίσκεται ἐνίοτε πρὸ τοῦ μ· ἀκμή, ἀτμός, πυθμήν, φράδμων. Τὸ δὲ κ τῆς ἐκ προθέσεως πρὸ παντός συμφώνου μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἐκτείνω, ἐκδέρω, ἐκθέω, ἐκμάσσω, ἐκσεύω, κλπ.

§ 45. Τὸ ν πρὸ τῶν ἄλλων συμφώνων.

1 Τὸ ν πρὸ τῶν χειλεοφώνων τρέπεται εἰς μ· οἶον, σύμβουλος, συμπολίτης, συμφοιτητής, σύμφηφος.

2 Τὸ ν πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων τρέπεται εἰς γ· οἶον, συγγενής, συγκοινωνός, συγγέω, συγγέω.

3 Τὸ ν πρὸ τῶν ὀδοντοφώνων μένει ἀμετάβλητον· οἶον, συνδέω, συνθέω, συντείνω. Ἀμετάβλητον μένει τὸ ν καὶ πρὸ παντός ἐγκλιτικῶν· οἶον, ὄν περ, τόν γε.

¹ Σημειωτέον ὅτι πρὸ τοῦ σ τὰ μὲν οὐρανισκόφωνα γ, χ τρέπονται πρῶτον εἰς κ καὶ ἔπειτα ἐνοῦνται μετ' αὐτοῦ εἰς ξ, τὰ δὲ χειλεόφωνα θ, φ τρέπονται πρῶτον εἰς π καὶ ἔπειτα ἐνοῦνται εἰς ψ, τὰ δὲ ὀδοντόφωνα τρέπονται πρῶτον εἰς σ καὶ ἔπειτα ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σ (§ 147).

² Τοῦτο τὸ γ καλεῖται ῥινικόν.

4 Τὸ *ν* πρὸ τῶν ἀμεταβόλων ἀφορμιοῦται πρὸς αὐτά· οἶον, *συλ- λέγω, συμμένω, συρρέω*.

ΣΗΜ. Τῆς ἐν προθέσεως τὸ *ν* πρὸ τοῦ *ρ* μένει ἀμετάβλητον, οἶον, ἐν- ρά πτω, ἐν ρινον.

5 Τὸ *ν* πρὸ τοῦ *σ* καὶ *ζ* συνήθως ἀποβάλλεται· οἶον, *δαίμορ- σι-δαίμοσι, συνζυγία-συνζυγία*.

ΣΗΜ. Τὸ *ν* τῆς ἐν προθέσεως πρὸ τοῦ *σ* καὶ *ζ* δὲν ἀποβάλλεται· οἶον, ἐνσημος, ἐνζυμος. Τὸ δὲ τῆς σὺν πρὸ μὲν τοῦ *ζ* πάντοτε ἀποβάλλεται· οἶον, συζῶν πρὸ δὲ τοῦ *σ*, ἐὰν μὲν ἀμέσως μετὰ τοῦ *σ* ὑπάρχη σύμφωνον, ἀποβάλλεται· ἐὰν δὲ φωνῆεν, τρέπεται εἰς *σ*· οἶον *συστέλλω, σύσσιτος*.

6 Τὸ *ν* τοῦ στερητικοῦ *αν* πρὸ τῶν συμφώνων καὶ πρὸ τῶν φωνηέντων ἐκείνων τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι τὸ πάλαι εἶχον ἐν ἀρχῇ δίγαμμα, ἀποβάλλεται, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων φωνηέντων φυλάττεται· οἶον, *ἀβατος, ἀγραφος, ἀοπλος* (ἄφοπλος), *ἀήτητος* (ἄφῆτητος), *ἀνάξιος, ἀνίκαρος*.

§ 46. Ὅταν πρὸ τοῦ *σ* ἀποβάλληται μόνον *ν* ἢ μόνον ὀδοντόφωνον, τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα οὐδεμίαν μεταβολὴν πάσχουσιν· οἶον, *δαίμοσι-δαίμοσι*, (ἐλπίδσι)-*ἐλπίσι*, (σώματτι)-*σώμασι*, (κоруθσι)-*коруσι*, *χαριεται-χαρίεσι* (§ 147).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε καὶ μόνον *ν* ἢ *δ* ἢ *τ* ἐὰν ἀποβληθῇ πρὸ τοῦ *σ*, ἐκτείνεται τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν, ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ δοτ. πληθ. οἶον, ἐν *ς-εἰς*, *μέλανς-μέλας*, *κέτενς-κτεῖς-κτεσί*, *πόδς-πούς-ποσί*, *λελοῖπότες-λελοῖπώς-λελοῖπόσι*.

§ 47. Ὅταν πρὸ τοῦ *σ* ἀποβάλληται *ν* μετὰ ὀδοντόφωνου, τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται τὸ *ε* εἰς *ει*, τὸ *ο* εἰς *ου*, τὸ *α*, *ι*, *υ*, βραχέα εἰς *αι*, *ι*, *υ* μακρά· οἶον, (λυθέντσι) *λυθεῖσι*, (λέοντσι)-*λέουσι*, (ιστάντσι)-*ιστάσι*, (δεικνῦντσι) *δεικνῦσι*.

Περὶ τοῦ *σ*.

§ 48. Τὸ *σ* μεταξὺ δύο συμφώνων ἢ δύο φωνηέντων ἐν τῇ κλίσει τῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων ἀποβάλλεται· οἶον, *ἀγγέλλω-ἠγγέλλομαι-ἠγγέλλομαι, ἀληθεύς-(ἀ)ληθέος* ἀληθέος-*ἀληθεύς*, (λύεσαι)-*λύεαι*, *λύει*.

§ 48. Τὸ *σ* ἐν μέσῳ λέξεως εὐρισκόμενον καὶ ἔχον πρὸ αὐτοῦ *ρ* τρέπεται παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἀττικοῖς εἰς *ρ*· οἶον, *θάρσος-θάρρος*, *ἄρσην-ἄρρην*, *χερσόρητος-χερρόρητος*.

§ 50. Τὸ ἀρχικὸν *σ* τρέπεται ἐνίοτε εἰς *δασειαν* οἶον, *σίστημι-ῖστημι*, *σῆς-ῆς*, (σέλη)-*ἔλη*.

Περὶ τοῦ *τ* πρὸ τοῦ *ι*.

§ 51. Τὸ *τ* πρὸ τοῦ *ι* τῶν καταλήξεων *ιος*, *ια* καὶ τοῦ τρίτου πληθ. προσ. τῶν ῥημάτων *ντι* τρέπεται εἰς *σι*, καὶ ἂν πρὸ αὐτοῦ

ὑπάρχει γ, ἀποβάλλεται καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται, ὡς καὶ ὅταν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλληται γ μετὰ ὀδοντοφώνου οἶον, ἐνιαυτὸς—ἐνιαύσιος, ἄκρυτος—ἀκρατία καὶ ἀκрасία, ἐκόντος—ἐκούσιος, γέρων—γέροντος—γεροντία καὶ γερουσία, φέρουσι—φέρουσι.

Πάθη τῶν φωνηέντων.

§ 52. Τὰ πάθη τῶν φωνηέντων, δι' ὧν οἱ παλαιοὶ ἀπέφευγον τὴν χασμωδίαν, εἶνε τέσσαρα, συναίρεσις, κρᾶσις, ἐκθλιψίς, ἀφαίρεσις.

α'. Συναίρεσις.

Συναίρεσις εἶνε συγχώνεσις δύο διεστώτων φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς ἓν μακρὸν ἢ δίφθογγον οἶον, γέα—γῆ, αἰοιδῆ—ᾠδῆ, πόλει—πόλι.

ΣΗΜ. Τὰ μακρὰ φωνήεντα καὶ αἱ δίφθογγοι ἐκκρούουσι τὰ βραχέα φωνήεντα ε, ο, οἶον, τιμήεντος—τιμήντος, λοῦομαι—λοῦμαι.

§ 53. Ὅταν ἓν τῶν συναιρετέων φωνηέντων τονίζηται, τονίζεται καὶ τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν· ὅταν δὲ μηδέτερον τῶν συναιρετέων φωνηέντων τονίζηται, δὲν τονίζεται καὶ τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν οἶον, ὀστέον—ὀστοῦν, τιμάμεν—τιμῶμεν, τριήρεος—τριήρονος, ἐτίμαον—ἐτίμων, περίπλοος—περίπλους.

§ 54. Τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν τονιζόμενον περισπᾶται οἶον, γέα—γῆ, τιμάω—τιμῶ. Δὲν περισπᾶται δὲ ὅταν τύχη πρὸ μακρᾶς ληγουσῆς ἢ ἐν τῇ παραληγουσῇ καὶ ὅταν τονίζηται τὸ δεύτερον τῶν συναιρετέων φωνηέντων οἶον, τιμαέτω—τιμάτω, τιμαόμεθα—τιμώμεθα, ἐστιαῶς—ἐστῶς· ἐν δὲ τῷ ἐσταότος ἐστῶτος κλπ. ἰσχύει ὁ γενικὸς κανὼν (§ 27).

β'. Κρᾶσις.

§ 55. Κρᾶσις εἶνε ἔνωσις τοῦ τελικοῦ φωνηέντος ἢ δίφθογγου τῆς προηγουμένης λέξεως μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπιφερομένης εἰς ἓν μακρὸν ἢ δίφθογγον· σημεῖον δὲ τῆς κρᾶσεως εἶνε ἡ κορωνίς, ἥτις τίθεται ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κρᾶσεως προκύπτοντος φωνηέντος ἢ δίφθογγου οἶον, καὶ ἐκεῖνος—κακεῖνος, τὸ ἐλάχιστον—τοῦλάχιστον. Συγκρινωμένων δὲ τὸ ἄρθρον, αἱ προσωπικαὶ καὶ ἀναφορικαὶ (ὄ, ᾠ) ἀντωνυμίαι, ἢ πρόθεσις πρὸ καὶ ὁ σύνδεσμος καί· οἶον, ὁ ἐμὸς—οὐμός, ἐγὼ οἶμαι—ἐγὼμίαι, ἃ ἐγὼ—ἀγὼ, πρὸ ἔργου—προὔργου, καὶ ἐγὼ—κἀγὼ.

§ 56. Τὸ ἐκ τῆς κρᾶσεως προκύπτον φωνῆεν εἶνε μακρὸν καὶ τὰ προηγούμενα ψιλὰ ἄφωνα δασύνονται, ἐὰν τὸ ἐπιφερόμενον φωνῆεν δασύνηται· οἶον, τὸ ἰμάτιον—θοῖμάτιον, τὰ ὄπλα—θῶπλα.

§ 57. Τὸ φωνῆεν τοῦ ἄρθρου συγκρινᾶται μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ

ἄ εἰς ἄ· οἶον, ὁ ἀνήρ ἀνήρ, τοῦ ἀνδρός-τάνδρος. Τὸ δὲ ἄτερος καὶ θάτερον γίνονται οὐχὶ ἐκ τοῦ ἑτερος, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου ἄτερος· οἶον, ὁ ἄτερος-ἄτερος, τὸ ἄτερον-θάτερον.

§ 58. Ὑπὸ τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν α, η, ω ὑπογράφεται τὸ ι μόνον, ὅταν εὐρίσκηται ἐν τῇ ἐπιφερομένῃ συλλαβῇ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ οἶον, καὶ εἶτα-κάτα, ἐγὼ οἴμαι-ἐγῶμαι, καὶ ἐγὼ-κάγω, καὶ ἔπειτα-κάπειτα. Οἱ δὲ ἀρχαῖοι γραμματικοί, εἴτε ἐν τῇ προηγουμένῃ συλλαβῇ εὐρίσκετο τὸ ι εἴτε ἐν τῇ ἐπιφερομένῃ, ὑπέγραφον αὐτό.

ΣΗΜ. α'. Τὸ πνεῦμα τῶν συκραθέντων φωνηέντων ἀποβάλλεται μετὰ τὴν κράσιν καὶ ἀντ' αὐτοῦ τίθεται ἡ κορωνίς· οἶον, τὸ ἰ μά τι ο ν-θοῖ μά τι ο ν τὰ ὄπλα-θῶπλα, τὸ ὄνομα-τοῦνομα. Τὸ δασύ ὅμως πνεῦμα τῆς προηγουμένης λέξεως μεταβαίνει εἰς τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν καὶ ἐκκρούει τὴν κορωνίδα· οἶον, ὁ ἐμός-οὐμός, ὁ ἐνήρ-ἀνήρ, ἄ-ἐγὼ-ἀγώ.

ΣΗΜ. β'. Ὁ τόνος τῆς μὲν προηγουμένης λέξεως ἀποβάλλεται, τῇ δὲ ἐπιφερομένης μένει ἀμετακίνητος· ἀλλ' ἡ παροξύτονος λέξις προπερισπάζεται, εἴαν ἡ λήγουσα αὐτῆς εἴνε βραχέα· οἶον, τὰ ἄλλε-τἄλλα, τὰ ὄ-λα-θῶπλα· διό, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη λέξις εἴνε ἐκ τῶν ἀτόνων, μένει μετὰ τὴν κράσιν ἄτονος· οἶον, καὶ ἐν-κάν, καὶ εἰ-κεῖ, καὶ οὐκ-οὐκ, καὶ ὄ-χῶ.

Ἐκθλιψις.

§ 59. Ἐκθλιψις εἶνε ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνηέντος (πλὴν τοῦ υ) τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρктиκοῦ τῆς ἐπιφερομένης καὶ ἀντ' αὐτοῦ τίθεται ἡ ἀπόστροφος· οἶον, ὁ δὲ ἀγαθός-ὁ δ' ἀγαθός, ἀ.λ.λὰ ἐγὼ-ἀ.λ.λ' ἐγὼ.

§ 60. Τὸ ψιλὸν ἄφωνον τοῦ ἀποστραφέντος φωνηέντος τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ, εἴαν τὸ ἐπιφερόμενον φωνῆεν δασύνεται· οἶον, μετὰ ἡμῶν-μεθ' ἡμῶν, κατὰ ὁδός-κάθοδος, ἐπὶ ὁρῶ-ἐφορῶ.

§ 61. Ὁ τόνος τοῦ ἀποστραφέντος φωνηέντος τῶν μὲν ἀκλίτων λέξεων συναποβάλλεται, τῶν δὲ κλιτῶν ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν ὡς ὀξεῖα· οἶον, μετὰ ἡμῶν-μεθ' ἡμῶν, ἀ.λ.λὰ ἐγὼ-ἀ.λ.λ' ἐγὼ, κακὰ ἐπη-κάκ' ἐπη, δεινὰ ἔπαθον-δεῖρ' ἔπαθον.

ΣΗΜ. α'. Τὰ ἐγκλιτικὰ ἐκθλιβόμενα δὲν ἀποβάλλουσι τὸν τόνον, ἀλλὰ τὴν μεταβιβάζουσιν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὡς ὀξεῖαν· οἶον, ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, βούλεται μ' ἐφρευεῖν, ἄγουσι τ' αὐτόν, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Ἐκθλιβονται δὲ συνήθως τὰ ληκτικὰ φωνηέντα·

1) Τῶν προθέσεων πλὴν τῆς πρό, περὶ καὶ τῆς ἐπὶ ἐν τοῖς συνθέταις ἐπίφορος, ἐπιεικῆς.

2) Τῶν μορίων ἀλλά, ἄρα, ἄρα, γέ, δέ, τέ, κέ, οὐδέ, μηδέ, οὐτε, μήτε, εἴτε, τότε, ὅτε, ποτέ, ἔτι, οὐκέτι, μηκέτι, προσέτι, ἔνα, ὥστε, ἕμα, εἴτα, ἔπειτα, μάλιστα, τάχα, ἐνεκα, δεῖτα.

3) τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων α. μι, μαι, σαι, σο, ται, το, σθε, τε, καὶ τὸ ι τοῦ ἐστὶ πολλάκις οἶον, οὐκ οἶδ' ὅτι, φήμ' ἔγωγε, ἔσθ' ὅτε, κλπ.

4) Τινῶν ὀνομάτων οὐσ. ἢ ἐπιθ. ληγόντων εἰς α' οἶον, κάκ' ἐπιη, χρέματ' ἔχει, νῆ Δί', ἔφη, δαί' ἐπαθον, κλπ.

5) Πολλῶν ἀντωνυμιῶν οἶον, μή μ' ἐκβάλλης ὀρώσ' ἤδη, τοῦτ' ἐστὶ, ταῦτ' ἔλεγεν, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ι τοῦ ὅτι, ἄχρι, μέχρι καὶ τῆς δοτ. πληθ. τῆς γ'. κλίσεως (παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς) οὐδέποτε ἐκθλίβεται.

δ'. Ἀφαίρεσις.

§ 62. Ἀφαίρεσις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀρχτικοῦ βραχέος φωνήεντος τῆς ἐπιφερομένης λέξεως, ὅταν τὸ τελικὸν φωνήεν τῆς προηγούμενης εἴνε μακρὸν ἢ δίφθογγον· σημεῖον δὲ καὶ ταύτης εἴνε ἡ ἀπόστροφος· μεταχειρίζονται δὲ αὐτὴν συνήθως οἱ ποιηταί· οἶον, ᾧ ἀγαθὲ-ᾧ γαθέ, ποῦ ἐστιν-ποῦ ἔστιν, ᾧ ἀναξ-ᾧ ραξ, ἡμῶν μᾶλλον ἢ κείνῳ.

ΣΗΜ. Εἰς τὰ πάθη τῶν φωνηέντων συγκαταλέγουσι καὶ τὴν συνίζησιν· λέγεται δὲ συνίζησις ἢ συνεκφώνησις δύο ἀλλεπαλλήλων φωνηέντων ἐντὸς λέξεως ἢ ἐν τέλει τῆς πρώτης καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας λέξεως μὴ ἀποτελούντων δίφθογγον ὡς ἐν, καταπινομένου τοῦ ἑτέρου· οἶον, θεός, Πηληϊάδεω.

Περὶ εὐφωνικῶν γραμμάτων.

§ 63. Τὴν χασμωδιαν ἀπέφευγον οἱ παλαιοὶ καὶ διὰ τῶν εὐφωνικῶν γραμμάτων *ν*, *κ* (*χ*).

α'. Τὸ εὐφωνικὸν *ν* προσλαμβάνουσι τὰ ἐνικά καὶ πληθ. τρίτα πρόσθετα τῶν ῥημάτων τὰ λήγοντα εἰς *ε* ἢ *ι* καὶ αἱ δοτ. πληθ. τῆς γ'. κλίσεως αἱ λήγουσαι εἰς *σι*, *ξι*, *ψι*, καὶ τὰ εἰς *σι* λήγοντα ἐπιρρήματα, ὁ προσχηματισμὸς *ι* τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν (ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη *σ*) καὶ τὸ εἴκοσι, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη λέξις ἀρχηται ἀπὸ φωνήεντος ἢ ἐν τέλει λόγου· οἶον εἶπερ αὐτός, λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, τοῖς λεχθεῖσιν ἀνθρώποις, Ἀθηναῖσιν ἔγραψον, πέρυσιν ἔλεγεν, οὕτωςσιν ὁ ἄνθρωπος, εἴκοσιν ἄνθρωποι, τοσαῦτα εἶπερ.

β'. Τὸ σὸν πρὸ φιλομένου φωνήεντος προσλαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν *κ*, πρὸ δὲ δασυνομένου τὸ *χ* (44, 5)· οἶον οὐκ ἔχω-οὐχ ἔξω.

§ 64. Τὸ *ς* τοῦ οὕτως πρὸ συμφώνου συνηθέστατα ἀποβάλλεται· οἶον, οὕτως εἶπερ, οὕτω λέγει.

ΣΗΜ. Τὸ ἀτρέμα καὶ παρὰ τοῖς μὴ Ἀττικοῖς τὸ μέχρι καὶ (ἄχρι) πρὸ φωνήεντος προσλαμβάνουσι *ς* οἶον. ἀτρέμας ἔχε, μέχρις ἔξω.

§ 65. Ἡ ἐξ πρὸ συμφώνου μεταβάλλεται συνηθέστατα εἰς ἐκ· οἶον, ἐξ Ἀθηῶν ἐξέρχομαι, ἐκ Θηβῶν ἐκβαίω.

Περὶ τῶν μερῶν τοῦ λόγου.

§ 66. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἴνε δέκα ἄρθρον, ὄνομα οὐσιαστι-

κόν, ὄνομα ἐπίθετον, ἀντωνυμία, ῥήμα, μετοχή, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος, ἐπιφώνημα.

§ 66. Οὐσιαστικά ὀνόματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουσι ὀνομασίαν οὐσίας (αἰσθητῆς ἢ νοητῆς)· οἶον, ἄνθρωπος, πρόβατον, μῆλον, θεός, σοφία, ἀλήθεια.

§ 67. Τὰ οὐσιαστικά εἶνε κύρια ἢ προσηγορικά· καὶ κύρια μὲν λέγονται ὅσα ἀρμύζουσιν εἰς ἓν μόνον ἄτομον· οἶον, Σωκράτης, Ἀθῆναι, Πάρισος· προσηγορικά δὲ ὅσα ἀρμύζουσιν εἰς πάντα τὰ ὁμοειδῆ ἄτομα· οἶον, ἄνθρωπος, μαθητής, πόλις, κλπ.

§ 68. Τὰ κύρια ὀνόματα ἔχουσι τὸ ἀρκτικὸν γράμμα κεφαλαῖον καὶ κλίνονται εἰς ὄντινα ἀριθμὸν ἀπαντῶσιν· οἶον, Πλάτων, Κόρινθος, Δελφοί, Ἀθῆναι, Μέγαρα.

ΣΗΜ. Τὰ ἐνικὰ κύρια ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων κλίνονται καὶ ἐν τῷ δυνάμει καὶ πληθ. ἀριθμῷ, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ συμπεριληφῶσι καὶ ἄλλοι ἔχοντες τὸ αὐτὸ ὄνομα ἢ τὰς αὐτὰς ἀρετὰς ἢ κακίας· οἶον, δύο Κρατύλοι, Ὀδυσσεῖς, Αἴαντες, κλπ.

§ 69. Τὰ οὐσιαστικά λέγονται συγκεκριμένα μὲν, ὅταν σημαίνωσι ὀνομασίαν προσώπων ἢ πραγμάτων· οἶον, ἄνθρωπος, θεός, δαίμονες, μῆλον, δένδρον. Ἀφηρημένα δὲ, ὅταν σημαίνωσι ποιότητα ἢ ιδιότητα κεχωρισμένην τῆς οὐσίας· οἶον, σοφία, κακία, ἰσότης, ἀλήθεια.

§ 70. Ὅσα μὲν οὐσιαστικά ὀνόματα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλὰ λέγονται περιληπτικά, οἶον, δῆμος, λαός, ὄχλος, στρατός, πλοῦτος, κλπ. Ὅσα δὲ σημαίνουσι τόπον περιέχοντα πολλὰ πρόσωπα λέγονται περιεκτικά· οἶον, πόλις, βουλή, θέατρον, στρατόπεδον, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ οὐσιαστικά ὀνόματα εἶνε ἢ μόνον ἀρσενικά, ἢ μόνον θηλυκά, ἢ μόνον οὐδέτερα· οἶον, Σωκράτης, Ἀσπασία, δένδρον· ἀλλὰ πολλὰ ἐμφύγων ὀνόματα εἶνε καὶ διγενῆ (ἀρσ. καὶ θηλ.) μονοκατάληκτα. Καὶ ὅσα μὲν διὰ διπλοῦ ἄρθρου (ἀρσ. καὶ θηλ.) καὶ μιᾶς καταλήξεως ἐκφράζουσι καὶ τὰ δύο γένη λέγονται κοινὰ κατὰ γένος· οἶον, ὁ, ἡ ἄνθρωπος. ὁ, ἡ φύλαξ, ὁ, ἡ παῖς, ὁ, ἡ ἴππος, ὁ, ἡ βους, ὁ, ἡ κύων, κλπ. Ὅσα δὲ δι' ἑνὸς ἄρθρου καὶ μιᾶς καταλήξεως ἐκφράζουσι καὶ τὰ δύο γένη λέγονται ἐπίκοινα· οἶον, ὁ λαγός, ὁ ἐλέφας, ὁ ἀετός, ὁ μῦς, ἡ ἀλώπηξ, ἡ περιστερά, ἡ χελιδών, κλπ. Εἰς τὰ ἐπίκοινα ὀνόματα χάριν σαφηνείας προστίθενται πολλάκις καὶ τὰ ἐπίθετα ἄρσην καὶ θῆλυς· οἶον, ἄρσην ἀετός, ὁ θῆλυς ἐλέφας, ἡ ἄρσην ἀλώπηξ, ἡ θῆλυς ἰσότης. Πολλὰ ὅμως ζῶων ὀνόματα εἶνε δικατάληκτα· οἶον, ὁ λέων· ἡ λέαινα, ὁ λύκος· ἡ λύκαινα· τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ θεοῦ εἶνε ἡ θεός καὶ ἡ θεὰ καὶ ποιητ. ἡ θεάινα.

§ 71. Ἐπίθετα ὀνόματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουσι τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐπιτεθειμένην ἐπ' αὐτοῦ· οἶον,

ἀγαθός, καλός, κακός, εὐγενής, αἰσχρός, βάρβαρος (ἀνήρ) μέλις, γλυκός, εὖσμος, θρεπτικός (αἶνος).

§ 72. Ῥήματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουν ὑπαρξιν ἢ ἐνεργειαν ἢ πάθος ἢ ἀπλῶς κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου καὶ τὸν χρόνον αὐτῶν· οἶον, εἶμι, τύπτω, τύπτομαι, ζῶ.

§ 73. Μετοχαὶ λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουν τὴν ιδιότητα τοῦ ὑποκειμένου καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν αὕτη εὐρίσκεται εἰς αὐτό· οἶον, ὁ γράφων ἀνήρ, ἡ γράφουσα γυνή, τὸ γράφον μειράκιον· λέγονται δὲ οὕτω, διότι μετέχουσι καὶ ἐκ τῶν παρεπομένων τοῦ ὀνόματος καὶ ἐκ τῶν παρεπομένων τοῦ ῥήματος.

§ 74. Ἄρθρα λέγονται αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις ὁ, ἡ, τό, αἴτινες τίθενται πρὸ τῶν ὀνομάτων, ὅταν αὐτὰ εἶνε γνωστὰ καὶ ὠρισμένα· οἶον, ὁ ἄνθρωπος, ἡ γυνή, τὸ δένδρον.

§ 75. Ἀντωνυμίαι λέγονται ὅσαι λέξεις λαμβάνονται ἀντὶ ὀνόματος· οἶον, ἐγώ, σύ, οὗτος, ἐκεῖνος, αὐτός.

§ 76. Προθέσεις λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουν τὴν μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων σχέσιν· λέγονται δὲ οὕτω, διότι συνήθως προτίθενται τῶν λέξεων, εἰς τὰς ὁποίας ἀποδίδονται· οἶον, ἐν οἰκίᾳ, πρὸς τὸν βασιλέα, προλέγω, πρόλογος.

§ 77. Ἐπιρρήματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουν τόπον ἢ χρόνον ἢ τρόπον ἢ ποσόν· λέγονται δὲ οὕτω, διότι τίθενται συνήθως μετὰ τῶν ῥημάτων· οἶον, Ἀθήνησιν ἔγραψον, χθές εἶπον, καλῶς λέγει, κλπ.

§ 78. Σύνδεσμοι λέγονται ὅσαι λέξεις συνδέουσι λέξιν μετὰ λέξεως, ἢ λόγον μετὰ λόγου· οἶον, ἐγὼ καὶ σύ γράφομεν· ὁ μὲν διδάσκαλος διδάσκει, οἱ δὲ μαθηταὶ ἀκροῶνται.

§ 79. Ἐπιφωνήματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουν πάθος ψυχῆς σφοδρὸν προερχόμενον ἐκ λύπης, χαρᾶς, θυμιασμοῦ, ἐκπλήξεως· οἶον, βαβαί!, παπαί!, φεῦ!, ὦ τοῦ θαύματος!.

§ 80. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶνε κλιτὰ καὶ ἀκλιτὰ· καὶ κλιτὰ μὲν λέγονται ὅσα κλίνονται ἢτοι δέχονται μεταβολὴν ἐν τῷ τέλει, ἢ καὶ ἐν τῷ τέλει καὶ τῇ ἀρχῇ καὶ εἶνε εἴ· ἄρθρον, ὄνομα οὐσιαστικόν, ὄνομα ἐπίθετον, ἀντωνυμία, ῥῆμα, μετοχή· ἀκλιτὰ δὲ ὅσα δὲν κλίνονται ἢτοι δὲν ἐπιδέχονται μεταβολὴν καὶ εἶνε τέσσαρα· πρόθεσις, ἐπιρρημα, σύνδεσμος, ἐπιφώνημα.

§ 81. Τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, τὸ ἄρθρον καὶ αἱ ἀντωνυμίαι λέγονται πτωτικά· διότι δέχονται μόνον ἐν τῷ τέλει μεταβολήν, ἣτις καλεῖται πτώσις (§ 85).

§ 82. Τὰ παρεπόμενα τῶν πτωτικῶν εἶνε τρία· γένος, ἀριθμὸς

καὶ πτώσις· λέγονται δὲ οὕτω, διότι παρέπονται ἤτοι ὑπάρχουσι ἀναγκαίως καὶ κοινῶς εἰς πάντα τὰ πτωτικά.

§ 83. *Γένος* καλεῖται ἡ φυσικὴ κατάστασις τῶν ὄντων, ἄλλα μὲν γὰρ εἶνε ἀρσενικά, ἄλλα δὲ θηλυκά, ἄλλα δὲ οὔτε ἀρσενικά, οὔτε θηλυκά· ὅθεν τὰ γένη εἶναι τρία· ἀρσενικόν, ὅπερ σημαίνει τὰ φύσει ἀρσενικά ὄντα· οἶον, ἀνήρ, Σωκράτης· θηλυκόν, ὅπερ σημαίνει τὰ φύσει θηλυκά ὄντα· οἶον, γυνή, Ἐλένη οὐδέτερον, ὅπερ σημαίνει οὔτε τὰ ἀρσενικά οὔτε τὰ θηλυκά ὄντα, ἤτοι τὰ ἄψυχα· οἶον, μῆλον, δένδρον. Τὰ γένη διακρίνονται ἐκ τῶν καταλήξεων ἢ τῆς σημασίας ἢ τοῦ ἄρθρου.

ΣΗΜ. α. Πολλὰ ὅμως ἀψύχων ὄντων ὀνόματα ἔχουσι κατάληξιν ἀρσενικὴν ἢ θηλυκὴν, ἐνῶ φύσει εἶνε οὐδέτερα· οἶον, ὁ λίθος, ὁ τοῖχος, ἡ πέτρα, ἡ θύρα· καὶ τούναντίον πολλὰ ἐμψύχων ἔχουσι κατάληξιν οὐδέτεραν, ἐνῶ φύσει εἶνε ἀρσενικά ἢ θηλυκά· οἶον, τὸ παιδίον, τὸ μαιράκιον, τὸ κοράσιον, τὸ γύναιον. Τούτων τὰ μὲν πρῶτα λέγονται κατὰ φωνὴν ἀρσενικά ἢ θηλυκά, κατὰ σημασίαν δὲ οὐδέτερα· τὰ δὲ δευτέρα λέγονται κατὰ φωνὴν οὐδέτερα, κατὰ σημασίαν δὲ ἀρσενικά ἢ θηλυκά. Ἡ δὲ Γραμματικὴ μόνον τὸ κατὰ φωνὴν γένος ἐξετάζει.

§ 84. *Ἀριθμὸς* λέγεται ὠρισμένον τι ποσὸν τῶν ὄντων· ἀριθμοὶ δὲ ἐν τῇ Γραμματικῇ εἶναι τρεῖς· ἐνικός, ὅστις δηλοῖ ἐν τῶν ὄντων, δυνικός, ὅστις δηλοῖ δύο, καὶ πληθυντικός, ὅστις δηλοῖ πολλὰ· οἶον, ἀνθρωπος, ἀνθρώπω, ἀνθρώποι· οἱ δὲ ἀριθμοὶ διακρίνονται ἐκ τῶν καταλήξεων.

ΣΗΜ. Ὁ δυνικός ἀριθμὸς εἶνε ἄχρηστος ἐν τῇ καθωμιλημένῃ, ὡς καὶ ἐν τῇ Αἰολικῇ καὶ Λατινικῇ (ὅρα Συντ. Α. Χρ.).

§ 85. *Πτώσις* λέγεται ἡ μεταβολὴ τῆς ληγούσης πτωτικοῦ τινος πρὸς ἑκφρασιν σχέσεώς τινος αὐτοῦ πρὸς ἄλλα· εἶνε δὲ αἱ πτώσεις πέντε· ὀνομαστικῇ, γενικῇ, δοτικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ. Καὶ ἡ μὲν ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ ὀνομάζονται ὀρθαὶ ἢ εὐθεῖαι, διότι δι' αὐτῶν ἀποτελεῖται ὀρθὸς λόγος ἔχων τελείαν ἔννοιαν· αἱ δὲ ἄλλαι πλαγαί, διότι δι' αὐτῶν δὲν ἀποτελεῖται λόγος, ἀλλὰ μόνον πλαγίως προσδιορίζεται ὁ ὀρθὸς λόγος (ὅρα Συντ. Α. Χρ.).

§ 86. *Κλίσις* λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν μεταβάλλονται αἱ καταλήξεις τῶν πτωτικῶν· εἶνε δὲ αἱ κλίσεις τρεῖς· πρώτη, δευτέρα, τρίτη.

§ 87. Τὰ πτωτικά τῆς μὲν α' καὶ β' κλίσεως λέγονται ἰσοσύλλαβα, διότι εἰς πάσας τὰς πτώσεις ἔχουσι ἴσας συλλαβὰς· σοφία-σοφίας, λόγος-λόγων τῆς δὲ γ' περιττοσύλλαβα, διότι εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ἔχουσι μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· οἶον, πρᾶγμα-πράγματος.

§ 88. Τὰ ὀνόματα εἶνε ἢ ἀσυνταίρετα ἢ συνηρημένα· τὰ δὲ συνη-

ρημένα εἶνε ἢ ὀλοπαθῆ ἢ ὀλιγοπαθῆ καὶ ὀλοπαθῆ μὲν λέγονται ὅσα συναίρουνται εἰς πάσας τὰς πτώσεις, ὀλιγοπαθῆ δὲ ὅσα συναίρουνται εἰς τινὰς μόνον. Καὶ τὰ μὲν τῆς α' καὶ β' κλίσεως συναρηρημένα εἶνε πάντα ὀλοπαθῆ, τὰ δὲ τῆς γ'. ἄλλα μὲν ὀλοπαθῆ, ἄλλα δὲ ὀλιγοπαθῆ.

*Ρίζα, στέλεχος, χαρακτήρ, κατάληξις.

§ 89. Ρίζα λέγεται ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς λέξεως, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν περαιτέρω συστολήν δέχεται καὶ εἶνε ἡ πρώτη βᾶσις αὐτῆς καὶ σημαίνει ἀπλῶς καὶ ἀσχέτως τὴν ἔννοιαν καὶ εἶνε μονοσύλλαβος (§ 344, α'). στέλεχος δὲ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δέχεται συστολήν καὶ γίνεται ἐκ τῆς ρίζης ἐκτάσει ἢ προσθήσει γράμματος ἢ γραμμάτων, χαρακτήρ δὲ τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς λέξεως, ὅπερ προστιθέμενον εἰς τὸν χαρακτῆρα συμπληροῖ τὸ ὅλον τῆς λέξεως καὶ σημαίνει τὰς διαφορὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς ἄλλας οἷον, τοῦ δίδομαι καὶ λόγος τὸ μὲν δο καὶ λεγ εἶνε αἱ ρίζαι, τὸ δὲ διδο καὶ λόγο τὰ στελέχη, τὸ δὲ ο ὁ χαρακτήρ, (τῆς δὲ ρίζης λεγ χαρακτήρ εἶνε τὸ γ), τὸ δὲ μαι καὶ ς αἱ κατάληξις. Εὐρίσκεται δὲ τὸ στέλεχος, ἐὰν ἀπὸ μὲν τῶν πτωτικῶν ἀφαιρεθῆ ἡ πτωτικὴ κατάληξις, ἀπὸ δὲ τῶν ρημάτων ἢ προσωπικῆ καταλήξις οἷον, λόγος-λογο, λέγομεν-λεγο.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

§ 90. Τὸ μὲν ἄρσενικὸν καὶ οὐδέτερον ἄρθρον κλίνεται κατὰ τὴν β' κλίσειν, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν α' ἄλλα τὸ μὲν ἄρσενικὸν δὲν ἔχει τὴν πτωτικὴν κατάληξιν ς, τὸ δὲ οὐδέτερον δὲν ἔχει τὸ ν' οἷον,

*Ἐνικός ἀριθμός

	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
*Ὄνομ.	ὁ,	ἡ,	τό,
Γεν.	τοῦ,	τῆς,	τοῦ,
Δοτ.	τῷ,	τῇ,	τῷ,
Αἰτ.	τόν.	τήν.	τό.

Δυϊκός ἀριθμός.

*Ὄνομ. καὶ αἰτ.	τώ,	(τά),	τώ,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν.	(ταῖν)	τοῖν.

Πληθυντικός ἀριθμός

*Ὄνομ.	οἱ,	αἱ,	τά,
Γεν.	τῶν,	τῶν,	τῶν,
Δοτ.	τοῖς,	ταῖς,	τοῖς,
Αἰτ.	τούς.	τάς.	τά.

§ 91. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει, τῆς δὲ κλητικῆς τῶν ἄλλων πτωτικῶν προτάσσομεν τὸ κλητικὸν ἐπιζώνημα ὦ' οἷον, ὦ' ἀνθρώπε.

§ 92. Τὰ δυνικά θηλυκά τὰ, ταῖν εἶνε σχεδὸν ἄχρηστα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται τὰ ἀρσενικά τῶ, τοῖν οἶον, τῷ χεῖρε, τοῖν πολέοιν.

§ 93. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα δασύνονται καὶ δὲν τονίζονται (§ 41, 6').

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 94. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς α-ς καὶ η-ς καὶ θηλυκά εἰς α καὶ εἰς η, τὰ ὅποια χαρακτηρὰ μὲν ἔχουσι α, τὸ ὅποιον εἰς πολλὰ θηλ. τρέπεται εἰς η, πτωτικὴν δὲ καταλήξιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. τὰ μὲν ἀρσ. ἔχουσι ς, τὰ δὲ θηλ. δὲν ἔχουσι καταλήγουσι δὲ εἰς τὰς ἐξῆς καταλήξεις:

	Ἐνικός				Δυνικός		Πληθυντικός	
	ἀρσ. καὶ θηλ.				ἀρσ. καὶ θηλ.		ἀρσ. καὶ θηλ.	
Ὄνομ.	ἄς	ης	ᾶ	η	ᾶ		αι	
Γεν.	ου	ου	ἄς	ης	} αιν		ων	
Δοτ.	ᾶ	η	α	η			αις	
Αἰτ.	ἄν	ην	ᾶν	ην	} ᾶ		ἄς	
Κλητ.	ᾶ	η	ᾶ	η			αι	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ	ταμίας,	Ἄτρείδης,	πολίτης,
Γεν.	τοῦ	ταμίου,	Ἄτρείδου,	πολίτου,
Δοτ.	τῷ	ταμίᾳ,	Ἄτρείδῃ,	πολίτῃ,
Αἰτ.	τὸν	ταμίαν,	Ἄτρείδην,	πολίτην,
Κλητ.	ὦ	ταμία.	Ἄτρείδῃ.	πολίτα.

Δυνικός ἀριθμός.

Ὄνομ. καὶ αἰτ.	τῷ	ταμία,	Ἄτρείδα,	πολίτα,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν	ταμίαιν,	Ἄτρείδαιν,	πολίταιν,
Κλητ.	ὦ	ταμία.	Ἄτρείδα.	πολίτα.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	οἱ	ταμίαι,	Ἄτρείδαι,	πολίται,
Γεν.	τῶν	ταμιῶν,	Ἄτρείδων,	πολιτῶν,
Δοτ.	τοῖς	ταμίαις,	Ἄτρείδαις,	πολίταις,
Αἰτ.	τούς	ταμίας,	Ἄτρείδας,	πολίτας,
Κλητ.	ὦ	ταμίαι.	Ἄτρείδαι.	πολίται.

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ἡ σοφία,	ἀλήθεια,	τράπεζα,
Γεν.	τῆς σοφίας,	ἀληθείας,	τραπέζης,
Δοτ.	τῇ σοφίᾳ,	ἀληθείᾳ,	τραπέζῃ,
Αἰτ.	τὴν σοφίαν,	ἀλήθειαν,	τράπεζαν,
Κλητ.	ὦ σοφία.	ἀλήθεια.	τράπεζα.

Δυϊκός ἀριθμός

Ὄνομ. καὶ αἰτ.	(τὰ) σοφία,	ἀληθεία,	τραπέζα,
Γεν καὶ δοτ.	(ταῖν) σοφίαιν,	ἀληθείαιν,	τραπέζαιν,
Κλητ.	ὦ σοφία.	ἀληθεία.	τραπέζα.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	αἱ σοφίαι,	ἀλήθειαι,	τράπεζαι,
Γεν.	τῶν σοφιῶν,	ἀληθειῶν,	τραπέζων,
Δοτ.	ταῖς σοφίαις,	ἀληθείαις,	τραπέζαις,
Αἰτ.	τὰς σοφίας,	ἀληθείας,	τραπέζας,
Κλητ.	ὦ σοφίαι.	ἀλήθειαι.	τράπεζαι.

§ 95. Τὸ α τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς τῶν εἰς α θηλυκῶν ὀνομάτων ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τρέπεται εἰς η' οἶον, *μοῦσα-μοῦσης-μοῦση*· φυλάττουσι δὲ αὐτὸ ἄτρεπτον τὰ λήγοντα εἰς α καθαρὸν. τὰ εἰς *ρα*, τὰ εἰς α ἐκ συναϊρέσεως καὶ τινα κύρια ὀνόματα· οἶον, *σοφία-σοφίας*, *θῆρα-θῆρας*. *μυρία-μυρία-μυρίας*, *Λήδα-Λήδας*, *Γέλα*, *Φιλομήλα*. Ἄρδρομέδα καὶ τὸ ἀλυλά.

ΣΗΜ. Ὄνόματά τινα εἰς ας ἀρσενικά σχηματίζουσι δωρικῶς τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς α μακρὸν ἀντὶ εἰς ου· τοιαῦτα δὲ εἶνε τὸ πατραλοίας-α, μητραλοίας-α, ὄρνιθοθήρας-α, Βορράς-α, καὶ τινα κύρια ὀνόματα καὶ μάλιστα ξενικά· οἶον, Πλειστόλας, Σκόπας, Ἄννιβας, Σύλλας, κλπ. Τινὰ δὲ κύρια ὀνόματα εἰς ης σχηματίζουσιν αὐτὴν εἰς εω Ἰωνικῶς· οἶον. Τήρης-Τήρεω.

§ 96. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, *σοφία-ὦ σοφία*, *τιμὴ-ὦ τιμὴ*.

§ 97. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς ης ἀρσενικῶν λήγει εἰς η' οἶον Ἄτρείδης-ὦ Ἄτρείδη. Σχηματίζουσι δὲ αὐτὴν εἰς α βραχὺ τὰ εἰς *της*, τὰ ἔθνικα καὶ πάντα τὰ συνθετα· οἶον, ὦ ποιητὰ, Πέρσα, βιβλιοπῶλα, ἑλληνοδίκαι· τὸ δὲ δεσπότης ἀνακλιβάζει καὶ τὸν τόνον παρὰ τὸν κανόνα (§ 129, 9)· ὦ δέσποτα.

ΣΗΜ. Κατὰ Θείρσιον πάντα τὰ εἰς ης πρωτόκλιτα σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν κλητικὴν εἰς ἄ, πλὴν τῶν εἰς ὄης· οἶον, Μιλτιάδης-ὦ Μιλτιάδη.

§ 98. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν πρωτοκλιτῶν ὀνομάτων τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης παρὰ τὸν κανόνα (§ 129, 9), διότι προέρχεται ἐκ συναϊρέσεως· οἶον, *σοφία*-(σοφίων)-*σοφιῶν*, *ἀλήθεια*-*ἀληθειῶν*.

θειῶν· ἐξαιροῦνται ἐκ μὲν τῶν οὐσιαστικῶν αἱ γενικαὶ χρήστων, (χ. λούτρων), ἐτησίων καὶ ἡ τοῦ θηλυκοῦ ἀφῶν· ἐκ δὲ τῶν ἐπιθέτων αἱ γενικαὶ τῶν θηλυκῶν τῶν ἔχόντων τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον διότι τούτων ἡ γεν. πληθ. ὁμοτονεῖ τῇ γεν. πληθ. τοῦ ἰδίου ἀρσενικοῦ (§ 162)· οἶον, ὁ ἀγριος-οἱ ἀγριοι-τῶν ἀγρίων, ἡ ἀγρία-αἱ ἀγριαι-τῶν ἀγρίων, πλὴν τῆς γεν. πληθ. τῶν ἐπιθέτων τῶν μεταπεσόντων εἰς οὐσιαστικά· οἶον, ἡ χήρα-τῶν χηρῶν, ἡ ἑταίρα-τῶν ἑταιρῶν, ἡ Ῥοδία-τῶν Ῥοδιῶν. Τοιοῦτο καὶ τὸ τῆς καθωμιλημένης ἡ κυρία-τῶν κυριῶν (ἐπὶ γυναικῶν).

§ 99. Τὸ *ac* τῆς ἐνικῆς ὀνομ. τῆς ἀ κλίσεως εἶνε μακρόν· οἶον, *Αἰρείας*.

§ 100. Τὸ *a* τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς, τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς αἰτ. πληθ. τῆς *a'* κλίσεως εἶνε μακρόν· οἶον, ὄρας, ὄρᾱ, ὄρᾱ, ὄρᾱς.

§ 101. Ἡ ἐνικὴ αἰτ. καὶ κλητ. τῆς *a'* κλίσεως ἔχει καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐνικῆς ὀνομ.· οἶον, *Αἰρείας, Αἰρείαν, ὦ Αἰρείᾱ· μοῦσα, μοῦσαν, ὦ μοῦσα.*

§ 102. Ἐκ τῶν εἰς *a* θηλυκῶν ἄλλα μὲν ἔχουσι τὸ *a* τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς μακρόν, ἄλλα δὲ βραχύ.

a' *Ἐχουσι τὸ *a* μακρόν:

1. Ὅσα θηλυκὰ ἐπίθετα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον· οἶον, ἀξιος-ἀξία, τέλειος-τελεία· ἐξαιροῦνται τὰ πάσχοντα κυρίαν συναίρεσιν· οἶον, Χίος-Χίος-Χίᾱ, διος-δῖος-δῖᾱ, Κίος-Κίος-Κίᾱ· τὸ δὲ πέπειρα εἶνε θηλυκὸν τοῦ πέπων.

ΣΗΜ. Μακρόν ἔχουσι τὸ *a* καὶ τὰ θηλυκὰ τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων τὰ μεταπεσόντα εἰς οὐσιαστικά· οἶον χήρα, ἑταίρα, ἡμέρα, πλὴν τοῦ μεσόγαϊα.

2. Πάντα τὰ ὀξύτονα· οἶον, χαρά, λαλιά.

3. Τὰ εἰς *ια* παροξύτονα· οἶον, σοφία, καχία.

4. Τὰ εἰς *εια* δισύλλαθα· οἶον, μυσία, χρεια.

5. Τὰ εἰς *εια* παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς *ευω* ρημάτων· οἶον, βασιλεύω-βασιλεία, κολακεύω-κολακεία.

6. Τὰ εἰς *ρα* δισύλλαθα παραλήγοντα εἰς φωνῆεν· οἶον, ὄρα, θῆρα, πλὴν τοῦ χότρα, σφῆρα, μοῖρα.

7. Τὰ εἰς *αία* ὑπερδισύλλαθα· οἶον, ἐλαία, κεραία· ἐξαιροῦνται πόλεων τινῶν ὀνόματα· οἶον, Φώκαια, Πλάταια, Νικαία.

8. Τὰ εἰς *εα* καὶ *οα* παροξύτονα· οἶον, μηλιά, Τεγέα, πόα.

9. Πάντα τὰ ὑπερδισύλλαθα παροξύτονα οὐσιαστικά τὰ φυλάττοντα τὸ *a* τῆς ἐνικῆς ὀνομ. ἄτρεπτον εἰς πάσας τὰς πτώσεις· οἶον,

παλαιστρα, ἀκέστρα, κολυμβήθρα, ὀπώρα, Φιλομήλα, Ἀνδρομέδα, ἔτι δὲ τὸ Λήδα καὶ Γέλιζ.

β' Ἐχουσι τὸ α βραχύ.

1. Ὅσα θηλυκὰ ἐπιθέτα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν τριτοκλίτων οἶον, πᾶς-πᾶσα, βαρὺς-βαρεῖα, λιβῶν-λιβοῦσα.

2. Τὰ εἰς αἶα δισύλλαβα οἶον, μαῖα, γραῖα.

3. Τὰ εἰς εἶα προσηγορικὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς εὐς προσηγορικῶν οἶον, ἱερεὺς-ἱέρεια.

4. Τὰ εἰς εἶα ἀφρημένα οὐσιαστικὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς ης τριτοκλίτων ἐπιθέτων οἶον, ἀληθής-ἀλήθεια, εὐγενής-εὐγένεια.

4. Τὰ εἰς οἶα ἀφρημένα οὐσιαστικὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς οος-ους δευτεροκλίτων ἐπιθέτων οἶον, εὐνοος-εὐνοια, εὐπλοος-εὐπλοια. Ἐτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τοῦ βοῦς παρασύνθετα κύρια ὀνόματα οἶον, Εὐβοία, Περίβοια.

6. Τὰ εἰς νῖα οὐσιαστικὰ οἶον μῦια· ἔτι δὲ τὰ ὀξύτονα ὄργυιά, ἀργυιά.

7. Πάντα τὰ ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τρέποντα τὸ α εἰς η' οἶον, μοῦσα, γλῶσσα, τράπεζα.

8. Τὰ εἰς ρα δισύλλαβα παραλήγοντα εἰς δίφθογγον οἶον, σφαῖρα, πείρα, πρῶρα· ἐξαιροῦνται τὸ Αἶθρα, Φαῖδρα καὶ πάντα τὰ εἰς αν παραλήγοντα οἶον, αἶθρα, λιύρα, σαύρα.

8. Πάντα τὰ προπαροξύτονα οἶον, ποιήτρια, σῶτειρα, μάχαιρα, γέφυρα, Ἐλάτεια, Ἡράκλεια.

§ 103. Ἐκ τῶν ης ἀρσενικῶν εἶνα τῆς πρώτης κλίσεως.

α' Τὰ εἰς δης πατρωνυμικὰ ἢ πατρωνυμικὴν κατάληξιν ἔχοντα οἶον, Νεστορίδης, Ἀτρεΐδης, Μιλτιάδης, Ἀριστεΐδης.

β' Τὰ εἰς της καὶ στης προσηγορικὰ οἶον, πολίτης ληστής.

γ' Τὰ ἐκ ρημάτων σύνθετα προσηγορικὰ ἢ κύρια οἶον, γεωμέτρης, βιβλιοπώλης, πλὴν τῶν ἐκ τῶν ρημάτων φαίρομαι, χαίρω, λάμπω συνθέτων οἶον, Ἀριστοφάνης, Θυμοχάρης, Πυριλάμπος.

δ' Τὰ ἐκ θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως σύνθετα οἶον, Ἐλλαροδίκης (δίκη), κλυτοτέχνης (τέχνη), κλπ.

ε' Τὰ ἔθνικα καὶ πολλὰ τῶν ἀπλῶν κυρίων ὀνομάτων οἶον, Σκύθης, Πέρσης, Αἰσχίνης, Χρῆσης, Καμβύσης, Ξέρξης, κλπ.

Συνηρημένα ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως.

§ 104. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς α' κλίσεως ἔχουσι πρὸ τοῦ χαρακτηριστοῦ τὰ φωνήεντα α, ε, ο, καὶ συναίρουσι τὸ αα εἰς ᾱ καὶ τὸ εα καὶ οη εἰς η' τὸ εα ὅμως, ὅταν προηγῆται ε ἢ ρ, συναίρεται εἰς α'

οῖον, ἐρεέα-ἐρεᾶ, Βορέας-Βορράς¹. ἐν δὲ τῷ δυνικῷ καὶ πληθ. ἀριθ-
μῷ τὰ πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος φωνήεντα α, ε, ο, ἀποβάλλονται οῖον:
Ἐνικός ἀριθμός.

Όνομ.	ἡ μνάα-ᾶ,	ἀργυρέα-ᾶ,	συκέα-ῆ,	ἀπλόη-ῆ,
Γεν.	τῆς μνάας-ᾶς	ἀργυρέας-ᾶς	συκέας-ῆς,	ἀπλόης-ῆς,
Δοτ.	τῇ μνάα-ᾶ	ἀργυρέα-ᾶ,	συκέα-ῆ,	ἀπλόη-ῆ,
Αἰτ.	τῆν μνάαν-ᾶν	ἀργυρέαν-ᾶν,	συκέαν-ῆν,	ἀπλόην ῆν,
Κλητ.	ὦ μνάα-ᾶ.	ἀργυρέα-ᾶ.	συκέα-ῆ.	ἀπλόη-ῆ.

Δυνικός ἀριθμός.

Όν. κ. αἰ.	(τὰ) μνάα-ᾶ	ἐργυρέα-ᾶ	συκέα-ᾶ,	ἀπλόα-ᾶ,
Γεν. κ. δ.	(ταῖν) μνάαιν-αῖν,	ἀργυρέαιν-αῖν,	συκέαιν-αῖν,	ἀπλόαιν-αῖν,
Κλητ.	ὦ μνάα-ᾶ.	ἀργυρέα-ᾶ.	συκέα-ᾶ.	ἀπλόα-ᾶ.

Πληθυντικός ἀριθμός

Όνομ.	αἱ μνάαι-αῖ,	ἀργυρέαι-αῖ,	συκαίαι-αῖ,	ἀπλόαι-αῖ,
Γεν.	τῶν μναῶν-ῶν	ἀργυρέων-ῶν,	συκαῶν ῶν,	ἀπλόων-ῶν,
Δοτ.	ταῖς μνάαις-αῖς	ἀργυρέαις-αῖς,	συκαίαις-αῖς,	ἀπλόαις-αῖς,
Αἰτ.	τὰς μνάας-ᾶς	ἀργυρέας-ᾶς,	συκέας-ᾶς,	ἀπλόας-ᾶς,
Κλητ.	ὦ μνάαι-αῖ	ἀργυρέαι-αῖ.	συκαίαι-αῖ.	ἀπλόαι-αῖ.

Ἐνικός ἀριθμός

Όνομ.	ὁ Ἐρμέας-ῆς,	Ἄπελλῆς-ῆς,	Βορέας-Βορράς.
Γεν.	τοῦ Ἐρμέου-οῦ,	Ἄπελλῆου-οῦ,	Βορέα-Βορρά,
Δοτ.	τῷ Ἐρμέα-ῆ,	Ἄπελλῆ-ῆ,	Βορέα-Βορρά,
Αἰτ.	τὸν Ἐρμέαν-ῆν,	Ἄπελλῆ-ῆν,	Βορέαν-Βορράν,
Κλητ.	ὦ Ἐρμέα-ῆ.	Ἄπελλῆ-ῆ.	Βορέα-Βορρά.

Δυνικός ἀριθμός.

Όν. κ. αἰ.	τὸ Ἐρμέα-ᾶ,	Ἄπελλῆα-ᾶ,
Γεν. κ. δ.	τοῖν Ἐρμέαιν-αῖν,	Ἄπελλῆαιν-αῖν,
Κλητ.	ὦ Ἐρμέα-ᾶ.	Ἄπελλῆα-ᾶ

Πληθυντικός ἀριθμός

Όνομ.	οἱ Ἐρμέαι-αῖ,	Ἄπελλῆαι-αῖ,
Γεν.	τῶν Ἐρμεῶν-ῶν,	Ἄπελλῆων-ῶν,
Δοτ.	τοῖς Ἐρμέαις-αῖς,	Ἄπελλῆαις-αῖς,
Αἰτ.	τούς Ἐρμέας-ᾶς,	Ἄπελλῆας-ᾶς,
Κλητ.	ὦ Ἐρμέαι-αῖ,	Ἄπελλῆαι-αῖ,

ΣΗΜ. Ἡ καταληκτικὴ διφθογγος αὶ τῆς συνηρημένης πληθ. ὀνοματι-
καὶ κλητ. εἶνε μακρὰ διὰ τὴν συναίρεσιν οῖον, ἀπ λ α ῖ, Ἐρμ αῖ. Οἱ ἀσυ-
ναίρετοι τύποι εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

¹ Τὸ Βορέας μετὰ τὴν συναίρεσιν διπλασιάζει τὸ ρ' οῖον, Βορέας Βορράς.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 105. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς ο-ς καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ο-ν, τὰ ὁποῖα χαρακτηῖρα μὲν ἔχουσιν ο, πτωτικὴν δὲ κατάληξιν τὰ μὲν ἄρσ. καὶ θηλ. ς, τὰ δὲ οὐδ. ν· καταλήγουσι δὲ εἰς τὰς ἐξῆς καταλήξεις.

	Ἐνικός		Δυϊκός		Πληθυντικός	
	ἀρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.			ἀρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.
Ὄνομ.	ος	ον	ω		οι	ᾶ
Γεν.	ου	ου	οιν		ων	ων
Δοτ.	ω	ω			οις	οις
Αἰτ.	ον	ον	ω		ους	ᾶ
Κλητ.	ε	ον			οι	ᾶ.

ΣΗΜ. α'. Πολλὰ ὀνόματα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθ. ἀρσ. ἢ θηλ. ὄντα ἐν τῷ πληθ. γίνονται οὐδέτερα· οἷον ὁ δεσμός - τὰ δεσμά, ἡ κέλευθος - τὰ κέλευθα. Τὸ δὲ στάδιον ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθ. εἶνε οὐδέτερον· ἐν δὲ τῷ πληθ. ἀρσενικόν· οἷον, τὸ στάδιον· οἱ στάδιοι καὶ σπανίως τὰ στάδια.

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ ὀνόματα ἀλλάζοντα τὸ γένος ἀλλάζουσι καὶ τὴν σημασίαν· οἷον, ὁ ἵππος (τὸ ἄλογον), ἡ ἵππος (ἡ φορὰ καὶ τὸ ἵππικόν), ὁ ἄθλος (ὁ ἀγὼν), τὸ ἄθλον (τὸ βραβεῖον), κλπ. (§ 156).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ δῆμος,	ἄνθρωπος,	ἡ ἄμπελος,	τὸ ἄροτρον,
Γεν.	τοῦ δήμου,	ἀνθρώπου,	τῆς ἀμπέλου,	τοῦ ἀρότρου,
Δοτ.	τῷ δήμῳ,	ἀνθρώπῳ,	τῇ ἀμπέλῳ,	τῷ ἀρότρῳ,
Αἰτ.	τὸν δῆμον,	ἄνθρωπον,	τὴν ἄμπελον,	τὸ ἄροτρον
Κλητ.	ὦ δῆμε.	ἄνθρωπε.	ὦ ἄμπελε,	ὦ ἄροτρον

Δυϊκός ἀριθμός.

Ὄν. κ. αἰ.	τὸ δῆμῳ,	ἀνθρώπῳ,	(τὰ) ἀμπέλω,	τὸ ἀρότρω,
Γεν. κ. δ.	τοῖν δήμοιν,	ἀνθρώποιν,	(ταῖν) ἀμπέλοιιν,	τοῖν ἀρότροιν,
Κλητ.	ὦ δῆμῳ.	ἀνθρώπω.	ὦ ἀμπέλω.	ὦ ἀρότρω.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	οἱ δῆμοι,	ἄνθρωποι,	αἱ ἄμπελοι,	τὰ ἄροτρα,
Γεν.	τῶν δήμων,	ἀνθρώπων,	τῶν ἀμπέλων,	τῶν ἀρότρων,
Δοτ.	τοῖς δήμοις,	ἀνθρώποις,	ταῖς ἀμπέλοις,	τοῖς ἀρότροις,
Αἰτ.	τοὺς δῆμους,	ἀνθρώπους,	τὰς ἀμπέλους,	τὰ ἄροτρα,
Κλητ.	ὦ δῆμοι,	ἄνθρωποι,	ὦ ἄμπελοι,	ὦ ἄροτρα.

ΣΗΜ. Κατὰ τὰ εἰς ον οὐδέτερα κλίνονται καὶ τὰ εἰς ον θηλ. ὑποκοριστικά· οἷον, ἡ Γλυκερίαν, ἡ Γναθαίριον, κλπ.

¹ Τοιαῦτα εἶνε καὶ τῆς καθωμιλημένης, ὁ πλοῦτος-τὰ πλούτη, ὁ λόγος-τὰ λόγια.

§ 106. Ἡ ἐνική κλητ. ἀτικῶς εἶνε πολλάκις ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ οἶον, ᾧ λόγε καὶ ᾧ λόγος καὶ ἀείποτε ᾧ θεός· ἡ δὲ κλητ. τοῦ ἀδελφός ἀντιβάλλει τὸν τόνον παρὰ τὸν κανόνα (129, 9)· οἶον, ᾧ ἀδελφε.

Συνηρημένα ὀνόματα τῆς 6' κλίσεως

§ 107. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς 6' κλίσεως ἔχουσι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τὰ φωνήεντα ε ἢ ο καὶ τὸ εα καὶ οα συναϊροῦσιν εἰς ᾠ οἶον, ὅστέα-ὄστᾶ, ἀπλόα-ἀπλᾶ· τὸ δὲ εο καὶ οο καὶ οε εἰς ου οἶον, ὄστέον-ὄστουν, ἀπλόος-ἀπλοῦν, ἀπλόε-ἀπλοῦ. Τὸ δὲ ε καὶ ο πρὸ τῶν μακρῶν φωνήεντων ἢ διφθόγγων ἀποβάλλονται· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄνομ.	ὁ πλόος-πλοῦς,	περίπλοος-περίπλους,	τὸ ὄστέον-ὄστοῦν,
Γεν.	τοῦ πλόου-πλοῦ,	περίπλοου-περίπλου,	τοῦ ὄστέου-ὄστοῦ,
Δοτ.	τῷ πλόῳ-πλῷ,	περίπλοῳ-περίπλω,	τῷ ὄστέῳ-ὄστῷ,
Αἰτ.	τὸν πλόον-πλοῦν	περίπλοον-περίπloon,	τὸ ὄστέον-ὄστοῦν,
Κλητ.	ᾧ πλόι-πλοῦ.	περίπλοο-περίπλου.	ᾧ ὄστίον-ὄστοῦν.

Δυϊκός ἀριθμός.

Ὄ. κ. αἰ.	τῷ πλώω-πλώ,	περιπλώω-περίπλω,	τῷ ὄστέω-ὄστώ,
Γεν. κ. δ.	τοῖν πλόοιν-πλοῖν,	περιπλόοιν-περίπλοιν,	τοῖν ὄστέοιν-ὄστοῖν,
Κλητ.	ᾧ πλώω-πλώ.	περιπλώω-περίπλω.	ᾧ ὄστέω-ὄστώ.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	οἱ πλόοι-πλοῖ,	περίπλοοι-περίπλοι,	τὰ ὄστέα ὄστᾶ,
Γεν.	τῶν πλώων-πλώων,	περιπλώων-περίπλων,	τῶν ὄστέων-ὄστώων,
Δοτ.	τοῖς πλόοις-πλοῖς,	περιπλόοις-περίπλοις,	τοῖς ὄστέοις-ὄστοῖς,
Αἰτ.	τούς πλόους-πλοῦς,	περιπλόους-περίπλους,	τὰ ὄστέα-ίστᾶ,
Κλητ.	ᾧ πλόοι-πλοῖ.	περίπλοοι-περίπλοι.	ᾧ ὄστέα-ὄστᾶ.

§ 108. Ἡ συνηρημένη ἐνική κλητικὴ δὲν ἀπκντῆ.

ΣΗΜ. Συναϊροῦνται δὲ ἐκ μὲν τῶν εος τὰ μετουσιαστικά καὶ τὰ συγενικά· οἶον, χρύσεος-οῦς, ἀδελφιδέος-οῦς. Ἐκ δὲ τῶν εἰς οος, τὸ θροῦς, νοῦς, πλοῦς, ῥοῦς, γλοῦς, χνοῦς καὶ τὰ ἐκ τούτων σύνθετα καὶ τὰ εἰς πλοῦς καὶ τὰ εἰς θοῦς κύρια ὀνόματα· οἶον, εὔνοος, ἀπλοῦς, Περιίθουος. Πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἰς οος δὲν συναϊροῦνται· οἶον, ὄγδοος, ἀθρόος, οἰνοχόος, ὑπήκοος, ἀντίξοος, δορυξόος (μεταγεν.) κτλ. Τὸ δὲ ἀντίξοος, δορυξοῦς εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 109. Τὸ οα ἐν τοῖς συνθετοῖς μένει ἀσυναϊρέτον· οἶον, εὔνοα, εὔπλοα, πυρίπνοα· ἐξαιροῦνται τὰ εἰς πλοῦς πολλαπλασιαστικά· οἶον, ἀπλόα-ᾶ, διπλόα-ᾶ, κλπ.

§ 110. Τινὰ κύρια ὀνόματα σύνθετα ἐκ τοῦ ροος συγκόπτουσι τὸ ο τῆς παραληγούσης καὶ ἐκτείνουσι τὸ προηγούμενον βραχὺ δίχρονον εἰς μακρόν· καὶ κλίνονται ἀσυναϊρέτως· οἶον, Εὐθρόος, Κρατίρος ἀντὶ Εὐθρόοος-οος, Κρατίροος-οος.

§ 111. Τὰ εἰς οὐκ σύνθετα συναϊρούμενα τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης καὶ παρὰ τὸν κανόνα § 53) οἶον, εὐνοος-εὐνοος, εὐνόου εὐνοῦ, εὐνοοί-εὐνοί, πλὴν τῶν εἰς πλοῦς πολλαπλασιαστικῶν, τὰ ὅποια τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγοῦσης· οἶον, τριπλόος-τριπλοῦς, τριπλόου-τριπλοῦ, τριπλόου-τριπλοῦ· τὸ δὲ δορυξόος-δορυξοῦς εἶνε μεταγενέστερον.

§ 112. Τὸ κάτερον καὶ τὰ εἰς εὐκ καὶ εὐν μετουσιαστικῶς συναϊρούμενα καταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν, καὶ ὅταν μηδέτερον τῶν συναϊρετέων φωνηέντων τονίζεται ἐναντίον τοῦ κανόνος (§ 53)· οἶον, κάτερον-οῦν, χρύσεος-οῦς.

§ 113. Ἡ συνηρημένη δυϊκὴ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγοῦσης ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα (54)· οἶον, τῶ νόω-νώ, τῶ πλόω-πλώ.

ΣΗΜ. Ἡ καταληκτικὴ δίφθογγος οἰ τῆς συνηρημένης πληθ. ὀνομ. καὶ κλητ. οἰ εἶνε μακρὰ ὡς προερχομένη ἐκ συναίρεσεως· οἶον, πλόοι-πλοῖ, ἀπλόοι-ἀπλοῖ· ἔχουσι δὲ αὐτὴν βραχίαν πάντα τὰ μὴ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγοῦσης· οἶον, εὐνοί, εὐπλοί, εὐροί.

Δευτέρα ἄττικὴ κλίσις.

§ 114. Ἡ δευτέρα ἄττικὴ κλίσις περιέχει ὀνόματά τινα ἄρσενικὰ καὶ θηλυκὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς ω-ς καὶ οὐδέτερα εἰς ω-ν, τὰ ὅποια φυλάττουσι τὸ ω εἰς πάσας τὰς πτώσεις καὶ ὑπογράφουσι τὸ ι, ὅπου ἐν τῇ κοινῇ κλίσει ὑπογράφεται ἢ προσγράφεται· λέγεται δὲ ἄττικὴ αὕτη ἡ κλίσις, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὴν οἱ Ἄττικοί.

§ 115. Τῆς παραληγοῦσης τὸ εἰ καὶ α μακρὸν οἱ Ἄττικοί ἔτρεπον εἰς εἰ· οἶον, εὐγείωος-εὐγείωος, λέως-λεώς· τὸ δὲ βραχὺ α ἐρύλαττον ἀμετάβλητον οἶον, λέγος-λέγος· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ἐνικός ἀριθμός

	ἄρσενικὰ	θηλυκὰ	οὐδέτερα
Ἄτομ.	ὁ λεώς,	ἡ ἄλω,	τὸ ἔλεω,
Γεν.	τοῦ λεώ,	τῆς ἄλω,	τοῦ ἔλεω,
Δοτ.	τῷ λεώ,	τῇ ἄλω,	τῷ ἔλεω,
Αἰτ.	τὸν λεών,	τὴν ἄλων,	τὸ ἔλεων,
Κλητ.	ὦ λεώς.	ὦ ἄλω.	ὦ ἔλεων.

Δυϊκός ἀριθμός.

Ἄτομ. καὶ αἰτ.	τὸ λεώ,	(τῶ) ἄλω,	τὸ ἔλεω,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν λεών,	(ταῖν) ἄλων,	τοῖν ἔλεων,
Κλητ.	ὦ λεό.	ὦ ἄλω.	ὦ ἔλεω.

Πληθυντικός ἀριθμός

Όνομ.	οἱ λεῶ,	αἱ ἄλω,	τὰ ἔλα,
Γεν.	τῶν λεῶν,	τῶν ἄλων,	τῶν ἔλεων,
Δοτ.	τοῖς λεῶς,	ταῖς ἄλως,	τοῖς ἔλεως,
Αἰτ.	τούς λεῶς,	τάς ἄλως,	τὰ ἔλα,
Κλητ.	ὦ λεῶ.	ὦ ἄλω.	ὦ ἔλα.

ΣΗΜ. Οὕτω κλίνονται 1) τὰ ἐκ τοῦ γέλα, γήρας, καὶ ναῦς, σύνθετα οἶον, ὁ, ἡ εὐγεως, ἀγήρωσ, ἀπόκρεως (μεταγεν), λιπόνεως. 2) τὰ ἐπίθετα ἀνεως, ἀξιόχρεως, πλέως, καὶ τὰ οὐσιαστικά ὀλαγῶς, ὀφρῶς, ὀταῶς, ὀκάλως, ἡ γάλως καὶ γαλώως.

§ 116. Ἡ κλητ. εἶνε πάντοτε ὅμοια τῇ ὀνομ. οἶον, λεῶς-ὦ λεῶς.

§ 117. Ἡ ἐνική αἰτιατική καὶ μάλιστα τῶν κυρίων ὀνομάτων πολλάκις εὐρίσκεται καὶ ἄνευ τοῦ γ κατὰ μεταπλασμόν (§ 115, ε') ἡ ἄλωσ-τῆν ἄλω, ὁ ἀγήρωσ-τὸν ἀγήρω, ὁ Ἄθωσ-τὸν Ἄθω, ἡ Κῶσ-τῆν Κῶ καὶ ἀείποτε ἡ ἔωσ-τῆν ἔω.

§ 118. Τὰ οὐδέτερα σχηματίζουσι πάντοτε σχεδὸν τὴν πληθ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. κατὰ τὴν κοινὴν ε' κλίσιν οἶον, τὰ ἔλα, τὰ ἔμπλα, τὰ ἀξιόχρεα, κλπ.

§ 119. Τὰ κατὰ τὸν κοινὸν σχηματισμὸν προπαροξύτονα καὶ κατὰ τὸν ἄττικὸν προπαροξύνονται εἰς πάσας τὰς πτώσεις παρὰ τὸν κανόνα (§ 33) οἶον, εὐγεις, εὐγεως, εὐγεω, κλπ.

§ 120. Τὰ εἰς εως ὀξύτονα δὲν περισπῶσι τὴν γενικ. καὶ δοτ. παντὸς ἀριθμοῦ παρὰ τὸν κανόνα (§ 129, 8) οἶον, ὁ λεῶς, τοῦ λεῶ, τῶ λεῶ, τοῖν λεῶν, τῶν λεῶν, τοῖς λεῶς. Πάντα δὲ τὰ ἄλλα ὀξύτονα ἀκολουθοῦσι τὸν γενικὸν κανόνα (§ 129, 8 καὶ 9) οἶον, ὁ λαγῶς, τοῦ λαγῶ, τὸν λαγῶν, τῶ λαγῶ, τοῖν λαγῶν, τῶν λαγῶν, τοῖς λαγῶς.

§ 121. Τὰ εἰς ως μονοσύλλαβα περισπῶνται εἰς πάσας τὰς πτώσεις οἶον, Κῶς-Κῶ-Κῶ-Κῶν, Γλώς-Γλῶ-Γλῶ-Γλῶν.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 122. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν τῇ ἐνική ὀνομ. εἰς τὰ φωνήεντα α, ι, υ, ω, καὶ εἰς τὰ σύμφωνα η, ρ, σ, (ξ, ψ).

§ 123. Πτωτικά καταλήξεις τῆς γ' κλίσεως εἶνε αὗται:

	Ἐνικός		οὐδ.	Πληθυντικός	
	ἀρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.		ἀρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.
Όνομ.	ς	—	ε	ες	ᾶ
Γεν.	ος	ος	οιν	ων	ων
Δοτ.	ι	ι		σῖ	σῖ
Αἰτ.	ᾶ	—	ε	ᾶς	ᾶ
Κλητ.	ς	—		ες	ᾶ

§ 124. Πτωτική κατάληξις τῆς ἐνικῆς ὀνομ. τῶν μὲν ἄρσ. καὶ θηλ. εἶνε ς, τῶν δὲ οὐδετέρων δὲν ὑπάρχει. Τὰ ἀρσενικά ὅμως τῶν εἰς ὠν μετοχῶν καὶ ὀνομάτων καὶ τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. πολλῶν ὑγρολήκτων ὀνομάτων ἀποβάλλουσι τὸ ς καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ἐκτείνουσι τὸ βραχὺ φωνῆεν τῆς ληγούσης (§ 318, 3).

§ 125. Αἱ καταλήξεις τῶν πλαγίων πτώσεων ι, α, ας, τῆς γ' κλίσεως, ἐὰν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναίρέσεως, εἶνε βραχεῖται· οἶον, αἰῶνι, αἰῶνᾶ, αἰῶνᾶς.

§. 126. Τὸ στέλεχος τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εὐρίσκεται, ἐὰν ἀπὸ τῆς γενικῆς ἢ ἄλλης πτώσεως ἀποβληθῇ ἡ πτωτικὴ κατάληξις· οἶον, τοῦ θηρός, ἄρπαγος, λέοντος, κίος, ἰχθύος, στέλεχος εἶνε τὸ θηρ, ἄρπαγ, λεοντ, κι, ἰχθυ.

ΣΗΜ. Πολλῶν ὀνομάτων τὸ στέλεχος εὐρίσκεται ἐκ τῆς ἐνικῆς κλητικῆς, διότι ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν εἶνε παρελλαγμένον· οἶον, πόλις-ς-πόλιως, ὦ πόλι, ἡδύ-ς, ἡδέος, ὦ ἡδύ, βοῦ-ς, βοός, ὦ βοῦ, γραῦ-ς, ὦ γραῦ.

§ 127. Τὰ ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα διαιροῦνται εἰς τρία·

1. Εἰς ἀφωνόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα ἀφωνον· οἶον, ἀραψ, ἀραβ-ός, πλάξ-πλακ-ός, πατρίς-πατρίδος.

2. Εἰς ὑγρόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα ὑγρόν (r, c)· μῆν-μην-ός, σωτήρ-σωτήρος, ἄλς-άλ-ός (μοναδικόν).

3. Εἰς φωνηεντόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα φωνῆεν· οἶον, κίς-κί-ός, ἰχθύς-ἰχθύος.

ΣΗΜ. Πολλάκις ὁ χαρακτῆρ εἶνε δύο σύμφωνα ἀμετάβολον πρὸ ἀφώνου, (ντ, ρκ, γγ = νγ) ἢ κτ'· οἶον, λέων-λέοντος, σὰρξ-σαρκός, σάλπιγξ-σάλπιγγος, νύξ-νυκτός.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

α'. ἀφωνόληκτων.

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ	ἄραψ,	κόλαξ,	γίγας,	λέων,	ὀδούς.
Γεν.	τοῦ	ἄραβος,	κόλακος,	γίγαντος,	λέοντος,	ὀδόντος,
Δοτ.	τῷ	ἄραβι,	κόλακι,	γίγαντι,	λέοντι,	ὀδόντι,
Αἰτ.	τὸν	ἄραβα,	κόλακα,	γίγαντα,	λέοντα,	ὀδόντα,
Κλητ.	ὦ	ἄραψ.	κόλαξ.	γίγας.	λέον.	ὀδούς.

Δυϊκός ἀριθμός

Ὄν. κ. αἰτ.	τῷ	ἄραβε,	κόλακε,	γίγαντε,	λέοντε,	ὀδόντε,
Γεν. κ. δοτ.	τοῖν	ἄραβων,	κολάκοιν,	γίγαντων,	λεόντων,	ὀδόντων,
Κλητ.	ὦ	ἄραβε.	κόλακε.	γίγαντε.	λέοντε.	ὀδόντε.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	οἱ ἀράβες,	κόλακες,	γίγαντες,	λέοντες,	ὀδόντες,
Γεν.	τῶν ἀράβων,	κολάκων,	γιγάντων,	λεόντων,	ὀδόντων,
Δοτ.	τοῖς ἀράβι,	κόλαξι,	γίγασι,	λέουσι,	ὀδοῦσι,
Αἰτιατ.	τούς ἀράβας,	κόλακας,	γίγαντας,	λέοντας,	ὀδόντας,
Κλητ.	ὦ ἀράβες.	κόλακες.	γίγαντες.	λέοντες.	ὀδόντες.

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ἡ πλάξ,	πατρίς,	φάλαγξ,	νύξ,	τὸ σῶμα,
Γεν.	τῆς πλακός,	πατρίδος,	φάλαγγος,	νυκτός,	τοῦ σώματος,
Δοτ.	τῇ πλακί,	πατριδί,	φάλαγγι,	νυκτί,	τῷ σώματι,
Αἰτ.	τὴν πλάκx,	πατρίδα,	φάλαγγα,	νύκτα,	τὸ σῶμα,
Κλητ.	ὦ πλάξ.	πατρίς.	φάλαγξ.	νύξ.	ὦ σῶμα,

Δυσικός ἀριθμός

Ὄν. κ. αἰτ.	τὰ πλάκε,	πατρίδες,	φάλαγγε,	νύκτε,	τῶ σώματε,
Γεν. κ. δοτ.	ταῖν πλακοῖν,	πατριδοῖν,	φαλάγγοιιν,	νυκτοῖν,	τοῖν σωμάτοιιν,
Κλητ.	ὦ πλάκε.	πατρίδες,	φάλαγγε.	νύκτε.	ὦ σώματε.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	αἱ πλάκες,	πατρίδες,	φάλαγγες,	νύκτες,	τὰ σώματα,
Γεν.	τῶν πλακῶν,	πατριδῶν,	φαλέγγων,	νυκτῶν,	τῶν σωμάτων,
Δοτ.	ταῖς πλαξί,	πατρίσι,	φάλαγγι,	νυξί,	τοῖς σώμασι,
Αἰτ.	τάς πλάκας,	πατρίδας,	φάλαγγας,	νύκτας,	τὰ σώματα,
Κλητ.	ὦ πλάκες.	πατρίδες.	φάλαγγες.	νύκτες.	ὦ σώματα.

β'. ὑγρολήκτωρ.

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ μῆν,	ποιμήν,	αἰών,	ἡ ἀηδὼν,	ρίς,
Γεν.	τοῦ μηνός,	ποιμένος,	αἰῶνος,	τῆς ἀηδόνας,	ρινός,
Δοτ.	τῷ μηνί,	ποιμένι,	αἰῶνι,	τῇ ἀηδόνι,	ρινί,
Αἰτ.	τὸν μῆνα,	ποιμένα,	αἰῶνα,	τὴν ἀηδόνα,	ρίνα,
Κλητ.	ὦ μῆν.	ποιμήν.	αἰών.	ὦ ἀηδῶν.	ρίς.

Δυσικός ἀριθμός

Ὄν. κ. αἰτ.	τὼ μῆνε,	ποιμένε,	αἰῶνε,	τὰ ἀηδόνε,	ρίνε.
Γεν. κ. δοτ.	τοῖν μηνοῖν,	ποιμενοῖν,	αἰῶνοῖν,	ταῖν ἀηδόνοῖν,	ρινοῖν,
Κλητ.	ὦ μῆνε.	ποιμένε.	αἰῶνε.	ὦ ἀηδόνε.	ρίνε.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	οἱ μῆνες,	ποιμένες,	αἰῶνες,	αἱ ἀηδόνες,	ρίνες.
Γεν.	τῶν μηνῶν,	ποιμένων,	αἰῶνων,	τῶν ἀηδόνων,	ρινῶν,
Δοτ.	τοῖς μηνσί,	ποιμέσι,	αἰῶσι,	ταῖς ἀηδόσι,	ρισί,
Αἰτ.	τούς μῆνας,	ποιμένας,	αἰῶνας,	τάς ἀηδόνας,	ρίνας,
Κλητ.	ὦ μῆνες.	ποιμένες.	αἰῶνες.	ὦ ἀηδόνες.	ρίνες.

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομα	ὁ ρήτωρ,	κλητήρ,	αἰθῆρ,	μέλας,	τὸ ἦτορ,
Γεν.	τοῦ ρήτορος,	κλητήρος,	αἰθέρος,	μέλανος,	τοῦ ἦτορος,
Δοτ.	τῷ ρήτορι,	κλητήρι,	αἰθέρι,	μέλανι,	τῷ ἦτορι,
Αἰτ.	τὸν ρήτορα	κλητήρα,	αἰθέρα,	μέλανα,	τὸ ἦτορ,
Κλητ.	ὦ ρήτορ.	κλητήρ.	αἰθῆρ.	μέλας.	ὦ ἦτορ.

Δυϊκός ἀριθμός

Ὄνομα κ. αἰ.	τῶ ρήτορες,	κλητῆρε,	αἰθέρε,	μέλανε,	τῶ ἦτορες,
Γεν. κ. δ.	τοῖν ρητόροιιν,	κλητήροιιν,	αἰθέροιιν,	μελάνοιν,	τοῖν ἦτοροιιν,
Κλητ.	ὦ ρήτορες.	κλητῆρε.	αἰθέρε.	μέλανε.	ὦ ἦτορες.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομα.	οἱ ρήτορες,	κλητῆρες,	αἰθέρες,	μέλανες,	τὰ ἦτορα,
Γεν.	τῶν ρητόρων,	κλητήρων,	αἰθέρων,	μελάνων,	τῶν ἦτόρων,
Δοτ.	τοῖς ρήτορσι,	κλητήρσι,	αἰθέρσι,	μέλασι,	τοῖς ἦτορσι,
Αἰτ.	τούς ρήτορας,	κλητήρας,	αἰθέρας,	μέλανας,	τὰ ἦτορα,
Κλητ.	ὦ ρήτορες.	κλητῆρες.	αἰθέρες.	μέλανες.	ὦ ἦτορα.

γ' φωνητολόγων.

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομα.	ὁ θῶς,	κῖς,	ἰχθῶς,
Γεν.	τοῦ θῶος,	κῖος,	ἰχθῶος,
Δοτ.	τῷ θῶί,	κῖί,	ἰχθῶί,
Αἰτ.	τὸν θῶα,	κῖν,	ἰχθῶν,
Κλητ.	ὦ θῶς.	κῖς.	ἰχθῶ.

Δυϊκός ἀριθμός.

Ὄνομα καὶ αἰτ.	τῶ θῶε,	κῖε,	ἰχθῶε,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν θῶοιν,	κῖοιν,	ἰχθῶοιν,
Κλητ.	ὦ θῶε.	κῖε.	ἰχθῶε.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομα.	οἱ θῶες	κῖες,	ἰχθῶες,
Γεν.	τῶν θῶων,	κῖῶν,	ἰχθῶων,
Δοτ.	τοῖς θῶσί,	κῖσί,	ἰχθῶσί,
Αἰτ.	τούς θῶας,	κῖας,	ἰχθῶς,
Κλητ.	ὦ θῶες.	κῖες.	ἰχθῶες.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ μὲν τὸ θῶς κλίνεται καὶ τὸ ταῶς, κατὰ δὲ τὸ κῖς καὶ τὸ λῖς, πόρτις, ἴδρις, Συέννεσις, Ἴφρις, κλπ., κατὰ δὲ τὸ ἰχθῶς πάντα τὰ εἰς υς-υος οὐσιαστικὰ ἄρσ. καὶ θηλ. καὶ ἐν μέρει τὸ ἔγχελος καὶ τὰ ἐκ τοῦ δάκρυ καὶ ἰχθῶς σύνθετα ἐπίθετα· οἶον, ὁ στάχυς, βότρυς, σῦς, μῦς, ἡ πίτυς, ἡ πληθῶς, τριτύς, τετρακετύς, ὁ, ἡ ἄδακρυς, πολύιχθους.

	Ἑνικός ἀριθμός			Πληθυντικός ἀριθμός		
Ὄνομ.	γραῦς, ναῦς, ὄ, ἡ	βοῦς,	γρᾶες, νῆες.	βόες,		
Γεν.	γραός, νεός,	βοός,	γραῶν, νεῶν,	βοῶν,		
Δοτ.	γραϊ, νηί,	βοϊ,	γραυσί, ναυσί,	βουσί,		
Αἰτ.	γραῦν, ναῦν,	βοῦν,	γραῦς, ναῦς,	βοῦς,		
Κλητ.	ὦ γραῦ. ὦ ναῦ.	ὦ βοῦ.	ὦ γρᾶες. ὦ νῆες.	ὦ βόες.		
	Δυϊκός ἀριθμός.					
Ὄνομ. αἰτ.	γρᾶε, —	βόε,				
Γεν. δοτ.	γραοῖν, νεοῖν	βοοῖν,				
Κλητ.	ὦ γρᾶε. —	ὦ βόε.				

ΣΗΜ. β'. Τὸ υ τῶν εἰς α υς, ους ὡς καὶ τῶν εἰς ευς (§ 131), ὅταν συμπέσῃ μεταξύ δύο φωνηέντων, ἀποβάλλεται καὶ μόνον πρὸ συμφώνου καὶ ἐν τέλει λέξεως μένει.

*Παρατηρήσεις γενικαὶ ἐπὶ τῶν πτώσεων καὶ τῶν
τριῶν κλίσεων.*

§ 128. Ἐπὶ τῶν πτώσεων καὶ τῶν τριῶν κλίσεων παρατηροῦνται γενικῶς ταῦτα·

1) Τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἡ μὲν αἰτιατ. καὶ κλητικ. εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομ., ἡ δὲ δοτ. ὁμοία τῇ γενικῇ.

2) Ἡ πληθ. κλητ. εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομ.

3) Ἡ γεν. πληθ. καὶ τῶν τριῶν κλίσεων λήγει εἰς ῶν καὶ διὰ τοῦτο λέγεται μέση.

4) Ἡ ἐνικῇ δοτ. πασῶν τῶν κλίσεων ἔχει τελικὸν ι τὸ ὁποῖον ἐν μὲν τῇ α' καὶ β' κλίσει ὑπογράφεται, ἐν δὲ τῇ γ' προσγράφεται οῖον, τῇ τιμῇ, τῷ θεῶ, τῷ θοί. Τὸ δὲ ἐν τῷ κέραϊ-κέρα, κλητ. ὑπογεγραμμένον ι προέρχεται ἐκ συναίρέσεως.

5) Τὰ οὐδέτ. ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, τὴν ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ.

6) Τὰ δίχρονα ἐν τέλει τῶν οὐδετέρων, ἐὰν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναίρέσεως, εἶνε βραχέα· οῖον, σῶμα, συναπῆ, τὸ αὐτῷ.

7) Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομ. αἰτ. καὶ κλητ. τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται καὶ μακρὰν ἐὰν ἔχη αὐτὴν οῖον, ἡ τιμή, τὴν τιμήν, ὦ τιμή.

8) Ἡ μακροκατάληκτος γεν. καὶ δοτ. τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· οῖον, τῆς τιμῆς, τῇ τιμῇ, ταῖν τιμαῖν, τῶν τιμῶν, ταῖς τιμαῖς.

9) Εἰς τὴν συλλαβὴν τονίζεται ἡ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς τὴν αὐτὴν τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις, ἐὰν δὲν ἐμποδίξῃ ἡ λήγουσα· οῖον, τιμῆ-τιμήν, λόγος-λόγου, ἄνθρωπος-ἀνθρώπου-ἀνθρώπων.

ΣΗΜ. Πόλεων τινῶν ὀνόματα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ παροξύτονα ἢ παροξύτονα ὄντα ἐν τῷ πληθυντικῷ γίνονται ὀξύτονα· οῖον, Ἄβη-Ἄβαι Πλάταια-Πλαταιαί.

Συνηρημένα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως.

A'. Ὀλοπαθῆ.

§ 129. Τὰ ὀλοπαθῆ συνηρημένα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως πάσχοσι τὴν συναίρεσιν ἐντὸς τοῦ στελέχους καὶ κλίνονται ἁμαλῶς κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα (§ 127, α', β', γ'): συναίρουσι δέ-

1) Τὸ αω καὶ αο εἰς ω οἶον, *Ξεροφάωρ-ῶρ, Ξεροφάοντος-ῶντος, κλπ.*

2) Τὸ αἶ εἰς α οἶον, *Θραύξ-Θραῦξ, Θραύκος-Θρακός, κλπ.*

3) Τὸ οἶ εἰς οἰ οἶον, *οἶς-οἶς, οἶος-οἶός, οἶοι-οἶί, οἶν-οἶν, ὦ οἶς· οἶε-οἶε, οἶοιρ-οἶοῖρ· οἶες-οἶες, οἶωρ-οἶῶρ, οἶσι-οἶσί, οἶας-οἶας-(οἶς).*

ΣΗΜ. Τοῦτο συναίρουμενον κλίνεται ὡς τὰ μονοτύλλαβα· ἐν δὲ τῇ ἐνικῇ κλητ. μένει ἄσυναίρετον. Τοῦναντίον δὲ συναίρει δις τὴν πληθ. αἰτ. καὶ οὕτω ποιεῖ αὐτὴν ὁμοίαν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. οἶον, οἶας-οἶας (οἶς).

4) Τὸ οει καὶ οε εἰς ου οἶον, *ἀμαθόεις-ἀμαθοῦς, ἀμαθόεντος-ἀμαθοῦντος, πλακόεις-πλακοῦς, πλακόεντος-πλακοῦντος.*

5) Τὸ ηεις εἰς ης καὶ τὸ ηε εἰς η' οἶον, *τιμήης-τιμῆς, τιμηέντος-τιμηῆντος, φωνήης-φωνῆς, φωνήεντος-φωνῆντος.*

ΣΗΜ. Οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ δὲν ὑπογράφουσι τὴν ἐνικὴν ὀνομ. τῶν τοιούτων ὀνομάτων· διότι ἡ συναίρεσις γίνεται ἐντὸς τοῦ στελέχους ὅπου δὲν ὑπάρχει ι, ἵνα ὑπογραφῆ· οἶον, τιμηέντος-τιμηῆντος-τιμῆς.

6) Τὸ εα εἰς η' οἶον, *ἔαρ (ἦρ), ἔαρος-ἦρος, ἔαρι-ἦρι· δέλεαρ (ὀνομ. ἄσυναίρετος πάντοτε), δελέατος-δέλητος, κλπ.: στέαρ, στέατος-(στητός), κλπ., φρέαρ (ὀνομ. ἄσυναίρ.) φρέατος-φρητός, φρέατι-φρητί, φρέατε, φρέατοιν· φρέατα, φρέατων, φρέασι.*

ΣΗΜ. α'. Τὸ μὲν δέλεαρ μετὰ τὴν συναίρεσιν ἀναβιδάζει τὸν τόνον· τὸ δὲ στέαρ καὶ φρέαρ καταβιδάζουσιν αὐτὸν παρὰ τὸν κανόνα (§ 53), οἶον δελέατος-δέλητος, στέατος-στητός, φρέατος-φρητός. Σημειωτέον ὅτι οἱ συνηρημένοι τύποι τῶν τριῶν τούτων εἶνε σχεδὸν ἀρχαιοί.

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰ ὀλοπαθῆ συνηρημένα ὑπάγονται καὶ αἱ μετοχαὶ τοῦ ἐνεστώτος τῶν συνηρημένων ῥημάτων· οἶον, ὁ τιμάων-τιμῶν, τοῦ τιμάοντος-τιμῶντος· ὁ ποιέων-ποιῶν, τοῦ ποιέοντος-ποιούντος· ὁ δηλόων-δηλῶν, τοῦ δηλόοντος-δηλούντος, κλπ.

B'. Ὀλιγοπαθῆ.

§ 130. Τὰ ὀλιγοπαθῆ συνηρημένα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως ἔχουσι χαρακτῆρα τὰ φωνήεντα ι, υ, ἢ τὰ ἐκθλιπτικὰ σύμφωνα ς, ρ, καὶ συναίρουσι τὰ τοῦ στελέχους φωνήεντα (α, ε, ο, υ, ω) μετὰ τοῦ φωνήεντος τοῦ χαρακτῆρος οὕτω·

α'. τὸ αα καὶ αε		α		κέραα-α, κέραε-α.
τὸ αο καὶ αω		ω		κέραος-ως, κεράων-ῶν.
τὸ αοι	εἰς	ω	οἶον,	κεράοιν-ῶν.
τὸ αἶ		α		κέραϊ-α.

β'. τὸ εα καὶ εε		η		ἀληθέα-ῆ, ἀληθέε-ῆ.
τὸ εεε		εἰς		ἀληθέεε-εἰε.
τὸ εο	εἰς	ου	οἶον,	ἀληθέοε-οῦε.
τὸ εω		ω		ἀληθέων-ῶν.
τὸ εοι		οι		ἀληθέοιν-οῖν.
γ'. τὸ οα		ω		ἡχόα-ώ.
τὸ οο	εἰς	ου	οἶον,	ἡχόοε-οῦε.
τὸ οἶ		οι		ἡχόοι-οῖ.

α'. Τύπος τῶν εἰς υ καὶ υε γεν. εοε.

1) Τὸ ἄστυ, τοῦ ἄστεοε καὶ (ἄστεωε), τῷ ἄστέι-ει, τὸ ἄστυ, ὦ ἄστυ· τῶ ἄστεε (ἄστη), τοῖν ἄστέοιν, ὦ ἄστεε· τὰ ἄστεα-η, τῶν ἄστέων, τοῖε ἄστεε, τὰ ἄστεα-η, ὦ ἄστεα-η.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ ἄστυ κλίνεται καὶ τὸ πειητ. π ὦ ὦ (ἄσυναίρετωε ὅμωε) καὶ τινε ξενικὰ φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν ὀνόματα εἰε ἰ λήγοντα· οἶον, τὸ σίναπι, κιννάβαρι, πέπερι. Ἡ εἰε εωε ἐνικὴ γενικὴ τούτων εἶνε σπανία· οἶον, σινάπεωε, κιννάβαρεωε, πεπέρεωε.

2) ὁ ἡδύε, τοῦ ἡδέοε, τῷ ἡδέι-εἰ, τὸν ἡδύν, ὦ ἡδύ· τῶ ἡδέε, τοῖν ἡδέοιν, ὦ ἡδέε· οἰ ἡδέεε-εἰε, τῶν ἡδέων, τοῖε ἡδέε, τοῖε ἡδέεε, ὦ ἡδέεε-εἰε.

3) τὸ ἡδύ, τοῦ ἡδέοε, τῷ ἡδέι-εἰ, τὸν ἡδύν, ὦ ἡδύ· τῶ ἡδέε, τοῖν ἡδέοιν, ὦ ἡδέε· τὰ ἡδέα, τῶν ἡδέων, τοῖε ἡδέε, τὰ ἡδέα, ὦ ἡδέα.

ΣΗΜ. Τὸ εα τῶν εἰε υε οὐδετέρων ἐπιθέτων μένει ἄσυναίρετον· οἶον, τὰ ἡδέα, πλὴν τῶν ἐκ τοῦ πῆχυε συνθέτων· οἶον, τὰ διπήχεα-η· τὸ δὲ ἡμίσεα-η εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.—Τὰ δὲ εἰε υε, υ καὶ ι, δὲν συναίρουε· τὸ εο τῆε ἐνικῆε γενικῆε· οἶον, ἡδύε-ἡδέοε, ἄστυ-ἄστεοε, πέπερι-πεπέρεοε.

β'. Τύπος τῶν εἰε ιε καὶ υε γεν. εωε οὐσιαστικῶν.

1) ἡ πόλιε, πόλεωε, πόλεῖ-ει, πόλιη, ὦ πόλι· πόλεε-(η), πολέοιν, ὦ πόλεε-(η)· πόλεεε-ειε, πόλεων, πόλεε, πόλεε, ὦ πόλεεε-ειε.

ΣΗΜ. α. Κατὰ τὸ πόλιε κλίνονται τὰ πλείετα τῶν εἰε ιε γεν. εωε οὐσιαστικῶν· οἶον, τάξιε, πράξιε, λέξιε, μάντιε, ὄφιε, πρύτανιε, κλπ.

2) ὁ πῆχυε, πηχεωε, πήχεῖ-ει, πῆχυη, ὦ πῆχυ· πήχεε, πηχέοιν, ὦ πήχεε· πήχεεε-ειε, πήχεων, πήχεε, πήχεε, ὦ πήχεεε-ειε.

ΣΗΜ. β'. Κατὰ τὸ πῆχυε κλίνεται καὶ τὸ πέλεχυε· τὸ δὲ πρέσβυε, ἐάν μὲν σημαίνη τὸν γέροντα, ἔχει ὄνομ. πρέσβυε, αἰτ. πρέσβυη καὶ κλητ. ὦ πρέσβυη κατὰ τὸ ἰχθύε, τὰ δὲ ἄλλασ πτώεεε ἀναπληροῦ ἀπὸ τοῦ πρέσβυε· ἐάν δὲ σημαίνη τὸν ἀπεσταλμένον, ἔχει μόνον τῆν ἐνικῆν γεν. καὶ δοτ. καὶ τὰ πληθυντικὰ κατὰ τὸ πῆχυε, τὰ δὲ ἄλλασ πτώεεε ἀναπληροῦ ἀπὸ τοῦ πρέσβευε τῆε· εἶτε δὲ καὶ τὰ πληθυντικὰ τοῦ γχελυε, τὰ δὲ ἐνικὰ τούτου κλίνονται κατὰ τὸ ἰχθύε.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς ις καὶ υς μονοσύλλαβα καὶ πάντα τὰ εἰς υς γεν. υος ὀξύτονα οὐσιαστικά ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τὸ ι καὶ υ μακρά· οἶον, κίς-κίν-κίς, μύς-μῦν-μύς, ἰχθύς-ἰχθῦν-ἰχθύ'. Πάντα δὲ τὰ ἄλλα οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα καὶ ἐκ τῶν εἰς υς γεν. υος ὀξύτων ἠθλυκῶν οὐσιαστικῶν τὰ ἀριθμητικά καὶ τινὰ ποιητικά ἔχουσιν αὐτὰ εἰς πάσας τὰς πτώσεις βραχέα· οἶον, Ἰφίς, Συέννεσις, πρᾶξις, βότρυς, πῆχυς, πολύς, ἰχθύς, θῆλυς, ἡμισυς, ἡδύς, τριτύς τετρακτύς, δαιτύς, ἐδητύς, κλπ.

ΣΗΜ. δ'. Ἡ ἐνικὴ αἰτιατ. καὶ κλητ. τῶν εἰς ις, υς, αυς καὶ ους, φωνηεντολήκτων, ἔχει καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐνικῆς ὀνομ.· οἶον, κίς-κίν-ῶκίς, μύς-μῦν-ῶμύς, πῆχυς-πῆχυν-ῶ πῆχυ, ναῦς-ναῦν-ῶ ναῦ, βοῦς-βοῦν-ῶ βοῦ.

γ'. Τύπος τῶν εἰς ευς.

§. 131. Τὸ υ τῶν εἰς ευς, ὅταν συμπέσῃ μεταξύ δύο φωνηέντων, ἀποβάλλεται καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνηέντα συναίρουσιν κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 130)· μένει δὲ μόνον πρὸ συμφώνου καὶ ἐν τέλει λέξεως· κλίνονται δὲ οὕτω·

1) ὁ βασιλεύς, τοῦ βασιλέως, τῷ βασιλεί-εῖ, τὸν βασιλέα, ῶ βασιλεῦ· τῷ βασιλέε, τοῖν βασιλείοιν, ῶ βασιλέε· οἱ βασιλέες-εἶς, τῶν βασιλέων, τοῖς βασιλεῦσι, τοῦς βασιλέας καὶ κοινῶς (βασιλεῖς), ῶ βασιλέες-εἶς.

2) ὁ Μηλιεύς, Μηλιέως-ῶς, Μηλιεί-εῖ, Μηλιέα-ᾶ, Μηλιεῦ· Μηλιέε, Μηλιέοιν· Μηλιέες-εἶς, Μηλιέων-ῶν, Μηλιεῦσι, Μηλιέας-ᾶς, Μηλιέες-εἶς.

ΣΗΜ. ἀ'. Τὸ εα καὶ εω τῶν εἰς ευς μὴ καθαρολήκτων μένουσιν ἀσυναίρετα· οἶον, βασιλεύς, βασιλέως, βασιλέα, βασιλέων, βασιλέας. Τῶν καθαρολήκτων συναίρουσιν τὸ εα εἰς ᾶ καὶ τὸ εω εἰς ω· οἶον, Μηλιεύς, Μηλιέως-ῶς, Μηλιέα-ᾶ, Μηλιέων-ῶν, Μηλιέα-ς-ᾶς, Πειραιεύς, Πειραιέως-ῶς, Πειραιέα-ᾶ, πλὴν τοῦ ἁλιεύς, ὅπερ κλίνεται κατὰ τὸ βασιλεύς· τὰ δὲ ἀσυναίρετα τῶν καθαρολήκτων ἔθνικῶν Δωριεύς, Δωριέων, Δωριέα, Δωριέας, Πλαταιεύς, Πλαταιέως, Πλαταιέων, Πλαταιέα, Πλαταιέας, κλπ., ἔπερ ἐλίπε ἀπαντῶσι, θεωροῦνται νῦν ἀδόκιμα.

ΣΗΜ. β'. Οἱ ἀρχαῖοι Ἀττικοὶ τὴν πληθ. ὀνομ. συνήρουν εἰς ης ἐκ τῆς ἰωνικῆς καταλήξεως ηςε οἶον, βασιληῆς, ἱππηῆς.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ἀσυναίρετον α τῆς ἐνικῆς καὶ πληθ. αἰτ. εἶνε συνηθέστατα μακρὸν παρὰ τὸν κανόνα (§ 127)· διότι γίνεσθαι ἐκ τῆς ἰωνικῆς καταλήξεως ηα, ηας κατὰ τροπὴν τοῦ η εἰς ε καὶ ἐναλλαγὴν χρόνου· οἶον, βασιληᾶ-βασιλέᾶ, βασιληᾶς, βασιλέᾶς.

Τύποι τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα τὰ ἐκθλιπτικά σύμφωνα ς, ν.

α'. Ἐκθλιπτικὸν ς.

§ 132. Τὸ ἐκθλιπτικὸν ς ἔχουσι τὰ εἰς ης ἐπίθετα καὶ τὰ εἰς ος καὶ ας οὐδέτερα οὐσιαστικά, τὸ ὅποιον μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. καὶ

κλητ. τῶν ἄρσ. καὶ ἐν τῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τῶν οὐδ. μένει, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν ἀποβάλλεται καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνήεντα συναιροῦνται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 130). Ἔτι δὲ ἐκθλιπτὶ κόν ς ἔχουσι καὶ τὰ εἰς ὡς ἄρσενικά καὶ τὰ εἰς ὦ καὶ ὡς θηλυκά.

1. Τύπος τῶν εἰς ης καὶ ες ἐπιθέτων.

Ἐνικός ἀριθμός		
Ὀνομ. ὁ, ἡ ἀληθής,	ἡ τριήρης,	τὸ ἀληθές,
Γεν. (ἀληθές)-οῦς	τῆς (τριήρης)-ους.	τοῦ (ἀληθές)-οῦς,
Δοτ. (ἀληθεί)-εῖ,	τῇ (τριήρει)-ει,	τῷ (ἀληθεί)-εῖ,
Αἰτ. (ἀληθέα)-ῆ,	τῆν (τριήρεα)-η,	τὸ ἀληθές,
Κλητ. ὦ ἀληθές.	ὦ τριήρες.	ὦ ἀληθές.

Δυϊκός ἀριθμός

Ὀνομ. καὶ αἰτ. (ἀληθείε)-ῆ,	τὰ (τριήρεε)-η,	τῶ (ἀληθείε)-ῆ,
Γεν. καὶ δοτ. (ἀληθείοιν)-οῖν.	ταῖν (τριήρεοῖν)-ήροιν,	τοῖν (ἀληθείοῖν)-οῖν,
Κλητ. ὦ (ἀληθείε)-ῆ.	ὦ (τριήρεε)-η.	ὦ (ἀληθείε)-ῆ.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὀνομ. (ἀληθείεε)-εῖς,	αἱ (τριήρεεε) εἰς,	τὰ (ἀληθείεα)-ῆ,
Γεν. (ἀληθείεων)-ῶν,	τῶν (τριήρεων)-ήρων,	τῶν (ἀληθείεων)-ῶν,
Δοτ. ἀληθείεσι,	ταῖς τριήρεσι,	τοῖς ἀληθείεσι,
Αἰτ. ἀληθείεῖς,	τὰς τριήρεῖς,	τὰ (ἀληθείεα)-ῆ,
Κλητ. ὦ (ἀληθείεεε)-εῖς.	ὦ (τριήρεεεε)-εἰς.	ὦ (ἀληθείεα)-ῆ.

ΣΗΜ. α'. Τὸ εα τῶν εἰς ης ἐπιθέτων, ὅταν μὲν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη ε, συναϊρεῖται: εἰς ᾠ οῖον, ὁ εὐκλεῆς-τὸν εὐκλεέα-εὐκλεᾶ, τὰ εὐκλεέα-εὐκλεᾶ ὅταν δὲ ἔχη ι ἢ υ διφορεῖται: οῖον ὁ ὑγιῆς-τὸν ὑγιέα-ὑγιῆ καὶ ὑγιᾶ, ὁ εὐφυῆς τὸν εὐφυέα-εὐφυῆ καὶ εὐφυᾶ. Ἡ δὲ αἰτ. πληθ. τῶν ἄρσ. καὶ θηλ. λήγει πάντοτε εἰς εἰς οῖον, τοὺς εὐκλεεῖς, τοὺς ὑγιεῖς, τοὺς εὐφυεῖς (§ 147).

ΣΗΜ. β'. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ κλέος σύνθετα κύρια ὀνόματα συναιροῦνται εἰς πάσας τὰς πτώσεις καὶ διπλᾶ εἰς τὴν ἐνικὴν δοτ. οῖον, Ἡρακλέης-ῆς, Ἡρακλέεος-έους, Ἡρακλέει-έει-εἰ, Ἡρακλέεα-έα, ὦ Ἡρακλέεε-εἰς-πληθ. ὀνομ. Ἡρακλέεε, αἰτ. Ἡρακλέεας ἢ δὲ κλητ. Ἡρακλεε εἶνε ἐπιφώνημα τῶν μεταγενεστέρων.

2. Τύπος τῶν εἰς ος οὐδετέρων οὐσιαστικῶν.

τὸ τεῖχος, τοῦ τείχεος-ους, τῷ τείχει-ει, τὸ τεῖχος, ὦ τεῖχος. τῶ τείχεε-η τοῖν τειχείοιν-οῖν, ὦ τείχεε-η τὰ τείχεα-η, τῶν τειχέων-ῶν, τοῖς τείχεσι, τὰ τείχεα-η, ὦ τείχεα-η.

ΣΗΜ. Τὸ εα τῶν εἰς ος οὐδ. καθαρολήκτων συναϊρεῖται εἰς ᾠ ἀντὶ εἰς η οῖον, τὰ χρέεα-χρέα, τὰ κλέεα-κλέα.

3. Τύπος τῶν εἰς ας οὐδετέρων οὐσιαστικῶν.

1. τὸ σέλας, τοῦ σέλαιος, τῷ σέλαι καὶ σέλαι, τὸ σέλας, ὦ σέλαιος

τὸ *σέλαε*, τοῖν *σελάοιν*, ὦ *σέλαε*· τὰ *σέλαα-α*, τῶν *σελάων*, τοῖς *σέλασι*, τὰ *σέλαα-α*, ὦ *σέλαα-α*.

Ὅττω κλίνεται καὶ τὸ *δέπας* συναϊροῦνται· δὲ μόνον ἐν τῇ πληθ. ὀνομ. αἰτ. καὶ κλητ. οἶον, τὰ *σέλαα-σέλα*, καὶ ἐνίοτε ἐν τῇ ἐνικῇ δοτ. οἶον, *σέλαϊ-σέλα*.

2. τὸ *κρέας*, τοῦ *κρέατος-ως*, τῷ *κρέαϊ-α*, τὸ *κρέας*, ὦ *κρέας*· τῷ *κρέαε-α*, τοῖν *κρέαοιν-ων*, ὦ *κρέαε-α*· τὰ *κρέαα-α*, τῶν *κρέαων-ων*, τοῖς *κρέασι*, τὰ *κρέαα-α*, ὦ *κρέαα-α*.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ *κρέας* κλίνεται καὶ τὸ *γῆρας* καὶ *γέρας*· τὸ δὲ *κνέφας* ἔχει ἀττικῶς μόνον τὴν ἐνικὴν γεν. (*κνέφεος*) *κνέφους*.—Τὸ συνηρημένον *α* εἶνε μακρόν.

4. Τύπος τῶν εἰς *ως* ἀρσενικῶν.

Ὁ *ἦρωε*, *ἦρωος*, *ἦρωϊ*, *ἦρωα*, καὶ *ἦρω*, ὦ *ἦρωε*· *ἦρωε*, *ἦρώοιν*, ὦ *ἦρωε*· *ἦρωε*, *ἦρώων*, *ἦρωσι*, *ἦρωας*, καὶ *ἦρωε*, ὦ *ἦρωε*.

5. Τύπος τῶν εἰς *ω* καὶ *ως* θηλυκῶν.

1) ἡ *πειθῶ*, *πειθῶος-οῦς*, *πειθῶϊ-οἶ*, *πειθῶα-ᾶ*, ὦ *πειθῶ*.

2) ἡ *αἰδῶς*, *αἰδῶος-οῦς*, *αἰδῶϊ-οἶ*, *αἰδῶα-ᾶ*, ὦ *αἰδῶ*.

Τὰ δυνικὰ καὶ πληθ. τούτων κλίνονται κατὰ τὴν β' κοινὴν κλίσιν· οἶον, τὰ *πειθῶ*, τὰ *πειθῶϊν*, ὦ *πειθῶ*· αἰ *πειθῶι*, τῶν *πειθῶν*, τὰς *πειθῶς*, τὰς *πειθῶς*, ὦ *πειθῶι*.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸ *πειθῶ* κλίνονται καὶ πάντα τὰ εἰς *ω* θηλ. κατὰ δὲ τὸ *αἰδῶς*, κλίνεται μόνον τὸ Ἰωνικὸν ἤ *ως*.

ΣΗΜ. β' Τὰ μὲν εἰς *ω* θηλ. δὲν περισπῶσι τὴν συνηρημένην ἐνικὴν αἰτ. παρὰ τὸν κανόνα (§ 54), τὰ δὲ εἰς *ως* περισπῶσιν αὐτήν· οἶον, ἡ *πειθῶ*-τὴν *πειθῶ*, ἡ *αἰδῶς*-τὴν *αἰδῶ*.

β'. Ἐκθλιπτικῶν *ν*.

§ 133. Τὰ εἰς *ων* καὶ *ον* συγκριτικὰ καὶ τὸ Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν εἰς τὰς πτώσεις ὅσαι λήγουσιν εἰς *ονα*, *ονες*, ἐκθλίβουσι τὸ *ν* καὶ συναϊροῦσι πολλακίς τὸ *ονα* εἰς *ω* καὶ τὸ *ονες* εἰς *ους*· οἶον

1) ὁ, ἡ *μείζων*, *μείζονος*, *μείζονι*, *μείζονα*-(*μείζονα*) *μείζω*, ὦ *μείζον*· *μείζονε*, *μείζονοιν*, ὦ *μείζονε*· *μείζονες*-(*μείζονες*) *μείζους*, *μείζόνων*, *μείζοσι*, *μείζονας* καὶ *μείζους*, ὦ *μείζονες*-(*μείζονες*) *μείζους*.

2) τὸ *μείζον*, *μείζονος*, *μείζονι*, *μείζον*, ὦ *μείζον*· *μείζονε*, *μείζονοιν*, ὦ *μείζονε*· *μείζονα*-(*μείζονα*) *μείζω*, *μείζόνων*, *μείζοσι*, *μείζονα*-(*μείζονα*) *μείζω*, ὦ *μείζονα*-(*μείζονα*) *μείζω*.

3) Ἀπόλλων, Ἀπόλλωνος, Ἀπόλλωνι, Ἀπόλλωνα-(Ἀπόλλωα) Ἀπόλλω, ὦ Ἀπολλον.

4) Ποσειδῶν, Ποσειδῶνος, Ποσειδῶνι, Ποσειδῶνα-(Ποσειδῶα) Ποσειδῶ, ὦ Πόσειδον.

ΣΗΜ. Ἡ αἰτ. πληθ. *μείζους* γίνεται ἐκ τῆς παλαιάτης καταλήξεως

νς ἀποβολῆ τοῦ ν πρὸ τοῦ ς καὶ ἐκτάσει τοῦ ο εἰς ου (§ 329, 3)· οἶον, (μειζονος)-μείζους, καὶ οὐχὶ ἐκ συναίρεσεως μείζοντας οὐς (§ 147).

§ 134. Τὸ κέρας καὶ τέρας, ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. ἔχουσι ς, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι τ, τὸ ὁποῖον συνήθως ἀποβάλλεται καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνήεντα συναίρουσιν κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 130)· οἶον·

τὸ κέρας, τοῦ κέρατος καὶ (κέρως) κέρως, τῷ κέρατι καὶ (κέραι) κέρα, τὸ κέρας, ὦ κέρας· τὸ κέρατος καὶ (κέρως) κέρα, τοῖν κέρατιν καὶ (κεράοιν) κερῶν, ὦ κέρατε καὶ (κέρως) κέρα· τὰ κέρατα καὶ (κέρωα) κέρα, τῶν κέρατων καὶ (κεράων) κερῶν, τοῖς κέρασι, τὰ κέρατα καὶ (κέρωα) κέρα, ὦ κέρατα καὶ (κέρωα) κέρα.

ΣΗΜ. Τὸ δὲ τέρας ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ἀριθμῷ κλίνεται πάντοτε διὰ τοῦ τ, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ διαφορεῖται. — Τὸ δὲ συνηρημένον α εἶνε μακρόν.

§ 135. Ἐκ τῶν ὀλιγοπαθῶν συνηρημένων συναίρουσιν ἐν τῷ δυνικῷ ἀριθμῷ καὶ τῇ πληθ. γεν. μόνον τὰ εἰς ης, ες, ος, καὶ ας· πάντα δὲ τὰ ἄλλα μένουσιν ἀσυναίρετα· οἶον, πόλις, πόλις, (πόλι) σπαν.) πόλιον, πόλιων· βασιλεύς, βασιλεῦς, βασιλέων, βασιλέων, ἡδύς, ἡδέες, ἡδέων, ἡδέων· ἄστυ, ἄστεες (ἄστη σπάν.), ἄστέων, ἄστέων, κλπ. Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν εἰς ος τὴν γεν. πληθ. δὲν συναίρουσιν ἐνίοτε οἱ Ἀττικοὶ λέγοντες· ὀρέων, κερδέων, χειλέων, ἀρθέων.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ Γ' ΚΛΙΣΕΩΣ

Α'. Ὀνομαστική

α'. τῶν οὐδετέρων.

§ 136. Τῶν οὐδετέρων ἡ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἶνε αὐτὸ τὸ στέλεχος τοῦ ὀνόματος· ἐὰν δὲ τὸ στέλεχος λήγῃ εἰς μὴ ληκτικὸν σύμφωνον, ἀποβάλλεται τὸ σύμφωνον τοῦτο· οἶον, (ἄστυ)-τὸ ἄστυ, (ἡδύ)-τὸ ἡδύ, (ἄρρεν)-τὸ ἄρρεν, (ἡτορ)-τὸ ἡτορ, (ὁ εὐδαιμον)-τὸ εὐδαιμον, (ἀληθές)-τὸ ἀληθές, (σωματ)-τὸ σῶμα, (μέλιτ)-τὸ μέλι, (λέγοιτ)-τὸ λέγον, (γαλακτ)-τὸ γάλα. Τὰ δὲ εἰς ες οὐσιαστικά οὐδέτερα τὰ ἔχοντα τὸ ἐκθλιπτικὸν ς τρέπουσι τὸ ε εἰς ο· οἶον, (τειχεσ)-τὸ τεῖχος.

§ 137. Τὸ πέρας καὶ τὰ οὐδέτερα τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητ. παρκ. τρέπουσι τὸν χαρακτῆρα τ εἰς ς· οἶον (περατ)-τὸ πέρας, (λελοιποτ)-τὸ λελοιπός. Τὸ δὲ κέρας καὶ τέρας καὶ τὸ φῶς ἔχουσι τὸ σ στελεχικόν, τὸ δὲ τ εἶνε ἐπέισακτον· τὸ δὲ ὕδωρ, φρέαρ, στέαρ, δέλεαρ, ἡπαρ ἔχουσι στέλεχος λῆγον εἰς ρτ καὶ ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ ἀποβάλλεται τὸ τ, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν ἀποβάλλεται τὸ ρ· οἶον, ὕδωρ-ὑδατος, κλπ.

6' Τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν.

1. Τῶν ἀφωρολήκτων

§ 138. Τὰ ἀφωρολήκτα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως τοῦ ἄρσ. καὶ θηλ. γένους σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν προσλαμβάνοντα εἰς τὸ στέλεχος τὴν πτωτικὴν κατάληξιν ϵ καὶ πάσχοντα τὰ προσημειωθέντα (§ 45—48) πάθη· οἶον, (ἀραβς)-ἀραβῆ, (πλακς)-πλάξ, (πατριδς)-πατρίς, (ρυκτς)-ρύξ, (χαριεντς)-χαρίεις, (ποδς)-πούς, (λελοιποτς)-λελοιπώς¹.

§ 139. Αἱ εἰς ω ν μετοχαὶ καὶ τὰ ὀνόματα ἀποβάλλουσι τὴν πτωτικὴν κατάληξιν ϵ μετὰ τοῦ χαρακτῆρος τ καὶ ἐκτείνουσι τὸ σ τοῦ στελέχους εἰς ω (§ 309, 3)· οἶον, (λεγοτς)-λέγων, (λεοτς)-λέων, (Κρεοτς)-Κρέων.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ἔλμινθος-ἐλμινς, Τύρινθος-Τύρινς, πείρινθος-πείρινς φυλάττουσι τὸ ν πρὸ τοῦ ϵ .

ΣΗΜ. β'. Τὸ ἀλώπηξ-ἀλώπεκος μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ϵ ἐκτείνει τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆν ϵ εἰς η τῶν δὲ εἰς $\alpha\zeta$ δισυλλάβων τῶν ἐχόντων τὴν παραλήγουσαν μακρὰν τὰ μὲν ἀρσενικὰ ἔχουσι τὸ α μακρόν, τὰ δὲ θηλ. βραχύ· οἶον, ὁ θώραξ, οἶαξ, φαίαξ, ἡ βῶλαξ, κλῆμαξ, πίδαξ, θροῖδαξ, κλπ. Πολλὰ δὲ θηλ. ὀξύτονα λήγοντα εἰς $\iota\sigma$ -ιδος ἔχουσι τὸ ι μακρόν· οἶον, βαλδῖς-βαλθίδος, κηλῖς-κηλίδος, κνημῖς-κνημίδος, σφραγῖς-σφραγίδος, ἀψῖς-ἀψίδος, κρηπίς-κρηπίδος, ῥαφανῖς-ῥαφανίδος, ψηφῖς-ψηφίδος, χειρῖς-χειρίδος, κλπ.

§ 140. Τὰ ἔχοντα τὸ ἐκθλιπτικόν ς ἄρσ. καὶ θηλ. ἀποβάλλουσιν αὐτὸ πρὸ τοῦ ϵ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως, διότι τὸ ς πρὸ τοῦ ϵ ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆν ἐκτείνεται (§ 328, 3) τὸ μὲν ϵ εἰς η , τὸ δὲ σ εἰς ω · οἶον, (ἀληθεςς)-ἀληθής, (ἦρωεςς)-ἦρωες, (αἰδόςς)-αἰδώς. Τὰ δὲ εἰς ω θηλ. ἀποβάλλουσι καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ς καὶ ἐκτείνουσι τὸ φωνῆν τοῦ στελέχους σ εἰς ω · οἶον, (πειθόςς)-πειθῶ².

2. Τῶν ὑγρολήκτων.

§ 141. Τὰ ὑγρολήκτα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως τοῦ ἄρσ. καὶ θηλ. γένους σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν ἀποβάλλοντα

¹ Ὅτι τὸ ϵ τῶν εἰς $\omega\varsigma$ ἄρσ. μετοχῶν τοῦ ἐνεργ. παρακ. εἶνε ἡ πτωτικὴ κατάληξις ϵ καὶ δὲν προέρχεται ἐκ τροπῆς τοῦ ληκτικοῦ τ τοῦ στελέχους εἰς σ ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ σ τοῦ στελέχους εἰς ω (§ 328, 3), ἐν ᾧ τῆς οὐδέτερας τὸ *λελοιπόδς* φυλάττεται, διότι τὸ ϵ προέρχεται ἐκ τροπῆς τοῦ τ εἰς σ (§ 136) καὶ δὲν γίνεται ἀναπληρωτικὴ ἐκτασις, καθ' ὅτι τὰ οὐδέτερα δὲν ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. πτωτικὴν κατάληξιν (§ 126).

² Τὸ στέλεχος τῶν μὲν εἰς ω καὶ $\omega\varsigma$ θηλυκῶν λήγει εἰς $\sigma\varsigma$, τῶν δὲ εἰς $\omega\varsigma$ ἀρσενικῶν λήγει εἰς $\omega\varsigma$.

τὴν πτωτικὴν κατάληξιν *ς* καὶ ἐκτείνοντα τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος βραχὺ φωνῆεν τοῦ στελέχους (§ 328, 3) τὸ μὲν *ε* εἰς *η*, τὸ δὲ *ο* εἰς *ω*· οἶον, (ποιμεν*ς*)-ποιμήν, (ρήτορ*ς*)-ρήτωρ. Τὰ ἔχοντα ὁμοῦς στέλεχος λῆγον εἰς *ι* ἢ εἰς *υ* προσλαμβάνουσι *ς* καὶ ἀποβάλλουσι τὸ *ν* (§ 45, 5)· οἶον, (ἀκτι*ς*)-ἀκτίς, (τι*ς*)-τις, (Σαλαμ*ς*)-Σαλαμίς, (Γόρτυ*ς*)-Γόρτυς, (Φόρτυ*ς*)-Φόρτυς, πλὴν τοῦ (μοσ(σ)υ*ς*)-μόσυν. Τὸ δὲ δελφῖνος-δελφί*ν* καὶ θινός-θιν, εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Ἔτι δὲ λαμβάνουσι τὸ *ς* τὸ ἐνός-εἰς, τάλαρος-τάλας, μέλαρος-μέλας, κτερός-κτείς, καὶ τὸ μοναδικὸν ἄλος-ἄλις. Τὸ δὲ μέλαρος προσλαμβάνει τὸ *ς* καὶ ἀποβάλλει τὸ *ρ*.

ΣΗΜ. Τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος δῖχρονον τῶν ὑγρολήκτων εἶνε μακρὸν οἶον, Πάνος-Πάν, ψᾶρός-ψᾶρ, ἀκτίνος-ἀκτίς, Σαλαμίνος-Σαλαμίς, Γόρτυνος-Γόρτυς· ἔχουσι δὲ αὐτὸ βραχὺ 1) ἡ ἐρωτηματικὴ καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς, τὸ μάκαρ καὶ ἄλλοι· 2) τὰ ἄρσ. μέλας, καὶ τάλας, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὸ *α* μακρὸν μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. 3) Πάντα τὰ οὐδέτερα οἶον, ὄναρ, νέκταρ, μέλαν, πλὴν τοῦ πύρ, τὸ ὁποῖον μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. ἔχει τὸ *υ* μακρὸν.

3. Τῶν φωνηεντολήκτων.

§ 142. Τὰ φωνηεντόληκτα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως τοῦ ἄρσ. καὶ θηλ. γένους σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν προσλαμβάνοντα εἰς τὸ στέλεχος τὴν πτωτικὴν κατάληξιν *ς*· οἶον, (κι)-κίς (ιχθυ)-ιχθύς, (βασιλευ)-βασιλεὺς, (ναυ)-ναῦς, (βου)-βοῦς.

B'. Κλητικὴ ἐνική.

§ 143. Ἡ κλητικὴ ἐνικὴ εἶνε·

α'. ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ·

1. Τῶν οὐδετέρων (§ 128, 5)· οἶον, τὸ κέρας-ᾧ κέρας, τὸ τεῖχος-ᾧ τεῖχος, ἀληθές-ᾧ ἀληθές, κλπ.

2. Τῶν ἀφωνολήκτων ὀνομάτων καὶ μετοχῶν· οἶον, ἄραψ-ᾧ ἄραψ, πλάξ-ᾧ πλάξ, πατρίς-ᾧ πατρίς, λέγων-ᾧ λέγων, λεχθεῖς-ᾧ λεχθεῖς, κλπ. Σχηματίζουσι δὲ τὴν κλητ. ἐκ τοῦ στελέχους ἀποβάλλοντα τὸν ἀφωνον χαρακτῆρα τὸ, παιδός-ᾧ παῖ, ποδός-ᾧ ποῦ, τυραννίδος-ᾧ τυραννί, Δωρίδος-ᾧ Δωρί, Ἀρτέμιδος-ᾧ Ἀρτεμι, γυναικός-ᾧ γύναι, ἀνακτός-ᾧ ἀνα (ἐπὶ θεοῦ) καὶ ᾧ ἀναξ (ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ θεοῦ)· ἔτι δὲ τὰ λήγοντα εἰς *ντ* ὀνόματα (οὐχὶ μετοχάι)· οἶον, χαρίεντος-ᾧ χαρίεν, Αἰαντος-ᾧ Αἴαν, γέροντος-ᾧ γέρον. Τινὰ δὲ κύρια ὀνόματα εἰς ἀντ ἀποβάλλουσι καὶ τὸ *ν* μετὰ τοῦ *τ* καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ *α* εἰς μακρὸν (§ 328, 3)· οἶον, Ἀτλάντος-ᾧ Ἀτλᾶ, Πολυδάμαρτος-ᾧ Πολυδάμᾶ.

β'. εἶνε αὐτὸ τὸ θέμα.

1. Τῶν ὑδρολήκτων· οἶον, δαίμονος-ὦ δαῖμον, ῥήτορος-ὦ ῥήτορ, ἀγῶνος-ὦ ἀγών, φῶρος-ὦ φῶρ· ἔχουσι δὲ τὴν κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ τὰ ὀξύτονα καὶ τὰ προσλαμβάνοντα ἐν τῇ ὀνομ. ς· οἶον, ποιμήν-ὦ ποιμήν, ἀηδῶν-ὦ ἀηδῶν, ἀκτίς-ὦ ἀκτίς, γαστήρ-ὦ γαστήρ, πλὴν τοῦ πατῆρ-ὦ πάτερ, ἀνὴρ-ὦ ἄνερ, δαίηρ (ποιητ.)-ὦ δαῆρ· Τὸ δὲ Ἀπόλλων, Ποσειδῶν καὶ σωτήρ συστέλλουσιν ἐν τῇ κλητ. τὸ μακρὸν φωνῆεν τοῦ στελέχους· οἶον Ἀπόλλων-ωνος-ὦ Ἀπολλορ, Ποσειδῶν-ωνος-ὦ Πόσειδορ, σωτήρ-ῆρος-ὦ σῶτερ.

2. Τῶν φωνηεντολήκτων οἶον, (πο.λι)-ὦ πόλι, (ιχθυ)-ὦ ἰχθύ, (βασιλευ)-ὦ βασιλεῦ, (ραν)-ὦ ραῦ. Τὰ δὲ μονοσύλλαβα εἰς ις καὶ υς φωνηεντόληκτα ἔχουσι τὴν κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον κίς-ὦ κῖς, μῦς-ὦ μῦς¹.

3. Τῶν ἐχόντων τὸ ἐκθλιπτικὸν ς· οἶον, τριήρης (τριηρες)-ὦ τριῆρες, ἀληθής (ἀληθεις)-ὦ ἀληθές, ἦρος-ὦ ἦρας. Τῶν δὲ εἰς ω καὶ ως θηλ. ἢ κλητ. λήγει εἰς οι· οἶον, πειθῶ-ὦ πειθοῖ, αἰδῶς-ὦ αἰδοῖ. Τῶν δὲ εἰς κλης κυρίων ὀνομάτων λήγει εἰς εις, διότι γίνεται ἐκ συναίρεσεως οἶον, Ἡρακλῆς-ὦ Ἡράκλεες-εις· ἢ δὲ κλητ. Ἡρακλες εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. γεν. Ἡ κλητ. τῶν τριτοκλίτων ἀπτικῶς εἶνε πολλάκις ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, Αἶας-ὦ Αἶας, πόλις-ὦ πόλις, σωτήρ-ὦ σωτήρ, Κρέων-ὦ Κρέων, γυνή-ὦ γυνή, Φαληρεὺς-ὦ Φαληρεύς, κλπ.

Γ' Γενηκὴ ἐνική.

§ 144. Τὰ εἰς εὐς τρέπουσιν ἀπτ. τὸ ο τῆς ἐνικῆς γενικῆς εἰς ω οἶον, βασιλεὺς-βασιλέως, Πειραιεὺς-Πειραιέως-Πειραιῶς.

ΣΗΜ. Ἡ γενική εὐς τῶν εὐς γίνεται ἐκ τῆς ἰωνικῆς ἦος κατὰ τροπὴν τοῦ η εἰς ε καὶ ἐναλλαγὴν χρόνου· οἶον, βασιλῆος-βασιλέως.

§ 145 Τὰ εἰς ις δισύλλαβα καὶ πολυσύλλαβα φωνηεντόληκτα οὐσιαστικὰ καὶ ἐκ τῶν εἰς υς οὐσιαστικῶν τὸ πῆχυς, πέλεχυς καὶ (πρέσχυς) ἐν τῇ ἐνικῇ γεν. καὶ δοτ. καὶ ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τῶν ἄλλων ἀριθμῶν τρέπουσι τὸ ι καὶ υ εἰς ε καὶ τὸ ο τῆς ἐνικῆς γεν. εἰς ω καὶ προπαροξύνουσι τὴν ἐνικήν καὶ πληθ. γεν. παρὰ τὸν κανόνα (§ 33), διότι καὶ κατὰ τὸν κοινὸν σχηματισμὸν προπαροξύνονται· οἶον, πόλις-(πόλιος) πόλεως-πόλεωρ, πῆχυς,-πήχεως-πήχεωρ. Τὰ δὲ εἰς υς ἐπίθετα καὶ τὰ εἰς ι καὶ υ οὐσιαστικὰ οὐδέτερα τρέπουσι μόνον τὸ ι καὶ υ εἰς ε, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ο εἰς ω οἶον, ἡδύς-ἡδέος, ταχὺς-ταχέος, διπῆχυς-διπήχεος, σίραπι-σινάπεος καὶ σπαν. σινάπεως, ἄστν-ἄστεος καὶ σπαν. ἄστεως (130 α'). Τὸ δὲ ἡμισυς-ἡμίσεως, βραχὺς-βραχέως εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

¹ Τὸ ς τοῦ μῦς κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς εἶνε τοῦ στελέχους.

ΣΗΜ. δ. Τινὰ τῶν εἰς δυσυλλάθων καὶ πολυσυλλάθων οὐσιαστικῶν καὶ μάλιστα κυρίων ὀνομάτων φυλάττουσιν ἔθει ἰωνικῶ καὶ τὸ ἐ τοῦ στελέχους καὶ τὸ ο τῆς γεν. ἄτρεπα-οῖον, Συέννεσις-ιός, Ἴφρις-ιός, ὄϊς-ὄϊος, πόρτις-πόρτιος, θέσπις-ιός, κλπ. τινὰ δὲ ἔχουσι γεν.·ιός καὶ ἰδος·οῖον, λάτρις-ιός καὶ-ιδος, τίγρις-ιός καὶ-ιδος, κλπ.

ΣΗΜ. ε'. Τὰ εἰς υς οὐσιαστικά φυλάττουσι τὸ υ ἄτρεπτον εἰς πάσας τὰς πτώσεις πλὴν τῶν ἀνωτέρω· πῆχυς, πέλεκυς, (πρέσους) καὶ ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ τὸ ἔγγελυς.

Δ'. Αἰτιατικὴ ἐνική καὶ πληθυντικὴ.

§ 146. α'. Ἡ ἐνική αἰτ. τῶν εἰς ις, υς, αυς καὶ ους φωνηεντολήκτων λήγει εἰς *ν* ἀντὶ εἰς *α'* οῖον, πόλις-πόλι*ν*, βότρυς-βότρ*υν*, ραῦς-ραῦ*ν*, βοῦς-βοῦ*ν*. τῶν δὲ ἀφωολήκτων μὴ ὀξύτων μὲν λήγει εἰς *ν* καὶ *α'* οῖον, χάρις-χάρι*ν* καὶ χάρι*τα*, ἔρις-ἔρι*ν* καὶ ἔρι*δα*, κόρυς-κόρυ*ν* καὶ κόρυ*θα*, πολύπους-πολύπου*ν* καὶ πολύπο*δα*. τῶν δὲ ὀξύτων πάντοτε εἰς *α'* οῖον, πατρίς-πατρι*δα*, κροκὺς-κροκῦ*δα*, πούς-πό*δα*. πλὴν τοῦ κλεῖς-κλεῖ*ν*, τὸ δὲ κλεῖ*δα* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. Ἡ εἰς *α* αἰτιατικὴ τῶν μὴ ὀξύτων ἀφωολήκτων εἶνε συνήθης παρὰ ποιηταῖς. Χάρις δὲ ἡ θεὰ ἔχει πάντοτε τὴν αἰτιατ. εἰς *α'* ὡσαύτως καὶ τὸ τρίπους, ὅταν σημαίνῃ τὸν ἱερὸν τρίπο*δα*. — Ὁ ἄφωος χαρακτήρ πρὸ τοῦ *ν* ἀποβάλλεται οῖον, χάρι-*ν*-χάρι*ν*, κλπ.

§ 147. β'. Ἡ πληθ. αἰτ. τῶν εἰς ις, υς, αυς, ους φωνηεντολήκτων καὶ τῶν εἰς ης ἐπιθέτων καὶ τῶν εἰς ων συγκριτικῶν σχηματίζεται οὐχὶ ἐκ τῆς καταλήξεως *ας* κατὰ συναίρεσιν, ἀλλὰ ἐκ τῆς παλαιᾶς *ης* ἀποβολῆ τοῦ *ν* (§ 45, 5) καὶ ἐκτάσει τοῦ *ε* εἰς *ει* καὶ *ο* εἰς *ου* (§ 328, 3) καὶ τὰ τονιζόμενα τούτων ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπῶσιν αὐτήν· οῖον, (πόλις)-τὰς πό*λεις*, (ἰχθυς)-τοὺς ἰχ*θῦς*, (ραυς)-τὰς ραῦ*ς*, (βους)-τοὺς βοῦ*ς*, (ἀληθεύς)-ἀληθεῦ*ς*-τοὺς ἀληθεῖ*ς*, (μειζοῦς)-μειζοῦ*ς*· διότι δὲν δύναται νὰ συναيرهθῇ τὸ *εας* εἰς *εις* καὶ τὸ *οας* εἰς *ους*.

Ε'. Δοτικὴ πληθυντικὴ.

§ 148. Ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ σχηματίζεται προσλαμβάνουσα εἰς τὸ στέλεχος τὴν πτωτικὴν κατάληξιν *σι*, πρὸ τῆς ὁποίας ὁ χαρακτήρ πάσχει τὰς ἀπαιτούμενας μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς· οῖον, πλάξ-πλαξός-πλαξί, ἄραψ-ἄραβος-ἄραψι, πατρίς-πατριδος-πατρι*σι*, λέων-λέοντος-λέονσι, ἰστὰς-ιστάντος-ιστᾶ*σι*, κλπ. τὸ δὲ ἐκθλιπτικὸν *ς* ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ *σι* ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ βραχέος φωνήεντος· οῖον, (ἀληθεῖς)-ἀληθεῖ*σι*, (τείχεος)-τείχε*σι*· τὰ δὲ εἰς *ευσ*, *αυς* καὶ *ους*, φωνηεντόληκτα φυλάττουσι τὸ *ν* πρὸ τοῦ *σι* (127, γ'. σημ. β'). οῖον, βασιλεύς-βασιλεῦ*σι*,

ραῦς-ραυσι, βοῦς-βουσι· τὰ δὲ εἰς εἰς-εσσα-εν ἐπίθετα σχηματίζουσι τὴν δοτικὴν πληθ. ἐκ στελέχους λήγοντος εἰς ετ καὶ οὐχὶ εἰς εντ· οἶον, χαρίεις (χαρίετσι)-χαρίεσι· τὸ δὲ ρ τοῦ μάρτυς ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σι· οἶον, μάρτυσι ἀντὶ μάρτυρι.

Συγκοπτόμενα ὀνόματα.

§ 149. Ὀνόματά τινα εἰς ηρ γεν. ερος συγκόπτουσι τὸ ε τοῦ στελέχους, διὸ καὶ συγκοπτόμενα λέγονται· εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς· πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ, ἀνὴρ, Δημήτηρ, ἔτι δὲ καὶ τὸ (ἄρηρ). Καὶ τὸ μὲν πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ συγκόπτονται μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ, γεν. καὶ δοτικῇ καὶ πληθ. δοτικῇ, τὸ δὲ ἀνὴρ, Δημήτηρ, καὶ (ἄρηρ) ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι πλὴν τῆς ἐνικῆς ὀνομ. καὶ κλητ., τὸ δὲ ἀστήρ συγκόπτεται μόνον ἐν τῇ δοτ. πληθ. Τὸ δὲ ἀνὴρ μετὰ τὴν συγκοπὴν παρενθῆται τὸ δ πρὸς εὐφώνικον· οἶον, (ἀνέρος-ἀνρός)-ἀνδρός, (ἀνέρι)-ἀνδρί· ἐν δὲ τῇ δοτ. πληθυντικῇ πρὸ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως σι ἔχουσι α βραχύ¹ καὶ τονίζονται ἐπ' αὐτοῦ· οἶον, ἀνδράσι, πατράσι· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ἐνικὸς ἀριθμὸς.

Ὀνομ.	ὁ πατήρ,	ἀνὴρ,	(ἀμνός), (ἄρηρ)
Γεν.	τοῦ (πατέρος) πατρός,	(ἀνέρος) ἀνδρός,	(ἀρένος) ἀρνός,
Δοτ.	τῷ (πατέρι) πατρί,	(ἀνέρι) ἀνδρί,	(ἀρένι) ἀρνί,
Αἰτ.	τὸν πατέρα,	(ἀνέρα) ἄνδρα,	(ἀρένα) ἄρνα
Κλητ.	ὦ πάτερ.	ἄνερ.	(ἀμνέ).

Δυϊκὸς ἀριθμὸς.

Ὀν. κ. αἰτ.	τῷ πατέρε	(ἀνέρε) ἄνδρε,	(ἀρένε) ἄρνε,
Γεν. κ. δοτ.	τοῖν πατέροιν	(ἀνέροιν) ἀνδροῖν,	(ἀρένοιν) ἀρνοῖν,
Κλητ.	ὦ πατέρε.	(ἀνέρε) ἄνδρε.	(ἀρένε) ἄρνε.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὀνομ.	οἱ πατέρες,	(ἀνέρες) ἄνδρες,	(ἀρένες) ἄρνες,
Γεν.	τῶν πατέρων,	(ἀνέρων) ἀνδρῶν,	(ἀρένων) ἀρνών,
Δοτ.	τοῖς πατράσι,	ἀνδράσι,	ἀρνάσι,
Αἰτ.	τούς πατέρας,	(ἀνέρας) ἄνδρας,	(ἀρένας) ἄρνας,
Κλητ.	ὦ πατέρες.	(ἀνέρες) ἄνδρες.	(ἀρένες) ἄρνες.

ΣΗΜ. α. Κατὰ τὸ πατήρ κλίνεται καὶ τὸ μήτηρ, θυγάτηρ. Τὸ δὲ γαστήρ καὶ ἀστήρ ἔχουσι τὴν ἐνικὴν κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνομ.· οἶον, γαστήρ-ὦ γαστήρ, ἀστήρ-ὦ ἀστήρ, ἡ δὲ δοτ. πληθ. γαστήρσι εἶνε Ἰωνικῆ. Ἡ δὲ ἐνικ. ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἀμνός εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Οἱ δὲ ἀσύγκοπτοι τύποι εἶνε ποιητικοί, τοῦ δὲ ἀρνός δὲν εὐρίσκονται οὐδὲ παρὰ ποιηταῖς.

¹ Τὸ α τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς ποιητικῆς καταλήξεως ε(σ)σι τροπῇ τοῦ ε εἰς α (ὡς ἔρσην-ἄρσην)· οἶον, (θυγατρέςσι)-θυγατράσι (μητρέςσι)-μητράσι, κλπ.

ΣΗΜ. 6' Ὁ τόνος τῶν συγκεκριμένων τύπων καταβιβάζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, πατήρ-πατέρος-πατρός, πατρί, πλὴν τοῦ Δημήτηρ, ὅπερ συγκοπτόμενον ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· οἶον, Δημήτερος-Δήμητρος, Δήμητρι, κλπ., τὸ δὲ ἀνὴρ τονίζεται ὡς τὸ μονοσύλλαβα· οἶον, ἀνδρός, ἀνδρί, ἀνδρα· τῶν δὲ ἀσυγκοπτικῶν ἀκολουθεῖ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 128, 9)· οἶον, πατήρ, πατέρος, πατέρι· Δημήτηρ, Δημήτερος, Δημήτερι, πλὴν τοῦ μήτηρ καὶ θυγάτηρ, τὰ ὅποια καταβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, μήτηρ-μητέρος-μητέρι, θυγάτηρ-θυγατέρος-θυγατέρι· ἢ δὲ ἐνικ. κλητ. ἀναβιβάζει τὸν τόνον· οἶον, ὦ γαστήρ, ὦ ἀστήρ (§ 152, 2).

Τοιςμοδὸς τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων.

§ 150. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. ὀξύνονται· οἶον, μῆν, θῆρ, κτεῖς, θεῖς, κλεις, ποῖς, κλπ.· περισπῶνται δὲ τὸ πᾶς, πᾶρ, γραῦς, ραῦς, εῖς, μῦς, σῦς, ὕς, δρυς, κίς, λίς. πῆρ, σκῶρ, βοῦς, χοῖς, καὶ πάντα τὰ συναιρούμενα· οἶον, πάις-παῖς, γῶς-γῶς, (ῶται)-οῦς, οῖς-οῖς, Θράξ-Θράξ, κλπ.· τὸ δὲ γῶς, δῶς καὶ τινὰ ἄλλα ὀξύνονται, διότι τονίζεται τὸ δευτερον φωνῆεν τῶν συναιρετίων· οἶον, φαίς, δαίς, (§ 54) κ. λ.

§ 151. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα τῆς μὲν γεν. καὶ δοτ. παντὸς ἀριθμοῦ τονίζουν τὴν πτωτικὴν κατάληξιν παρὰ τὸν κανόνα (§ 128, 9), τῶν δὲ ἄλλων πτώσεων τὴν ῥιζικὴν συλλαβὴν· οἶον, μῆν-μηνός-μηνί-μῆνα-μῆνες-μηνῶν-μηνί-μῆνας· συντούτοις δὲ καὶ τὸ γυνή, κῶν, οὔδεις, μηδεῖς, μία, ἄμφω καὶ τὰ συγκεκριμένα (§ 149 σημ. 6'). Ἐξαιροῦνται τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς κατὰ τὸν κανόνα (§ 128, 9)·

α'. Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαί· οἶον, θεῖς-θέντος-θέντι-θέντα, κλπ.·
β'. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, τί.

γ'. Ἡ δυϊκὴ καὶ πληθ. γεν. τῶν ἐξῆς ὀνομάτων παῖς-παιδου-παιδων, δῶς-δάδου-δάδων, φῶς-φῶδου-φῶδων, (κρας) κράτου-κράτων, οὔς-ῶτου-ῶτων, δμῶς-δμῶου-δμῶων, Τρῶς-Τρώου-Τρώων, θῶς-θῶου-θῶων, σῆς-σείου-σίων, φῶς-φῶτου-φῶτων· τὸ δὲ φῶτων (ἀνδρῶν) γίνεται ἐκ τοῦ, ὃ φῶς-τοῦ φωτός.

δ'. Ἡ δυϊκὴ καὶ πληθ. γεν. καὶ δοτ. τοῦ πᾶς καὶ πᾶν· οἶον, πάντου-πάντων-πᾶσι· ὡσαύτως καὶ τό, οὐδένω-οὐδέσι, μηδένων-μηδέσι.

ε'. Τὰ συνηρημένα ἕαρ-ἦρ, ἕαρος-ἦρος· κέαρ-κῆρ, κέαρ-κῆρος·
λάας-λάς, λάαρος-λάος.

152. Ἡ ἐνικὴ κλητ. τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων τονίζεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς ἐφ' ἧς καὶ ἡ ὀνομαστικὴ κατὰ τὸν κανόνα (§ 128, 9)· οἶον, ἀληθής-ὦ ἀληθές, χαρίεις-ὦ χαρίεις, δύναμις-

ὦ δύναμι. Ἐξαιροῦνται ἀναβιβάζοντα τὸν τόνον, ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης:

1. τὸ Πόσειδῶν-ὦ Πόσειδον, Ἀπόλλων-ὦ Ἀπολλων, σωτήρ-ὦ σωτήρ.

2. πάντα τὰ συγκεκομμένα: οἶον, πατήρ-ὦ πάτερ, θυγάτηρ-ὦ θυγάτερ, κλπ. πλὴν τοῦ γαστήρ καὶ ἀστήρ (§ 149, σημ. β'). οἶον, ὦ γαστήρ, ὦ ἀστήρ.

3. τὰ εἰς ὦν συγκριτικά: οἶον, κάλλων-ὦ κάλλιον.

4. πάντα τὰ σύνθετα τὰ μὴ ὀξύτονα τὰ ἔχοντα βραχεῖαν τὴν λήγουσαν τοῦ στελέχους: οἶον, εὐδαίμων-ὦ εὐδαιμον, ἀπάτωρ-ὦ ἄπατορ, ἀγνώμων-ὦ ἀγνωμον, αὐτάρκης-ὦ αὐταρκες. Σωκράτης-ὦ Σώκρατες, Ἀγαμέμνων-ὦ Ἀγάμεμνον, Ἀμφίων-ὦ Ἀμφιον (ἐξαιροῦνται α').) τὰ ἐκ τοῦ φρήν σύνθετα: οἶον, μεγαλόφρων-ὦ μεγαλόφρον, Εὐθύφρων-ὦ Εὐθύφρον. β'.) ἐκ τῶν ἠς τὰ εἰς ἠρης καὶ τὰ εἰς ὦ παράληγοντα: οἶον, τριήρης-ὦ τριήρες, εὐώδης-ὦ εὐῶδες, πανώλης-ὦ πανῶλες. γ'.) τὸ Λακεδαιμών-ὦ Λακεδαῖμον.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸν Ἡρωδιανὸν καὶ Χειροβοσκὸν τὰ σύνθετα εἰς ὦν παροξύνουσι τὴν ἐνικ. κλητ. οἶον, αὐτοκράτωρ-ὦ αὐτοκράτορ.

§ 153. Τὸν τονισμόν τῆς κλητ. ἔχει καὶ ἡ ὄνομ. τῶν οὐδέτερον τῶν ἀνωτέρω ἐπιθέτων: οἶον, ὁ ἀληθής-τὸ ἀληθές, ὁ εὐδαίμων-τὸ εὐδαιμον, ὁ ἀπάτωρ, τὸ ἄπατορ, ὁ αὐτάρκης-τὸ αὐταρκες, ὁ μεγαλόφρων-τὸ μεγαλόφρον, ὁ ποδῆρης-τὸ ποδήρες, ὁ ποδώκης-τὸ ποδῶκες.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδέτερον τοῦ ἀληθής ἐν ἐρωτήσει προπαροξύνεται: οἶον, ἀληθεῖς. Κατὰ δὲ τοὺς γραμματικούς καὶ τὸ οὐδέτερον τοῦ χαρίεις παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς: οἶον, χάρειν.

§ 154. Τὰ εἰς ἠς σύνθετα ἐπίθετα ὅσα παροξύνουσι τὴν ἐνικὴν ὄνομ. παροξύνουσι καὶ τὴν συνηρημένην δυϊκὴν καὶ πληθ. γεν. παρὰ τὸν κανόνα (§ 53): οἶον, αὐτάρκης-αὐτάρκοι-αὐτάρκων, χρηστοθήης-χρηστοθήοι-χρηστοθήων, εὐώδης-εὐώδοι-εὐώδων. Οὕτω τονίζεται καὶ τὸ εἰς οὐσιαστικὸν μεταπεσὸν τριήρης: οἶον, τριήροιοι-τριήρων.

+ Περὶ ἀνωμάτων ὀνομάτων.

§ 155. Ἀνώματα ὀνόματα λέγονται, ὅσα δὲν κλίνονται κατὰ τοὺς δεδομένους κοινούς τύπους καὶ κανόνας: εἶνε δὲ ἐξ εἰδῶν: α') δίκλιτα, β') ἑτερόκλιτα, γ') ἀνώματα κατὰ στέλεχος, δ') ἰδιόκλιτα, ε') ἐλλειπτικά, ς') ἀνώματα κατὰ μεταπλασμόν.

α'. Δίκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα κλίνονται κατὰ δύο κλίσεις εἰς πάσας τὰς πτώσεις: οἶον,

ὁ σκύφος, τοῦ σκύφου καὶ τὸ σκύφος, τοῦ σκύφους-ους

ὁ σκότος, τοῦ σκότου καὶ τὸ σκότος, τοῦ σκότους-ους

ὁ ὄχος, τοῦ ὄχου καὶ τὸ ὄχος, τοῦ ὄχους-ους·

ὁ Ἴφικλος, τοῦ Ἴφικλου καὶ Ἴφικλῆς, τοῦ Ἴφικλέους-έους·

ὁ Θαλῆς, τοῦ Θαλοῦ (μεταγεν.) καὶ Θάλεω, τῷ Θαλῆ, τὸν Θαλῆν, καὶ ὁ Θαλῆς, τοῦ Θάλητος (μεταγεν.)·

Ε'. Ἐτερόκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα ἐκ τῆς αὐτῆς ὀνομαστικῆς κλίνονται εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ δύο κλίσεις· οἷον,

ὁ Οἰδίπους, (Οἰδίποδος) καὶ Οἰδίπου, Οἰδίποδι, (Οἰδίποδα) καὶ Οἰδίπουν·

ὁ Μίρως, τοῦ Μίρω καὶ Μίρωος, τῷ Μίρω, τὸν Μίρων καὶ Μίρω καὶ Μίρωα, ὦ Μίρω·

ὁ μήτρως, τοῦ μήτρω καὶ μήτρωος, τῷ μήτρω, τὸν μήτρων καὶ μήτρωα, ὦ μήτρως·

ὁ πάτρως, τοῦ πάτρω καὶ πάτρωος.

Τὰ πληθ. τούτων κλίνονται μόνον κατὰ τὴν γ'. κλίσιν.

Γέλως, γέλωτος, γέλωτι καὶ γέλῳ, γέλωτα καὶ γέλων·

ὁ Ἄρης, τοῦ Ἄρεως καὶ Ἄρεος, τῷ Ἄρει, τὸν Ἄρη καὶ Ἄρην, ὦ Ἄρες·

ὁ Σωκράτης, τοῦ Σωκράτους-ους, τῷ Σωκράτει-ει, τὸν Σωκράτεια-η καὶ Σωκράτην, ὦ Σώκρατες·

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ Σωκράτης κλίνονται καὶ πάντα τὰ ἡς κύρια ὀνόματα τὰ σύνθετα ἐκ τῶν εἰς ὅς οὐδετέρων ὀνομάτων καὶ ἐκ τῶν ρημάτων φαίνομαι, χαίρω, λάμπω· οἷον, Δημοσθένους, Διομήδους, Ἀριστοφάνους, Θυμοχάρους, Πυριλάμπους· πάντων δὲ τούτων τὰ πληθυντικὰ κλίνονται κατὰ τὴν α' κλίσιν· οἷον, οἱ Σωκράται, τῶν Σωκρατῶν, τοῖς Σωκράταις, τοὺς Σωκράτας·

Ἡ Δημήτηρ, Δήμητρος, Δήμητρι, Δήμητρα καὶ Δήμητραν, ὦ Δήμητερ· παρὰ δὲ τοῖς μεταγεν. καὶ Δημητρα-ας-α-αν·

Ὁ σῆς-σεός, γεν. πληθ. σέων, καὶ παρὰ τοῖς μεταγ. σῆς-σητός, σῆτες, κλπ.

Ὁ υἱός, τοῦ υἱοῦ καὶ υἱέος (ἐκ τῆς ὀνομ. υἱὸς εὐρεθείσης ἐν ἐπιγραφαῖς), τῷ υἱῷ καὶ υἱεῖ, τὸν υἱόν, ὦ υἱέ· τῷ υἱῷ καὶ υἱέε, τοῖν υἱοῖν καὶ υἱέοιν· οἱ (υἱοὶ) καὶ υἱεῖς, τῶν (υἱῶν) καὶ υἱέων, τοῖς (υἱοῖς) καὶ υἱέσι, τοὺς (υἱούς) καὶ υἱεῖς, ὦ (υἱοὶ) καὶ υἱεῖς· ἡ δὲ ἐνικὴ αἰτ. υἱέα καὶ πληθ. υἱέας εἶνε ἀδόκιμοι.

Ὁ χοῦς (μέτρον βουστῶ), χοῦς καὶ χοέως-ῶς (μεταγεν. ἐκ τοῦ χοεύς), χοῖ, χοῦν (μῆ ἀττ.) καὶ χοία-χοῖ· χοῦς, χοῦν, χουσί, χόας καὶ χόας· τὸ δὲ χοῦς (σωρὸς χόματος) κλίνεται κατὰ τὸ βοῦς, ὅπερ ζῆτει ἐν § 127.

Ὁ πρέσβυς (ὁ γέρον), πρεσβύτου, πρεσβύτη, πρέσβυν, ὦ πρέσβυ· πρεσβύτα, πρεσβύταιν, ὦ πρεσβύτα· πρεσβύται, πρεσβυτῶν, πρεσβύταις, πρεσβύτας, ὦ πρεσβύται.

Ὁ *πρεσβευτής* (ὁ ἀπεσταλμένος), *πρέσβευς*, *πρέσβει-ει*, *πρεσβευτήν*, ὦ *πρεσβευτά· πρέσβεις*, *πρεσβέοιν*, ὦ *πρέσβει· πρέσβεις-εις*, *πρέσβων*, *πρέσβεις*, *πρέσβεις*, ὦ *πρέσβεις-πρέσβεις*. (§ 130, β'. 2, σ. β').

ΣΗΜ. Εἰς τὰ ἑτερόκλητα ὑπάγονται καί τινα τῶν εἰς ὠν-όνος θηλυκῶν οἶον, εἰκῶν, εἰκόνοσ καὶ εἰκοῦσ, εἰκόνα καὶ εἰκῶ, *χελιδῶν*, *κλητῶ* ὦ *χελιδοῖ*, *ἀηδῶν*, *ἀηδόνοσ καὶ ἀηδοῦσ*, *ἀηδῶνα καὶ ἀηδῶ*, *κλητῶ* ὦ *ἀηδοῖ*, *κλπ.*

γ'. Ἄνωμαλα κατὰ στελέχος λέγονται ὅσα ὀνόματα σχηματίζουσι τὰς πτώσεις τῶν ἐκ διαφοροῦ στελέχους· τοιαῦτα δὲ εἶνε·

Ὁ *Ζεὺς*, τοῦ Διός, τῷ Δί, τὸν Δία, ὦ Ζεῦ· οἱ δὲ τύποι *Ζηρός*, *Ζηνί*, *Ζῆνα* εἶνε ποιητικοί.

Ἡ *χεῖρ*, τῆσ *χειρός*, τῇ *χειρί*, τὴν *χεῖρα*, ὦ *χείρ· τὰ χεῖρε*, ταῖν *χεροῖν*, ὦ *χειρε· αἱ χεῖρες*, τῶν *χειρῶν*, ταῖσ *χερσί*, τὰσ *χεῖρασ*, ὦ *χεῖρεσ· οἱ δὲ τύποι χερός*, *χερί*, *χέρα*, *χέρε*, *χέρες*, *χερῶν*, *χέρασ* εἶνε ποιητικοί καὶ ἰωνικοί.

Τὸ οἶσ (*ρίζ. ὀατс*), ὠτός, ὠτοῖν, ὠτων, *δοτ. πληθ. ὠσί.*

ἡ <i>γυνή</i> (<i>γυγα</i>),	<i>γυναικόσ</i> (<i>γυγαικ</i>),	» <i>γυγαιξι.</i>
ὁ, ἡ <i>κύων</i> (<i>κυον</i>),	<i>κυνόσ</i> (<i>κυν</i>),	» <i>κυσί.</i>
τὸ <i>ὔδωρ</i> (<i>ὔδορ</i>),	<i>ὔδατοσ</i> (<i>ὔδατ</i>),	» <i>ὔδασι.</i>
τὸ <i>γόρνυ</i> (<i>γορνυ</i>),	<i>γόνατοσ</i> (<i>γονατ</i>),	» <i>γόρασι.</i>
τὸ <i>δόρυ</i> (<i>δορυ</i>),	<i>δόρατοσ</i> (<i>δορατ</i>),	» <i>δόρασι.</i>
τὸ <i>σκάωρ</i> (<i>σκορ</i>),	<i>σκατόσ</i> (<i>σκατ</i>),	<i>κλπ.</i>

Ἡ *Πυκνὴ* (*πυγκ*), *Πυκνόσ* (*πυκν*), *Πυκνί*, *Πύκνα*, ὦ *Πυκνῶ· οἱ δὲ τύποι, Πυκνόσ*, *Πυκνί*, *Πύκνα* εἶνε μεταγενέστεροι.

Ἡ *Θέμις* καὶ *θέμις*, *Θέμιδοσ* καὶ *Θέμιτοσ* (*Πλάτ.*) καὶ *Θέμιστοσ* (*ποιητ.*), (*Θέμιδι*), *Θέμιν*, ὦ *Θέμι* καὶ (ὦ *Θέμις*)· ἐνίοτε εὐρίσκειται καὶ ἄκλιτον οἶον *φασί* *Θέμις* εἶναι.

Ἡ *κλείσ*, *κλειδόσ*, *κλειδί*, *κλείν* καὶ *κλειδα* (*μεταγεν.*) ὦ *κλείσ· κλειῖδα*, *κλειδοῖν*, ὦ *κλειῖδε· κλειῖδες*, *κλειδῶν*, *κλεισί*, (*κλειῖδασ*) καὶ *κλείσ*, ὦ *κλειῖδεσ*. Παρὰ δὲ τοῖσ ἀρχ. Ἀττικοῖσ κλίνεται καὶ οὕτω *κλήσ*, *κληδόσ*, *κληδί*, *κλήδα*, *κλήδεσ*, *κλπ.*

Ὁ, ἡ *ὄρνις*, *ὄρνιθοσ*, *ὄρνιθι*, *ὄρνιθα* καὶ *ὄρνιν*, ὦ *ὄρνι· πληθ. ὄρνιθεσ* καὶ *ὄρνεισ*, *ὄρνιθῶν* καὶ *ὄρνεων*, *ὄρνισσι*, *ὄρνιθασ* καὶ *ὄρνεισ*, ὦ *ὄρνιθεσ* καὶ *ὄρνεισ*.

δ'. Ἰδιόκλητα ὀνόματα λέγονται ὅσα κλίνονται κατ' ἰδίαν κλίνουσιν τοιαῦτα δὲ εἶνε ὀνόματά τινα κύρια ἢ προσηγορικά (*συνήθωσ* παρὰ τοῖσ μεταγενεστέροισ), τὰ ὅποια γίνονται κατ' ἀποκοπὴν συλλαβῶν τινῶν καὶ ἀπιδίδοντο εἰς τινασ ὑποκοριστικῶσ ἢ σκωπτικῶσ· καταλήγουσι δὲ εἰς φωνῆεν μακρὸν καὶ περισπῶνται· οἶον *Θευδάσ*,

'Αλεξᾶς, 'Επαφράς, 'Ερμᾶς, Μητρᾶς, Φιλῆς, ἀντί Θεόδωρος, 'Αλέξανδρος, 'Επαφρόδιτος, 'Ερμόδωρος, Μητροδωρος, Φιλόδημος· ἔτι δὲ Διονῦς, 'Απφῦς, κατοφαγᾶς, ἀντί Διονύσιος, Πάπας, (κάτω-φαγεῖν)· κλίνονται δὲ οὕτω·

Ὁ 'Αλεξᾶς, τοῦ 'Αλεξᾶ, τῷ 'Αλεξᾶ, τὸν 'Αλεξᾶν, ᾧ 'Αλεξᾶ.

Ὁ Φιλῆς, τοῦ Φιλῆ, τῷ Φιλῆ, τὸν Φιλῆν, ᾧ Φιλῆ.

Ὁ Διονῦς, τοῦ Διονῦ, τῷ Διονῦ, τὸν Διονῦν, ᾧ Διονῦ. Οὕτω κλίνονται καὶ ξενικά τινα κύρια ὀνόματα· οἶον,

Ὁ Θωμᾶς, τοῦ Θωμᾶ, τῷ Θωμᾶ, τὸν Θωμᾶν, ᾧ Θωμᾶ.

Ὁ Ναυῆς, τοῦ Ναυῆ, τῷ Ναυῆ, τὸν Ναυῆν, ᾧ Ναυῆ.

Ὁ 'Ιησοῦς, τοῦ 'Ιησοῦ, τῷ 'Ιησοῦ, τὸν 'Ιησοῦν, ᾧ 'Ιησοῦ.

Τοιαῦτα δὲ εἶνε καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης· ὁ Κοσμάς, ὁ Φιλιπᾶς, Γαζῆς, Παρταζῆς, Κυριαζῆς, ὁ παπᾶς, ὁ ψωμᾶς, ὁ παπρωτοῆς· τὰ πληθυντικά τούτων σχηματίζονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν· οἶον, οἱ παπάδες, οἱ ψωμάδες, κλπ.

ε'. Ἐλλειπτικά ὀνόματα λέγονται ὅσα ἀπαντῶσιν εἰς ἓνα μόνον ἀριθμὸν ἢ εἰς τινὰς μόνον πτώσεις.

α'. Τὰ εἰς ἓνα μόνον ἀριθμὸν ἀπαντῶντα ἔλλειπτικά εἰσι ταῦτα·

1) Ὁ αἰθῆρ, ἡ γῆ, ὁ ἀήρ, τὰ ἔγκατα, οἱ ἔτησιαι, αἱ δυσμαί.

2) Τὰ τῶν μετᾶλλων ὀνόματα· οἶον, ὁ σίδηρος, ὁ ἄργυρος, ὁ χρυσός.

3) Τὰ τῶν ἑορτῶν ὀνόματα· τὰ Διονύσια, τὰ Ὀλύμπια, κλπ.

4) Πάντα τὰ κύρια ὀνόματα· οἶον, Πλάτων, Κόρινθος, Ὀλύμπος, Δελφοί, Ἀθηναί, Μέγαρα, κλπ. (68).

β'. Τὰ εἰς τινὰς πτώσεις ἀπαντῶντα ἔλλειπτικά εἰσι ταῦτα·

1) Τὸ ὄναρ, ὕπαρ, ὄφελος, σέβας, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ὄναρ καὶ ὕπαρ εὐρηνται μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτ., τὸ δὲ ὄφελος μόνον κατ' ὄνομ., τὸ δὲ σέβας καθ' ἐνικήν ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητικὴν.

2) Τὸ χρέως μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτ. τὸ δὲ χρέος ἔχει γεν. χρέους, δοτ. χρέει, πληθ. ὄνομ. καὶ αἰτ. χρέα, γεν. χρεῶν· ἢ δὲ δοτ. πληθ. καὶ τὰ δυϊκά εἶνε ἄχρηστα.

3) μάλη, τοῦ ὁποίου μόνον ἡ ἐνική γεν. εὐρίσκεται ἐν τῇ φράσει· ὑπὸ μάλης.

4) νέωτα μόνον κατ' αἰτ. ἐνικήν ἐν τῇ φράσει· ἐς νέωτα (τοῦ χρόνου).

5) τὰν καὶ μέλε· ἐνικαὶ κλητ. ἀναφωνητικά· οἶον, ᾧ τὰν = ᾧ σύ, ᾧ φίλε· ᾧ μέλε = ᾧ καυμένη, ᾧ ἀγαπητέ.

6) λίπα· ἐνική αἰτ. αἰέποτε μετὰ τοῦ ῥήματος ἀλείφομαι· οἶον, λίπα ἀλείφουμαι.

7) Πολλά, τὰ ὁποῖα ἐξέπεσαν εἰς ἐπιρρηματικὴν σημασίαν καὶ εὐρίσκονται κατὰ μίαν μόνην πῶσιν ἀπλᾶ ἢ σύνθετα καὶ ὀνομά-

ζονται γενικοφανῆ, δοτικοφανῆ, αίτιατικοφανῆ ἐπιρρήματα· οἶον, αἰφνης, ἐξάλφνης, πανταχοῦ, οὐδαμοῦ, ἰδίᾳ, εἰκῆ, πανταχῆ, ἐπίκλην, προῖκα, ἔναρχος.

ζ'. Ἀνόματα ὀνόματα κατὰ μεταπλασμὸν λέγονται ὅσα πρὸς τῷ ὀμαλῷ τύπῳ ἔχουσι καὶ τινὰς πτώσεις ἐξ ἀχρήστων ἢ σπανίων ὀνομαστικῶν· οἶον, δένδρον, δοτ. πληθ. δένδροις καὶ δένδρεσι (ἐκ τῆς ἀρχ. ὀνομ. τὸ δένδρος)· τὸ δάκρυον, δοτ. πληθ. δακρύοις καὶ δακρύουσιν (ἐκ τοῦ δάκρυ)· ὁ ὄνειρος, τοῦ ὄνειρου, καὶ ὀνειράτος, ὄνειρατι, οἱ ὄνειροι, καὶ τὰ ὄνειρατα, ὄνειράτων, ὀνειράσι (ἐκ τοῦ ὄνειραρ)· πῦρ, πυρός, πληθ. πυρά, πυροῖς (συνήθως πυρσοὶ φυλάκων) ἐκ τοῦ πυρόν· μός(σ)υρ-μόςουρος, δοτ. πληθ. μούσοις (ἐκ τοῦ μόσυρος)· ἡ μήριθος, τὴν μήριθον καὶ μήριθα (ἐκ τοῦ μῆρις).

§ 156. Εἰς τὰ μεταπλαστὰ ὑπάγονται καὶ τὰ ἐξῆς· 1) ὅσα ἀλλάζοντα τὸ γένος ἀλλάζουσι καὶ τὴν σημασίαν· οἶον, ὁ ἵππος (τὸ ἄλογον), ἡ ἵππος (ἡ φοράδα καὶ τὸ ἵππικόν), ὁ λέκιθος (ἡ φάβα), ἡ λέκιθος (ὁ κρόκος τοῦ αὐγοῦ), ὁ ἄθλος (ὁ ἀγών), τὸ ἄθλον (τὸ βραβεῖον), ὁ ἄλις (τὸ ἄλας), ἡ ἄλις (ἡ θάλασσα), κλπ. 2) ὅσα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ ἀρσενικὰ ἢ θηλυκὰ ὄντα ἐν τῷ πληθυντικῷ γίνονται οὐδέτερα, συνήθως ὅμως μετὰ διαφορᾶς τινος ἐννοίας· οἶον, ὁ δεσμὸς-οἱ δεσμοὶ καὶ τὰ δεσμά, ὁ σταθμὸς-οἱ σταθμοὶ καὶ τὰ σταθμά, ὁ σῖτος-οἱ σῖτοι (μεταγεν.) καὶ τὰ σῖτα, κλπ.

Ἀκλιτα ὀνόματα.

§ 157. Ἀκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα δὲν κλίνονται ἤτοι δὲν μεταβάλλουσιν ἐν τῇ κλίσει των τὴν κατάληξιν τῆς ὀνομαστικῆς· τοιαῦτα δὲ εἶνε·

1) Ξενικὰ τινὰ ὀνόματα εἰσαχθέντα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἄνευ μεταβολῆς καταλήξεως· οἶον, Ἀδάμ, Δαβὶδ, Ἰωσήφ, τὸ Πάσχα, κλπ.

2) Τὰ τῶν γραμμάτων ὀνόματα, ὡς ξένα καὶ αὐτὰ· οἶον, τὸ ἄλφα, τὸ βῆτα, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ σίγμα εὐρίσκεται καὶ ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ· τὰ σίγματα, ἀλλ' εἶνε ἀμφίβολον· τὸ δὲ δίγαμμα δὲν κλίνεται· τινὲς ὅμως κλίνουσι αὐτὸ οὕτω· τὸ δίγαμμα, τοῦ διγάμματος, κλπ.

3) Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τῶν πέντε μέχρι τοῦ ἑκατόν.

4) Τὸ χρεών.

Περὶ ἐπιθέτων ὀνομάτων.

§ 158. Τὰ ἐπίθετα ἔχουσι καὶ τὰ τρία γένη, καὶ ὡς πρὸς τὴν κατάληξιν των διαιροῦνται εἰς τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα· καὶ τρικατάληκτα μὲν λέγονται ὅσα ἔχουσι τρεῖς

καταλήξεις, μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος, ἄλλην διὰ τὸ θηλυκὸν καὶ ἄλλην διὰ τὸ οὐδέτερον οἶον, ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν· δικατάληκτα δὲ ὅσα ἔχουσι δύο καταλήξεις, μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ ἄλλην διὰ τὸ οὐδέτερον οἶον, ὁ καὶ ἡ ἄκακος, τὸ ἄκακον· μονοκατάληκτα δὲ ὅσα ἔχουσι μίαν καταλήξιν καὶ διὰ τὰ τρία γένη οἶον, ὁ καὶ ἡ ἄπαις.

ΣΗΜ. α'. Τὸ οὐδέτερον γένος τῶν μονοκατάληκτων ἐπιθέτων δὲν εὐρίσκεται εἰ μὴ μόνον ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς καὶ σπανιώτατα παρὰ τοῖς πεζολόγοις, καὶ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ γεν. καὶ δοτ. καὶ ἐν τῇ πληθ. δοτ. καὶ σπανιώτατα ἐν τῇ πληθ. ὀνομ. οἶον, γένει τῷ μῶνυχι (Πλάτ.). ὁ ρομάσι βλεφάροις (Εὐριπ.), ἐπήλυθα ἔθνεά ἐστι (Ἡρόδ.), διότι οἱ πεζολόγοι ἐσχημάτιζον τὸ οὐδέτερον γένος τούτων εἰς ικον· οἶον, ὁ, ἡ βλάξ, τὸ βλακικόν· ὁ, ἡ ἄρπαξ, τὸ ἀρπακτικόν, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰ ἐπίθετα συγκαταλέγονται καὶ αἱ μετοχαί, αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι, τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα καὶ τὸ ἄρθρον.

Α'. Τρικατάληκτα ἐπίθετα.

§ 159. Τρικατάληκτα ἐπίθετα εἶνε·

1) τὰ εἰς ὅς ἀπλᾶ οἶον, ἀγαθός-ἀγαθή-ἀγαθόν, κακός-κακή-κακόν, (χρυσέος)-χρυσούς-χρυσῆ-χρυσού, ὄρθρος-ὄρθρη-ὄρθρον κ.λπ.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς ὅς ἀπλῶν εἶνε καὶ δικατάληκτα· ὁ, ἡ ἤσυχος-τὸ ἤσυχον, ἄλαος, ἡμερος, λοιδόρος, κίθδηλος, βάρβαρος, κλπ.· τινὰ δὲ διαφοροῦνται οἶον, ὁ νόθος-ἡ νόθη-τὸ νόθον, καὶ ὁ, ἡ νόθος-τὸ νόθον· ὁ ἔτοιμος-ἡ ἐτοίμη-τὸ ἔτοιμον, καὶ ὁ, ἡ ἔτοιμος-τὸ ἔτοιμον· ὁ ἔρημος, -ἡ ἐρήμη-(δική)-τὸ ἔρημον, καὶ ὁ, ἡ ἔρημος-τὸ ἔρημον, κλπ.

2) Τὰ εἰς τὸς καὶ τέος ῥηματικὰ ἀπλᾶ καὶ σύνθετα οἶον, λεκτός-λεκτή-λεκτόν, ἐκλεκτός-ἐκλεκτή-ἐκλεκτόν, λεκτέος-λεκτέα-λεκτέον, ἐκλεκτέος-ἐκλεκτέα-ἐκλεκτέον.

3) Τὰ εἰς ἰκος ὀξύτονα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα οἶον, νομικός-νομική-νομικόν, ἐπιδεικτικός-ἐπιδεικτική-ἐπιδεικτικόν.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ἰκος καὶ τος σύνθετα ῥηματικά, ὅταν εἶνε προπαροξύτονα, εἶνε δικατάληκτα οἶον, ὁ, ἡ ἐξάϊρετος-τὸ ἐξάϊρετον, ὁ, ἡ μισοπέρικος-τὸ μισοπέρικον.

4) Τὰ εἰς ρος, ρος, λος καὶ λέος παρώνυμα οἶον, αἰσχρός-αἰσχροῦς-αἰσχρόν, δέος-δεινός-τη-τόν, σιγή-σιγηλός-λή-λόν, δίψα-διψαλός-έα-έον.

5. Τὰ εἰς ὅς συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά οἶον, σοφώτερος-τέρατερον, μέγιστος-στη-στον.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ὅς ὑπερθετικά εὐρίσκονται ἐνίοτε καὶ δικατάληκτα οἶον, δυσσεβολώτατος ἡ Λακρίς (Θουκ.), ὀλωτότατος ὁδμή ("Ὀμηρ.).

6) Τὰ εἰς υς οἶον, γλυκύς-γλυκεῖα-γλυκύ.

ΣΗΜ. Τὸ θῆλυς εἶνε ἐνίοτε καὶ δικατάληκτον οἶον, ὁ, ἡ θῆλυς-τὸ θῆλυ· θήλεας Ἰππους ("Ὀμηρ.), ἀντὶ θηλείας.

7) Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα ν ἢ $\nu\tau$ · οἶον, μέλας-(μέλαν) μέλαινα-μέλαινα, τάλας-τάλαινα-τάλαρα, τέρην-τέρεινα-τέρεν, ἐκόν-ἐκοῦσα-ἐκόν, πᾶς-πᾶσα-πᾶρ, χαρίεις-χαρίεσσα-χαρίεν.

8) Ἄπασαι αἱ μετοχαὶ καὶ τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιθετα καὶ ἐπιθετικά ἀντωνυμῖαι πλὴν τῆς ἐρωτηρ. καὶ ἀορ. τίς, τί· οἶον, γράφων-γράφουσα-γράφον, γράψας-ψάσα-ψας, γεγραφώς-φύτα φός, γραφείς-φείσα-γραφέν, δεικνός-δεικνύσα-δεικνόν, ἰστάς-ἰστᾶσα-ἰστάν, διδούς-διδοῦσα-διδόν, λόμενος-μένη-μενον, τρίτος-τρίτη-τρίτον, τριταῖος-αἰα-αῖον, ἀπλοῦς-ἀπλή-ἀπλοῦν, αὐτός-ἡ-ὁ, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ τριτόκλιτα ἐπιθετα σχηματίζουσι τὰ θηλυκά των προσλαμβάνοντα εἰς τὴν ῥίζαν τὴν καταληξίν $\iota\alpha$, τῆς ὁποίας τὸ ι πάσχει τὰ ἐξῆς πάθη: 1) συναιρεῖται μετὰ τοῦ ϵ (τοῦ μεταβληθέντος στελέχους τῶν εἰς $\upsilon\varsigma$) εἰς $\epsilon\iota$ · οἶον, ἡ δὺς (ἡδε)-ἡδεῖα, ὁ ξύς-ὁξεῖα. 2) μετατίθεται πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος ν , ρ · οἶον, μέλας-(μελανία)-μέλαινα, μάκαρ-(μακαρία)-μάκαιρα, τέρην-(τερενία)-τέρεινα. 3) μεταβάλλεται εἰς σ , ὅταν ὁ χαρακτηῖρ εἴη $\nu\tau$, ὅστις πρὸ τούτου ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆν ἐκτείνεται κατὰ τὸν κανόνα· οἶον, πᾶς-(πάντια)-πᾶσα, γραφεῖς-(γραφέντια)-γραφείσα· εἰς δὲ τὰ εἰς-εντος (τὸ πάλαι ετος) ἐπιθετα μεταβάλλει καὶ τὸν χαρακτηῖρα τ εἰς σ (§ 324, γ')· οἶον, χαρίεις-(χαρίετια)-χαρίεσσα. 4) μεταβάλλει τὸ ληκτικὸν τῆς ρίζης $\sigma\tau$ εἰς υ , μετὰ τοῦ ὁποίου συναιρεῖται εἰς $\upsilon\iota$ · οἶον, γεγραφώς-(γεγραφότια)-γεγραφύα.

§ 160. Τὰ εἰς $\sigma\varsigma$ τρικατάληκτα σχηματίζουσι τὸ θηλυκόν·

1) εἰς α τὰ καθαρὸληκτα καὶ τὰ εἰς $\rho\sigma$ · οἶον, ἅγιος-ἄγια, χρύσεος-χρυσία, ἄθροος-ἄθροα, καθαρὸς-καθαρά.

2) εἰς η τὰ μὴ καθαρὸληκτα καὶ τὰ εἰς $\sigma\sigma$ ἀριθμητικά· οἶον, καλὸς-καλή, ἀπλόος-ἀπλή, ὄγθοος-ὄγθῃ.

§ 161. Τὸ οὐδέτερον τῶν εἰς $\sigma\varsigma$ ἐπιθέτων λήγει εἰς $\sigma\tau$ · οἶον, καλὸς-καλόν· λήγουσι δὲ εἰς σ , τὸ ἄλλος-ἄλλο, ὄς-ὄ, ὄ-τό, αὐτὸς-αὐτό, ἐκεῖνος-ἐκεῖνο, οὗτος-τούτο· διαφοροῦνται δὲ τὸ τοιοῦτος-τοιοῦτο καὶ τοιοῦτον, τοσοῦτος-τοσοῦτο καὶ τοσοῦτον, τηλικούτος-τηλικούτο καὶ τηλικούτον, ταῦτό καὶ ταῦτόν.

§ 162. Τὰ θηλυκά καὶ οὐδέτερα τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων καὶ ἐπιθετικῶν τονίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, ἐφ' ἧς καὶ τὰ ἀρσενικά των, ἐὰν δὲν ἐμποδίζῃ ἡ λήγουσα· οἶον, ἄραθος-ἡ-όν, ὦραῖος-ὦραία-ὦραῖον, ἅγιος-ἄγια-ἅγιον, ἅγιοι-ἄγιοι-ἄγια, ἄγιων, γράφων-γράφουσα-γράφον, γραφεῖς-γραφείσα-γραφέν, θῆλυς-θήλεια-θήλυ, ἡμ-

¹ Τὸ $\iota\alpha$ εἶνε κατάληξις τῶν θηλ. τῆς μετοχῆς τοῦ ἔνεργ. παρακ. καὶ γίνεται οὕτω· λελοῖπ-φοτια καὶ ἀποβολῇ τοῦ σ (ὡς κύων-κυνός) λελοῖπ-φτια καὶ τροπῇ τοῦ F εἰς ν (325, 41) καὶ τοῦ τ εἰς σ (§ 51) λελοῖπ-νυσια καὶ ἀποβολῇ τοῦ σ (§ 48) λελοῖπυτα.

ουρ-ήμισια-ήμισυ, κλπ., πλὴν τῆς γεν. πλῆθ. τῶν θηλυκῶν τῶν ἐχόντων τὸ ἄρσενικὸν τριτόκλιτον, ἥτις τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης (§ 98).

ΣΗΜ. Τὰ εἰς υς ἐπίθετα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης πλὴν τοῦ ἡμισυς καὶ θῆλυς.

Β'. Δικατάληκτα ἐπίθετα.

§ 163. Δικατάληκτα ἐπίθετα εἶνε·

1) τὰ σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ ἄσκοπος-τὸ ἄσκοπον, ὁ, ἡ διάφορος-τὸ διάφορον, ὁ, ἡ πολὺπους-τὸ πολὺπουν, ὁ, ἡ ἄδακρυς-τὸ ἄδακρυ, ὁ ἡ εὐχαρῖς-τὸ εὐχαρι, ὁ, ἡ ἀπάτωρ-τὸ ἀπατορ, κλπ.

ΣΗΜ. Τινὰ τούτων καὶ μάλιστα τὰ ἐκ τοῦ πᾶν σύνθετα εἶνε τρικατάληκτα· οἶον ἐναντίος-ία-ιον, παντοδαπός-ή-όν, πάμπολυς-παμπόλη-πάμπολου, παμμέλας-παμμέλαινα-παμμέλαν, πάμμεγας-παμμεγάλη-πάμμεγα, παμβδελυρδός-ά-όν· διαφοροῦνται δὲ τὸ πάγκαλος, ἀνάξιος, καὶ ἀνόσιος.

2) Πολλὰ τῶν εἰς ἰος, ἰμος, αἰος· οἶον, ὁ, ἡ ἐλευθέριος-τὸ ἐλευθέριον, ὁ, ἡ ὠφελισίμος-τὸ ὠφελισίμον, ὁ, ἡ κήδειος-τὸ κήδειον, ὁ, ἡ χερσαῖος-τὸ χερσαῖον.

ΣΗΜ. Πολλὰ τούτων εἶναι τρικατάληκτα· οἶον, ἄξιος-ἄξια-ἄξιον, σπονδεῖος-εἰα-εῖον, τελευταῖος-αἰα-αῖον· τὰ πλεῖστα δὲ διαφοροῦνται· οἶον, ὁ, ἡ φίλιος-τὸ φίλιον καὶ ὁ φίλιος-ία-ιον· ὁ, ἡ αὔλειος-τὸ αὔλειον καὶ ὁ αὔλειος-εἰα-εῖον· ὁ, ἡ τρόφιμος-τὸ τρόφιμον καὶ τρόφιμος-φίμη-φιμον, ὁ, ἡ βέβαιος-τὸ βέβαιον καὶ βέβαιος-χία-αῖον, κλπ. Σημειωτέον δ' ὅτι τὰ μὲν εἰς ἰμος εἶνε ἢ μόνον δικατάληκτα ἢ διαφορούμενα, οὐδὲν δὲ μόνον τρικατάληκτον· τὰ δὲ εἰς αἰος εἶνε ἢ μόνον τρικατάληκτα ἢ διαφορούμενα, οὐδὲν δὲ μόνον δικατάληκτον.

3) Τὰ εἰς ὠρ θετικὰ καὶ συγκριτικὰ· οἶον, ἡ πέπων-τὸ πέπον, ὁ, ἡ καλλιῶν-τὸ κάλλιον.

4) Τὰ εἰς ης τριτόκλιτα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ σαφής-τὸ σαφές, ὁ, ἡ ἀληθής-τὸ ἀληθές.

5) Τὰ εἰς ὠς ἀπτικὰ ἀπλᾶ καὶ σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ ἕλεως-τὸ ἕλεω, ὁ, ἡ εὐγεως-τὸ εὐγεων.

ΣΗΜ. Τὸ πλέως ἀπλοῦν μὲν εἶνε τρικατάληκτον· οἶον, πλέως-πλέα-πλέων· σύνθετον δὲ δικατάληκτον· οἶον, ὁ, ἡ κατὰ πλεως-τὸ κατὰ πλεων· ἀλλὰ καὶ ἀνά πλεως-εἰα-εων.

6) Τὰ μοναδικὰ· ὁ, ἡ ἄρρη-τὸ ἄρρεν, ὁ, ἡ ἄρρη-τὸ ἄρρεν· ὁ, ἡ ἰδρις-τὸ ἰδρι.

Γ'. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα.

§ 164. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὰ εἰς ας-αδος· οἶον, ὁ, ἡ φυγὰς-φυγάδος, ὁ, ἡ δρομάς-δρομάδος.

¹ Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης ἢ μαυροφόρα, ἢ καλομοῖρα, ἀθεόφοβη, κλπ.

2) Τὰ εἰς ις-ιδος· καὶ υς-υδος· οἶον, ὁ, ἡ ἀναλκικς-ιδος ὁ, ἡ ἐπηλυς-υδος.

3) Τὰ εἰς ης-ητος καὶ ως-ωτος· οἶον, ὁ, ἡ ἀδμης-ἦτος ὁ, ἡ ἀγρώς-ῶτος.

4) Τὰ εἰς ἦρ-ἦρος· οἶον, ἀπτῆρ-ἦρος.

5) Τὰ εἰς ξ καὶ ψ λήγοντα· οἶον, ὁ, ἡ ἄρπαξ-αρος, ὁ, ἡ μώνυξ-υχος, ὁ, ἡ αἰγίλιψ-ιπος, ὁ, ἡ ἠλιξ-κος, ὁ, ἡ βλάξ, ὁ, ἡ μύωψ.

6) Τινὰ σύνθετα ἐκ τῶν τριτοκλίτων οὐσιαστικῶν τῶν φυλαττόντων τὸ ἔσχατον συνθετικὸν καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀμετάβλητον· οἶον, ὁ, ἡ ἀπαις, ὁ, ἡ μακρόχειρ, ὁ, ἡ, εὖριρ.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς ας-αδος καὶ ις-ιδος εἶνε μόνον θηλυκὰ μεταπεσόντα εἰς οὐσιαστικὰ κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικοῦ· οἶον, μαινας (γυνή), πατρὶς, Ἑλλάς (χώρα), ὀλκὰς (ναῦς)- τοῦναντίον δὲ τινα εἶνε μόνον ἀρσενικά· οἶον, γεννάδας, ἐθειλοντήης, ἐκτομίας, μονίας, ἀνθοσμίας, πέννης, (πένισσα ἀδοκ.). Θηλ. δὲ τοῦ γέρων εἶνε ἡ γεραϊὰ ἢ γραῖα, τοῦ δὲ πέννης τὸ πενιχρά, ἢ ἡ πενομένη· τὰ δὲ θηλ. πρέσβειρα, πρέσβα καὶ πρεσβίης-ιδος τοῦ πρέσβυς (ὁ γέρων) εἶνε ποιητ.

Ἐπίθετα ἀνώμαλα καὶ ἐλλειπτικά.

Α'. Ἀνώμαλα ἐπίθετα.

165. Ἀνώμαλα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὸ μέγας καὶ πολὺς, τὰ ὅποια ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου γένους κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσειν, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι κατὰ τὴν β', τὰ δὲ θηλυκὰ κατὰ τὴν α' ὀμαλῶς ἀπὸ τοῦ μεγάλος καὶ πολλός (εὐχρήστου παρὰ τοῖς Ἰωσι.) οἶον,

Ἄρσ. ὁ μέγας, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸν μέγαν, ᾧ μέγας καὶ ᾧ μεγάλε· τῷ μεγάλῳ, τοῖν μέγαλοιν, ᾧ μεγάλῳ· οἱ μεγάλοι, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τοὺς μεγάλους, ᾧ μεγάλοι.

Θηλ. ἡ μεγάλη, μεγάλης, μεγάλῃ, κλπ.

Οὐδ. τὸ μέγα, μεγάλου, μεγάλῳ, μέγα, ᾧ μέγα· μεγάλῳ, μεγάλοιν, ᾧ μεγάλῳ· μεγάλα, μεγάλων, μεγάλοις, μεγάλα, ᾧ μεγάλα.

Ἄρσ. ὁ πολὺς, πολλοῦ, πολλῶ, πολύν, ᾧ πολὺ· πολλῶ, πολλοῖν, ᾧ πολλῶ· πολλοί, πολλῶν, πολλοῖς, πολλούς, ᾧ πολλοί.

Θηλ. ἡ πολλή, πολλῆς, πολλῇ, κλπ.

Οὐδ. τὸ πολὺ, πολλοῦ, πολλῶ, πολύ, ᾧ πολὺ· πολλῶ, πολλοῖν, ᾧ πολλῶ· πολλά, πολλῶν, πολλοῖς, πολλά, ᾧ πολλά.

2) Τὸ πρῶος ἔχει πτώσεις τινὰς ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου πρῶος, κλίνεται δὲ οὕτως·

'Αρσ. ὁ *πρᾶος*, *πράου*, *πράω*, *πρᾶον*, ὦ *πρᾶος* καὶ ὦ *πρᾶε*· *πράω*, *πράοιν*, ὦ *πράω*· *πρᾶοι*, καὶ *πραεῖς*, *πραέων*, *πραέσι*, *πράους* καὶ *πραεῖς* (μεταγεν.), ὦ *πρᾶοι* καὶ ὦ *πραεῖς*.

Θηλ. ἡ *πραεῖα*, *πραείας*, γεν. πληθ. *πραειῶν*, κλπ.

Οὐδ. τὸ *πρᾶον*, *πράου*, *πράω*, *πρᾶον*, ὦ *πρᾶον*· *πράω*, *πράοιν*, ὦ *πράω*· *πραεά*, *πραέων*, *πραέσι*, *πραεά*, ὦ *πραεά*.

3) Τὸ *σῶς* (ἐκ τοῦ *σᾶος*) εἶνε ἐλλιπὲς ἀναπληροῦν τὰς πλείονας πτώσεις ἐκ τοῦ *σῶος*, *σῶα*, *σῶον*· οἶον,

'Αρσ. ὁ (*σῶος*) καὶ *σῶς*, *σῶου*, *σῶω*, (*σῶον*) καὶ *σῶν*, ὦ *σῶος*· *σῶω*, *σῶοιν*, ὦ *σῶω*· *σῶοι*, *σῶων*, *σῶοις*, (*σῶους*) καὶ *σῶς*, ὦ *σῶοι*.

Θηλ. ἡ (*σῶα*) καὶ *σῶς* καὶ (*σᾶ*), *σῶας*, *σῶα*, *σῶαν*, ὦ *σῶα* καὶ (*σᾶ*)· *σῶα*, *σῶαιν*, ὦ *σῶα*· *σῶαι*, *σῶων*, *σῶαις*, *σῶας* καὶ *σῶς*, ὦ *σῶαι*.

Οὐδ. τὸ (*σῶον*) καὶ *σῶν*, *σῶου*, *σῶω*, (*σῶον*) καὶ *σῶν*, ὦ (*σῶον*) καὶ *σῶν*· *σῶω*, *σῶοιν*, ὦ *σῶω*· *σῶα* καὶ (*σᾶ*), *σῶων*, *σῶοις*, *σῶα* καὶ (*σᾶ*), ὦ *σῶα* καὶ (*σᾶ*).

ΣΗΜ. Οἱ τύποι *σῶς* καὶ *σῶν* εἶνε συνηθέστεροι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ὁ δὲ *σᾶ* εἶνε ποιητικὸς· ἀλλ' εὔρηται ἄπαξ καὶ παρὰ Πλάτωνι.

4) Τὰ ἀπὸ τοῦ *γέλως* καὶ *κέρας* σύνθετα, τὰ ὅποια εἶνε διακατάληκτα καὶ κλίνονται καὶ κατὰ τὴν β' ἀττικὴν κλίσειν καὶ κατὰ τὴν γ'· οἶον, ὁ, ἡ *πολύγελως*-*πολύγελω* καὶ *πολύγελωτος*, ὁ, ἡ *χρυσόκερος*-*χρυσόκερω* καὶ *χρυσόκερωτος*· τὸ δὲ *δύσερος* τονίζεται μὲν κατὰ τὴν β' ἀττικὴν κλίσειν, κλίνεται ὅμως κατὰ τὴν τρίτην· οἶον, ὁ, ἡ *δύσερος*-*δυσέρωτος*, κτλ.

ΣΗΜ. Τὰ ἐκ τοῦ *γέλως*, καὶ *κέρας* σύνθετα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς κλίνονται πάντοτε σχεδὸν κατὰ τὴν β'. ἀττ. κλίσειν⁴.

Β'. Ἑλλειπτικὰ ἐπίθετα.

§ 166. Ἑλλειπτικὰ ἐπίθετα εἶνε·

α'. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ· οἶον, *εἷς*, *δύο*, *τρεις*, κλπ.

β'. Τὸ *ἄμφω* κλινόμενον ἐν τῷ *δυσικῷ* μόνον ἀριθμῷ· οἶον, *ἄμφω*—*ἄμφοιν*.

γ'. Αἱ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι κλινόμεναι μόνον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τοῦ *δυσικῷ* καὶ πληθ. ἀριθμοῦ.

δ'. Τὸ *φροῦδος*, ὅπερ εἶνε συνήθως διακατάληκτον καὶ εὐρίσκεται μόνον ἢ ἐνική καὶ πληθ. ὀνομ. καὶ ἄπαξ ἢ ἐνική γενική αὐτοῦ· οἶον, ὁ, ἡ *φροῦδος*-τὸ *φροῦδον*· οἱ, αἱ *φροῦδοι*-τὰ *φροῦδα*· *φροῦδη* αὐτὴ *φροῦδου ὄντος τοῦ κακοῦ* (Σοφοκλ.).

Παραθετικὰ ἐπίθετα.

§ 167. Τὸ ἐπίθετον ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ποιότητος ἢ ιδιότη-

⁴ Οὐδὲν σύνθετον ἐκ τοῦ *κέρας* περιτοσύλλαβον Ἀττικὸν (Κόντος).

τος αὐτοῦ λέγεται θετικὸν μὲν, ὅταν σημαίνει ἀπλῶς τὴν ποιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἄνευ παραθέσεως πρὸς ἄλλο συγκριτικὸν δέ, ὅταν σημαίνει, ὅτι ἡ ποιότης ὑπάρχει εἰς τι οὐσιαστικὸν εἰς ἄνωτερον βαθμὸν ἢ εἰς ἄλλα ὁμοφυῆ· ὑπερθετικὸν δέ, ὅταν σημαίνει, ὅτι ἡ ποιότης ὑπάρχει εἰς ἄνωτατον βαθμὸν· οἶον, σοφὸς Σοφοκλῆς, σοφώτερος Εὐριπίδης, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης.

ΣΗΜ. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ λέγονται κοινῶς παραθετικά· διότι χρησιμεύουσιν εἰς παράθεσιν δύο ἢ περισσοτέρων οὐσιαστικῶν ἐχόντων τὴν αὐτὴν ποιότητα, ἵνα δείξη ὁ βαθμὸς τῆς ποιότητος αὐτῶν.

§ 168. Οἱ βαθμοὶ δηλοῦνται διὰ καταλήξεων· συνηθεστέρα δὲ κατάληξις εἶνε τοῦ μὲν συγκριτικοῦ τερο-ς, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ τατο-ς αἵτινες ἐπισυνάπτονται εἰς τὸ στέλεχος τοῦ θετικοῦ· οἶον, κλεινός (στέλ. κλεινο)-κλεινότερος-κλεινότατος, γλυκός (γλυκυ)-γλυκύτερος-γλυκύτατος, μέλας (μελαν)-μελάντερος-μελάντατος, μακαρ-μακάρτερος-μακάρτατος, ἀληθής (ἀληθες)-ἀληθέστερος-ἀληθέστατος.

§ 169. Ὁ χαρακτήρ ο μεταὶ τὴν πρόσληψιν τῶν παραθετικῶν καταλήξεων, εἴαν μὲν ἡ προὐ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα, ἐκτείνεται εἰς ω, εἴαν δὲ φύσει ἢ θέσει μακρά, μένει ἀμετάβλητος· οἶον, σοφός-σοφώτερος-σοφώτατος, ξηρός-ξηρότερος-ξηρότατος, λεπτός-λεπτότερος-λεπτότατος, ἐνδοξός-ἐνδοξότερος-ἐνδοξότατος.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ιος, ικος, ιμος, ινος παράγωγα ἐπίθετα ἔχουσι τὸ ι βραχύ· οἶον, ἀξίος, λογικός, τίμιος, ξύλινος. Ἐχουσι δὲ αὐτὸ μακρὸν τὰ εἰς ἰνος ἔθνηκα καὶ τὰ σύνθετα ἐξ ὀνόματος ἔχοντος τὸ ι τοῦ στελέχους μακρὸν· οἶον, Ταραντινός, ἔντιμος, (τίμη) ἀξιόνομος (νίκη). Τὰ δὲ εἰς ακος καὶ αλος ἔχουσι τὸ α βραχύ πλὴν τοῦ καλός. Τὰ δὲ εἰς ανο-ς ἔχουσι τὸ α μακρὸν πλὴν τῶν τρισυλλάβων, ἕπερ ἔχουσι αὐτὸ βραχύ· οἶον, τρανώ-ς-τρανώτερος, ἰκανός-ικανώτερος.

§ 170. Τὸ γεραιός, παλαιός, σχολαῖος, ἀποβάλλουσι συνήθως τὸν χαρακτήρα ο· οἶον γεραιότερος-γεραιότατος, παλαιότερος-παλαιότατος, σχολαῖος-σχολαίτερος-σχολαίτατος.

§ 171. Τὸ μέσος, ἴσος, ἥσυχος, ἴδιος, εὐδῖος, ὄψιος, πρῶιος, ὄρθριος, πλησιός, παραπλησιός, μυχός, φίλος ἀποβάλλουσι τὸ ο καὶ παρενθέτουσι μεταξὺ τοῦ στελέχους καὶ τῶν παραθετικῶν καταλήξεων αι· οἶον, μέσος-μεσαίτερος-μεσαίτατος, ἥσυχος-ἥσυχάτερος-ἥσυχάτατος, ἴδιος-ιδιαιότερος-ιδιαιότατος, φίλος-φιλαίτερος-φιλαίτατος, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ φίλος λέγεται καὶ φίλτερος (ποιητ.)-φίλτατος καὶ φιλωότερος-φιλωότατος· τὸ δὲ ἥσυχος λέγεται ἐνίοτε καὶ ἥσυχώτερος-ἥσυχώτατος· τὸ δὲ ἴδιος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λέγεται καὶ ἰδιώτερος, ἰδιώτατος· τὸ δὲ πρῶιος παρὰ Θουκυδ. εὔρηται καὶ πρῶιτερον-πρῶιτάτα· τὸ δὲ πλησιός παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις λέγεται καὶ πλησιέστερος-πλησιέστατος.

§ 172. Τὰ εἰς εἰς γεν. εντος καὶ τὸ πένης σχηματίζουσι τὰ παραθετικά των ἐκ τοῦ βραχυτέρου στελέχους τοῦ λήγοντος εἰς ετ τρέποντα τὸ τ εἰς σ (§ 44, 7). οἶον, (χαριετ-χαριέττερος)-χαριέστερος, χαριέστατος, (πενετ-πενέττερος)-πενέστερος, πενέστατος.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς εἰς-εσσα-εν ἐπίθετα σχηματίζουσι τὴν δοτ. πληθ. καὶ τὰ θηλυκὰ καὶ τὰ παραθετικά των ἐκ τοῦ ἀρχαιότερου στελέχους τοῦ λήγοντος εἰς ετ καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ νεωτέρου τοῦ λήγοντος εἰς εντ. οἶον, (χαριέτσι)-χαρίεσι, (χαριέτια)-χαρίεσσα, (χαριέττερος, χαριέττατος)-χαριέστερος, χαριέστατος.

§ 173. Τὰ εἰς εος μετουσιαστικά συναιροῦσι τὸ εο εἰς ω. οἶον, ποργύρεος-πορφυρεώτερος-πορφυρώτερος, πορφυρεώτατος-πορφυρώτατος.

§ 174. Τὰ εἰς οος-ους δευτερόκλιτα ἐπισυνάπτουσι τὰς παραθετικάς καταλήξεις εἰς τὸ ἀσυναίρετον στέλεχος. οἶον (εὔροο) εὔρω-τερος, εὔρω-τατος. (εὐπ.λοο) εὐπ.λω-τερος, εὐπ.λω-τατος. (εὐπ.ροο)-εὐπ.ρώ-τερος, εὐπ.ρώ-τατος. (εὐχ.ροο)-εὐχ.ρώ-τερος, εὐχ.ρώ-τατος, κλπ. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ τοῦς σύνθετα καὶ τὰ εἰς πλοῦς ἀριθμητικά ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτήρα ο καὶ προσλαμβάνουσι τὴν συλλαβὴν εσ καὶ συναιροῦσι τὸ εο εἰς ου. οἶον (εὐνο-έσ-τερος)-εὐνούστερος, (εὐνο-έσ-τατος)-εὐνούστατος. (ἀπ.λο-έσ-τερος)-ἀπ.λούστερος. (ἀπ.λο-έσ-τατος)-ἀπ.λούστατος. τὸ δὲ εὐχρούστερος καὶ εὐπρούστερος εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 175. Τὰ εἰς ων γεν. ονος προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ στέλεχος τὴν συλλαβὴν εσ. οἶον σάφρων-σάφρον-έσ-τερος-σάφρονέστατος, πλὴν τοῦ πέπων-πεπαιτέρος-πεπαιτάτος καὶ πίων-πιότερος-πιότατος.

ΣΗΜ. Τὴν συλλαβὴν εσ προσλαμβάνουσι καὶ τὸ ἐρρωμένος, ἄσμενος, ἀκρατος, καὶ τινὰ ἄλλα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ος. οἶον, ἐρρωμένος-ἐρρωμένεστερος-ἐρρωμένεστατος, ἄσμενος-ἄσμενέστερος καὶ ἄσμεναίτερος (Πλάτ.)-ἄσμενέστατος, ἀκρατος-ἀκρατέστερος-ἀκρατέστατος.

§ 176. Τὰ εἰς ξ λήγοντα προσλαμβάνουσι τὴν συλλαβὴν ες ἢ τὴν ις. οἶον, ἀφῆλιξ-ἀφηλικ-έσ-τερος-ἀφηλικέστατος, ἀρπαξ-ἀρπαγ-ίς-τερος-ἀρπαγίστατος.

ΣΗΜ. Τὴν συλλαβὴν ις προσλαμβάνουσι καὶ τὸ λάλος, πτωχός, ὀψοφάγος, μονοφάγος μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ος. οἶον, λάλος, λαλίστερος-λαλίστατος, πτωχός-πτωχίστερος-πτωχίστατος, ὀψοφάγος-ὀψοφαγίστερος-ὀψοφαγίστατος, μονοφάγος-μονοφαγίστερος-μονοφαγίστατος. Ἐτι δὲ τὰ εἰς ης πρῶτόκλιτα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ης. οἶον, κλέπτῃς-κλεπτίστερος-κλεπτίστατος. τὸ δὲ ὕβριστης ἔχει συγκρ. ὕβριστότερος καὶ ὕπερθ. ὕβριστότατος. Τὰ δὲ τριτόκλιτα ἀκρατής-ίστερος-ίστατος, ψευδής-ίστερος-ίστατος εἶνε μεταγενέστερα ἀντὶ τῶν παλαιῶν ἀκρατέστερος-έστατος, ψευδέστερος-έστατος.

§ 177. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ χάρις προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ στέλεχος ὡς οἶον, ἐπιχάρις-ἐπιχαριτώτερος-ἐπιχαριτώτατος· ἀλλὰ καὶ ἀχαρίστερος-ἀχαριστάτος.

178. Εἶνε καὶ ἄλλαι σπανιώτεραι παραθετικά καταλήξεις τοῦ μὲν συγκριτικοῦ ἰων, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ ἰστο-ς, αἵτινες ἐπισυνάπτονται συνήθως εἰς τὸ ἠδὺν-ς καὶ ταχὺν-ς καὶ εἰς τὸ αἰσχροῦ-ς, ἐχθρὸν-ς καὶ τὸ ποιητ. κυδρὸν-ς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως υ-ς καὶ ρο-ς· ἔτι δὲ καὶ εἰς τινὰ ἀνώμαλα, τῶν ὁποίων τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν πρὸ τοῦ ἰ ἀποβάλλεται· οἶον, ἠδὺν-ς ἠδίων-ς ἠδιστος, ταχὺν-ς θάσσων-ς τάχιστος, αἰσχροῦ-ς αἰσχίων-ς αἰσχιστος, ἐχθρὸν-ς ἐχθίων-ς ἐχθιστος, κυδρὸν-ς κυδίων-ς κυδιστος, κακὸν-ς κακίων-ς κάκιστος· τὸ δὲ οἰκτρὸν ἔχει συγκριτικὸν οἰκτρότερος καὶ ὑπερθετ. οἰκτρότατος καὶ ποιητ. οἰκτιστος.

ΣΗΜ. Πολλὰ ἐπίθετα σχηματίζουσι τὰ παραθετικά των περιφραστικῶς διὰ τοῦ θετικοῦ καὶ τῶν παραθετικῶν ἐπιρρημάτων μᾶλλον, μάλιστα· οἶον, μᾶλλον φίλος, μάλιστα φίλος. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ ἑλλ. γλῶσσα παραθετικάς καταλήξεις διὰ τὸν πρὸς τὰ κάτω βαθμὸν δὲν ἔχει· διὸ πάντοτε σχεδὸν μεταχειρίζεται τὴν περίφρασιν διὰ τοῦ ἦττον καὶ ἦκιστα· οἶον, ἦττον σοφός, ἦκιστα σοφός.

Ἀνώμαλα καὶ ἑλλιπῆ παραθετικά.

θετ.	συγκρ.	ὑπερθ.
ἀγαθός	(ἀμειν) ἀμείνων,	ἄριστος.
»	(βελτ) βελτίων,	βέλτιστος.
»	(κρατυ) κρείσσων, κρείττων,	κράτιστος.
»	(λω) λῶων,	λῶστος.
κακός,	κακίων,	κάκιστος.
»	(χερ) χείρων (καὶ χειρότερος),	χείριστος.
»	(ἦκ) ἦττων,	ἦκιστα (ἐπίρ.).
ἀλγεινός,	ἀλγεινότερος,	ἀλγεινότατος.
»	(ἄλγος), ἀλγίων,	ἄλγιστος.
καλός,	(κάλλος), καλλίων,	κάλλιστος.
μικρός,	μικρότερος, μείων,	μικρότατος.
μακρός,	μακρότερος,	μακρότατος.
»	(μᾶκος), μάσσων,	μήκιστος.
ὀλίγος,	—	ὀλίγιστος.
»	(ἐλαχ) ἐλάσσων, ἐλάττων,	ἐλάχιστος.
μέγας,	(μεγ) μείζων,	μέγιστος.
πολύς,	πλείων (πλέων), πλέον,	πλεῖστος.
ῥᾶδιος	(ῥα) ῥᾶων,	ῥᾶστος.

ΣΗΜ. α'. Το οὐδέτερον πλείον ἐπὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν εὐρη-
ται παρὰ τοῖς Ἄττ. καὶ πλείν· ἀλλὰ πάντοσε μετὰ τοῦ ἢ λεγομένου ἢ νο-
ουμένου οἶον, πλείν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας, πλείν ἐξακοσίους·
Τοῦ δὲ οὐδετέρου πλείον εὐρηται μόνον ἡ ἐνική ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ.· αἱ
δὲ ἄλλαι πτώσεις αὐτοῦ ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ πλείον· οἶον, πλείον
πλείονος-πλείονι, πλείονα-πλείω, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Το μὲν ἀμείνων-ἄριστος λέγεται ἐπὶ ἀνδρείας, τὸ δὲ
βελτίων-βέλτιστος ἐπὶ ἠθικῆς, τὸ δὲ κρείσσων-κράτιστος ἐπὶ
ἰσχύος, τὸ δὲ λῶον-λῶστος ἐπὶ προτιμήσεως· ἀντίθετον δὲ τοῦ κρείτ-
των εἶνε τὸ ἥττων.

ΣΗΜ. γ'. Τὸι τῆς καταλήξεως ἰων καὶ ἰστος, ἐὰν μὲν ὁ χαρακτήρ εἶνε
φωνῆεν, συναίρεται μετ' αὐτοῦ εἰς δίφθογγον· οἶον, (με)-μείων-μείων,
(πλε)-πλείων-πλείων-πλείστος, λῶιων-λῶων-λῶστος· ἐὰν δὲ
ν ἢ ρ, μετατίθεται πρὸ αὐτοῦ (ἀμεν-ἰμενίων)-ἀμείνων, (χερ-
χερίων) χείρων· ἐὰν δὲ οὐρανισκόφωνον (κ, χ), τρέπεται αὐτὸ καὶ ὁ
χαρακτήρ εἰς σσ ἢ ττ (§ 325 2, δ'), (ἐλαχ-ἐλαχίων)-ἐλάσσων· τὸ
ὁδὲ ταχύς δασύει καὶ τὸ ἀρκτικὸν ψιλὸν ἄφωνον· οἶον, (ταχ-ταχίων)-
θάσσων ἢ θάττων (§ 44, β), ἐὰν δὲ γ, ἐνοῦται εἰς ζ (§ 325, 2)· οἶον,
(μεγίτων-μέζων)-μείζων, (ὀλιγίων)-ὀλίζων (ποιητ.).

§ 180. Παραθετικά σχηματίζουσιν ἐκεῖνα μόνον τὰ ἐπίθετα, τὰ
ὁποῖα δέχονται ἀξομείωσιν· διὸ τὸ θνητός, ἀθάνατος, νεκρός,
θερινός, ἐαρινός, ξύλιος καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν σχηματίζουσι παρα-
θετικά· ὡσαύτως καὶ τὰ εἰς τέλος ῥηματικά καὶ αἱ μετοχαί, πλὴν
τῆς ἐρρωμένος-ἐρρωμενέστερος-ἐρρωμενέστατος, κεχαρισμένος-
κεχαρισμενότερος-κεχαρισμενώτατος.

ΣΗΜ. α'. Σπανίως καὶ ποιητικῶς γίνονται παραθετικά ἐκ παραθετικῶν·
οἶον, χερεῖων-χερειότερος καὶ χειρότερος, ἀρείων-ἀρειότερος.

ΣΗΜ. β'. Παραθετικά γίνονται καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν ἑλλείψει τοῦ θετικοῦ
ἐπιθέτου· οἶον, ἄλγος-ἀλγίων-ἄλγιστος, κάλλος-καλλίων-κάλλ-
λιστος. Τῶν δὲ ποιητικῶν κύων-κύντερος, βασιλεὺς-βασιλεύ-
τατος, μυχός-μυχαίτατος, ὑετός-υετώτατος, κλπ. τὰ θετικά
οὐσιαστικά λαμβάνονται ἐπιθετικῶς.

ΣΗΜ. γ'. Παραθετικά γίνονται καὶ ἐκ προθέσεων καὶ ἐπιρρημάτων· οἶον,
πρό-πρότερος, (πρώτος)-πρώτος καὶ πρότιστος (ποιητ.) ὑπερ-
ὑπέρτερος-ὑπέρτατος, καὶ ὑπατος, (ὑπό)-ὑστερος-ὑστατος,
ἄνω-ἄνώτερος-ἄνώτατος, κάτω-κατώτερος-κατώτατος,
ἐνδον-ἐνδότερος-ἐνδότατος, πέρα-περαιότερος, προῦργου-
προῦργιαίτερος-προῦργιαίτατος.

Ἀριθμητικά.

§ 181. Τὰ ἀριθμητικά εἶνε ἐπίθετα, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρηματικά.
α'. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα σημαίνουσι τὴν πληθὺν ἢ τὴν ἀριθ-
μητικὴν σχέσιν τῶν οὐσιαστικῶν καὶ εἶνε πέντε εἰδῶν· ἀπόλυτα,
τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικά καὶ ἀναλογικά.

1) Τὰ ἀριθμητικά ἀπόλυτα σημαίνουσι ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν
οὐσιαστικῶν οἶον, εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες, πέντε, κλπ.

2) Τὰ τακτικά σημαίνουνσι τάξιν, ἣν κατέχει τι σχετικῶς πρὸς ἄλλο· γίνονται δὲ ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ καταλήγουσιν εἰς τοὺς μὲν ὅσα γίνονται ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ εἴκοσι, εἰς στος δὲ ὅσα γίνονται ἀπὸ τοῦ εἴκοσι καὶ καθεξῆς· οἷον, πρῶτος, τρίτος, τέταρτος, δέκατος, δωδέκατος, τρικαίδεκατος, τεσσαρεσκαίδεκατος, εἴκοστός, τριακοστός, ἑκατοστός, χιλιοστός, δισχιλιοστός, μυριοστός, κ.λπ.

ΣΗΜ. Τὸ δεῦτερος, ἑβδομος καὶ ὁ γ' ὁ ο' δὲν καταλήγουσιν εἰς τοὺς.

3) Τὰ χρονικά σημαίνουνσι τάξιν ἡμέρας, καθ' ἣν γίνεται τι· γίνονται δὲ ἀπὸ τῶν τακτικῶν καὶ καταλήγουσιν εἰς αἰος· οἷον, προτεραῖος, δευτεραῖος, τριταῖος, τεταρταῖος, ὑστεραῖος, κ.λπ.

4) Τὰ πολλαπλασιαστικά σημαίνουνσι τὸ ποσάκις τι ἐμπεριέχεται εἰς ἄλλο· γίνονται δὲ κατὰ σύνθεσιν ἀπὸ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων *δὶς*, *τρίς*, *τετράκις*, κατ' ἀποβολὴν τοῦ ς ἢ τῆς συλλαβῆς *κις* καὶ τοῦ πλους (ἐκ τοῦ πλόος)· οἷον *διπλοῦς*, *τριπλοῦς*, *τετραπλοῦς*, *πενταπλοῦς*, *ἑξαπλοῦς*, κ.λπ.· τὸ δὲ *ἀπλοῦς* εἶνε σύνθετον ἐκ τοῦ *ἀ(σα σανσκρ. sa)* = *ἐν* καὶ τοῦ *πλέος-πλοῦς*.

ΣΗΜ. Τὰ πολλαπλασιαστικά τοῦ δύο καὶ τρεῖς λέγονται καὶ *δισσός* καὶ *ἀττ. διττός*, *τρισός* καὶ *ἀττ. τριττός*.

5) Τὰ ἀναλογικά σημαίνουνσι τὸ ποσάκις τι εἶνε μεγαλείτερον ἄλλου· γίνονται δὲ ἐκ τῶν πολλαπλασιαστικῶν καὶ καταλήγουσιν εἰς *άσιος ἢ (ασίω)*· οἷον, *διπλοῦς-διπλάσιος* καὶ (*διπλασίω*), *τριπλοῦς-τριπλάσιος* καὶ (*τριπλασίω*), κ.λπ.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά συντιθέμενα μετὰ τῆς σὺν προθέσεως ἀποτελοῦσιν τὰ διανεμητικά καλούμενα ἀριθμητικά· οἷον, σύνδυο, σύντρις, κ.λπ.

6) Τὰ ἀριθμητικά οὐσιαστικά σημαίνουνσιν ἀφηρημένους ἀριθμητικὴν τινα ποσότητα καὶ εἶνε πάντα θηλυκά· γίνονται δὲ ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ καταλήγουσιν εἰς *ας-αδος*· οἷον, *εἷς*, *ένας-άδος* καὶ συνηθέστερον *μόνος-μονάς-άδος*, *δύο-δύας*, *τρεῖς-τριάς*, *τέσσαρες-τετράς*, *πέντε- πεμπάς (μεταγ. πεντάς)*, *ἕξ-ἕξάς*, *εἴκοσι-εἰκάς*, *τριάκοντα-τριακάς*, *τεσσαράκοντα-τεσσαρακοτάς*, *πεντήκοντα-πεντηκοτάς*, *ἑκατὸν-ἑκατοτάς*, *χιλία-χιλιάς*, κ.λπ. τὰ δὲ *τριάς*, *τετράς*, *πεντηκοτάς*, *ἑκατοτάς* καὶ *χιλιάς* λέγονται καὶ *τριτὺς-ῦος*, *τετρακτὺς-ῦος*, *ἑκατοστὺς-ῦος*, *χιλιοστὺς-ῦος*.

γ'. Τὰ ἀριθμητικά ἐπιρρήματα σημαίνουνσι τὸ ποσάκις γίνεται τι ἐν καιρῷ τινι, καὶ γίνονται ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ καταλήγουσιν εἰς *ακίς*· οἷον, *τετράκις*, *πεντάκις*, *δεκάκις*, κ.λπ., πλὴν τοῦ *δὶς* καὶ *τρίς* καὶ τοῦ *ἅπαξ* (ἐκ τοῦ *σα-ά* = *ἐν* καὶ τοῦ *παγ-πήγνυμι*).

ΣΗΜ. *ά*. Εἰς *άκίς* ἐπιρρήματα σχηματίζονται καὶ ἐκ τῶν ποσοτικῶν ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν οἷον, *πολλάκις*, *ὀλιγάκις*, *πλειστάκις*, *ἰσάκις*, *ὀσάκις*, *τοσάκις*, κ.λπ.

ΣΗΜ. β'. Εἶνε καὶ ἄλλα ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα καταλήγοντα εἰς χ ὦ ς καὶ σημαίνουσιν ὅτι γίνεται τι κατὰ δύο ἢ τρεῖς κλπ. τρόπους, καὶ εἰς χ α καὶ χ ῆ καὶ σημαίνουσιν ὅτι διαιρεῖται τι εἰς δύο ἢ τρία κλπ. μέρη· οἶον, διχ ὦ ς-δίχ α-δίχ ῆ, τριχ ὦ ς-τρίχ α-τριχ ῆ, κλπ.

§ 182. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τῶν πέντε μέχρι τοῦ ἑκατὸν εἶνε ἄκλιτα, πάντα δὲ τὰ ἄλλα κλίνονται· ἄλλὰ τὸ μὲν εἰς μόνον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ, τὸ δὲ δύο μόνον ἐν τῷ δυϊκῷ, τὰ δὲ τρεῖς καὶ τέσσαρες μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ· οἶον·

Ἄρσεν. εἷς, ἐνός, ἐνί, ἑνα. ὄνομ. καὶ αἰτ. δύο καὶ (δύω),
Θηλ. μία, μιᾶς, μιᾶ, μίαν. γεν. καὶ δοτ. δυοῖν καὶ (δυεῖν),
Οὐδέτ. ἑρ, ἐνός, ἐνί, ἑρ. δοτ. πληθ. δυοῖ (οὐχί ἄπτ.),

ΣΗΜ. α'. Τὸ θηλυκὸν μία τονίζεται ὡς τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα (§ 145)· τὸ δὲ δύο παρὰ μὲν τοῖς Ἄπτ. διὰ τοῦ ο γράφεται, παρὰ δὲ Ὀμήρῳ καὶ ἄλλοις ποιηταῖς ἄλλοτε μὲν διὰ τοῦ ο, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ ω· τὸ δὲ δυεῖν σπανιώτατα ἀπαντᾷ. Τὸ δύο εὐρίσκεται ἐνίοτε καὶ ἄκλιτον.

ΣΗΜ. β'. Κατὰ τὸ δύο κλίνεται καὶ τὸ ἄ μ φ ω-ἄ μ φ οῖ ν· ἐνίοτε ὁμοῦ μένει ἄκλιτον ὡς καὶ τὸ δύο.

Ἄρσεν. καὶ θηλ. τρεῖς, τριῶν, τρισί, τρεῖς.

Οὐδέτ. τρία, τριῶν, τρισί, τριῖν.

Ἄρσεν. καὶ θηλ. τέσσαρες, τεσσάρων, τέσσαροι, τέσσαρας.

Οὐδέτ. τέσσαρα, τεσσάρων, τέσσαροι, τέσσαρα.

Τὰ δὲ ἄνω τοῦ ἑκατὸν κλίνονται ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ ὁμαλῶς ὡς τριγενῆ καὶ τριακατάληκτα· οἶον, οἱ διακόσιοι-αἱ διακόσιαι-τὰ διακόσια, οἱ χίλιοι-αἱ χίλια-τὰ χίλια, οἱ μύριοι-αἱ μύρια-τὰ μύρια, κλπ. Τιθέμενα ὁμοῦ ταῦτα μετὰ περιληπτικοῦ ὀνόματος κλίνονται καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ· οἶον, διακοσία ἵππος, ἵππος χίλια καὶ τριακοσία=ἵππεῖς, ἄσπις μυρία καὶ τετρακοσία=ἄσπιδοφόροι.

ΣΗΜ. Τὸ μύριοι προπαροξυτονούμενον μὲν σημαίνει 10000, παροξυτονούμενον δὲ σημαίνει πάμπολλοι, ἀναρίθμητοι ἢ ἄπειροι καὶ κλίνεται καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ· οἶον, μυρίας χρυσός, μυρίαί βίβλοι, μυρία ὄσα.

§ 183. Τὸ εἷς, μία, ἑρ συντιθέμενα μετὰ τοῦ οὐδὲ καὶ μηδὲ παράγουσι τὰ ἀρνητικὰ καὶ ἀπαγορευτικὰ ἀριθμητικὰ, οὐδεῖς καὶ μηδεῖς, τὰ ὁποῖα κλίνονται ὡς τὰ ἀπλά· οἶον,

ἄρσ.	θηλ.	οὐδέτ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδέτ.
οὐδεῖς,	οὐδεμία,	οὐδέν,	μηδεῖς,	μηδεμία,	μηδέν,
οὐδενός,	οὐδεμιάς,	οὐδενός,	μηδενός,	μηδεμιάς,	μηδενός,
οὐδενί,	οὐδεμιᾶ,	οὐδενί,	μηδενί,	μηδεμιᾶ,	μηδενί,
οὐδένα.	οὐδεμίαν.	οὐδέν.	μηδένα.	μηδεμίαν.	μηδέν.

Τὰ ἄρσ. τοῦ οὐδεῖς καὶ μηδεῖς κλίνονται καὶ ἐν τῷ πληθυν. ἀριθμῷ· οἶον, οὐδέτερες-οὐδέτερων-οὐδέσει-οὐδένας, μηδέτερες-μηδέτεων

-μηδέσι-μηδέρας· τὸ δὲ οὐθεις-οὐθέρ, μηθεις-μηθέρ εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 184. Εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν προτάσσεται ὁ μικρότερος ἀριθμὸς καὶ ἐπιφέρεται ὁ μεγαλύτερος συνδεδεμένος διὰ τοῦ καί, ἢ προτάσσεται ὁ μεγαλύτερος (σπανιώτερον) καὶ ἐπιφέρεται ὁ μικρότερος ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ καί· οἶον, πέντε καὶ εἴκοσι, ἢ εἴκοσι πέντε, καὶ ἐνίοτε εἴκοσι καὶ πέντε, πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν.

§ 185. Αἱ μεταξὺ τοῦ δέκα καὶ εἴκοσι ὑπάρχουσιν μονάδες καὶ προτασόμεναι τῶν δεκάδων καὶ ἐπιφερόμεναι συνθέτως γράφονται, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σύνθετα ἀριθμητικὰ δὲν κλίγονται· οἶον, ἐνδέκα, δώδεκα, τρισκαίδεκα, τεσσαρεσκαίδεκα, πεντεκαίδεκα, ἕκκαίδεκα, ἑπτακαίδεκα, ὀκτωκαίδεκα, ἐννεακαίδεκα· τὸ τρισκαίδεκα ὅμως καὶ τεσσαρεσκαίδεκα φέρονται πολλάκις καὶ διηρημένως καὶ κλίνουσι μόνον τὸ πρῶτον συνθετικόν οἶον, τρεῖς-τρία-τριῶν-τρισι καὶ δέκα, τέσσαρες-τέσσαρα-τεσσάρων-τέσσαρσι καὶ δέκα.

§ 186. Καὶ τὰ σύνθετα τακτικὰ φέρονται ὡς καὶ τὰ ἀπόλυτα· οἶον, ἐνδέκατος, δώδεκατος, τρισκαίδεκατος, καὶ τρίτος καὶ δέκατος, τεσσαρακαίδεκατος καὶ τέταρτος καὶ δέκατος, πεντεκαίδεκατος καὶ πέμπτος καὶ δέκατος, ἕκκαίδεκατος καὶ ἕκτος καὶ δέκατος, ἑπτακαίδεκατος καὶ ἕβδομος καὶ δέκατος, ὀκτωκαίδεκατος καὶ ὄγδοος καὶ δέκατος, ἐννεακαίδεκατος καὶ ἔνατος καὶ δέκατος, εἰκοστός, εἰκοστός πρῶτος, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Ἄντι τοῦ καὶ τίθεται πολλάκις ἢ ἐπὶ μετὰ δοτικῆς (καὶ μάλιστα ἐπὶ ἡμερομηνίας) ἢ ἢ πρὸς οἶον, ἕκτη ἐπὶ εἰκάδι (=26), πέντε ἐπὶ δέκα (=15), ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσιν (=27).

ΣΗΜ. β'. Ἐπὶ μεγάλων ἀριθμῶν μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι τὸ ἀριθμητικὸν οὐσιαστικὸν μυριάς (10000)· οἶον, πέντε μυριάδες (50000), εἴκοσι καὶ ἑκατόν μυριάδες (1200000)· ἔτι δὲ μετεχειρίζοντο τὸ στάδιον καὶ τὸν περικλὸν παρασάγγην.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ $\frac{1}{2}$ παρίστατο διὰ τῆς λέξεως ἡμισυς οἶον, τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοῦ· ἢ διὰ τοῦ ἡμι συνθετιμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος· οἶον, ἡμιωβόλιον, ἡμιδραχμον, ἡμιτάλαντον. Τὸ δὲ $1\frac{1}{2}$, παρίστατο διὰ τῆς λέξεως ἡμιόλιον (ἡμισυ ἴλον) ἢ διὰ τοῦ τρία καὶ τοῦ ἡμι συνθετιμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος· οἶον, δαρεικοῦ ἡμιόλιον, ἢ τρία ἡμιδρακμά· οὕτω ἔλεγον καὶ πέντε ἡμιτάλαντα ἢ πέμπτον ἡμιτάλαντον (=2 $\frac{1}{2}$)· ἑπτὰ ἡμιτάλαντα (=3 $\frac{1}{2}$). Τὸ δὲ $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ ἀπτικῶς ἐλέγετο ἐπὶ τρίτος, ἐπιτέταρτος· οἶον, τόκος ἐπὶ τρίτος, ἐπιτέταρτος. Ἐνὶ δὲ τὰ κλάσματα παρίσταντο καὶ διὰ τῶν λέξεων, μέρος, μοῖρα, μόριον ἐν συνθέσει ἢ ἐν συντάξει (χωριστὰ) γραφόμενα συνήθως μετὰ τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ οἶον, τὸ πέμπτον μέρος, ἢ τὴν πέμπτην μοῖραν, ἢ τὸ πεμπτημόριον τοῦ στρατοῦ ἔλα-

θεν, Ήελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται (Θουκ.). Ὁ δὲ παρονομαστὴς τοῦ κλάσματος, ὅταν κατὰ μονάδα ὑπερέχη τὸν ἀριθμητὴν, παραλείπεται· οἶον, τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν) τῆς πόλεως παρήσαν.

Ἀριθμητικὰ σημεῖα.

§ 187. Ἀριθμ. σημεῖα οἱ παλαιοὶ δὲν εἶχον· μετεχειρίζοντο δὲ τὰ 24 γράμματα διαιροῦντες αὐτὰ εἰς τρεῖς τάξεις· 1 ἀπὸ τοῦ α—θ καὶ ἐσήμαινον τὰς μονάδας, 2) ἀπὸ τοῦ ι—π καὶ ἐσήμαινον τὰς δεκάδας, 3) ἀπὸ τοῦ ρ—ω καὶ ἐσήμαινον τὰς ἑκατοντάδας. Ἐπειδὴ δὲ ἐν ἐκάστη τάξει ἔλειπεν ἓν σημεῖον, προσέθηκαν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐννέα εἰς μὲν τὴν τάξιν τῶν μονάδων τὸ Ϛ, ὅπερ διὰ τὴν ταχυγραφίαν μετεβλήθη Ϝ, καὶ ἐσήμαινε τὸν ἀριθμὸν 6· εἰς δὲ τὴν τάξιν τῶν δεκάδων τὸ κάππα Ϛ, ὅπερ ἐσήμαινε τὸν ἀριθμὸν 90· εἰς δὲ τὴν τάξιν τῶν ἑκατοντάδων τὸ σαμπὶ Ϟ, ὅπερ ἐσήμαινε τὸν ἀριθμὸν 900.

§ 188. Τὰ γράμματα ταῦτα ὄξυτονούμενα μὲν ἐσήμαινον τὰς μονάδας, δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας· δεχόμενα δὲ κερατῆν ὑπογεγραμμένην πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐσήμαινον τὰς χιλιάδας.

§ 189. Οἱ Ἀττικοὶ εἶχον ἴδια ἀριθμητικὰ σημεῖα τὰ ἔξ ταῦτα· I(=1), II'(=5), Δ(=10), Η(=100), Χ(=1000), Μ(=10000), τὰ ὅποια εἶνε τὰ ἀρκτικὰ γράμματα τῶν παρισταμένων ἀριθμῶν· ἐμπερικλείοντες δὲ τὸ Δ, Η, Χ, Μ ἐν τῷ Π ἐσήμαινον τὸν ἐπὶ 5 πολλαπλασιασμὸν αὐτῶν. Ὁ ἐπόμενος πίναξ δεικνύει τὴν γραφὴν καὶ τῶν τριῶν εἰδῶν τῶν ἀριθμητικῶν σημεῖων, τῶν ἀραβικῶν¹, ἐλληνικῶν καὶ ἀττικῶν.

1-α' -I.	10-ι' -Δ.	100-ρ' -Η.
2-β' -II.	20-κ' -ΔΔ.	200-σ' -ΗΗ.
3-γ' -III.	30-λ' -ΔΔΔ.	300-τ' -ΗΗΗ.
4-δ' -IIII.	40-μ' -ΔΔΔΔ.	400-υ' -ΗΗΗΗ.
5-ε' -II.	50-ν' -ΔΔ.	500-φ' -ΗΗ.
6-ς' -III.	60-ξ' -ΔΔΔ.	600-χ' -ΗΗΗ.
7-ζ' -IIII.	70-ο' -ΔΔΔΔ.	700-ψ' -ΗΗΗΗ.
8-η' -IIII.	80-π' -ΔΔΔΔΔ.	800-ω' -ΗΗΗΗΗ.
9-θ' -IIII.	90-ζ' -ΔΔΔΔΔ.	900-Ϟ' -ΗΗΗΗΗ.
		1000-ϙ' -Χ.
		1885-χωπέ' -ΧΗΗΗΗΗΗΗΗΗΗΗ.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ.

§ 190. Αἱ ἀντωνυμίαι εἶνε ἑνδεκα εἰδῶν· προσωπικαί, κτητικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀλλοπαθεῖς, δεικτικαί, ὀριστικαί ἢ ἐπιαναληπτικαί,

¹ Ταῦτα εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1300 μ. Χ. ὑπὸ Μωζέμου Πλανοῦδος.

ἔρωτηματικά, ἀόριστοι, ἀναφορικά, ἐπιμεριστικά, σιοχητικά.

α'. Αἱ προσωπικά ἄντωνυμια δηλοῦσι τὰ πρόσωπα τῆς ὁμιλίας· εἶνε δὲ τὰ πρόσωπα τρία· πρῶτον ὁ λαλῶν, δεύτερον ὁ πρὸς ὃν ἀποτείνεται ὁ λαλῶν, τρίτον τὸ περὶ οὗ γίνεται ὁ λόγος, καὶ εἶνε οὐσιαστικά ἰδιόκλητα μὴ ἔχοντα κατάληξιν διακριτικὴν γένους πλὴν τῆς τριτοπροσώπου, ἥτις ἔχει ἰδιαίτεραν κατάληξιν διὰ τὴν πληθ. ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου σφέα, ἀλλὰ καὶ αὕτη σπανίως ἀπαντᾷ· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ἐνικός ἀριθμὸς

α'. προσ. β'. προσ. γ'. προσ.

Ὄνομ.	ἐγώ,	σύ,	οὐ,
Γεν.	ἐμοῦ καὶ μου,	σοῦ,	οῦ,
Δοτ.	ἐμοὶ καὶ μοι,	σοί,	οῖ,
Αἰτ.	ἐμέ καὶ με.	σέ.	ἐ.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς.

Ὄν. καὶ αἰτ.	(νῶι) καὶ νῶ,	(σφῶι) καὶ σφῶ,	(σφῶέ),
Γεν. καὶ δοτ.	(νῶιν) καὶ νῶν.	(σφῶιν) καὶ σφῶν.	(σφῶίν).

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ἡμεῖς,	ὑμεῖς,	σφεῖς, οὐδ. σφέα,
Γεν.	ἡμῶν,	ὑμῶν,	σφῶν,
Δοτ.	ἡμῖν,	ὑμῖν,	σφίσι(ν).
Αἰτ.	ἡμᾶς.	ὑμᾶς.	σφᾶς, οὐδ. σφέα.

ΣΗΜ. α'. Οἱ ἐν παρενθέσει τύποι εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς· ἡ δὲ τοῦ τρίτου προσώπου ἐνικὴν ὀνομασίαν δὲν ἔχει καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἡ αὐτός (§ 572)· καὶ αἱ ἄλλαι δὲ αὐτῆς πτώσεις σπανίως ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πεζογράφοις· καὶ τότε συνήθως ἐπ' αὐτοπαθείας (ἴδὲ Συντ. Α. Ἦρ.).

ΣΗΜ. β'. πρὸς ἡμᾶς ἢ μοι καὶ μοι προσημαίνουσι τὸ περιοριστικὸν γὰρ καὶ τότε ἡ ἐνικὴ ὀνομασίαν καὶ δοτ. τοῦ α' προσώπου ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον οἶον, ἔγωγε, ἐμοῦγε, ἐμοιγε, ἐμέγε.

§ 191. Τὰ πληθ. τῶν προσ. ἄντωνυμιῶν περισπῶνται πλὴν τοῦ σφίσι, ὡσαύτως καὶ ἡ ἐνικὴ γεν. καὶ ἡ δυϊκὴ γεν. καὶ δοτ. πλὴν τοῦ σφῶιν, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐνικὴ δοτ. τῆς τριτοπροσώπου, οἶ, διότι προέρχονται ἐκ συναίρεσέως οἶον, οἶ-οἶ, ἡμεῖς-ἡμεῖς, κτλ. Τὸ ἐμοί, καὶ σοί ὀξύνονται, διότι τονίζεται τὸ β' τῶν συναιρετέων φωνηέντων· οἶον, ἐμοί -ἐμοί, σοί-σοί· τὸ δὲ νῶ καὶ σφῶ ὀξύν. διότι εἶνε ἀσυναίρετα (§ 128, 7).

β'. Αἱ κτητικαὶ ἄντωνυμια σημαίνουσι τὸν κτήτορα ἢ τοὺς τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἀνήκει τι παράγονται δὲ ἐκ τοῦ στελέχους τῶν προσωπικῶν ἄντωνυμιῶν προσθέσει ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ τῆς κατάληξέως ο-ς· ἐν δὲ τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. τῆς τερο-ς μετὰ τὴν ἀποκεπὴν τοῦ σ τοῦ στελέχους τοῦ ἐνικῷ ἀριθμῷ. (ἐμέ, σέ)· οἶον,

α'. προσ.	β' προσ.	γ'. προσ.
ἐμέ, ἐμός-ή-όν, νώ, (νώτερος-έρα-ον). ἡμε, (ἡμέτερος-έρα-ον).	σε, σός-σή-σόν. σφώ, (σφώτερος-έρα-ον). ὑμε, (ὑμέτερος-έρα-ον).	έ, (έός-έή-έόν και ός, ή, όν). σφε, σφέτερος-α-ον.

Κλίνονται δὲ ἁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

ΣΗΜ. Ἐκ τῆς δυνικῆς ἐνικῆς τῆς τριτοπροσώπου προσωπικῆς σφῶ ἐ κτητικῆ ἀντωνυμία δὲν παράγεται· πᾶσαι δὲ αἱ ἐν παρενθέσειν εἶνε ἄγρηστοὶ παρὰ τοῖς πεζοῖς· ἀντὶ δὲ τῆς τριτοπροσώπου ἐός-έή-έόν τίθενται αἱ γενικαὶ τῆς αὐτόος, αὐτοῦ-αὐτῆς ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, (ἰδὲ Συντ. Λ. Χρ.).

γ'. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπ' αὐτοπαθείας ἦτοι, ὅταν αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῆ καὶ πάσχη καὶ εἶνε σύνθετοι ἐκ τοῦ στελέχους τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς αὐτόος· καὶ ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ συνθέτως φέρονται, ἐν δὲ τῷ πληθ. τοῦ μὲν α' καὶ β' προσώπου πάντοτε διηρημένως, τοῦ δὲ γ' καὶ διηρημένως καὶ συνθέτως· ὀνομαστικᾶς δὲ καὶ κλητικᾶς καὶ δυνικὸν ἀριθμὸν δὲν ἔχουσιν οἶον.

Ἐνικός ἀριθμός

α' προσ.	β' προσ.	γ' προσ.
Γεν. ἐμαυτοῦ-ῆς, Δοτ. ἐμαυτῶ-ῆ, Αἰτ. ἐμαυτὸν-ῆν.	σεαυτοῦ-ῆς, σεαυτῶ-ῆ, σεαυτὸν-ῆν.	ἑαυτοῦ-ῆς-οῦ, ἑαυτῶ-ῆ-ῶ, ἑαυτὸν-ῆν-ό.

Πληθυντικός ἀριθμός

Γεν. ἡμῶν αὐτῶν, Δοτ. ἡμῖν αὐτοῖς-αῖς, Αἰτ. ἡμᾶς αὐτούς-άς.	ὑμῶν αὐτῶν, ὑμῖν αὐτοῖς-αῖς, ὑμᾶς αὐτούς-άς.	σφῶν αὐτῶν, σφίσιν αὐτοῖς-αῖς-οῖς, σφᾶς αὐτούς-άς, (σφέα αὐτᾶ) καὶ συνθέ- τως· ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς- αῖς-οῖς, ἑαυτούς-άς-ά.
---	--	---

ΣΗΜ. α'. Τὰ πληθυντικὰ τῆς τριτοπροσώπου ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς, ἑαυτούς λαμβάνονται ἐνίοτε καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων οἶον, ἑαυτοῦς ὠφελοῦμεν, ὠφελείτε, ὠφελοῦσι.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ε τοῦ στελέχους συγκόπεται τοῦ μὲν α' προσ. πάντοτε, τοῦ δὲ β' καὶ γ' πολλάκις καὶ τότε ἢ γ'. προσ. αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία δασύνεται οἶον, (ἐμαυτοῦ)-ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ καὶ σαυτοῦ, ἑαυτοῦ καὶ αὐτοῦ. Καὶ αἱ μὲν τοῦ α' καὶ β' προσ. ἔχουσι μόνον ἀρσ. καὶ θηλ. γένος, αἱ δὲ τοῦ γ' καὶ οὐδέτερον¹.

δ'. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία γίνεται κατ' ἐπανάληψιν τοῦ ἄλλος (ἀλλ-αλλο) ἀποβολῆ τοῦ λ τοῦ δευτέρου ἄλλο καὶ ἐκ-

¹ Ἐν ἀποσπ. Εὐρίπ. εὐρήται καὶ τὸ οὐδέτερον γένος τῆς τοῦ β' προσώπου οἶον, φίλον, ξύλον ἔχειρέ μοι σεαυτό.

τάσει τοῦ α αὐτοῦ εἰς η, καὶ τίθεται ἐπ' ἀλληλοπαθείας· ἦτοι, ὅταν δύο ἢ περισσότερα πρόσωπα ἢ πράγματα ἐνεργῶσιν ἀμοιβαίως τὸ ἓν ἐπὶ τὸ ἕτερον· διὸ εὐρίσκεται μόνον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τοῦ δυνικοῦ καὶ πληθ. ἀριθμοῦ καὶ κλίνεται ὁμαλῶς οὕτω·

Δυνικός ἀριθμός.

	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν. καὶ δοτ.	ἀλλήλοιν,	ἀλλήλαιν,	ἀλλήλοιν,
Αἰτ.	ἀλλήλω.	ἀλλήλα.	ἀλλήλω.

Πληθυντικός ἀριθμός

Γεν.	ἀλλήλων,	ἀλλήλων,	ἀλλήλων,
Δοτ.	ἀλλήλοις,	ἀλλήλαις,	ἀλλήλοις,
Αἰτ.	ἀλλήλους,	ἀλλήλας.	ἀλλήλα.

εἴ. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε τρεῖς, οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε, καὶ σημαίνουν διείξιν προσώπων ἢ πραγμάτων· καὶ ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ πλησίον, ἡ δὲ ἐκεῖνος τὰ μακρὰν, ἡ δὲ ὅδε τὰ αἰσθητῶς ἢ νοερῶς ὁρατὰ καὶ οἰονεὶ δακτυλοδεικτούμενα.

1) Ἡ οὗτος-αὕτη-τοῦτο γίνεται ἐκ τοῦ ἄρθρου ὀ-ἡ-τὸ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως υτοσ-υτη-υτο καὶ κλίνεται οὕτως·

Ἄρσ. οὗτος, τούτου, τούτω, τοῦτον, ὦ οὗτος· τούτω, τούτων· οὗτοι, τούτων, τούτοις, τούτους, ὦ οὔτοι.

Θηλ. αὕτη, ταύτης, ταύτη, ταύτην, ὦ αὕτη· ταῦτα, ταύταιν· αὗται, τούτων, ταύταις, ταύτας, ὦ αὔται.

Οὐδ. τοῦτο, τούτου, τούτω, τοῦτο· τούτω, τούτων· ταῦτα, τούτων, τούτοις, ταῦτα.

ΣΗΜ. Οὐδεμία ἀντωνυμία ἔχει κλητικὴν πλὴν τῆς οὗτος καὶ αὕτη· οἶον, ὦ οὗτος, ὦ αὕτη, τὴν ὁποίαν μετεχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ εἰς τὰς ἀναφωνήσεις ἢ προσκλήσεις προσώπων ἢ πραγμάτων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα δὲν ἐγνώριζον ἢ δὲν ἤθελον νὰ ἐκφωνήσωσιν.

2) Ἡ ἐκεῖνος παράγεται ἐκ τοῦ ἐπιρρήματος ἐκεῖ καὶ κλίνεται ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον.

ΣΗΜ. Τὸ ἀρκτικὸν ε, ἡγουμένου μακροῦ φωνήεντος, ἀφαιρεῖται, ἀλλὰ πολὺ σπανίως παρὰ τοῖς πεζοῖς· οἶον, ἡ ἐκεῖνος ἀντὶ ἡ ἐκεῖνος (§ 62).

3) Ἡ ὅδε-ἡδε-τόδε, εἶνε τὸ ἄρθρον ὀ-ἡ-τὸ μετὰ τοῦ ἐγγλιτικοῦ δέ, ὅπερ ἐν τῇ κλίσει μένει ἀμετάβλητον· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἄρσ. ὅδε, τοῦδε, τῷδε, τόνδε· τάδε, τοῖνδε· οἶδε, τῶνδε, τοῖςδε, τοῦςδε.

Θηλ. ἡδε, τῆςδε, τῆδε, τήνδε· τάδε, ταῖνδε· αἶδε, τῶνδε, ταῖςδε, τὰςδε.

Οὐδέτ. τὰδε, τοῦδε, τῷδε, τὰδε· τῶνδε, τοῖνδε· τὰδε, τῶνδε, τοῖςδε, τὰδε.

ΣΗΜ. α'. Τὰ δοτικά τοῦ θηλ. γένους τῆς οὔτου, ὅδε καὶ ἐκεῖνος εἶνε σπάνια.

ΣΗΜ. β'. Αἱ δεικτικά ἀντωνυμῖαι πρὸς ἐπίτασιν τῆς δείξεως προσλαμβάνουσιν ι, ὅπερ λέγεται προσχηματισμός καὶ ἐκκρούει τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα α, ε, ο καὶ ὀξύνεται· οἶον, οὔτος οὔτοσί, αὐτή-αὐτήϊ, τοῦτο-τουτί· ταῦτα-ταυτί, ἐκεῖνος-ἐκεῖνοσί, ὅδε-ὀδί..

ζ'. Ὀριστικὴ ἢ ἐπαραληπτικὴ ἀντωνυμία εἶνε μόνον ἡ αὐτός-αὐτῆ-αὐτό, καὶ σημαίνει διαστολήν ἢ ἐν πλαγίᾳ πτώσει ἐπανάληψιν προειρημένου προσώπου ἢ πράγματός τινος καὶ κλίνεται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον· οἶον, αὐτός-αὐτῆ-αὐτό, γεν. αὐτοῦ-αὐτῆς-αὐτοῦ, κλπ.

ΣΗΜ. Προσλαμβάνουσα δὲ τὸ ἄρθρον κινᾶται μετ' αὐτοῦ καὶ τότε τὸ οὐδέτερον καταλήγει εἰς ο καὶ ον (§ 161) καὶ σημαίνει ταυτότητα· οἶον, ὁ αὐτός-(αὐτός), τὸ αὐτό-ταυτό καὶ ταυτόν.

ζ'. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμῖαι εἶνε τίς, τί, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, πόστος, ποσταῖος, ποδαπός καὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις· κλίνονται δὲ πᾶσαι ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν πλὴν τῆς τίς, ἣτις εἶνε δικατάληκτος καὶ κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσιν οὕτως·

Ἄρσ. καὶ θηλ. τίς, τίνος, τίνι, τίνα· τίνε, τίνωιν τίνεσ, τίνων, τίσι, τινάσ.

Οὐδέτ. τί, τίνος, τίνι, τί τίνε, τίνωιν τίνα, τίνων, τίσι, τίνα.

ΣΗΜ. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς 1) δὲν ἐγκλίνεται, 2) παντοῦ τονίζεται ἐπὶ τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς, 3) ἔχει γενικὴν τίνος καὶ τοῦ, δοτ. τίνι καὶ τῷ, 4) τὸ τοῦ καὶ τῷ προφέρονται ἐντονώτερον ἢ τὰ ὁμόφωνα αὐτοῖς ἄρθρα.

η'. Ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι εἶνε ἡ τίς, τί καὶ δεῖνα καὶ σημαίνουσιν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον ἢ πρᾶγμα εἶνε ἀόριστον· σημειωτέον δὲ ὅτι·

α'. Ἡ τίς 1) κλίνεται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν, 2) ἐγκλίνεται, 3) τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγούσης, 4) ἔχει γεν. τινός καὶ του δοτ. τινὶ καὶ τῷ καὶ πληθ. ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου τινὰ καὶ ἄττα· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἄρσ. καὶ θηλ. τίς, τινός καὶ του, τινὶ καὶ τῷ, τινά· τινέ, τινώιν· τινέσ, τινῶν, τισί, τινάσ.

Οὐδ. τί, τινός καὶ του, τινὶ καὶ τῷ, τί τινέ, τινάιν· τινὰ καὶ ἄττα, τινῶν, τισί, τινά καὶ ἄττα.

β'. Ἡ δεῖνα πολλάκις εἶνε ἄκλιτος, πολλάκις δὲ καὶ κλίνεται οὕτως·

Ἄρσ. καὶ θηλ. ὁ, ἡ δεῖνα, τοῦ, τῆς δεῖνος, τῷ, τῇ δεῖνι, τόν, τὴν δεῖνα· οἱ, αἱ δεῖνες, τῶν δεῖνων, τοῖς, ταῖς δεῖνα, τούς, τὰς δεῖνας.

Οὐδέτ. τὸ δεῖνα, τοῦ δεῖνος, τῷ δεῖνι, τὸ δεῖνα· τὰ δεῖνα, τῶν δεῖνων, τοῖς δεῖνα, τὰ δεῖνα.

ΣΗΜ. Εἰς τὰς ἀόριστους ἀντωνυμίας συγκαταλέγουσι τινες καὶ τὸ ἔνιοι - ἔνιοι-ἔνια, ὅπερ κλίνεται μόνον ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ, καὶ τὸ πᾶσα-πᾶν καὶ τὸ ἅπασι-ἅπαντα ἅπαν ἅπαν κλίνονται ὁμολῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κατὰ τὴν γ' καὶ α' κλίσιν.

θ'. Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία εἶνε ἡ ὅς-ἡ-ὅ, καὶ σημαίνει ἀναφορὰν προσώπων ἢ πραγμάτων εἰρημένων ἢ ῥηθησομένων καὶ κλίνεται ὁμολῶς, ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον κατὰ τὴν θ' καὶ α' κλίσιν οὕτως·

Ἄρσεν. ὅς, οὗ, ὃ, ὅν· ὃ, οἷν· οἷ, ὄν, οἷς, οὐς·

Θηλ. ἡ, ἧς, ἥ, ἥν· ἃ, αἶν· αἶ, ὄν, αἷς, ἄς·

Οὐδέτ. ὅ, οὗ, ὃ, ὅ· ὃ, οἷν· ἃ, ὄν, οἷς, ἃ·

Ἀυτὴ προσλαμβάνει·

1) Τὸ περ, ὅπερ ἐν τῇ κλίσει μένει ἀμετάβλητον· οἷον, ὅσπερ-οὐπερ, ἡπερ-ἧςπερ, ὅπερ-οὐπερ, κλπ.

2) Τὴν ἀόριστον εἰς καὶ τί καὶ σχηματίζει τὴν ἀοριστολογικὴν ὅστις-ἧτις-ὅ,τι, τῆς ὁποίας ἐκάτερον μέρος κλίνεται κατὰ τὴν ἰδίαν αἰτιῶν κλίσιν· οἷον,

Ἄρσ. ὅστις, οὗτινος, ὅτινι, ὅτινα· ὅτινε, οἷντινιού· οἷτινες, ὄντινων, οἷςτισι, οὐςτινας·

Θηλ. ἧτις, ἧςτινος, ἧτινι, ἧτινα· ἄτινε, αἷντινιού· αἷτινες, ὄντινων, αἷςτισι, ἄςτινας·

Οὐδέτ. ὅ,τι, οὗτινος, ὅτινι, ὅ,τι· ὅτινε, οἷντινιού· ἄτινα, ὄντινων, οἷςτισι, ἄτινα·

ΣΗΜ. Μεταξὺ τοῦ ὅτι· οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ γράφουσιν ὑποδιαστολὴν (ὅ,τι) πρὸς διάκρισιν τοῦ συνδέσμου ὅτι, οἱ δὲ νεώτεροι γράφουσιν αὐτὸ ἄνευ ὑποδιαστολῆς, ἀλλὰ κατὰ διάστασιν (ὅτι). Τὸ δὲ ὅστις καὶ ὅτι ἔχουσι καὶ γεν. ἐνικήν ὅττου καὶ δοτ. ὅττω, καὶ σπανίως πληθ. γεν. ὅτων, καὶ δοτ. ὅτοις· τὸ δὲ οὐδέτερον ἔχει καὶ πληθ. ὄνομ. καὶ αἷτ. ἄττα.

ι'. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίας εἶνε ἡ ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος καὶ σημαίνουσιν ἐπιμερισμὸν καὶ κλίνονται ὁμολῶς κατὰ τὴν θ' καὶ α' κλίσιν ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

ΣΗΜ. α'. Ἡ ἕτερος τιθεμένη μετὰ τοῦ ἄρθρου συγκρινᾶται (§ 57). — Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίας δασύνονται πλὴν τῆς ἄλλος (§ 41 γ').

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰς ἐπιμεριστικὰς ἀντωνυμίας συγκαταλέγουσιν οἱ γραμματικοὶ καὶ τὴν ἀμφοτέρος, ἧτις κλίνεται μόνον ἐν τῷ δούκῳ· οἷον, ἀμφοῶ, ἀμφοῖν.

ια'. Αἱ συσχετικαὶ ἀντωνυμίας σημαίνουσι τὴν μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων ἀμοιβαίαν σχέσιν, καὶ εἶνε τεσσάρων εἰδῶν· ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι, δεικτικαί, ἀναφορικαί

καὶ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κατὰ τὴν β' καὶ α' κλίσειν.

§ 192. Αἱ δεικτικαὶ συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι ἐπιτείνονται προσλαμβάνουσαι 1) τὸ ἐγκλιτικὸν δε καὶ καταβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης, 2) τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν υτος-υτη-υτο καὶ τονίζονται ἐπ' αὐτῆς· εἶνε δὲ αὗται·

Ἐρωτ.	Ἀδρ.	Δεικτ.	Ἀναφορ.
ποῖος;	ποιός.	(τοῖος), τοιόςδε, τοιούτος.	οἶος, ὁποιός.
πόσος;	ποτός.	(τόσος), τοσόςδε, τοσοῦτος.	ὄσος, ὀπόσος.
πηλίκος;	ἡλίκος.	τηλίκος, τηλικόςδε, τηλικούτος.	ἡλίκος, ὀπηλίκος.
τίς;	τίς.	ὄδε.	ὄς, ὄστις.
πότερος;	πότερος.	ἕτερος.	ὀπότερος.

Αἱ δεικτικαὶ κλίνονται οὕτως·

Ἄρσεν. τοιούτος, τοιούτου, τοιούτω, τοιούτων· τοιούτω, τοιούτων· τοιούτοι, τοιούτων, τοιούτοις, τοιούτους.

Θηλ. ταιούτη, ταιούτης, ταιούτη, ταιούτην· ταιούτα, ταιούταιν· ταιούται, ταιούτων, ταιούταις, ταιούτας.

Οὐδέτ. τοιούτο(ν), τοιούτου, τοιούτω, τοιούτο(ν)· τοιούτω, τοιούτων· ταιούτα, ταιούτων, ταιούτοις, ταιούτα.

Οὕτω κλίνεται καὶ ἡ τοσοῦτος καὶ τηλικούτος.

ΣΗΜ. α'. Ἡ μὲν ποῖος τίθεται ἐπὶ ποιότητος, ἡ δὲ πόσος ἐπὶ ποσότητος, ἡ δὲ πηλίκος ἐπὶ μεγέθους καὶ ἡλικίας, ἡ δὲ τίς ἐπὶ οὐσίας, ἡ δὲ πότερος ἐπὶ δυάδος. Ἡ δὲ τοῖος καὶ τόσος σπανίως ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς πεζοῖς.

ΣΗΜ. β'. Καὶ αἱ σχετικαὶ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι προσλαμβάνουσι τὸν προσχηματισμὸν ἰ· οἶον, τοιούτοσί, τοσοῦτοσί, κλπ. Αἱ δὲ ἐπιτεταμέναι ἀναφορικαὶ (ὄσπερ, ὄστις) καὶ αἱ σχετικαὶ ἀναφορικαὶ προσλαμβάνουσι τὰ μόρια οὖν, δὴ, δὴποτε, δὴποτοῦν καὶ τονίζονται ἐπ' αὐτῶν καὶ κλίνουσι μόνον τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος, τὰ δὲ μόρια μένουσιν ἄκλιτα· οἶον, ὄσπεροῦν, ὄπεροῦν, ὄπεροῦν, κλπ. ὄστις δὴποτε, ὄστινος δὴποτε, ὄστινι δὴποτε κλπ., ὄστις δὴποτοῦν, ὄστινος δὴποτοῦν, ὄστινι δὴποτοῦν, κλπ. ὀποιοσοῦν, ὀποιοσοῦν, ὀποιοσοῦν, κλπ.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 193. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος εἶνε ὀκτώ· ἀριθμός, πρόσθετος, διάθεσις, φωνή, χρόνος, ἔγκλισις, θέμα, συνύργια.

§ 194. Ἀριθμοὶ εἶνε τρεῖς· ἐνικός γράφεται, δευκός (γραφόμεθον), πληθυντικός γραφόμεθα.

§ 195. Πρόσωπα εἶνε τρία· πρῶτον γράφω, δεύτερον γράφεις, τρίτον γράφει.

§ 196. Διάθεσις λέγεται ἡ κατάστασις, ἐν ἣ εὐρίσκεται τὸ ὑποκείμενον· εἶνε δὲ αἱ διαθέσεις τέσσαρες· ἐνεργητική, παθητική, οὐδετέρα καὶ μέση· διὸ καὶ τὰ ῥήματα εἶνε ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα, καὶ μέσα. Καὶ ἐνεργητικὰ μὲν λέγονται ὅσα σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ· οἷον, τύπτω τὸν παῖδα· παθητικὰ δέ, ὅσα σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει· οἷον, ὁ παῖς τύπτεται ὑπ' ἐμοῦ· οὐδέτερα δὲ ὅσα σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, ἀλλ' ἀπλῶς εὐρίσκεται ἐν τινι καταστάσει· οἷον, ζῶ, ὑγιαίνω· μέσα δὲ ὅσα σημαίνουν, ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ πάσχει· οἷον, λούομαι, ἐνδύομαι.

ΣΗΜ. Τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα λέγονται μεταβατικὰ μὲν, ὅταν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαλῆ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· οἷον, τύπτω τὸν παῖδα· ἀμετάβητα δέ, ὅταν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου δὲν μεταβαλῆ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλὰ μένει ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ· οἷον, πηδῶ, τρέχω, βαίνω. Καὶ τὰ μὲν μεταβατικὰ σχηματίζονται καὶ παθητικῶς· οἷον, τύπτομαι καὶ τύπτομαι· τὰ δὲ ἀμετάβητα καὶ οὐδέτερα μόνον ἐνεργητικῶς· οἷον, βαίνω, τρέχω, ὑγιαίνω, ζῶ.

§ 197. Φωνὴ ῥήματος λέγονται αἰκαταλήξεις, δι' ὧν ἐκφράζονται αἱ διαθέσεις· εἶνε δὲ αἱ φωναὶ δύο, ἐνεργητικὴ ω καὶ μι, καὶ μέση μαι. Καὶ ἡ μὲν ω καὶ μι ἐκφράζει τὴν ἐνεργητικὴν καὶ οὐδετέραν διάθεσιν· οἷον, τύπτω, δίδωμι, ὑγιαίνω· ἡ δὲ μαι τὴν μέσην καὶ παθητικὴν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν οὐδετέραν· οἷον, τύπτομαι, λούομαι, κεῖμαι.

ΣΗΜ. Πολλὰ ῥήματα ἀποθέμενα τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν ἔχουσι μόνον τὴν μέσην· οἷον, ἐργάζομαι, ἐπιμελοῦμαι, δύναμαι, δέχομαι, κλπ.· τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται ἀποθετικά. Ἄλλα δὲ πάλιν ἔχουσι μόνον τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν μετὰ παθητικῆς διαθέσεως· οἷον, πάσχω, νοσῶ, θνήσκω, κλπ.· τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται παθητικά αὐτοπαθη.

§ 198. Χρόνος λέγεται ὁ καιρὸς, καθ' ὃν τὸ ὑποκείμενον εὐρίσκεται ἐν μιᾷ τῶν τεσσάρων διαθέσεων· εἶνε δὲ οἱ χρόνοι ἕξ·

1) Ἐρεστώς, ὅστις σημαίνει τὸν παῖδα (τώρα γράφω).

2) Παρατατικός, ὅστις σημαίνει τὸν παῖδα πρὸς ἄλλο σύγχρονον παρελθόντα (γράφεις).

3) Μέλλων, ὅστις σημαίνει τὸν παῖδα ἐν μέλλομενῳ χρόνῳ (γράψω).

4) Ἀόριστος, ὅστις σημαίνει τὸ παρελθὸν ἀπολύτως καὶ ἀσχέτως· οἶον, ἔγραψα.

5) Παρακείμενος, ὅστις σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρόντι καὶ σωζόμενον συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα· οἶον, γέγραφα (ἔχω γράψει ἢ ἔχω γραμμένον).

6) Ὑπερσυντέλικος, ὅστις σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλου παρελθόντος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα σωζόμενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἶον, ἐγεγράφη (εἶχα γράψει ἢ εἶχα γραμμένον).

§ 199. Πάντες οἱ χρόνοι πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατ. καὶ τοῦ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. ἔχουσι καὶ δευτέρους, οἵτινες δὲν διαφέρουσι κατὰ σημασίαν τῶν πρώτων ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φωνῇ ὑπάρχει καὶ τρίτος μέλ., ὅστις λέγεται τετελεσμένος (μετ' ὀλίγ.) μέλ. των καὶ σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι· οἶον, ἡ πολιτεία κεκοσμήσεται (θὰ κοσμηθῆ καὶ θὰ μένη κεκοσμημένη).

ΣΗΜ. Ἐπειδὴ οἱ δευτέροι χρόνοι δὲν διαφέρουσι τῶν πρώτων κατὰ σημασίαν, διὰ τοῦτο ὅσα ῥήματα ἔχουσι τοὺς πρώτους χρόνους δὲν ἔχουσι τοὺς δευτέρους· ἐὰν δὲ ῥῆμά τι ἔχῃ καὶ τοὺς πρώτους καὶ τοὺς δευτέρους, οἱ μὲν πρώτοι εἶνε μετασχητικοί, οἱ δὲ δευτέροι ἀμετάβατοι ἢ οὐδέτεροι· οἶον, πέπεικα καὶ (πέποιθα), πέπραχα καὶ πέπραγα, ἔδυσα καὶ ἔδυν, ἔφυσα καὶ ἔφυν, ἔστησα καὶ ἔστην· ὁ δὲ β'. παρακ. ἔσθωρα ἔχει παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐνεργητικὴν σημασίαν, ὁ δὲ ὀλωλα καὶ ἐάλωκα ἔχουσι παθητικὴν· μόνον δὲ τὸ ῥῆμα τρέπω ἔχει ἐν χρῆσει ἅπαντας τοὺς ἀορ. ἀ καὶ β'. οἶον, ἔτρεψα, ἔτραπον, ἔτρεψάμην, ἔτραπόμην, ἔτρέφην, ἔτρέφην, ἔτρέπην.—Οἱ δευτέροι χρόνοι εἶνε παλαιότεροι τῶν πρώτων.

§ 200. Ἐκτὸς τοῦ α'. καὶ β'. μέλ. καὶ τοῦ τετελεσμένου μέλ., ὑπάρχει καὶ ὁ Δωρικὸς καλούμενος μέλ., ὅστις εἶνε αὐτὸς ὁ α'. μέλ. περισπώμενος γενόμενος διὰ παρεμβολῆς ἐνὸς μεταξὺ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος· οἶον, ἄρξω, ἄρξω, ἀρξέω-ῶ, ἀρξομαι, ἀρξέομαι-οῦμαι. Παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ἔμειναν μόνον οἱ ἐξῆς μέσοι μετὰ σημασίας ἐνεργητικῆς· φεύγω-φενεοῦμαι, πίπτω-πεσοῦμαι, παίζω-παιξοῦμαι, πλέω-πλευσοῦμαι, νέω-νευσοῦμαι, κλιῶ-κλιυσοῦμαι.

§ 201. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος διαιροῦνται εἰς ἀρκτικούς καὶ ἀόριστους. Οἱ ἀόριστοι μὲν εἶνε ὁ ἐνεστ., ὁ παρακ. καὶ μέλ., ὁ ὑπερσ. καὶ ἀόρισ. Ἐκαστος δὲ παραγόμενος ἀρκτικῶν καὶ ἀόριστων ἔχει τὴν ἑξῆς σημασίαν· ἡ ἀρκτικὴ τῆρα τοῦ ἀρκτικοῦ τοῦ οἶον, πλέω-πλέω-ἐπλέξα. Οἱ παραγόμενοι ἀόριστοι εἶνε οἱ ἀόριστοι οἵτι δι' αὐτῶν ἰστοροῦμεν τὰ παλαιότερα καὶ ἀορ. λέγονται παρωκείμενοι παρελθούσαν.

§ 202. "Εγκλίσις λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, δι' οὗ ἐκδη-
λοῦνται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου· εἶνε δὲ αἱ ἐγκλίσεις τέσσαρες·

1) Ὀριστική, ἣτις ἐκφράζει τὴν διάθεσιν ὠρισμένην καὶ θετι-
κὴν ἢ ὡς τοιαύτην ὑποτιθεμένην καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς· οἶον,
γράφω, οὐ θέλω.

2) Ὑποτακτική, ἣτις ἐκφράζει τὴν διάθεσιν ὡς προσδοκωμέ-
νην καὶ ὑποτασσομένην εἰς τι προηγούμενον ἢ ἐπιφερόμενον· οἶον, ἐὰν
ἦς φιλομαθής, ἔσῃ καὶ πολυμαθής.

3) Εὐκτική, ἣτις ἐκφράζει τὴν διάθεσιν ὡς ἐπιθυμητὴν εἰς τὸν
λαλοῦντα ἢ καὶ δυνατὴν νὰ γείνη· οἶον, γένοιτό μοι ἀγαθόν τι =
εἴθε νὰ μου γείνη τι καλόν, γένοιτ' ἄν ὁ φαῦλος ἀγαθός = δύναται
ὁ φαῦλος νὰ γείνη ἀγαθός.

4) Προστακτική, ἣτις ἐκφράζει τὴν διάθεσιν προστακτικῶς ἐκ
μέρους τοῦ λαλοῦντος· οἶον, παῖ, ἄπτε λύχνον.

§ 203. Εἰς τὰς ἐγκλίσεις συγκαταλέγουσι καὶ τὸ ἀπαρέμφατον,
ὅπερ ἐκφράζει ἀπλῶς τὴν διάθεσιν μὴ παρεμφαίνον πρόσωπον μηδὲ
ἀριθμὸν, καὶ τὴν μετοχὴν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπαρέμφ. εἶνε ὄνομα οὐ-
σισιακὸν ῥηματικὸν ἄκλιτον, ἡ δὲ μετοχὴ ῥηματικὸν ἐπίθετον.

ΣΗΜ. Ἡ ὑποτακτ. καὶ προστ. μέλλοντα δὲν ἔχουσιν ὁ δὲ παρατ. καὶ
ὑπερσ. ὑπάρχουσι μόιον ἐν τῇ ὀριστ., ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσι καὶ τῇ
μετοχῇ ταυτίζονται κατὰ τὸν τύπον, (οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν σημασίαν), ὁ
μὲν παρατ. τῷ ἐνεστ., ὁ δὲ ὑπερσ. τῷ παρακειμένῳ.

§ 204. Θέμα λέγεται τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. ἐνεστῶτος
τῆς ὀριστ. ἐγκλίσεως· διότι αὐτὸ τίθεται ὡς βᾶσις πασῶν τῶν με-
ταβολῶν, ὅσας τὸ ῥήμα ἐν τῷ σχηματισμῷ ἐπιδέχεται· εἶνε δὲ τὰ
θεματά τρία· βαρύτερον, ὅταν λήγῃ εἰς ω ἄτονον· οἶον, λείπω·
περισπόμενον, ὅταν λήγῃ εἰς ω περισπώμενον· οἶον, τιμῶ· εἰς μι,
ὅτ' ἢ λήγῃ εἰς μι· οἶον ἴσθημι.

§ 205. Συζυγία λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν μεταβάλλονται αἱ
καταλήξεις τοῦ ῥήματος ἐν τῷ σχηματισμῷ αὐτοῦ· εἶνε δὲ αἱ συ-
ζυγαί ὀκτώ· μία τῶν βαρυτόνων, τρεῖς τῶν περισπωμένων καὶ
τέσσαρες τῶν εἰς μι.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 206. Πρὸς ὀρθὸν σχηματισμὸν παντὸς ῥήματος ἀνάγκη νὰ
γνωρίζωμεν τὸ ῥηματικὸν στέλεχος αὐτοῦ, τὸν χαρακτήρα, τὴν αὐ-
ξήσιν, τὸν ἀναδιπλασιασμὸν, τοὺς χρονικοὺς χαρακτήρας, τὰ συν-
θετικὰ φωνήεντα καὶ τὰς προσωπικὰς καταλήξεις.

α'. Ῥηματικὸν στέλεχος καὶ χαρακτήρ τοῦ ῥήματος.

§ 207. Τὸ ῥηματικὸν στέλεχος τοῦ ἐνεστῶτος εἶνε καθαρὸν ἢ

μεταβεβλημένον και καθαρὸν μὲν στέλεχος τοῦ ἐνεστώτος λέγεται ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ, προστιθεμένων ἀμέσως τῶν χρονικῶν χαρακτήρων, τῶν συνδετικῶν φωνηέντων καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων, σχηματίζονται πάντες οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος οἷον, *λύ-ω*, *λύ-σω*, *λέλυ-κα*, *τιμά-ω*, *τιμή-σω*, *τετίμη-κα*. Μεταβεβλημένον δὲ ἐκεῖνο, ἐξ οὗ σχηματίζεται μόνον ὁ ἐνεστ. καὶ παρατ., οἱ δὲ ἄλλοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ καθαρῶ οἷον, *καλύπτω*, *ἐκάλυπτο*, *καλύψω* (ἐκ τῶν *καλυβ*), *κεκάλυφα*, *κλπ.*

ΣΗΜ. Πολλῶν δυσυλλάβων ῥημάτων τὸ στέλεχος τοῦ ἐνεστώτος ταυτίζεται τῇ ῥίζῃ τοῦ ῥήματος οἷον, *πλέκ-ω*, *ἄρχ-ω*, *γράφ-ω*, κλπ.

§ 208. Καὶ ὁ χαρακτήρ ἐν τῷ ἐνεστώτι εἶνε καθαρὸς (πρωτόθετος) ἢ μεταβεβλημένος καὶ καθαρὸς μὲν λέγεται ὁ χαρακτήρ, ὅταν εἶνε φωνῆεν ἢ δίφθογγος ἢ ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον ἢ δύο σύμφωνα ἀμετάβολον πρὸ ἀφώνου οἷον, *τιμά-ω*, *ποιέ-ω*, *δηλό-ω*, *δουλεύ-ω*, *γράφ-ω*, *ἀμέλγ-ω*, *πέμπ-ω*. Μεταβεβλημένος δὲ, ὅταν εἶνε ἐν διπλοῦν σύμφωνον ἢ δύο ἀπλᾶ σύμφωνα οὐχὶ ἀμετάβολον πρὸ συμφώνου οἷον, *τομιζ-ω*, *ἀλέξ-ω*, *ἔψ-ω*, *καλύπτ-ω*, *πράττ-ω*, *πράσσω*, *ἀγγέλλ-ω*, *γηράσκ-ω*. Τὰ δὲ ῥήματα ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα διαίρουσινται

α'. εἰς ἀφωνόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα ἀφώνου οἷον, *λέγ-ω*, *γράφ-ω*, *λείπ-ω*.

β'. ὑγρόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα ὑγρόν οἷον, *ἀγγέλλ-ω*, *ρέμ-ω*, *κρίν-ω*, *σπείρ-ω*.

γ'. φωνηεντόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα φωνῆεν ἢ δίφθογγον οἷον, *λύ-ω*, *τιμά-ω*, *ποιέ-ω*, *βασιλεύ-ω*.

§ 209. Οἱ δεῦτεροι χρόνοι ἔχωσι πάντοτε τὸν καθαρὸν χαρακτήρα τοῦ καθαρῶ στελέχους τοῦ ἐνεστώτος οἷον, *λείπω*, *λέλοιπα*, *ἔλιπον*.

§ 210. Οἱ δεῦτεροι μέλ. καὶ ἀόρ. σχηματίζονται πάντοτε ἐκ τῆς βραχείας ῥίζης τοῦ ῥήματος οἷον, *βάλλω-βαλῶ*, *ἔβαλον*, *λείπω-ἔλιπον*.

β'. Αὐξήσις.

§ 211. Ἡ αὐξήσις γίνεται εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους (παρατ., ἀόρ., ὑπερσ.) τῆς ὀριστικῆς καὶ εἶνε διττή:

1) συλλαβική, ἧτις εἶνε ε ψιλούμενον, ὅπερ τίθεται ἐν ἀρχῇ τῶν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων ῥημάτων οἷον, *στέλλω ἔστειλα-ἑστάλκειν*.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ρ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὐξήσιν διπλασιάζεται διότι τὸ πάλαι τὰ ἀπὸ ρ ἀρχόμενα ῥήματα εἶχον ἐν ἀρχῇ τὰ γράμματα σ, φ, ἅπερ ἀφομοιοῦνται πρὸς αὐτό οἷον (*σρέω-ἔσρεον*)-*ἔρρεον*, (*φρήγνυμι-ἔφρήγνυμι*)-*ἔρρήγνυμι*.

ΣΗΜ. β'. Ὁ παρατ. τοῦ χρῆ πολλὰκις μένει ἀναύξητος οἷον, *ἐχρήην* καὶ *χρήην*.

2) χρονική, ἥτις εἶνε τροπή τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος· τρέπεται δὲ τὸ

α	εἰς	ἦ'	ἀκούω-ἦκουον, ἄλω-ἦδον.
ε	»	ἦ'	ἐλαύνω-ἦλαυνον.
ο	»	ὦ'	ὄνειδιζω-ὄνειδιζον.
αι	»	ἦ'	αἰσθάνομαι-ἦσθανόμεν.
αυ	»	ἦυ'	αὐξάνω-ἦύξανον.
οι	»	ὦ'	οἰκτείρω-ὦικτείρον.
ι	»	ι'	ἰκετεύω-ἰκέτευον.
υ	»	υ'	ὑβρίζω-ὑβρίζον.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ αὐξήσις λέγεται συλλαβική μὲν, διότι τὸ ῥῆμα αὐξάνει κατὰ συλλαβὴν· χρονική δέ, διότι τὸ ῥῆμα αὐξάνει κατὰ χρόνον.

§ 112. Δὲν αὐξάνουσι 1) τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ μακροῦ φωνήεντος η, ω, ι, υ, καὶ ἀπὸ τῶν διφθόγγων ει, ου, ευ· οἶον, ἦκω ἦκον, ὠφέλω-ὠφέλουρ, ἰσχύω-ἰσχυον, ὑώ-ὑον, εἶκω-εἶκον, οὐτάζω-οὐτάζον, εὐρίσκω-εὐρίσκον· 2) τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ αυ καὶ οι πρὸ φωνήεντος· οἶον, αὐαίνω-αὐαίνον καὶ (ἠῦαίνον), οἰακίζω-οἰακίζον¹. 3) τὸ οἰκουρῶ-οικούρουρ καὶ πάντα τὰ ἐκ τοῦ οἴστρος παράγωγα ἢ παρασύνθετα· οἶον, οἴστράω-οἴστραον, οἴστρηλατῶ-οἴστρηλάτουρ.

ΣΗΜ. Τὸ εἰκάζω ἀττικῶς τρέπει ἐνίοτε τὸ εἰ εἰς ἦ· οἶον, ἦκαζον· τὸ δὲ ὠθέω, ὠνέομαι καὶ οὐρέω αὐξάνουσι συνηθέστατα συλλαβικῶς· οἶον, ἐώθουον, ἐωνούμεν, ἐούρουον. Τὸ δὲ εὐχομαι εὐρηται ἐνίοτε καὶ ἠϋξήμενον· οἶον, εὐξάμεν καὶ ἠϋξάμεν.

§ 213. Τρέπουσι τὸ ε εἰς ει τὸ ἔχω-εἶχον, ἐάω-εἶαον, ἐθίζω-εἶθίζον, ἐλίσσω-εἶλισσον, ἐλκω-εἶλκον, (ἐλκῶ)-εἶλκον, ἐρπῶ-εἶρπον, ἐρπύζω-εἶρπύζον, ἐργάζομαι-εἶργαζόμεν, ἐστιάω-εἶστίαον, ἐπομαι-εἶπόμην, (ἐλω)-εἶλον, (ἐω)-εἶμην.

ΣΗΜ. Ἡ τροπή αὕτη προῆλθεν ἐκ συναίρεσεως τοῦ σε εἰς ει μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ σ, F, j, διότι τὸ πάλαι τὰ ῥήματα ταῦτα ἤρχιζον ἐξ ἐνός τούτων τῶν γραμμάτων· οἶον, σέχω-ἔσεχον-σεχον-εἶχον, F ἐλκω-εF ἐλκον-ε ἐλκον-εἶλκον, je-εj ἐμην-ἐέμην-εἶμην.

§ 214. Τὸ ἐορτάζω τρέπει τὸ ο εἰς ω καὶ φυλάττει τὸ ἀρκτικὸν ε· οἶον, ἐώρταζον. Τοῦτο γίνεται ἀναστροφῇ χρόνου· οἶον, ἠόρταζον-ἐώρταζον.

§ 215. Τὸ ὀράω καὶ ἀνοίγω ἔχουσι καὶ τὰς δύο αὐξήσεις συγχρόνως· οἶον, ἐώραον, ἀνέωγον.

ΣΗΜ. Τοῦτο γίνεται ἀποβολῇ τοῦ F καὶ ἀναπληρωτικῇ ἐκτάσει (§ 328, 3) καὶ ἀναστροφῇ χρόνου· οἶον, F ὀράω-ἔF ὀραον-ἠόραον-ἐώραον.

§ 216. Τὸ ἀγγνυμι καὶ ἀλίσκομαι ἀντὶ τῆς χρονικῆς αὐξήσεως λαμβάνουσι τὴν συλλαβικὴν· οἶον, ἀγγνυμι-ἄαξα, ἀλίσκομαι-ἐάλαρ καὶ ἦλαρ.

¹ Ἄλλ' οἴομαι-ἠόμην, διότι τὸ ο τὸ μετὰ τὸι δὲν εἶνε στελεχικόν, ἀλλὰ συνδετικόν.

ΣΗΜ. 4. Τα ῥήματα ταῦτα καὶ τὸ ὦθῶ, ὄνομαίαι καὶ οὐρῶ ἤρχιζον τὸ πάλαι ἀπὸ F καὶ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν αὐτοῦ ἡ συλλαβικὴ αὐξησης ἔμεινεν ἀσυναίρετος· οἶον, Fα γνυμι-ἔFα ξα-ἔα ξα, Fωθῶ-ἔFῶθουν-ἔῶθου ν· ὁ δὲ β'. ἀφρ. εἶδον ἐγένετο ἐκ τῆς ρίζης F: ὀ, ἐF: ὀν-εἶδον-εἶδον ν.

ΣΗΜ. 6. Ἡ συλλαβικὴ αὐξησης, ὅταν τίθεται εἰς τὰ ἀπὸ φωνήεντος νῶν ἀρχόμενα ῥήματα, λαμβάνει τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστώτος· οἶον, ἄ γνυμι, ἐ ἄ γ η ν, ἄ λ σ κ ο μα ι-ἐ ἄ λ ω ν, ὄ ρ ἄ ω-ἔ ὄ ρ α ο ν.

§ 217. Τὸ βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω τρέπουσιν ἐνίοτε τὴν συλλαβικὴν αὐξησην εἰς χρονικὴν· οἶον, ἐβουλόμην καὶ ἠβουλόμην, ἐδύναμην καὶ ἠδύναμην, ἐμέλλον καὶ ἠμέλλον.

ΣΗΜ. Ἡ συλλαβικὴ αὐξησης τοῦ ὑπερσ. ἐνίοτε παραλείπεται· οἶον, γεγέννητο, μεμαστίγωσα ἀντὶ ἐγεγέννητο, ἐμεμαστίγωσα. Ἡ συλλαβικὴ αὐξησης δὲν φυλάττεται εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις· οἶον, ἔγραψα, ὑποτ. γράψω, εὐκτ. γράψαιμι, κλπ., εἶδον, ὑποτακτ. ἴδω, εὐκτ. ἴδοιμι, κλπ. πλὴν τοῦ εἶπον, ὅπερ φυλάττει τὸ εἰ εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις.

§ 218. Τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα καὶ παρασύνθετα ῥήματα αὐξάνουσιν ἔσθην, ἤγουν μετὰ τὴν πρόθεσιν ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος καὶ τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν προθέσεων ἐκθλίβεται· οἶον, παραλαμβάνω-παραλαμβάνον, ἀφοπλιζώ-ἀφοπλιζον, ἐκβάλλω-ἐξέβαλλον, προκαταλαμβάνω-προκαταλαμβάνον, προφητεῖω (προφήτης)-προεφήτεον, ἐπιθυμῶ (ἐπίθυμος)-ἐπεθύμουν, κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ πρό καὶ περὶ δὲν ἐκθλίβουσι τὸ ληκτικὸν φωνῆεν· οἶον, προλέγω-προέλεγον, περιγράφω-περιέγραφον· τῆς πρό ὅμως τὸ ο πολλάκις συγκρινᾶται μετὰ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως εἰς οὐ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τίθεται καὶ ἡ κορωνίς· οἶον, προέλεγον προῦλεγον. Τὸ δὲ ἐν τῷ ἐνεστώτι μεταβεβλημένον ἢ ἀποβεβλημένον ν τῆς ἐν καὶ σὺν προθέσεως ἐπανέρχεται ἐν τῇ αὐξήσει εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ μορφήν· οἶον, ἐμβαίνω-ἐνέβαινον, συλλέγω-συνέλεγον, συσσιτῶ-συνεσίτουν, συγγέω-συνέχεον, συζῶ-συνέζων, συστρατεύω-συσστράτευον.

§ 219. Αὐξάνουσι δὲ ἔξωθεν ἦτοι ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως παρὰ τὸν ἀνωτέρω κανόνα·

α'. Ἐκ τῶν συνθέτων τὸ ἀμφιέννυμι, ἐπίσταμαι καὶ καθέζομαι· οἶον, ἀμφιέννυμι-ἠμφιέννυν, ἐπίσταμαι-ἠπιστάμην, καθέζομαι-ἐκαθεζόμην· διαφοροῦνται δὲ τὸ καθέδω-ἐκάθεδον καὶ καθῆδον, κάθημαι-ἐκαθήμην καὶ καθήμην, καθίζω ἐκάθιζα καὶ καθῖσα (ἀρχ. Ἄπτ.)· τὸ δὲ ἀνάλισχω αὐξάνει ἔσθην χρονικῶς, πολλάκις ὅμως μένει καὶ ὅλως ἀναύχτητον· οἶον, ἀνήλωσα καὶ ἀνάλωσα, ἀνήλωκα

¹ Ἐκ προθέσεων παρασύνθετα ῥήματα λέγονται ὅσα παράγονται ἐξ ὀνομάτων συνθέτων ἐκ προθέσεων· οἶον, προφήτης-προφητεῖω, ἐγκώμιον-ἐγκωμιάζω, ἐκκλησία-ἐκκλησιάζω, ἐπίθυμος-ἐπιθυμῶ, κλπ.

καὶ ἀνάλωκα· ἐν διπλῇ ὅμως συνθέσει αὐξάνει πάντοτε ἕξωθεν τῆς πρώτης συνθεσεως οἶον, κατηγάλωσα-κατηγάλωκα.

ΣΗΜ. Τὸ ἀπολαύω καὶ παρανομῶ (παράνομος) αὐξάνουσι καὶ ἔσωθεν συλλαβικῶς οἶον, ἀπέλαυον, ἀπέλαυσα, ἀπολέλαυκα· παρηνόμου, παρηνόμησα, παρηνόμηκα· ἡ δὲ ἔσωθεν χρονικῆ αὐξήσις αὐτῶν εἶνε τῶν μεταγενεστέρων¹.

β'. Ἐκ τῶν παρασυνθέτων τὸ ἐναντιοῦμαι (ἐναντίος)-ἠναντιοῦμη, ἀντιβόλω (ἀντίβολος)-ἠντιβόλου, ἐμπεδῶ (ἐμπεδος)-ἠμπέδου, προσιμαίωμαι (προσίμιος)-ἐπροσιμαίωμη, ἐμπολῶ, (ἐμπολή)-ἠμπόλου· διαφοροῦνται δὲ τὸ ἐκκλησιάζω (ἐκκλησία)-ἐξεκκλησίαζον καὶ (ἡκκλησίαζον), ἐγγυάω (ἐγγύη)-ἐνεγγύω καὶ ἠγγύω, ἐνεγγύησα καὶ ἠγγύησα. Τὸ ἐγγυάω ἐν διπλῇ συνθέσει αὐξάνει πάντοτε ἕξωθεν τῆς πρώτης συνθεσεως οἶον, παρηγγύω, παρηγγύησα.

§ 220. Τὰ ἀρέχομαι, ἀμπέχομαι, ἐροχλῶ, παροινῶ, ἀμφιγροῶ καὶ ἐπαρορθῶ αὐξάνουσιν ἔσωθεν καὶ ἕξωθεν οἶον, ἀρέχομαι-ἠρερχόμη, ἀμπέχομαι-ἠμπειχόμη-ἠμπεσχόμη, ἐροχλῶ-ἠρόχλου, παροινῶ-ἐπαρόνου, ἀμφιγροῶ-ἠμφεγγρόου, ἐπαρορθῶ-ἐπηρόρθου· τὸ δὲ ἐνεργ. ἀρέχω καὶ τὸ ἐκ μιᾶς προθέσεως σύνθετον ἀρορθῶ αὐξάνουσι μόνον ἔσωθεν οἶον, ἀρεῖχον, ἀρόρθου.

§ 221. Τὸ ἀμφισβητῶ καὶ ἀντιδικῶ αὐξάνουσιν ἢ μόνον ἕξωθεν, ἢ ἕξωθεν καὶ ἔσωθεν οἶον, ἠμφισβήτου καὶ ἠμφεσβήτου, (ἠντιδικου) καὶ ἠντεδίκου. Ἡ ἔσωθεν ὅμως αὐξήσις τοῦ ἀμφισβητῶ δὲν γίνεται ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ς τοῦ ἀμφίς ἐπιρρήματος, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ἦτο πρόθεσις.

ΣΗΜ. α'. Τὸ διαιτῶ (ἐκ τοῦ δίαίτα) καὶ τὸ διακονῶ (ἐκ τοῦ διάκονος) αὐξάνουσιν ἢ μόνον ἔσωθεν, ἢ ἔσωθεν καὶ ἕξωθεν οἶον, διαιτῶ-διήτων καὶ ἐδιήτων, διήτησα καὶ ἐδιήτησα, διήτηκα καὶ ἐδιήτηκα· διακονῶ-διηκόνου καὶ ἐδιηκόνου· ἀλλὰ τὸ διακονῶ αὐξάνει παρὰ τοῖς Ἄττικ. συνήθως μόνον ἕξωθεν οἶον, ἐδιακόνου-ἐδιακόνησα-δεδιακόνηκα.

ΣΗΜ. β'. Τὸ καθάίρω καὶ ἐπέλω δὲν εἶνε σύνθετα· διὸ καὶ ἕξωθεν πάντοτε αὐξάνουσιν οἶον, ἐκ ἀθαιρον, ἤπειγον.

§ 222. Τὰ ἀπὸ τοῦ εν καὶ δυε παρασύνθετα ῥήματα, ἐὰν μὲν μετὰ τὸ εν καὶ δυε ὑπάρχη βραχὺ φωνῆεν, αὐξάνουσιν ἔσωθεν χρονικῶς οἶον, εὐάρεστος-εὐάρεστῶ-ἠηρέστου, δυσάρεστος-δυσάρεστῶ-δυσηρέστου, εὐδοκος-εὐδοκῶ-εὐώδου· ἐὰν δὲ ὑπάρχη μακρὸν φωνῆεν ἢ σύμφωνον, μόνον τὰ ἀπὸ τοῦ δυε σύνθετα αὐξάνουσιν ἕξωθεν συλλαβικῶς, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ εν μένουσιν ἀναύξητα· οἶον, δυσήμερῶ-ἐδυσημέρου, δυστυχῶ-ἐδυστύχου, εὐήμερῶ-εὐήμερου, εὐτυχῶ-εὐτύχου.

¹ Ὁ παρτι. παρηνόμου (Λυσ. 3, 17) καὶ ἀόρ. παρηνόμησα (Θουκ. 3, 67) ἀπαντῶσιν ἐνίοτε καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἀλλ' ὥσως εἶναι κακὴ γραφὴ τῶν ἀντιγραφῶν.

ΣΗΜ. Τὸ εὐεργετῶ μένει συνήθως ἀναυξήτων· οἶον, εὐεργέτουον, καὶ σπανίως εὐηργέτουον, κλπ.

§ 223. Τὰ ἀπὸ πάσης ἄλλης λέξεως σύνθετα ῥήματα αὐξάνουσιν ἔξωθεν· οἶον, μελοποιῶ-ἐμελοποιούην, οἰκοδομῶ-οἰκοδομοῦν, φιλοσοφῶ-ἐφιλοσοφούην, αὐτομολῶ-ἠυτομολούην, ἀδικῶ-ἠδικούην, παρρησιάζομαι-ἐπαρρησιάζομαι, πηλημελῶ-ἐπηλημελούην.

§ 224. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων ῥημάτων ἀναβιβάζεται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οὐδέποτε ὅμως ὑπερβαίνει τὴν αὐξήσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν (225)· οἶον, προσάγω, προσῆγε (παρατ.), πρόσαγε (προστ.), ἀπειρώγω, ἀπειρώγε (παρατ.) ἀπειρώγε (προστ.), προήκω-προῆκε (παρατ.), πρόηκε (προστ.), παρέχω, παρείχον, παρέσχον, συνάγω-συνῆχα, ἀφικνούμαι-ἀφίγμαι.

ΣΗΜ. Σημειώσιον ὅτι καὶ τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ μακροῦ φωνήεντος ἢ τῆς διφθόγγου ει καὶ ου ῥήματα αὐξάνουσιν, ἀλλ' ἢ αὐξήσις αὐτῶν συμφυῆς τῷ ἀρκτικῷ μακρῷ φωνήεντι καὶ τῇ διφθόγγῳ γενομένη δὲν φαίνεται, ἐνυπάρχει ὅμως ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν συνθέτων ῥημάτων, οἶον, προῆκε, ἀπειρώγε, (§ 224).

Ἀναδιπλασιασμοὶ τῶν ῥημάτων.

§ 225. Ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ στελέχους μετὰ τοῦ ε· γίνεται δὲ ἐν τῷ παρακ. τετελεσ. μέλ. καὶ ὑπερσ., ὅστις πρὸ αὐτοῦ αὐξάνει συλλαβικῶς οἶον, γράφω-γέγραφα, ἐγγράφειν-γεγράφομαι.

§ 226. Οὕτως ἀναδιπλασιάζονται ὅσα ῥήματα ἄρχονται ἀφ' ἐνὸς ἀπλοῦ συμφώνου ἢ ἀπὸ δύο, ἀφώνου πρὸ ἀμεταβόλου οἶον, λείπω-λέ-λοιπα, γράφω-γέγραφα, βλέπω-βέβλεφα.

§ 227. Ἀναδιπλασιάζονται δὲ διὰ μόνου τοῦ ε· οὐχί α'. Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ρ οἶον ῥάπτω-ῥραφα, πλὴν τῆς ὁμηρικῆς μετοχῆς ῥερονπωμένα.

β'. Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ γν ἢ γλ· οἶον, γνωρίζω-ἐγνώρισμαι, καταγλωττίζω-κατεγλώττισμαι· τινὰ ὅμως τῶν ἀρχομένων ἀπὸ γλ ἢ βλ διφοροῦνται οἶον, διαγλύφομαι-διέγλυμμαι καὶ σπανίως διαγέγλυμμαι, βλαστάνω-βεβλάστηκα καὶ σπαν. ἐβλάστηκα· τὸ δὲ γρηγορέω-ἐγρηγόρηκα εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

γ'. Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ διπλοῦ συμφώνου, ἢ ἀπὸ δύο ἢ πλειόνων ἀπλῶν συμφώνων οὐχὶ ἀφώνου πρὸ ἀμεταβόλου οἶον, ζηλώ-ἐζήλωκα, ψάλλω-ἔψαλλα, φθείρω-ἔφθαρκα, στρέφω-ἔστροφα· ἐξαιρεῖται τὸ (μνάω) μέμνημαι, καὶ κτῶμαι-κέκτημαι καὶ (ἐκτμημί)· τὸ δὲ πίπτω-πέπτωκα, καὶ πετάννυμι-πέπταμαι γίνονται ἐκ συγκοπῆς τῆς ῥίζης πετ· οἶον, πεπέτωκα-πέπτωκα, πεπέταμαι-πέπταμαι.

δ'. Τὸ ἄγνυμι, ἀλίσκω, ὠθῶ, ὠροῦμαι, οὐρῶ καὶ (εἴκω)· οἶον, ἔαγα, ἐάλωκα, ἔωσμαι, ἐώρημαι, ἔοικα.

§ 228. Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ βραχέος φωνήεντος ἢ τρεπτῆς διφθόγου ἀναδιπλασιάζονται χρονικῶς ὡς καὶ ἐν τῇ αὐξήσει· οἶον, ἀκούω-ἤκουσμαι, ἐλεῶ-ἤλέηκα, ὀνειδίζω-ὠνειδίκα, αὐξάνω-ἠῤῥηκα, αἰσθάνομαι-ἤσθημαι, οἰκέω-ὠκημαι, ἰκετεύω-ἰκέτευκα, ὑβρίζω-ὑβρικα.

§ 229. Τὸ ἐορτάζω τρέπει ἐν τῷ ἀναδιπλασιασμῷ τὸ ο εἰς ω καὶ φυλάττει τὸ ἀρχτικὸν ε· οἶον, ἐώρτακα-ἐωρτάκειν, ἔτι δὲ καὶ ὑπερσ. τοῦ ἔοικα-(εἴκω) ἐῴκειν.

§ 230. Τὸ ὀράω καὶ ἀνοίγω ἔχουσι τὸν διπλοῦν ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, ἐώρτακα, ἀνέωχα.

§ 231. Τὸ (ἔθω)-εἴωθα καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐξήσει τρέπουσι τὸ ἀρχτικὸν ε εἰς εἰ τρέπουσιν αὐτὸ εἰς εἰ καὶ ἐν τῷ ἀναδιπλασιασμῷ. ἐθίζω-εἰθισμαι, ἐργάζομαι-εἴργασμαι, (ἔω)-εἶμαι κλπ. πλὴν τὸ ἔχω-ἔσχηκα.

§ 232. Τὸ λαμβάνω-εἴληφα, λαγχάνω-εἴληφα, (ῥέω)-εἴρηκα, λέγω (ἐν συνθέσει) σενεῖλοχα, μείρομαι-εἴμαρται (μετὰ δασείας) ἀναδιπλασιάζονται διὰ τοῦ εἰ.

§ 233. Ὅσα ῥήματα δὲν δέχονται αὐξῆσιν (§ 212, 8) δὲν δέχονται καὶ ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, ἠγοῦμαι-ἠγημαι, ὦφε.λῶ-ὦφέ.ληκα, ἰσχύνω-ἰσχυκα, ὑπνῶ-ὑπνωκα, εἰκάζω-εἰκασμαι καὶ (ἦκασμαι), οὐτάζω-οὔτασμαι.

ΣΗΜ. Καὶ ταῦτα τὰ ῥήματα ἀναδιπλασιάζονται, ἀλλ' ὁ ἀναδιπλασιασμός αὐτῶν δὲν φαίνεται ὡς καὶ ἡ αὐξῆσις (§ 224, σημ.).

§ 234. Ὁ ἀναδιπλασιασμός τῶν συνθέτων καὶ παρασυνθέτων ῥημάτων γίνεται ὅπου καὶ ὅπως καὶ ἡ αὐξῆσις αὐτῶν· οἶον, συγγράφω-συνέγραφορ-συγγέγραφα, προφητεύω-προεφήτενον-προπεφήτευκα, καθέζομαι-ἐκαθεζόμην-κεκάθισμαι, ἐγγυάω-ἐνεγύων καὶ ἠγγύων, ἐγγεγύηκα καὶ ἠγγύηκα, ἐνοχ.λῶ-ἠνώχ.λοῦν-ἠνώχ.ληκα, κλπ. Τὸ δὲ ὠδοπεποιημένῃ (Ξενοφ. Ἀνάβ.), ὠδοπεποιημένος (Ξενοφ. Ἑλλ.), ἰπποτετρόφηκα (Λυκούργ. κατὰ Λεωκρ.), ἠθοπεποιῆσθαι, ὀνοματοπεποιῆσθαι, κλπ. θεωροῦνται νῦν μὲν ἄλλα ὡς παραφθοραὶ τῶν ὀρθῶν, ἄλλα δὲ τῶν μεταγενεστέρων (Κόντ. Σωκρ. σελ. 518).

§ 235. Ὁ ἀναδιπλασιασμός φυλάττεται εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν· οἶον, γέγραφα-γεγράφω, γεγράφοιμι, (γέγραφε), γεγραφέναι, γεγραφός· ἔστα.λκα, ἐστά.λκω, ἐστά.λκοιμι, (ἔστα.λκε), ἐστα.λκέραι, ἐστα.λκώς.

Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός.

§ 236. Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἡ ἐπανάληψις τῶν δύο ἀρτικῶν γραμμάτων τοῦ στελέχους πρὸ τοῦ χρονικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· γίνεται δὲ εἰς τινα ῥήματα ἔχοντα στέλεχος μονοσύλλαβον ἢ δισύλλαβον καὶ ἀρχόμενα ἀπὸ α, ε, οἷ ἢ δὲ μακρὰ λήγουσα τοῦ στελέχους συστέλλεται· οἷον, ἀγείρω (ἤγειρκα)-ἀγήγερκα, ἀκούω (ἤκουκα)-ἀκήκοα, ὄζω (ὄδα)-ὄδωδα, ἐμέω (ἤμεκα)-ἐμήμεκα· πλὴν τοῦ ἐρείδω-ἐρήρεικα· τοῦ δὲ ἐγείρω ἐπαναλαμβάνεται ὀλόκληρον τὸ συγκεκριμένον στέλεχος (ἐγερθ-ἐγρ-ἤγορα)-ἐγρήγορα.

ΣΗΜ. Ὁ ὑπερσ. τοῦ ἀκούω, ὀμνυμι, ὄλλυμι καὶ ὀρύσσω μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἀξάνει· πάντοτε σχεδὸν χρονικῶς· οἷον, ἤκηκόειν, ὤμωμόκειν, ὄλώλειν, ὤρωρύχειν.

§ 237. Λέγεται δὲ Ἄττικὸς ὁ ἀναδιπλασιασμός οὗτος, διότι μεταχειρίζοντο αὐτὸν οἱ Ἄττικοί. Τὸν Ἄττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν λαμβανουσι καὶ πολλοὶ β'. ἀορ. παρὰ ποιηταῖς· ὁ δὲ παρὰ πεζοῖς ἤγαγον καὶ ἤνεγκον γίνεται ἐξ ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ στελέχους (§ 323).

ΣΗΜ. α'. Τὸν Ἄττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν τῶν ἐνεργ. παρακ. δέχονται καὶ οἱ παθ. παρακ. πλὴν τοῦ ἀκούω, ἤκουσμαι. Δέχονται δὲ αὐτὸν τὰ ἐξῆς ῥήματα· ἀγείρω, ἐγείρω, ἀλείφω, ἀκούω, ἀλέω, ἀρόω, ἐμέω, ἐλαύνω, ἐλέγχω, ἐρείδω, ἔρχομαι, ἐσθίω, ὀμνυμι, ὄλλυμι, ὀρύττω, ὄζω, φέρω.

ΣΗΜ. β'. Καὶ ὁ Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός φυλάττεται ἐν πάσις τῆς ἐγκλίσεσι, ἀπαρεμφ. καὶ μετοχῇ· οἷον, ἀκήκοα-ἀκηκόω-ἀκηκόοιμι-ἀκηκόενα-ἀκηκόως.

εἰρηκε δ'. Χρονικοὶ χαρακτῆρες. *εἰρηκε δ' ἐπιμετρεῖται*

§ 238. Τὸ στέλεχος τοῦ ῥήματος πρὸς σχηματισμὸν χρόνων τινῶν προσλαμβάνει ἀμέσως ἐν τῷ τέλει γράμματά τινα, τὰ ὁποῖα ὀνομαζόνται χρονικοὶ χαρακτῆρες, διότι διακρίνουσι τοὺς χρόνους· εἶνε δὲ χρονικοὶ χαρακτῆρες τοῦ μὲν ἐνεργ. καὶ μέσου μέλ. καὶ ἀορ. α'. καὶ τετελεσμένου μέλ. τὸ σ' οἷον, λυσ, λελυσ, τοῦ δὲ παθ. μέλ. τοῦ μὲν α' τὸ θησ, τοῦ δὲ β'. τὸ ησ' οἷον, λυθησ, γραφήσ, τοῦ δὲ παθ. ἀορ. τοῦ μὲν α'. τὸ θη, τοῦ δὲ β'. τὸ η' οἷον, λυθη, γραφη, τοῦ δὲ ἐνεργ. α'. παρχκ. τὸ κ' οἷον, λελυκ, πλὴν τοῦ παρακ. τῶν χειλεσφώνων καὶ οὐρανισκοφώνων ῥημάτων, ὅστις ἔχει φ ἢ χ (§ 266, α').

ΣΗΜ. α'. Χρονικοὶ χαρακτῆρες τοῦ παθ. α. καὶ β'. ἀορ. εἶνε κυρίως θε, ε, τῶν ὁποίων τὸ ε πρὸ συμφώνου καὶ ἐν τῷ τέλει τρέπεται εἰς η, πρὸ δὲ φωνήεντος συναϊρεῖται· οἷον, ἐλύθη-ν, ἐλύθη-ς, ἐλύθη, (λυθέω)-υθῶ (λυθεῖην)-λυθείην, λυθῆναι.

ΣΗΜ. 6'. 'Ο ένεστ., ὁ παρατ., ὁ παθ. παρακ. καὶ οἱ δευτέροι καλούμενοι χρόνοι (πλὴν τοῦ 6'. παθ. μέλ. καὶ ἀόρ.) ὄρισμένον χρονικὸν χαρακτῆρα δὲν ἔχουσι.

ε'. Συνδεδεικτὰ φωνήεντα καὶ προσωπικὰ καταλήξεις.

A'. Ένεργητικὴ φωνή.

§ 239. 'Οριστικὴ. Ἡ ὀριστικὴ τῆς ἐνεργ. φωνῆς συνδεδεικτὰ μὲν φωνήεντα ἔχει εἰς μὲν τὰ α'. πρόσωπα καὶ τὸ πλῆθ. γ', ο, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ε' ἐξαιρεῖται ὁ παρακ. καὶ ὁ ἀόρ., ὅτινες πανταχοῦ ἔχουσι συνδεδεικτὸν φωνήεν α πλὴν τοῦ γ'. ἐνικ. προσ., ὅπερ ἔχει ε, καὶ ὁ ὑπερ., ὅστις πανταχοῦ ἔχει εἰ πλὴν τοῦ γ'. πλῆθ. προσ., ὅπερ ἀττικῶς ἔχει ε' οἶον,

	ἐνεστ. παρατ. καὶ μέλ.			παρακ. καὶ ἀόρ.			ὑπερσυντ.		
πρόσ.	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Ένικ.	ο,	ε,	ε.	α,	α,	ε.	εἰ,	εἰ,	εἰ
Δυϊκ.	ο,	ε,	ε.	α,	α,	α.	εἰ,	εἰ,	εἰ
Πλῆθ.	ο,	ε,	ο.	α,	α,	α.	εἰ,	εἰ,	ε.

Προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τῶν μὲν

	ἀρχικῶν χρόνων			τῶν δὲ παραγομένων		
	1	2	3	1	2	3
Ένικ.	μι,	ις,	ι.	ν,	ς,	—.
Δυϊκ.	μεν,	τον,	τον.	μεν,	(τον)	την.
Πλῆθ.	μεν,	τε,	(ντι)ντσι	μεν,	τε,	ν.

Έξαιρουῦνται ἐκ μὲν τῶν ἀρχικῶν χρόνων ὁ παρακ., ἐκ δὲ τῶν παραγομένων ὁ ἀόρ. α', ὅτινες ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ δὲν ἔχουσι προσωπικὴν κατάληξιν, πλὴν τοῦ 6'. προσ., ὅπερ ἔχει ε, καὶ ὁ ὑπερ., ὅστις ἐν τῷ γ'. πλῆθ. προσώπῳ ἔχει προσωπικὴν κατάληξιν συν.

ΣΗΜ. Α'. προσ. καταλήξεις ις, ι ἐγένοντο ἐκ τῶν παλαιῶν σι, τι, ἢ μὲν μεταθέσει τοῦ σ, ἢ δὲ ἀποβολῇ τοῦ τ οἶον, γράφεισι-γράφεις, γράφετι-γράφει. Αἱ παλαιαὶ δὲ αὐταὶ καταλήξεις μι, σι, τι διεσώθησαν εἰς τὰς διαλέκτους καὶ εἰς τὸ εἰμί.

Συνδεδεικτὰ φωνήεντα καὶ προσ. καταλήξεις συνημμένα εἶνε ταῦτα·

	τῶν ἀρχικ. χρόνων			τῶν παραγομ. χρόνων		
	1	2	3	1	2	3
(ομι)-ω,	εις,	εἰ.		ον,	ες,	ε.
ομεν,	ετον,	ετον.		ομεν,	ετον,	ετην.
ομεν,	ετε,	(οντι)-ουσι.		ομεν,	ετε,	ον.

6*

παρακ.			ἀόρ. α'.			ὑπερσ.		
1	2	3	1	2	3	1	2	3
α,	ας,	ε.	α,	ας,	ε.	ειν,	εις,	ει.
αμεν,	ατον,	ατον.	αμεν,	ατον,	ατην.	ειμεν,	ειτον,	ειτην.
αμεν,	ατε,	(αντι)-ασι.	αμεν,	ατε,	αν.	ειμεν,	ειτε,	εσαν.

Παραδείγματα.

			ἀόρ. α'.						
			1	2	3				
Ἔνεστ.	λείπ	} ω,	ω,	εις,	ει.				
Μέλ. α'.	λείψ		ομεν,	ετον,	ετον.				
Μέλ. β'.	(λείπέ)		ομεν,	ετε,	ουσι.				
			ἀόρ. α'.						
			1	2	3	1	2	3	
Παρατ.	ἔλειπ	} ον,	ον,	ες,	ε.	} α,	ας,	ε.	
Ἄορ. β'.	ἔλιπ		ομεν,	ετον,	έτην. [ἔλειψ]		αμεν,	ατον,	άτην.
			ομεν,	ετε,	ον.		αμεν,	ατε,	αν.
παρακ.			ὑπερσ.						
1	2	3	1	2	3				
} λέλοιπ	α,	ας,	ε.	} ἐλελοίπ	ειν,	εις,	ει.		
	αμεν,	ατον,	ατον.		ειμεν,	ειτον,	είτην.		
	αμεν,	ατε,	ᾶσι.		ειμεν,	ειτε,	εσαν.		

ΣΗΜ. α'. Ἡ προσωπικὴ κατάληξις τοῦ α'. ἐνικοῦ προσ. μι ἀποκόπεται καὶ τὸ συνδετικὸν φωνῆεν ο ἐκτείνεται εἰς ω· οἶον, ομι-ω (§ 328, 3). αὐτὸ δὲ τοῦ γ'. πληθ. προτ. ουσι, ᾶσι ἐγένοντο κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 51). οἶον, λείποντι-λείπουσι, λελοίπαντι-λελοίπασι· τὸ δὲ α'. ἐνικ. προσ. τοῦ παρατ. καὶ τοῦ β'. ἀορ. εἶνε ὁμοιον τῷ γ'. πληθυντικῷ οἶον, ἔλειπον (ἐγώ), ἔλειπον (ἐκεῖνοι)· τὸ δὲ δυϊκὸν α'. πρόσ. πάντων τῶν χρόνων εἶνε ὁμοιον τῷ πληθ. α'. οἶον, λείπομεν, λείπομεν, διὸ πολλοὶ τῶν γραμματικῶν παραλείπουσιν αὐτὸ ἐν τῷ τύπῳ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ὑπερσ. ἐν τῇ παλαιᾷ ἄττικῇ διαλέκτῳ ἔληγεν εἰς η, γενόμενον ἐκ τοῦ ἰωνικοῦ εα· τὸ δὲ γ'. ἐνικὸν εἰ πρό φωνήεντος προσλαμβάνει ἐνίστη ν καὶ γίνεται ὁμοιον τῷ α'. οἶον, ἐλελοίπειν (ἐγώ), ἐλελοίπειν (ἐκεῖνος).

ΣΗΜ. γ'. Ὁ παρακ. καὶ ὑπερσ. πολλάκις περιφράζονται διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος· οἶον, γεγονώς εἰμι, εἶ, ἐστί· ὑπερσ. ἐωα ρακῶς ἦν, ἦς, ἦ.

ΣΗΜ. δ'. Τὸ α καὶ ι τῶν καταλήξεων α, αν, ας, σι, θι, εἶνε βραχεία, ἐὰν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναϊρέσεως· οἶον, ἦκα-ἦκας, ἦσαν, ποιοῦσι, στήθη, κλ.

§ 240. Ἰποτακτική. Ἡ ὑποτακτ. συνδετικὰ μὲν φωνήεντα ἔχει

τὰ αὐτὰ τῆς ὀριστ. ἐκτεταμένα, ἤτοι εἰς μὲν τὰ α' πρόσωπα καὶ τὸ πληθ. γ' ὦ, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ἠ' προσωπ. δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν ἀρκτικῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς ταῦτα δὲ συνημμένα εἶνε·

	1	2	3
Ἐνικ.	(ὦμι)-ὦ,	ἦς,	ἦ.
Δυϊκ.	ὦμεν,	ἦτον,	ἦτον.
Πληθ.	ὦμεν,	ἦτον,	ὦσι(ν).

ΣΗΜ. Καὶ ἐνταῦθα ἡ προσ. κατάληξις μι ἀποκόπεται.

Παραδείγματα

Ἐνεστ.	λείπ				
Παρκκ. β'.	λελοίπ	}	ὦ,	ἦς,	ἦ.
Ἀόρ. α'.	[λείψ]		ὦμεν,	ἦτον,	ἦτον.
Ἀόρ. β'.	λίπ		ὦμεν,	ἦτε,	ὦσι.

§ 241. *Εὐκτική*. Ἡ εὐκτική συνδεδετικὰ μὲν φωνήεντα πανταχοῦ ἔχει ὁ πλὴν τοῦ α'. ἀόρ., ὅστις ἔχει α, ἐγκλιτικὸν δὲ φωνήεν ἔχει ἰ συναιρούμενον μετὰ τοῦ συνδεδετικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογγον (οι, αι). προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν παραγομένων χρόνων τῆς ὀριστ. πλὴν τοῦ α'. ἐνικοῦ προσώπου, ὅπερ ἔχει μι, καὶ τοῦ γ'. πληθ., ὅπερ λήγει εἰς εν· ταῦτα δὲ συνημμένα εἶνε·

				ἀόρ. α'.		
	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	οἶμι,	οἶς,	οἶ.	αἶμι,	αἶς,	αἶ.
Δυϊκ.	οἶμεν,	οἶτον,	οἶτην.	αἶμεν,	αἶτον,	αἶτην.
Πληθ.	οἶμεν,	οἶτε,	οἶεν.	αἶμεν,	αἶτε,	αἶεν.

Παραδείγματα

Ἐνεστ.	λείπ	}	οἶμι,	οἶς,	οἶ.
Μέλ. α'.	λείψ		οἶμεν,	οἶτον,	οἶτην.
Μέλ. β'.	(λιπέ)		οἶμεν,	οἶτε,	οἶεν.
Ἀόρ. β'.	λίπ		οἶμεν,	οἶτε,	οἶεν.
Παρκκ. β'.	λελοίπ		1	2	3
			αἶμι,	αἶς,	αἶ.
Ἀόρ. α'.	[λείψ]		αἶμεν,	αἶμεν,	αἶτην.
			αἶμεν,	αἶτε,	αἶεν.

ΣΗΜ. α'. Οἱ Ἀττικοὶ ἔχουσι καὶ τὸν Διολικὸν καλούμενον ἀόρ., τοῦ ὁποίου εὐχρηστον εἶνε μόνον τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικὸν πρόσ. καὶ τὸ πληθ. γ'. εἰ ας, εἰ ε, εἰ αν· οἶον, γράψαι ας-εἰε-εἰαν.

ΣΗΜ. 6'. Ὁ ἐνεργ. παρακ. ἐν τῇ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. συνήθως περιφράζεται διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ συνδετικῆς ῥήματος· οἶον, λελοιπῶς ὦ-ῆς-ῆ κλπ., λελοιπῶς εἴην-εἴης-εἴη, κλπ. Μονολεκτικῶς δὲ σχηματίζονται συνήθως ὅσοι παρακείμενοι ἔχουσι σημασίαν ἐνεστώτος· οἶοικα, εἴωθα, τέθνηκα, κλπ. (§ 331 α').

§ 242. Προστακτικὴ. Ἡ προστακτικὴ α' πρόσωπον δὲν ἔχει, διότι προσταγὴ ἐπὶ α'. προσώπου δὲν γίνεται καθότι οὐδεὶς προστάζει ἑαυτόν.—Συνδετικὰ μὲν φωνήεντα ἔχει πανταχοῦ ε πληρὸν τοῦ ἄορ. α', ὅστις πανταχοῦ ἔχει α ἐκτὸς τοῦ ἐνικῆς 6'. προσ., ὅπερ ἔχει οἱ προσωπικὰς δὲ κατάληξις ἔχει ταύτας· θι, τω' τοι, τω' τε, τωσαν, πληρὸν τοῦ ἐνικ. 6'. προσ. τοῦ ἄορ., ὅπερ ἔχει γ' ἢ δὲ θι κατάληξις συνήθως ἀποκόπτεται· ταῦτα δὲ συνημμένα εἶνε·

			ἄορ. α'.	
	2	3	2	3
Ἐνικ.	ε,	ετω.	ον,	ατω.
Δυϊκ.	ετον,	(ετων).	ατον,	(των).
Πληθ.	ετε,	(ετωσαν).	ατε,	(ατωσαν).

Παραδείγματα.

			ἄορ. α'.				
	2	3	2	3			
Ἐνεστ.	λεῖπ	}	ε,	έτω.	ον,	άτω.	
Ἄορ. 6'.	λίπ		ετον,	(έτων).	[λεῖψ]	ατον,	άτων.
Παρακ. 6'.	λελοιπ		ετε,	(έτωσαν).		ατε,	άτωσαν.

ΣΗΜ. Τὸ δυϊκὸν γ' πρόσωπον τῆς προσωπικῆς εἶνε σχεδὸν ἄχρηστον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ὁ ἐνεργ. παρακ. καὶ τῶν τριῶν θεμάτων ἐν τῇ προστ. μονολεκτικῶς εἶνε ἄχρηστος πληρὸν τῶν ἐχόντων τὴν κατάληξιν θι καὶ τινῶν ἄλλων· τοιοῦτοι δὲ εἶνε οἱ ἐξῆς· ἴσθι, δέδιθι, ἔσταθι, τέθναθι-άτω κέκραθι-χθω, τέτλαθι, ἄνωχθι, πέπειθι (οὐχὶ πέποιθι), ἄνωγε γέγωνε. Τῶν δὲ ἄλλων ρημάτων σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ ἐνεστ. τῆς προστ. τοῦ εἰμί· λελοιπῶς ἔστω, κλπ. Τοῦ ἐνεργ. παρακ. τῆς προστ. εὐρήται καὶ γραφή· κεχθήνατε, πεποιθατε, ἀλλ' εἶνε ἀδόκιμος.

§ 243. Τὸ γ' πληθ. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς συνήθως σχηματίζεται ἄττικῶς καὶ ὁμοίοσχημον τῇ γενικῇ πληθυντικῇ τῆς ἰδίας μετοχῆς πληρὸν τοῦ παρακ., τὸ ὅποσον διαφέρει, διότι λήγει εἰς οκτων ἀντὶ στων· οἶον, λειπέτωσαν καὶ λειπόντων, γραφάτωσαν καὶ γραφάντων, λελοιπέτωσαν καὶ λελοιπόντων. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος εἶνε ὁ συνηθέστερος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

§ 244. Ἀπαρέμφατον. Τὸ ἀπαρέμφατον συνδετικὸν μὲν φωνῆεν ἔχει ε πλὴν τοῦ ἄορ. α'. ὅστις ἔχει α, κατὰ ληξιν δὲ εν, συνηρημένην μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογγον εν-ειν, πλὴν τοῦ παρακ. ὅστις ἔχει ραι καὶ τοῦ ἄορ. α'. ὅστις ἔχει ι συνημμένα εν, εραι, αι· οἶον, λείπειν, λειλείπεται, [λεῖψ]αι.

§ 245. Μετοχή. Ἡ μετοχὴ ἔχει πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν ο πλὴν τοῦ α'. ἄορ., ὅστις ἔχει α, χαρακτῆρα δὲ ρτ, τ ἢ δὲ ἐνική ὄνομ. αὐτῆς σχηματίζεται κατὰ τοὺς προσημειωθέντας (§ 154, 8, σημ.) κανόνας· οἶον, (λειποντ)-λείπων-λείπουσα-λείπον, (λελοιποτ)-λελοιπώς-λελοιπυῖα-λελοιπός, (γραψαντ)-γράφας-γράψασα-γράφαν.

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
ἐνεστώς	ω, εις, ει. λείπ ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).	ω, ης, η. λείπ ομεν, ητον, ητον. ομεν, ητε, ωσι(ν).	λείπ ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν). καί όντων.
παρατ.	ον, ες, ε(ν). έλειπ ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.		
παρκ. α.	α, ας, ε(ν). [λέλειψ] αμεν, ατον, ατον. αμεν, ατε, ασι(ν).	ω, ης, η. [λελειψ] ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[λέλειψ] ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν). καί όντων.
π. β.	λέλοιπα α, ας, ε. κτλ. ώς ό ά.	λελοίπω ω, ης, η. κτλ.	λέλοιπε ε, έτω. κτλ.
υπερ. α.	η(ειν), εις, ει(ν). [έλειψ] ειμεν, ειτον, είτην. ειμεν, ειτε, εσαν.		
υπ. β.	έλελοίπη η(ειν), εις, ει(ν). κτλ. ώς ό ά.		
μέλ. α.	ω, εις, ει. λείψ ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).		
μέλ. β.	ω, εις, ει. [λιπ] οὔμεν, είτον, είτον. οὔμεν, ειτε, οὔσι(ν).		
ἀόρ. α.	α, ας, ε(ν). [έλειψ] αμεν, ατον, άτην. αμεν, ατε, αν.	ω, ης, η. [λείψ] ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[λείψ] ον, άτω. άτον, (άτων). ατε, (άτωσαν). καί άντων.
ἀόρ. β.	ον, ες, ε(ν). έλιπ ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.	ω, ης, η. λίπ ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	ε, έτω. λίπ ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν). καί όντων.

ΣΗΜ. Ὁ α'. παρακ. καί υπερσ. καί ἀόρ. καί ό β'. μέλ. τοῦ λείπω (λέλειψα, έλελείψην, έλειψα, λιπώ) εἶνε ἄχρηστοι παρά τοῖς παλαιοῖς ἐτέθησαν δέ πρὸς παράδειγμα ἄλλων εὐχρηστών. Καί ἡ προστακτική τοῦ παρακ. ἐτέθη χάριν τοῦ τύπου (§ 242 σημ.).

τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
λ οἶμι, οἷς, οἶ. λῆιπ οἶμεν, οἶτον, οἶτην. οἶμεν, οἶτε, οἶεν.	λῆιπ εἶν.	ἀρσ. ὦν, ὄντος, θῆλ. λῆιπ οὔσα, οὔσης, οὐδ. ὄν, ὄντος.
λ οἶμι, οἷς, οἶ. [λῆιφ] οἶμεν, οἶτον, οἶτην. οἶμεν, οἶτε, οἶεν.	[λῆιφ] εἶναι.	ἀρσ. ὦς, ὄτος, θῆλ. [λῆιφ] οὔσα, οὔσης, οὐδ. ὄς, ὄτος.
λελοῖπ οἶμι, οἷς, οἶ. κτλ.	λελοῖπ εἶναι.	λελοῖπ ὦς, ὄτος. κτλ.
λ οἶμι, οἷς, οἶ. λεῖψ οἶμεν, (οἶτον), οἶτην. οἶμεν, οἶτε, οἶεν.	λεῖψ εἶν.	ἀρσ. ὦν, ὄντος, θῆλ. λεῖψ οὔσα, οὔσης, οὐδ. ὄν, ὄντος.
οἶμι, οἷς, οἶ. [λιπ] οἶμεν, (οἶτον), οἶτην. οἶμεν, οἶτε, οἶεν.	[λιπ] εἶν.	ἀρσ. ὦν, οὔντος, θῆλ. [λιπ] οὔσα, οὔσης, οὐδ. οὔν, οὔντος.
οἶμι, οἷς, οἶ. [λεῖψ] οἶμεν, (οἶτον), οἶτην. οἶμεν, οἶτε, οἶεν. καὶ αἰολ. λεῖψ εἶας, εἶε, εἶα.	[λεῖψ] αἶ.	ἀρσ. σς, αντος, θῆλ. [λεῖψ] ασα, άσης, οὐδ. αν, αντος.
λιπ οἶμι, οἷς, οἶ. οἶμεν, (οἶτον), οἶτην. οἶμεν, οἶτε, οἶεν.	λιπ εἶν.	ἀρσ. ὦν, ὄντος, θῆλ. λιπ οὔσα, οὔσης, οὐδ. ὄν, ὄντος.

ΣΗΜ. Οὐδὲν ῥῆμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης εὐρίσκειται ἔχον ἐν χρήσει πάντας τοὺς χρόνους. α' καὶ β'.

B'. Μέση και παθητική φωνή.

§ 246. Ἡ μέση καὶ παθητικὴ φωνὴ ἔχει πανταχοῦ τὰ αὐτὰ συνδεδεικτὰ φωνήεντα τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.

§ 247. Ὁ μέσ. καὶ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. δὲν ἔχουσι συνδεδεικτὸν φωνήεν· ὁ δὲ παθ. α'. καὶ β'. ἀόρ. κλίνεται κατὰ τὰ εἰς μὴ καὶ ἐκεῖ γενήσεται λόγος περὶ αὐτοῦ, συγκαταλέγεται ὁμως εἰς τὸν τύπον τῆς παθ. φωνῆς.

§ 248. Ὁ τετελεσμένος (μετ' ὀλίγ.) μέλλων σχηματίζεται διττῶς, μονολεκτικῶς καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παθ. παρακ. καὶ τοῦ μέλ. τοῦ συνδεδεικτοῦ ῥήματος ἔσομαι. Καὶ μονολεκτικῶς μὲν σχηματίζεται, ὅταν ὁ παρακ. ἐπιδέχεται ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, γέγραμμαι-γεγράψομαι· περιφραστικῶς δέ, ὅταν ὁ παρακ. δὲν ἐπιδέχεται ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, ἀπῆλλαγμαὶ-ἀπῆλλαγμένος ἔσομαι· ἀλλ' εὐρίσκεται ἐνίοτε καὶ μονολεκτικῶς ἐσχηματισμένος καὶ ὅταν ὁ παρακ. δὲν ἐπιδέχεται ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, ἐσκέψομαι, ἐρρήψομαι, ἐψέβσομαι, ἤρῃσομαι, εἰρήσομαι, ἠτιμάσομαι, κλπ.

§ 249. Τετελεσμένον μέλ. ἔχει καὶ ἡ ἐνεργ. φωνὴ πάντοτε ὁμως περιφραστικῶς ἐσχηματισμένον διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργ. παρακ. καὶ τοῦ μέλ. τοῦ συνδεδεικτοῦ ῥήματος ἔσομαι· οἶον, γεγραφῶς ἔσομαι, πεπλευκῶς ἔσει, πλὴν τοῦ ἐσθήξω καὶ τεθνήξω, οἵτινες σχηματίζονται πάντοτε μονολεκτικῶς· οἱ δὲ μέσοι ἐσθήξομαι καὶ τεθνήξομαι εἶνε τῶν μεταγενεστέρων⁴. Σημειωτέον δὲ ὅτι τῆς μὲν ἐνεργ. φωνῆς ὁ τετελεσμένος μέλ. ἔχει πάντοτε ἐνεργητικὴν σημασίαν, τῆς δὲ παθητικῆς παθητικὴν.

ΣΗΜ. α'. Ὁ τετελεσμένος μέλ. ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος ἀκολουθεῖ τὸν ἐνεργ. μέλ. καὶ οὐχὶ τὸν παθ. παρακ.· οἶον, δέω-δέδεμαι-δέησω-δεδήσομαι, λύω-λέλυμαι-λύσω-λελύσομαι.

ΣΗΜ. β'. Τὰ ὑγρόληκτα καὶ τὰ εἰς μὴ ῥήματα δὲν ἔχουσι τετελεσμένον μέλ. πλὴν τοῦ μεμίξομαι (μίγνυμι) καὶ ἐστήξω (ἵστημι).

§ 250. Προσωπικὰς καὶ ἀπαρεμφατικὰς καὶ μετοχικὰς καταλήξεις ἡ μέση καὶ παθ. φωνὴ ἔχει ταύτας:

	ἀρκτικοὶ χρόνοι.			παραγ. χρόνοι.		
	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	μαι,	σαι,	ται.	μην,	σο,	το.
Δυϊκ.	(μεθον),	σθον,	σθον.	(μεθον),	σθον,	σθην.
Πληθ.	μεθα,	σθε,	νται.	μεθα,	σθε,	ντο.

⁴ Οἱ παρὰ τοῖς παλαιῶσι ἀπαντώμενοι ἐνίοτε μέσοι, ἐστήξομαι καὶ τεθνήξομαι εἶνε κατὰ Κόντον (λόγ. Ἑρμ.) κακῆ γραφῆ τῶν ἀντιγραφῶν.

Ἡ ὑποτακτ. ἔχει τὰς προσωπ. καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων τῆς ὀριστ., ἡ δὲ εὐκτ. τὰς τῶν παραγομένων αὐτῆς.

ΣΗΜ. Τὸ δυϊκὸν ἀ. πρόσωπον μεθ' ὃν τρεῖς μόνον ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσιν (Ὁμ. Ἰλ. Ψ. 483, Σοφ. Ἠλ. 950 καὶ Φιλοκτ. 1079), διὸ πολλοὶ τῶν νεωτέρων γραμματικῶν παραλείπουσιν αὐτὸ ἐν τῷ τύπῳ.

Προστακτικῆ. Ἀπαρέμφ. Μετοχῆ.

1 2

Ἐνικ.	σο,	σθω.	σθαι.	μενος, (ἀρσ.)
Δυϊκ.	σθον,	σθων.		μένη, (θηλ.)
Πληθ.	σθε,	(σθωσαν) καὶ σθων.		μένον, (οὐδέτ.)

§ 251. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων καὶ τῆς ἐνεργ. καὶ τῆς παθ. φωνῆς διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς τῶν παραγομένων κατὰ τοῦτο, ὅτι τὰ δυϊκὰ γ'. πρόσωπα ἐκείνων μὲν βραχυκαταληκτοῦσι (τον, σθον), τούτων δὲ μακροκαταληκτοῦσι (την, σθην).

ΣΗΜ. Αἱ τοῦ δυϊκοῦ γ'. προσώπου προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν παραγομένων χρόνων την, σθην λαμβάνονται ὑπὸ τῶν ἀρχαιότερων Ἀττικῶν καὶ ἐπὶ β'. προσώπου· αἱ δὲ τον, σθον εἰσήχθησαν εἰς τὴν Ἀττ. γλῶσσαν ὑστερότερα ὑπὸ τῶν γραμματικῶν τῆς Ἀλεξανδρείας (Κόντος).

§ 252. Τὸ σ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως τοῦ ἐνικοῦ β'. προσώπου (σαι, σο) πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχει συνδεδεικτὸν φωνῆεν ἀποβάλλεται· ἐὰν δὲ τὸ συνδεδεικτὸν φωνῆεν εἴη α, ε, η, συναίρειται τὸ μὲν εαι καὶ ηαι εἰς η, τὸ δὲ εο εἰς ου, τὸ δὲ αο εἰς ω.

§ 253. Τὸ εαι οἱ παλαιοὶ Ἀττικοὶ συνήρουν εἰς εἰ καὶ οὕτως εὐρίσκειται συνήθως παρὰ τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσιν· ἐν δὲ τῇ κοινῇ διαλέκτῳ ἔμεινεν ἡ συνκρίσις αὕτη μόνον εἰς τὰ τρία ταῦτα· βούλομαι-βούλει, οἶομαι-οἶει, ὄψομαι-ὄψει· τὸ δὲ βούλη, οἶη εἴη ὑποτακτικὰ. Πάντοτε δὲ εἰς εἰ συναίρουσι τὸ εαι οἱ μέσ. μέλ. τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων καὶ οἱ Ἀττικοὶ καλούμενοι μέλλοντες οἶον, βιλοῦμαι-βαλεῖ, ὁμοῦμαι-ὀμεῖ, τελοῦμαι-τελεῖ, κλπ.

ΣΗΜ. Τινὲς τῶν μεταγενεστέρων καὶ μάλιστα τῶν ἐκκλησιαστικῶν φυλάττουσι τὸ σ λέγοντες ἀκροᾶσαι, ἡκρόασο, καυχᾶσαι, φάγεσαι καὶ πίεσαι· οὕτω, λέγει· καὶ ἡ καθωμιλημένη τιμᾶσαι, ἐτιμᾶσο, λέγεσαι, ἐλέγεσο, ὀνομάζεσαι, ἐγράφεσο, κλπ.

Σχηματισμὸς τῶν ἐγκλίσι. τῆς μέσης καὶ παθ. φωνῆς.
§ 254. Ὀριστικῆ. Συνδεδεικτὰ φωνήεντα καὶ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς ὀριστικῆς συνημμένως εἰσὶ ταῦτα·

τῶν ἀρκτικῶν χρόνων.			τῶν παραγ. χρόνων.		
1	2	3	1	2	3
ομαι,	(εσαι)-(γ)ει,	εται.	ομην,	(εσο)-ου,	ετο.
(ομεθον).	εσθον,	εσθον.	(ομεθον),	εσθον,	εσθην.
ομεθιχ,	εσθε,	ονται.	ομεθα,	εσθε,	οντο.

τοῦ μέσ. ἄορ. α'.

1	2	3
αμην,	(ασσ) ω,	ατο.
(αμεθον),	ασθον,	ασθην.
αμεθα,	ασθε,	αντο.

Παραδείγματα

Ἐνεστ.		λείπ				
Μέσ. μέλ.	α'.	λείψ	}	ομαι,	ει (η),	εσαι.
Μέλ. τετελ.		λελείψ		(όμεθον),	εσθον,	εσθον.
Μέσ. μέλ.	β'.	[λιπέ]		ομεθα,	εσθε,	ονται.
Μέλ. παθ.	α'.	λειφθήσ				
Μέλ. παθ.	β'.	[λιπησ]				
Παρατ.		έλειπ	}	όμεν,	ου,	ετο.
Μέσ. ἄορ.	β'.	έλιπ		(όμεθον),	εσθον,	έσθην.
				όμεθα,	εσθε,	οντο.
Μέσ. ἄορ.	α'.	[έλειψ]	}	όμεν,	ω,	ατο.
				(αμεθον),	ασθον,	άσθην.
				αμεθα,	ασθε,	αντο.

§ 255. Ὁ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. σχηματίζονται, ἀφ' οὐ ἐπι-
 συναφθῶσιν αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις ἀμέσως εἰς τὸ στέλεχος καὶ
 γείνωνσιν αἱ προσημειωθεῖσαι μεταβολαὶ καὶ ἀποβολαὶ (§ 44—51).
 τὸ δὲ γ'. πληθ. προσ. τῶν ἀφωνολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων
 διὰ τὴν κκοφωνίαν τὴν προερχομένην ἐκ τῆς συμπτώσεως πολλῶν
 συμφώνων περιφράζεται διὰ τῆς ἰδίας πληθ. μετοχῆς καὶ τοῦ γ'.
 πληθ. προσ. τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος οἶον, παρακ. *λελειμμένοι-αι-α*
εἰσι, ὑπερσ. *λελειμμένοι-αι-α ἦσαν*. ὡσαύτως καὶ τῶν φωνηεντο-
 λήκτων τῶν προσλαμβανόντων ἐν τῷ πληθ. παρακ. σ' οἶον, *τετέλω-*
τετέλωμαι, *τετέλωμένοι-αι-α* εἰσίν.

ΣΗΜ. Οἱ Ἴωνες ἐν τῷ γ'. πληθ. προσώπῳ τοῦ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ.
 ἀντὶ τῶν καταλήξεων νται, ντο εἶχον τὰς καταλήξεις αται, ατο δασ-
 νοντες μὲν τοὺς πρὸ αὐτῶν χειροφώνους καὶ οὐρανικοφώνους χαρακτῆρας,
 φυλάττοντες δὲ τοὺς ὀδοντοφώνους καὶ ὑγρούς· οἶον τάσσω (ταγ)-τέταγ-
 μαι, τετάχεται, ἐτετάχαστο, βλέπω-βεβλέφαται, -έβεβλέ-
 φατο, φθείρω,-έφθάραι, -έφθάραστο, κλπ. Ὁ Ἰωνικὸς οὗτος σχη-
 ματισμὸς σπανιώτατα ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς.

Παραδείγματα

Παρακειμένον

Ἔνικ. (τέτριβμαι) τέτριβμαι, (τέτριβσαι)-ψαι, (βται)-πται.
 Δυσικ. (τετριβμεθον-μμεθον), (βθον-βθον)-φθον, (βθον-βθον)-φθον.
 Πληθ. (τετριβμεθα)-μμεθα, (βσθε-βθε)-φθε, (βνται)-(φαται)καὶ
 τετριμμένοι-αι-α εἰσί(ν).

Ἐπερυντελικου

Ἔνικ. (ἐπεπλέκμην)-γμην, (κσο)-ξο, κτο.
 Δυσικ. (ἐπεπλέκμεθον-γμεθον), (κσθον)-χθον, (κσθην)-χθην.
 Πληθ. (ἐπεπλέκμεθα)-γμεθα, (κσθε)-χθε, (κντο)-(χατο) καὶ
 πεπλεγμένοι-αι-α ἦσαν.

Παρακειμένον

Ἔνικ. (ἤρειδμαι)-σμαι, (δσαι)-σαι, (δται)-σται.
 Δυσικ. (ἤρείδμεθον-σμεθον), (δσθον-δθον)-σθον, (δσθον-δθον)-σθον.
 Πληθ. (ἤρείδμεθα)-σμεθα, (δσθε-δθε)-σθε, (δνται)-(δαται)καὶ
 ἤρεισμένοι-αι-α εἰσί(ν).

Ἐπερυντελικου

Ἔνικ. (ἠνύτμην)-σμην, (τσο)-σο, (ττο)στο.
 Δυσικ. (ἠνύτμεθον-σμεθον), (τσθον-θθον)-σθον, (τσθην-θθην)-σθην.
 Πληθ. (ἠνύτμεθα)-σμεθα, (τσθε-τθε)-σθε, (τντο-ττατο) καὶ
 ἠνυσμένοι-αι-α ἦσαν.

Παρακειμένον

Ἔνικ. ἔψαλμαι, λσαι, λται.
 Δυσικ. (ἐψάλμεθον), (λσθον)-λθον, (λσθον)λθον.
 Πληθ. ἐψάλμεθα, (λσθε)-λθε, (λνται) (λαται)
 καὶ ἐψαλμένοι-αι-α εἰσί(ν).

Ἐπερυντελικου

	1	2	3
Ἔνικ.	(ἐμεμολύνμην)-σμην καὶ μμην,	νσο,	ντο.
Δυσικ.	(ἐμεμολύνμεθον-σμεθον καὶ μμεθον)	(νσθον)-θθον,	(νσθην)-νθην.
Πληθ.	(ἐμεμολύνμεθα)-σμεθα καὶ μμεθα,	(νσθε)-νθε,	(νντο)-(νατο) καὶ μεμολυσμένοι-αι-α ἦσαν.

ΣΗΜ. Ὅταν πρὸ τοῦ μ συμπέσωσι μ μ ἢ γ γ ἀποβάλλεται τὸ ἐν αὐτῶν οἶον, κἀμπτω-κἐκαμμμαι-κἐκαμμμαι, φθέγγομαι-ἐφθεγγμαι-ἐφθεγγμαι.

§ 256. Ὑποτακτικῆ. Συνδεδετικά φωνήεντα καὶ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς ὑποτακτικῆς συνημμένως εἶνε ταῦτα:

	1	2	3
Ἐνικ.	ωμαι,	(ῆσαι)-ῆ,	ῆται.
Δυσκ.	(ωμεθον),	ῆσθον,	ῆσθον.
Πληθ.	ωμεθα,	ῆσθε,	ῶνται.

Παραδείγματα

Ἐνεστ.	λείπ	}	ωμαι,	ῆ,	ῆται.
Μέσ. ἄορ. α'.	[λείψ]		(ωμεθον),	ῆσθον,	ῆσθον.
Μέσ. ἄορ. β'.	λιπ		ωμεθα,	ῆσθε,	ῶνται.

§ 257. Εὐκτικῆ. Συνδεδετικά φωνήεντα καὶ ἐγγλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς εὐκτικῆς συνημμένως εἶνε ταῦτα:

			Μέσ. ἄορ. α'.		
1	2	3	1	2	3
Ἐνικ. οἰμην,	(οἰσο)-οιο,	οἰτο.	αιμην,	(αισο)-αιο,	αιο.
Δυσκ. (οἰμεσθον),	(οἰσθον),	οἰσθην.	(αιμεθον),	(αισθον),	αισθην.
Πληθ. οἰμεθα,	οἰσθε,	οἰντο.	αιμεθα,	αισθε,	αιντο.

Παραδείγματα

Ἐνεστ.	λειπ	}	1	2	3
Μέσ. μέλ. α'.	λειψ		οἰμην,	οἰο,	οἰτο.
Μετ' ὄλ. μέλ.	λελειψ		(οἰμεθον)	(οἰσθον),	οἰσθην.
Μέσ. μέλ. β'.	[λιπε]		οἰμεθα,	οἰσθε,	οἰντο.
Μέσ. ἄορ. β'.	λιπ				
Μέλ. παθ. α'.	λειφθησ				
Μέλ. παθ. β'.	[λιπησ]				

Μέσ. ἄορ. α'.	[λειψ]	}	1	2	3
			αιμην,	αιο,	αιτο.
			(αιμεθον),	(αισθον),	αισθην.
			αιμεθα,	αισθε,	αιντο.

§ 258. Προστακτική. Συνδεδεικτὰ φωνήεντα καὶ πρωτοπικὰ καταλήξεις τῆς προστακτικῆς συνημμένως εἶνε ταῦτα.

	Μέσ. ἀόρ. α'.			
	2	3	2	3
Ἐνικ.	(εσο)-ου,	εσθω.	αι,	ασθω.
Δυϊκ.	εσθον,	εσθων.	ασθον,	ασθων.
Πληθ.	εσθε,	(εσθωσαν)	ασθε,	(ασθωσαν)
		καὶ εσθων.		καὶ ασθων.

ΣΗΜ. α'. Τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ μέσου ἀόρ. α'. τῆς προστακτικῆς συνδεδεικτὸν φωνῆεν ἔχει πανταχοῦ α καὶ πρωτοπ. κατάληξιν ἐν τῷ ἐνικῷ β'. προσώπῳ ε, συνημμένως αι.

ΣΗΜ. β'. Τὰ τρίτα πληθ. πρόσωπα τῆς προστακτικῆς συνημμένως συγχόπτονται καὶ γίνονται ὁμόφωνα τοῖς δυϊκοῖς τρίτοις· οἷον, λ ει π ε σ θ ω σ α ν καὶ λ ει π ε σ θ ω ν.

Παραδείγματα.

Ἐνεστ.	λείπ	}	ου,	έσθω.
			εσθον	έσθων.
Μέσ. ἀόρ. β'.	λιπ	}	εσθε,	(έσθωσαν) καὶ έσθων.
Μέσ. ἀόρ. α'.	[λειψ]	}	αι,	άσθω.
			ασθον,	άσθω.
			ασθε,	(άσθωσαν) καὶ άσθων.

'Απαρέμφατον'. Τὸ ἀπαρέμφατον συνδεδεικτὸν φωνῆεν ἔχει ε πλὴν τοῦ μέσου ἀόρ. α', ὅστις ἔχει α, κατάληξιν δὲ σθαι, συνημμένως εσθαι, ασθαι.

Παραδείγματα

Ἐνεστ.		λείπ	}		
Μέσ. μέλ. α'.		λειψ			
Μετ' ὄλ. μέλ.		λελειψ			
Μέσ. μέλ. β'.		[λιπέ]		}	εσθαι.
Μέσ. ἀόρ. β'.		λιπ			
Μέλ. παθ. α'.		λειφθήσ			
Μέλ. παθ. β'.		[λιπήσ]			
Μέσ. ἀόρ. α'.		[λειψ] ασθαι.			

Μετοχή. Ἡ μετοχὴ συνδετικὸν φωνῆεν ἔχει θ πλὴν τοῦ μέσ. ἄορ. α', ὅστις ἔχει α, κατάληξιν δὲ μενος, μενη, μενον, συνημμένως ομενος-ομενη-ομενον, αμενος-αμενη-αμενον.

Παραδείγματα

Ἐνεστ.			λειπ	}	
Μέσ.	μέλ.	α'.	λειψ		όμενος,
Μετ'	ὄλ.	μέλ.	λελειψ		ομένη,
Μέσ.	μέλ.	β'.	[λιπε]		όμενον.
Μέσ.	ἄορ.	β'.	[λιπ]		
Μέλ.	παθ.	α'.	λειφθησ		
Μέλ.	παθ.	β'.	[λιπησ]		
Μέσ.	ἄορ.	α'.	[λειψ] αμενος-η-ον.		

§ 259. Ὁ παθ. παρακ. ἐν μὲν τῇ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος, ἐν δὲ τῇ προστ. καὶ ἀπαρεμφ. καὶ μετοχῇ μονολεκτικῶς, ὡς καὶ ἐν τῇ ὀριστ. διὰ μεταβολῆς καὶ ἀποβολῆς τῶν συμφώνων οἶον,

		<i>Ἵποτακτ.</i>			<i>Εὐκτική.</i>		
		1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	λελειμμένος-η-ον	ῶ,	ῆς,	ῆ.	εἶην,	εἶης,	εἶη.
Δυσκ.	λελειμμένω-α-ω	ῶμεν,	ῆτον,	ῆτον.	εἶημεν,	εἶητον,	εἶήτην.
Πληθ.	λελειμμένοι-αι-α	ῶμεν,	ῆτε,	ῶσι(ν).	εἶημεν,	εἶητε,	εἶεν.

Προστακτ.

Ἐνικ.	(λέλειπσο)-ψο,	(λελείπσθω-πθω)-φθω.
Δυσκ.	(λέλειπσθον-πθον)-φθον,	(λελείπσθων-πθων)φθων.
Πληθ.	(λέλειπσθε-πθε)-φθε,	(λελείπσθωσαν-πθωσαν)-(φθωσαν) καὶ φθων.

Ἀπαρέμφ.

(λελεῖπθε-πθαί)-φθαί.

Μετοχή.

(λελειπμένος)-μμένος, (πμένη)-μμένη, (πμένος)-μμένος.

Καὶ τῶν συνηρημένων ῥημάτων ὁ παθ. παρακ. ἐν τῇ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. σχηματίζεται περιφραστικῶς ὡς καὶ τῶν βαρυτόνων οἶον,

		<i>Ἵποτακτ.</i>			<i>Εὐκτική.</i>		
		1	2	3	1	2	3
	τετιμημένος-η-ον	ῶ,	ῆς,	ῆ.	εἶην,	εἶης,	εἶη.
	πεπειμημένω-α-ω	ῶμεν,	ῆτον,	ῆτον.	εἶημεν,	εἶητον,	εἶήτην.
	δεδθλωμένοι-αι-α,	ῶμεν,	ῆτε,	ῶσι.	εἶημεν,	εἶητε,	εἶεν.

Ὁ κέκτημαι ὁμῶς καὶ μέμνημαι σχηματίζονται μονολεκτικῶς, ὡσαύτως καὶ ὁ κέκ.λημαι καὶ βέβ.λημαι, ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ εὐκτ. οἶον,

Ἰποτακτ.

Εὐκτική.

Ἐνικ. κεκτώμαι- ῆ, -ῆται. κεκτήμην, ῆο, ῆτο.
 Δυϊκ. (κεκτώμεθον), ῆσθον, ῆσθον. (κεκτῆμεθον) ῆσθον ῆσθην.
 Πληθ. κεκτώμεθα, ῆσθε, ὦνται. κεκτῆμεθα, ῆσθε, ῆντο καὶ
 κεκτῶμην, ῶο, ῶτο ὡς συναιρούμενον ἐκ τοῦ κεκταοίμην-ῶμην.

ΣΗΜ. α'. Καὶ ὁ παθ. παρακ. τῆς προστ. (πλὴν τῶν ἐχόντων σημασίαν ἐνεστώτος) σπανίως ἀπαντᾷ.

ΣΗΜ. β'. γεν. Τὰ συνδετικὰ φωνήεντα καὶ αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις καὶ οἱ χρονικοὶ χαρακτῆρες (ἴσου ὑπάρχουσι) συναπτόμενα ἀποτελοῦσι τὰς ἐξῆς χρονικὰς καταλήξεις τοῦ α'. ἐνικοῦ προσώπου τῆς ὀριστ. ἐγκλ.

Ἐνεργ. φωνή	μέση	παθητ.
Ἐνεστ. ω	ομαι	ομαι
Παρατ. ον	ομην	ομην
Παρακ. ᾶ	μαι	μαι
Ἰπερο. ειν	μην	μην
Μελ. α'. σω	σομαι	θήσομαι
Μελ. β'. (εω)-ῶ	(εομαι)-οιμου	θησομαι
Ἄδρ. α'. σᾶ	σαμην	θην
Ἄδρ. β'. ον	ομην	ην.

ΛΒ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ
ένεστ.	ομαι, ει (η), εται. λείπ (όμεθον), εσθον, εσθον. όμεθα, εσθε. ονται.	λείπωμαι, η, ηται. (όμεθον) ησθον, ησθον. όμεθα, ησθε, ωνται.	οίμην, λείπ (όμεθον), οίμεθα,
παρατ.	όμεν, ου, ετο. ἐλείπ (όμεθον), (εσθον), ἐσθην. όμεθα, εσθε, οντο.		
μέλ. δ.	λείφθησ ομαι, ει (η), εται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		λείφθησ οίμην, κτλ. ὡς
μ. β.	[λιπήσ] ομαι, ει (η), εται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		[λιπησ] οίμην, κτλ. ὡς
μ. μ. δ.	λείψ ομαι, ει (η), εται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		λείψ οίμην, κτλ. ὡς
μ. λ. μ.	λελείψ ομαι, ει (η), εται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		λελειψ οίμην, κτλ. ὡς
μ. μ. β.	οῦμαι, εἰ (ῆ), εἶται. [λιπ] (οῦμεθον, εἶσθον, εἶσθον. οῦμεθα, εἶσθε, οὔνται.		οίμην, [λιπ] (όμεθον), οίμεθα,
μ. α. δ.	άμην, ω, ατο. [ἐλείψ] (άμεθον) (ασθον), άσθην. άμεθα, ασθε, αντο.	[λείψ] ωμαι, η, ηται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.	αίμην, [λειψ] (άμεθον), αίμεθα,
μ. α. β.	ἐλίπ ὀμην, ου, ετο. κτλ. ὡς ὁ παρατ.	λίπ ωμαι, η, ηται. κτλ. ὡς ἐνεστ.	λίπ οίμην, κτλ. ὡς
ἀόρ. α.	θην, θης, θη. ἐλείφ θημεν, (θητον), θήτην. θημεν, θητε, θησαν.	λείφ θῶ, θῆς, θῆ. θῶμεν, θῆτον, θῆτον. θῶμεν, θῆτε, θῶσι(ν).	θείην, λείφ θείημεν, θείημεν,
ἀόρ. β.	[ἐλίπ] ην, ης, η. κτλ. ὡς ὁ α.	[λιπ] ῶ, ῆς, ῆ. κτλ. ὡς ὁ α.	[λιπ] εἶην, κτλ. ὡς ὁ α.
παρακ.	μμαι, ψαι, πται. λέλει (μμεθον) φθον, φθον. μμεθα, φθε, (φαται) καὶ λελειμμένοι, -αι-α εἰσί(ν).	λελειμ μένος, ῶ, ῆς, ῆ. λελειμ μένω, ῶμεν, ῆτον, ῆτον.	μένος, λελειμ μένω, μένοι,
ὑπερσ.	μμην, ψα, πτω. ἐλελεί (μμεθον), (φθον), φθην. μμεθα, φθε, (φατο) καὶ λελειμμέν οι-αι-α ῆσαν.	λελειμ μένοι, ῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν)	

ΣΗΜ. Ὁ παθ. καὶ μέσ. μέλ. β' καὶ ὁ παθ. ἀόρ. β' καὶ ὁ μέσ. ἀόρ. α' τοῦ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
οιο, οίτο. (οίσθον), οίσθην. οίσθε, οίντο.	ου, έσθω. λείπ εσθον, έσθων, εσθε, (έσθωσαν) καὶ έσθων.	λείπ εσθαι	Εν. οιόμενος, λοιπομένη, όμενος.
οιο, οίτο. ό ένεστώς		λειφθήσ εσθαι.	όμενος, λειφθησομένη, όμενος.
οιο, οίτο. ό ένεστώς		λιπήσ εσθαι.	λιπησοόμενος, κτλ.
οιο, οίτο. ό ένεστώς		λείψ εσθαι.	λειψόμενος, κτλ.
οιο, οίτο. ό ένεστώς		λελείψ εσθαι.	λελειψόμενος, κτλ.
οίο, οίτο. (οίσθον), οίσθην. οίσθε, οίντο.		[λιπ] είσθαι.	ούμενος, [λιπ] ουμένη, ούμενος.
αίο, αίτο. (αισθον), αίσθην. αίσθε, αίντο.	αι, άσθω, [λείψ] ασθον, άσθων. ασθε, (άσθωσαν) καὶ άσθων.	[λείψ] ασθαι.	άμενος, [λείψ] αμένη, άμενος.
οιο, οίτο. ό ένεστώς	λιπ οὔ, έσθω, κτλ. ώς ό ένεστώς	λιπ έσθαι.	λιπόμενος, κτλ.
θεις, θείη. (θειήτον), θειήτην. θείητε, θειήσαν.	θητι, θήτω. λείφθητον, θήτων. θητε, (θήτωσαν) καὶ θέντων.	λειφ θῆναι.	θείς, λειφ θαΐσα, θέν.
είης, είη.	[λίπ] ηθι, ήτω. κλπ. ώς ό α΄.	[λιπ] ῆναι.	είς, [λιπ] είσα, έν.
είην, είης, είη. είημεν, (είητον), είήτην. είημεν, είητε, είήσαν.	ψο, φθω. λέλει φθον, φθων. φθε, (φθωσαν) καὶ φθων.	λελει φθαι.	μένος, λελειμ μένη, μένον.

λείπομαι, ένε ένασται, έτέθησαν δὲ πρὸς παράδειγμα άλλων εὐλαγῶν.
ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Περισπώμενα ἢ συννηρημένα ῥήματα.

§ 260. Τὰ περισπώμενα ἢ συννηρημένα ῥήματα ἔχουσι χαρακτηῆρα α, ε, ο, διὸ τρεῖς εἶνε αἱ συζυγίαι τούτων· αο, εω, οω· συναιροῦνται δὲ μόνον ἐν τῷ ἔνεστ. καὶ παρατ., διότι εἰς αὐτοὺς μόνον οἱ χαρακτηῆρες α, ε, ο ἀπαντῶσι φωνῆεν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους ἀπαντῶσι σύμφωνον.

ΣΗΜ. Τὸ κᾶ'ω (καίω) καὶ κλᾶ'ω (κλαίω) δὲν συναιροῦνται· τὸ δὲ λ ούω ἐκχρούει ἀτιτικῶς τὰ βραχέα φωνήεντα· οἶον, ἔλ ο υ ε-ἔλ ο υ, λ ο ύ ο μ α ι-λ ο ύ μ α ι, κλπ.

§ 261. Τὰ συνδεδεικτὰ φωνήεντα, μεθ' ὧν συμπίπτουσι καὶ συναιροῦνται οἱ χαρακτηῆρες α, ε, ο, εἶνε τὰ δύο βραχέα, ε, ο, τὰ δύο μακρὰ η, ω, καὶ αἱ δίφθογγοι οι, ου, ει, η· συναιροῦνται δὲ οὕτω· α'. Τὸ α μετὰ τοῦ ε, η, ει, η εἰς ᾱ, καὶ ᾶ, μετὰ δὲ τοῦ ο, ω, οι εἰς ω καὶ ῶ· οἶον, τιμαε-τιμᾶ, τιμᾶητε-τιμᾶτε, τιμᾶεις-τιμᾶς, τιμᾶη-τιμᾶ, τιμᾶομεν-τιμᾶομεν, τιμᾶομεν-τιμᾶομεν, τιμᾶοιμεν-τιμᾶοιμεν, τιμᾶοσι-τιμᾶσι.

ΣΗΜ. Τὸ ζάω, πεινάω, διψάω, χράω, χράομαι, κνάω, σμάω-ψάω συναιροῦσι τὸ α μετὰ τοῦ ε, η, ει, η εἰς η καὶ η· οἶον, ζάε-ζῆ, ζάητ-ε-ζῆτε, ζάεις-ζῆς, ζάη-ζῆ, ζάεν-ζῆν. Τὸ δὲ χράεις-χράεις-χράεσθαι-χράεσθαι ἐπὶ τοῦ χρησιμοδοτεῖν εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

β'. Τὸ ε μετὰ τοῦ ε εἰς ει, μετὰ δὲ τοῦ ο εἰς ου, πρὸ δὲ τῶν μακρῶν φωνηέντων καὶ διφθόγγων ἀποβάλλεται· οἶον, ποίεε-ποιεῖ, ποίεομεν-ποιεῖμεν, ποιήητε-ποιήητε, ποιέωμεν-ποιέωμεν, ποιέει-ποιεῖ, ποιέοιμεν-ποιεῖμεν, ποιέουσι-ποιεῖσι.

ΣΗΜ. Τὰ ἔχοντα στέλεχος μονοσύλλαβον συναιροῦσι τὸν χαρακτηῆρα ε ὅπου οὗτος ἀπαντᾷ ε ἢ ει· οἶον, πλέω-πλέεις-πλείεις-πλείει-πλείει, πλέομεν-πλέετε-πλείετε, πλέουσι. Τὸ δὲ ω ὅμως (δένω, δεσμεύω), ὅταν μάλιστα εἶνε σύνθετον, συναίρει τὸ ε καὶ μετὰ τοῦ ο καὶ ω· οἶον, δέον-δοῦν, τῷ δέοντι-δοῦντι, διαδέομαι.-διαδοῦμαι, ἀναδέων-ἀναδῶν. Τὸ δὲ δεῖν ἐν τῇ φράσει μικροῦ δεῖν εἶνε ἀπαρέμφατον καὶ οὐχὶ μετοχή.

γ'. Τὸ ο μετὰ τοῦ ε καὶ ο εἰς ου, μετὰ δὲ τοῦ η καὶ ω εἰς ω, μετὰ δὲ τοῦ ει καὶ η εἰς οι, πρὸ δὲ τοῦ οι καὶ ου ἀποβάλλεται· οἶον, δηλοε-δηλον, δηλόομεν-δηλοῖμεν, δηλόητε-δηλώτε, δηλόομεν-δηλώμεν, δηλόεις-δηλοῖς, δηλόη-δηλοῖ, δηλόοιμι-δηλοῖμι, δηλόουσι-δηλοῖσι.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ριγῶω συναίρειται πολλάκις εἰς ω καὶ ω ἀντὶ εἰς οι καὶ ου· οἶον, εὐκτ. ριγῶη, ἀπαρέμφ. ριγῶν, μετοχὴ ριγῶντι ἀντὶ ριγῶη, ριγῶν ριγῶντι. Τὸ δὲ ἰδρῶω πάσχει τὴν τοιαύτην συναίρεισιν μόνον παρὰ τοῖς Ἰωσιν· οἶον, ἰδρῶσα, ἰδρῶη, ἀντὶ ἰδρῶσα, ἰδρῶη.

¹ Ἀλλὰ καὶ, ὑποτακ. ριγοῖ (Πλάτ. Φαίδ. 87) ἀπαρέμφ. ριγοῦν (Πλάτ. Πολ. δ. 440).

ΣΗΜ. β'. Αἱ δίφθογγοι, ε, ι, η, ον δὲν ἐμποδίζουσι τὴν συναίρεσιν, ἀλλὰ μετὰ τὴν κανονικὴν συναίρεσιν τὸ ι αὐτῶν ὑπογράφεται ὑπὸ τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν, α, η, ω, οἶον, τιμάεις-τιμᾶς, τιμάη-τιμᾶ, ζάεις-ζῆς, ζάη-ζῆ, τιμάοιμι-τιμῶμι.

ΣΗΜ. γ'. Οἱ ἀσυναίρετοι τύποι δὲν ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικῶς.

§ 262. Ἡ εὐκτική τοῦ ἐνεργ. ἐνεστώτος ἔχει καὶ τὰς ἐξῆς καταλήξεις: ηρ, ης, η' δυῖκ. ημερ, ητορ, ἦτηρ· πληθ. ημερ, ητε, ησαρ, αἵτινες ἐπισυνάπτονται εἰς τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ι αὐτῆς· οἶον, (τιμαοῖην)-τιμῶην, τιμῶης, τιμῶη· ποιοῖην, ποιοῖης, ποιοῖη· δηλοῖην, δηλοῖης, δηλοῖη. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος λέγεται Ἀττικὸς, ὅστις εἰς μὲν τὰ ἐνικὰ τῆς μὲν β' καὶ γ' συζυγίας εἶνε συνηθέστερος τοῦ κοινοῦ, τῆς δὲ α'. εἶνε σχεδὸν ὁ μόνος εὐχρηστος· εἰς δὲ τὰ δυϊκὰ καὶ πληθ. εἶνε σπάνιος, ἐν δὲ τῷ γ' πληθ. προσώπῳ εἶνε σχεδὸν ἄχρηστος.

§ 263. Τὸν Ἀττικὸν σχηματισμὸν ἔχουσι καὶ οἱ β'. μέλ. καὶ μάλιστα τῶν ὑγρολήκτων ὡς συνηρημένοι καὶ αὐτοί· οἶον, φαοῖην, ἐροῖην, ἀγγελοῖην, ἔτι δὲ καὶ τινες ἀφωλόγητοι παρακείμενοι· οἶον, πεφευροῖην, πεποιθοῖην, ἐληλυθοῖην, ἔτι δὲ καὶ ὁ β' ἐνεργ. ἀόρ. τοῦ ἔχω, ὅταν εἶνε ἀπλοῦς· οἶον, σχοῖην· ἐν συνθέσει ὅμως πάντοτε παράσχοιμι λέγεται.

§ 264. Τὸ ἀπαρέμφ. τοῦ ἐνεστ. τῶν συνηρημένων ῥημάτων συνδετικὸν φωνῆεν δὲν ἔχει καὶ συναίρει τὰ χαρακτηριστικὰ φωνήεντα (α, ε, ο) μετὰ τῆς καταλήξεως εν, τὸ μὲν αεν εἰς ᾠν, τὸ δὲ εεν εἰς ειρ, τὸ δὲ οεν εἰς ουν· οἶον τιμάεν-ᾠν, ποιέεν-εῖν, δηλόεν-οῦν· διὸ δὲν ὑπογράφεται τὸ ἀπαρέμφατον τῆς α'. συζυγίας τῶν περισωμένων ῥημάτων· οἶον, τιμᾶν καὶ οὐχὶ τιμᾶν.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς α'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΥΚΤΗ	
Ἔνες.	έν. τιμ ἄω -ῶ, ἀεὶς -ᾶς, ἀεὶ -ᾶ.	τιμ ἄω -ῶ, ἀής -ᾶς, ἀή -ᾶ.	τιμ ἀοίμι -(ῶμι), ἀοίς -(ῶς), ἀοί -(ῶ).		
δυσκ.	τιμ ἀόμεν -ῶμεν, ἀέτον -ᾶτον, ἀέτον -ᾶτον.	ἀώμεν -ῶμεν, ἀήτον -ᾶτον, ἀήτον -ᾶτον.	ἀοίμεν -ῶμεν, ἀοίτον -ῶτον, ἀοίτην -ῶτην.		
πληθ.	τιμ ἀόμεν -ῶμεν, ἀέτε -ᾶτε, ἀοῦσι -ῶσι.	ἀώμεν -ῶμεν, ἀήτε -ᾶτε, ἀώσι -ῶσι.	ἀοίμεν -ῶμεν, ἀοίτε -ῶτε, ἀοίεν -ῶεν.		
Παρατ.	ένικ. ἐτίμ αον-ων, δυσκ. ἐτίμ ἀόμεν-ῶμεν, πληθ. ἐτίμ ἀόμεν-ῶμεν,	αεζ-αζ, ἀέτον-ᾶτον, ἀέτε-ᾶτε,	αε-α. ἀέτην-ᾶτην. αον-ων.		

Μέλ. τιμῆ σω, σεῖς, σε.	τιμῆ σω, σῆς, σῆ.	τιμῆ σοίμι,
Ἄορ. ἐτίμη σα, σας, σε.	τετιμῆ κω, κῆς, κῆ.	τιμῆ σοίμαι,
Παρ. τετίμη κα, και, κε.		τετιμῆ σοίμαι,
Ἦπερ. ἐτετιμῆ κη(εἰν), εἰς, εἰ(ν).		τετιμῆ σοίμαι,

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς α' συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΥΚΤΗ	
Ἔνες.	έν. τιμ ἀομαι -ῶμαι, ἀεὶ -ᾶ, ἀεταὶ -ᾶται.	τιμ ἀώμαι -ῶμαι, ἀή -ᾶ, ἀηται -ᾶται.	τιμ ἀοίμην ἀοίω ἀοίτω		
δυσκ.	τιμ (ἀόμεθον -ῶμεθον), ἀέσθον -ᾶσθον, ἀέσθον -ᾶσθον.	(ἀώμεθον -ῶμεθον), ἀήσθον -ᾶσθον, ἀήσθον -ᾶσθον.	(ἀοίμεθον ἀοίσθον ἀοίσθην		
πληθ.	τιμ. ἀόμεθα -ῶμεθα, ἀέσθε -ᾶσθε, ἀόνται -ῶνται.	ἀώμεθα -ῶμεθα, ἀήσθε -ᾶσθε, ἀώνται -ῶνται.	ἀοίμεθα ἀοίσθε ἀοίντω.		
Παρατ.	ένικ. ἐτίμ ἀοίμην-ῶμην, δυσκ. (ἀόμεθον-ῶμεθον), πληθ. ἀόμεθα-ῶμεθα,	ἀου-ῶ, (ἀέσθον-ᾶσθον), ἀέσθε-ᾶσθε,	ἀέτω-ᾶτω. ἀέσθην-ᾶσθην. ἀόντο-ῶντο.		

Μέλ. παθ. τιμηθή σομαι, θήσεται. (ῆ), θήσεται.	τιμη θῶ, θῆς, θῆ.	τιμη θησοίμην,
Μ. μ. τιμησομαι, σεῖ(ῆ), σεταί.	τιμη θῶ, θῆς, θῆ.	τιμη σοίμοιν,
Μ. όλ. μελ. τετιμησομαι, σεί(ῆ), σεταί.	τιμη θῶ, θῆς, θῆ.	τετιμη σοίμην,
Ἄορ. παθ. ἐτίμη θην, θης, θη.	τιμη θῶ, θῆς, θῆ.	τιμη θείμην,
Μέσ. ἄορ. α'. ἐτιμησάμην, σω, σατο.	τιμη θῶ, θῆς, θῆ.	τιμη θείμην.
Παρακ. τετίμη μαι, σαι, ται.	(ῶρ. § 255)	(ῶρα § 256)
Ἦπερ. ἐτετιμη μην, σο, το.		

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤ.	ΜΕΤΟΧΗ
καὶ ἄπειρος τιμῶν, τιμῶς, τιμῶη, (τιμῶημεν), (τιμῶητον), (τιμῶητην), (ῶημεν), (ῶητε),	τίμ αε -α ἀέτω -άτω. τιμ ἀετον -ἄτον, ἀέτων -άτων. ἀετε -ἄτε, τιμ(ἀέτωσαν -άτωσαν) καὶ -ώντων.	τιμ ἀεν-ἄν.	άων -ῶν, τιμ άουσα -ῶσα, ήον -ῶν.

σοις, σοι. σαις,σαι. χοις, κοι.	τίμη σου, σάτω. τετίμη κε, κέτω.	τιμή σειν. τιμήσαι. τετιμη κέναι.	τιμή σων. τιμήσας. τετιμη κώς.
---------------------------------------	-------------------------------------	---	--------------------------------------

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤ.	ΜΕΤΟΧΗ
-ῶμην, -ῶο, -ῶτο. -ῶμεθον), -ῶσθον), -ῶσθην. -ῶμεθα, -ῶσθε, -ῶντο.	τιμ άου -ῶ, ἀέσθω -άσθω. τιμ άεσθον -ἄσθον, ἀέσθων -άσθων. ἀέσθε -ἄσθε, (ἀέσθωσαν -άσθωσαν), καὶ -άσθων.	τιμἄεσθαι-ἄσθαι.	τιμ άόμενος -ῶμενος, τιμ άομένη -ῶμένη, τιμ άόμενον -ῶμενον.

θήσοιο, θήσοιτο. σοιο, σοιτο. σοιο, σοιτο. θείης, θεΐη. σαιο, σαιτο.	τιμήθητι, θήτω. ήμησαι, άσθω. ετίμησο, σθω.	τιμη θήσεσθαι. τιμήσεσθαι. τετιμήσεσθαι. τιμη θήναι. τιμήσεσθαι. τετιμήσθαι.	τιμη θησόμενος. τιμη σόμενος. τετιμη σόμενος. τιμη θείς. τιμησόμενος. τετιμη μένος.
--	---	---	--

Τύπος τῆς ενεργητικῆς φωνῆς τῆς β'. συζυγίας

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΗ
Ἔνεστ. ἐν.	ποι εἶω -ῶ, εἶεις -εῖς, ἔει -εἶ.	ποι εἶω -ῶ, ἐήης -ῆς, ἐήη -ῆη.	ποι εἶομαι -οἶμαι, εἶοις -οἶς, εἶοι -οἶ.
δουκ.	ποι εἶομεν -οἶμεν, εἶετον -εἴτον, εἶετον -εἴτον.	ποι εἶομεν -οἶμεν, ἐήητον -ῆητον, ἐήητον -ῆητον.	ποι εἶομεν -οἶμεν, εἶοιτον -οἴτον, εἶοίτην -οἴτην.
πληθ.	ποι εἶομεν -οἶμεν, εἶετε -εἴτε, εἶουσι -οἴσι(ν).	ποι εἶομεν -οἶμεν, ἐήητε -ῆητε, ἐώσι -ῶσι(ν).	ποι εἶομεν -οἶμεν, εἶοιτε -οἴτε, εἶοιεν -οἴεν.
Παρατ.	ἐνικ. ἐποί εον-ουν, δουκ. ἐποί εομεν-οἶμεν, πληθ. ἐποί εομεν-οἶμεν,	εες-εις, ἐετον-εἴτον, ἐετε-εἴτε,	εε-ει. εήτην-εἴτην. εον-ουν.
Μέλ.	ποιήσω, σεις, σαι.		ποιή
Ἄορ.	ἐποίησα, σας, σε(ν).	ποιή σω, σης, ση.	σοίμαι, σαιμαι,
Παρακ.	πεποίηκα, κας, κε(ν).	πεποιή κω, κης, κη.	πεποιή
Ἰπερσ.	ἐπεποίηκα(ειν), εις, ει(ν).		κοίμαι,

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς β'. συζυγίας

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΗ
Ἔνεστ. ἐν.	ποι εἶομαι-οἶμαι, εἶει (ἐή) -εἶ (ῆ), εἶται -εἴται.	ποι εἶομαι -οἶμαι, ἐήη -ῆη, ἐήηται -ῆηται.	ποι εἶομένην εἶοιο εἶοιτο
δουκ.	ποι (εἶομεθον -οἶομεθον), εἶεσθον -εἴσθον, εἶεσθον -εἴσθον.	ποι (εἶομεθον -οἶομεθον), ἐήησθον -ῆησθον, ἐήησθον -ῆησθον.	ποι (εἶομένηον εἶοίσθον εἶοίστην
πληθ.	ποι εἶομεθα -οἶομεθα, εἶεσθε -εἴσθε, εἶονται -οἴονται.	ποι εἶομεθα -οἶομεθα, ἐήησθε -ῆησθε, ἐῶνται -ῶνται.	ποι εἶομεθα εἶοίσθε εἶοιτο
Παρατ.	ἐνικ. ἐποί εἶομένην-οἶομένην, δουκ. (ἐποί εἶομεθον-οἶομεθον), πληθ. ἐποί εἶομεθα-οἶομεθα,	έου-οἶ, (εἶεσθον-εἴσθον), εἶεσθε-εἴσθε,	εἴετο-εἴτο. εἶσθην-εἴσθην. εἶοντο-οἶοντο.
Μέλ. παθ.	ποιηθήσομαι, θήσεται (ῆ), θήσεται.		ποιηθησόμενην,
Μέσ.μ.	ποιήσομαι, σαι(ῆ), σεται		ποιησόμενην,
Μ.δλ.μ.	πεποιήσομαι, ση, σεται.		πεποιησόμενην,
Ἄορ. παθ.	ἐποιήθη, θη, θη.	ποιηθῶ, θῆς, θῆ.	ποιηθήνην,
Ἄορ.	ἐποιήσασθην, σω, σατο,	ποιήσασθαι, ση, σήτα.	ποιησασμένην.
Παρακ.	πεποιήκα, σαι, ται.	ιδε § 255.	ιδε § 256.
Ἰπερσ.	ἐπεποιήσασθην, σο το.		

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤ.	ΜΕΤΟΧΗ
ποι οίην, οίης, οίη. (οίημεν, οίητον, οιήτην, οίημεν, οίητε, οίησαν).	ποί εε -ει, έέτω -είτω. ποι έέτον -είτον, έέτων -είτων. ποι έέτε -είτε, (έέτωσαν -είτωσαν) και ούντων.	ποι έέν-είν.	ποι έών -ών, ποι έούσα -ούσα, ποι έον -ούν.

ποις, σοι. σαις, σαι. κοις, κοι.	ποιή σον, σάτω. πεποιή κε, κέτω.	ποιή σειν. ποιή σαι. πεποιη κένα.	ποιή σων. ποιή σας. πεποιη κώς.
--	-------------------------------------	---	---------------------------------------

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤ.	ΜΕΤΟΧΗ
-οίμην, -οίτο, -οίτο. -οίμεθον), -οίσθον), -οίσθην. -οίμεθα, -οίσθε, -οίντο.	ποι έου -ού, έέσθω -είσθω. ποι έέσθον -είσθον, έέσθων -είσθων. ποι έέσθε -είσθε, (έέσθωσαν -είσθωσαν) και είσθων.	ποι έέσθαι -είσθαι.	ποι έόμενος -ούμενος, ποι εομένη -ουμένη, ποι έόμενον -ούμενον.

θήσοιο, θήσοιτο.		ποιη θήσεσθαι.	ποιη θησόμενος.
σοιο, σοιτο. σοιο, σοιτο. θειης, θείη. σαιο, σαιτο.	ποιή θητι, θήτω. ποιή σαι, σίσθω. πεποιή σο, σθω.	ποιή σεσθαι. πεποιή σεσθαι. ποιη θήναι. ποιή σασθαι πεποιή σθαι.	ποιη σόμενος. πεποιη σόμενος. ποιη θείς. ποιη σάμενος. πεποιη μένος.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΥΚΤΙ		
Ἔνεστ. ἐν.	δηλ ὦ οἶς οἶ	-ῶ, -οῖς, -οῖ.	δηλ ὦ ὄης ὄη	-ῶ, -οῖς, -οῖ.	δηλ ὄοιμι οῖς οῖ	-οῖμι, -οῖς, -οῖ.
δυσκ.	δηλ ὄομεν ὄετον ὄετον	-οῦμεν, -οὔτον, -οὔτον.	δηλ ὄομεν ὄητον ὄητον	-ῶμεν, -ῶτον, -ῶτον.	δηλ ὄομεν οῖτον οῖτην	-οῖμεν, -οῖτον, -οῖτην.
πληθ.	δηλ ὄομεν ὄετε οὔσι	-οῦμεν, -οὔτε, -οὔσι.	δηλ ὄομεν ὄητε ὄοσι	-ῶμεν, -ῶτε, -ῶσι.	δηλ ὄομεν οῖτε οῖεν	-οῖμεν, -οῖτε, -οῖεν.
Παρατ.	ἐνικ. δυσκ. πληθ.	ἐδήλ οον-οον, ὄομεν-οῦμεν, ὄομεν οῦμεν,	οες-οους, ὄετον-οὔτον, ὄετε-οὔτε,	οε-ου. οέτην-οὔτην. οον-οον.		
Μέλ.	δηλῶ σω, σεις, σει.				δηλῶ σοιμι,	
Ἄορ.	ἐδήλω σα, σας, σε.		δηλῶ σω, σης, ση.		δηλῶ σαιμι,	
Παρακ.	δεδήλω κα, κας, κε.		δεδηλῶ κω, κης, κη.		δεδηλῶ κοιμι,	
Ἦπερ.	ἐδεδηλώκη(ειν),εις,(ειν).					

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΥΚΤΙ	
Ἔνεστ. ἐν.	δηλ ὄομαι -οῦμαι, οἶ (ὄη) -οῖ, οὔται -οὔται.	δηλ ὄομαι ὄη ὄηται	-ῶμαι, -οῖ, -ῶται.	δηλ οῖομαι οῖο οῖτο	- - -
δυσκ.	δηλ (ὄομεθον -οῦμεθον), ὄεσθον -οὔσθον, ὄεσθον -οὔσθον.	δηλ (ὄομεθον -ῶμεθον), ὄησθον -ῶσθον, ὄησθον -ῶσθον.	-ῶμεθον, -ῶσθον, -ῶσθον.	δηλ (οῖομεθον οῖοσθον οῖοσθον)	- - -
πληθ.	δηλ οῖομεθα -οῖομεθα, οῖοσθε -οῖοσθε, οῖονται -οῖονται.	δηλ οῖομεθα οῖοσθε οῖονται	-ῶμεθα, -ῶσθε, -ῶνται.	δηλ οῖομεθα οῖοσθε οῖοντο	- - -
Παρατ.	ἐνικ. δυσκ. πληθ.	ἐδήλ οῖομην-οῖομην, ὄομεθον-οῖομεθον), ὄομεθα-οῖομεθα,	οῖο-οῖο, (οῖοσθον-οῖοσθον), οῖοσθε-οῖοσθε,	οῖο-οῖο. οῖοσθην-οῖοσθην. οῖοντο-οῖοντο.	
Μέλ. παθ.	δηλω θήσομαι, θή- σει (η), θήσεται.			δηλω θήσοιμιην,	
Μ. μ.	δηλώσομαι, σει(η), σεται.			δηλω σῶμην,	
Μ. ὀλ. μ.	δεδηλώσομαι, σει(η), σεται.			δεδηλω σοῖμην,	
Ἄορ. παθ.	ἐδήλω θην, θης, θη.	δηλω θῶ, θῆς, θῆ.		δηλω θεῖην,	
Μ. ἄορ.	ἐδηλωσάμην, σω, σατο.	δηλώσωμαι, ση, σηται.		δηλω σαίμην,	
Παρακ.	δεδήλωμαι, σαι, ται.	(ὄρ. § 255)		(ὄρα § 256)	
Ἦπερ.	ἐδεδηλώμην, σο, το.				

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
δηλ οίην, οίης, οίη. (οίημεν, οίητον, οιήτην, οίημεν, οίητε). καί ἀτιτικῶς	δήλος - ου, οέτω - ούτω. δηλέετον-οὔτον, οέτων-ούτων. δηλέετε-οὔτε, (οέτωσαν-ούτωσαν) καί-οούντων.	δηλ όεν -οὔν.	δηλ όων -ών, όουσα-οὔσα, όον -οὔν.

σοις, σοι. σαις, σαι. κοις, κοι.	δήλωσον, σάτω. δελήλωκε, κέτω.	δηλώσειν. δηλώσαι. δεδηλωκέναι.	δηλώσων. δηλώσας. δεδηλωκώς.
--	-----------------------------------	---------------------------------------	------------------------------------

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
οίμην. οίσο, οίτο. οίμεθον), οίσθον), οίσθην. οίμεθα, οίσθε, οίντο.	δηλ όου-οὔ, οέσθω-ούσθω. δηλ όεσθον-οὔσθον, οέσθων-ούσθων. δηλ όεσθε-οὔσθε, (οέσθωσαν-ούσθωσαν) καί ούσθων.	δηλόεσθαι-οὔσθαι.	δηλούμενος -ούμενος, δηλομένη -οιμένη, δηλούμενον -ούμενον.

θήσαιο, θήσαιτο. σοιο, σοιτο. σοιο, σοιτο. θείης, θείη. σαιο, σαιτο.	δηλώ θητι, θήτιω. δήλωσαι, σάσθω. δεδήλωσο, σθω.	δηλωθήσεσθαι. δηλώσεσθαι. δεδηλώσεσθαι. δηλωθήναι. δηλώσασθαι. δεδηλώσθαι.	δηλωθήσομενος, δηλωσόμενος. δεδηλωσόμενος. δηλωθείς. δηλωσάμενος. δεδηλωμένος.
--	--	---	---

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς ω ῥημάτων.

§. 265. Ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν εἰς ω ῥημάτων ὁ χαρακτήρ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν τοῦ στελέχους πάσχυσι πάθη τινά, τὰ ὅποια θέλομεν ἐξετάσει ἐνταῦθα κατὰ τοὺς τρεῖς χαρακτῆρας αὐτῶν.

Α'. Ῥήματα ἀφωρόληκτα.

§ 266. Ὅταν ὁ ἄφωνος χαρακτήρ συμπέσῃ πρὸ τῶν ἀρτικῶν γραμμάτων σ, μ, θ, τ, γίνονται αἱ προσημειωθεῖσαι (§ § 44-50) μεταβολαὶ καὶ ἀποβολαί· οἷον, π.λέγω-πλέξω-ἐπλέχθην-πέπλεγμαι, πείθω-πέισω-ἐπίεισθην-πέπεισμαι-πέπεισται, σπένδω-σπείσω-σπείσομαι-ἔσπεισομαι-ἔσπεισται.

ΣΗΜ. Τὸ σῶζω τὸν παθ. μέλ. καὶ ἀδρ. καὶ πολλάκις τὸν παρακ. καὶ ὑπερσ. σχηματίζει ἐκ τοῦ φωνηεντολήκτου στελέχους (σαο-σω)· οἷον, σωθήσομαι, ἔσώθην, σέσωμαι καὶ σέσωμαι.

Ἰδιαιτέρως δὲ παρατηροῦνται ταῦτα·

α'. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. ἔχει χαρακτῆρα·

1) ρ, ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχῃ χειλεόφωνον· οἷον, τριβῶ-τέτριφα, βλέπω-βέβλεφα, γράφω-γέγραφα.

2) χ, ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχῃ οὐρανισκόφωνον· οἷον, συλλέγω-συνείλοχα, πλέκω-πέπλεχα, βρέχω-βέβρεχα.

3) κ, ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχῃ ὀδοντόφωνον· οἷον, πείθω-πέπεικα, ἄδω-ἤκα, ἀνύττω-ἤνυκα.

ΣΗΜ. Ἡ ἀνωτέρω μεταβολὴ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ α'. ἐνεργ. παρακ. καὶ ὑπερσ. προέρχεται ἐκ τοῦ Γ', ὅπερ τὸ πάλαι ὑπῆρχε πρὸ τῶν καταλήξεων αὐτῶν α, εἰν (Γα, Γειν) καὶ ὅπερ εἰς μὲν τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα χειλεόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον ῥήματα μετεβλήθη εἰς πνεῦμα δασύ, α, εἰν, εἰς δὲ τὰ ἔχοντα ὀδοντόφωνον ἀπεσκληρύνθη εἰς κ (κα, κειν)· διὸ ὁ χειλεόφωνος καὶ οὐρανισκόφωνος χαρακτήρ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (§ 44, 5), ὁ δὲ ὀδοντόφωνος πρὸ τοῦ κ ἀποβάλλεται διὰ τὴν κακοφωνίαν.

β'. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. τοῦ κλέπτω, πέμπω, τρέπω, στρέφω, τρέφω καὶ συλλέγω τρέπει ἀττικῶς τὸ ε τοῦ στελέχους εἰς ο· οἷον, κλέπτω-κέκλοφα, πέμπω-πέπομφα, τρέπω-τέτροφα, στρέφω-ἔστροφα, τρέφω-τέτροφα, συλλέγω-συνείλοχα. Ὁ τοιοῦτος παρακ. καλεῖται Ἄττικός.

γ'. Ὁ β'. ἐνεργ. παρακ. τρέπει τοῦ στελέχους τὸ α εἰς η ἢ εἰς α μακρὸν, ἐὰν προηγῆται φωνῆεν ἢ ρ, καὶ τὸ ε εἰς ο καὶ τὸ εἰ εἰς οι, φυλάττει δὲ τὸ μακρὸν φωνῆεν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τὴν διφθογγον εν· οἷον, λανθάνω (λαθ)-λέληθα, ἀγγνυμι (ἄγ)-ἔαγα, κράζω (κράχ)-κέκρᾱγα, στέργω-(στεργ) ἔστοργα, λείπω-λέλοιπα, σήπω-σέσηπα, φεύγω-πέφευγα. Τὸ δὲ α τοῦ ῥήγγυμι (ῥαγ) καὶ τὸ ε τοῦ (ἔθω) τρέπει εἰς ω· οἷον, ἔρωγα, εἶωθα.

δ'. Ὁ β'. ἄορ. τῶν ῥημάτων τῶν ἀρχομένων ἀπὸ κ.λε, π.λε, περ, βρε πρέπει τὸ ε τοῦ στελέχους εἰς α' οἶον, κ.λέπτω-ἐκ.λάπην, π.λέκω-ἐπ.λάκην, πέρθω (ποιητ.) ἔπραθον, βρέχω-(ἐβράχην) ἔτι δὲ καὶ ὁ μέσ. β'. μέλ. τοῦ πέρδομαι, παρδήσομαι ἄορ ἔπαρδον, ὁ δὲ μέλ. κ.λαπήσομαι εἶνε τῶν μεταγενεστερῶν.

ε'. Ὁ παθ. παρακ. καὶ οἱ β'. μέλ. καὶ ἄορ. τοῦ τρέπω, τρέφω, στρέφω τρέπουσι τοῦ στελέχους τὸ ε εἰς α' οἶον, τρέπω-τέτραμμαι-τραπήσομαι-ἔτραπον-ἐτράπην-ἐτραπόμην, τρέφω-τέθραμμαι-τραφήσομαι-ἐτράφη, στρέφω-ἔστραμμαι-στραφήσομαι-ἔστράφη. Ἔτι δὲ καὶ ὁ β'. μέλ. καὶ ἄορ. τοῦ πλήττω, ὅταν εἶνε σύνθετο οἶον, ἐκπλαγήσομαι-ἐξεπλάγη.

ς'. Τὰ εἰς ἰζω(=ιδω) ὑπερδυσύλλαβα καὶ τινα τῶν εἰς αζω(=αδω) ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα δ καὶ σχηματίζουν μελλοντα περισπώμενον, τὰ μὲν εἰς ἰζω κατὰ τὰ εἰς εω, τὰ δὲ εἰς αζω κατὰ τὰ εἰς αω οἶον, νομιζω, νομιῶ-εἰς-εἶ· βαδιζω, βαδιοῦμαι-εἶ-εἶται· κολάζω, κολῶ-ᾄς-ᾄ· κολάζομαι, κολῶμαι-ᾄ-ᾄται.

ΣΗΜ. Οὗτος ὁ μέλ. λέγεται Ἀττικὸς καὶ γίνεται ἀποβολῇ τοῦ σ οἶον, κολάζω-κολάσω-κολάω-κολᾶω-κολᾶω-κολᾶω-κολᾶω. Τὰ δὲ εἰς ἰζω μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ παρεβάλλουσιν ε' οἶον, κομιζω-κομίσω-κομιέω-κομιέω-κομιεῖ-κομιεῖ, κομίσομαι-κομιέομαι-κομιεύομαι-κομιεῖται, κλπ.

B'. Ῥήματα ὑγρόληκτα.

§ 267. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα τὸν ἐνεστ. καὶ παρατ. σχηματίζουν συνήθως ἐκ τοῦ μακροῦ στελέχους, πάντας δὲ τοὺς ἄλλους ἐκ τοῦ βραχέος.

§ 268. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. τῶν ὑγρόληκτων ἔχει χρονικὸν χαρακτῆρα κ' οἶον, ἀγγέλλω-ἤγγελλα (§ 238).

§ 269. Ὁ β'. παρακ. πρέπει τοῦ στελέχους τὸ α εἰς η καὶ τὸ ε εἰς ο καὶ τὸ ι εἰς ι' οἶον, θάλλω-τέθηλα, φαίρω (φαν)-πέφηνα, γίγνομαι (γεν)-γέγονα, τίλλω (τίλ)-τέτιλα.

§ 270. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα ἔχουσι πάντοτε τὸν ἐνεργ. καὶ μέσ. μέλ. περισπώμενον καὶ τὸν ἐνεργ. καὶ μέσ. ἄορ. α'. σχηματίζουν ἄνευ σ καὶ ἐκτείνουσι τὸ βραχὺ φωνῆν τῆς ῥίζης, τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ι καὶ υ βραχέα εἰς ι καὶ υ μακρά· φαίρω-φανῶ-ἔφηνα-ἐφηνάμην, τείρω-τενῶ-ἔτεινα-ἔτεινάμην, κρίρω-κρίνῶ-ἔκρινα-ἔκρινάμην, πλύνω-πλύνῶ-ἔπλυνα-ἔπλυνάμην.

ΣΗΜ. Ὁ περισπώμενος μέλ. τῶν ὑγρόληκτων γίνεται ἀποβολῇ τοῦ σ καὶ προσλήψει ε εἰς τὸ καθαρὸν στέλεχος οἶον, φαίρω (φαν), φάνσω, φανέω-φανῶ-εἶς-εἶ, φάνσομαι, φανέομαι-φανοῦμαι-νεῖν-νεῖ-

ται. Παρὰ δὲ ποιηταῖς εὐρηγνταί τινες μέλ. καὶ ἀόρ. μετὰ τοῦ σ· οἶον, κέλω-κέλω, ἔκ ελ σα· φύρω, φύρω, ἔφυρσα.

§ 271. Τὰ εἰς *ιαίρω* καὶ *ραίρω* καὶ τινὰ τῶν εἰς *αιῶ* (*κερδαίρω*, *λευκαίρω*, *κοιλαιῶ*, *ισχυαίρω*, *σαίρω*, *πεπαιῶ*, *ὄργαιῶ*) ἐν τῷ ἐνεργ. καὶ μέσῳ ἀόρ. ἀ'. δὲν τρέπουσι τὸ *α* εἰς *η*, ἀλλὰ μόνον ἐκτείνουσιν αὐτὸ εἰς μακρόν· οἶον, *ὕγαιρω-ὕγῆρα*, *μαραίρω-εἰμάρῆρα*, *λευκαίρω-εἰλεῦκῆρα*. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ *αἶρω* καὶ *ἀλλομαι*, τὰ ὅποια μόνον ἐν τῇ ὀριστ. τρέπουσι τὸ *α* εἰς *η* διὰ τὴν ἀΐξιν, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεις ἐχουσιν αὐτὸ μακρόν· οἶον, *ἤρα-ἄραι-ἄρον*, *ἠλάμηρ-ἄλασθαι-ἄλάμερος*. Τὸ δὲ *τετραίρω* ἔχει πάντοτε τὸν ἀόρ. *ἐτέτρηρα*· τὸ δὲ *καθαίρω* καὶ *σημαίρω* διαφοροῦνται οἶον, *ἐκάθηρα* καὶ *σπαν*. *ἐκάθῆρα*, *ἐσήμηρα* καὶ *σπανιώτατα ἐσημῆρα*.

§ 272. Τὰ ἔχοντα στέλεχος μονοσύλλαβον καὶ χαρακτῆρα *λ, ρ, ρ* ἐν τῷ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. καὶ παθ. ἀ'. καὶ β'. μέλ. καὶ ἀόρ. τρέπουσι τοῦ στελέχους τὸ *ε* εἰς *α* οἶον *στέλλω-ἔσταλκα-ἔστάλκειν-ἔσταλμαι-ἔστάλμην-(σταλθήσομαι)-σταλήσομαι-(ἔστάλθην)-ἔστάλην*, *τείνω* (τεν)-*τέτακα-ἔτετάκειν-τέταμαι-ἔτετάμην-ταθήσομαι-ἐτάθην*, *σπείρω* (σπερ)-*ἔσπαρκα-ἔσπάρκειν-σπαρθήσομαι-σπαρήσομαι-ἔσπάρθην-ἔσπάρην*.

§ 273. Ὁ χαρακτῆρ *γ* φυλάττεται πρὸ τῶν συμφώνων τῶν χρονικῶν καταλήξεων, μόνον δὲ πρὸ τοῦ *κ* τρέπεται εἰς *γ* (§ 45, 2) καὶ πρὸ τοῦ *μ* εἰς *σ* καὶ σπανίως εἰς *μ*· οἶον, *φαίρω* (φαν), (πέφαγκα), πέφασμαι, πέφανσαι, πέφανται, πεφάσμεθον, πέφανθον, κλπ. *ὄξινω*, (ὄξυγκ), ὄξυμαι, ὄξυνσαι, ὄξυνται, ὄξυμμεθον, ὄξυνθον, κλπ.

ΣΗΜ. Οἱ εἰς *γκα* παρακ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ μεταγενέστεροι ἀποφεύγοντες τὴν τραχύτητα τούτων ἀπέβαλλον τὸν χαρακτῆρα *ν* πρὸ τοῦ *κ*· οἶον, *τραχύνω-τετράχυκα*, *θερμαίνω-τεθέρμακα*. Οἱ δὲ μετὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἀπέβαλλον τὸ *ν* καὶ πρὸ τοῦ *μ*· τοῦ παθ. παρακ. καὶ ἐξέτεινον τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν οἶον, *τραχύνω-τετράχυμαι*, *ξηραίνω-ἐξήρῆμαι*, κλπ.

§ 274. Τὸ *κρίνω*, *κλίρω*, *πλύνω*, *τείνω* ἐν τῷ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ., παθ. μέλ. καὶ ἀόρ. ἀ'. ἀποβάλλουσι τὸ *ν* καὶ κλίνονται ὡς τὰ φωνηεντόληκτα· οἶον, *κρίνω*, κέκρικα, κέκριμαι-κέκρισαι-κέκριται-κεκρίσθαι, κριθήσομαι, ἐκρίθην· *κλίρω*, κέκλικα (μεταγεν.), κέκλιμαι, κλιθήσομαι, ἐκλίθην· *πλύνω*, πέπλυμαι, πλυθήσομαι, ἐπλύθην· *τείνω*, τέτακα, τέταμαι, ταθήσομαι, ἐτάθην. Μόνον παρὰ ποιηταῖς καὶ μεταγενεστέροις εὐρίσκεται ἐνίοτε ὁ παθ. ἀόρ. τῶν τριῶν πρώτων καὶ μετὰ τοῦ *ν*· οἶον, *ἐκρίθην*, *ἐκλίθην*, *ἐπλύθην*.

ΣΗΜ. Τούτων μόνον τὸ *κρίνω* καὶ *τείνω* ἔχουσιν ἐνεργ. παρακ. κέκρικα, τέτακα· ὁ δὲ κέκλικα τοῦ κλίνω εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

Γ'. Φωνηεντόληκτα ῥήματα.

§ 275. Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα δευτέρους χρόνους δὲν ἔχουσι.

ΣΗΜ. Ὀλίγα τούτων ἔχουσι καὶ β'. ἀόρ. οἶον, δαίω-ἐδάην, καίω-ἐκάην, ῥέω-ἔρρυθν, δύω-ἔδυν. Τὸ δὲ ἀκούω ἔχει β'. παρακ. ἀκή-κοα, ὑπερσ. ἡκηκόειν.

§. 276. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. τῶν φωνηεντολήκτων ἔχει χαρακτῆρα κ (§ 238)· οἶον, λύω-λέλυκα, τιμᾶω-τετίμηκα.

§ 277. Ὅταν εἰς τὸ στέλεχος προστεθῆ κατάληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένη, τὸ χαρακτηριστικὸν βραχὺ φωνῆεν ἐκτείνεται, τὸ α καὶ ε εἰς η, τὸ ο εἰς ω, τὸ ἰ καὶ ὀ εἰς ι καὶ ὀ¹. οἶον, τιμᾶω-τιμήσω-ἐτίμησα-τετίμηκα-τετίμημαι, ποιῶ-ποιήσω-εποίησα-πεποίηκα, δηλώω-δηλώσω-ἐδήλωσα-δεδήλωκα, μνηίω-μνηίσω-ἐμνήισα-μεμνήικα, δακρῦώω-δακρῦσω-ἐδάκρυσα-δεδάκρυκα.

§ 278. Τῶν εἰς αω ὄσα πρὸ τοῦ α ἔχουσι ρ, ι, ε δὲν τρέπουσι τὸ α εἰς η, ἀλλὰ μόνον ἐκτείνουσιν αὐτὸ εἰς μακρόν· οἶον, φωράω-φωράσω, ἀγιάω-ἀγιάσω, εἶώω-εἶσω. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ ἀκροῶμαι-ἀκροῶσομαι.

ΣΗΜ. Τὸ χράω, χράομαι καὶ τιτράω τρέπουσι τὸ α εἰς η ἐναντίον τοῦ ἀνωτέρω κανόνος· οἶον, χρήσω, χρήσομαι, τρήσω.

§ 279. Φυλάττουσι τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν βραχὺ

α'. Ἐκ τῶν εἰς αω τὸ γελάω, θλάω, κλάω, χαλάω, ἰλάσκομαι (ἰλάομαι), ἐλαύνω (ἐλάω), ἐράω, σπάω, σχάω, καὶ τὰ εἰς αννημι· κρεμάννημι, κεράννημι, πετάννημι, σκεδάννημι.

β'. Ἐκ τῶν εἰς εω τὸ αἰδέομαι, ἀκέομαι, ἀρκέω, ζέω, ἐμέω, ξέω, καλέω, τελέω, ἀλέω, τρέω, ποτέω (ποιητ.) καὶ τὰ εἰς εννημι· ἀμφιέννημι, κορέννημι, σβέννημι, στορέννημι. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ ὄλλυμι (ὄλε)-ὀλέσω, ἀρέσκω (ἄρε)-ἀρέσω, ἄχθομαι (ἄχθε)-ἄχθέσομαι.

γ'. Ἐκ τῶν εἰς σω τὸ ἀρόω-ἀρόσω, ὄμνημι (ὄμώω)-ὄμοσα.

δ'. Ἐκ τῶν εἰς νω τὸ ἀνῶω-ἀνῶσω-ἦνῶσα, ἀρῶω-ἀρῶσω-ἦρῶσα, (ἐλκῶω)-εἰλκῶσα-εἰλκῶκα.

§ 280. Πολλὰ ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις ἐκτείνουσι τὸ βραχὺ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν, ἐν ἄλλοις δὲ φυλάττουσιν αὐτὸ βραχὺ.

1) Ἐκ τῶν εἰς εω ταῦτα·

Αἰνέω-αἰνέσω-ἤνεσα-ἤνέθην-ἤνημαι.

Αἰρέω-αἰρήσω-ἤρημαι-αἰρέθῃσομαι-ἤρέθην.

¹ Ἡ ἔκτασις αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς ἀποβολῆς τοῦ j καὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως· οἶον, τιμᾶσω-τιμήσω, κλπ.

Δέω-δήσω-έδησα-δέδεκx-δέδεμαι-δέθήσομαι-έδέθην.

Ποθέω-ποθήσω-έπόθησα και (έπόθεσα)-έποθέσθην-πεπόθημαι.

Σβέννυμι (σβε)-σβέσω-έσβεσα-έσβηκα-έσβήκειν. Σύν τούτοις δέ και τὸ εὐρίσκω (εύρε)-εύρήσω-εύρηκα-εύρημαι-εύρεθήσομαι-εύρέθην, μάχομαι (μαχε)-μεμάχημαι-έμαχέσάμην.

2) Έκ τῶν εἰς *οω ταῦτα*

Πίνω (πο)-πέπωκα-πέπομαι-έπόθην.

Δίδωμι (δο)-δώσω-δέδωκα-έδωκα-δώσομαι-δοθήσομαι-έδόθην-δέδομαι.

3) Έκ τῶν εἰς *νω ταῦτα*

Δύω-δύσω-έδύσα-δέδύκα-δύθήσομαι-έδύθην-δέδύμαι.

Θύω-θύσω-έθύσα-τέθύκα-τέθύμαι-έτύθην.

Λύω-λύσω-έλύσα-λέλύκα-λέλύμαι-έλύθην.

§ 281. Τὰ φυλάττοντα τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν βραχὺ καθ' ὅλους τοὺς χρόνους (§ 279, α'. β'. γ'. δ'.) ἐν τῷ παθ. μέλ. και ἀορ., παρακ. και ὑπερσ. προσλαμβάνουσι σ' οἶον, γελάω-γελαστήσομαι-έγελάσθην-γεγέλασμαι-έγεγέλασμήν, τελέω-τελεστήσομαι-έτελεσθην-τετέλεσμαι-έτετελέσμήν.

ΣΗΜ. α'. Έτι προσλαμβάνουσι σ τὸ χράω (χρησιμοδοτῶ), πλέω, πνέω, ἀκούω, παίω, πταίω, παλαίω, ψάύω, σείω, κελεύω, λεύω, πρίω, χρίω, κυλίω, ὕω, βύω, ξύω, γιγνώσκω (γνο), χόω, χρώννυμι και ζώννυμι· τὸ δὲ κρούω, κλείω, δράω, θραύω, κλαίω και νέω (σπρεύω) διαφοροῦνται ἐν τῷ παθ. παρακ. οἶον, κρούω-κέκρούμαι και κέκρουσμαι-έκρούσθην, κλπ. Τὸ δὲ μιμνήσκω (μνάω), ῥώννυμι και χρώμαι προσλαμβάνουσι τὸ σ μόνον ἐν τῷ παθ. μέλ. και ἀορ. οἶον, μνησθήσομαι-έμνήσθην, παρακ. μέμνημαι· ῥωσθήσομαι (μεταγεν.)-έρρώσθην, παρακ. έρρωμαι, έχρήσθην-κέχρημαι.

ΣΗΜ. β'. Τὸ προσθετὸν τοῦτο σ ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σ τῶν χρονικ. καταλήξεων· οἶον, γεγέλασμαι, γεγέλασαί, γεγέλασθον, γεγέλασθαι, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ἀρόω και ἐλαύνω, (έλα) δὲν προσλαμβάνουσι σ και περ φυλάττοντα τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν βραχὺ· οἶον, ἤρόθην-ἤρομαι, ἤλάθην-έλήλαμαι.

§ 282. Τὸ καλέω, τελέω, ἀλέω, μάχομαι (μαχε), ἐλαύνω (έλα), ἀμφιέννυμι, στόρνυμι, ὀλλυμι και πάντα τὰ εἰς *αννυμι* ἀποβάλλουσι τὸ σ τοῦ ἐνεργ. και μέσου μέλ. α'. και συναϊροῦσιν αὐτὸν κατὰ τὰ εἰς *εω* και *ωω* περισπώμενα· οἶον, καλέω-καλέσω-καλέω-καλώ, ἐλαύνω, ἐλάσω-λάω-έλω-έλω-έλω, κλπ. Ὁ δὲ μέσ. μέλ. ὁμοῦμαι

-όμεῖ-όμεῖται τοῦ ὄμνυμι γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους ὄμ καὶ ἐπομέ-
ως σχηματίζεται κατὰ τὰ ὑγρόληκτα.

ΣΗΜ. Ὁ τοιοῦτος μέλλων καλεῖται Ἀττικὸς καὶ ἐν τῇ εὐκτ. εἶνε ἄχρη-
στος. Ἀμφίβολον δέ, κατὰ Κόντον, εἶνε, ἐὰν οἱ Ἀττικοὶ μετεχειρίζοντο καὶ
τὸν κοινὸν μέλλοντα ἐκείνων τῶν ῥημάτων, τὰ ὅποια ἔχουσι τὸν Ἀττικόν.

Ῥήματα εἰς μι.

§ 283. Τὰ εἰς μι ῥήματα ἔχουσι χαρακτῆρα α, ε, ο ἢ εἰς σύμ-
φωνον ὑγρὸν ἢ ἄφωνον, εἰς τὸ ὅποιον ἐπισυναπτεται ἡ συλλαβὴ νυ-
οῖον, ὄμ-ὄμνυμι, δεῖκ-δείκνυμι· ἐν δὲ τῷ ὀλ-ὀλλυμι τὸ ν ἀφο-
μοιοῦται πρὸς τὸ λ. Καὶ εἰς φωνηεντόληκτον δὲ στέλεχος ἐπισυ-
νάπτεται ἡ συλλαβὴ νυ, ἀλλὰ τότε τὸ ν διπλασιάζεται καὶ τὸ ο
τοῦ στελέχους ἐκτείνεται εἰς ω¹ οῖον, κερα-κεράννυμι, ῥο-ῥώννυμι.

§ 284. Τὰ εἰς μι ῥήματα συνδετικὰ φαίνονται δὲν ἔχουσι πλὴν
τῆς ὑποτακτ., ἧτις ἔχει τὰ αὐτὰ τῶν βαρυτόνων (η, ω), καὶ τῆς
εὐκτ., ἧτις ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθ. ἔχει ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ιη, ἐν δὲ
τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. συνήθως μόνον ι, προσωπ. δὲ καταλήξεις ἔ-
χουσι τὰς αὐτὰς σχεδὸν τῶν βαρυτόνων. Σχηματίζουσι δὲ οὕτω
μόνον τὸν ἐνεστ. καὶ παρατ. καὶ τὸν β'. ἀόρ. τοὺς δὲ ἄλλους χρό-
νους σχηματίζουσιν ἐκ τοῦ ἀπλουστέρου στελέχους τοῦ ἐνεστ. κατὰ
τὰ βαρυτόνα καὶ περισπώμενα.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς υ μι μόνον τὸ σ β ε ν υ μι ἔχει β'. ἀόρ. ἔσ β η ν.

§ 285. Τινὰ τῶν εἰς μι ῥημάτων ἀυξάνουσι τὸ στέλεχος προ-
τασσοντα αὐτοῦ ι μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου· ταῦτα δὲ εἶνε τὸ στα-
σιστα-ἴσθημι (§ 44). χρα-κέχρημι, θε-τίθημι (§ 50), δο-δίδωμι, (je-
-jije)-ἴημι· τὸ δὲ πίμπλημι καὶ πίμπρημι παρεμβάλλουσι μετὰ
τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ τῆς ῥίζης ν, τὸ ὅποιον πρὸ τοῦ π τρέπε-
ται εἰς μ (§ 45, 1), ὅπερ ὁσάκις πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ συμπί-
πτει ἕτερον μ, συνήθως ἀποβάλλεται· οἶον, πλα-πίμπλημι-ἐμπί-
πλημι-ἐνεπίμπλην, πρα-πίμπρημι-ἐμπίπρημι-ἐνεπίμπρην. Τὸ
δὲ ὀρίνημι λαμβάνει τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἐν τῷ μίσω τοῦ στελέ-
χους· ὄρα-ὀρίνα-ὀρίνημι· τὸ δὲ ἴπτωμα εἶνε τῶν μεταγενεστερῶν.

ΣΗΜ. Ὁ ἀναδιπλασιασμός τοῦ στελέχους γίνεται μόνον ἐν τῷ ἐνεστ.
καὶ παρατ. διὸ ὁ β'. ἀόρ. διαφέρει τοῦ παρατ. μόνον κατὰ τὸν ἀναδιπλα-
σιασμόν καὶ τότε μόνον δύναται νὰ συνυπάρξωσιν, ὅταν δύναται νὰ
υπάρξῃ ἡ διαφορὰ αὕτη· διὸ τὸ φημι, δεῖκνυμι, ζεύγνυμι καὶ
τὰ τοιαῦτα δὲν ἔχουσι β'. ἀόρ.

¹ Τὸ ω τοῦτο κατὰ Κούρτιον εἶνε ῥιζικὸν καὶ δὲν προέρχεται ἐξ ἐκτάσεως
διότι φυλάττεται καὶ ἐν τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. ἀριθμῷ τῆς ἐνεργ. φωνῆς καὶ ἐ
πᾶσι τοῖς χρόνοις τῆς παθητικῆς παρὰ τὸν κανόνα (§ 298).

Σχηματισμός τῶν ἐγκλίσεων τῶν εἰς μιθιμάτων.

Α'. Ἐνεργητικὴ φωνή.

§ 286. Ὅριστική. Ἡ ὀριστικὴ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα δὲν ἔχει, προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τοῦ μὲν

	ἐνεστῶτος			τοῦ δὲ παρατ. καὶ ἀορ. 6'.		
	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	μι,	ς,	σι	ν,	ς,	—.
Δυϊκ.	μεν,	τον,	τον.	μεν,	τον,	την.
Πληθ.	μεν,	τε,	ντι.	μεν,	τε,	σαν.

§ 287. Τὰ χαρακτηριστικὰ βραχέα φωνήεντα μετὰ τὴν πρόσληψιν τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἐκτείνονται εἰς τὰ ἐνικά τῆς ὀριστικῆς τῆς ἐνεργ. φωνῆς τὸ α καὶ ε εἰς η, τὸ ο εἰς ω, τὸ υ βραχὺ εἰς υ μακρὸν μόνον ὅ 6'. ἀορ. τοῦ ἴστημι καὶ σθέννυμι φυλάττει τὴν ἑκτασιν τοῦ χαρακτηριστοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἀριθμοῖς καὶ προσώποις οἷον,

	Ἐνεστῶς.			
Ἐνικ.	ἴστημι,	τίθημι,	δίδωμι,	δείκνυμι,
	ἴστης,	τίθης,	δίδως,	δείκνυς,
	ἴστησι.	τίθησι.	δίδωσι.	δείκνυσι.
Δυϊκ.	ἴσταμεν,	τίθεμεν,	δίδομεν,	δείκνυμεν,
	ἴστατον,	τίθετον,	δίδοτον,	δείκνυτον,
	ἴστατον.	τίθετον.	δίδοτον.	δείκνυτον.
Πληθ.	ἴσταμεν,	τίθεμεν,	δίδομεν,	δείκνυμεν,
	ἴστατε,	τίθετε,	δίδοτε,	δείκνυτε,
	ἴστασι.	(τιθεῖσι).	(διδούσι).	(δεικνύσι).

	Παρατατικός.			Ἀορ. 6'.	
Ἐνικ.	ἴστην,	ἐτίθην,	[ἐδίδων,	[ἔθην,	[ἔδων,
	ἴστης,	[ἐτίθης,	ἐδίδως,	ἔθης,	ἔδως,
	ἴστη.	ἐτίθη].	ἐδίδω].	ἔθη].	ἔδω].
Δυϊκ.	ἴσταμεν,	ἐτίθεμεν,	ἐδίδομεν.	ἔθεμεν,	ἔδομεν,
	ἴστατον,	ἐτίθετον,	ἐδίδοτον,	ἔθετον,	ἔδοτον.
	ἴστατην.	ἐτιθέτην.	ἐδιδότην.	ἔθέτην.	ἔδότην.
Πληθ.	ἴσταμεν,	ἐτίθεμεν,	ἐδίδομεν,	ἔθεμεν,	ἔδομεν,
	ἴστατε,	ἐτίθετε,	ἐδίδοτε,	ἔθετε,	ἔδοτε,
	ἴστασαν.	ἐτίθεσαν.	ἐδίδοσαν.	ἔθεσαν.	ἔδοσαν.

§ 288. Τὰ τρίτα πληθ. προσ. τοῦ ἐνεστῶτος τιθεῖσι, διδοῦσι, δεικνύσι γίνονται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 47) καὶ εἶνε σχεδὸν ἄχρηστα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, διότι οὗτοι μετεχειρίζοντο τὸν εἰς ἅπαν

τύπον, καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν α τῆς α'. συζυγίας καὶ τὸ ε τοῦ ἴημι συνήρουν μετὰ τοῦ α τοῦ τύπου τούτου εἰς $\bar{\alpha}$, τὰ δὲ ἄλλα μένουσιν ἀσυναίρετα· οἶον, ἰστιάσι-ἰστᾶσι, ἰέασι-ἰᾶσι, τιθέασι, διδῶσι, δεικνύασι

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸν β'. ἀόρ. τῶν εἰς μι (ἔσθην) σχηματίζεται καὶ ὁ παθ. α. καὶ β'. ἀόρ. τῶν δύο ἄλλων θεμάτων.

ΣΗΜ. β'. Τὰ ἐνικά τοῦ παρατ. ἐτίθης-ἐτίθη, ἐδίδων-ἐδίδως-ἐδίδω καὶ τοῦ β'. ἀορ. ἐθήν-ἐθής-ἐθή, ἐδων-ἐδως-ἐδω εἶνε ἄχρηστα (§ 300 καὶ 303).

§ 289. Ὑποτακτικῆ. Ἡ ὑποτακτικὴ συνδετικὰ φωνήεντα καὶ προσωπικὰς καταλήξεις ἔχει τὰ αὐτὰ τῶν βραχυτόνων καὶ συναίρει τὰ χαρακτηριστικὰ φωνήεντα τὸ μὲν α μετὰ τοῦ η εἰς η καὶ οὐχὶ εἰς α, τὸ δὲ ο μετὰ τοῦ η εἰς φ καὶ οὐχὶ εἰς οι καὶ τονίζεται ἐπ' αὐτῶν (§ 53)· οἶον,

	ἑνεστώς.		ἀόρ. β'.
Ἐνικ.	ἰστώ, ἰστῆς, ἰστῆ.	δῶ, δῶς, δῶ.	
Δουκ.	ἰστώμεν, ἰστῆτον, ἰστῆτον.	δῶμεν, δῶτον, δῶτον.	
Πληθ.	ἰστώμεν, ἰστῆτε, ἰστώσι.	δῶμεν, δῶτε, δῶσι.	

§ 290. Εὐκτικῆ. Ἡ εὐκτ. συνδετικὰ φωνήεντα δὲν ἔχει, ἐγκλιτικὸν δὲ φωνῆεν ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθ. ἔχει ιη ἐν δὲ τῷ δουκῷ καὶ πληθ. συνήθως μόνον ι, προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν παραγομένων χρόνων τῆς ὀριστικῆς· τὸ δὲ ι τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος συναίρεται μὲ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογον καὶ ἐπ' αὐτοῦ τονίζεται· οἶον,

ἑνεστώς.

Ἐνικ.	ἰσταίην, ἰσταίης, ἰσταίη.
Δουκ.	(ἰσταίημεν) καὶ ἰσταῖμεν, (ἰσταίητον) καὶ ἰσταῖτον, (ἰσταίητην) καὶ ἰσταῖτην.
Πληθ.	(ἰσταίημεν) καὶ ἰσταῖμεν, (ἰσταίητε) καὶ ἰσταῖτε, (ἰσταίησαν) καὶ ἰσταῖσαν.

ἀόρ. β'.

Ἐνικ.	δοίην, δοίης, δοίη.
Δουκ.	δοίημεν καὶ (δοῖμεν), δοίητον καὶ δοῖτον, διοίτην καὶ (δοῖτην).
Πληθ.	δοίημεν καὶ (δοῖμεν), δοίητε καὶ (δοῖτε), δοίησαν καὶ (δοῖσαν).

ΣΗΜ. α'. Οἱ ἄνευ τοῦ η τύποι εἶνε παλαιότεροι τῶν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν μὲν τῷ ἐνεστ. τοῦ δουκῷ καὶ πληθ. ἀριθ. εἶνε οἱ συνηθέτεροι, ἐν δὲ τῷ ἀορ. β'. οἱ σπανιώτεροι· καὶ τὸ γ'. πληθ. προσ. αὐτῶν λήγει εἰς εν· οἶον, ἰσταῖεν, δοῖεν.

ΣΗΜ. β'. Τὸν σχηματισμὸν τοῦ β'. ἀορ. τῆς εὐκτ. ἔχει καὶ ὁ παθ. ἀ. καὶ β'. ἀορ. τῶν δύο ἄλλων θεμάτων οἷον, λειφθεῖτην-λειφθείτης-λειφθείη, λειφθείημεν καὶ (λειφθείμεν) λειφθείητον καὶ (λειφθείτον), λειφθειήτην καὶ (λειφθείτην), λειφθείημεν καὶ (λειφθείμεν), λειφθείητε καὶ (λειφθείτε), λειφθείησαν καὶ (λειφθείεν).

ΣΗΜ. γ'. Τὸ οἰ τῆς εὐκτ. τῆς γ'. συζυγίας οἱ μεταγενέστεροι ἔτρεπον λειφ, λέγοντες διδῶτην, δῶτην· ἀλλ' ὁ τοιοῦτος σχηματισμὸς εἶνε ἄχρηστος τοῖς παλαιοῖς.

§ 291. Ἡ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. τῆς δ' συζυγίας σχηματίζονται πάντοτε κατὰ τὰ εἰς υω βαρύτερα· οἷον, δεικνύω, δεικνύης, δεικνύῃ· εὐκτ. δεικνύοιμι, δεικνύοις, δεικνύοι.

§ 292. Προστακτικῆ. Ἡ προστ. συνδεδεικτὰ φωνήεντα δὲν ἔχει, προσωπικὰς δὲ κατάληξις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν βαρυτόνων, ἀλλ' ἡ θι κατάληξις τοῦ μὲν ἔνεστ. ἀποκόπτεται καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν ἐκτείνεται, τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ο εἰς ου, τὸ υ εἰς υ· οἷον, ἴστη, τίθει, δίδου, δεικνύ. Τοῦ δὲ β' ἀορ. ἀποκόπτεται μόνον τὸ ι, τὸ δὲ θ τρέπεται εἰς ς πλὴν τοῦ στήθι, ὅπερ φυλάττει τὴν θι κατάληξιν οἷον, θές, δός, στήθι. Οὕτω καὶ τὸ σχεθί-σχές.

Παραδείγματα.

	Ἐνεστώς.	Ἀορ. β'.
Ἐνικ.	ἴστη, ἰστάτω,	θές, θέτω.
Δυϊκ.	ἴστατον, ἰστάτων.	θέτον, θέτων.
Πληθ.	ἴστατε, (ἰστάτωσαν) καὶ ἰστάντων.	θέτε, (θέτωσαν) καὶ θέντων.

ΣΗΜ. Τὴν θι κατάληξιν φυλάττουσι καὶ τὸ εἰμι, εἴμι, φημι καὶ ὅσοι β'. ἀορ. ἔχουσι θέμα βαρύτερον ἢ περισπώμενον καὶ κλίνονται κατὰ τὰ εἰς μι· οἷον, ἴσθι, ἴθι, φαθί, βαίνω-ἔβην-βῆθι, γινώσκω-ἔγνω-γνώθι, δύω-ἔδυν-δῶθι, βιώω-ἔβιον-βιώθι, κλπ. ἔτι δὲ οἱ παρακ. ἔσταθι, τέθναθι, δέδιθι, κέκραχθι, ἀνωχθι, τέπλαθι, ἴσθι, πέπισθι. Τὸ δὲ ζῆθι (ζάω) εἶνε τῶν μεταγενεστ. Οἱ δὲ ἀορ. στήθι καὶ βῆθι, ὅταν εἶνε σύνθετοι, ἀποκόπτουσι ἐνίστη παρὰ ποιηταῖς τὴν κατάληξιν θι καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτῆς α βραχὺ εἰς α μακρόν· οἷον, ἀνάστα, κατάβα.

§ 293. Ἀπαρέμφατον. Τὸ ἀπαρέμφ. συνδεδεικτὸν φωνῆεν δὲν ἔχει, κατάληξιν δὲ ἔχει ραι καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς κατάληξεως ταύτης ἐν μὲν τῷ ἔνεστ. φυλάττεται βραχὺ· οἷον, ἰστάναι, τίθεται, δίδεται, δεικνύται· ἐν δὲ τῷ β' ἀορ. ἐκτείνεται τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ο εἰς ου, τὸ υ εἰς υ· οἷον, στήναι, θεῖναι, δοῦναι, φῦναι.

ΣΗΜ. Τρεῖς β'. ἀορ. ἐκτείνουσι τὸ ο εἰς ω ἀντὶ εἰς ου· οἷον, ἐβίων-βῶναι, ἔγνω-γνώναι, ἐάλων-ἄλῶναι (§ 304).

§ 294. Μετοχή. Ἡ μετοχὴ συνδεδεικτὸν φωνῆεν δὲν ἔχει, χαρα-

κτῆρα δὲ ἔχει *ντ*, καὶ σχηματίζει τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ τῶν τριῶν γενῶν κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας (§ 138, 139, 156, 159, σημ.)· οἶον,

(ιστᾶντες)-ιστᾶς,	(ιστᾶντια)-ιστᾶσα,	(ιστᾶντ)-ιστᾶν.
(τιθέντες)-τιθείς,	(τιθέντια)-τιθείσα,	(τιθέντ)-τιθέν.
(διδόντες)-διδούς,	(διδόντια)-διδούσα,	(διδόντ)-διδόν.
(δεικνύντες)-δεικνύς,	(δεικνύντια)-δεικνύσα,	(δεικνύντ)-δεικνύν.

Παθητικὴ καὶ μέση φωνή.

§ 295. Ἡ παθητικὴ καὶ μέση φωνὴ τῶν εἰς μί ῥημάτων ἔχει πανταχοῦ τὰς αὐτὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν βαρυτόνων, αἱ ὁποῖαι ἐπισυνάπτονται ἀμέσως εἰς τὸ στέλεχος χωρὶς νὰ ἐκταθῇ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν, καὶ τὸ σ τῆς σοι καὶ σο καταλήξεως ὅπου δὲν ὑπάρχει συνδετικὸν φωνῆεν φυλάττεται κατὰ τὸν κανόνα (§ 252)· οἶον, ὄριστ. ἐνεστ. *τιθεμαι-τιθεσαι-τιθεται*, κτλ., προστ. *τιθεσο-τιθέσθω*, ἀπαρέμφ. *τιθεσθαι*, μετοχὴ *τιθέμενος*· παρατ. *ἐπιθέμην-ἐτίθεσο-ἐτίθετο*, κλπ. Τὸ δύναιμαι ὅμως καὶ ἐπίσταμαι καὶ πάντες οἱ μέσοι β'. ἀόρ. ἀποβάλλουσι τὸ σ τῆς σο καταλήξεως καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνήεντα συναίρουσιν κατὰ τὸν κανόνα (§ 252)· οἶον, *ἐδυνάμην(-ἐδύνασο)-ἐδύνω*, προστ. *(δύνασο)-δύνω*, ἠπιστάμην *(-ἠπίστασο)-ἠπίστω*, προστ. *(ἐπίστασο)-ἐπίστω*, *ἐθέμην(-ἔθεσο)-ἔθου-ἔθετο*, προστ. *(θέσο)-θου-θέσθω*, *ἐδόμην(-ἔδοσο)-ἔδου-ἔδοτο*. προστ. *(δόσο)-δου-δόσθω*, πλὴν τοῦ μέσου ἀόρ. β'. τοῦ εἶμαι, ὅστις ἐν τῇ ὀριστ. φυλάττει τὸ σ· οἶον, *εἵμην-εἶσο-εἶτο*.

§ 296. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει τὰ ἴδια τῆς συνδετικῆς φωνήεντα *η*, *ω*, συναιρούμενα μετὰ τοῦ χαρακτηρ. φωνήεντος ὡς καὶ ἐν τῇ ἐνεργ. φωνῇ (§ 289), διὸ καὶ ἐπ' αὐτῶν τονίζεται (§ 53 σημ.)· οἶον, *ιστῶμαι*, *-ιστῆ-ιστῆται*, *τιθῶμαι-τιθῆ-τιθῆται*, *διδῶμαι-διδῶ-διδῶται*, κλπ.

§ 297. Ἡ ἐνικτικὴ ἔχει ἐγκλιτικὸν φωνῆεν *ι* συναιρούμενον μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογγον καὶ ἐπ' αὐτοῦ τονίζεται (§ 53)· οἶον, *ισταίμην-ιστῆιο-ιστῆιτο*, *τιθείμην-τιθεῖο-τιθεῖτο*, *διδοίμην-διδοῖο-διδοῖτο*, κτλ.

ΣΗΜ. Καὶ τῆς παθ. καὶ μέσης φωνῆς ἡ ὑποτ. καὶ ἐνικ. τῆς δ'. συζυγίας σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς *ω* βαρύτερα· οἶον, ὑποτ. *δεικνύωμαι-δεικνύη-δεικνύηται*, *δεικνύομαι-δεικνύοι-δεικνύοιτο*.

Ἰδιαιτέρας παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς μί.

§ 298. Ὅσοι χρόνοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ θέμα τῶν εἰς μί ἐν μὲν τῇ ἐνεργ. καὶ μέσῃ φωνῇ ἐκτείνουσι τὸ χαρακτηριστικὸν βραχυ

φωνῆεν, ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φυλάττουσιν αὐτὸ βραχύ· οἶον, *δίδωμι-δῶσω-ἔδωκα-δέδωκα-ἔδεδώκειν-δώσωμαι-(ἔδωκάμην)*, *δοθήσομαι-ἔδοθην-δέδομαι-ἔδεδόμην*, πλὴν τοῦ *τέθειμαι-έτεθείμην* (§ 307).

§ 299. Τὰ ἐνεργητικά τῆς δ'. συζυγίας σχηματίζονται καὶ κατὰ τὰ εἰς *ω* βαρύτενα ὅπου ἐν τῷ τύπῳ τῶν εἰς *μι* τὸ *υ* εἶνε μακρὸν καὶ συνηθέστατα εἰς τὸ γ'. πλῆθ. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ὀριστικῆς καὶ εἰς τὰ τρία ἐνικά τοῦ παρατ. οἶον, *δεικνύω-δεικνύεις-δεικνύει-δεικνύουσι, ἐδείκνυον-ἐδείκνυες-ἐδείκνυε*. Τὰ δὲ παθητικά τούτων ἐν τῇ ὀριστ., προστ., ἀπαρεμφ. καὶ μετοχῇ σχηματίζονται πάντοτε κατὰ τὰ εἰς *μι*· οἶον, *δεικνύμαι, δείκνυσο, δείκνυσθαι, δεικνύμενος*.

§ 300. Τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τοῦ παρατ. τοῦ *δίδωμι* καὶ τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικὸν τοῦ *τίθηναι* καὶ *ἵηναι* σχηματίζονται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πάντοτε κατὰ τὰ περισπώμενα· οἶον, *ἐδίδουν-ἐδίδους-ἐδίδου, ἐτίθην-ἐτίθης-ἐτίθην, ἵην-ἴεις-ἴει*.

ΣΗΜ. Παρὰ τοῖς Ἰωσι καὶ μεταγενεστέροις σχηματίζεται περισπωμένως καὶ τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικ, πρόσ. τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστ. οἶον, *δίδωμι-δίδοις-δίδοι, τίθηναι-τιθεῖς-τιθεῖ, ἵστημι-ἵσταῖ*.

§ 301. Κατὰ τὰ περισπώμενα σχηματίζεται συνήθως καὶ ὁ παθ. καὶ μέσ. ἐνεστ. καὶ ὁ μέσ. β'. ἄβρ. τῆς εὐκτ. τοῦ *τίθηναι* καὶ *ἵηναι* οἶον, *τιθοίμην-τιθοῖο-τιθοῖτο, θοίμην-θοῖο-θοῖτο, ἰοίμην-ιοῖο-ιοῖτο, προοίμην-προοῖο-προοῖτο*. Κατ' ἄλλους ὅμως σχηματίζονται κατὰ τὰ βαρύτενα· οἶον, *τιθοίμην-τίθοιο-τίθοιτο, προοίμην-πρόοιο-πρόοιτο*.

§ 302. Τὸ *δύναμαι, ἐπίσταμαι* καὶ *κρέμαμαι* καὶ οἱ μέσοι β'. ἄβρ. *ᾠρήμην* καὶ *ἐπριάμην* ἐν τῇ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. τονίζονται βαρυτόνως οἶον, *δύνομαι-δύνη-δύνηται, δυνάιμην-δύναιο-δύναιτο, πρίωμαι-πρίη-πρίηται, πριάιμην-πρίαιο-πρίαιτο, κλπ.*

§ 303. Ὁ ἐνεργ. καὶ μέσ. ἄβρ. α'. τοῦ *τίθηναι, δίδωμι* καὶ *ἵηναι* ἔχει χαρακτῆρα *κ* καὶ οὐχὶ *σ* καὶ εἶνε εὐχρηστος μόνον εἰς τὰ ἐνικά τῆς ὀριστ. καὶ σπανίως εἰς τὰ δυϊκὰ καὶ πλῆθ., ἀναπληροῖ δὲ αὐτὰ ἀπὸ τοῦ β'. τοῦ ὁποίου τὰ ἐνικά εἶνε ἄχρηστα· οἶον, *ἔθηκα-ἔθηκας-ἔθηκε, ἔθεμεν-ἔθετον-ἔθέτην, ἔθεμεν-ἔθετε-ἔθεσαν* καὶ *ἔθηκαν, ἔδωκα-ἔδωκας-ἔδωκε, ἔδομεν-ἔδοτον-ἔδότην, ἔδομεν-ἔδοτε-ἔδοσαν* καὶ *ἔδωκαν*· ἢ *κα-ἦκας-ἦκε, εἶμεν-εἶτον-εἶτην, εἶμεν-εἶτε-εἶσαν*. Ἐκ δὲ τῶν μέσων μόνον ὁ *ἡκάμην* ἀπαντᾷ πρὸς τοῖς Ἀττικοῖς καὶ αὐτὸς πολὺ σπανίως· ὁ δὲ *ἔθηκάμην* καὶ *ἔδωκάμην* εἶνε Ἰωνικοὶ καὶ Δωρικοί.

† § 304. Πολλὰ βαρύτενα καὶ περισπώμενα ῥήματα σχηματίζουσι β'. ἄβρ. κατὰ τὰ εἰς *μι*· οἶον, *βαίρω-ἔβην, γιγνώσκω-ἔγνων, δῶξον*, κλπ. Οἱ τιοῦτοι β'. ἄβρ. φυλάττουσι τὴν ἔκτασιν τοῦ χαρακτῆρος εἰς πάντα τὰ πρόσ. καὶ ἀριθ. τῆς ὀριστ. καὶ εἰς τὴν προστ.

καὶ ἀπαρέμφ. οἶον, ἔγνω-ἔγνωσ-ἔγνω, ἔγνωμεν-ἔγνωτε-ἔγνωσαν, γνώθι-γνώτω, γνώωνται.

§ 305. Ὁ ἐνεργ. παρκκ. ἔστηκα καὶ ὑπερσ. ἔστηκειν ἔχουσι ἀμετάβητον σημασίαν, καὶ ἐν τοῖς δυνικοῖς καὶ πληθυντικοῖς τῆς θριστ. καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσι καὶ ἀπαρεμφ. καὶ τῆ μετοχῇ συγκόπτονται καὶ μετὰ τὴν συγκοπὴν φυλάττουσι τὸ ρίζικόν α βραχύ. οἶον, ἔστηκα-ἔστηκας-ἔστηκε, ἔσταμεν-ἔστάτον-ἔστατον, πληθ. ἔσταμεν-ἔστάται-ἔστάσι, ὑποτ. ἐστώ-ἐστήης-ἐστή, κλπ. καὶ συνηθέστερον ἐστήκω, εὐκτ. ἐσταίην-ἐσταίης-ἐσταίη, προστ. ἐσταθι-ἐστάτω, ἀπαρέμφ. ἐστάται, μετοχ. ἐστώσ-ἐστώσα-ἐστώσ-ῶτος καὶ ἐστηκός-ότος, ὑπερσ. ἐστήκειν-ἐστήκεις-ἐστήκει, δυνκ. ἐστάμεν-ἔστάτον-ἔστάτην, πληθ. ἐστάμεν-ἔστάτε-ἔστάσαν.

ΣΗΜ. Τὴν συγκοπὴν ταύτην πάσχουσι καὶ ἄλλοι τινὲς παρακείμενοι καὶ ὑπερσυντελικοί· συνηθέστεροι δὲ εἶνε ὁ τέθνηκα-ἐτέθνηκειν, καὶ ὁ δέδοικα-ἐδέδοικειν· οἶον, τέθνηκα-ἐτέθνηκας-ἐτέθνηκε, δυνκ. τέθναμεν-τέθνατον-τέθνατον, πληθ. τέθναμεν-τέθνατε-τεθνήσι, ὑποτ. τεθνήκω, εὐκτ. τεθναίην-τεθναίης-τεθναίη, προστ. τέθναθι-τεθνάτω, ἀπαρέμφ. τεθνάται, μετοχῇ τεθνεώς, τεθνεῶσα, τεθνεός-ῶτος (ἐκ τοῦ τεθνητός), ὑπερσ. ἐτέθνηκειν-ἐτέθνηκεις-ἐτέθνηκει, δυνκ. ἐτάμεν-ἐτάτον-ἐτάτην, πληθ. ἐτάμεν-ἐτάτε-ἐτάσαν.

§ 306. Ὁ παρακ. καὶ ὑπερσ. τοῦ ἴσθημι δασύνουσι τὸν ἀναδιπλασιασμόν εὖς γενόμενοι ἐκ τοῦ ἔστηκα (§ 50)· οἶον, ἔστηκα-ἔστήκειν· ὁ δὲ ὑπερσ. ἐκτείνει ἐνίοτε τὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰς εἰ καὶ τότε δὲν συγκόπτεται ἐν τοῖς δυνικοῖς καὶ πληθυντικοῖς· οἶον, εἰστήκειν-εἰστήκεμεν, κλπ.

§ 307. Ὁ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. τέθεικα καὶ τέθειμαι ἐκτείνει τὸ ε τῆς ρίζης εἰς εἰ, ὁ δὲ εἶκα καὶ εἶμαι ἀναδιπλασιάζεται· χρονωκῶς ἐκτείνων τὸ ε τῆς ρίζης εἰς εἰ ἀντὶ εἰς η (§ 213).

ΣΗΜ. α'. Ὁ παθ. παρακ. ἔσταμαι καὶ ὑπερσ. ἐστάμεν εἶνε ἄχρηστοι ἀναπληρούμενοι ἐκ τοῦ ἐνεργ. ἔστηκα-ἔστήκειν· ὁ δὲ παθ. παρακ. τέθειμαι καὶ ὑπερσ. ἐτέθειμεν εἶνε σπανιώτατοι ἀναπληρούμενοι ἐκ τοῦ κείμαι καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει· οἶον, ἀνάκειμαι, κατάκειμαι.

ΣΗΜ. β'. Τὰ πληθ. τρίτα πρόσωπα τοῦ ἐνεργ. α' καὶ β'. ἀορ. εἶνε ὁμοία· οἶον, ἔστησα-ἔστησαν, ἔστην-ἔστησαν· διακρίνονται δὲ ἐκ τῆς σημασίας, διότι τοῦ μὲν α' ἔχει μεταβατικὴν σημασίαν, τοῦ δὲ β' ἀμετάβητον ἢ μέτην (§ 199, σημ.).

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς α'. συνύφιας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	
† Ένεστ.	ἡμι, ἦς, ἦσι. ἴστ ἄμεν, ἄτον, ἄτον. ἄμεν, ἄτε, ἄσι.	ῶ, ῥῆς, ῥῆ. ἴστ ῶμεν, ῥτον, ῥτον. ῶμεν, ῥτε, ῶσι(ν).	
Παράτ.	ἦν, ἦς, ἦ. ἴστ ἄμεν, ἄτον, ἄ'την. ἄμεν, ἄτε, ἄσαν.		
Ἄόρ. 6'.	ἦν, ἦς, ἦ. ἔστ ἡμεν, ἦτον, ἦτην, ἡμεν, ἦτε, ἦσαν.	ῶ, ῥῆς, ῥῆ. στ ῶμεν, ῥτον, ῥτον. ῶμεν, ῥτε, ῶσι(ν).	
Μέλ. ἀ. στή σω, σεις, σει. κλπ. Ἄόρ. ἀ. ἔστη σα, σας, σε. κλπ. Παρακ. ἔστη κα, κας, κε. Υπερσ. ἐ(εἰ)στήμειν κεις, κει. Τετελεσ. μέλ. ἐστήξω		στή σω, σῆς, σῆ.	

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς α'. συνύφιας

Ένεστ.	αμαι, ασαι, αται. ἴστ (ἀμεθον), ασθον, ασθον. ἀμεθα, ασθε, ανται.	ῶμαι, ῥῆ, ῥται. ἴστ (ῶμεθον), ῥσθον, ῥσθον. ῶμεθα, ῥσθε, ῶνται.
Παράτ.	ἀμην, απο ατο. ἴστ (ἀμεθον), (ασθον), ἀσθην. ἀμεθα, ασθε, αντο.	

Παθ. μέλ.	στα θήσομαι, σ(η)ει, σεται. κτλ.
Μέσ. μέλ.	στή σομαι, σ(η)ει, σεται. κτλ.
Παθ. ἄόρ. α'.	ἔσται θην, θης, θη. κτλ.
Μέσ. ἄόρ. α'.	ἔσται σάμην, σω, σάτο. κτλ.
Παράτ.	[ἔστα μαι, σαι, ται. κτλ.]
Υπερσ.	[ἔσται μην, σο, το. κτλ.]
Μέλ. τετελ.	(ἐστήξομαι).

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
ἴσθαι, αἴης, αἴη. (αἴημεν, αἴητον, αἴητην) καὶ αἴμεν αἴτον, αἴτην. (αἴημεν, αἴητε, αἴησαν) καὶ αἴμεν, αἴτε, αἴεν.	ἴσθαι, ἴσθατε, (ἴσθωσαν) καὶ ἴσθων. ἴσθαι, ἴσθατε, (ἴσθωσαν) καὶ ἴσθων.	ἴσθαι	ἴσθαι, ἴσθων, ἴσθων. ἴσθαι, ἴσθων, ἴσθων. ἴσθαι, ἴσθων, ἴσθων. ἴσθαι, ἴσθων, ἴσθων.
στῆναι, αἴης, αἴη. αἴημεν, αἴητον, αἴητην καὶ (αἴμεν, αἴτον, αἴτην). αἴημεν, αἴητε, αἴησαν καὶ (αἴμεν, αἴτε, αἴεν).	στῆθαι, ἴσθω. ἴσθαι, ἴσθων. ἴσθαι, (ἴσθωσαν) καὶ ἴσθων.	στῆναι	ἴσθαι, ἴσθων, ἴσθων. ἴσθαι, ἴσθων, ἴσθων. ἴσθαι, ἴσθων, ἴσθων. ἴσθαι, ἴσθων, ἴσθων.
στήσομαι, σοῖς, σοί. στήσομαι, σοῖς, σοί ¹ .	στήσον, σάτω.	στήσειν. στήσαι.	στήσειν, στήσειν, στήσειν. στήσαι, στήσαι, στήσαι.

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

ἴσθαι, αἴθω, αἴθω. (αἴθωμεν), (αἴθωτον), αἴθωτην. αἴθωμεθα, αἴθωθε, αἴθωτο.	ἴσθωσο, ἴσθω. αἴθωτον, ἴσθωτων. αἴθωθε, (ἴσθωσαν) καὶ ἴσθωτων.	ἴσθωσαι	ἴσθωσαι, ἴσθωσαι, ἴσθωσαι. ἴσθωσαι, ἴσθωσαι, ἴσθωσαι. ἴσθωσαι, ἴσθωσαι, ἴσθωσαι.
---	---	---------	--

¹ Καὶ αἰολ. στήσειας, στήσειε(ν), γ'. πληθ. στήσειαν.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς θ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
ἤμι, ἦς, ἦσι. Ἔνεσ. τίθ εἰμεν, ἐστον, ἐστον. εἰμεν, ἔτε, (εἶσι) καὶ ἕασσι.	τιθ ὦ, ῆς, ῆ. ὦμεν, ῆτον, ῆτον. ὦμεν, ῆτε, ὦσι(ν).
ἦν, εἰς, εἰ. Παρατ. ἐτίθ εἰμεν, ἐστον, ἐτήην. εἰμεν, ἔτε, ἐσχν.	
ἦκα, ἦκας, ἦκα(ν). Ἄόρ. ἔθ εἰμεν, ἐστον, ἐτήην. εἰμεν, ἔτε, ἐσχν καὶ (ἔθῆκην).	θ ὦ, ῆς, ῆ. ὦμεν, ῆτον, ῆτον. ὦμεν, ῆτε, ὦσι(ν).
Μέλ. α'. θήσω.	
Παρακ. τέθεικα.	
Ἔπερσ. ἐτέθεικα(ειν)η.	

Τύπος τῆς παθ. καὶ μέσης φωνῆς τῆς θ'. συζυγίας

εἰμι, εσσι, εται. Ἔνεστ. τίθ (ἐμέθον), ἐσθον, ἐσθον. ἐμέθα, ἐσθε, ενται.	τιθ ὠμαι, ῆ, ῆται. (ὠμέθον), ῆσθον, ῆσθον. ὠμέθα, ῆσθε, ὠνται.
ἐμήην, εσο, ετο. Παρατ. ἐπίθ (ἐμέθον), (ἐσθον), ἐσθήην. ἐμέθα, ἐσθε, εντο.	
ἐμήην, ου, ετο. Ἄόρ. θ' ἐθ (ἐμέθον), (ἐσθον), ἐσθήην. ἐμέθα, ἐσθε, εντο.	θ ὠμαι, ῆ, ῆται. (ὠμέθον), ῆσθον, ῆσθον. ὠμέθα, ῆσθε, ὠνται.

Πλθ. μέλ.	τεθήσομαι.
Μέσ. μέλ.	θήσομαι.
Παθ. άόρ. α'.	ἐτέθηην.
Παρακ.	(τέθειμαι).
Ἔπερσ.	(ἐτέθειμήην).

τῶν εἰς μι ρημάτων.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
εἶην, εἶης, εἶη. τιθ (εἶημεν, εἶητον, εἶητην) καὶ εἶμεν, εἶτον, εἶτην. (εἶημεν, εἶητε, εἶησαν) καὶ εἶμεν, εἶτε, εἶεν.	εἰ, ἔτω. τίθ εἶτον, ἔτων. εἶτε, (ἔτωσαν) καὶ ἔντων.	τιθ ἔναί.	τιθ εἶς, εἶσα, ἔν.
θ εἶην, εἶης, εἶη. εἶημεν, εἶητον, εἶητην καὶ (εἶμεν, εἶτον, εἶτην). εἶημεν, εἶητε, εἶησαν καὶ (εἶμεν, εἶτε, εἶεν).	θ ἔς, ἔτω. κατλ. ὡς ὁ ἔνεσ.	θ εἶναι.	θ εἶς, εἶσα, ἔν.

τῶν εἰς μι ρημάτων.

εἶμην, εἶτο, εἶτο ¹ . τιθ(εἶμεθον), (εἶσθον) εἶσθην. εἶμεθα, εἶσθε, εἶντο.	εἶσο, ἔστω. τιθ εἶσθον, ἔσθων. εἶσθε, (ἔσθωσαν) καὶ ἔσθων.	τιθ εἶσθαί.	ἔμενος, τιθ εἶμένη, ἔμενον.
εἶμην, εἶτο, εἶτο ² . θ (εἶμεθον) (εἶσθον), εἶσθην. εἶμεθα, εἶσθε, εἶντο.	οὔ, ἔστω. θ ἔσθον, ἔσθων. ἔσθε, (ἔσθωσαν) καὶ ἔσθων.	θ ἔσθαί.	ἔμενος, θ εἶμένη, ἔμενον.

¹ Συνηθέστ. τιθοίμην-τιθοῖτο-τιθοῖτο. κλπ. (§ 304).

² Συνηθέστ. θοίμην-θοῖτο-θοῖτο. κλπ. (§ 301).

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
ὠμί, ὠς, ὠσι. Ἔνεστ. διδ ὠμεν, ὠτον, ὠτον. ὠμεν, ὠτε, (ὠσι) καὶ ὠσι.	ῶ, ῶς, ῶ. διδ ῶμεν, ῶτον, ῶτον. ῶμεν, ῶτε, ῶσι(ν).
οὐν, οὐς, οὐ. Παρ. ἐδιδ ὠμεν, ὠτον, ὠτην. ὠμεν, ὠτε, ὠσαν.	
ὠκκ, κκς, κκ(ν). Ἄορ. ἔδ ὠμεν ὠτον, ὠτην, ὠμεν, ὠτε, ὠσαν καὶ ἔδῶκκν.	ῶ, ῶς, ῶ. δ ῶμεν, ῶτον, ῶτον. ῶμεν, ῶτε, ῶσι(ν).
Μέλ. δῶτω. Παρακ. θεδῶκκ. Ἕπερσ. ἐδεδῶκ(ειν)η.	

Τύπος τῆς παθ. καὶ μέσης φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ὠμι, ὠσι, ὠσι. Ἔνεστ. διδ (ὠμεθον), ὠσθον, ὠσθον. ὠμεθα, ὠσθε, ὠνται.	ῶμαι, ῶ, ῶται. διδ (ὠμεθον), ῶσθον, ῶσθον. ὠμεθα, ῶσθε, ῶνται.
ὠμην, ὠσο, ὠσο. Παρ. ἐδιδ (ὠμεθον), (ὠσθον), ὠσθην. ὠμεθα, ὠσθε, ὠντο.	
ὠμην, οὐ, ὠσο. Μέσ. ἄορ. δ' ἐδ ὠμεθον, (ὠσθον), ὠσθην. ὠμεθα, ὠσθε, ὠντο.	ῶμαι, ῶ, ῶται. δ (ὠμεθον), ῶσθον, ῶσθον. ὠμεθα, ῶσθε, ῶνται.
Παθ. μέλ. δοθήσομαι. Μέσ. μέλ. θῶσομαι. Παθ. ἄορ. α'. ἐδέσθην. Παρακ. θεδέσομαι. Ἕπερσ. ἐδεδέσθην.	

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
οίην, οίης, οίη. διδ (οίημεν, οίητον, οίητην) καὶ οἶμεν, οἶτον, οἶτην. (οἶημεν, οἶητε, οἶησαν) καὶ οἶμεν, οἶτε, οἶεν.	ου, ὄτω. δίδ στον, ἔτων. οτε, (ὄτωσαν) καὶ ὄντων.	διδ ὄναι.	οὔς, διδ οὔσα, όν.
οίην, οίης, οίη. δ οἶημεν, οἶητον, οἶητην καὶ (οἶμεν, οἶτον, οἶτην). οἶημεν, οἶητε, οἶησαν καὶ (οἶμεν, οἶτε, οἶεν).	ός, ὄτω. δ ὄτον, ὄτων. ότε, (ὄτωσαν) καὶ ὄντων.	δοῦ ναι.	οὔς, δ οὔσα, όν.

τῶν εἰς μι ῥημάτων

οίμην, οἶο, οἶτο. διδ (οἶμεθον) (οἶσθον) οἶσθην. οἶμεθα, οἶσθε, οἶντο.	οσο, ὄσθω. δίδ σθον, ἔσθων. οσθε, (ὄσθωσαν) καὶ ὄσθων.	δίδοσθαι.	όμενος, διδ ομένη, όμενον.
οίμην, οἶο, οἶτο. δ (οἶμεθον), (οἶσθον), οἶσθην. οἶμεθα, οἶσθε, οἶντο.	οῦ, ἔσθω. δ ἔσθον, ἔσθων. ἔσθε, (ἔσθωσαν) καὶ ἔσθων.	δέσθαι.	όμενος, δ ομένη, όμενον.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς δ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
ὄμι, ὄς, ὄσι. 'Ενεστ. δείκν ὄμεν, ὄτον, ὄτον. ὄμεν, ὄτε, (ὄσσι) καὶ ὄουσι(ν).	δεικνύ ω, ῆς, ῆ.
ὄν, ὄς, ὄ. Παράτ. ἐδείκν ὄμεν, ὄτον, ὄτην. ὄμεν, ὄτε, ὄσαν.	κτλ. κατὰ τὰ εἰς ὄ ω βεβύτονα.
Μέλ. δείξω, εἰς, εἰ.	
'Αόρ. ἔδειξα, ας, ε.	
Παρακ. δέδειχα, ας, ε.	
'Υπερσ. ἐδεδείχ(ειν)η, εἰς,	

Τύπος τῆς παθ. καὶ μέσης φωνῆς τῆς δ'. συζυγίας

ὄμαι, ὄσαι, ὄσαι. 'Ενεστ. δείκν (ὄμεθον), ὄσθον, ὄσθον. ὄμεθα, ὄσθε, ὄνται.	ὄμαι, ῆ, ῆται. δεικνύ(ὄμεθον), ῆσθον, ῆσθον. ὄμεθα, ῆσθε, ὄνται.
ὄμην, ὄσο, ὄτο. Παράτ. ἐδείκν (ὄμεθον), (ὄσθον), ὄσθην. ὄμεθα, ὄσθε, ὄντο.	
Παθ. μέλ. δείχθήσομαι.	
Μέσ. μέλ. δείξομαι.	
Παθ. αόρ. ἐδείχθη.	
Μέσ. αόρ. ἐδείξαμην.	
Παρακ. δέδειγμαί.	
'Υπερσ. ἐδεδείγμαην.	

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
δεικνύομαι, οἷς, οἱ. κτλ. ὡς τὰ εἰς ὑω βαρύνοντα.	δείκνυ, ὑτω. υπον, ὑτων. υτε, (ὑτωσαν) καὶ ὑντων.	δεικνύμαι.	ὤς, δεικν ὤσα, ὤν.

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

δεικνυ οἴμην, οἶο, οἶτο. (οἴμεθον), (οἶσθον), οἶσθην. οἴμεθα, οἶσθε, οἶντο	υπο, ὑσθω. δεικν υσθον, ὑσθων. υσθε, (ὑσθωσαν) καὶ ὑσθων.	δείκνυσθαι.	ὑμενος, δεικν υμένη, ὑμενον.
--	--	-------------	------------------------------------

Ἀνώμαλα εἰς μι ῥήματα.

Εἰμί.

§ 308. Τὸ εἰμί (εἶμαι, ὑπάρχω) ἔχει ῥίζαν εσ (λατιν. es-se), καὶ κλίνεται οὕτως.

Οριστ. ἐνεστ. ἐνικ. εἰμί, εἶ, ἐστί· δυϊκ. ἐσμέν, ἐστόν, ἐστόν· πληθ. ἐσμέν, ἐστέ, εἰσί.

Ὑποτ. ἐνικ. ᾧ, ᾗ, ᾗ· δυϊκ. ᾧμεν, ᾗτορ, ᾗτορ· πληθ. ᾧμεν, ᾗτε, ᾧσι.

Εὐκτ. ἐνικ. εἶην, εἶης, εἶη· δυϊκ. εἶημεν, εἶητορ, εἶήτην· πληθ. εἶημεν καὶ (εἶμεν), εἶητε, εἶησαρ καὶ εἶερ.

Προστ. ἐνικ. ἴσθα, ἔστω· δυϊκ. ἔστορ, ἔστωρ· πληθ. ἔστε, ἔστωσαρ καὶ σπανιώτ. ἔστωρ καὶ ἄπαξ ὄντων.

Ἀπαρέμφ. εἶναι. Μετοχὴ ᾧν, οὔσα, ὄν.

Παρατ. ἐνικ. ἦν καὶ (ᾗ), ἦσθα, ἦν· δυϊκ. ἦμεν, ἦτορ, ἦστην· πληθ. ἦμεν, ἦτε καὶ (ἦστε), ἦσαρ.

Μέλ. ἔσομαι, ἔσει, ἔσται καὶ ποιητ. (ἔσεται), κλπ. εὐκτ. ἐσοίμην, ἀπαρέμφ. ἔσεσθαι, μετοχ. ἐσόμενος. Τοὺς δὲ ἄλλους χρόνους ἀναπληροῖ ἀπὸ τοῦ γίγνομαι· οἶον, μέσ. ἀφ. β'. ἐγερόμην, παρακ. γέγονα, ὑπερσ. ἐγερόμεν· ὁ δὲ παρατ. ἤμην-ἦσο,-ἦτο, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων (Κόντ. λογ. Ἑβρ.), ὡσαύτως καὶ τὰ προστ. ἔσο,¹ ἦτω· τὸ δὲ β'. ἐνικ. πρόσ. τοῦ ἐνεστῶτος εἶς, εἶνε ἰωνικόν.

ΣΗΜ. Τὸ ἐνικὸν ἀ. πρόσ. τοῦ παρατ. ἦ ἐγένετο ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ α· τὸ δὲ β'. ἦς προσλαμβάνει ἀττικῶς τὴν κατάληξιν θα· οἶον, ἦσθα. Τὴν θα κατάληξιν προσλαμβάνει καὶ τὸ ἔφησθα, ἦεισθα, ἦδεισθα, καὶ οἶσθα

§ 309. Τὸ εἰμί, ὅταν μὲν εἶνε συνδετικόν, ἐγκλίνεται πλὴν τοῦ β'. προσώπου εἶ· ὅταν δὲν εἶνε ὑπαρκτικόν, δὲν ἐγκλίνεται· τὸ δὲ ἐστὶ ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης, ὅταν εἶνε ὑπαρκτικόν ἢ ἀρκτικόν προτάσεως ἢ ἔχη πρὸ αὐτοῦ τὰ μόρια εἰ, οὐ, μή, ἀλλὰ, ὡς, καί· οἶον, ἔστι θεός, ὡς ἔστι, οὐκ ἔστι, ἀλλ' ἔστι, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ εἰμί συνθετόμενον μετὰ τῶν προθέσεων ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως ἐν τῷ ἐνεστῶτι τῆς ὀριστ. καὶ ἐν τῇ προστ. ὅσον ἐνδέχεται· ἐν πᾶσι δὲ τοῖς ἄλλοις χρόνοις καὶ ἐγκλίσει τονίζεται ὅπου καὶ τὸ ἀπλοῦν· οἶον, πάρειμι-πάρει-πάρεστι-πάρεσμεν, προστ. παρίσθι-παρέστω-πάρεστον, ὑποτ. παρῶ (διὰ τὴν συναίρεσιν), εὐκτ. γ'. πληθ. πρόσ. παρεῖεν διὰ τὴν συναίρεσιν, ἀπαρέμφ. παρεῖναι (§ 316, 3), μετοχ. παρών (διὰ τὴν συναίρεσιν), παρατ. παρήν-παρήμεν (διὰ τὴν αὔξησιν), μέλ. παρέσται (διὰ τὴν συγκοπήν).

¹ Ἀλλὰ τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον ἔσο εὔρηται ἐνίστε καὶ παρ' Ὀμήρω.

Εἶμι.

§ 310. Τὸ εἶμι (πορεύομαι) ἔχει ρίζαν *ι* (λατιν. *i-ge*), τὸ ὁποῖον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθ. τοῦ ἐνεστ. ἐκτείνεται εἰς *ει*, ἐν δὲ τῷ δυνάμει καὶ πληθ. μένει βραχὺ (§ 287). κλίνεται δὲ οὕτως·

Ὅριστ. ἐνεστ. ἐνικ. εἶμι, εἶ, εἶσι· δυνάμει. ἔμεν, ἔτον, ἔτον· πληθ. ἔμεν, ἔτε, ἔασι· ὑποτ. ἐνικ. ἰώ, ἔης, ἔη· δυνάμει. ἰόμεν, ἔητον, ἔητον· πληθ. ἰόμεν, ἔητε, ἰώσι· εὐκτ. ἐνικ. ἰοίμι καὶ ἰοίην, ἰοίς, οἶοι· δυνάμει. ἰοίμεν, ἰοίτον, ἰοίτην· πληθ. ἰοίμεν, ἰοίτε, ἰοίεν· προστ. ἰθι-ἔτω· ἔτον-ἔτον-ἔτων· ἔτε, ἔτωσαν καὶ ἔόντων· ἀπαρέμφ. ἰέναι· μετοχὴ ἰών-ἰούσα-ἰόν.

Παρατ. ἐνικ. (ἔειν) καὶ ἦα, (ἔεις) καὶ ἔεισθα, ἔει καὶ πρὸ φωνήεντος ἢ τελείας ἐνίοτε ἔειν· δυνάμει. (ἔειμεν) καὶ ἔμεν, (ἔειτε) καὶ ἔτε, ἔεσαν καὶ ἔσαν.

ΣΗΜ. α'. Ὁ παρατακτικὸς ἀξάνει χρονικῶς τρέπων τὸ ε τοῦ στελέχους εἰ εἰς η· οἶον, ἔει καὶ ἰωνικῶς καὶ συναϊρέσει ἦα Ἀττικῶς. Τὸ δὲ ἀπαρέμφ. ἰέναι λυμδάνει τὸ συνδατικὸν ε.

ΣΗΜ. β'. Ὁ ἐνεστώτης τῆς ὀριστ. ἔχει μέλλοντος σημασίαν, τοῦ δὲ ἀπαρέμφ. καὶ μετοχῆς ἔχει καὶ μέλ. καὶ ἐνεστ. Ἐνίοτε δὲ τούτου εἶνε τὸ ἔρχομαι.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ μετοχὴ ἰών τονίζεται ὡς β'. ἀόρ., ὡς ὁ ποιητικὸς ἐών τοῦ εἰμί. Συνθετόμενον δὲ τὸ εἶμι ἀνασβιάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως οἶον, ἀπειμι· τὸ ἀπαρέμφ. ὅμως καὶ ἡ μετοχὴ τουρίζονται ὅπου καὶ τὰ ἀπλά· οἶον, ἀπιέναι, ἀπιών.

Ἴημι.

§ 311. Τὸ ἴημι (πέμπω, ῥίπτω) ἔχει στελέχος *ε* (*je*) καὶ εὐρίσκειται συννηθέστατα σύνθετον· οἶον, ἀγίημι, προίημι, κλπ. καὶ κλίνεται σχεδὸν ὡς τὸ τίθημι· οἶον,

Ἐνεργ. Ὅριστ. ἐνεστ. ἴημι, ἔης, ἔησι· ἔμεν, ἔτον, ἔτον· ἔμεν, ἔτε, ἔασι.

Ὑποτ. ἰώ, ἔης, ἔη· ἰόμεν, ἔητον, ἔητον· ἰόμεν, ἔητε, ἰώσι.

Εὐκτ. ἰοίην καὶ ἰοίμι, ἰοίεις, ἰοίη· ἰοίημεν, ἰοίητον, ἰοίητην· ἰοίημεν, ἰοίητε καὶ (ἀφίοιτε), ἰοίεν καὶ (ἀφίοιεν).

Προστ. ἰει, ἔετω ἔετον, ἔετων· ἔετε, ἔετωσαν καὶ ἔετων.

Ἀπαρέμφ. ἰέναι, μετοχ. ἰεῖς, ἰεῖσα, ἰέν.

Παρατ. ἔην, ἔεις, ἔει· ἔμεν, ἔτον, ἔτην· ἔμεν, ἔτε, ἔεσαν· οἱ δὲ τύποι ἔουν καὶ ἔειν τοῦ α'. ἐνικ. προστ. τοῦ παρατ. εἶνε τῶν μεταγεν. (Κόντος λογ. Ἐρμ.).

Παρακ. εἶκα, ὑπερσ. εἶκειρ, μέλ. ἦσω, ἀόρ. α'. ἦκα.

Ἄόρ. β'. ὀριστ. τὰ ἐνικὰ ἄχρηστα ἀναπληρούμενα ἀπὸ τοῦ α'. οἶον, ἦκα, ἦκας, ἦκε· εἶμεν, εἶτον, εἶτην· εἶμεν, εἶτε, εἶσαν.

Υποτ. ὦ, ἦς, ἦ· ὦμεν, ἦτον, ἦτον· ὦμεν, ἦτε, ὦσι.
 Εὐκτ. Εἶην, εἶης, εἶη· εἶμεν, εἶτον, εἶτην· εἶμεν, εἶτε, εἶεν.
 Προστ. ἔς, ἔτω· ἔτον, ἔτων· ἔτε, ἔτωσαν καὶ ἔντων.
 Ἀπαρέμφ. εἶναι· μετοχὴ εἶς, εἶσα, εἶν.

Μέση καὶ παθητικὴ φωνή.

Ὀριστ. ἴεμαι, ἴεσαι, ἴεται κλπ. ὑποτ. ἰῶμαι, ἰῆ, ἰῆται, κλπ.,
 εὐκτ. ἰέμην, ἰεῖο, ἰεῖτο καὶ συνθήστερον ἰοίμην, ἰοῖο, ἰοῖτο (§ 301).
 προστ. ἴεσο καὶ (ἴου)-ἰέσθω· ἀπαρέμφ. ἴεσθαι· μετοχ. ἰέμενος.

Παρατ. ἰέμην, ἴεσο, ἴετο, κλπ.

Μέσ. ἀόρ. β'. εἶμην, εἶσο, εἶτο, κλπ., ὑποτ. ὦμαι, ἦ, ἦται· εὐκτ.
 (εἶμην, εἶο, εἶτο) καὶ συνθήως προοίμην, οῖο, οῖτο, κλπ., προστ. οὔ,
 ἔσθω (συνθ. ἀφού)· ἀπαρέμφ. ἔσθαι· μετοχὴ ἔμενος.

Μέλ. παθ. ἐθήσομαι, ἀόρ. παθ. εἶθην· ὑποτ. ἐθῶ, κλπ.

Μέσ. μέλ. ἦσομαι, μέσ. ἀόρ. α'. (ἠκάμην), παρακ. εἶμαι· ὑποτ.
 εἰμέρος, ὦ, ἦς, ἦ (τὸ δὲ γ'. πληθ. πρόσωπ. ἀφείωνται εἶνε τῶν μετα-
 γεν.), ὑπερσ. εἶμην.—Ῥηματ. ἐφετός, ἐφετεῖο, ἐφετής, ἐφεσις, ἐφετεῖον.

ΣΗΜ. Τὸ ἦμαι αὐξάνει καὶ ἀναδιπλασιάζεται χρονικῶς τρέπον τὸ ἀρ-
 κτικὸν τοῦ στελέχους εἰς εἰ (213) πλὴν τοῦ παρατ. ἦν καὶ τοῦ α'.
 ἐνεργ. ἀορ. ἦκα. Ἐν συνθέσει δὲ αὐξάνει καὶ ἀναδιπλασιάζεται πάντοτε
 ἔσθωθεν· οἶον, ἀφίην, ἀφείκα· τὸ δὲ ἠφίουν, ἠφίειν, ἠφίει, ἠφί-
 εσαν εἶνε ἀδόκιμα (Κόντος λογ. Ἑρμ.) Τὸ δὲ γ'. ἐνικὸν πρότ. τοῦ ἐνεστ.
 ἐν συνθέσει σχηματίζεται καὶ βαρυτόνως· οἶον, ὀποταμὸς ἐξίει εἰς
 τὴν θάλασσαν, ὅταν τὸ στράτευμ' ἐξίη.

ἦμαι.

§ 312. Τὸ ἦμαι (στέλ. ἦσ) εἶνε ἐνεστώτως μὲ σημασίαν παρακ. σημαῖ-
 νον τὸ ἔχω βάλει ἐμαντὸν κάτω ἦτοι κάθημαι· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ὀριστ. ἦμαι, ἦσαι, ἦσται, γ'. πληθ. ἦνται
 Ὑποτ. ὦμαι, ἦ, ἦται, » » ὦνται
 Εὐκτ. ἦμην, προστ. ἦσο-ἦσθω, ἀπαρέμφ. ἦσθαι, μετοχ. ἦμερος.
 Παρατ. ἦμην, ἦσο, ἦστο, γ'. πληθ. ἦντο.

Παρὰ τοῖς πεζοῖς εὐρίσκεται πάντοτε σύνθετον μετὰ τῆς κατὰ
 καὶ τότε τὸ ἐνικὸν γ' πρόσωπον ἀποβάλλει τὸ σ' τὸ τοῦ παρατ-
 ὄμως τὸ φυλάττει, ὅταν λέγηται ἀναυξήτως· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ὀριστ. ἐνεστ. κάθημαι-κάθησαι-κάθηται, κλπ., ὑποτ. καθῶμαι
 -καθῆ-καθῆται, κλπ., εὐκτ. καθοίμην-καθοῖο-καθοῖτο, κλπ., προστ.
 κάθησο-καθήσθω, κλπ., ἀπαρέμφ. καθῆσθαι, μετοχ. καθήμερος,
 παρατ. ἐκαθήμην καὶ καθήμην, ἐκάθησο καὶ καθῆσο, ἐκάθητο καὶ
 καθῆστο, κλπ. Τὸ δὲ ἐνικὸν β' πρόσ. τῆς ὀριστ. κάθη καὶ τῆς προστ.
 κάθου εἶνε τῶν μεταγενεστέρων· τοὺς δὲ λοιποὺς χρόνους δανείζε-
 ται ἀπὸ τοῦ καθέζομαι.

Φημί.

§ 313. Τὸ φημί (λέγω) ἔχει ῥίζαν φα καὶ κλίνεται κατὰ τὸ ἴσθημι καὶ ἔχει ἐν χρήσει τοὺς ἐξῆς σχηματισμοὺς.

Ὅριστ. ἐνεστ. φημί, φῆς, φησί· φάμεν, φάτον, φάτον· φάμεν, φάτε, φάσι(ν).

Ὑποτ. φῶ, φῆς, φῆ· φῶμεν, φῆτον, φῆτον· φῶμεν, φῆτε, φῶσι(ν).

Εὐκτ. φαίην, φαίης, φαίη· (φαίημεν) καὶ φαῖμεν, φαίητον καὶ φαῖτον, φαίητην καὶ φαῖτην· (φαίημεν) καὶ φαῖμεν, φαίητε καὶ φαῖτε, (φαίησαν) καὶ φαῖεν.

Προστ. φάβη ἢ φάβη, φάτω· φάτορ, φάτων· φάτε, φάτωσαν καὶ φάντων.

Ἀπαρέμφ. φάσαι· μετοχὴ (φάς-φάσα-φάν).

Παρατ. ἔφηρ, (ἔφης) καὶ ἔφρηθα, ἔφη· ἔφημεν, ἔφατον, ἔφάτην· ἔφαμεν, ἔφατε, ἔφασαν.

Μέλ. φήσω, ἄφρ· ἔφησα, παρακ. εἴρηκα, ὑπερσ. εἰρήκειν.

Τῆς δὲ μέσης φωνῆς ὀλίγοι τύποι εὐρίσκονται καὶ αὐτοὶ σπανίως· οἷον, ἐνεστ. ἀπαρέμφ. φάσθαι, μετοχ. φάμενος, παρατ. ἔφαρτο, παρακ. προστ. πεφάσθω (Πλάτ.).— Ῥηματ. φάτος, φατέος, φῆμη, φῆμις-ιος (ποιητ.), φάτις-ιος (ποιητ.), προφήτης.

ΣΗΜ. α'. Τὸ β'. ἐνικὸν πρόστ. τοῦ ἐνεστώτος φῆς οὔτε ἐγκλίνεται οὔτε ἐν συνθέσει ἀναθεβάξει τὸν τόνον· οἷον, σὺ μ φ η μ ι, σὺ μ φ ῆ ς, ἀ ν τ ῖ φ η μ ι, ἀ ν τ ῖ φ ῆ ς. Ἡ δὲ γραφὴ φῆς εἶνε ἀδόκιμος. Ἡ μετοχὴ φάς-φάσα-φάν εἶνε σπανία παρὰ τοῖς πεζοῖς, ἀναπληροῦται δὲ ἀπὸ τοῦ φάσκων-ουσα-ον.

ΣΗΜ. β'. Ἀντὶ τοῦ φημί εὐρηται πολλάκις τὸ ἡμί, τοῦ ὁποῖο παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς εὐχρηστον εἶνε μόνον τὸ ἐνικὸν α. καὶ γ. πρόσωπον τοῦ παρατ. ἐν ταῖς διαλογικαῖς φράσεσιν· ἦν δ' ἐγώ, ἦ δ' ὅς = ἔφη ν ἐγώ, ἔφη ἐκεῖνος.

Κεῖμαι.

§ 314. Τὸ κεῖμαι (β. κε) εἶνε ἐνεστ. μὲ σημασίαν παρακ. σημαῖνον τὸ ἔχω τοποθετήσει ἑμαυτὸν καὶ παθητικῶς εἶμαι τοποθετημένος καὶ τίθεται ἀντὶ τοῦ σχεδὸν ἀχρήστου παθ. παρακ. τοῦ τίθημι (§ 207, σημ.) καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει· οἷον, ἀνάκειμαι, κατάκειμαι· ἐν δὲ τῇ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. εὐρίσκεται μόνον τὸ γ'. ἐνικὸν καὶ πληθ. πρόσωπον· σχηματίζεται δὲ οὕτως·

Ὅριστ. ἐνεστ. κεῖμαι, κεῖσαι, κεῖται, κλπ.

Ὑποτ. κέηται, — κέωνται.

Εὐκτ. κέοιτο, — κέοιντο.

ἢ Ἀλλὰ καὶ σύμφρη, ἀντίφρη (Πλάτ. Γοργ. 500. 501 καὶ ἀλλαχοῦ).

Προστ.	κεῖσο, κείσθω κλπ. ἀπαρέμ. κείσθαι, μετοχ. κείμενος·
Παρατ.	έκειμην, έκεισο, έκειτο, κλπ.
Μέσ. μέλ.	κείσομαι, κείτεις, κείσεται, κλπ.
Ῥηματ.	κοίτη, κοῖτος, κοιτών, κοιτίς, κειμήλιον.

ΣΗΜ. Τὸ κεῖμαι συνθετόμενον ἀναβιβάζει τὸν τόνον πλὴν τοῦ ἀπαρέμφτου, ὅπερ τονίζεται ὅπου καὶ τὸ ἀπλοῦν· οἶον, ένεστ. κατὰ κείμοιο, προστ. κατὰ κείσο, ἀπαρέμφ. κατὰ κείσθαι.

Οἶδα.

§ 315. Τὸ οἶδα (στέλ. ιδ, ειδ, ειδε) εἶνε β'. παρακ. ἀντὶ ένεστ. —έχω ιδεῖ, ἤξέυρω κλίνεται δὲ οὕτως·

Ὅριστ. παρακ. οἶδα-οἶσθα-οἶδε, ἴσμεν-ἴστον-ἴστον, ἴσμεν-ἴστε-ἴσασι(ν).
Ἵποτ. ειδῶ-ειδῆς-ειδῆ, ειδῶμεν-ειδῆτον-ειδῆτον, ειδῶμεν-ειδῆτε-ειδῶσι.

Εὐκτ. ειδείην-ειδείης-ειδείη, ειδείημεν-ειδείητον-ειδειήτην, ειδείημεν-ειδείητε-(ειδείησαν) καὶ ειδεῖεν.

Προστ. ἴθι-ἴστω, ἴστον-ἴστων, ἴστε-ἴστωσαν· ἀπαρέμφ. ειδέναι, μετοχ. ειδῶς-ειδυῖα-ειδός.

Υπερσ. ἤδη-ἤδης καὶ ἤδησθα, ἤδη καὶ ἤδει καὶ ένίστε πρὸ φωνήεντος ἤδειν· ἤδειμεν-ἤδειτον-ἤδειτην· ἤδημεν-ἤδειτε-ἤδεσαν. Τὸ δὲ α' πρόσ. ἤδειν καὶ τὸ β'. ἤδεις καὶ ἤδεισθα εἶναι σπάνια, οἱ δὲ τύποι ἥστον-ἥστην, ἥσμεν-ἥστε-ἥσαν εἶνε ποιητικοί.

Μέλλωρ, εἴσομαι καὶ (ειδήσω μόνον έν τῷ β'. προσώπῳ ειδῆσεις)· Ῥηματ. ἴστέον, ειδῆμων-ειδησις, ἴστωρ-ἱστορία.

ΣΗΜ. Ὁ ὁμαλὸς σχηματισμὸς τοῦ παρακ. οἶδας, οἶδαμεν, οἶδατε, οἶδασι εὐρίσκειται παρὰ ποιηταῖς καὶ μεταγενεστέροις καὶ σπανιώτατα παρὰ τοῖς πεζογράφοις Ἀττικοῖς. Ὁ ὑπερσ. ἤδη ἀναδιπλασιάζεται χρονικῶς τρέπων τὸ ει τοῦ στελέγους ειδ. εἰς η' ὁ δὲ τύπος τοῦ α. ένικού προσώπου τοῦ ὑπερσ. ἤδειν εἰσήθη εἰς τὴν ἀττ. γλώτταν έν ἀρχῇ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου (Κόντος λογ. Ἑρμ.).

Τορισμὸς τῶν ῥημάτων.

§ 316. Τὰ ῥήματα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα τονίζονται ὅσον ένδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, διδάσκα, εδίδασκαο, δίδωμι, πάρεμι, κατέλειπε, κλπ. Παρατηροῦνται δὲ τὰ ἐξῆς·

1 Πάντα τὰ συνηρημένα ῥήματα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα τονίζονται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα τῆς συναίρέσεως (§ 53)· οἶον, τιμῶ, τιμῶμεν, τιμῶμεθα.

2. Τὸ εἶμι καὶ τὸ φημι, ὅταν εἶνε ἀπλᾶ, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης.

3. Πάντα τὰ εἰς και ἀπαρέμφατα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, *λε.λοιπέται, κατα.λε.λοιπέται, ιστᾶται, καθιστᾶται*.

4. Ὁ ἐνεργ. β'. ἄορ. τοῦ ἀπαρεμφ. καὶ τῆς μετοχῆς ἀπλοῦς καὶ σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, *λιπεῖν, κατα.λιπεῖν· λιπῶν, κατα.λιπῶν*.

5. Τὸ ἐνικόν β'. πρὸς. τοῦ ἐνεργ. β'. ἄορ. τῆς προστ. τοῦ *ἐλθέ*, *εὔρέ*, *εἰπέ* καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τοῦ *λαβέ* καὶ *ιδέ* τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὅταν ταῦτα εἶνε ἀπλᾶ.

6. Τὸ ἐνικόν β'. πρὸς. τοῦ μέσου ἄορ. β'. τῆς προστ. ἐγκλίσεως ἀπλοῦν καὶ σύνθετον τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, *λαβοῦ, ἀντι.λαβοῦ, ἰκοῦ, ἀφικοῦ, λαθοῦ, ἐπι.λαθοῦ· τραποῦ, ἀποτραποῦ*. Ἐξαιροῦνται τὰ μονοσύλλαβα σύνθετα ἐκ δυσλλάβου προθέσεως μὴ πασχούσης ἐκθλιψιν οἶον, *κατάθου, ἀπόθου, παράσχου*· ὅταν ὅμως ἡ πρόθεσις εἶνε μονοσύλλαβος ἢ δυσύλλαβος πάσχουσα ἐκθλιψιν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, *ἐνθοῦ, ἐκθοῦ, ἐραχθοῦ, ἀφοῦ*· τὸ δὲ *τράπου, ἀφίκου, ἐπι.λάθου* εἶνε ἀδόκιμα.

7. Ὁ μέσ. ἄορ. β'. τοῦ ἀπαρεμφ. ἀπλοῦς καὶ σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, *γενέσθαι, παραγενέσθαι*.

8. Ὁ ἐνεργ. ἄορ. α'. τοῦ ἀπαρεμφ. ἀπλοῦς καὶ σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, *ποιῆσαι, παραποιῆσαι*.

9. Ὁ παθ. παρακ. τοῦ ἀπαρεμφ. καὶ τῆς μετοχῆς ἀπλοῦς καὶ σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, *λε.λεῖφθαι, παρα.λε.λεῖφθαι· λε.λειμμένος, παρα.λε.λειμμένος*.

10. Τὸ β'. ἐνικόν πρὸς. τοῦ μέσου ἄορ. α'. τῆς προστ. τονίζεται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, *λῦσαι, ποιῆσαι*, καὶ οὕτω διαστέλλεται ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ γ'. προσ. τῆς εὐκτικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφ. τοῦ ἐνεργ. ἄορ. α'. *ποιῆσαι, ποιῆται*.

11. Πᾶσα εἰς ς λήγουσα τριτόκλητος μετοχὴ ἀπλῆ καὶ σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, *πεποιηκώς, παραπεποιηκώς, ιστάς, καθιστάς, τιθείς, συντεθείς, διδοῦς, παραδιδοῦς*, πλὴν τῆς τοῦ ἐνεργ. α'. ἄορ., ἧτις ἀπλῆ καὶ σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον *ποιήσας, παραποιήσας*.

12. Οἱ βραχύτεροι τύποι τοῦ παθ. ἄορ. τῆς εὐκτ. τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης (§ 53)· οἶον, *λειφθεῖμεν, λειφθεῖτον, λειφθειτην, κλπ.*

13. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων ῥημάτων οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὴν αὐξῆσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν οἶον, *διῆλθον, ἀπεῖχε, παρέσχε, ἀφῆγμα*. Τὸ δὲ *σύνριδα* ἀναδιβάζει τὸν τόνον, διότι δὲν γίνεται αὐξῆσις, ἀλλὰ μόνον τροπὴ τοῦ *ει* τοῦ στελέχους εἰδ. εἰς *οι* (§ 266, γ').

14. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων ῥημάτων οὐδέποτε ἀναβιβάζεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης τῆς προθέσεως, ἐὰν αὕτη δὲν πάσχη ἐκθλιψίν· οἶον, παράσχεις, κατάθεις, ἀπόδος· ἀλλὰ πάρειμι, κάτιδες, παρέλθεις, κάτειπε, ἀπιθί· (περὶ δὲ τοῦ ἀροῦ, ἐρθοῦ, κλπ. ἰδὲ § 316. 6).

15. Ὁ τόνος τῶν δισυνθέτων ἢ πολυσυνθέτων ῥημάτων δὲν ὑπερβαίνει τὴν πρώτην σύνθεσιν οἶον, παρένθεις, συνέκδος, ἀντιπαρέκθεις καὶ οὐχὶ παρένθεις, συνέκδος, ἀντιπαρέκθεις.

16. Τὰ μονοσύλλαβα μακρόληκτα ῥήματα περισπῶνται οἶον, εἶ, σχῶ, πλὴν τοῦ χρῆ καὶ γῆς.

Ἀνώμαλα ῥήματα.

§ 317. Ἀνώμαλα ῥήματα λέγονται ὅσα δὲν σχηματίζονται κατὰ τοὺς δεδομένους κοινούς τύπους τῶν ἑμαλῶν καὶ εἶνε δύο εἰδῶν, ἀνώμαλα κατὰ σχηματισμὸν καὶ ἀνώμαλα κατὰ σημασίαν.

Α'. Ἀνώμαλα ῥήματα κατὰ σχηματισμὸν.

§ 318. Τὰ κατὰ σχηματισμὸν ἀνώμαλα ῥήματα εἶνε δύο εἰδῶν, ἀνώμαλα κατὰ μετασχηματισμὸν τῆς ῥίζης ἢ τοῦ στελέχους καὶ ἀνώμαλα κατ' ἔλλειψιν.

α'. Ἀνώμαλα κατὰ μετασχηματισμὸν.

§ 319. Ἀνώμαλα ῥήματα κατὰ μετασχηματισμὸν λέγονται ὅσα πρὸς σχηματισμὸν χρόνου τινὸς μετασχηματίζουσι τὴν ῥίζαν ἢ τὸ στέλεχος· μετασχηματίζεται δὲ ἡ ῥίζα ἢ τὸ στέλεχος ἑξαχῶς· 1) δι' ἐκτάσεως, 2) διὰ τροπῆς, 3) διὰ μεταθέσεως, 4) διὰ συγκοπῆς, 5) δι' ἀναδιπλασιασμοῦ, 6) διὰ προσλήψεως ἄλλων γραμμάτων.

1. Ἑκτασις.

§ 320. Ἑκτασις γενικῶς λέγεται ἡ μεταβολὴ τῶν βραχέων φωνηέντων εἰς μακρὰ ἢ εἰς διφθόγγους. Πολλὰ δὲ ῥήματα μάλιστα ἀφωλόγηκτα ἐκτείνουσι τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης· 1) τὸ α εἰς η· οἶον, τακ-τηκ-τήκω, σαπ-σηπ-σήπω· 2) τὸ εἰς ι ἢ εἰς ει· οἶον, τριβ-τριβ-τρέβω, λιπ-λειπ-λείπω· 2) τὸ υ εἰς υ ἢ ευ· οἶον, ψυχ-ψυχ-ψύχω, φυγ-φυγ-φεύγω.

2. Τροπή.

§ 321. Τροπή λέγεται ἡ μεταβολὴ γράμματός τινος εἰς ἄλλο· πολλὰ δὲ ῥήματα τρέπουσι τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης, 1) τὸ α εἰς ω· οἶον, τραγ-τραρω-τρόγω, ἀόρ. 6'. ἔτραγον· 2) τὸ ε εἰς α ἢ εἰς ι, ὅταν ἢ ῥ. προσλαμβάνῃ σύμφωνον· οἶον, βελ-βαλ-ἔβαλον, ἐσ-ἐσθ-ἰσθ-ἴσθι.

3. Μετάθεσις.

§ 322. Μετάθεσις λέγεται ἡ ἐκ τῆς ἀρχαίας θέσεως μετατόπισις γράμματός τινος· μετατίθενται δὲ τὰ βραχέα φωνήεντα, ὅταν

εὑρίσκονται μετὰ τῶν ὑγρῶν (λ, μ, ν, ρ)· οἷον, βαλ-βλα-βέβληκα, τεμ-τεμε-τέμηκα, θαν-θνα-τέθνηκα, θάρσος-θάρσος.

4. Συγκοπή.

§ 323. Συγκοπή λέγεται ἡ ἔκπτωσις βραχέος φωνήεντος· συγκόπτονται δὲ τὰ βραχέα φωνήεντα, ὅταν εὑρίσκονται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ρίζης μεταξύ δύο συμφώνων· οἷον, πέτομαι-(πετ-ἐπετόμη)-ἐπέτομη, (σεχ-ἔσεχορ)-ἔσεχορ, (σεπ-ἔσεπορ)-ἔσεπορ, (γεν-γιγγ)-γιγγομαι, κλπ. Ἡ δὲ δίφθογγος οἰ τοῦ οἴομαι ἐκκρούει τὸ συνδεδεικὸν ο μόνον εἰς τὸ ἄ. ἐνικ. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατ.· οἷον οἴομαι καὶ οἶμαι, ὄμηρ καὶ ὄμην (§ 52, σημ.).

5. Ἀναδιπλασιασμός τῆς ρίζης.

§ 324. Πολλῶν ῥημάτων ἡ ρίζα ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατ. ἀναδιπλασιάζεται προσλαμβάνουσα ἰ μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου αὐτῆς καὶ τὸ ε τῆς ρίζης συνήθως συγκόπτεται· οἷον, (γει-γιγγε-γιγγ)-γιγγομαι, τεκ-τιτεκ-τικτ-τίκτω, (γρο-γιγρο)-γιγρώσκω, (τρο-τιτρο)-τιτρώσκω, κλπ. Οὗτος ὁ ἀναδιπλασιασμός καὶ ὁ τῶν εἰς μι λέγεται ἀναδιπλασιασμός τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατ.

6. Ἐπέκτασις τοῦ ῥηματικοῦ στελέχους.

§ 325. Τὸ καθαρὸν ῥηματικὸν στέλεχος πολλῶν ῥημάτων ἐπεκτείνεται προσλαμβάνον τὰ ἐξῆς γράμματα·

1. ε.

Τὸ ε προσλαμβάνουσι πολλὰ ἀφωλόγητα στελέχη εἰς τὸν ἐνεστ. καὶ παρατ. ἢ εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους πρὸς εὐχερέστερον σχηματισμὸν αὐτῶν· οἷον, (δοκ-δοκε)-δοκέω-ῶ, (ῶθ-ῶθε)-ῶθέω-ῶ, (με.λ.λ.με.ι.λε)-με.λ.λήσω, (ὀζ-ὀζε)-ὀζήσω, κλπ.

2. ι.

Τὸ ι (πάλκι j) προσλαμβάνουσι πολλὰ στελέχη καὶ πάσχει τὰ ἐξῆς πάθη α'.) ὅταν συμπέσῃ μεταξύ δύο φωνήεντων ἀποβάλλεται μάλιστα εἰς τὰ εἰς αω, εω, οω ῥήματα· οἷον, τιμάω (τιμάjω)-τιμάω, ποιεῖω-ποιεῶ, δηλοῖω-δηλόω β'.) ὅταν ὁ χαρακτήρ εἴνε r ἢ ρ, μετατίθεται πρὸ αὐτοῦ καὶ συναίρειται μετὰ τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνήεντος α εἰς αι, ε εἰς ει, ι καὶ υ βραχέα εἰς ι καὶ υ μακρά· οἷον, (φαι-φαιώ)-φαιώ, (χαρ-χαρίω)-χαίρω, (τερ-τερίω)-τείρω, (σπερ-σπερίω)-σπείρω, (κρίτ-κρίτιω)-κρίνω, (πλῶρ-πλῶριω)-πλῶρω γ'.) ὅταν ὁ χαρακτήρ εἴνε λ, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτόν· οἷον, (βα.λ.βα.λλω)-βά.λλω, (στε.λ-στε.λιω)-στέ.λλω· μόνον ἐν τῷ (ὄφελ-ὄφελω)-ὄφελω μετατίθεται δ'.) εἰς πολλὰ στελέχη ἔχοντα χαρακτῆρα οὐρανισκόφωνον (κ, γ, χ) ἢ ὀδοντόφωνον (τ, θ) μεταβάλλεται αὐτὸ

καὶ ὁ χαρακτήρ εἰς ὅσ καὶ ἄττ. εἰς ττ' οἶον, (κηρυκ-κηρυκίω)-κη-
 ρύσσω καὶ κηρύττω, (πραγ-πραγίω)-πράσσω καὶ πρύττω, (ταραχ-
 -ταραχίω)-ταρύσσω καὶ ταρύττω, (ἔρετ-ἔρετίω)-ἔρέσσω, (χορυθ-
 -κορυθίω)-κορύσσω, κλπ. ε'.) εἰς πολλὰ στελέχη ἔχοντα χαρακτῆρα δ
 ἦ (γ) συγχωνεύεται εἰς ζ' οἶον, (φραδ-φραδίω)-φράζω, (ρομιδ-ρομι-
 -δίω)-ρομίζω, (κραγ-κραγίω)-κράζω, (οἰμωγ-οἰμωγίω)-οἰμώζω, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Ἐκ μὲν τῶν εἰς σσω, ττω ἔχουσι χαρακτῆρα τ ἦ θ τὸ ἀρ-
 μόττω, ἄσσω, βλίττω, βράσσω, ἐρέσσω, ἱμάσσω, κορύσσω,
 λίσσομαι, λεύσσω, νάσσω, πάσσω, πλάσσω. Ἐκ δὲ τῶν εἰς ζῶ
 ἔχουσι πρόσθετον χαρακτῆρα γ ἦ χ τὸ κράζω, οἰμώζω, στενάζω,
 ἀλαλάζω, στάζω, στίζω, στηρίζω, μαστίζω, σφύζω, γρύ-
 ζω, φλύζω, αἰάζω, κρώζω, ριπτάζω, σταλάζω, ἀλαπάζω,
 κλπ. Τὰ δὲ σαλπίζω, κλάζω, πλάζω, ἔχουσι γγ, ὅθεν μέλ. σαλ-
 πίζω, κλάγξω, πλάγξω. Τὸ δὲ παίζω, ἀρπάζω, βαστάζω,
 νυστάζω διαφοροῦνται ἔχοντα δ καὶ γ.

ΣΗΜ. β'. Τῆς παραληγοῦσης τὸ δίχρονον τῶν εἰς σσω καὶ ζω ρημά-
 των εἶνε βραχὺ πλὴν τοῦ πράσσω, ἄσσω καὶ τρίζω οἶον, πρᾶσσε,
 ἄσσε, τρίζε.

ΣΗΜ. γ'. γεν. Οἱ Ἀττικοὶ τὰ μὴ ἐκ συνθέσεως προερχόμενα δύο σ ἔτρε-
 πον εἰς δύο τ' οἶον, θάλασσα-θάλαττα, γλῶσσα-γλῶττα, τέσ-
 -σαρα-τέτταρα, πράσσω-πράττω, ἐτήρησαν δὲ τὰ σσ εἰς τὰς ἐξῆς
 λέξεις, ἰτήσσω, ἐρέσσω (ἐφέττω ἀδόκ.), Βρίληστος, Παρνασ-
 σός, Ἀμφισσα· τὸ δὲ σφάττω πάντοτε διὰ ττ γράφεται· τὸ δὲ Ὑ-
 μηττὸς μόνον ἰωνικῶς λέγεται καὶ Ὑμησσοῦς· τὸ δὲ Ἀλικαρνασσοῦς
 γράφεται καὶ δι' ἑνὸς σ. Πάντοτε δὲ δι' ἑνὸς σ γράφονται τὸ Κηφισσοῦς,
 Ἰλισσοῦς, Κρίσσα, Λάρισα, Κάσσο· τὸ δὲ βύσσοις, ἀρύσσω, αἰ-
 θύσσω, πτίσσω, πτύσσω εἶνε ἰωνικά· τὸ δὲ ἄβυσσοῦς, βυσσοῦς,
 βασιλίσσα, σάρισσα μεταγενέστερα.

3. σ.

Τὸ σ προσλαμβάνουσι τὰ στελέχη τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ἄφω-
 νον οἶον, (ἀλεκ-ἀλεκσω)-ἀλέξω, (αὐγ-αὐγα)-αὐξω, (ἐπ-ἐπο)-ἐψω,
 (μγ)-μίσγω, κλπ.

4. τ.

Τὸ τ προσλαμβάνουσι τὰ στελέχη τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα χειλεό-
 φωνον, ὅστις συμπνευματίζεται πρὸς αὐτό· οἶον, (καλυβ-καλύβτω)-
 -καλύπτω, (ραφ-ράφτω)-ράπτω, (τυπ)-τύπτω.

ΣΗΜ. Τῆς παραληγοῦσης τὸ δίχρονον τῶν εἰς πτω ῥημάτων εἶνε βραχὺ
 πλὴν τοῦ πίπτω καὶ ρίπτω οἶον, πίπτε, ρίπτε.

5. ρ.

Τὸ ρ προσλαμβάνουσι πολλὰ στελέχη ἔχοντα χαρακτῆρα φω-
 νῆεν ἢ σύμφωνον· οἶον, φθα-φθάνω, πι-πίνω, τι-τίνω, δακ-δάκνω,
 τεμ-τέμνω· τὸ δὲ βα-βαίρω λαμβάνει τὸ ρ μετὰ τοῦ ι, ὅπερ με-
 τατίθεται· οἶον, βα-βαρίω-βαίρω (§ 325, 2).

6. *νε*.

Τὴν συλλαβὴν *νε* προσλαμβάνουσι τὸ βυ-βυρέω, ἐκ-ἐκτέομαι, κυ-κυρέω, ὑπισχ-ὑπισχρέομαι.

7. *αι*.

Τὴν συλλαβὴν *αι* προσλαμβάνουσι πολλὰ ἀφωνόληκτα στελέχη ἔχοντα τὴν λήγουσαν αὐτοῦ φύσει ἢ θέσει μακράν· οἷον, αἰσθ-αἰσθάνομαι, ἀμαρτ-ἀμαρτάνω, βλαστ-βλαστάνω, κλπ. Ἐὰν δὲ ἔχωσι τὴν λήγουσαν βραχεῖαν προσλαμβάνουσι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος *ν*, τὸ ὁποῖον πάσχει τὰς συνήθεις μεταβολάς· οἷον, μαθ-μαθάνω, λαθ-λαθάνω, λαχ-λαγχάνω, θιγ-θιγγάνω, λαβ-λαμβάνω, κλπ.

8. *αιν*.

Τὴν συλλαβὴν *αιν* προσλαμβάνει μόνον τὸ ὄσφρ-ὄσφραίνω καὶ τὸ κερδ-κερδαίνω.

9. *σκ*.

Τὸ *σκ* προσλαμβάνουσι πολλὰ φωνηεντόληκτα συνήθως στελέχη, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ *ο* ἐκτείνεται εἰς *ω*¹. οἷον, γρο-γυγνώσκω, τρο-τιτρώσκω, πλὴν τοῦ βο-βόσκω· τὸ δὲ *α* τρέπεται εἰς *η* μόνον εἰς τὸ θνα-θνήσκω καὶ εἰς τὸ μυα-μυγήσκω. Τὸ δὲ παθ-πάσχω ἀποβάλλει τὸ *θ* καὶ δασύνει τὸ *κ*· οἷον, (παθ-πάσχω)-πάσχω.

10. *νυ, ννυ*.

Τὴν συλλαβὴν *νυ* προσλαμβάνουσι συμφωνόληκτα στελέχη, τὴν δὲ *ννυ* φωνηεντόληκτα (§ 283)· οἷον, δεικ-δείκνυμι, ὄμ-ὄμνυμι, κερα-κεράννυμι, ῥο-ῥώννυμι, κλπ.

11. *υ*.

Τὸ *υ* (πάλαι *Ϝ*) προσλαμβάνουσι φωνηεντόληκτά τινα στελέχη· οἷον, λα-λαν-ἀπολαύω, ψα-ψαύω, ἀπο-ἀκούω. Τὸ δὲ ἐλα-ἐλαύνω λαμβάνει καὶ *ν* μετὰ τοῦ *υ*. Ἀποβάλλουσι δὲ αὐτὸ ἐν τῷ ἔνεστ. καὶ παρατ. τὰ ἐξῆς ἑννέα ῥήματα· καίω καὶ κάω-καύσω, κ.λαίω καὶ κ.λάω-κ.λαύσω, π.λέω-π.λευσοῦμαι π.λέω-π.λεύσομαι, ρέω-ρεύσομαι, θέω-θεύσομαι, ῥέω-ῥεύσομαι. Τὸ δὲ χέω ἀποβάλλει αὐτὸ καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους χρόνους.

ΣΗΜ. α'. Τὸ *υ* τινῶν ἐκ τούτων μένει καὶ μετὰ τὴν συστολήν, διότι τὸ πάλαι αὐτὰ ἔληγον εἰς *υ*· οἷον ῥέω-ῥεῖρ ῥύην, χέω-ἐχέθην.

ΣΗΜ. β'. Τὸ *υ* τοῦτο ἐναλλάσσεται μετὰ τοῦ *ου*· οἷον, λύω-λούω, θυγάτηρ-θουγάτηρ (Αἰλ.), διότι τὸ πάλαι τοῦτο τὸ *υ* προσφέρετο ὡς τὸ λατ. *u* καὶ ὑστερώτερον ὡς τὸ γαλ. *u* ὡς καὶ νῦν προφέρουσι τινες τὴν λέξιν ἄχυρα ἀντὶ ἄχυρα².

¹ Κατὰ Κούρτιον τὸ *ω* τοῦτο εἶνε τοῦ στελέχους· οἷον, γρω καὶ οὐχὶ γρο.

² Τὴν εἰς *ου* ἐναλλαγὴν τοῦ *υ* ἔχει ἐν πολλοῖς καὶ ἡ δημώδης ἡμῶν γλῶσσα, λέγουσα ξουράφιον, κοῦπα, τροῦπα, κλπ. ἀντὶ, ξυράφιον, κύπα (κύπη), τρύπα.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ F καὶ j μεταβάλλονται καὶ εἰς πνεῦμα δασύ· οἶον F εσπέ-
ρα-έσπέρα, F οράω-όράω, j i je μι-ῖημι.

ΣΗΜ. δ'. γεν. Τὰ πλείστα τῶν ἀνωτέρω ἀνωμάτων ῥημάτων σχηματι-
ζοῦσι μόνον τὸν ἔνεστ. καὶ παρατ. ἐκ τοῦ ἐκταταμένου στελέχους, τοὺς δὲ
ἄλλους ἐκ τοῦ καθαροῦ· οἶον καλύπτω (καλυβ)-ἐκάλυπτον-καλύψω
-ἐκάλυψα-κεκάλυφα (μεταγεν.), σχίζω (σχιδ)-ἔσχίζον-σχίσω
-ἔσχισα-ἔσχικα, κράζω (κραγ)-ἐκράζον-κράξω-ἐκράξα-ἐκκρα-
γα, ταρασσώ (ταραχ)-ἐτάρασσον-ταράξω-ἐτάραξα-τετάραγα,
γηράσκω (γηρα)-ἐγήρασκον-γηράσω-ἐγήρασα-γεγήρακα, κλπ.

ΣΗΜ. ε'. γεν. Ἐνίοτε χάριν εὐφωνίας παρεντίθενται ἐν τῷ μέσῳ τῆς
λίξεως συνήθως τὰ ἐξῆς σύμφωνα καὶ μάλιστα μετὰ συγκροπὴν βραχείας φων-
νήεντος 1) β. οἶον γαμερός-γαμρός-γαμβρός, μεσημερία-με-
σημρία-μεσημβρία. 2) δ. οἶον, ἀνήρ-ἀνέρος-ἀνδρός, (βαμός)-
βαθμός, κλπ. 3) θ. οἶον, ἐσθός-ἐσθός, μαλακός-μαλακός, (βαμός)-
βαθμός, κλπ. 4) ν. ὕπερ πρὸς τῶν χειλοφόρων τρέπεται εἰς μ' οἶον, τυ-
τύμπανος, πεθ-πένης, κοπ-κόπος, κλπ.

§ 326. Πρὸς ἀκριβῆ σχηματισμὸν παντὸς ῥήματος ἀνάγκη νὰ
διακρίνη ὁ μαθητὴς τὰ πέντε ταῦτα· 1) τὸ καθαρὸν στέλεχος, ὅπερ
εἶνε ἡ βᾶσις τοῦ σχηματισμοῦ πάντων τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος·
2) τὸ χρονικὸν στέλεχος, ὅπερ γίνεται ἐκ τοῦ καθαροῦ στελέχους
προσλήψει γραμμάτων καὶ χρησιμεύει εἰς τὸν σχηματισμὸν ἐνός μό-
νου χρόνου· 3) τὸν χρονικὸν χαρακτήρα, ὅστις δεικνύει τὸν χρόνον·
4) τὸ συνδετικὸν φωνῆεν, ὅπερ συνδέει τὸ στέλεχος μετὰ τῶν προ-
σωπικῶν καταλήξεων καὶ δεικνύει τὰς ἐγκλίσεις τῶν ῥημάτων·
5) τὰς προσωπικὰς καταλήξεις, αἵτινες δεικνύουσι τὰ πρόσωπα·
οἶον τοῦ λύσομαι, τὸ μὲν λυ εἶνε καθαρὸν στέλεχος, τὸ δὲ λισ, τὸ
χρονικὸν στέλεχος· τὸ δὲ σ, ὁ χρονικὸς χαρακτήρ· τὸ δὲ ο, τὸ συν-
δετικὸν φωνῆεν τὸ δὲ μαι, ἡ προσωπικὴ κατάληξις.

§ 327. Αἱ ρίζαι τῶν ῥημάτων ἀνευρίσκονται εἰς τοὺς β'. ἀορί-
στους ἢ εἰς τὰ σύστοιχα ὀνόματα ἢ διὰ συστολῆς· συστολή δὲ συλ-
λαβῆς λέγεται, ὅταν τὰ μακρὰ φωνήεντα ἢ αἱ διεθογοὶ αὐτῆς
γίνωνται βραχεῖα, ἥτοι ἐπανέρχονται εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν μορ-
φήν· οἶον, τηκ-τακ-ἐτάκηρ, σηπ-σαπ-ἐσάπηρ, λειπ-λιπ-ἐλιπον,
σχιῶ-σχιδ-σχιδη, φευ-φυγ-ἔφυγον, κλπ.

§ 318. Ἐναντία τῆς συστολῆς εἶνε ἡ ἑκτασις (§ 320). γίνεται
δὲ 1) δι' ἀπλῆς ἐκτάσεως· οἶον, τακ-τηκ, λαβ-ληβ, τριβ-τριβ· 2)
διὰ προσλήψεως γραμμάτων, ὅτε ἡ συλλαβὴ γίνεται φύσει ἢ θέσει
μακρὰ· οἶον, κα-καίω, λιπ-λείπω, φυγ-φεύγω, κρίνω-κρίνω, τυπ-
τύπτω, σχιδ-σχίζω, κλπ. 3) δι' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως ἀναπλη-
ρούσης ἀποβληθέντα γράμματα· οἶον, πᾶνς-πᾶς, δαιμονς-δαίμων,
τιθερθε-τιθεῖς, διδοθι-δίδου, λειπομι-λείπω, κλπ.

β'. Ἀνώμαλα ῥήματα κατ' ἔλλειψιν.

§ 329. Ἀνώμαλα ῥήματα κατ' ἔλλειψιν λέγονται ὅσα δὲν σηματούξουσιν πάντας τοὺς χρόνους ἐκ τοῦ αὐτοῦ στελέχους, ἀλλ' ἐξ ἄλλου ταυτοσήμου ὁμοῦ· οἶον, φέρω, μέλ. οἶσω, ἄορ. ἤνεργον· ἐσθίω, μέλ. ἐδομαι, ἄορ. ἐφαγον· δράω, μέλ. ὄψομαι, ἄορ. εἶδον, κλπ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ.

230. Ὁ ἐπόμενος κατάλογος περιλαμβάνει ἐκεῖνα τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων, τὰ ὅποια ὑπάγονται εἰς τοὺς κανόνας τοὺς εἰρημένους ἐν τῷ περὶ ἀνωμαλίας τῶν ῥημάτων, τὰ δὲ λοιπὰ εὐρίσκει ὁ μαθητὴς ἐν τῷ γενικῷ μου Καταλόγῳ τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων καὶ ὀνομάτων.

1. Ἄγνυμι καὶ ἀγνώω, παρὰ τοῖς πίζοις Ἄπτ. πάντοτε σύνθετον (τσακίζω) (στελ. (Γαγ)-ἀγ-ἀγνυ), παρατ. δὲν ἔχει, μέλ. ἄζω, ἄορ. ἔαξα, παρακ. β'. ἔαγα (μὲ πκθ. σημασίαν). Παθ. ἄγνομαι, παρατ. δὲν ἔχει, ἄορ. β'. ἐάγην.—Ῥηματ. ἀγή, ἄγμα, ἀκτός, ἀκτή, ἀκτίς-ἴνος, ἀγμός.

2. Ἄγω (φέρω ἐπὶ ἐμφύχων) (στελ. ἀγ. ἀγαγ), παρατ. ἤγον, μέλ. ἄζω, ἄορ. β'. ἤγαγον, παρακ. ἤγα, ὑπερσ. ἤγειν. Παθ. καὶ μέσ. ἄγομαι, παρατ. ἤγομην, μέλ. παθ. ἀχθήσομαι, ἄορ. παθ. ἤχθην (ἐν συν.), παρακ. ἤγαμι, ὑπερσ. ἤγημην, μέσ. μέλ. ἄζομαι, μέσ. ἄορ. β'. ἤγαγόμην.—Ῥηματ. ἄζων, ἀγός, ἀγών, ἀγυιά, ἀκτέον, ἀγωγός, ἀγωγή, ἀγωγεύς, ἀγώγιμος.

3. Αἰρέω-ᾶ (πιάνω, κυριεύω) (στελ. ἀρ-αἶρ, αἶρε, ἐλ), παρατ. ἤρεον-ουν, μέλ. αἰρήσω, ἄορ. β'. εἶλον, παρακ. ἤρηκα, ὑπερσ. ἤρηκειν. Παθ. καὶ μέσ. αἰρέομαι-οῦμαι (ἐκλέγω ἢ ἐκλέγομαι), παρατ. ἤρεόμην-οῦμην, μέλ. παθ. αἰρεθήσομαι, ἄορ. παθ. ἤρέθην, παρακ. ἤρημαι, ὑπερσ. ἤρήμην, μέσ. μέλ. αἰρήσομαι, μετ' ὀλίγ. μέλ. (ἤρήσομαι), μέσ. ἄορ. β'. εἰλόμην.—Ῥηματ. ἀφαίρημα, αἵρεσις, αἰρετός, αἰρετέος, αἰρέτης.

ΣΗΜ. Παθητικὸν τοῦ αἰρέω ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κυριεύομαι εἶνε τὸ ἀλίσκομαι.

4. Αἰσθάνομαι (ἀποθ. μέσ.) (στελ. αἰσθ-αἰσθαν-αἰσθε), παρατ. ἤσθανόμην, μέσ. μέλ. αἰσθήσομαι, μέσ. ἄορ. β'. ἤσθόμην, παρακ. ἤσθημαι, ὑπερσ. ἤσθήμην.—Ῥηματ. αἰσθημα, αἰσθησις, αἰσθητός, αἰσθητήριον.

5. Ἀλέξω, τὰ ἐνεργητικὰ σπαν. παρὰ τοῖς πίζοις (ἀποκρούω) (στελ. ἀλεξ-ἀλεξ-ἀλεξε), παρατ. ἤλεξον, μέλ. ἀλεξήσω, ἄορ. ἤλεξισα (Ὀμηρ.) Μέσ. ἐνεστ. ἀλέξομαι, παρατ. ἤλεξόμην, μέσ. μέλ.

ἀλεξήσομαι (Ἡρόδ.), ἀόρ. ἤλεξάμην (Ξενοφ.) καὶ ἤλεξησάμην. — ῥηματ. ἀλέξημα, ἀλέξεις, ἐπαλξίς, ἀλεξητήρ, ἀλεξητήριος. ~~Α~~

6. Ἀλισκομαι ἀποθ. παθ. τοῦ αἰρέω (πιάνομαι κυριεύομαι) (στελ. ἀλ (Γαλ)-ἀλισκ-ἀλε-ἀλο), παρατ. ἤλισκόμην, μέσ. μέλ. ἀλώσομαι, ἀόρ. β'. ἐάλων καὶ (ἤλων), ὑποτ. ἀλῶ-ῶς-ῶ, εὐκτ. ἀλοίην-οίης-οίη, προσ. ἄλωθι-ώτω, ἀπαρέμφ. ἀλῶναι, μετοχή ἀλούς-οὔσα-άλόν, παρακ. ἐάλωκα καὶ (ἤλωκα), ὑπερσ. ἐάλῶκειν καὶ (ἤλῶκειν). — ῥηματ. ἄλωσις, ἀλωτός, ἀλώσιμος.

7. Ἀμαρτάνω (ἀποτυγχάνω σφάλλω) (στελ. ἀμαρτ-ἀμαρταν-ἀμαρτε), παρατ. ἡμάρτανον, μέσ. μέλ. ἀμαρτήσομαι, ἀόρ. β'. ἡμαρτον, παρακ. ἡμάρτηκα, ὑπερσ. ἡμαρτήκειν. Τὰ παθ. μόνον εἰς τὰ γ'. πρόσ. ἀμαρτάνεται, ἀμαρτάνεσθαι, παρατ. ἡμαρτάνετο, ἀόρ. παθ. ἡμαρτήθη, ἀμαρτηθῆναι, ἀμαρτηθέντα, παρακ. ἡμαρτήται, ἀπαρέμ. ἡμαρτῆσθαι, μετοχή τὸ ἡμαρτημένον, τὰ ἡμαρτημένα, ὑπερσ. ἡμαρτητο. — ῥηματ. ἀμαρτάς, ἀμαρτημα.

8. Ἀμφιέννυμι (ἐνδύω) (στελ. Γεσ-έννυ), παρατ. ἡμφιέννυν, μέλ. ἀμφιῶ, ἀόρ. ἡμφίεσα, (παρακ. καὶ ὑπερσ. δὲν ἔχει). Μέσ. ἀμφιέννυμαι (ἐνδύω ἐμαυτόν), παρατ. ἡμφιεννύμην, μέσ. μέλ. ἀμφίεσομαι, μέσ. ἀόρ. ἡμφιεσάμην, παρακ. ἡμφίεσμαι, ὑπερ. ἡμφιέσμη. — ῥηματ. ἀμφίεσμα, ἀμφίεσις, ἀμφιστρῖς-ίδος.

9. Ἀναλίσκω καὶ (ἀναλῶ) (ἐξοδεύω) (στελ. ἀνᾶλ-ἀναλισκ-ἀναλε-ἀναλο), παρατ. ἀνήλισκον καὶ ἀνάλουν, μέλ. ἀναλώσω, ἀόρ. ἀνήλωσα καὶ ἀνάλωσα, παρακ. ἀνήλωκα καὶ ἀνάλωκα, ὑπερσυν. ἀνηλώκειν. Παθ. ἀναλίσκομαι (ἀναλοῦμαι) παρατ. ἀνηλισκόμην καὶ (ἀναλοῦτο καὶ ἀνηλοῦτο), μέλ. παθ. ἀναλωθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἀνηλώθην καὶ ἀναλώθην, παρακ. ἀνήλωμαι καὶ ἀνάλωμαι, ὑπερσ. ἀνηλώμην καὶ ἀναλώμην, μέσ. μέλ. ἀναλώσομαι. — ῥηματ. ἀνάλωμα, ἀνάλωσις, ἀνάλωτος, ἀναλωτός, ἀναλωτέος, ἀναλωτής.

10. Ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι (ἀνά-οίγω) (στελ. οἰγ-οίγνυ), παρατ. ἀνέωγον, μέλ. ἀνοίξω, ἀόρ. ἀνέφξα, παρακ. ἀνέφχα, ὑπερσ. ἀνέφχειν. Παθ. ἀνοίγομαι καὶ ἀνοίγνυμαι, παρατ. ἀνεωγόμην καὶ ἀνεωγύμην, μέλ. παθ. ἀνοιχθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἀνεφχθήν, παρακ. ἀνέφχμαι, ὑπερσ. ἀνεφχμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. ἀνεφξομαι. — ῥηματ. ἀνοιγμα, ἀνοιξίς, ἀνοικτός, ἀνοικτέος.

11. Ἀυξάνω καὶ σπανίως αὔξω (στελ. αΓγ-αύγ-αὔξ-αὔξαν-αὔξε), παρατ. ηὔξανον, μέλ. αὔξήσω, ἀόρ. ηὔξησα, παρακ. ηὔξηκα, ὑπερσ. ηὔξηκειν. Παθ. καὶ μέσ. αὔξάνομαι καὶ αὔξομαι, παρατ. ηὔξανόμην καὶ ηὔξόμην, μέλ. αὔξήσομαι (μὲ παθ. σημασίαν) καὶ σπανίως αὔξηθήσομαι, ἀόρ. ηὔξήθην, παρακ. ηὔξημαι, ὑπερσ. ηὔ-

ζήμην.— Ῥημ. αὔξη, αὔξημα, αὔξησις, αὔξητός, αὔξητέος (μεταγεν.)

12. *Βαίρω* (πατῶ, περιπατῶ) (στελ. βα-βαίν), παρατ. ἔβαινον, μέσ. μέλ. βήσομαι, ἀόρ. ῥ'. ἔβην, ὑποτ. βῶ-βῆς-βῆ, εὐκτ. βαίην, προστ. βῆθι-βήτω, ἀπαρέμφ. βῆναι, μετοχή βάς, παρακ. βέβηκα, ὑπερσ. ἐβεβήκειν. Παθ. μόνον ἐν συνθέσει παραβαίνεται, ἀόρ. παθ. παρεβάθη, ἀπαρέμφ. παραβαθῆναι, παρακ. παραβέβαμαι, παραβεβάσθαι, παραβεβαμένος.— Ῥηματ. βῆμα, βάσις, βάτης, βάκτρον, βακτηρία, βαθμός, ἀναβάθρα, καταβάθρα, βάδην, βαδίζω, βιβάζω.

13. *Βάλλω* (ρίπτω) (στελ. βελ-βαλ, βαλλ-βλα), παρατ. ἔβαλλον, μέλ. βαλῶ, ἀόρ. ῥ'. ἔβαλον, παρακ. βέβληκα, ὑπερσ. ἐβεβλήκειν. Παθ. καὶ μέσ. βάλλομαι, παρατ. ἐβαλλόμην, μέλ. παθ. βληθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐβλήθην, παρακ. βέβλημαι, ὑπερσ. ἐβεβλήμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. βεβλήσομαι (συνήθ. ἐν συνθέσει), μέσ. μέλ. ῥ'. βαλοῦμαι, (ἐν συνθέσει), μέσ. ἀόρ. ῥ'. ἐβαλόμην.— Ῥημ. βέλος, βόλος, βολή, βελόνη, βολεύς, βολίς, βλήμα, βλητός, βλητέος, βλητήρ, βλήθην (ἐπίρ.).

14. *Βιβρώσκω* (τρώγω) (στελ. βρο-βιβρο-βιβρωσκ-ἐδ-φαγ), παρατ. ἐβίβρωσκον, μέλ. ἐδομαι, ἀόρ. ῥ'. ἐφαγον, παρακ. βέβρωκα, ὑπερσ. ἐβεβρώθειν. Παθ. βιβρώσκομαι, παρατ. ἐβιβρωσκόμην, παρακ. βέβρωμαι, ὑπερσ. ἐβεβρώμην.— Ῥηματ. βρώμα, βρώμη, βρώσις, βρωτός, βρωτέος, βρωτήρ.

15. *Βλαστάρω* συνήθ. ἀμετάβ. (ἐκβάλλω βλαστόν, φυτρόνω) (στελ. βλαστ-βλασταν-βλαστε), παρατ. ἐβλάστανον, μέλ. βλαστήσω, ἀόρ. ῥ'. ἔβλαστον, παρακ. βεβλάστηκα καὶ σπανίως ἐβλάστηκα, ὑπερσ. ἐβεβλαστήκειν.— Ῥηματ. βλάστη, βλάστημα, βλάστησις, βλαστός.

16. *Βούλομαι*-βούλει, ἀποθ. παθ. (θέλω) (στελ. βολ-βουλ-βουλε), παρατ. ἐβουλόμην, καὶ (ἤβουλόμην), μέσ. μέλ. βουλήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐβουλήθην καὶ (ἤβουλήθην), παρακ. βεβούλημαι, ὑπερσ. ἐβεβουλήμην.— Ῥηματ. βουλή, βούλημα, βούλησις, βουλητός, βουλητέος.

17. *Γίγνομαι* (καὶ γίνομαι), ἀποθ. μέσ. (στελ. γεν-γιγεν-γιγγ-γενε), παρατ. ἐγίγνομην (καὶ ἐγινόμην), μέσ. μέλ. γενήσομαι, μέσ. ἀόρ. ῥ'. ἐγενόμην, παρακ. γεγένημαι καὶ γέγονα, ὑπερσ. ἐγεγενήμην καὶ ἐγεγόνειν, μέσ. ἀόρ. α'. μετοχή, οἱ γεινάμενοι (ἐκ τοῦ γείνομαι)—οἱ γονεῖς.— Ῥηματ. γόνος, γονή, γονεύς, γένεσις, γενετός, γενέτης, γενέτωρ, γενέτειρα, γένεθλον, γενέθλιον.

18. *Γινώσκω* καὶ (γινώσκω) (γνωρίζω) (στελ. γνω-γιγνο-γιγνώσκ), παρατ. ἐγίνωσκον καὶ (ἐγίνωσκον), μέσ. μέλ. γνώσομαι, ἀόρ. ῥ'. ἔγνων-ἔγνως-ἔγνω, ὑποτακτ. γνώω, εὐκτ. γνώην, προστ. γνώθι-γνώτω, ἀπαρέμφ. γνώναι, μετοχ. γνώους-γνοῦσα-γνόν, παρακ. ἔγνωκα, ὑπερσ.

ἐγνώκειν. Παθ. γινώσκομαι καὶ (γινώσκομαι), παρατ. ἐγινώσκω-
μην καὶ (ἐγινώσκωμην), μέλ. παθ. γωσθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐγνώσθην,
παρακ. ἔγνωμαι, ὑπερσ. ἐγνώσμην. — Ῥηματ. γνώμη, γνώμων, ἀνά-
γνωσμα, γνώσις, γνωστός, γνωστός, γνώστης, γνωστήρ, ἀναγνωστήριον.

19. Δάκνω (δαγκάνω) (στελ. δακ-δακν-δηκ), παρατ. ἔδακνον,
μέσ. μέλ. δήξομαι, ἀόρ. β'. ἔδακον, παρακ. δέδηχα (μεταγεν.).
Παθ. δάκνομαι, παρατ. ἔδακνόμην, μέλ. παθ. δηχθήσομαι, ἀόρ.
παθ. ἐδήχθην, παρακ. δέδηγμαι, ὑπερσ. ἐδεδήγημην. — Ῥηματ.
δάκος, δῆγμα, δηγμός, δῆξις, δῆκτης.

20. Δαμάζω σπάν. παρὰ τοῖς πεζοῖς (καταπονῶ, ἡμερώνω) (στελ.
δαμ-δαμα-δαμαζ, παρατ. ἐδάμαζον, μέλ. δαμάσω καὶ (δαμῶ-ξς),
ἀόρ. ἐδάμασα. Παθ. δαμάζομαι, παρατ. ἐδαμαζόμην, μέλ. παθ.
δαμασθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐδαμασθην, μέσ. ἀόρ. ἐδαμασάμην (σπαν.)
— Ῥηματ. δάμαρ, δαμασμός, δάμασις, δαμαστός, δαμάτωρ, δα-
μαστήρ, δάμαλις, δαμαλῖς, δαμάτειρα.

21. Δαρθάνω συνήθ. σύνθ. (λοιμῶμαι) (στελ. δαρθ-δαρθαν-δαρθε),
παρατ. ἐδαρθικον, ἀόρ. β'. ἔδαρθον, ἀπαρέμφ. δαρθεῖν, μετοχή δαρ-
θείς, παρακ. δεδάρθηκα, ὑπερσ. ἐδεδαρθήκειν.

22. Δέδοικα (φοβοῦμαι) (στελ. δεῖδ), παρακ. β'. ἀντί ἐνεστ., καὶ
δέδια, πληθ. δέδιμεν-δέδιτε-δεδιάσι, ὑποτ. δεδίω, εὐκτ. δεδιείην,
προστ. δεδίθι-δεδίτω καὶ ἄπαξ δεδιέτω, ἀπαρέμφ. δεδιέναι, μετοχή
δεδιώς-δεδιυῖα-δεδιός, ὑπερσ. ἀντί παρατ. ἐδεδοίκεν καὶ ἐδεδίην,
γ'. πληθ. πρόσ. ἐδέδισαν καὶ ἐδεδίεσαν, μέλ. δεῖσομαι, ἀόρ. ἐδεισα.

23. Δέω (ἀπέχω, χρειάζομαι, στεροῦμαι) (στελ. δε-δεε), παρατ.
ἔδεον, μέλ. δεήσω, ἀόρ. ἐδέησα, παρακ. δεδέηκα, ὑπερσ. ἐδεδέη-
κειν. Συνήθ. ἀπρόσ. δεῖ, ὑποτακτ. δέη, εὐκτ. δέαι, ἀπαρέμφ. δεῖν,
μετοχ. δέον, παρατ. ἔδει, μέλ. δεήσει, ἀόρ. ἐδέησε, παρακ. δεδέηκε,
ὑπερσ. ἐδεδέηκε. Μέσ. δέομαι-δέει-δεῖ (ἔχω ἀνάγκην, παρακαλῶ),
παρατ. ἐδεόμην, μέσ. μέλ. δεήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐδεήθην (μέ μέσθην
σημασίαν), παρακ. δεδέημαι, ὑπερσ. ἐδεδεήμην. — Ῥηματ. δέος,
δέημα, δέσις, δεητήριος.

24. Διδάσκω (στελ. δα-δαχ, διδαχ, διδασκ), παρατ. ἐδίδασκον,
μέλ. διδάξω, ἀόρ. ἐδίδαξα, παρακ. δεδίδαχα, ὑπερσ. ἐδεδιδάχην,
Παθ. καὶ μέσ. διδάσκομαι, παρατ. ἐδιδασκόμην, μέλ. παθ. διδα-
χθήσομαι (μεταγεν.), ἀόρ. παθ. ἐδιδάχθην, παρακ. δεδίδαγμαί,
ὑπερσ. ἐδεδιδάγημην, μέσ. μέλ. διδάξομαι, μέσ. ἀόρ. ἐδιδαξάμην. —
Ῥηματ. διδαχή, διδάσκαλος, διδαγμα, διδαξις, διδακτός, διδα-
κτέος, διδακτρον.

25. Διδράσκω πάντοτε σύνθ. (φεύγω κρυφά) (στελ. δρα-διδρα-διδρασκ), παρατ. ἐδίδρασκον, μέλ. δρᾶ·σομαι, ἄορ. ἔδρων, ἔδρας, ἔδρᾶ· πληθ. ἔδρᾶμεν, ἔδρᾶτε, ἔδρᾶσαν, ὑποτακτ. δρῶ-δρᾶς-δρᾶ, εὐκτ. δρᾶϊν, δρᾶϊς, προστ. δρᾶθι-άτω, ἀπαρέμφ. δρᾶναι, μετοχή δρᾶς-δρᾶσα-δρᾶν, παρακ. δέδρακα, ὑπερσ. ἐδεδράκειν. — Ῥηματ. δρασμός, ἀπόδρασις, δραπετής.

26. Δοκέω-ῶ (νομίζω, μοι φαίνεται) (στελ. δεκ-δοκ-δοκε), παρατ. ἐδόκεον-ουν, μέλ. δόξω, ἄορ. ἔδοξα, παρακ. δέδογμαι, ὑπερσ. ἐδέδογμην. Καί ἀπροσ. δοκεῖ, ἐδόκει, δόξει, ἔδοξε, δέδοκται, ἐδέδοκτο. — Ῥηματ. δόγμα, δόξα, δόκησις, δόκημα, δοκητός, δοκτέος.

27. Δύναμαι (κατὰ τὸ ἴσταμαι) ἀποθ. παθ. (ἤμπορῶ), ὑποτακτ. δύνωμαι, εὐκτ. δυναίμην-δύναιο, προστ. δύνω-άσθω, κλπ., παρατ. ἐδυναίμην καὶ ἠδυναίμην-ἠδύνω, μέσ. μέλ. δυνήσομαι, ἄορ. παθ. ἐδυνήθην, παρακ. δεδύνημαι, ὑπερσ. ἐδεδυνήμην. — Ῥηματ. δύναμις, δύνασις, δυνατός, δυνάστης καὶ θηλ. δυνάστις-ιδος.

28. Ἐγείρω (σηκόνω, ἐξυπνίζω) (στελ. ἐγερ-ἐγειρ-ἐγρ), παρατ. ἤγειρον, μέλ. ἐγερῶ, ἄορ. ἤγειρα, παρακ. ἔ· ἐγρήγορα (ἀμεταβ. εἶμαι ἐξυπνος), ὑπερσ. ἔ· ἐγρηγόρειν. Μέσ. καὶ παθ. ἐγείρομαι, παρακτ. ἠγειρόμην, ἄορ. παθ. ἠγέρθην, παρακ. ἐγήγερμαι, ὑπερσ. ἐγηγέρμην. — Ῥηματ. ἐγερσις, ἐγερτός, ἐγερτέος, ἐγερτί, ἐγρηγορτί, ἐγρηγορτώς.

29. Ἐζομαι· ζήτηι καθέζομαι.

30. Εἶρηκα· ζήτηι λέγω.

31. Εἶωθα παρακ. ἀντί ἐνεστ. (συνειθίζω) (στελ. σΓεθω), ὑπερσ. ἀντί παρατ. εἶωθειν. — Ῥηματ. ἔθος, ἐθίζω.

32. Ἐλαύνω (βάλλω τι εἰς κίνησιν) (στελ. ἐλαΓ-ἐλαυ-ἐλαυν), παρατ. ἤλαυνον, μέλ. (ἐλᾶ·σω) καὶ ἐλῶ-ᾶς-ᾶ, ἄορ. ἤλασα, παρακ. ἐλήλακα, ὑπερσ. ἐληλάκην. Παθ. ἐλαύνομαι, παρατ. ἠλαυνόμην, ἄορ. ἠλάθην, παρακ. ἐλήλαμαι, ὑπερσ. ἐληλάμην, μέσ. ἄορ. ἠλασάμην. — Ῥηματ. ἔλασμα, ἐλασμός, ἐλασις, ἐλατός, ἐλατήρ, ἐλατήριον.

33. Ἐπομαι (ἀκολουθῶ) ἀποθ. μέσ. (στελ. σεπ-ἐπ, σεπ-σπ), παρατ. εἰπόμην, μέσ. μέλ. ἐψομαι, μέσ. ἄορ. ἔ· ἐσπόμην (ἐκ τοῦ ἐσεπόμην), προστ. σποῦ, σύνθ. ἐπίσπου, ἀπαρέμφ. σπέσθαι, μετοχὴ σπόμενος. — Ῥηματ. ἐπομένως (ἐπιρρ.).

34. Ἐρχομαι ἀποθ. μέσ. (στελ. ἐρχ-ἐλυθ-ἐλευθ-ἐλθ), ὑποτακτ. ἔω, εὐκτ. ἴοιμι, προστ. ἴθι, ἀπαρέμφ. ἰέναι, μετοχὴ ἰών, παρατ. ἤρχομην καὶ συνήθως ἦα, μέλ. (ἐλεύσομαι) καὶ εἶμι καὶ ἦξω ἢ ἀφίξομαι, ἄορ. ἤλθον, παρακ. ἐλήλυθα, ὑπερσ. ἐληλύθην. — Ῥηματ. ἔλευσις, ἐλεύθερος, προσήλυτος.

35. Ἐσθίω (τρώγω) (στελ. ἐδ-έσθι, ἐδε, ἐδο, φαγ), παρατ. ἤσθιον, μέλ. ἔδομαι, ἀόρ. β'. ἔφαγον, παρακ. ἐδήδοκα, ὑπερσ. ἐδηδόκειν. Παθ. καὶ μέσ. ἐσθίομαι, παρατ. ἤσθίομαι, ἀόρ. ἠδέσθη, παρακ. ἐδήδεσμαι, ὑπερσ. ἐδηδέσμεν. — Ῥηματ. ἐδωδή, ἔδεσμα, ἐδεστός, ἐδεστέος, ἐδεστής, ἐδώδιμος, ὀδούς.

36. Εὐδῶ (κοιμῶμαι), συνήθως σύνθετον καθεύδω (στελ. εὐδ-εὐδε), παρατ. ἐκάθευδον καὶ (καθηῦδον), μέλ. καθευδήσω, ἀόρ. ἐκάθευδσα (οὐχὶ ἀττ.). — Ῥηματ. καθευδήτεον.

37. Εὐρίσκω (στελ. εὐρ-εὔρε-εὔρισκ), παρατ. εὔρισκον, μέλ. εὐρήσω, ἀόρ. β'. εὔρον, παρακ. εὔρηκα, ὑπερσ. εὔρήκειν. Παθ. καὶ μέσ. εὔρισκομαι, παρατ. εὔρισκόμην, μέλ. παθ. εὔρεθήσομαι, ἀόρ. παθ. εὔρέθη, παρακ. εὔρημαι, ὑπερσ. εὔρήμην, μέσ. μέλ. εὔρήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. εὔρομαι. — Ῥηματ. εὔρημα, εὔρεσι, εὔρετός, εὔρετέος, εὔρετής, εὔρετήριον.

38. Ἐχῶ καὶ (ἴσχω) (στελ. σεχ-ἐχ-σχ-σχε-σισεχ-ίσχ), παρατ. εἶχον καὶ (ἴσχον ἀναυξήτως), μέλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀόρ. β'. ἔσχον, ὑποτακτ. σχῶ, εὐκτ. σχοίην, σύνθ. παράσχοιμι, προστ. σχέες, ἀπαρέμφ. σχεῖν, μετοχή σχών, παρακ. ἔσχηκα, ὑπερσ. ἐσχέκειν. Παθ. καὶ μέσ. ἐχομαι, παρατ. εἶχομαι, μέσ. μέλ. ἔξομαι καὶ σχήσομαι (συνήθ. σύνθ.), μέσ. ἀόρ. β'. ἐσχόμην, παρακ. ἐσχημαι, ὑπερσ. ἐσχήμεν. — Ῥηματ. ὄχος, ὀχή, ὀχεύς, ὄχος, ὀχμή, ὀχυρός, ἔξις, ἐκτός, ἐκτέος, ἐκτής, σχῆμα, σχέσις, σχετέος, σχεδόν.

39. Ἐψῶ (βράζω, ψήνω) (στελ. Γεπ-ἐπ-ἐψ-ἐψε), παρατ. ἤψον, μέλ. (ἐψήσω) καὶ ἐψήσομαι, ἀόρ. ἤψησα, παρακ. ἤψηκα, (μεταγεν.). Παθ. καὶ μέσ. ἐψομαι, παρατ. ἤψομαι, ἀόρ. παθ. ἤψηθη, παρακ. ἤψημαι, ὑπερσ. ἤψήμεν. — Ῥηματ. ἐψός, ὀπτός, ὀπτέος, ἐψημα, ἐψησις, ἐψητός, ἐψητέος, ἐψητής, ἐψήνη, ἐψαλέος, ὄψον.

40. Ζῶω-ῶ (στελ. ζα, βιο), ζάεις-ζῆς, εὐκτ. ζῶην, προστ. ζάει-ζῆ καὶ μεταγεν. ζῆθι, ἀπαρέμφ. ζῆν, παρατ. ἔζαον-ων, μέλ. βιώσομαι καὶ σπανίως ζήσω καὶ σπανιώτατα ζήσομαι (Δημ.), ἀόρ. β'. ἐβίων, εὐκτ. βιώην, παρακ. βεβίωκα, ὑπερσ. ἐβεβιώκειν. — Ῥηματ. ζωή, ζῶον, ζωός.

41. Ζεύγνυμι (ζώνω) (στελ. ζυγ-ζευγ-ζευγνυ), παρατ. ἐζεύγνυ, μέλ. ζεύξω, ἀόρ. ἐζεύξα. Μέσ. καὶ παθ. ζεύγνυμαι, παρατ. ἐζεύγνυμαι, παθ. ἀόρ. β'. ἐζύγην καὶ σπανίως ἐζεύχθη, παρακ. ἐζεύγμαι, ὑπερσ. ἐζεύγμεν, μέσ. μέλ. ζεύξομαι, μέσ. ἀόρ. ἐζεύξαμεν. — Ῥηματ. ζυγός, ζεύγμα, ζευξίς, ζεύγη.

42. Ζώννυμι (ζώνω) (στελ. ζο-ζωννυ), παρατ. ἐζώννυ, ἀόρ. ἐζωσα. Παθ. καὶ μέσ. ζώννυμαι, παρατ. ἐζωννύμεν, μέσ. ἀόρ. ἐζωσάμεν.

παρακ. ἔζωσμαι, ὑπερσ. ἐζώσμην καὶ πλέον οὐ ὁ δὲ μέλ. ζώσω, παρακ. ἔζωκα, μέσ. μέλ. ζώσομαι, παθ. ἄορ. ἐζώσθην εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. — Ῥηματ. ζώνη, ζῶμα, ζῶσις, ζωστήρ, ζώστης, ζωστός, ζώστειρα, ζωστήριος.

43. Θνήσκω καὶ σύνθ. ἀποθνήσκω (στελ. θαν-θνα-θνησκ), παρατ. ἀπέθνησκον, μέσ. μέλ. ἀποθανοῦμαι, μετ' ὀλίγ. μέλ. τεθνήξω, ἄορ. θ' ἀπέθανον, παρακ. τέθνηκα, ὑπερσ. ἐτεθνήσκειν καὶ πλέον οὐ ὁ δὲ μετ' ὀλίγ. μέλ. τεθνήξομαι εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. — Ῥηματ. θνατός, θνητός.

ΣΗΜ. Τὸ θνήσκω παρὰ τοῖς πειζολόγοις εὐρίσκεται πάντοτε σύνθετον μετὰ τῆς ἀπὸ πλήν τοῦ παρακ., ὅστις πάντοτε σχεδὸν εὐρίσκεται ἀπλοῦς, εἶνε δὲ παθητικὸν τοῦ ἀποκτείνω.

44. Ἰζάνω (στελ. ἰζ-ἰζαν), παρατ. ἴξανον· τοὺς δὲ λοιποὺς χρόνους σχηματίζει ἐκ τοῦ ἴζω· ζήτει καθίζω.

45. Ἰκνέομαι-οῦμαι ἀποθ. μέσ. συνθέστατα σύνθετον (ἔρχομαι, φθάνω) (στελ. ἰκ. (Ἰικ)-ἰκνε), παρατ. ἰκνέειμην-οῦμην, μέσ. μέλ. ἴξομαι, μέσ. ἄορ. θ' ἰκόμην, προστ. ἰκοῦ, ἀπαρέμ. ἰκέσθαι, παρακ. ἴγμαι, ὑπερσ. ἴγμην. — Ῥηματ. ἄφιξις, ἀφικτέον, ἰκέτης, ἰκανός, ἴχνος.

46. Ἰπταμαι· ἰδὲ πέτομαι.

47. Καθεζομαι ἀποθ. μέσ. (κάθημαι) (στελ. σεδ-σεδ-ἔδ-ἔζ), παρατ. ἐκάθεζομην καὶ (καθεζομην), ἄορ. παθ. ἐκαθέσθην (μεταγεν.), μέσ. μέλ. καθεδοῦμαι καὶ καθεστήσομαι (Αἰσχίν.). — Ῥηματικά ἔδρα, καθέδρα, ἔδος.

48. Καθίζω (βάλλω τινὰ νὰ καθίσῃ) (στελ. σεδ-σισεδ-ἰζ) παρατ. ἐκάθιζον καὶ (καθίζον), μέλ. (καθίσω) καὶ ἄττ. καθῶ, ἄορ. ἐκάθισα καὶ (καθίσα). Μέσ. καθίζομαι, παρατ. ἐκαθίζομην, μέλ. καθιζήσομαι, μέσ. ἄορ. ἐκαθισάμην, παρακ. κεκάθιτμαι, ὑπερσ. ἐκεκαθίσμην. — Ῥηματ. ἴζημα.

49. Καίω καὶ ἀρχ. ἄττ. κάω (ἀσυναίρ.) (στελ. καΓ-κα, και-και), παρατ. ἔκαιον καὶ ἔκαον, μέλ. καύσω, ἄορ. ἔκαυσα, παρακ. κέκαυκα, ὑπερσ. ἐκεκαύκειν. Παθ. καίομαι καὶ κάομαι, παρατ. ἐκαίομην καὶ ἐκαόμην, μέλ. παθ. καυθήσομαι, ἄορ. παθ. ἐκαύθην, παρακ. κέκαυμαι, ὑπερσ. ἐκεκαύμην. — Ῥηματ. καῦμα, καῦσις, καυστός, καυστέος, καύσων, καύτης καὶ καύστης, καυτήρ καὶ καυστήρ, καυτήριον καὶ καυστήριον, καύστρα.

50. Καλέω-ῶ (προσκλιῶ, ὀνομάζω) (στελ. καλ-καλε-κλα), παρατ. ἐκάλειον-ουν, μέλ. (καλέσω) καὶ ἄττ. καλῶ, ἄορ. ἐκάλεσα, παρακ. κέκληκα, ὑπερσ. ἐκεκλήκειν. Παθ. καὶ μέσ. καλέομαι-οῦμαι, παρατ. ἐκαλεόμην-οῦμην, μέλ. παθ. κληθήσομαι, ἄορ. παθ. ἐκλήθην,

παρακ. κέκλημαι, ὑπερσ. ἐκεκλήμην, μέσ. μέλ. (καλέσομαι) καὶ ἄττ. καλοῦμαι, μετ' ὀλίγ. μέλ. κεκλήσομαι, μέσ. ἄόρ. ἐκαλεσάμην.— Ῥηματ. κλήμα, κλήσις, κλητός, κλητέος, κλήτωρ, κλητήρ.

51. *Κάμνω* (κοπιάζω, κουράζομαι, ἀσθενῶ) (στελ. κάμ-κάμνωμα), παρατ. ἔκαμνον, μέσ. μέλ. ῥ'. καμοῦμαι, ἄόρ. ῥ'. ἐκμυρον, παρακ. κέκηκα (ἀμετάθ). ὑπερσ. ἐκεκμήκειν.— Ῥηματ. κάματος, καμητός, ἀποκημητέον.

52. *Κεράννυμι* (ἀναμιγνύω) (στελ. κερ-κερα-κεράννυ), παρατ. ἐκεράννυν, μέλ. κεράσω (μεταγεν.), ἄόρ. ἐκέρασα, παρακ. κεκέρακα, ὑπερσ. ἐκεκεράκειν. Παθ. καὶ μέσ. κεράννυμαι, παρατ. ἐκεράννυμην, μέλ. παθ. κραθήσομαι, ἄόρ. παθ. ἐκεράσθην καὶ ἐκράθην, παρακ. κέκρηκα, ὑπερσ. ἐκεκράμην, μέσ. ἄόρ. ἐκερασάμην.— Ῥηματ. κρέμα, κρέσις, κεραστός, ἀκρατός, κρατήρ, κεραστής.

53. *Κλαίω* καὶ ἄρχ. ἄττ. κλά'ω (ἀσυναίρ.) (στελ. κλαΓ'-κλακλαι-κλαυ), παρατ. ἔκλαιον καὶ ἔκλαιον, μέσ. μέλ. κλαύσομαι καὶ σπαν. κλαυστοῦμαι, (καὶ παρὰ Δημοσθ. κλαίησω καὶ κλαήσω), ἄόρ. ἔκλαισα. Μέσ. κλαίσομαι, παρατ. ἐκλαίωμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. κέκλαύσομαι (παθ.), μέσ. ἄόρ. ἐκλαυσάμην, παρακ. κέκλαυμαι (μέσ. καὶ παθ.), ὑπερσ. ἐκεκλαύμην.— Ῥηματ. κλαυθμός, κλαῦμα, κλαυτός καὶ κλαυστός.

54. *Κορέννυμι* (χορταίνω τινά) (στελ. κορ-κορε-κορέννυ), παρατ. ἐκορέννυν, μέλ. κορέσω, ἄόρ. ἐκόρεσα, παρακ. παθ. κεκόρεσμαι, καὶ κεκόρημαι ("Ὀμρ.), ἄόρ. παθ. ἐκορέσθην (μὲ μέσ. σημασίαν), μέσ. ἄόρ. ἐκορεσάμην (ποιητ.).— Ῥηματ. κορεστός.

55. *Κρέμαμαι* (ἀμετάθ. κατὰ τὸ ἴσταμαι), (στελ. κρεμ-κρεμα), παρατ. ἐκρεμάμην, ὑποτ. κρέμωμαι, εὐκτ. κρεμοίμην-κρέμοιο, κλπ., μέσ. μέλ. κρεμήσομαι.

56. *Κρεμάννυμι* (κρεμῶ) (στελ. κρεμ-κρεμα-κρεμάννυ), παρατ. ἐκρεμάννυν, μέλ. κρεμῶ-ἄς ἢ ἄόρ. ἐκρέμασα. Παθ. κρεμάννυμαι, παρατ. ἐκρεμάννυμην, μέσ. ἄόρ. ἐκρεμασάμην. παθ. ἐκρεμάσθην (μὲ παθ. καὶ μέσ. σημ.).— Ῥηματ. κρέμασμα, κρέμασις, κρεμασμός, κρεμαστός, κρεμαστήρ, κρεμάστρα, κρεμάθρα.

57. *Κυνέω-ῶ*, σπάνιον παρὰ τοῖς πεζοῖς (φιλόω) (στελ. κυ-κυνε), παρατ. ἐκύνεον-ουν, μέλ. κύσω, ἄόρ. ἐκυσα. Παρὰ δὲ τοῖς πεζογράφοις εἶνε σύνηθες τὸ σύνθετον, προσκυνέω-ῶ, παρατ. προσκύνεον-ουν, μέλ. προσκυνήσω, ἄόρ. προσκύνησα. Παθ. ἐνεστ. προσκυνεῖσθαι (Εὐριπ.).— Ῥηματ. προσκύνημα, προσκύνησις, προσκυνητός, προσκυνητέος, προσκυνητής.

58. *Λαγχάνω* (μοὶ πίπτει λαχός, ἐπιτυχαίνω) (στελ. λαχ-ληχ

-λαγχαν), παρατ. ἐλάγγανον, μέσ. μέλ. λήξομαι, ἀόρ. β'. ἐλαχον, παρακ. εἰληχα καὶ σπανιώτατα λέλογχα, ὑπερσ. εἰλήχειν, ἀόρ. παθ. ἐλήχθην (σπανίως), παρακ. παθ. εἰληγμαι.— Ῥηματ. λάχος, λάχη, λαχνός, λαχεῖον, λῆξις, λάχεσις, λαχμός.

59. *Λαμβάνω* (στελ. λαβ-ληθ-λαμβαν), παρατ. ἐλάμβανον, μέσ. μέλ. λήψομαι, ἀόρ. β'. ἔλαβον, παρακ. εἰληφα, ὑπερσ. εἰλήφειν. Παθ. καὶ μέσ. λαμβάνομαι, παρατ. ἐλαμβανόμεν. μέλ. παθ. ληφθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐλήφθην, παρακ. εἰλημμαι, ὑπερσ. εἰλήμην, μέσ. ἀόρ. β'. ἐλαβόμεν.— Ῥηματ. λαβή, λαβίς, λῆμμα, λῆψις, ληπτός, ληπτέος, λήπτης, ληπτῆρ, ἀντιλήπτωρ.

60. *Λαθάνω* (μένω ἄγνωστος, κρύπτομαι) (στελ. λαθ-ληθ-λανθαν), παρατ. ἐλάνθανον, μέλ. λήσω, ἀόρ. β'. ἔλαθον, παρακ. ἐλεληθα, ὑπερσ. ἐλελήθην. Μέσ. (πάντοτε σύνθετον) ἐπιλανθάνομαι (λησμονῶ), παρατ. ἐπελανθανόμεν, μέσ. μέλ. ἐπιλήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἐπελαθόμεν, παρακ. ἐπιλέλησμαι, ὑπερσ. ἐπελελήσμεν, μετ' ὀλίγ. μέλ. κελήσομαι.— Ῥηματ. λάθος, λῆθος, λήθη, λάθρα, λήσμων, λημοσύνη.

61. *Μαθάνω* (στελ. μαθ-μανθαν-μαθε), παρατ. ἐμάνθανον, μέσ. μέλ. μαθήσομαι, ἀόρ. β'. ἔμαθον, παρακ. μεμικηχα, ὑπερσ. ἐμεμαθήκειν. Παθ. ἐνεστ. μαθάνομαι (σπαν. καὶ μόνον παρὰ Πλάτ.).— Ῥηματ. μάθος (ποιητ.), μάθημα, μάθησις, μαθητός, μαθητέος, μαθητής, μαθητρὶς καὶ μαθήτρια (μεταγεν.).

62. *Μάχομαι* παθ. μέσ. ἀλληλοπαθές (στελ. μαχ-μαχε), παρατ. ἐμαχόμεν, μέσ. μέλ. μαχοῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἐμαχσάμην, παρακ. μεμάχημαι, ὑπερσ. ἐμεμαχήμην.— Ῥηματ. μαχήμων, μαχητός, μαχητέον, μαχητής.

63. *Μέλλω* (ἔχω σκοπόν, ἢ ἔχω κατὰ νοῦν, βραδύνω) (στελ. μελ-μελλ-μελλε), παρατ. ἐμέλλον καὶ ἡμέλλον, μέλ. μελλήσω, ἀόρ. ἐμέλλησα καὶ σπαν. ἡμέλλησα. Παθ. ἐνεστ. ἀπρος. μέλλεται, εὐκτ. μέλλοιτο (Ξενοφ.).— Ῥηματ. μέλλημα, μέλλησις, μελλητής.

64. *Μέλω* (φροντίζω), συνήθως ἀπρός. μέλει (στελ. μελ-μελε), παρατ. ἐμελε, μέλ. μελήσει, ἀόρ. ἐμέλησε, παρακ. μεμέληκε, ὑπερσ. ἐμεμελήκει.— Ῥηματ. μέλημα, μέλησις μελέτη, μελητέον, μετὰ-μελος, ἐπιμελητής, ἐπιμελής.

65. *Μίγνυμι* καὶ μίγνυω καὶ σπανίως μίτγω (σμίγω) (στελ. μιγνυ-μισγ), παρατ. ἐμίγνυν καὶ ἐμίγνυον, μέλ. μίξω, ἀόρ. ἐμίξα. Παθ. καὶ μέσ. μίγνυμαι, παρατ. ἐμίγνυμην, μέλ. παθ. β'. μιγήσομαι (ποιητ. καὶ μεταγ.). ἀόρ. παθ. ἐμίχθην (μέ μέσσην σημασ.) καὶ β'.

ἐμίγην (ποιητ.), παρακ. ἐμίγμαι, ὑπερσ. ἐμεμίγμην, μέσ. μέλ. μίξομαι, μετ' ὄλ. μέλ. μεμιξομαι, μέσ. ἄορ. ἐμιξάμην.— Ῥηματικῶν, μιγάς, μίγμυ, μίξις, μιγμός, μικτός, μικτέος, μίγδην (ἐπίρρ.).

66. *Μιμνήσκω* (ἐνθυμίζω) (στελ. μινα-μινα-μιμνησκ), παρατ. ἐμιμνησκον, μέλ. μνήσω (ἐν συνθ.), ἄορ. ἐμνησα (ἐν συνθ.). Μέσ. μιμνήσκομαι (ἐνθυμοῦμαι), παρατ. ἐμιμνησκόμην. μέσ. μέλ. (μνήσομαι) καὶ μνησθήσομαι, ἄορ. ἐμνήσθην, παρακ. μέμνημαι, ὑποτακτ. μεμνώμαι-ῆ-ῆτε, εὐκτ. μεμνήμην-ῆο-ῆτο, καὶ μεμνώμην-ῶο-ῶτο, ὑπερσ. ἐμεμνήμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. μεμνήσομαι, μέσ. ἄορ. α'. ἐμνησάμην (ποιητ.).— Ῥηματ. μνήμα, μνήμη, μνήμων, μνεΐα, μνήσις, μνηστός, μνηστήρ, μνήστωρ (ποιητ.), μνήστρια, μνήστρον.

67. *Ὀζω* (μυρίζω βρωμῶ) (στελ. ὀδ-ὀζ-οζε), παρατ. ὠζον, μέλ. ὀζήσω, ἄορ. ὠζήσα, παρακ. ὠ. ὀδώδα (Ὀμηρ.), ὀδώδην.— Ῥημ. ὀζη, ὀζόλης, ὀζολις-ιδος.

68. *Ὀίρω* καὶ οἴγνυμι, ζήτηι ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι.

69. *Ὀίομαι* καὶ οἴμαι ἀποθ. μέσ. (νομίζω) (στελ. οἰ-οίε), παρατ. ὠοίμην καὶ ὠοίην, μέσ. μέλ. οἴησομαι, ἄορ. παθ. ὠήθην, ὑποτακτ. οἴηθῶ, κλπ.— Ῥηματ. οἴημα, οἴησις, οἴητός, οἴητής, οἴηματίας.

70. *Οἴχομαι* ἀποθ. μέσ. (ἔχω ἀναχωρήσει) (στελ. οἰχ-οίχε), παρατ. ὠχόμην, μέσ. μέλ. οἰχέσομαι, παρακ. σύνθ. παρώχημαι, καὶ οἴχωκα (Σοφοκλ.).

71. *Ὀλισθαίνω* καὶ ἐν συνθ. ἐνίστε ὀλισθαίνω (γλιστρῶ) (στελ. ὀλισθ.-ὀλισθαν-ὀλισθε), παρατ. ὠλισθανον, μέλ. ὀλισθήσω, ἄορ. ὠ. ὠλισθον καὶ α'. διωλίσθησα, παρακ. ὠλίσθηκα, ὑπερσ. ὠλισθήκειν.— Ῥηματ. ὀλίσθημα, ὀλίσθησις, ὀλισθος.

72. *Ὀλλύμι* παρὰ τοῖς Ἄττ. πάντοτε σύνθετον μετὰ τῆς ἀπό, ἀπόλλυμι (φθείρω, καταστρέφω) (στελ. ὀλ-ὀλλυ-ὀλε), παρατ. ἀπόλλυον, μέλ. (ἀπολέσω) καὶ ἄττ. ἀπολῶ-εἰς-εἶ, ἄορ. ἀπόλεσα, παρακ. ἀπολώλεκα, ὑπερσ. ἀπολώλεκεν. Μέσ. καὶ παθ. ἀπόλλυμαι, παρατ. ἀπολλύμην, μέσ. μέλ. ἀπολοῦμαι, μέσ. ἄορ. ὠ. ἀπολόμην, παρακ. ὠ. ἀπόλωλα, ὑπερσ. ἀπολώλειν καὶ ἀπολώλειν.— Ῥηματ. ἐξώλης, προώλης, πανώλης, ὄλεθρος, ὀλετήρ, ὀλέτειρα (ποιητ.).

73. *Ὀμνύμι* καὶ ὀμνύω (ὀρκίζομαι) (στελ. ὀμ-ὀμνυ-ὀμο), παρατ. ὠμνῶν καὶ ὠμνυον, μέσ. μέλ. ὀμοῦμαι-ὀμεῖ-ὀμεῖται, ἄορ. ὠμοσα, παρακ. ὀμώμοκα, ὑπερσ. ὀμωμόκειν καὶ ὀμωμόκειν. Μέσ. καὶ παθ. ὀμνύμαι, παρατ. ὠμνύμην, παθ. μέλ. ὀμωσθήσομαι, ἄορ. παθ. ὠμώθην καὶ ὠμώσθην, παρακ. ὀμώμοται καὶ ὀμώμοσται, πληθ. ὀμώμονται, μετοχή ὀμωμοσμένος, ὑπερσ. ὀμώμοστο καὶ ὀμώμοστο, μέσ. ἄορ. ὠμωσάμην.— Ῥηματ. ἀπόμοσις, ἀπόμοτος.

74. Ὀρίνημι, ὀνίνης, ὀνίνησι, γ'. πληθ. ὀνινᾶσι, ἀπαρέμφ. ὀνινάναι, μετοχ. θηλ. ὀνίνασα (ὠφέλω) (στελ. ὄνα-ὀνίνα-ὠφέλε), παρατ. ὠφέλεον-ουν, μέλ. ὀνήσω, ἄορ. ὠνησα, παρακ. ὠφέληκα, ὑπερσ. ὠφέληκειν. Μέσ. ὀνίναμαι, παρατ. ὠνινάμην, μέσ. μέλ. ὀνήσομαι, μέσ. ἄορ. β'. ὠνήμην-ὠνήσο-ὠνήτο (τὰ λοιπὰ λείπουσιν), εὐκτ. ὀναίμην-ὀναιο-ὀνετο, καὶ τὸ ἀπαρέμφ. ὄνασθαι, (ἐκ τοῦ α'. ὠνάμην, τοῦ ὁποίου αἱ λοιπαὶ ἐγκλίσεις λείπουσιν), ἄορ. παθ. ὠνήθην καὶ μέσ. ἄορ. ὠνησάμην (μεταγεν.), παρακ. ὠνημαι.— Ῥηματ. ὄνησις, ὄνητός, ὄνητήρ, ὄνησιμος.

75. Ὀράω-ῶ (βλέπω) (στελ. ὄρα, ὄπ. Fid-ιδ'), παρατ. ἐώραον-ων, μέσ. μέλ. ὄφομαι-ὄφει-ὄφεται, ἄορ. β'. εἶδον, ὑποτακτ. ἴδω, κλπ., παρακ. ἐώρακα καὶ (ὄπωπα), ὑπερσ. ἐώρακειν καὶ (ὄπώπειν). Παθ. καὶ μέσ. ὄράομαι-ῶμαι, παρατ. ἐωράομην-ῶμην, μέλ. παθ. ὄφθησομαι, ἄορ. παθ. ὄφθην, παρακ. ἐώραμαι καὶ ὄμμαι, ὑπερσ. ἐωράμην καὶ (ὄμμην), μέσ. ἄορ. β'. εἰδόμεν, προστ. ἰδοῦ.— Ῥηματ. ὄραμα, ὄρασις, ὄρατός, ὄρατέος, ὄρατής, ὄμμα, ὄψις, ὄπτός, ὄπτέος, ὄπτῆρ, ὄπτρον, ὄπτασία, ἐπόπτης, ὄφθαλμός.

76. Ὀσφραίνομαι ἀποθ. (μυρίζομαί τι) (στελ. ὄσφρ-ὄσφραιν-ὄσφρε), παρατ. ὄσφραινόμεν, μέσ. μέλ. ὄσφρήσομαι, μέσ. ἄορ. β'. ὄσφρῶμην καὶ παθ. (ὄσφράνθην), ὑπερσ. (ὄσφραντο).— Ῥηματ. ὄσφρασις (μεταγεν.), ὄσφραντός, ὄσφραντής, ὄσφραντήρ, ὄσφραντήριος.

77. Ὀφείλω (χρεωστῶ ἐπὶ ἰδιωτικοῦ χρέους) (στελ. ὄφελ-ὄφειλ-ὄφειλε), παρατ. ὄφειλον, μέλ. ὄφειλήσω, ἄορ. α'. ὄφείλησα, καὶ β'. ὄφελον-ες-ε (ἐπὶ εὐχῆς=εἴθε), ἀπαρέμφ. ὄφειλεῖν (τὰ λοιπὰ ἄχρ.), παρακ. ὄφείληκα, ὑπερσ. ὄφειλήκειν. Παθ. ὄφειλεται, μετοχ. τὸ ὄφειλόμενον, τὰ ὄφειλόμενα (τὸ χρέος, τὰ χρέη), ἄορ. παθ. ὄφειληθείς (Θουκ.).— Ῥηματ. ὄφελος, ὄφειλέτης.

78. Ὀφλισκάω (χρεωστῶ εἰς τὸ δημόσιον, καταδικάζομαι) (στελ. ὄφλ-ὄφλισκ-ὄφλισκαν-ὄφλε), παρατ. ὄφλίσκανον, μέλ. ὄφλήσω, ἄορ. ὄφλησα (σπάν.) καὶ β'. ὄφλον, παρακ. ὄφληκα, ὑπερσ. ὄφλήκειν, μετοχὴ ὄφλημένος.— Ῥηματ. ὄφλημα, ὄφλησις, ὄφλητής.

79. Παίζω (στελ. παιδ-παιδ-παι), παρατ. ἐπαιζον, μέλ. παιζοῦμαι, ἄορ. ἐπαισα, παρακ. πέπαιχα (μεταγεν.) καὶ παθ. πέπαισμαι.— Ῥηματ. παίγμα, παικτός, παικτέος, παίκτης, παίκτηρ, παίκτηρα, πκιγιά, παιδιά.

80. Πάσχω παθ. αὐτοπαθ. (στελ. πεθ-πενθ-παθ-πασχ), παρατ. ἐπάσχον, μέσ. μέλ. πέισομαι, ἄορ. β'. ἐπαθον, παρακ. β'. πέπονθα, ὑπερσ. ἐπεπόνθειν.— Ῥηματ. πάθος, πένθος, πῆμα, πάθημα, πάθησις, πῆσις.

81. Πετάννυμι καὶ πετανύω (ἀπλώνω, ἀνοίγω), παρὰ τοῖς Ἄττ. συνήθως σύνθετον (στελ. πετ-πετα-πτα-πετανν), παρατ.

ἐπετάννυν καὶ ἐπετάννουσιν, μέλ. (πετάσω) καὶ ἄπτ. πετώ, ἄορ. ἐπέτασα, παθ. παρακ. πέπτῃμαι, ἄορ. (ἐπετάσθην). — Ῥηματ. πέτασμα, πέτασις, πέταλος.

82. Πέτομαι ἄποθ. (πετώ) (στελ. πετ-πτ-πτε), παρατ. ἐπετόμην, μέσ. μέλ. πτήσομαι, μέσ. ἄορ. ῥ'. ἐπτόμην, ὑποτακτ. πτώμαι, ἀπαρέμφ. πτήσθαι, μετοχ. πτόμενος καὶ ἐπτάμην, ἀπαρέμφ. πτάσθαι, μετοχ. πτάμενος καὶ ἔπτην (ποιητ. καὶ μεταγεν.), ὑποτ. πτώ, εὐκτ. πταίνην, προστ. πτήθι, ἀπαρέμφ. πτήναι, μετοχ. πτάς. — Ῥηματ. πτέρυξ, πτερόν, πτῆμα, πτῆσις, πτηγός.

83. Πήγνυμι καὶ σπαν. πηγύω (ἐμπήγω, πήζω) (στελ. παγ-πηγ-πήγνυ), παρατ. ἐπήγνυν καὶ (ἐπήγνυον), μέλ. πήξω, ἄορ. ἐπηξῆσα, παρακ. ῥ'. πέπηγα (ἀμετάβ.), ὑπερσ. ἐπεπήγειν, παθ. μέλ. ῥ'. παγήσομαι, μέσ. ἄορ. ἐπηξάμην καὶ παθ. ἐπήχθην (ποιητ.) καὶ ῥ'. ἐπάγην. — Ῥηματ. πάγος, πηγός, πάγη, παγίς, παχύς, πῆγμα, πῆξις, πηκτός, πηκτή.

84. Πίμπλημι κατὰ τὸ ἴσταμαι παρὰ τοῖς πεζ. συνθ. (γερίζω) (στελ. πλά-πίμπλα-πληθ), παρατ. ἐπίμπλην, μέλ. πλήσω, ἄορ. ἐπλήσα, παρακ. πέπληκα, ὑπερσ. ἐπεπλήκειν. Παθ. καὶ μέσ. πίμπλαμαι, παρατ. ἐπιμπλάμην, ἄορ. παθ. ἐπλήσθην, παρακ. πέπλησμαι, ὑπερσ. ἐπεπλήσμην, μέσ. ἄορ. ἐνεπλήσαμην. — Ῥηματ. πληθος, πλησμονή, πλήσμη, πληθώρα, πλημύρα.

85. Πίμπρημι (καίω) παρὰ τοῖς πεζοῖς σύνθ. (στελ. πρᾶ-πιμπρα-πρηθ), παρατ. ἐπίμπρην, μέλ. ἐμπρήσω, ἄορ. ἐνέπρησα, παρακ. (ἐμπέπρηκα). Παθ. πίμπραμαι, παρατ. ἐπιμπράμην, μετ' ὀλίγον μέλ. πεπρήσομαι, ἄορ. παθ. ἐπρήσθην, παρακ. πέπρησμαι, ὑπερσ. ἐπεπρήσμην. — Ῥηματ. πρήσμα, ἐμπρησμός, πρήσις, πρηστήρ.

12/ 14/ 15/ 86. Πίπω (στελ. πί-πίν-πο), παρατ. ἐπίπον, μέσ. μέλ. πίομαι, ἄορ. ῥ'. ἐπιον, προστ. πῖθι καὶ πῖε (ποιητ. καὶ μεταγεν.), παρακ. πέπωκα, ὑπερσ. ἐπεπόκειν. Παθ. πίνομαι, παρατ. ἐπινόμην, μέλ. ποθήσομαι, ἄορ. παθ. ἐπόθην, παρακ. πέπομαι. — Ῥηματ. πόμα, πόσις, πότος, ποτός, ποτέος, πότης, ποτήρ, ποτήριον, ποταμός.

87. Πιπράσκω (μεταγ.) ἀντὶ τούτου οἱ Ἄπτ. μεταχειρίζονται τὸ πωλῶ ἢ τὸ ἀποδίδωμι (= πωλῶ) (στελ. περα-πρᾶ-πιπρα-πιπρασκ-ἀποδ), παρατ. ἀπεδιδόμην, μέλ. ἀποδώσομαι καὶ πωλήσω, ἄορ. ἀπεδόμην καὶ ἐπώλησα, παρακ. πέπρακα, ὑπερσ. ἐπεπράκειν. Παθ. πιπράσκομαι, παρατ. ἐπιπρασκόμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. πεπράσομαι, ἄορ. παθ. ἐπράθην, παρακ. πέπραμαι, ὑπερσ. ἐπεπράμην. — Ῥηματ. πρᾶξις, πρατός, πρατέος, πρατήριος.

88. Πίπτω (στελ. πε-πιπετ-πίπτ-πτε-πτο), παρατ. ἐπιπτον,

μέσ. μέλ. πεσοῦμαι, ἀόρ. 6'. ἔπεσον, παρακ. πέπτωκα, ὑπερσ. ἐπεπτόκειν. — Ῥηματ. πτώμα, πτώσις, πτώτος.

89. Πλήσσω καὶ ἄττ. πλήττω σύνθ., ἀπλοῦν δὲ παίω ἢ πατάσσω ἢ τύπτω (κτυπῶ, πληγώνω) (στελ. πλαγ-πληγ-πλησ), παρατ. ἐξέπλησσον καὶ ἐξέπληττον, καὶ ἔτυπτον ἢ ἔπειον, μέλ. παίσω καὶ πλήξω (ποιητ.) καὶ ἐκπλήξω, ἀόρ. ἐπάταξα ἢ ἔπεισα καὶ ἐν συνθ. ἐξέπληξα, παρακ. 6'. πέπληγα (μὲ ἐνεργ. σημασίαν), ὑπερσ. ἐπεπλήγην. Παθ. πλήσσομαι καὶ πλήττομαι (ἐν συνθέσει), ἄττ. τύπτομαι, παρατ. ἐτυπτόμην. παθ. μέλ. 6'. πληγήσομαι καὶ σύνθετον ἐκπλαγήσομαι, ἀόρ. 6'. ἐπλήγην καὶ σύνθ. ἐξεπλάγην, παρακ. πέπληγμα, ὑπερσ. ἐπεπλήγμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. πεπλήξομαι. — Ῥηματ. πληγή, πλῆγμα, πλῆξις, πληστός, πλήκτης, πληκτήρ, πλῆκτρον.

Πυθάνομαι ἀποθ. μέσ. (ἔρωτῶ, ἴνα μάθω, μαυθάνω) (στελ. πυθ-πυθαν-πευθ), παρατ. ἐπυθανόμην, μέσ. μέλ. πεύσομαι, μέσ. ἀόρ. 6'. ἐπυθόμην, παρακ. πέπυσμαι, ὑπερσ. ἐπεπύσμη. — Ῥηματ. πύσμα, πεύσις, πύστις, πυστός, πυστέος, πυστήρ (ποιητ.).

91. Ῥέω-ῤεῖς-ῤεῖ, κλπ. (τρέχω, ἐπὶ ὑγρῶν) (στελ. ῤε(σρεΓ)-ῤευ-ῤου ῤυε), παρατ. ἔρρεον-ἔρρεις-ἔρρει, κλπ., μέσ. μέλ. ῤυήσομαι (μὲ ἐνεργ. σημασίαν), ἀόρ. 6'. ἔρρῆν (μὲ ἐνεργ. σημασίαν), παρακ. ἔρρηκα, ὑπερσ. ἔρρηκειν. — Ῥηματ. ῤοῦς, ῤοή, ῤύαξ, ῤύας, ῤεῦμα, ῤύμη, ῤυθμός, ῤεῦσις, ῤυτός, ῤεῖθρον, ῤύδην.

92. Ῥήγνυμι καὶ σπαν. ῤηγνύω (σχίζω) (στελ. ῤαγ-ῤηγ-ῤηγνυ-ῤωγ), παρατ. ἐρρήγνυν καὶ σπαν. ἐρρήγνυον, μέλ. ῤήξω, ἀόρ. ἔρρηξα, παρακ. ἔρρωγα (ἀμετάβ.), ὑπερσ. ἐρρώγειν. Μέσ. καὶ (παθ.) ῤήγνυμαι, παρατ. ἐρρηγνύμην, παθ. ἀόρ. 6'. ἐρράγην (μέσ.) καὶ ἐρρήχθην, μέσ. μέλ. ῤήξομαι, καὶ ἐν συνθ. ῤαγήσομαι, μέσ. ἀόρ. ἐρρηξάμην, παθ. ὑπερσ. παρέρρηκτο. — Ῥηματ. ῤάγος, ῤαγάς, ῤήγμα, ῤαγμός, ῤήξις, ῤηκτός, ῤηκτής, ῤώξ, ῤωγάς, ῤωγή, ῤωγμή, ῤακος.

93. ῤώννυμι (ἐνδυναμώνω) (στελ. ῤο-ῤωννυ), παρατ. ἐρρώννυν, μέλ. ῤώσω, ἀόρ. ἔρρωσα. Παθ. ῤώννυμαι, παρατ. ἐρρωννύμην, παρακ. ἔρρωμαι, προστ. ἔρρωσο (ὑγίαινε), ὑπερσ. ἐρρώμην, ἀόρ. ἐρρώσθην. — Ῥηματ. ῤώμη, ῤώσις, ἄρρωστος, ῤωστήρ, ῤωστήριος.

94. Σβέννυμι (σβένω) (στελ. σθε-σθεννυ), παρατ. ἐσβέννυν, μέλ. σβέσω, ἀόρ. ἐσθεσα, παρακ. ἐσθηκα (ἀμετάβ.), ὑπερσ. ἐσθήκειν (ἀμετάβ.). Μέσ. καὶ παθ. σβέννυμαι, παρατ. ἐσβεννύμην, μέλ. παθ. σθεσθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐσθέσθην καὶ 6'. ἐσθην (ἀμετάβ.), παρακ. ἐσθεσμαι, ὑπερσ. ἐσθέσμη, μέσ. μέλ. σθέσομαι. — Ῥηματ. σθέσις, σθεστός, (μεταγεν.) σθέστης, σθεστήρ, σθεστήριον.

95. *Σκεδάννυμι* (σκορπίζω), ὁ ἔνεστ. καὶ ὁ παρατ. παρὰ τοῖς Ἄττ. πάντοτε σύνθετοι (στελ. σκεδ-σκεδα-σκεδανν), παρατ. ἐσκεδάννυν, ἐσκεδάννουν, μέλ. σκεδάσω (μεταγεν.) καὶ ἄττ. σκεδῶ-ας-ᾶ, ἄορ. ἐσκέδασα. Παθ. σκεδάννυμαι, παρατ. ἐσκεδαννύμην, μέλ. παθ. σκεδασθήσομαι (μεταγεν.), ἄορ. παθ. ἐσκέδασθην, παρακ. ἐσκέδασμαι, ὑπερσ. ἐσκεδάσμην, μέσ. ἄορ. ἐσκεδασάμην. — Ῥηματ. σκεδασμός, σκεδάσις, σκεδαστός.

96. *Στόρνυμι* σχεδὸν ἄχρηστος παρὰ τοῖς Ἄττ. (στρώνω) (στελ. στο-στορνυ, στορε), παρατ. ἐστόρνυν, μέλ. στορῶ, ἄορ. ἐστόρεσκ. Παθ. καὶ μέσ. στέρνυμαι, παρατ. ἐστορνύμην, παθ. ἄορ. ἐστορέσθην, καὶ μέσ. ἐστορεσάμην. — Ῥηματ. στορεύς.

97. *Στρώννυμι* (στρώνω) (στελ. στρω-στρο-στρωννυ), παρατ. ἐστρώννυν, μέλ. (στρώσω), ἄορ. ἔστρωσκ, παρακ. ἔστρωκα, ὑπερσ. ἐστρώκειν (μεταγεν.). Παθ. ἔστρωμαι, ὑπερσ. ἐστρώμην, μέσ. ἄορ. ἐστρωσάμην (οὐχὶ ἄττ.), μέλ. παθ. στρωθήσομαι (μεταγεν.), ἄορ. παθ. ἐστρώθην (μεταγεν.). — Ῥηματ. στρώμα, στρωμνή, στρώσις, στρωτός, στρώτης, στρωτήρ.

ΣΗΜ. Ἠλὴν τοῦ ἔνεστ. πάντες οἱ λοιποὶ χρόνοι τούτου εἶνε ποιητ. ἢ μεταγεν.

98. *Τέμνω* (κόπτω) (στελ. τεμ-ταμ-τμε-τεμν), παρατ. ἔτεμνον, μέλ. ῥ'. τεμῶ, ἄορ. ῥ'. ἔτεμον καὶ (ἔταμον), παρακ. τέτμηκα, ὑπερσ. ἐτετμήκειν. Παθ. καὶ μέσ. τεμνομαι, παρατ. ἐτεμνόμην, παθ. μέλ. τμηθήσομαι (μεταγεν. ἀπ' Ἀριστοτέλ.). μετ' ὀλίγ. μέλ. τετμήσομαι (μετὰ παθ. σημεσ.), ἄορ. παθ. ἐτμήθην, παρακ. τέτμημαι, ὑπερσ. ἐτετμήμην, μέσ. μέλ. τεμοῦμαι, μέσ. ἄορ. ῥ'. ἐτεμόμην. — Ῥηματ. τόμος, τομή, τομός, τομεύς, τμήμα, τομίας, ταμίας, ταμείον, τέμενος.

99. *Τετραίνω* ζήτηι τιτράω.

100. *Τίκτω* (γεννῶ) (στελ. τεκ-τικ), παρατ. ἔτικτον, μέσ. μέλ. τέξομαι, ἄορ. ῥ'. ἔτεκον, παρακ. ῥ'. τέτοκα, ὑπερσ. ἐτετόκειν, μέσ. ἄορ. ῥ'. ἐτεκόμην (ποιητ.). — Ῥηματ. τέκος, τόκος, τέκνον, τοκεύς, τέχνη, τέξις, τοκετός, τέκτων.

101. *Τίνω*, (τίνυμι) καὶ *τίω* (ποιητ.) (πληρόνω) (στελ. τί-τιν-τινυ), παρατ. ἔτινον, μέλ. τί'σω, ἄορ. ἔτισα, παρακ. τέτικα, ὑπερσ. ἐτετίκειν. Παθ. καὶ μέσ. τίνομαι καὶ τίνυμαι (ποιητ.) (=ἐκδικούμαι), παρατ. ἐτινόμην καὶ ἐτινύμην, ἄορ. παθ. ἐτίσθην, παρακ. τέτισμαι, ὑπερσ. ἐτετίσμην, μέσ. μέλ. τίσομαι, μέσ. ἄορ. ἐτισάμην (σπάν. παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζογράφοις). — Ῥηματ. τιμή, τίσις.

102. *Τιτράω* καὶ συνηθέστ. τετραίνω (τρυπῶ) (στελ. τρα-τιτρα-τέτραιν), παρατ. ἐτίτραον-ων καὶ ἐτίτραινον, μέλ. (τρήσω) καὶ τερανῶ, ἄορ. (ἔτρησα) καὶ ἐτέτρηνα. Παθ. τιτραόμαι-ώμαι καὶ

συνηθέστ. τετραίνομαι, παρατ. ἔτετραόμην-ώμην καὶ ἔτετραινόμην, ἄορ. παθ. ἐτρήθην καὶ ἔτετράνθην, παρακ. τέτρημαι, ὑπερσ. ἔτετρήμην, μέσ. ἄορ. ἔτετρηνάμην.— Ῥηματ. τρήμα, τρήσις, τρητός, τρανός.

103. Τιτρώσκω (πληγόνω) (στελ. τρο-τιτρο-τιτρωσκ), παρατ. ἐτίτρωσκον, μέλ. τρώσω, ἄορ. ἔτρωσα. Παθ. τιτρώσκομαι, παρατ. ἐτίτρωτόμην, μέλ. παθ. τρωθήσομαι καὶ μέσ. τρώσομαι (μὲ παθ. σημασ.), ἄορ. παθ. ἐτρώθην, παρακ. τέτρωμαι, ὑπερσ. ἔτετρώμην.— Ῥηματ. τρώμα, τρώμη, τραῦμα, τρώσις, τρωτός, τραυματίας.

104. Τρέχω (στελ. τρεχ-δρεμ-δραμ-δραμε), παρατ. ἔτρεχον, μέλ. δραμοῦμαι, ἄορ. β'. ἔδραμον, παρακ. δεδράμηκα, ὑπερσ. ἐδεδραμήκειν, παθ. παρακ. ἐπιδεδράμηται (ἄπαξ παρὰ Ξενοφ.).— Ῥηματ. τροχός, τρόχος, τροχάδην, δρόμος, δρομή, δρομεύς, δρόμων.

105. Τρώγω (ἐπὶ ξηρῶν, ῥοκανίζω) (στελ. τραγ-τρωγ), παρατ. ἔτρωγον, μέσ. μέλ. τρώζομαι, ἄορ. β'. ἔτραγον (ἐν συνθέσει), παρακ. παθ. τέτρωγαί.— Ῥηματ. τρώξ, τρώξις, τρωκτός, τρώκτης, τράγημα, τράγος.

106. Τυγχάνω (τυχαίνω) (στελ. τυχ-τευχ-τυχε-τυγχαν), παρατ. ἐτύγγανον, μέσ. μέλ. τεύζομαι, ἄορ. β'. ἔτυχον, παρακ. τετύχηκα, ὑπερσ. ἔτετυχήκειν.— Ῥηματ. τύχη, τεύχος, τεύξις, τευκτός, τυχόν (ἐπίρρημα).

107. Τύπτω (κτυπῶ) (στελ. τυπ-τυπτ-τυπτε-παταγ, παι, πλαγ, πληγ), παρατ. ἔτυπτον, μέλ. τυπτήσω, ἄορ. ἐπάταξα ἢ ἐπαισα, παρακ. πέπληγα, ὑπερσ. ἐπεπλήγειν. Παθ. καὶ μέσ. τύπτομαι, παρατ. ἐτυπτόμην, μέσ. μέλ. τυπτήσομαι (Ἀριστοφ.) ἄορ. β'. ἐπλήγην, παρακ. πέπληγαί, ὑπερσ. ἐπεπλήγημην.— Ῥηματ. τύπος, τυπή, τύμμα, τύψις, τυπτός, τύπανον.

108. Ὑποσχεῖσθαι-οὔμαι, ἀποθεμ. μέσ. (ὑπόσχομαι) (στελ. σχε-σχ, σχε-σισεχ-σισχ-ισχ-ισχνε), παρατ. ὑπισχνομένην-οὔμην, μέσ. μέλ. ὑποσχέσομαι, μέσ. ἄορ. β'. ὑπεσχομένη, ὑποτακτ. ὑπόσχωμαι, προστ. ὑπόσχου, ἀπαρέμφ. ὑποσχέσθαι, παρακ. ὑπέσχημαι, ὑπερσ. ὑπεσχήμην.— Ῥηματ. ὑπόσχεσις.

109. Φέρω (ἐπὶ ἀψύχων) (στελ. φερ-οι-ένεκ-ένενεκ-ένεγκ), παρατ. ἔφερον, μέλ. οἶσω, ἄορ. α'. ἤνεγκα καὶ β'. ἤνεγκον, παρακ. ἐνήνοχα, ὑπερσ. ἐνήνοχην. Παθ. καὶ μέσ. φέρομαι, παρατ. ἐφερόμην, μέλ. παθ. (ἐνεχθήσομαι) καὶ οἰσθήσομαι (μὲ παθ. σημασ.), παρακ. ἐνήνεγαί, ὑπερσ. ἐνήνεγμην, μέσ. μέλ. οἶσομαι (μὲ μέσ. καὶ παθ. σημασ.), μέσ. ἄορ. α'. ἤνεγκάμην καὶ β'. ἤνεγκόμην.— Ῥηματ. φόρος, φορά, φερνή, φορεύς, φορεῖον, φοράς, φοράδην (ἐπίρρ.), φορμός,

φορτός, φόρτος, φέρετρον, οἶμας, οἰστός, οἰστέος, ἐνεκτέος, διένεξις.

110. Φεύγω (στελ. φυγ-φευγ), παρατ. ἔφευγον, μέσ. μέλ. φεύσομαι καὶ (φευξοῦμαι-εἰ-εἶται), ἀόρ. β'. ἔφυγον, παρακ. β'. πέφευγα, ὑπερσ. ἐπεφεύγειν. — Ῥημ. φυγή, φυγὰς, πρόσφυξ, φευκτός, φυγίγδα (ἐπίρρ.).

111. Φθάνω (προφθάνω) (στελ. φθα-φθαν), παρατ. (ἔφθανον), μέσ. μέλ. φθήσομαι καὶ σπανιώτ. φθάσω, ἀόρ. ἔφθασα καὶ ἔφθην, ὑποτακ. φθῶ, εὐκτ. (φθαίην), ἀπαρέμφ. φθῆναι, μετοχὴ φθάς, παρακ. ἔφθασα, ὑπερσ. ἔφθασκειν (μεταγεν.).

112. Χαίρω (στελ. χαρ-χαιρ-χαιρε), παρατ. ἔχαιρον, μέλ. χαίρῃσω, ἀόρ. β'. ἐχάρην (με' ἐνεργ. σημεσ.), παρακ. κεχάρηκα, ὑπερσ. ἐκεχαρήκειν. — Ῥηματ. χαρά, χάριμα, χάρις, χαρτός.

113. Χάσκω καὶ μεταγεν. χαίνω (στελ. χαν-χασκ), παρατ. ἔχασκον, μέσ. μέλ. χανοῦμαι, ἀόρ. β'. ἔχασκον, παρακ. β'. κέχνηκα, ὑπερσ. ἐκεχῆνεν. — Ῥηματ. χάος, χανός, χάνος, ἀχανής, χάσμα, χάσμα.

114. Χέω, χεῖς-χεῖ, κλπ. (στελ. χυ-χευ), παρατ. ἔχεον, μέλ. χέω (ὁμοίως τῷ ἐνεστ.), ἀόρ. ἔχεα (ἀσυναίρ.), ὑποτ. χέω, εὐκτ. χείαμι, προστ. χέον-άτω, ἀπαρέμφ. χέαι, μετοχ. χέας, παρακ. κέχνηκα. Παθ. καὶ μέσ. χέομαι, παρατ. ἐχέομην, παθ. χυθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐχύθην, παρακ. κέχυμαι, ὑπερσ. ἐκεχύμην, μέσ. μέλ. χέομαι (ὁμοίως τῷ ἐνεστ.), μέσ. ἀόρ. ἐχεάμην καὶ ἐχευάμην (Πλάτ. καὶ ποιητ.). — Ῥημ. χουός, χοή, χευός, χεῦμα, χύμα, χυμός, χύσις, χυτός, χυτήρ, χύτρα, χυλός, χυμίων.

115. Ὠθέω-ῶ (σπρώχνω) (στελ. ῶθ-ῶθ-ῶθε), παρατ. ἐώθειον καὶ σπανίως ὄθουν, μέλ. ὄσω, ἀόρ. ἔωσα. Παθ. καὶ μέσ. ὄθειομαι-οῦμαι, παρατ. ἐώθειομην-οῦμην, μέλ. παθ. ὠσθήσομαι, ἀόρ. ἐώσθην, παρακ. ἔωσμαι, ὑπερσ. ἐώσμην, μέσ. μέλ. ὄσομαι, μέσ. ἀόρ. ἐώσάμην. — Ῥηματ. ὠσμός, ὠθησις, ὄσις, ὠστός, ὠστής.

116. Ὠρέομαι-οῦμαι, ἀποθ. μέσ. (ἀγοράζω) (στελ. (ῶν)-ὠν-ὠνε-πρια), παρατ. ἐώνεομην-οῦμην καὶ σπανίως ὠνούμην, μέσ. μέλ. ὠνήσομαι, ἀόρ. ἐπριάμην, ὑποτακτ. πριάμαι, εὐκτ. πριάμην-πρίαιο-πρίαίτο, προστ. πρία-άσθω, ἀπαρέμφ. πρίασθαι, μετοχ. πριάμενος, παρακ. ἐώνημαι, ὑπερσ. ἐώνημην, ἀόρ. παθ. (ἔωνήθην). — Ῥηματ. ὠνήμα, ὠνησις, ὠνητός, ὠνητής.

Β'. Ῥήματα ἀνώμαλα κατὰ σημασίαν.

§ 331. Ῥήματα ἀνώμαλα κατὰ σημασίαν λέγονται ἐκεῖνα τῶν ὁποίων χρόνος τις λαμβάνεται ἐπὶ σημασίας ἄλλου.

α'. Ῥημάτων τινῶν οἱ μὲν παρακ. ἔχουσι σημασίαν ἐνεστ., οἱ δὲ ὑπερσ. παρατ. τοιοῦτοι δὲ εἶνε, ὁ οἶδα, δέδοικα καὶ δέδια, ἔοικα, εἴωθα, μέμνημαι, γέγηθα (πέποιθα), ἔστηκα, καὶ ἄλλοι τινές.

Καὶ τὸνναντίον ἐνεστώτες τινες ἔχουσι σημασίαν παρακ. οἷον ἦκα = ἔχω φθάσει ἢ ἔφθασα, οἶχομαι = ἔχω ὑπάγει ἢ ἔχω ἀναχωρήσει.

β'. Πολλῶν ῥημάτων ὁ ἐνεργητ. α'. ἢ β'. παρακ. καὶ ὑπερσ. ἔχουσιν ἀμετάβατον ἢ οὐδετέραν σημασίαν οἷον, ἴστημι-ἔστηκα-ἔστηκειν, σθένυμι-ἔσθηκα, φύω-πέφυκα, φαίνω-πέφηνα, ἐγείρω-ἐγρήγορα, ὀλλυμι-ὀλώλα, ἄγγυμι-ἔαγα, ῥήγγυμι-ἔρρωγα, σήπω-σέσηπα, τήκω-τέτηκα, πήγγυμι-πέπηγα, κλπ. (ὄρα καὶ § 199, σημ.).

γ'. Πολλὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα καὶ μάλιστα τὰ σημαίνοντα σωματικὴν ἢ ἡθικὴν ἐνέργειαν ἀντὶ τοῦ ἐνεργ. μέλ. ἔχουσι τὸν μέσον μετ' ἐνεργ. σημασίας· τοιαῦτα δὲ εἶνε·

ἕδω-ἔσομαι.

ἄκουω-ἀκούσομαι.

ἀλαλάζω-ἀλαλάξομαι.

ἁμαρτάνω-ἁμαρτήσομαι.

ἀπαντῶ-ἀπαντήσομαι.

ἀπολαύω-ἀπολαύσομαι.

βαδίζω-βαδιοῦμαι.

βζίνω-βζήσομαι.

βιάω-βιάσομαι.

βλέπω-βλέψομαι.

βοάω-βοήσομαι.

γελάω-γελάσομαι.

γιγνώσκω-γινώσομαι.

δαρθάνω-δαρθήσομαι.

δάκνω-δήξομαι.

δέδωκα-δέισομαι. (παθ.).

διδράσκω-ἀποδράσομαι.

εἰμι-ἔσομαι, (ἀμεταβ.).

ἐμέω-ἐμοῦμαι.

ἐπαινῶ-ἐπαινέσομαι.

ἐσθίω-ἔδομαι.

ἔψω-ἐψήσομαι.

ἔω-θεύσομαι.

θιγγάνω-θίξομαι (μεταγεν.).

θνήσκω-ἀποθανοῦμαι (παθ.)

θρώσκω-θροοῦμαι.

κάμνω-καμοῦμαι.

κλαίω-κλαυσοῦμαι.

κωμάζω-κωμάσομαι.

λαγγάνω-λήξομαι.

λαμβάνω-λήψομαι.

μανθάνω-μαθήσομαι.

νεύω-νεύσομαι.

νέω-(κολυμβῶ)-νευσοῦμαι.

οἶδα-εἶσομαι.

οἰμώζω-οἰμώξομαι.

ὀλολύζω-ὀλολύξομαι.

ὀμνυμι-ὀμ-ῶμαι.

ὀράω-ὀρήσομαι.

οὐρέω-οὐρήσομαι.

παίζω-παιξοῦμαι.

πάσχω-πέισομαι (παθ.).

πατέω-πασήσομαι.

πηδάω-πηδήσομαι.

πίνω-πίομαι.

πίπτω-πεσοῦμαι (ἀμεταβ.).

πλέω-πλευσοῦμαι.

πνέω-πνευσοῦμαι.

ρέω-ρουήσομαι (ἀμεταβ.).

σιγάω-σιγήσομαι.

σιωπάω-σιωπήσομαι.

σκώπτω-σκώψομαι.

σπουδάζω-σπουδάσομαι.

συρίττω-συρίξομαι.

τίκω-τέξομαι.

τρέχω-δραμοῦμαι.

τρώγω-τρώξομαι.

τυγγάνω-τεύξομαι.

τωθάζω-τωθάσομαι.

φεύγω-φεύξομαι.

χάσκω-χανοῦμαι.

χέζω-χεσοῦμαι.

ΣΗΜ. Τὸ ἀρπάζω, βλέπω, γηράσκω, δεικνῶ, ἐγκωμιάζω, ἐπαινῶ, ἐπιορκῶ, κλέπτω, ποθῶ, ροφῶ, φθάνω, χωρῶ, ἔχουσιν ἐπίστε καὶ τὸν ἐνεργ. μέλ. οἷον, (ἀρπάζω) καὶ ἀρπάξομαι, (βλέψω) καὶ βλέψομαι, (γηράσω) καὶ γηράσομαι, κλπ.

δ'. Πολλά ῥήματα (συνήθως φωνηεντόληκτα, σπανίως ἀφωνόληκτα καὶ οὐδέποτε ὑγράληκτα) ἔχουσι τὸν μέσ. μέλ. μετὰ παθ. σημασίας, εἰσὶ δὲ ταῦτα:

ἀδικέω-ἀδικήσομαι.
ἀμυρσθητέω-ἀμυρσθητήσομαι.
ἀπάτάω-ἀπατήσομαι.
αὐξάνω-αὐξήσομαι.
ἠττάομαι-ἠττήσομαι.
καταφρονέω-καταφρονήσομαι.
λυπέω-λυπήσομαι.
μαστιγίω-μαστιγώσομαι.
μισέω-μισήσομαι.
ξενόω-ξενώσομαι.

οἰκέω-οἰκήσομαι.
ὁμολογέω-ὁμολογήσομαι.
πληρώω-πληρώσομαι.
στρεβλόω-στρεβλώσομαι.
τελέω-τελούσομαι.
τηρέω-τηρήσομαι.
τιμάω-τιμήσομαι.
τυραννέω-τυραννήσομαι.
φιλέω-φιλήσομαι.

ΣΗΜ. Ἀμφοτέρους τοὺς μέλ. μέσ. καὶ παθ. μετὰ παθ. σημασίας ἔχουσι ταῦτα· αὐξάνω-αὐξήσομαι· καὶ αὐξήθησομαι, βλάπτω-βλάβήσομαι καὶ βλάβηθησομαι, φοβῶ-φοβήσομαι καὶ φοβήθησομαι, βουλευέω-βουλεύσομαι καὶ βουλευθήσομαι, ζημιόω-ζημιώσομαι καὶ ζημιωθήσομαι, στερέω-στερήσομαι καὶ στερηθήσομαι, ὠφελέω-ὠφελήσομαι καὶ ὠφελήθησομαι.

ε'. Πάντα σχεδὸν τὰ ἀποθετικὰ ῥήματα ἔχουσι τὸν μέσ. μέλ. καὶ ἀόρ. ὀλίγα δὲ τὸν παθ. ἀόρ. ἀντὶ τοῦ μέσου. Καὶ τὰ μὲν ἔχοντα τὸν μέσον ἀόρ. λέγονται ἀποθετικὰ μέσα, τὰ δὲ ἔχοντα τὸν παθητικὸν λέγονται ἀποθετικὰ παθητικὰ καὶ εἶνε ταῦτα:

ἀλῶμαι-ἀλήσομαι-ἠλήθην.
ἀμιλλῶμαι-ἀμιλλήσομαι-ἠμιλλήθην.
ἀρνοῦμαι-ἀρνήσομαι-ἠρνήθην.
ἄχθομαι-ἄχθῶσομαι-ἠχθήσθην.
βούλομαι-βουλήσομαι-ἐβουλήθην.
δέομαι-δεήσομαι-ἐδεήθην.
δύναμαι-δυνήσομαι-ἐδυνήθην.

ἐναντιοῦμαι-ἐναντιώσομαι-ἠναντιώθην.
ἐνθυμοῦμαι-ἐνθυμήσομαι-ἐνεθυμήθην.
ἐπίσταμαι-ἐπιστήσομαι-ἠπιστήθην.
εὐνομοῦμαι-εὐνομήσομαι-εὐνομήθην.
κρέμζωμαι-κρεμήσομαι-ἐκρεμάσθην.
οἶομαι-οἶήσομαι-ὠήθην.
φιλοτιμοῦμαι-φιλοτιμήσομαι-ἐφιλοτιμήθην.

ΣΗΜ. Τὸ ἄγαμαι, ἀμιλλῶμαι, ὀρέγομαι, αἰδοῦμαι, αὐλίζομαι, βρυχώμαι, φιλοφρονοῦμαι ἔχουσιν ἐνίοτε καὶ τὸν μέσ. ἀόρ. τὸ δὲ διαλέγομαι, διανοοῦμαι, ἐπιμελοῦμαι, εὐλαβοῦμαι, προθυμοῦμαι ἔχουσιν ἐνίοτε καὶ τὸν παθ. μέλ., τὸ δὲ ἴδομαι καὶ φαντάζομαι ἔχουσι πάντοτε τὸν παθ. μέλ. οἶον, ἠσθήσομαι, ἀόρ. ἠσθην, φαντασθήσομαι, ἐφαντάσθην.

ς'. Πολλῶν ῥημάτων ὁ παθ. ἀόρ. ἔχει μέσθην σημασίαν· οἶον, κλινῶ-κατεκλίθην, στρέφω-ἐστράφη, ἐγειρω-ἠγέρθην, εὐφραίνω-εὐφράνθην, φοβοῦμαι-ἐφοβήθην, ὀρμάω-ὠρμήθην, τρέπω-ἐτρέπη, ψεύδομαι-ἐψεύσθην, γαίρω-ἐφάρην, κομιζέω-ἐκομίσθην. Ἄλλα πολλοὶ τούτων διαφέρουσι τῶν μέσων κατὰ τι· οἶον, ἐψεύσθην = ἐψευσα ἑμαυτόν, ἐψεύσάμην = εἶπον ψεύματα, ἐτρέπη = ἐτρέψω

ἐμαυτόν, ἐτρεψάμην = ἐτρεψά τινα ἀπ' ἐμαυτοῦ εἰς φυγὴν ἐκομίσθην = ἐταξείδευσα, ἐκομισάμην = ἐκόμισά τι ἐμαυτῷ ἤρθην = ἤρα ἐμαυτόν = ἐσηκώθη, ἠράμην = ἤρα τι ἐπ' ἐμαυτοῦ, κλπ.

ΣΗΜ. Τινὰ ἔχουσι καὶ τὸν μέσον καὶ τὸν παθ. ἀόρ. μετὰ μέσης διαθέσεως· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὸ ὀπλίζω, ὀρκίζω, ἀνάγω, ὀρέγω, πονῶ, (γυμνάζω, ἐγείρω), κλπ.

ΣΗΜ. Σημειωτέον ὅτι τὸ πάλαι δύο φωναὶ ἦσαν, ἡ ἐνεργητικὴ (μι, ω) καὶ ἡ μέση (μ αι), ἣτις ἐσήμαινε καὶ τὴν παθ. διάθεσιν, ὁ δὲ παθ. μέλ. καὶ ἀόρ. ἐπενοήθησαν ὕστερον καὶ ὠρίσθησαν διὰ τὴν παθ. διάθεσιν, ὁ δὲ μέσος μέλ. καὶ ἀόρ. περιωρίσθησαν εἰς τὴν μέσην διάθεσιν, ὁ δὲ ἐνεστ., παρατ., παρακ., καὶ ὑπεστ. ἔμειναν κοινοὶ καὶ τῆς ἐνεργ. καὶ τῆς παθ. διαθέσεως· ἀλλ' ἡ χρῆσις αὕτη δὲν ἐρημώθη ἀκριβῶς εἰς πάντα τὰ ῥήματα· ἀλλὰ πολλῶν ὁ μέσος μέλ. ἔχει παθ. διάθεσιν, καὶ τούναντι ὁ παθ. ἀόρ. ἔχει μέσην διάθεσιν, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω (§ 331, δ'. σ'): οὐδέποτε ὅμως ὁ παθ. μέλ. ἔχει μέσην διάθεσιν, οἷοις ὁ μέσος ἀόρ. παθητικὴν πλὴν τοῦ Ἑ. ἐσχόμεν καὶ τινῶν ἄλλων ποιητ. συγκεκομμένων, ἐβλήμεν, ἐκτάμεν, κλπ., αἵτινες ἔχουσιν ἐπί τε καὶ παθητικὴν.

Περὶ μορίων.

§ 332. Μόρια λέγονται τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου, ἧγουν αἱ προθέσεις, τὰ ἐπιρρήματα, οἱ ἐνδέσμοι, τὰ ἐπιφωνήματα.

Α'. Περὶ προθέσεων.

§ 333. Αἱ προθέσεις εἶνε 18 καὶ διαιροῦνται εἰς ἕξ μοροσυλλάβους καὶ δώδεκα δισυλλάβους· οἷον, ἐν, εἰς καὶ ἐς, ἐκ καὶ ἐξ, σὺν καὶ ξύν, πρός, πρό, ἀνά, κατά, διά, μετὰ, παρά, ἀντί, ἐπί, περί, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ. Τίθενται δὲ ἢ ἐν συνθέσει ἢ ἐν συνταξεί (χωριστὰ) μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων· οἷον, παραλαμβάνω, παραλαμβάνῃ, παρὰ τὴν ὁδόν, παρὰ τῷ διδασκάλῳ, παρὰ σοῦ.

§ 334. Κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς προθέσεις εἶνε καὶ τὰ ἐξῆς μόρια·

1 ἀνευ, ἔνεκα (ἐνεκεν), ἄχρι, μέχρι, πλήρ, χωρὶς, ἕως, ὡς, ρῆμα, τὰ ὅποια οὐδέποτε συντίθενται μετ' ἄλλων λέξεων ἐκτός τοῦ πλήρ, ὅπερ συντίθεται μετὰ τοῦ μέλος καὶ παράγει τὸ πλημμελής, πλημμέλεια, πλημμελῶ.

2 Τὰ ἐκ προθέσεων παραγόμενα: ἐν-ἐνδορ-ἐξδοθεν-ἐντός, ἐξ-ἐσω-ἐσωθεν, εἰς-εἴσω, ἐκ-ἐξω-ἐξωθεν-ἐκτός, πρός-πρόσω-πρόσωθεν-πρόσθεν, πρό-πύρρον-πύρρωθεν, ἀνά-ἀνω, ἀνωθεν, κατὰ-κάτω-κάτωθεν, μετὰ-μεταξὺ, παρὰ-πάρεξ-παρεκτός, ἀντί-ἀντικρῶ, περί-πέριξ, ἀμφί-ἀμφίς, ἀπό-ἀποθεν, ὑπό-ὑποκάτω, ὑπέρ-ὑπερθεν-ὑπεράνω-ὑπεράνωθεν· τὸ δὲ ὀπίσω-ὀπισθεν παράγεται ἐκ τοῦ ὀπισ.

B'. Περὶ ἐπιρρήματων.

§ 335. Τὰ ἐπιρρήματα εἶνε·

- 1) Χρονικά, νῦν, σήμερον, αὔριον, χθές, πέρυσι, τότε, πρῶτ', ὄψέ, πάλαι, ἄρτι, αἰεὶ, πρὶν, τέως, εἶτα, ἅμα, γεωστί, κλπ.
- 2) Τοπικά, ἄνω, κάτω, ἔξω, χαμαί, ἐκεῖ, δεῦρο, ἐγγός, πόρρω, ἐνταῦθα, παρταχοῦ, παρταχόθεν, παρταχῆ, αὐτόθι, κλπ.
- 3) Τροπικά ἢ ποιότητος σημαντικά· οἶον, εὖ, καλῶς, κερηδόν, παρρησιί, ἐλληριστί, ὀδάξ, ἡσυχῆ, μίγδην, κρύβδην, κρύφα, λάθρα, κλπ.
- 4) Ποσότητος, ἅπαξ, δις, τρίς, πολλακις, ἄλλοις, κλπ.
- 5) Ἐπιτατικά, λίαν, ἄγαν, πάνυ, μάλα, σφόδρα.
- 6) Παραθετικά, μᾶλλον, μάλιστα, ἥιστα, κλπ.
- 7) Ἀθροιστικά, ἅμα, ὁμοῦ, συνλήθδην, ἀθρόως, κλπ.
- 8) Ἀρνητικά, οὐ, οὐχί, οὐδαμοῦ, οὐδαμῶς, κλπ.
- 9) Ἀπαγορευτικά, μή, μηδαμοῦ, μηδαμῶς, κλπ.
- 10) Ὁμοτικά, γῆ, μά.
- 11) Βεβαιωτικά, γαί, πάντως, δῆ, τοί, γέ.
- 12) Ἐπεξηγηματικά, ἤγουν, ἦτοι, οἶον.
- 13) Εἰκαστικά, ἴσως, τάχα, τυχόν, δῆθεν.
- 14) Δυσκολίας σημαντικά, μόλις, μόγος.
- 15) Ἐξαιρετικά, πλήν, χωρίς, ἄνευ, ἐκτός.
- 16) Δυνητικόν, ἄν.
- 17) Ἐρωτηματικά, ἦ, ἄρα, μῶν, ποῦ, ποῖ, πῆ, πόθεν, πῶς, πότε, πηρίκα, κλπ.
- 18) Εὐκτικά, εἶθε, εἰ (γάρ).

§ 336. Καὶ ῥηματικοὶ τινες τύποι καὶ μάλιστα προστ. λαμβάνονται ὡς ἐπιρρήματα· τοιαῦτα δὲ εἶνε·

- 1) Τὰ παρακελευσματικά, ἄγε, φέρε, ἴθι, δεῦτε, ἀμέλει.
- 2) Τὰ δεικτικά, ἰδοῦ, ἴδε, ἦντί, ἦντίδε.
- 3) Τὸ συγκαταθετικόν, εἶεν.
- 4) Τὸ εὐκτικόν, ὦφελον.

§ 337. Ὡς τροπικά, καὶ χρονικά, καὶ τοπικά ἐπιρρήματα λαμβάνονται καὶ πλάγιαί τινες πτώσεις οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικοῦ καὶ ὀνομάζονται γενικοφανῆ, δοτικοφανῆ, αἰτιατικοφανῆ ἐπιρρήματα.

- 1) Γενικοφανῆ· ὁμοῦ, οὐδαμοῦ, αὐτοῦ, οὐ, ποῦ, παρταχοῦ, πολλαχοῦ, ἐξῆς, κλπ.
- 2) Δοτικοφανῆ· ἰδίᾳ, δημοσίᾳ, σπουδῆ, πεζῆ (ὀδῶ), κομιδῆ, ἦ,

παρταχῆ, ἀλλαχῆ, πολλαχῆ, τριχῆ, πάντη, οἶκοι, Ἰσθμοῖ, Μεγαροῖ, Πυθοῖ.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν δοτικοφανῶν ἐπιρρημάτων ὑπογράφουσι τὸ ἰ ὑπὸ τὸ α καὶ ἡ μόνον τὰ ἔχοντα ἐν χρήσει τὸ ἐξ οὗ παράγονται οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον, διὸ τὸ μὲν ἰδίᾳ, δημοσίᾳ, σπουδῆ, κομιδῆ, πεζῆ, κλπ. ὑπογράφουσι τὴν λήγουσαν, τὸ δὲ πάντη, πανταχῆ, ἀλλαχῆ, εἰκῆ. πῆ, κλπ. δὲν ὑπογράφουσιν αὐτήν.

3) Αἰτιατικοφανῆ· ἀκμήν, δίκην, δωρεάν, προῖκα, μακρὰν (ὁδόν), πλοσίον, κλπ.

§ 338. Ὡς αἰτιατικοφανὲς ἐπιρρημα λαμβάνεται καὶ ἡ ἐνική καὶ πληθ. αἰτ. τῶν οὐδετέρων ἐπιθέτων οἶον, ταχὺ ἔρχεται, πολὺ διίστημι, μέγала φωνεῖ, ἀβραῖ γελά, κλπ. Ἀλλὰ ἡ χρῆσις αὕτη εἶνε συνήθης παρὰ ποιηταῖς· παρὰ δὲ τοῖς πεζογράφοις λαμβάνεται ἐπιρρηματικῶς συνήθως ἡ ἐνική αἰτ. τῶν συγκριτικῶν καὶ ἡ πληθυντικὴ τῶν ὑπερθετικῶν οἶον σοφώτερον διελέχθη, κάλλιστα ἀπεκρίνατο, ἀριστα ἔπραξεν.

§ 339. Καὶ πτώσεις τινὲς μετὰ προθέσεων ὑφ' ἐν γραφόμεναι λαμβάνονται ὡς ἐπιρρήματα οἶον, παρὰ χρῆμα-παραχρῆμα, καθ' ἀκαθά, δι' ὀδιό, πρὸ ἔργου-προὔργου, ἐξ αἴφνης-ἐξαίφνης, ἐν ποδῶν-ἐμποδῶν, ἐκ ποδῶν-ἐκποδῶν.

ΣΗΜ. Τὸ ἐμποδῶν καὶ ἐκποδῶν μεταβάλλουσι τὴν περισπωμένην τῆς γενικῆς εἰς ὀξεῖαν.

§ 340. Καὶ τῶν ἐπιρρημάτων τὰ δεχόμενα αὐξοσημείωσιν σχηματίζουσι παραθετικὰ ἐπιρρήματα ὁμαλῶς ἢ ἀνωμάλως, ὡς καὶ τὰ ἐπίθετα.

θετ.	συγκρ.	ὑπερθ.
ἄνω,	ἄνωτέρω,	ἄνωτάτω.
κάτω,	κατωτέρω,	κατωτάτω.
πόρρω,	πορρωτέρω,	πορρωτάτω.
ἔξω,	ἔξωτέρω,	ἔξωτάτω.
σοφῶς,	σοφώτερον,	σοφώτατα.
σαφῶς,	σαφέστερον	σαφέστατα.
χαριέντως,	χαριέστερον.	χαριέστατα.
ἄγχι,	ἄσσον,	ἄγγιστα.
μάλα,	μᾶλλον,	μάλιστα.

θετ.	συγκρ.	ὑπερθ.
ταχύ καὶ ταχέως,	θᾶσσον, θᾶπτον,	τάχιστα.
ἡδύ καὶ ἡδέως,	ἡδιον,	ἡδιστα.
μικρόν,	μικρότερον,	μικρότατα.
—	ἥσσον, ἥττον,	ἥκιστα.
ἐγγύς,	ἐγγυτέρω,	ἐγγυτάτω.
—	ἐγγύτερον,	ἐγγύτατα.
—	ἐγγυον,	ἐγγιστα.
εὖ,	ἄμεινον,	ἄριστα.
πρωί,	πρωϊαίτερον,	πρωϊαίτατα.
πλησίον,	πλησιαίτερον καὶ (πλησιέστερον),	πλησιαιάτατα καὶ (πλησιέστατα).
(ἀπό),	ἀπωτέρω,	ἀπωτάτω.
προὔργου,	προὔργιαίτερον,	προὔργιαίτατα.
ὀψέ,	ὀψιαίτερον,	ὀψιαίτατα.
αἰσχυρῶς,	αἰσχιον,	αἰσχιστα.
πέρα,	περαιτέρω,	—
τηλοῦ,	τηλοτέρω,	τηλοτάτω.
ἐκάς,	ἐκαστέρω,	ἐκαστάτω.

Περὶ συνδέσμων.

- § 341. Οἱ σύνδεσμοι εἶνε·
- 1) Συμπλεκτικοί, *τέ, καί* (καταφατικοί), *οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ* (ἀποφατικοί).
 - 2) Ἀντιθετικοί, *μέν, δέ*.
 - 3) Ἐναντιωματικοί, *ἀλλά, μέντοι, μήν, πέρ, ὅμως, αὖ, ἀτὰρ καίπερ, καίτοι, καὶ μήν, εἰ καί, ἀλλὰ μήν*.
 - 4) Διαζευκτικοί, *ἢ (ἢτοι), εἴτε-εἴτε, ἄρτε-ἄρτε, ἐάρτε-ἐάρτε*.
 - 5) Ὑποθετικοί, *εἰ, ἐάν, ἄν, ἤν*.
 - 6) Αἰτιολογικοί, *γάρ, ἐπεὶ, ἐπειδή, ὅτι, διότι, ὥς, ἄτε*.
 - 7) Τελικοί, *ἴνα, ὅπως, ὥς, ὅφρα* (ποιητ.).
 - 8) Συμπερασματικοί ἢ συλλογιστικοί, *ἄρα, οὖν, τοίνυν, τοιγαροῦν, γοῦν, δῆ, ὥστε*.
 - 9) Ἀπορηματικοί ἢ διαστακτικοί, *ἢ, ἄρα, μή, μῶν*.
 - 10) Χρονικοί, *ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ὁπόταν, ἐπεὶ, ἐπειδή, ὥς, ἔστε, πρίν*.
 - 11) Εἰδικοί, *ὅτι, ὥς*.
 - 12) Ὁμοιωματικοί ἢ παραβολικοί, *ὥς, ὥσπερ, καθὼς, καθά, καθάπερ*.

13) Ἐλαττωτικοί, γέ, γούν.

14) Βεβαιωτικοί, δή, πέρ, τοί, γέ, μήν.

Περὶ ἐπιφωνημάτων.

§ 342 Τὰ ἐπιφωνήματα εἶνε:

1) Κλητικόν, ὦ.

2) Θαυμαστικά, ὦ, βαβαί, παπαί, φεῦ, ἔ, ἔ, αἶ, αἶ.

3) Σχετλιαστικά, ἰού, ἰαῦ, οὔαι, οἶ, οἶμοι, ἰῶ, ἰάβα, λε, ἰαταταί, ἰατταταί.

4) Ἐκπληκτικόν, ᾶ.

5) Θειαστικά, εὔοι, εὔαν, εὔγε.

6) Γελαστικά, αἶ, ἦ αἶ, αἶα.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΞΕΩΝ.

§ 343. Ἡ παραγωγή τῶν λέξεων γίνεται διττῶς, ἢ διὰ προσθήκης καταλήξεων, αἵτινες λέγονται παραγωγικαὶ καταλήξεις, ὧν ἐκάστη ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν, ἢ διὰ συνθέσεως δύο ἢ πλείονων λέξεων· διὸ τὸ παρὸν μέρος τῆς Γραμματικῆς διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, εἰς τὸ περὶ ἀπλῆς παραγωγῆς καὶ εἰς τὸ περὶ συνθέσεως.

Α'. Ἀπλῆ παραγωγή.

§ 344. Αἱ λέξεις εἶνε πρωτότυποι ἢ παράγωγοι, καὶ πρωτότυποι μὲν λέγονται ὅσαι γίνονται ἀμέσως ἐκ τῆς ῥίζης προσθέσει ῥηματικῆς ἢ ὀνομαστικῆς καταλήξεως· οἶον, ἀρχ-ω, γράφ-ω, λέγ-ω, φέρ-ω, φιλό-ο-ς. Παράγωγοι δὲ ὅσαι γίνονται ἐξ ἄλλης προσχηματισμένης λέξεως· οἶον, ἀρχῆ (ἀρχα)-ἀρχα-ῖο-ς, φιλος-φιλό-ιο-ς, γράμμα-γραμμα-τικός· ὀλίγοι δὲ γίνονται ἄνευ παραγωγικῆς καταλήξεως· οἶον, ὀψ-ὄψ (φωνή), λιβ-λίψ, φλεγ-φλόξ, φιλακ-φύλαξ, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Αἱ ῥίζαι εἶνε μονοσύλλαβοι ἔχουσαι φωνῆν βραχὺ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτὸ σύμφωνον ἀπλοῦν· δυνατόν δὲ νὰ ἔχωσι καὶ δύο σύμφωνα, ἀλλὰ τὸ ἐν τούτων πρέπει νὰ εἶνε ὑγρὸν ἢ τὸ ὡς δασεία χρησιμεῦσαν σ· οἶον, ἀ γ, φερ, φι λ, πλε κ, στα.

ΣΗΜ. β'. Ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ῥίζης δυνατόν νὰ παραχθῶσι πολλαὶ λέξεις, ἔχουσαι διαφόρους καταλήξεις καὶ διαφόρους σημασίας· οἶον, γραφ-γραφία, γράμμα, γραμμῆ, γραφεύς, γραφεῖον. Ἐκ μιᾶς δὲ παραγωγῆς λέξεως δύναται νὰ παραχθῆ ἄλλη καὶ ἐξ αὐτῆς ἄλλη καὶ ἐκ ταύτης ἄλλη καὶ οὕτω καθέτης· οἶον, ἴς-ἰσχύς-ἰσχυρὸς-ἰσχυρίζομαι-ἰσχυρισμός.

Παράγωγα ῥήματα.

§ 345. Τὰ παράγωγα ῥήματα παράγονται ἢ ἐξ ὀνόματος, ἢ ἐξ ἐπιρρηματος ἢ ἐπιφωνήματος.

1. Ῥήματα ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα.

§ 346. Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ῥήματα καταλήγουσιν εἰς αω, εω, οω, ενω, αζω, ιζω, αιω, υω (ωσσω), ωττω, ιαω, (αω).

§ 347. Τὰ εἰς αω, σημαίνουσι συνήθως τὸ ἔχειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, κόμη-κομάω, τόλμη-τολμάω. Ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ ποιεῖν· οἶον, βοή-βοάω, τιμῆ-τιμάω, γόος-γοάω.

§ 348. Τὰ εἰς εω καὶ ενω σημαίνουσι συνήθως τὸ εἶναι ἢ ἔχειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, δήμαρχος-δημαρχέω, ἀσθετής-ἀσθετέω, βασιλεὺς-βασιλεύω, δοῦλος-δουλεύω. Ἐτι δὲ καὶ τὸ ποιεῖν· οἶον, κρότος-κροτέω, ὕδωρ-ὕδρευω. Τὰ δὲ μέσα ὑδρεύομαι καὶ ξυλεύομαι σημαίνουσι προηθίειαν.

§ 349. Τὰ εἰς οω, αζω, ιζω, αιω, υω σημαίνουσι τὸ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, δοῦλος-δουλόω, δίκη-δικάζω, ἀγρός-ἀγρίζω, λευκός-λευκαίρω, ὄξος-ὄξυνω.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εἰς οω σημαίνουσι ἐνίοτε καὶ τὸ προσίπτω ἢ ποιῶ τι μεταχειριζόμενος ὄργανον τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, στήφανος-στήφανός, πτερὸν-πτερόω (προσάπτω τινὶ πτερά), τόρνος-τόρνός (ποιῶ τι διὰ τοῦ τέρνου). Τὰ δὲ εἰς· αινω σημαίνουσι καὶ ἄθικτὴν κατάστασιν· οἶον, χαλεπός-χαλεπαίνω, δυσχερής-δυσχεραίνω.

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς· ιζω, αζω καὶ (υζω), ὅταν παράγωνται ἐξ ἑθνικῶν ὀνομάτων ἢ ἀνθρώπων ἢ ζώων σημαίνουσι μίμησιν γλώσσης ἢ ἤθους ἢ τρόπου ἢ τὸ ἔχω τὸ φρόνημα ἢ εἶμαι τῆς φαιρίας τοῦ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενου· οἶον, Μηθός-μηθίζω, Ἑλληνη-ἐλληνίζω, Ἀάκω-λακωνίζω, Βοιωτός-βοιωτίζω, Φίλιππος-φιλιππίζω, ἄλωπηξ-άλωπέκίζω, ψιττακός-ψιττακίζω, κόκκυξ-κοκκυζω.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ αζω, καὶ ιζω, ἔαν παράγωνται ἐξ ὀνομάτων καιροῦ σημαίνουσι τὸ διέρχεται τὸν ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον καιρόν· οἶον, χεῖμαζω, ἀερίζω, θερίζω· τὰ δὲ εἰς· ιζω παραγόμενα ἐξ ἄλλων ὀνομάτων ἀψύχων σημαίνουσι καὶ τὸ φαίνομαι ἢ ὁμοιάζω πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, χρυσός-χρυσίζω, πράσων-πρασίζω.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς· ιζω διὰ τοῦ ἰ γράφονται· ἐξαιρούνται τὸ δανείζω (δάνος-δανείζω), ἀθροίζω (ἀθρός-ἀθροίζω), χρῆζω (χρηζέω)· καὶ τὰ μιμητά, τρώζω, γογγύζω, ἐρπύζω, ὀλολύζω, φλύζω, κοκκυζω, γρύζω, κλπ.

§ 350. Τὰ εἰς ωσσω καὶ ωττω εἶνε ὀλιγάριθμα καὶ σημαίνουσι τὸ εἶναι ἢ ἔχειν ἢ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, τυφλός-τυφλώτω (μεταγεν.—εἶμαι τυφλός), ὕπνος-ὕπνώτω, λιμός-λιμώτω (μεταγεν.) (ἔχω ὕπνον, λιμόν), ὑγρός-ὕγρώτω (κάμνω ὑγρόν).

§ 351. Τὰ εἰς ιαω καὶ (αω) σημαίνουσι ἐφεσιν (ἐπιθυμίαν), διὸ καὶ ἐφετικὰ λέγονται ἢ τὸ πάσχειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον πάθος· οἶον, μαθητής-μαθητιάω, στρατηγός-στρατηγιάω, κλαῖσις-κλαισιάω, θάνατος-θαλατιάω καὶ σπαν. θαλατιάω, φθεῖρ-φθειριάω,

ψάρα-ψαριάω, ἰκτερος-ἰκτεριάω, ὄφθαλμὸς-ὄφθαλμιάω, χολέρα-χολεριάω, κλπ. Ἐφετικά εἶνε καὶ τὰ εἰς σειῶ οἶον, πολεμησεῖω=ἐπιθυμῶ νὰ πολεμῶ, γελασεῖω, κλπ. (περὶ ὧν ὄρα κατωτέρω § 353).

§ 352. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὀνομαστικοῦ στελέχους παράγονται πολλὰ ῥήματα ἔχοντα διαφορὰς καταλήξεις καὶ διάφορον σημασίαν οἶον, δοῦλος-δουλεύω (=εἶμαι δοῦλος), δουλόω (=κάνω τινὰ δοῦλον), χρυσὸς-χρυσάω (=κάνω τι χρυσοῦν), χρυσιζῶ (=φαίνομαι ὡς χρυσός), πόλεμος-πολεμέω (=ἔχω κατὰ τινος πόλεμον), πολεμῶ (=ἐμβάλλω τινὰ εἰς πόλεμον), πολεμιζῶ (=καταπολεμῶ).

§ 353. Διάφοροι τύποι τοῦ αὐτοῦ στελέχ. εἶνε καὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα.
α'. Τὰ εἰς σειῶ ἐφετικά κλινόμενα μόνον ἐν τῷ ἐνεστ. καὶ παρατ. οἶον, (γέλος)-γελάω (γελῶ), γελασεῖω (ἐπιθυμῶ νὰ γελῶ), πόλεμος, πολεμέω (ἔχω πόλεμον), πολεμησεῖω (ἐπιθυμῶ νὰ πολεμῶ), (ἀλλος)-ἀπαλλάττω (ἀπολύω), ἀπαλλάξεῖω (ἐπιθυμῶ ν' ἀπαλλαγῶ, κλπ.)

β'. Τὰ θαμιστικά, τὰ ὁποῖα λήγουσιν εἰς ζω καὶ σημαίνουσι τὸ πράττειν συχνὰ τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, ρίπτω, ριπτάζω (ρίπτω ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ), στενῶ (στενάζω), στενάζω (στενάζω συχνὰ καὶ πολὺ), αἰτῶ (ζητῶ), αἰτιζῶ (ζητῶ συχνὰ), ἔρω, ἐρπύζω, κλπ.

γ'. Τὰ ἐναρκτικά, τὰ ὁποῖα καταλήγουσιν εἰς σκω καὶ σημαίνουσι ἀρχὴν καταστάσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου οἶον, γενειάω (ἐβγάλλω γένεια), γενειάσκω (ἄρχομαι νὰ ἐβγάλλω γένεια), ἠβάω (εἶμαι ἐφηβός), ἠβάσκω (ἄρχομαι νὰ γίνωμαι ἐφηβός), κλπ.

2. ῥήματα ἐξ ἐπιρρημάτων ἢ ἐπιφωνημάτων παραγόμενα.

§ 354. Τὰ ἐξ ἐπιρρημάτων ἢ ἐπιφωνημάτων παραγόμενα ῥήματα καταλήγουσιν εἰς ζω καὶ σημαίνουσι τὸ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, διχα-διχάζω, χωρίς-χωρίζω, πέλας-πελάζω, ὀψέ-ὀψίζω, ἀδύλα-ἀδύλάζω, οἶμοι-οἶμάζω.

β'. Παράγωγα ὀνόματα.

1. Οὐσιαστικά.

§ 355. Τὰ παράγωγα οὐσιαστικά παράγονται ἢ ἐκ ῥημάτων ἢ ἐξ ὀνομάτων.

α'. Οὐσιαστικὰ παραγόμενα ἐκ ῥημάτων.

§ 356. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά παράγονται ἐκ ῥηματικῶν στελεχῶν καὶ μάλιστα πρωτοθέτων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν προσθήκην τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων ἢ μένουσιν ἀμετάβλητα ἢ συνηθέστατα πάσχουσι τὰ πάθη τοῦ ἐνεργ. β'. ἢ τοῦ παθ. α'.

παρακ. πλήν τῆς ἀυξήσεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· διὸ λέγεται ὅτι τὰ ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ ἀναλογοῦσιν ἢ πρὸς τὸν β'. ἐνεργητικ. παρακ., ἢ πρὸς τὰ τρία ἐνικὰ πρόσωπα τοῦ παθ. παρακ.· οἶον, χαίρω (χαρ)-χαρά, φεύγω (φυγ)-φυγή, λαθάνω (λαθ)-λάθος καὶ (ληθ)-λήθη, φθείρω (φθερ)φθορά, ἀλείφω-ἀλοιφή, γράφω-γράμμα-γραμμή, δηλῶ-δηλώσις, ἀρώ-ἄρωσις-ἀρότης-ἀροτήρ. Τὸ δὲ κουρά (κείρω) τρέπει ἀνωμάλως τὸ ε τοῦ στελέχους εἰς ου· τὸ δὲ σπουδῆ γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους σπυδ τοῦ σπεύδω κατ' ἐναλλαγὴν τοῦ υ εἰς ου.

ΣΗΜ. Τινὰ φυλάττουσι καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν καὶ ἰδίως τὸν ἀπτικόν· ἀλλ' ἐν τοῖς τοιοῦτοις τὸ ἀρτικὸν φωνῆεν τῆς ῥίζης τρέπεται εἰς ω οὐ μόνον ὅταν εἶνε φ, ἀλλὰ καὶ ὅταν εἶνε α ἢ ε· οἶον, ὄξω (οδ)-ὄδω δή, ἄγω (αγ)-ἄγω γή, (ἐδ)-ἐδω δή, πέποιθα-πεποίθησις (μεταγ.). Τινὰ δὲ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸν α'. ἐνεργ. ἀόρ.· οἶον, ἔθηκα-θήκη, ἔδοξα-δόξα.

§ 357. Τὰ ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ καταλήγουσι·

α'. Εἰς α, η, ος, (ἀρσ.), ος (οὐδ.), ον, ας, ις, υς, εια, τος, τη, τον, εδωρ, ηδωρ, ρη, ορη, νια, ω, ωρ, (ωλορ, ωλη, ωρα) καὶ τὰ πλεῖστα ἀναλογοῦσι πρὸς τὸν β'. ἐνεργ. παρακ. καὶ εἶναι οὐσιαστικὰ πράγματα σημαντικά, ἢ οὐσιαστικὰ ἀφηρημένα· οἶον, χαίρω (χαρ)-χαρά, γράφω-γραφῆ, ἀμοιβω-ἀμοιβή, λέγω-λόγος, (γενω)-γένος, (ἔργω)-ἔργον, λάμπω-λαμπάς, κόπτω-κοπίς, ἰσχω-ἰσχύς, βασιλεύω-βασιλεία, τρυγάω-τρυγητός, τελέω-τελετή, γύω-γυτός, σηπω-σηπεδών, λάμπω-λαμπηδών, φέρω-φερρή, ἡδομαι-ἡδορή, ἀγω-ἀγνιά, πειθω-πειθώ, εἴκω-εἰκώρ, (εἶδω)-εἶδωλορ, τέρπω-τερπώλη, πλήθω-πληθώρα.

ΣΗΜ. α'. Τῶν εἰς ος τὰ μὲν ἀρσ. καὶ θηλ. τρέπουσι τὸ ε τῆς μονοσυλλάβου ῥίζης εἰς ο, τὰ δὲ οὐδέτερα φυλάττουσιν αὐτὸ ἀμετάβλητον· οἶον, γεν-γόνος-γονῆ-γένος, βελ-βόλος-βολή-βέλος. Σημειωτέον δ' ὅτι τὰ εἰς ος οὐδέτερα παράγονται προσλήψει εἰς τὴν ῥίζαν τῆς καταλήξεως ες, τῆς ὁποίας τὸ ε τρέπεται ἐν τῇ ὀνομ. εἰς ο (§ 436)· οἶον, γεν-γενεος-γένος κλπ.

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς ις καὶ ονη σημαίνουσι καὶ ὄργανον οἶον, σφραγίς, γραφίς, κοπίς, ἀγχόνη, βελόνη. Πολλὰ τῶν εἰς ονη παράγονται καὶ ἐξ ὀνομάτων καὶ μάλιστα ἐκ τῶν εἰς μα καὶ μος ῥηματικῶν οἶον, φλέγμα-φλεγμονή, κνησμὸς-κνησμονή, κάλλος-καλλονή. — Τὰ εἰς ονη διὰ τοῦ ο γράφονται· πολλὰ ὅμως τῶν ἐξ ὀνομάτων παραγομένων γράφονται διὰ τοῦ ω· οἶον, ἀνεμος, ἀνεμώνη, ῥᾶστος, ῥαστώνη, κορώνη, Μεθώνη, Μηκώνη, Οἰνώνη, Θεώνη, κλπ. Τὸ δὲ φωνῆ συναίρει τὸ ριζικὸν α μετὰ τοῦ ο τῆς συλλαβῆς ονη εἰς ω οἶον, φωνῆ-φωνή.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς εια γίνονται ἐκ τῶν εἰς εω ρημάτων ἀποβολῆ τοῦ υ καὶ προσθέσει τῆς καταλήξεως ια· οἶον, βασιλεία-βασιλεία.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς τος καὶ τη, ἐὰν μὲν παράγονται ἐκ φωνηεντολήτων ῥημάτων, πάσχουσι τὰ πάθη, τὰ ὅποια καὶ τὰ ἐξ ὧν παράγονται ῥήματα·

οἶον, τρυγάω-τρυγήσω-τρυγητός, ἐμέω-ἐμέσω ἔμετος, ἀρόω-ἀρόσω-ἀροτός, τελέω-τελέσω-τελετής· ἐν δὲ παράγωνται ἐκ συμφωνολήκτων, παρενθέτουσι μεταξὺ τῆς ῥίζης καὶ τῆς καταλήξεως ἐ ἡ οἶον, κόπτω (κοπ)-κοπετός, νίφω-νίφετός, πήγνυμι (παγ)-παγετός, θνήσκω (θαν)-θάνατος, κάμνω (καμ)-κάματος, μέλω-(μελ)-μελέτη, γίγνομαι (γεν)-γενετή.

β'. Εἰς *μα, μη, μος*, καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ α'. πρὸς. τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουσι τὰ μὲν εἰς *μα* τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας, τὰ δὲ εἰς *μη* καὶ *μος* οὐσιαστικὸν ὄνομα ἀφρημένον ἢ συγκεκριμένον· οἶον, *γράμμα, ποίημα, ἐπιστήμη, γραμμῆ, παλιός, κορμός*.

ΣΗΜ. α'. Ταῦτα ἀπαιτοῦσι τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακράν διὸ τὰ εἰς *μος* καὶ (*μη*) προσλαμβάνουσι σ ἢ θ, ὅταν ἡ παραλήγουσα εἶνε βραχεῖα· οἶον, δέω-δέδεμαι-διάδημα-δέσμη-δεσμός, ἴστημι-ἴσταμαι-στάθμη-σταθμός, πίνω (πο)-πῶμα, ἀλλὰ καὶ πόμα· τὸ δὲ δέμα, θέμα, δόμα εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὸ θ προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε τὰ εἰς *μος* καὶ ὅταν ἡ παραλήγουσα εἶνε μακρά· οἶον, μυκάω-μυκηθμός, κλαίω-κλαυθμός. Τὶ δὲ ἰσθμός ἐκ τοῦ εἶμι (ρίζ. ι) προσλαμβάνει σθ· τὸ δὲ αὐχμός ἐκ τοῦ αὔω προσλαμβάνει χ· τὸ δὲ ὄφθαλμός παρενθέτει τὴν συλλαβὴν θαλ, τὸ δὲ γνώμη παράγεται ἐκ τοῦ στελέγους γνω.

ΣΗΜ. β'. Τὰ παράγωγα οὐδέτερα τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, γένος, γράμμα, δῶρον, θέατρον, κλπ. πλὴν τοῦ λουτρὸν.

γ'. Εἰς *σις, (ξίς, ψίς), σια*, καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ β'. ἐνικὸν πρὸς. τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουσι τὴν ἐνέργειαν ἢ τὴν πρᾶξιν τοῦ ῥήματος ἀφρημένως· οἶον, *λύω-λύσις, λέγω-λέξις, τύπτω-τύψις, δοκιμάζω-δοκιμασία, θύω-θύσια*. Τὸ δὲ *δύναμις* ἐκ τοῦ *δύραμαι* εἶνε ἀνώμαλον.

ΣΗΜ. α'. Παρὰ ποιηταῖς καὶ σπανίως παρὰ τοῖς πεζοῖς εὐρίσκονται καὶ αἱ καταλήξεις *τις, τυς* διασωθεῖσαι ἐκ τῶν διαλέκτων· οἶον, *πέιθω (πιθ)-πίστις, πυνθάνομαι (πυθ)-πύστις, φημι-φάτις (ποιητ.) (ἔδω)-ἔδητύς (ποιητ.)*.

ΣΗΜ. β'. Τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν ὑγρολήκτων ὀνομάτων εἶνε ὀλιγάριθμα καὶ καταλήγουσιν εἰς *σις* καὶ *σια* καὶ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτηριστῆρα ν (§ 45, β)· οἶον, κρίνω-κρίσις, πλύνω-πλύσις, φαίνω-(φαν)-φάσις, ξηραίνω-ξηρασία· τὸ δὲ *ξήρασις, μάρασις, ὕφανσις*, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς *μα* καὶ *σις* τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, *ποίημα, ποίησις*.

δ'. Εἰς *εις, της, της, τωρ*, καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικὸν πρὸς. τοῦ παθ. παρακ. πλὴν τῶν εἰς *εις*, τὰ ὁποῖα ἀναλογοῦσι πρὸς τὸν β'. ἐνεργ. *παρακ.*, σημαίνουσι δὲ τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπαγγελόμενον τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, *γράφω-γραφεύς, τέμνω (τεμ)-τομεύς, ποιέω-ποιητής, κλέω-κλητήρ, (ῥέω)-ῥήτωρ*.

ΣΗΜ. α'. Τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπαγγελλόμενον σημαίνουσι καί τινα λήγοντα εἰς ξ ἢ εἰς ὦν καὶ τὰ εἰς ας, ης καὶ ος σύνθετα (§ 414)· οἶον, κήρυξ, φύλαξ, τέκτων, ὄρνιθοθήρας, γεωμέτρης, μυροπώλης, ζωγράφος· ἔτι δὲ τὰ μοναδικά, διδάσκαλος, ἀγγελος, ἱατρός, μάντις.

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς εὐς παράγονται καὶ ἐξ ὀνομάτων· οἶον, ἴππος-ἰππεύς, κέραμος-κεραμεύς, γράμμα-γραμματεύς, ἀνθραξ-ἀνθρακεύς, πορθμὸς-πορθμεύς, κουρά-κουρεύς, ἱερὸν-ιερεύς, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς εὐς καὶ τηρ ἐπὶ ἀφύχων σημαίνουσι σκευὸς ἢ ἀγγεῖον ἢ ὄργανον· οἶον, χοεύς, ἀμφορεύς, τομεύς (κοπίδι), λουτήρ, νιπτήρ, κρατήρ, ζωστήρ.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ μὲν εἰς εὐς καὶ τηρ ὀξύνονται, τὰ δὲ εἰς τωρ παροξύνονται· οἶον, βασιλεύς, κλητήρ, ῥήτωρ· τῶν δὲ εἰς της τὰ μὲν δισύλλαβα παροξύνονται· οἶον, δότης, δεικτής πλὴν τοῦ κριτής καὶ ληστής (ἐκ τοῦ ληστής)· τὰ δὲ πολυσύλλαβα παροξύνονται μὲν, ἐὰν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν βραχίαν· οἶον, δραπετής, ἐργάτης πλὴν τοῦ εὔρετής· ὀξύνονται δέ, ἐὰν ἔχωσιν αὐτὴν φύσει ἢ θέσει μακράν· οἶον, ποιητής, δικαστής, πλὴν τοῦ πλανήτης, κομήτης, κυβερνήτης, σφενδονήτης, διώκτης, ἀγύρτης, καὶ τινῶν ἄλλων.

ε'. Πολλὰ τῶν εἰς εὐς, της, τηρ καὶ ὦν σχηματίζουσι καὶ θηλυκά, τὰ μὲν εἰς εὐς (ὀνομαστικά) εἰς εἰα, ις καὶ ισσα (μεταγεν)· οἶον, βασιλεὺς-βασιλεία, βασιλεῖς καὶ βασίλισσα (μεταγεν), ἱερεὺς-ἱερεῖα· τὰ δὲ εἰς της εἰς τις μὲν τὰ παροξύτονα, εἰς τρις δὲ καὶ τρια τὰ ὀξύτονα· οἶον, ὁ προφήτης-ἡ προφήτις, ὁ ἀλητής-ἡ ἀλητις, ὁ ποιητής-ἡ ποιήτρια· τὰ δὲ εἰς τηρ εἰς τεῖρα· οἶον, σωτήρ-σώτειρα, δοτήρ-δότειρα· τὰ δὲ εἰς ὦν εἰς αἶνα· οἶον, ὁ τέκτων-ἡ τέκταινα. Τὰ δὲ εἰς τωρ εἶνε μονοκατάληκτα, ὁ, ἡ θαλασσοκράτωρ, ὁ, ἡ αὐτοκράτωρ· μόνον παρὰ ποιηταῖς σχηματίζουσιν ἐνίοτε καὶ θηλυκά εἰς τεῖρα· οἶον, αὐτοκράτωρ-αὐτοκράτειρα, παιδοκράτωρ-παιδοκράτειρα (ἰδὲ καὶ § 383).

ς'. Εἰς τηριον καὶ τρα ἢ στρα καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικ. πρὸς τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουσι τόπον, ἐν ᾧ ἐνεργεῖται τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον ἢ ὄργανον· οἶον, δικαστήριον, εργαστήριον, ποτήριον, κλαδευτήριον, θυμιατήριον, καλύπτρα, διόπτρα, ῥήτρα, ὀρχήστρα, παλαιστρα, ξύστρα, ἀκέστρα. Τὰ εἰς τηριον σημαίνουσι καὶ πρᾶγμα· οἶον, μυστήριον, ἀκρωτήριον· τὰ δὲ πληθυντικά τούτων σημαίνουσι τὴν ἐορτὴν τελουμένην πρὸς τιμὴν ἢ χάριν πράξεώς τινος· οἶον, ρικητήρια, πλουτήρια, καθαρτήρια, ἀνακαλυπτήρια· τὰ δὲ εἰς τρα σημαίνουσι καὶ ἀγγεῖον ἢ σκευὸς· οἶον, χύτρα, φαρέτρα.

ζ'. Εἰς τροκ, καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουσι τόπον, ὄργανον ἢ μέσον ἢ ἀμειβὴν

(ἐν πληθ. συνήθ. ἀριθ.)· οἶον, *λουτρόν, θέατρον, ἄροτρον, πλῆκτρον, διδάκτρα, μαιωτρα, λύτρα* (ἰδὲ καὶ τὰ εἰς *ιορ* καὶ *ειορ* § 374).

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς *τρα* καὶ *τρον* τρέπουσι τὸ *τ* εἰς *θ*· οἶον, κολυμβήθρα, κρεμάθρα, ἀναβάθρα, βάθρον, βεῖθρον, κλειθρον. Τινὰ τρέπουσι καὶ τὸ *ρ* εἰς *λ*· οἶον γένεθλον, θέμεθλον· τὰ δὲ εἰς *τρα* τρέπουσι καὶ τὸ *α* εἰς *η*· οἶον, γενέθλη, ἐχέτηλη.

η'. Εἰς *τηρία* θηλ. καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικόν πρὸς. τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουσιν ὄργανον· οἶον, *βακτηρία, ἰκετηρία, ἀρτηρία*.

ΣΗΜ. Τὸ χαρακτηριστικὸν βραχὺ φωνῆεν τῶν ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν τῶν ἀναλογούντων πρὸς τὸ β' καὶ γ'. ἐνικόν πρὸς. τοῦ παθ. παρακ. πάσχει ὅτι καὶ ἐν τῷ παθ. ἀρ. ἀ. οἶον, ποιέω, ἐποιήθη-ποίησις-ποίητήριον· εὐρίσκω, εὐρέθη-ἔρεσις-εὔρετήριον· ἀρόω, ἤρόθη-ἄροσις-ἀρότης-ἀροτήριον· ἐλύθη-λύσις-γινώσκω, ἐγνώσθη-γνώσις-γνώστηριον, κλπ.

β'. Οὐσιαστικά παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων.

§ 358. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικά σημαίνουσι τὴν ποιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀφηρημένως καὶ καταλήγουσιν εἰς *α*, *η*, *ια*, *εια*, *οια*, *της-τητος*, *συνη*, *ος* (οὐδ), *ας*, *υς*.

§ 359. Τὰ εἰς *α* καὶ *η* γίνονται ἐκ τῶν εἰς *α* καὶ *η* θηλυκῶν ἐπιθέτων κατ' ἀναδιβασμὸν τοῦ τόνου· οἶον, *ἐχθρὸς-ἐχθρὰ-ἐχθρα, λεπρὸς-λεπρὰ-λέπρα, θερμὸς-θερμὴ-θερμη, κακὸς-κακὴ-κάκη*.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εἰς *ια* παροξύτονα θηλυκὰ ἐπίθετα συμπίπτουσι μὲ τὰ οὐσιαστικά των· οἶον, ἀξία, αἰτία, φιλία.

ΣΗΜ. β'. Ἐξ ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν κατ' ἀναδιβασμὸν τοῦ τόνου γίνονται καὶ οὐσιαστικά προσηγορικά ἢ κύρια ὀνόματα· οἶον, ποτὸς-πότος, ἀρτὸς-ἄρτος, ἀροτὸς-ἄροτος, ἐμετὸς-ἐμετος, κυφὸς-κύφος, παιδρὸς-Παῖδρος, λαμπρὸς-Λάμπρος, Ἀθηναῖος-Ἀθηναίος, δημοσθενῆς-Δημοσθένης, διογενῆς-Διογένης, τυγῶν-Τύγων. Ἐπι δὲ κύρια ὀνόματα γίνονται καὶ ἐκ παροξύτων μετοχῶν· οἶον, Πείσων, Λύσων, Πείθων, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Πολλὰ θηλυκὰ ἐπίθετα μετέπεσον εἰς οὐσιαστικά κατ' ἄλλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἶον, χήρα, εταίρα, ἡμέρα, πρῶια, εὐδία, εὐθεία, κλπ.

§ 360. Τὰ εἰς *ια* παράγονται συνήθως ἐκ τῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων ἀποβολῆ τοῦ *ος* καὶ σπανιώτερον ἐκ τῶν τριτοκλίτων καὶ παροξύνονται· οἶον, σοφὸς-σοφία, κακὸς-κακία, εὐδαιμων-εὐδαιμονία, βλάξ-βλαξία, εὐφνῆς-εὐφνία, εὐτυχῆς-εὐτυχία, κλπ.

ΣΗΜ. Εἰς *ια* ἀφηρημένα παράγονται καὶ ἐκ τῶν εἰς *τος* συνθέτων ῥηματικῶν ἐπιθέτων, ἀλλὰ τὸ *τ* τούτων πρὸ τοῦ *ι* τρέπεται εἰς *σ* (§ 54)· οἶον, ἄκρατος-ἀχρασία, ἐπιμικτος-ἐπιμιξία, ἄθρυπτος-ἀθρυψία. Φυλάττουσι δὲ αὐτὸ ἄτρεπτον τὰ εἰς *στος* καὶ τὸ ἀν᾿ ἄσχυντος καὶ τινα ἄλλα· οἶον, ἄγευστος-ἀγευστία, ἀναισχυντία, ἄσματος-ἀσωτία, ἀχρήματος-ἀχρηματία, κλπ. Ἐπι δὲ οὐσιαστικά ἀφηρημένα παράγονται καὶ ἐκ τῶν εἰς *της* πρωτοκλίτων οὐσιαστικῶν οἶον, ἰκέτης-ἰκε-

σία, εὐεργέτης-εὐργεσία, συκοφάντης-συκοφαντία. Τὸ δὲ πενία παράγεται ἐκ τῆς ῥίζης πεν τοῦ πένομαϊ.

§ 361. Τὰ εἰς εἰα παράγονται ἐκ τῶν ης τριτοκλίτων ἐπιθέτων καὶ προπαροξύνονται· οἶον, ἀληθής-ἀλήθεια, εὐγενής-εὐγένεια, κλπ. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ βοηθός-βοήθεια.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν αὐτῶν εἰς ης τριτοκλίτων ἐπιθέτων παράγονται ἐνίοτε εἰς εἰα καὶ εἰα, ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς εἰα παροξύνονται, τὰ δὲ εἰς εἰα προπαροξύνονται· οἶον, εὐγενής-εὐγένεια καὶ εὐγένεια, αὐθάδης-αὐθαδία καὶ αὐθάδεια, ἀμαθής-ἀμαθία καὶ μεταγεν. ἀμάθεια.

§ 362. Τὰ εἰς οἰα παράγονται ἐκ τῶν εἰς οος-ους δευτεροκλίτων ἐπιθέτων καὶ προπαροξύνονται· οἶον, εὐνοος-εὔνοια, εὐπλοος-εὐπλοια.

ΣΗΜ. Αἱ καταλήξεις εἰα καὶ οἰα γίνονται ἐκ τῆς εἰα ἀποβολῆ τοῦ καταληκτικοῦ ς ἢ ος καὶ συναίρειται τοῦ ληκτικοῦ τῆς ῥίζης ε καὶ ο μετὰ τοῦ ι τῆς καταλήξεως ταύτης· οἶον, (ἀληθές-ἀληθέσια-ἀληθέϊα)-ἀλήθεια, (εὐνόϊα)-εὔνοια. Εἰς εἰα καὶ οἰα παράγονται καὶ ἐξ ἀχρήστων ἐπιθέτων· οἶον, (μάνος)-μανία, (εὔδοκος)-εὔδοκία, (ἄγνους)-ἄγνοια, κλπ.

§ 363. Τὰ εἰς της-τητος παράγονται ἐκ τῶν εἰς ος δευτεροκλίτων ἢ ἐκ τῶν ης τριτοκλίτων ἐπιθέτων ἀποβολῆ τοῦ ς καὶ παροξύνονται· οἶον, ἴσος-ἰσότης, ποιός-ποιότης ὀξύς-ὀξύτης. Τινὰ δὲ τούτων ἀττικῶς ὀξύνονται· οἶον, δήσιος-δησιότης-ἠτός, ταχύς-ταχυότης-ταχυτήτος, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Οἱ μεταγενέστεροι παράγουσιν εἰς της οὐσιαστικὰ ἀφηρημένα καὶ ἐκ συγκριτικῶν ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν καὶ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιρρημάτων· οἶον, μειζονότης, ὀντότης, θεότης, ἀνθρωπότης, πατρότης, κυαθότης, τραπεζότης, ἐγγύτης· ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ ποσός-ποσότης.

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς οτης ἀφηρημένα θηλυκὰ διὰ τοῦ ο πάντοτε γράφονται· οἶον, ἰσότης, θεότης, κλπ.

§ 364. Τὰ εἰς σση παράγονται συνήθως ἐκ τῶν εἰς ων-ονος ἐπιθέτων καὶ παροξύνονται, τὸ δὲ ληκτικὸν ο τοῦ στελέχους, ἐὰν μὲν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα, ἐκτείνεται εἰς ω· ἐὰν δὲ φύσει ἢ θέσει μακρὰ, μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἱερός-ἱερωσύνη, ἅγιος-ἁγιοσύνη, μῆμων-μνημοσύνη, δίκαιος-δικαιοσύνη, ἄφρων-ἀφροσύνη.

§ 364 α'. Τὰ εἰς ος εἶνε οὐδέτερα καὶ παράγονται συνήθως ἐκ τῶν εἰς υς ἐπιθέτων ἀποβολῆ τοῦ υς καὶ προσθέσει τῆς καταλήξεως ες, τῆς ὁποίας τὸ ε ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τρέπεται εἰς σ (§ 136)· οἶον, (ταχύς-ταχες)-τάχος, (βαθός-βαθες)-βάθος, (μηκ-μηκες)-μῆκος, (πλατὴς-πλατες)-πλάτος, κλπ.

§ 365. Τὰ εἰς ας καὶ υς παράγονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων καὶ σημαίνουσιν ἀριθμητικὴν τινα ποσότητα· οἶον, δύο-δυάς, τρεῖς-τριτύς (§ 187 β').

γ'. Οὐσιαστικά παραγόμενα ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 366. Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα εἶνε τὰ ὑποκοριστικά, περιεκτικά, μεγεθυντικά, τοπικά, πατρωνυμικά, ἐθνικά, γονεωνυμικά καὶ προσωπικά.

α'. Ὑποκοριστικά.

§ 367. Τὰ ὑποκοριστικά σημαίνουν μείωσιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου προσώπου ἢ πράγματος πρὸς θωπίαν ἢ σαῶσιν καὶ περιφρόνησιν καὶ εἶνε ἄρσενικά, θηλυκὰ καὶ οὐδέτερα.

1. Τὰ ἄρσενικά καταλήγουσιν εἰς *ισκος* (*μλος*, *υλος*)· οἶον, ἄνθρωπος-ἄνθρωπίσκος, γαῦτης-γαυτίλος, ἔρως-ἐρωτῶλος.

2. Τὰ θηλυκὰ καταλήγουσιν εἰς *ις*, *ισκη*, *ιχρη*, *υλλος*· οἶον, θεράπαινα-θεραπαινίς, παῖς-παιδὸς-παιδίσκη, πόλις-πολίχρη, ἄκαρθα-ἀκαθῦλλις.

3. Τὰ οὐδέτερα καταλήγουσιν εἰς *ιον*, *ιδιον*, *αριον*, (*ασιον*), *αφιον*, *ιχριον*, *υθριον*, *υλλιον*, *υφιον*· οἶον, παῖς-παιδὸς-παιδιον, γῆσος-γῆσιδιον, ἱππος-ἱππάριον, κόρη-κοράσιον, ξύλον-ξύλιριον, πόλις-πολίχριον, γῆσος-γῆσιθριον, εἶδος-εἰδύλλιον, ζῶον-ζωύφιον.

ΣΗΜ. α'. Συνήθης ὑποκοριστικὴ κατάληξις εἶνε ἡ *ιον* καὶ ἡ *ιδιον*, σπανιωτέρα δὲ ἡ *αριον*, ἔτι δὲ σπανιώτεραι εἶνε αἱ ἄλλαι· ἡ δὲ *ασιον* εἶνε μοναδική. Τὴν κατάληξιν *ιον* μετεχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ καὶ εἰς κύρια ὀνόματα γυναικῶν ἑταίρων ἢ δούλων οἶον, ἡ Γνάθαίνιον, ἡ Γλυκέριον, ἡ Δόρκιον, ἀντὶ ἡ Γνάθαινα, ἡ Γλυκέρα, ἡ Δόρκη.

ΣΗΜ. β. Πολλὰ τῶν εἰς *ιον* ἔχασαν τὴν ὑποκοριστικὴν ἔνοιαν οἶον, βιβλίον, θηρίον, ὄριον, σιτίον, ἰμάτιον, κλπ. ἀντὶ βίβλος, θήρ, ὄρος, κλπ.

§ 368. Τὸ *ι* τῆς κατάληξεως *ιδιον* μετὰ μὲν τοῦ *ε*, *ο*, *ι* συναίρειται εἰς *ει*, *οι*, *ι*· οἶον, ῥῆσις-ῥήσεως-ῥησεῖδιον-ῥησεῖδιον, βοῦς-βοῖδιον-βοῖδιον, ἰμάτιον-ἰματιῖδιον-ἰματιῖδιον· μετὰ δὲ τοῦ *α*, *η*, *υ*, *ει*, *ω* ἀποβάλλεται, ἀλλὰ τὸ *ἰ* καὶ ὃ ἐκτείνονται εἰς *ἰ* καὶ *ῖ*· οἶον, γραῦς-γραῖδιον-γραῖδιον, γῆ-γῆδιον, ἰχθυς-ἰχθυῖδιον, ἀργεῖον-ἀργεῖδιον, λαγὼς-λαγῶδιον, πλὴν τοῦ γύναιον (ἐκ τοῦ στελέχους *γυνα*). Τινὰ δὲ τῶν εἰς *ης* καὶ *ος* γεν. *εος* ἀποβάλλουσι τὸ *ε* τοῦ στελέχους· οἶον, Σακράτης-Σακρατιδιον, Ξίφος-Ξιφιδιον.

ΣΗΜ. α'. Τὰ ληκτικὰ φωνήεντα *ο*, *α*, *η* τοῦ στελέχους μετὰ τὴν πρόσληψιν τῶν ὑποκοριστικῶν κατάληξεων ἀποβάλλονται· οἶον, ἄνθρωπος-ἄνθρωπίσκος, θεράπαινα-θεραπαινίς, θύρα-θύριον καὶ θυρίδιον, κόρη-κοράσιον, πηγὴ-πηγίδιον.

ΣΗΜ. β'. Τῶν οὐδετέρων ὑποκοριστικῶν τὰ μὲν ἔχοντα τὴν προπαραλήγουσαν φύσιν ἢ θέσει μακρὰν παροξύνονται· οἶον, θηρίον, παιδίον, βιβλίον· τὰ δὲ ἔχοντα αὐτὴν βραχεῖαν προπαροξύνονται· οἶον, νησιδίον, ἱππάριον, κτένιον, θρόνιον, πτύχιον (οὐχὶ πτυχίον) πλὴν τοῦ πεδίον (πεδιάς).

δ'. Περιεκτικά.

§ 369. Τὰ περιεκτικά σημαίνουνσι τόπον περιέχοντα πολλά πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ καταλήγουσι εἰς ὦν, ὠιὰ καὶ ιὺ· οἶον, ἀνήρ-ἀνδρὸς-ἀνδρῶν, γυνή-γυναικὸς-γυναικῶν, περισσότερὰ-περιστερῶν, δάφνη-δαφνῶν, ἐλαία-ἐλαιῶν, ῥόδου-ῥοδοιῶν, ἴου-ἰωιῶν, σφῆξ-σφηκιά, μύρμηξ-μυρμηκιά. Τὸ δὲ ἀνδρωνίτις καὶ γυναικωνίτις εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε μετὰ τοῦ στελέχους καὶ τῆς καταλήξεως ὦν παρεμβάλλεται ε μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ληκτικῆς φωνήεντος αὐτοῦ· οἶον, περιστερέων.

ΣΗΜ. β'. Ἡ κατάληξις ια σημαίνει καὶ πλησμονήν· οἶον, ἀνθρακιά, σποδιά, στρατιά, πατριά. Παραπλήσια δὲ τούτοις εἶνε τό, ἐσχατιά, παιδιά, λαλιά, καὶ τὰ παροξύτονα, κοπρία, οἰκία, λυχνία, ἀντλία.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ κατάληξις ὦν μετέπεσε καὶ εἰς κυριωνυμίαν· οἶον, Μαραθῶν, Κρομμυῶν, Σικυῶν.

γ' Μεγεθυντικά.

§ 370. Τὰ μεγαθυντικά σημαίνουνσι σκωπτικῶς τὸν ἔχοντα εἰς ἀνώτατον βαθμὸν τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους σημαίνονμενον καὶ καταλήγουσιν εἰς ὦν καὶ ίας· οἶον, γαστήρ-γάστρων, κεφαλὴ-κεφάλων, χεῖλος-χείλων, κωφός-κωφίας, μέτωπον-μετωπίας, οἴημα-οἴηματίας.

ΣΗΜ. α'. Πολλάκις μετὰ τοῦ στελέχους καὶ τῆς καταλήξεως ὦν παρεντίθεται ε μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ληκτικῆς φωνήεντος αὐτοῦ· οἶον, ἀπαση-ἀπασηῶν, λύμη-λυμμεῶν.

ΣΗΜ. β'. Ἡ κατάληξις ὦν μετέπεσε καὶ εἰς κυριωνυμίαν ἀνδρῶν· οἶον, Χεῖλων, Κεφάλων, Τρύφων, Γνάθων, Πλάτων, Ἀγάθων. Τινὰ τούτων σχηματίζουσι καὶ θηλυκὸν εἰς αἶνα· οἶον, Γνάθων-Γνάθαινα, Τρύφων-Τρύφαινα.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς ὦν μεγαθυντικά καὶ περιεκτικά καὶ πάντα τὰ περιεκτικὴν ἢ μεγαθυντικὴν ἔνοιαν ἔχοντα φυλάττουσι τὸ ὦ εἰς πάσας τὰς πτώσεις· οἶον, χεῖλων-ωνος, ἐλαίων-ῶνος, Πλάτων-ωνος, Τρύφων-ωνος· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων εἰς ὦν ὑγρολήκτων ὀνομάτων τὰ μὲν ὀξύτονα ἀρσενικά καὶ παροξύτονα θηλυκὰ φυλάττουσι τὸ ὦ εἰς πάσας τὰς πτώσεις· οἶον, κλών-ωνός, ἀγών-ῶνος, ἄλων-ωνος, πλὴν τοῦ ἡγεμῶν-ῶνος, κανών-ῶνος, κηδεμῶν-ῶνος, ἀλεκτρῶν-ῶνος, Παπλάγῶν-ῶνος, Στρυμῶν-ῶνος. Τὰ δὲ παροξύτονα ἀρσενικά καὶ ὀξύτονα θηλυκὰ τρέπουσιν αὐτὸ εἰς αἶ· οἶον, γαίμων-ωνος, δαίμων-ωνος, Ἀγαμέμνων-ωνος, χθών-ωνός, ἀηδών-ῶνος· ἐξαιροῦνται τὸ κώδων-ωνος, βώθων-ωνος, κώθων-ωνος, κλύδων-ωνος, σίφων-ωνος, τρίβων-ωνος, σπάδων-ωνος, σάπων-ωνος, καὶ πολλὰ κύρια ὀνόματα· οἶον, Κίμων-ωνος, Κύλων-ωνος, Λάκων-ωνος, Βαβυλών-ῶνος, Σιδών-ῶνος καὶ ὄνος. Τῶν δὲ ὦν-ωντος κυρίων ὀνομ. καὶ μετοχῶν τὰ μὲν συνηρημένα φυλάττουσι τὸ ὦ, τὰ δὲ ἀσυναίρετα τρέπουσιν αὐτὸ εἰς ο· οἶον, Ξενοφῶν-ῶντος, Κρέων-ωντος, τιμῶν-ῶντος, τυχῶν-ῶντος.

δ'. Τοπικά.

§ 371. Τὰ τοπικά καταλήγουσιν εἰς *ιον* προπαροξύτονα καὶ εἰς *ειον* περισπώμενα καὶ σημαίνουσι:

α'. Τόπον, ἐν ᾧ ἐνεργεῖται ἢ διαμῆναι τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, *γυμνάσιον, κρεσπώλιον, κουρεῖον, σχολεῖον, ὠδεῖον*.

ΣΗΜ. Αἱ καταλήξεις *ιον* καὶ *ειον* ἐν πληθυντ. ἀριθμῷ σημαίνουσι καὶ μισθὸν ἢ ἀμοιβήν· οἶον, διδασκάλια, τροφεία, πορθμεῖα· ἢ δὲ *ειον* σημαίνει καὶ ὄργανον· οἶον, φορεῖον, πορθμεῖον.

β'. Τόπον ἢ ναδὸν ἢ μνήμα ἀφιερωμένον εἰς θεὸν ἢ ἥρωα· οἶον, *Διόνυσος-Διονύσιον, Ἀπόλλων-Ἀπολλώνιον, Ἡραϊστος-Ἡραϊστεῖον, Θησεύς-Θησεῖον, Μοῦσα-Μουσεῖον*· ὁ δὲ χαρακτήρ *τ* καὶ (*δ*) τρέπεται πρὸ τοῦ *ι* τῆς καταλήξεως *ιον* εἰς *σ* (§ 51), τὰ δὲ ληκτικὰ φωνήεντα τοῦ στελέχους *α, ε, ω* συναϊροῦνται μετὰ τοῦ *ι* εἰς *αι, ει, ω*· *Ἀφροδίτη-Ἀφροδίσιον, Ἀρμεμικ-ιδος-Ἀρτεμίσιον¹, Ἥρα-Ἥραιον καὶ Ἥρωϊον, Ἡρακλῆς-Ἡράκλειον, ἦρας-ἦρῶν*. Τὰ τοιαῦτα δὲ παράγωγα ὀνόματα καλοῦνται τεμενικά.

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις *ιο* ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ σημαίνει καὶ ἐορτὴν τελουμένην πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ ἢ ἥρωος· οἶον, *Διονύσια, Κρόνια*.

ε'. Πατρωνυμικά καὶ (μητρωνυμικά).

§ 372. Τὰ πατρωνυμικά καὶ (μητρωνυμικά) παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων, πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ προγόνου καὶ σημαίνουσιν υἱόν, θυγατέρα ἢ ἀπόγονον καὶ εἶνε ἀρσενικά καὶ θηλυκά.

§ 373. Τὰ ἀρσενικά ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις, *ιδη-ς, δη-ς, αδη-ς, ιαδη-ς, ιων*.

1. Ἡ *ιδη-ς* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος ὀνομάτων καὶ τῶν τριῶν κλίσεων· οἶον, *Κρόνος-Κρον-ίδης, Πάρθος-Παρθο-ίδης, Μιῶς-Μιῶ-ίδης, Ἡρακλῆς-Ἡρακλε-ίδης, Θησεύς-Θησε-ίδης, Ἀητῶ-Ἰητο-ίδης, Φιλύρα-Φιλυρ-ίδης, Δαράη-Δαρα-ίδης*.

2. Ἡ *δη-ς* προστίθεται μόνον εἰς τὸ στέλεχος τῶν εἰς *α* καὶ *η* πρωτοκλίτων· οἶον, *Αἰγίαις-Αἰγιάδη-ς, Βορέαις-Βορεά-δη-ς, Ἰπποτύχης-Ἰπποτά-δη-ς*.

3. Ἡ *αδη-ς* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος τῶν εἰς *ιος* δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς *ις-ιδος* τριτοκλίτων· οἶον, *Ἀσκληπιός-Ἀσκληπι-άδη-ς, Μενοίτιος-Μενοίτι-άδη-ς, Βάκχις-Βακχι-άδη-ς, Ἄγις-Ἄγι-άδη-ς, καὶ Ἄγι-δη-ς*.

4. Ἡ *ιαδη-ς* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος τῶν τριτοκλίτων τῶν ἐγόντων τὴν λήγουσαν αὐτοῦ φύσει ἢ θέσει μακρὰν· οἶον, *Φέρης-*

¹ Τὸ δ τοῦ *Ἀρτεμικ-ιδος* τρέπεται πρῶτον εἰς *τ*, ὅπερ ἔπειτα τρέπεται εἰς *σ*· οἶον, *Ἀρτέμιδος-Ἀρτέμιτος-Ἀρτεμίσιον*.

ητος-Φερητι-ιάδη-ς, *Τελαμών-ωτος-Τελαμών-ιάδη-ς*, "Αβας-ατος-
-Αβαρτι-ιάδη-ς" αλλά και *Πάλλας-ατος-Πάλλαρτι-ιάδη-ς*.

5. Ἦτων εἶνε σπανία καὶ τίθεται ἀντὶ τῆς ἰδης· οἶον, *Κρόνος-
Κρονίων* ἀντὶ *Κρονίδης*.

ΣΗΜ. α'. Τὰ πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά ὀνόματα εἶνε τῶν ποιητῶν·
παρὰ δὲ τοῖς πεῖσις εἶνε ἐν χρήσει τὸ Ἑρακλεῖδαι, Εὐμολπίδαι
καὶ τινὰ ἄλλα· διότι οὗτοι μετεχειρίζοντο τὸ υἱός, παῖς, θυγάτηρ μετὰ
τῆς γενικῆς τοῦ κυρίου ὀνόματος τοῦ πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ προγόνου· οἶον,
ὁ Κλεινίου υἱός, ἢ Ἀτρώεω θυγάτηρ, καὶ ἑλλείψει τοῦ υἱός καὶ
θυγάτηρ ἐννοοῦ μένου ἐκ τοῦ διαμένουτος ἄρθρου αὐτῶν· οἶον, Ἀλέ-
ξανδρος ὁ Φιλίππου (υἱός), ὁ τῆς Μαίρας (παῖς), Ἐλένη ἡ τῆς
Λήδας (θυγάτηρ) κλπ. (ἴδ. Συντ. Α. Χρ.).

ΣΗΜ. β'. Τὸ εἰ τῆς καταλήξεως ἰδης καὶ ἰων συναίρειται μετὰ τοῦ
ληκτικοῦ τοῦ στελέχους ε καὶ ο εἰ καὶ οι· οἶον, Ἑρακλῆς (Ἑρα-
κλε-ἰδης-Ἑρακλεῖδης)-Ἑρακλεῖδης, Πηλεὺς (-Πηλεῖδης)-
Πηλεῖδης καὶ Πηλείων, Πάνθοος (-Πανθοῖδης)-Πανθοῖδης,
Λητώ (-Λητοῖδης)-Λητοῖδης. Τὰ δὲ στελεχικὰ φωνήεντα α, η, ο
πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῶν πατρωνυμικῶν καταλήξεως ἀποβάλλονται·
Φιλύρα-Φιλυρ-ἰδης. Δανάη-Δανα-ἰδης, Κρόνος-Κρον-ἰδης,
Ἀσκληπιός-Ἀσκληπι-ἰδης, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Αἱ πατρωνυμικαὶ καταλήξεις ἐτέθησαν καὶ εἰς ὀνομασίαν
κυρίων ὀνομάτων ἀνδρῶν ἢ πόλεων· οἶον, Μιλτιάδης, Σιμωνίδης, Ἀρι-
στείδης, Χαρικλείδης, Φωκίων, Οἰνιάδαι, κλπ.

§ 374. Τὰ θηλυκὰ πατρωνυμικὰ γίνονται ἐκ τῶν ἀρσενικῶν ἀπο-
βολῇ τοῦ η τῆς ληγούσης αὐτῶν καὶ ὀξύνονται· οἶον, *Αἰνιάδης* (Αἰ-
νιάδ-ς)-*Αἰνειάς*, *Θεστιάδης*-*Θεστιάς*, *Κεκροπίδης*-*Κεκροπίς*, *Θη-
σειδης* καὶ ἰωνικῶς *Θησιδης*-*Θησις*, *Νηρηίδης*-*Νηρηίς*. Ἐν δὲ
ταῖς πλαγαῖσι πτώσει τοῦ πληθ. ἀριθμοῦ οἱ Ἀττικοὶ συνήρουν τὸ
η εἰς η'· οἶον, *Θησιῶν*, *Νηρηῶν*, *Νηρηίδας*.

ΣΗΜ. Σπανίως καὶ μόνον παρὰ ποιηταῖς σχηματίζονται θηλυκὰ εἰς
ινη καὶ ωνη γινόμενα ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων, τὰ μὲν εἰς ινη ἐκ συμφω-
νολήτων, τὰ δὲ εἰς ωνη ἐκ φωνηεντολήτων· οἶον, Ἄδραστος-Ἄδρα-
στίνη, Ὠκεανός-Ὠκεανίνη, Ἀκρίσιος-Ἀκρисиώνη.

ς'. Ἐθνικά.

§ 375. Τὰ ἔθνικὰ σημαίνουσι τὸν καταγόμενον ἐκ πόλεως ἢ
χωρᾶς τινός καὶ παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν
καὶ εἶνε ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ.

§ 376. Τὰ ἀρσενικά καταλήγουσι:

1. Εἰς ενς· οἶον, *Μέγαρα*-*Μεγαρεὺς*, *Ἐρέτρια*-*Ἐρετριεὺς*,
Φωκίς-*Φωκεὺς*, *Φώκαια*-*Φωκαεὺς*.

2. Εἰς ος (δευτερόκλ.) καὶ ης (πρωτόκλ.) καὶ παράγονται ἐξ
ὀνομάτων ληγόντων εἰς ια ἀποβολῇ τῆς καταλήξεως ια· οἶον,
Βοιωτία-*Βοιωτός*, *Αἰτωλία*-*Αἰτωλός*, *Θεσσαλία*-*Θεσσαλός*, *Βιβν-*

ria-Βιθυνός, Ἴταλῖα-Ἴταλός, Σκυθία-Σκύθης, Περσία-Πέρσης. Τοιαῦτα δὲ εἶνε καὶ τὰ μεταγενέστερα Σαρματία-Σαρμάτης, Δαλματία-Δαλμάτης, Γαλατία-Γαλάτης.

3. Εἰς *ιος*: οἶον, Κόρινθος-Κορίνθιος, Τροίζην-Τροϊζήνιος, Συρακοῦσαι-Συρακοῦσιος καὶ ἄπτ. Συρακόσιος.—Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ταύτης συναιρεῖται μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος τοῦ στελέχους *α, ε, ω, ι* εἰς *αι, ει, ω, ι*: οἶον, Κέρκυρα-Κερκυραῖος, Λάρισα-Λαρισαῖος, Ἄργος-Ἀργεῖος, Κῶς-Κῆος, Χίος-Χίος-Χῆος. Τὸ δὲ *τ* τοῦ μὲν Μίλητος-Μιλήσιος τρέπεται πάντοτε εἰς *σ* (§ 51) τῶν δὲ εἰς *ους-ουτος* ἐν ἄλλοις μὲν τρέπεται, ἐν ἄλλοις δὲ μένει: οἶον, Ἀμαθοῦς-Ἀμαθοῦντος-Ἀμαθοῦσιος, Ὀποῦς-Ὀποῦντος-Ὀποῦντιος. Ἐὰν δὲ πρὸ τῆς καταλήξεως *ους* ὑπάρχη φωνῆεν ἢ *ρ*, τὸ ἐθνικὸν καταλήγει εἰς *ασιος*: οἶον, Φλιοῦς-Φλιόσιος, Ἀγαυροῦς-Ἀγαυράσιος.

4. Εἰς *νος, ἄνος, ηνος, ινος* καὶ παράγονται ἐξ ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν ἐκτὸς τῆς κυρίως Ἑλλάδος κειμένων: οἶον, Ἀσία-Ἀσιανός, Σάρδεις-Σαρδιανός, Κύζικος-Κυζικηνός, Τάρας-Ταραντῖνος.

ΣΗΜ. Τὰ μὲν εἰς *ηνος* τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, τὰ δὲ εἰς *ινος* ἐπὶ τῆς παραληγούσης: οἶον, Κυζικηνός, Ταραντῖνος. Οὕτω καὶ τὰ κύρια ὀνόματα: οἶον, Κωνσταντῖνος, Φαλῖνος. Τὸ δὲ *α* καὶ *ι* τῶν εἰς *ανος* καὶ *ινος* εἶνε μακρά.

5. Εἰς *της* (*ιτης, ιᾶτης, ητης, ωτης*) παροξύτονα: οἶον, Τεγέα-Τεγεάτης, Ἀβδηρα-Ἀβδηρίτης, Ὠρεός-(Ὠρεῖτης)-Ὠρεῖτης, Σπάρτη-Σπαρτιάτης, Αἴγινα-Αἰγινήτης, Ἠπειρος-Ἠπειρώτης, Ἡράκλεια-Ἡρακλειώτης.

ΣΗΜ. *α'*. Ἴταλοι καὶ Σικελιοὶ ἐλέγοντο οἱ αὐτόχθονες, Ἴταλιῶται δὲ καὶ Σικελιῶται οἱ μετὰ ταῦτα μετοικήσαντες εἰς τὴν Ἴταλίαν καὶ Σικελίαν Ἑλληνας.

ΣΗΜ. *β'*. Ἡ κατάληξις *ωτης* ἐπισυνάπτεται μόνον εἰς τὰ εἰς *ια* καὶ *εια* καὶ εἰς τὸ Ἠπειρος: οἶον, Ἴταλῖα-Ἴταλιώτης, Ἡράκλεια-Ἡρακλειώτης, Ἠπειρος-Ἠπειρώτης.—Τὰ *ωτης* ἐθνικὰ διὰ τοῦ *ω* γράφονται. Τὸ δὲ *ι* καὶ *α* τῶν εἰς *ιτης* καὶ *ιατης* εἶνε μακρά. πλὴν τῶν μεταγενεστέρων Σαρματίας, Δαλματίας, Γαλατίας.

6. Πολλὰ τῶν εἰς *ια* σχηματίζουσι τὰ ἐθνικὰ τῶν ἀποκόπτοντα τὴν κατάληξιν *ια*: ἐν δὲ μετὰ τὴν συγκοπὴν τῆς καταλήξεως ταύτης μένη σύμφωνον μὴ ληκτικόν, προσλαμβάνουσι *ς* καὶ πάσχουσι τὰς ἀπαιτουμένας μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς: οἶον, Ἀκαρναρία-Ἀκαρναρῶν, Ἰωνία-Ἴων, Κεφαλληνία-Κεφαλληνῶν, Κάρια-Κάρ, Μαγνησία-Μάγνης, Κιλικία-Κιλικῶν, Φρυγία-Φρύγ, Αἰθιοπία-Αἰθιοπῶν, Ἀρχαδία-Ἀρχαδῶν. Σὺν τούτοις καὶ τό, Φοινίκη-Φοινικῶν, Κρήτη-Κρηῶν, Θράκη-Θρακῶν. Πολλὰ δὲ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ ἐθνικὰ τῶν

ὅπως ἀνωμάλως οἶον, Ἑλλὰς-Ἑλληρ, Τέως-Τήως, κλπ. Τὴν ἀκριβῆ δὲ γινώσιν τούτων διδάσκουσι τὰ λεξικά τῶν κυρίων ὀνομάτων.

ΣΗΜ. α'. Τὸν καταγόμενον σημαίνουσι πολλάκις καὶ τὰ εἰς ἰκος ἐπίθετα· οἶον, Χαρμόλεως ὁ Μεγαρικός· οὕτω καὶ Εὐβοϊκός, Θηβαϊκός, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ἔθνικὸν συμπίπτει ἐνίοτε μὲ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως· οἶον, Πειραιεύς, Δελφοί, Θούριοι.

ΣΗΜ. γ'. Αἱ ἔθνικα καταλήξεις ἀπεδόθησαν καὶ εἰς ὀνομασίαν ἀνδρῶν· οἶον, Λοκρός, Λακεδαιμόνιος, Ἀθηναίος, Δωριεύς, Πέρσης.

§ 377. Τὰ θηλυκὰ τῶν ἔθνικῶν σχηματίζονται ἐκ τῶν ἀρσενικῶν ἐπισυνάπτοντα εἰς τὸ στέλεχος αὐτῶν πὰς καταλήξεις ας-αδος, ις-ιδος, σσα καὶ ἄπττα καὶ (αἶνα)· οἶον, Δήλιος-Δηλίας, Τρώς-Τρώας, Αἰτωλός-Αἰτωλός, Σπαρτιάτης-Σπαρτιάτις, Μεγαρεὺς-Μεγαρίς, Ἑλληρ-Ἑλληνίς, Αἰθίοψ-Αἰθιοπίς, Λάκωρ-Λακωρίς καὶ (Λάκαιρα), Θραῖξ-Θραῖσσα καὶ ἄπτ. Θραῖττα, Κρής-Κρήσσα, Αἰθίς-Αἰθίσσα. Πολλὰ ὅμως τῶν εἰς ἰκος ἔθνικῶν σχηματίζουσι τὰ θηλυκὰ τῶν ὡς τὰ ἐπίθετα, ἥτοι εἰς α μὲν, ἐὰν εἶνε καθαρὸ-ληκτα, εἰς η δέ, ἐὰν εἶνε μὴ καθαρὸ-ληκτα· οἶον, Κορινθίος-Κορινθία, Ἀργεῖος Ἀργεῖα, Ἀσιαρὸς Ἀσιάρη. Τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ Ἀθηναίου εἶνε συνήθως Ἀττική, ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου Ἀθηναία, τοῦ δὲ Κάρ εἶνε Κάρεια ἢ Καρίνη.

ΣΗΜ. α'. Ἡ κατάληξις σσα γίνεται ἐκ τῆς καταλήξεως ια, τῆς ὁπίσθεν τοῦ ι καὶ οὐρανισκῶνος ἢ ὀδοντόφωνος χαρακτῆρ τοῦ ὀνόματος μεταβάλλονται εἰς σσ ἢ ττ (§ 324, 2)· οἶον, Θραῖξ-Θρακία-Θραῖσσα καὶ ἄπτ. Θραῖττα, Κρής-Κρητός-Κρητίς-Κρησσα, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Αἱ κατάληξεις ας καὶ ις ἀπεδόθησαν καὶ εἰς ὀνομασίαν γυναικῶν, πόλεων καὶ χωρῶν· οἶον, Τρώας, Λοκρίς, Δωρίς, Ἀτθίς, Φωκίς. Τὸ δὲ Ἀτθίς, Δωρίς, Αἰολίς, ἴας σημαίνουσι καὶ διάλεκτον.

§ 378. Τὰ ἔθνικα εἶνε κυρίως ἐπίθετα δικατάληκτα κατὰ τὸ νοούμενον ἀνήρ, γυνή, χώρα· τὸ δὲ οὐδέτερον, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη, σχηματίζουσιν εἰς ἰκος· οἶον, Μεγαρεὺς (ἀνήρ), Μεγαρίς (γυνή ἢ χώρα), Μεγαρικός, κλπ.

ζ'. Γορευωνιμικά.

§ 379. Τὰ γορευωνιμικά σημαίνουσι νεογνὰ τέκνα ζώων καὶ καταλήγουσιν εἰς ἰδους· οἶον, ἀηδῶν-ἀηδοειδής, λύκος-λυκειδής, ἀετός-ἀετιδής, λέων-λεοντιδής, λαγός-λαγιδής. Πολλὰ ὅμως ἔχουσιν ἴδιον ὄνομα· οἶον, πῶλος, μῦσχος, ἀμνός (γεν. ἀμρός), σκύμνος, σκύλαξ, ρεβρός, κλπ.

ΣΗΜ. Συγγενῆ τούτων εἶνε τὰ συγγενικά, τὰ ὁποῖα καταλήγουσιν εἰς ἰδέος-οῦς ἢ ἀδέος-οῦς· οἶον, υἱός-υἰδέος-δοῦς, θυγάτηρ-θυγατριδέος-δοῦς, ἀδελφός-ἀδελφιδέος-δοῦς, ἀνεψιός-ἀνεψιδέος-ἀνεψιδοῦς.

η'. Προσωπικά.

§ 380. Τὰ προσωπικά οὐσιαστικά καταλήγουσιν εἰς τῆς (εἰτης, ιτης, οτης, ὄτης, ὠτης) καὶ σημαίνουσι τὰ ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα ἢ φοροῦντα τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης σημαίνόμενον· οἶον, πόλις-πολίτης, κόμη-κομήτης, γενεῖα-γενειάτης, οἶκος-οἰκέτης, φυλή-φυλότης, ὄπλορ-ὄπλιτης, ἵπλορ-ἵπλότης, τόξορ-τοξότης, πρέσβυρ-πρεσβύτης, στρατιὰ-στρατιώτης.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ι καὶ υ τῶν εἰς ιτης καὶ υτης εἶνε μακρά· οἶον, ὄπλιται, πρεσβῦται.

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς οτης συγκεκριμένα οὐσιαστικά (προσωπικά) γράφονται διὰ τοῦ ω μὲν, ὅταν ἢ πρὸ τοῦ ο συλλαβῆ εἶνε βραχεῖα· οἶον, ἰδιώτης, στρατιώτης, θιασώτης· διὰ τοῦ ο δέ, ὅταν εἶνε φύσει ἢ θέσει μακρά· οἶον, δημότης, τοξότης, ἵππότης, πλὴν τοῦ δεσμότης. Τὰ δὲ εἰς οτης ἀφηρημένα θηλ. γράφονται πάντοτε διὰ τοῦ ο (§ 363 σημ.)· οἶον, ἰσότης, ἀγιότης.

§ 381. Ταῦτα σχηματίζουσι καὶ θηλυκὰ εἰς ις-ιδος· οἶον, ὁ πολίτης-ἡ πολίτις-τιδος, ὁ φυλότης-ἡ φυλότης, ὁ πρεσβύτης-ἡ πρεσβῦτις, ὁ δεσπότης-ἡ δεσπότης καὶ ἡ δέσποινα.

§ 382. Θηλυκὰ εἰς ις-ιδος σχηματίζουσι καὶ πολλὰ ἄλλα προσωπικά οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα καὶ μάλιστα τὰ εἰς ος δευτερόκλιτα τὰ σημαίνοντα τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπαγγελλόμενον τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους· δηλούμενον οἶον, κάπηλορ-καπηλίς, σύμμαχορ-συμμαχίς, φύλαξ-φυλακίς, ἡγεμῶν-ἡγεμονίς, κλπ., τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ ἀναξ εἶνε ἀνασσα, τὸ δὲ βασιλίσσα εἶνε τῶν μεταγενεστέρων (§ 357 δ'. σημ. ε').

§ 383. Τὰ εἰς ις καὶ τρις θηλυκὰ ὀξύνονται· οἶον, Αἰτωλίς, συμμαχίς, καπηλίς καὶ κάπηλις (κατὰ τὸν γραμματ. Ἀρχάδιον), φυλακίς, ἀνληρίς. Ἐξαιροῦνται ἐκ τῶν εἰς ις· 1) τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς ης παροξυτόνων πρωτοκλίτων, ἅπερ τονίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, ἐφ' ἧς καὶ τὸ ἀρσενικὸν τῶν· οἶον, ὁ πολίτης-ἡ πολίτις, ὁ δεσπότης-ἡ δεσπότης, πρεσβύτης-ἡ πρεσβῦτις, ὁ Σπαρτιάτης-ἡ Σπαρτιᾶτις πλὴν τοῦ Περσὶς καὶ Σκυθίς· 2) τὰ ἐκ τοῦ πωλῶ καὶ κοίτη σύνθετα, τὰ ὅποια προπαροξύνονται· οἶον, ἀρτοπώλης-ἀρτόπωλις, ἀνθρώπων, μυρόπων, ἀκοίτις, παράκοιτις, κλπ. τὰ δὲ λοιπὰ θηλυκὰ τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης οἶον, ποιήτρια, σώτειρα, ἰέρεια, Κίλισσα, Κρησοῦσα.

2. Παράγωγα ἐπίθετα.

§ 384. Τὰ παράγωγα ἐπίθετα παράγονται ἢ ἐκ ῥημάτων ἢ ἐκ ὀνομάτων καὶ καταλήγουσι·

1) Εἰς *ας* καὶ *ος* καὶ παράγονται ἐκ τοῦ στελέχους, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν *ε* τρέπεται εἰς *ο*, τὸ δὲ *ει* εἰς *οι*, ὡς καὶ ἐν τῷ β'. ἐνεργ., παρακ., πρὸς ὄν ἀναλογουσί, καὶ σημαίνουσι τὸν ἐνεργοῦντα ἢ πασχόντα τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον οἶον, δρέμω-δρομάς, φεύγω-φυγιάς, φαίνω (φαν)-φανός, κύπτω (κυφ)-κυφός, τέμνω (τεμ)-τομός, μένω-μόνος, λείπω-λοιπός.

2) Εἰς *εος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεται τι, ἢ τὸ χρῶμα τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενου οἶον, χρυσός-χρύσεος-οῦς, ἀργυρός-ἀργύρεος-οῦς, χαλκός-χάλκεος-οῦς, κίανος-κίανεος-οῦς. Περί δὲ τοῦ τονισμοῦ τούτων ὄρα § 112.

ΣΗΜ. Εἰς ταῦτα ἀνάγονται καὶ τὰ εἰς εἴη θηλυκὰ σημαίνοντα ὄμμα ζῶον· οἶον, λεοντὲ ἡ-ῆ, παρδαλή-ῆ, ἄλωπεκέ ἡ-ῆ, κλπ.

3) Εἰς *ιος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου καὶ σημαίνουσι τὰ ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, οὐράνιος-οὐράνιος, πατήρ-πατρός-πάτριος, φίλος-φίλιος, ξένος-ξένιος, ἐσπέρα-ἐσπέριος, ἐκὼν-ἐκόντος-ἐκόνσιος (§ 51).—Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *ιος* συναίρειται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ τοῦ στελέχους *α*, *ε*, *ι*, *ο*, *ω* εἰς *αι*, *ει*, *ι*, *οι*, *ωι* οἶον, ἀγορά-ἀγοραῖος, κρήνη (κρηνα)-κρηναῖος, τέλος (τελε)-τέλειος, βασιλεὺς (βασιλε)-βασιλείος, δῖος-δῖος, ἄλλος-ἀλλοῖος, ὁμός-ὁμοῖος, πατήρ-πατρός-πατρῶος, ἡὼς-ἡῶος.

ΣΗΜ. α'. Ἡ κατάληξις *φος* γίνεται ἐκ τῆς *οιος* τροπῆ τοῦ *ο* εἰς *ω* καὶ συναίρειται τοῦ *ι* οἶον, πατρός-πατρῶος, ἢ ὄϊος-ἡῶος.

ΣΗΜ. β'. Ἐνίοτε προστίθεται εἰς τὴν ῥίζαν ὀλόκληρος ἢ κατάληξις *αιος*, πάντοτε δὲ εἰς τὰ χρονικὰ ἀριθμητικά· οἶον, κῆπος-κηπαῖος, σκότος-σκοταῖος, χέρσος-χερσαῖος, τρίτος-τριταῖος, τέταρτος-τεταρταῖος, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς *οιος* οἱ ἀρχαῖοι Ἀττικοὶ προπερισπῶσιν ἀντὶ τὰ προπαραξύνωσιν· οἶον, γελοῖος, ὁμοῖος, ἄλλοῖος, κλπ. ἀντὶ γέλοῖος, ὁμοῖος, κλπ.

ΣΗΜ. δ'. Ἡ κατάληξις *ιος* ἐπισυνάπτεται καὶ εἰς ῥίζαν ῥήματος· οἶον, πῆγνυμι (παγ)-πάγιος, ἄζομαι (ἀγ)-ἄγιος, ἄγω-ἄξω-ἄξιος.

4) Εἰς *ειος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους συνήθως ἐμψύχων ὄντων καὶ σημαίνουσι τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, ἀνθρώπος-ἀνθρώπειος, ἀνδρὸς-ἀνδρεῖος, γυναικὸς-γυναικειῖος, βοῦς-βόειος, λύκος-λύκειος, Ὀμηρος-Ὀμήρειος, Κάδμος-Καδμείος, οἶκος-οἰκειῖος, κλίτη-κλίτειος, κλπ.

ΣΗΜ. Τούτων ἄλλα μὲν προπαραξύνονται, ἄλλα δὲ προπερισπῶνται ἀκανονίστως· οἶον, ἀνθρώπειος, Ὀμήρειος, γυναικειῖος, Καδμείος.

5) Εἰς *ίκος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνόματος ἢ ῥήματος μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταληκτικοῦ φωνήεντος αὐτοῦ καὶ σημαί-

νοῦσι τὸν ἀνήκοντα ἢ τὸν ἐπιτήθειον εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον ὄιον, ἀναφορὰ-ἀναφορικός, γραμμῆ-γραμμικός, Δεκέλεια-Δεκελικός, κύκλος-κύκλικός, μάρτις-μαρτικός, βασιλεὺς-βασιλικός, τέλος-τελικός, ἀστὺ-ἀστικός, γράφω-γραφικός, ἀρχω-ἀρχικός. Εἰς δὲ τὰ εἰς υς, αιας, ια καὶ εἰς τὸ Δαρεῖος ἀποβάλλουσι τὸ ι τῆς καταλήξεως ἰκος ὄιον, Λίβυς-Λιβυκός, θῆλυς-θηλικός, ἀρχαῖος-ἀρχαῖκός, μαρία-μαρικός, Δαρεῖος-Δαρεικός. Εἰς τινὰ δὲ τῶν εἰς ἰος ἐθνικῶν ἀποβάλλουσι τὸ ι καὶ προσλαμβάνουσι τὸ α ὄιον, Κορίνθιος-Κορινθιακός, Δῶρειος-Δωριακός, (ἀλλὰ καὶ Δωρικός), Ὀλύμπιος-Ὀλυμπιακός, (ἀλλὰ καὶ Ὀλυμπικός), τὸ δὲ σπονδειακός, οἰκειακός, κυριακός, μαριακός εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. α'. Τὰ μὲν ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα εἰς ἰκος σημαίνουσι συνήθως τὸν ἀνήκοντα, τὰ δὲ ἐκ ῥημάτων τὸν ἐπιτήθειον ὄιον, βασιλικός, γραφικός. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ πάτριος, πατρῶος, πατρικός διαφέρουσι, καθότι τὸ μὲν πάτριος σημαίνει τὸ εἰς τοὺς προγόνους ἢ τὴν πατρίδα ἀνήκον ὄιον, πάτρια ἢ θη, ἱερά, νόμοι, φρόνημα, ἐμπειρία· τὸ δὲ πατρῶος τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς προελθὼν μάλιστα ἐκ κληρονομίας ὄιον, πατρῶα κτήματα, πατρῶοι θεοί, τάφοι· τὸ δὲ πατρικός τὸ εἰς τὸν πατέρα ἴδιον καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀποκτηθέν ὄιον, πατρικός φίλος, ξένος, πατρικὴ φιλία, ἔχθρα, βασιλεία.

ΣΗΜ. β'. Πολλοὶ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ἐφύλαττον τὸ ι τῆς ἰκος εἰς τὰ εἰς αιος γράφοντες ἀρχαϊκός, ὡς τῶ ὄντι εὐρίσκονται ταῦτα οὕτω γεγραμμένα παρὰ τοῖς παλαιάτοις συγγραφεύσιν ὄιον, Πλαταιϊκός, Πλαταιίς. Ἄλλ' οἱ ὕστερον ἀπέβαλον τὸ ἐν ι καὶ ἐξέτειναν τὸ ἄ εἰς ἄ ὄιον, ἀρχαϊκός.

ΣΗΜ. γ'. Πολλὰ τῶν εἰς ἰκος διὰ τὴν συχνὴν χρῆσιν μετέπεσον εἰς οὐσιαστικά κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀνήρ, τέχνη. Καὶ τὰ μὲν ἀρσενικά σημαίνουσι τὸν τεχνίτην ἢ τὸν ἐπιστήμονα, τὰ δὲ θηλυκὰ τὴν τέχνην ἢ τὴν ἐπιστήμην τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου ὄιον, μουσικός, γραμματικός, φυσικός, ἀριθμητικός, ἰατρικός, μουσική, γραμματική, φυσική, ἀριθμητική, ἰατρική, κλπ.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς ἰκος διὰ τοῦ ι γράφονται πλὴν τοῦ Δαρεικός καὶ τῶν παραγομένων ἐκ τῶν υς θηλ. ὄιον, θηλυκός, λιβυκός· τὸ δὲ Δεκελικός, κεραιμεικός, θρειακός, ἀστυκός εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

6. Εἰς *ατος* καὶ *ρος* καὶ εἶνε ἀρχαῖα καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος ἢ ὀνόματος καὶ σημαίνουσι τὸν ὄντα ἢ ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον ὄιον, (στύγω)-στυγαρός καὶ στυγρός, στέγω-στεγαρός καὶ στεγρός.

7. Εἰς *ρος* καὶ εἶνε σπάνια καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνομάτων ἢ ῥημάτων, τοῦ ὁποῦ ὁ χαρικτῆρ θ πρό τοῦ ι τρέπεται εἰς μ ἢ π καὶ σημαίνουσι τὸν προξενούντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους

δηλούμενον οἶον, *δέος-δεερός-δεινός, τέρπω-τερπνός, σέβω-σεβνός-σεμνός, στιλβω-(στιλβνός-στιλβνός)*.

8. Εἰς *ίτος* προπαραζύτονα καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικῶν καὶ σημαίνουσι τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνονται οἶον, *λίθος-λίθινος, ξύλον-ξύλινος, πλίνθος-πλίνθινος*. Τὸ δὲ ἀνθρώπιος εἶνε σχεδὸν ἴσον τῷ ἀνθρώπειος.

9. Εἰς *ίτος* ὀζύτονα καὶ σημαίνουσι χρόνον μὲν, ἐν παράγονται ἐκ χρονικοῦ οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιρρήματος οἶον, *ἡμέρα-ἡμερικός, ἔαρ-ἐαρινός, θέρος-θερινός, χθές-χθεσινός*. Διαφιλείαν δέ, ἐάν παράγωνται ἐξ ἄλλων οὐσιαστικῶν οἶον, *πεδίον-πεδινός, ὄρος-ὄρεινός*.

ΣΗΜ. Τὸι τῆς καταλήξεως ἴτος συναίρεται μετὰ τοῦ ῥιζικοῦ εἰς εἰ οἶον, ὄρος-(ὄρεσ-ινός-ὄρεινός)-ὄρεινός, ἄλγος-(ἄλγεϊνός)-ἄλγεινός, πλὴν τοῦ θέρος-θερινός, ὅπερ ἐπιβάλλει καὶ τὸ ε τοῦ στελέχους. - Ἐπίσης ἀπέεται εἰς τὸ στελεχος ὀλικληρος ἢ συλλαβῆ εἰνος οἶον, πόθος-ποθεινός, φῶς-φωτεινός, κλπ.

10. Εἰς *λος, ωλος*, καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνόματος ἢ ῥήματος καὶ σημαίνουσι τὸν ἔχοντα τὴν ιδιότητα ἢ κλίσειν καὶ ἔξιν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, *δέος-δεελός-δειλός, ἀπατώ-ἀπατηλός, μιμέομαι-μιμηλός, ἀμαρτάνω (ἀμαρτ)-ἀμαρτωλός, φείδομαι-φειδωλός*.

ΣΗΜ. Μετὰ τὴν πρόβλησιν τῆς καταλήξεως, *λος* τὸ στελεχικόν α καὶ ε τρέπονται εἰς η (§ 277) οἶον, ἀπατάω-ἀπατηλός, μιμέομαι-μιμηλός.

11. Εἰς *αλος καὶ ελος* (σπάν.) καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος καὶ σημαίνουσι τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπαγγελόμενον τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, *διδάσκω-διδάσκαλος, ἀγγ. (σανταρ. ang)-ἀγγ-ἄγγελος*.

12. Εἰς *ρος, ερος, ηρος, υρος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνόματος ἢ ῥήματος καὶ σημαίνουσι τὸν εἰς ἑαυτὸν ἢ ἄλλον προξενούντα ἢ τὸν γέμοντα τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου, οἶον, *χαλῶ-χαλαρός, οἶκος-οἰκτός, φθός-φθορός, πόνος-πονηρός, ἄθος-ἀθής, ὕδωρ (ὕδατ)-ὕδατηρός, ἔρω-ἐχρός, ὄχος-ὄχηρός*.

ΣΗΜ. Τὸ πονηρός καὶ μοχθηρός κατὰ τοὺς γραμματικούς ὀζυτονοῦμενα μὲν σημαίνουσιν ἐνέργειαν, προπαραζυτονοῦμενα δέ, πάθος οἶον, πονηρός, μοχθηρός (κακός) πόνηρος, μόχθηρος (δυστυχής, ἀθλιός). - Τὰ εἰς *αρος* ἔχουσι τὸ α βραχὺ πλὴν τοῦ ἀνιάρους.

13 *ιαίος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι τὸν ἔχοντα τὴν ἔκτασιν ἢ ἀξίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου ἢ ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν οἶον, *πόδος-ποδιαῖος, σπιθαμῆ-σπιθαμιαῖος, στάδιον-σταδιαῖος, πῆχυς-πηχυῖος, μῆν-μηνιαῖος, τάλαντον-ταλαντιαῖος, σκοτός-σκοτιαῖος καὶ σκοταῖος*.

ΣΗΜ. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ταύτης συναίρειται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος τοῦ στελέχους *ι* καὶ *υ* βραχέων εἰς *ι* καὶ *υ* μακρά· οἶον, *στάδιον*, (σταδίαϊος)-*σταδίαϊος*, *πήχυς*, (πηχῦϊαῖος)-*πηχῦαῖος*.

14. Εἰς *ιμος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥηματικοῦ ὀνόματος λήγοντος εἰς σύμφωνον καὶ σημαίνουσι τὸν ἐπιτήδειον νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, *τροφὴ-τρόφιμος*, *μάχη-μάχιμος*, *χρησις-χρήσιμος*, *θάνατος-θανάσιμος*, *πότιμος*, *ἀρσίμος*. Τινὰ δὲ σημαίνουσι καὶ τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, *φρόνιμος*, *μόνιμος*.

15. Εἰς *ιμαῖος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥηματικοῦ ὀνόματος καὶ σημαίνουσι τὸ ἀνήκον ἢ προερχόμενον ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου οἶον, *κλοπή-κλοπιμαῖος*, *ὑποβολή-ὑποβολιμαῖος*, *θρητὸς-θρησιμαῖος*.

16. Εἰς *αλεος*, καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι τὸν γέμοντα τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου οἶον, *ῥώμη-ῥωμάλεος*, *θάρρος-θαρραλέος*, *ψώρα-ψωραλέος*.

17. Εἰς *εις* (γεν. εντος) καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ λήγοντος εἰς *η*, *ι*, *ο*, καὶ σημαίνουσι πλησμονὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου οἶον, *ἔλη-ἔληεις*, *χάρις-χαρίεις* (μοναδ.), *πῦρ-πυρὸς-πυρῶεις*.

18. Εἰς *ωδης* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσιν ὁμοιότητα ἢ διαφίλειαν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου οἶον, *σφιξ-σφικώδης*, *γυνή-γυναικώδης*, *αἷμα-αἱματώδης*, *ψάμμος-ψαμμώδης*.

19. Εἰς *ης* (*αιης*, *ηης*, *ρης*) καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥηματος ἢ προθέσεων καὶ σημαίνουσι τὸν ὄντα ἢ ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, *σαφ(ω)-σαφής* καὶ *σαφητής*, *πίμπλημι* (πλα)-*πλήρες*, *ψεύδω-ψευδής*, *φράδ(ω)-φραδής*, *προ-πρητής* καὶ *πρωτής*.

20. Εἰς *μων* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥηματος καὶ ἀνολογοῦσι πρὸς τὸ ἐνικὸν *α'*. πρὸς. τοῦ παθ. παρακ., διὸ πάσχουσι τὰ πάθη αὐτοῦ, καὶ σημαίνουσι τὸν ἐνεργοῦντα ἢ ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, *ἐλεῶ-ἐλεήμων*, *εἰδήμων*, *πολυπράγμων*, *ροήμων*.

ΣΗΜ. Τῆ εἰς *μων* ἐπιθετα, ἐὰν μὲν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν βραχείαν, ὀξύνονται· οἶον, *κῆσέμων*, *ἡγεμόνων*· ἐὰν δὲ ἔχωσιν αὐτὴν φύσει ἢ θέσει μακράν, παροξύνονται· οἶον, *νοήμων*, *γνώμων*, *φράδμων*.

21. Εἰς *τος* καὶ *τεος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥηματος καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικ. πρὸς. τοῦ παθ. παρακ., διὸ πάσχουσι τὰ πάθη αὐτοῦ καὶ σημαίνουσι τὰ μὲν εἰς *τος* τὸν παθόντα ἢ τὸν

δυνάμενον νὰ πάθῃ, δὲ εἰς τεος τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, γράφω-γραπτὸς (ὁ γεγραμμένος), στρέφω-στρεπτὸς (ὁ ἐστραμμένος καὶ ὁ δυνάμενος στραφῆναι), γραπτέος = πρέπει νὰ γραφῆ.

22. Εἰς τήριος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος καὶ σημαίνουν τὸν ἐπιτήδειον ἢ δυνάμενον νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, σώζω-σωτήριος, λύω-λυτήριος, δρώω-δραστήριος, πείθω-πειστήριος.

γ'. Παράγωγα ἐπιρρήματα.

§ 385. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα καταλήγουσι·

1. Εἰς *δην*, *αδην*, *ιρδην*, *ιρδα*, *δορ*, *ηδορ*, *ει*, *ι* (τι στι) ἔ καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος ἢ ὀνόματος καὶ σημαίνουν τρόπον πλὴν τῶν εἰς *ιρδα*, ἅτινα σημαίνουν εἶδος παιγνιδίου· οἶον, κρύπτω (κρυβ)-κρύβδην, σπέρρος-σποράδην, ἄριστος-ἄριστιν-δην, γαίρω-γαίρινδα, ὄστρακος-ὄστρακινδα, βότρυς-βοτρυνδόν, ἀγέλη-ἀγελήδον, ταῦρος-ταυρηδόν, ἄμαχος-ἀμαχεί, ἀμάχητος-ἀμαχητέ, νέος-νεωστί, ἀναμίξω-ἀναμίξ, πτύξω-πτύξ, ἀπαξ, πέριξ. Τὰ εἰς στι ὅμως, ἐὰν παράγονται ἐκ τῶν εἰς *ιζω*, σημαίνουν καὶ μίμησιν γλώσσης ἢ ἤθους· οἶον, ἐλληγίζω-ἐλληγιστί, δωρίζω-δωριστί κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς στι καὶ τι ἐπιρρήματα διὰ τοῦ *ι* γράφονται (ἐν τῇ ληγουσῇ), τινὰ ὅμως τῶν εἰς τι διαφοροῦνται γραφόμενα διὰ τοῦ *ι* καὶ *ει*· οἶον, ἐλληγιστί, μηδιστί, ὀνομαστί, ἐγρηγορτέ, ἐκοντέ, ἀκήρυκτος-ἀκήρυκτέ καὶ ἀκήρυκτέι· τὰ δὲ ἄλλα τὰ μὴ ἔχοντα χαρακτηριστ συνήθως διὰ τοῦ *ει* γράφονται· οἶον, πανδημεί, πανοικεὶ καὶ (πανοικί).

2. Εἰς *θεν*, *δε*, *ζε*, *σε*, *θι*, *σι*, *(θα)*, *οι*, *ω* καὶ σημαίνουν τὰ μὲν εἰς *θεν* τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν· οἶον, οὐρανόθεν, ἄλλοθεν· τὰ δὲ εἰς *σε*, *δε*, *ζε* τὴν εἰς τόπον κίνησιν· οἶον, αὐτόσε, Μέγαράδε, Ἐλευσινάδε, Ἀθήραζε· τὰ δὲ εἰς *θι*, *σι*, *θα*, *οι*, *ω*, τὴν ἐν τόπῳ στάσιν· οἶον, ἀγρόθι, αὐτόθι, Ἀθήρησι, ἐνθα, Μεγαροῖ, ἄνω, κάτω. Τὰ εἰς *οι* ὅμως, ἐὰν παράγονται ἐξ ἀπρηχαιωμένων ἀντωνυμιῶν, σημαίνουν κίνησιν· οἶον, ὅποι ἄρ ἔλθω. Τὰ δὲ εἰς *θεν* σημαίνουν καὶ καταγωγὴν· οἶον, πατρόθεν, μητρόθεν.

ΣΗΜ. *ά*. Τὴν ἐν τόπῳ στάσιν σημαίνουν καὶ τὰ γενικοφανῆ καὶ δοτικοφανῆ ἐπιρρήματα· οἶον, αὐτοῦ, ὅπου, ἀλλαχοῦ, ἤ, κλπ. (§ 337, 1, 2).

ΣΗΜ. *β*. Τῶν εἰς *θεν*, *θι*, *σε*, *σι*, ἐπιρρημάτων τὰ μὲν παραγόμενα ἐκ πρωτοκλίτων ὀνομάτων παραλήγουσιν εἰς *α* μὲν, ἐὰν προηγῆται φωνῆν ἢ *ρ*· εἰς *η* δέ, ἐὰν προηγῆται σύμφωνον· οἶον, Ὀλυμπία-Ὀλυμπίαθεν-Ὀλυμπίασι, θύρα-θύραθεν-θύραθι-θύρασι. Ἀθήναι-Ἀθήνηθεν-Ἀθήνησι. Τὰ δὲ παραγόμενα ἐκ δευτεροκλίτων καὶ τριτοκλίτων ὀνομάτων παραλήγουσιν εἰς *ο*· οἶον, οὐρανός-οὐρανόθεν-οὐρανόθι-οὐρανόςσε, Ἐλευσίς-Ἐλευσινόθεν-Ἐλευσινόθι· ἀλλὰ καὶ Κί-

κυν(ν)α-Κι κυν(ν)όθεν, Δεκέλεια-Δεκέλειόθεν ('Ηρόδ.) καὶ Δεκέλειῆθεν ('Ισοκρ.), Κολωνός-Κολωνῆθεν.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς οθεν, οθι, οσε ἐπιρρήματα διὰ τοῦ ο γράφονται οἷον, οὐρανόθεν, οὐρανόθι, οὐρανόσε· τὰ παραγόμενα ὅμως ἐκ τῶν εἰς τερος καὶ ἐκ τῶν εἰς ω ἐπιρρημάτων διὰ τοῦ ω γράφονται οἷον, ἕτερος, ἐτέρωθεν-ἐτέρωθι-ἐτέρωσε, ἀμφοτέρος, ἀμφοτέρωθεν-ἀμφοτέρωθι-ἀμφοτέρωσε, ἄνω-ἄνωθεν, πόρρω-πόρρωθεν-πόρρωθι.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς οἱ λήγοντα ἐπιρρήματα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς οἷον, Μεγαροῖ, Ἴσθμοῖ, ποῖ, πλὴν τοῦ οἴκοι καὶ ὄποι. Τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν παραλήγοντα εἰς ο παροξύνονται οἷον, Ἴλιον, Ἴλιόθεν-Ἴλιόθι, κύκλος, κυκλόθεν-κυκλόθι-κυκλόσε, οὐρανός, οὐρανόθεν-οὐρανόθι-οὐρανόσε. Τὰ δὲ παραλήγοντα εἰς ἄλλο φωνῆεν καὶ τὰ παραγόμενα ἐκ τοῦ ἕκαστος, ἄλλος, πᾶς, οἴκος, ἔνδον τονίζονται ὅπου καὶ τὸ ἐξ οὐ παράγονται, ἐὰν δὲν ἐμποδίσῃ ἡ λήγουσα οἷον, θύρα, θύραθεν-θύραθι-θύρασε, Ἀθήναι, Ἀθήνηθεν-Ἀθήνησι-Ἀθήναζε, ἐκεῖ, ἐκεῖθεν-ἐκεῖσε, ἕτερος, ἐτέρωθεν-ἐτέρωθι-ἐτέρωσε, ἕκαστος, ἐκαστοθεν-ἐκαστοθι-ἐκαστοσε, κλπ. Τὰ δὲ παραγόμενα ἐκ τοῦ ἐντός, ἐκτός, ἀπό, ὑπέρ, ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προπαραληγουσῆς οἷον, ἐντός, ἐκτός, ἐντοσθεν-ἐντοσθι, ἐκτός, ἐκτοσθεν-ἐκτοσθι, ἀπό, ἀποθεν, ὑπέρ, ὑπερθεν. Σύν τούτοις καὶ τὸ ἔνθα, (ἐν-θά), καὶ ἔνθεν. Τὰ δὲ εἰς δε πάσχουσι καὶ ἐγκλισιν (§ 36) οἷον, οἴκονδε, Μέγαράδε, Ἐλευσινάδε, κλπ.

3. Εἰς ὡς καὶ παράγονται ἐξ ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικοῦ τινος καὶ σημαίνουνσι τρόπον καὶ δέχονται τὸν τονισμόν καὶ τὰ πᾶθη τῆς γεν. πληθ. αὐτῶν διὸ λέγεται κοινῶς, ὅτι τὰ εἰς ὡς τροπικὰ ἐπιρρήματα παράγονται ἐκ τῆς γεν. πληθ. τῶν ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν κατὰ τροπὴν τοῦ ν εἰς οἷον, σοφῶν-σοφῶς, δικαίων-δικαίως, ἀπλῶν-ἀπλῶς, ταχέων-ταχέως, σαφῶν-σαφῶς, πάντων-πάντως, συνήθων-συνήθως, ἄλλων-ἄλλως, ὄν-ὄς, πρεπόντων-πρεπόντως, ὄντων-όντως, χαρισμένων, καλλιώνως, μειζόνως.

ΣΗΜ. Τὰ δεικτικὰ καὶ τοπικὰ ἐπιρρήματα προσλαμβάνουσι τὸν προσχηματισμόν ι, ὅστις, ἐὰν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σ, προσλαμβάνει τὸ εὐφωνικόν ν, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη λέξις ἀρχῆται ἀπὸ φωνήεντος (§ 41) οἷον, οὕτως ι (ν), ἐκείνωσί (ν), ὠδί, ἐνταυθί, ἐνθαδί, δευρί. Τὰ δὲ ἀναφορικὰ προσλαμβάνουσι τὰ μόρια πέρ, οὖν, δή, δήποτε, δηποτοῦν οἷον, ὡσπερ, ὡσπερ οὖν, ἐνθαπερ, ἕπουδή, ὅπουδήποτε, ὅπως οὖν, ὅπωςδήποτε. ὅπωςδηποτοῦν, κλπ.

Β'. Παραγωγή διὰ συνθέσεως.

§ 386. Αἱ λέξεις εἶνε ἀπλαῖ ἢ σύνθετοι, καὶ ἀπλαῖ μὲν λέγονται ὅσαι συνίστανται ἐκ μιᾶς λέξεως οἷον, ἄστν, γείτων, λόγος, γράφω. Σύνθετοι δὲ ὅσαι συνίστανται ἐκ δύο ἢ πλείονων λέξεων οἷον, ἄστν-γείτων, λογο-γράφος, μακρο-καμπυλ-αύχην. Ὅσαι δὲ παρά-

γονται ἐκ συνθέτων λέξεων, λέγονται παρασύνθετοι· οἶον, *λογο-γράφια*, *λογο-γραφικός*, *λογο-γραφεῖω* (ἐκ τοῦ λογογράφος), κλπ.

§ 387. Αἱ σύνθετοι λέξεις συνίστανται συνήθως ἐκ δύο λέξεων ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη λέγεται *πρῶτον συνθετικὸν* καὶ σημαίνει συνήθως τὴν ὑποδεεστέραν καὶ προσδιορίζουσιν ἔννοιαν, ἡ δὲ δευτέρα λέγεται *δεύτερον συνθετικὸν* καὶ σημαίνει συνήθως τὴν κυριωτέραν καὶ προσδιοριζομένην ἔννοιαν· οἶον, *ἀγαθοδαίμων*, *δικαιοκρίτης*, *ἀκρόπολις*. Ὅταν ὅμως τὸ ἐν τῶν συνθετικῶν εἶνε ῥῆμα, ἡ τοῦ ῥήματος ἔννοια εἶνε συνήθως ἡ κυριωτέρα καὶ ἡ προσδιοριζομένη, εἴτε προτάσσεται τὸ ῥῆμα εἴτε ἐπιτάσσεται· οἶον, *δακέθνυμος*, *θυμοδαχῆς*.

ΣΗΜ. Ὅταν μὲν προτάσσεται τὸ ῥῆμα, τὸ σύνθετον ὄνομα σημαίνει τὸν ἐνεργούντα· οἶον, *φιλόθεος*, *μισόθεος* (ὁ φιλῶν, μισῶν θεόν)· ὅταν δὲ ἐπιτάσσεται, σημαίνει συνήθως τὸν πάσχοντα· οἶον, *θεοφιλής*, *θεομισής* (ὁ ὑπὸ τοῦ θεοῦ φιλούμενος, μισούμενος).

§ 388. Ἐκ τῶν πτωτικῶν γίνεται πρῶτον συνθετικὸν ἐκεῖνο, ὅπερ δέον νὰ προσδιορίσῃ τὸ προσδιοριστέον, ἰδίως δὲ τὰ ἐπίθετα, τὰ ἐπιθετικά καὶ τὰ ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανόμενα οὐσιαστικά· οἶον, *ἀκρό-πολις*, *ἀγαθο-δαίμων*, *Νεά-πολις*, *αὐτό-χθων*, *δημογέρων* (= *δήμιος* γέρων), κλπ. Τὸ δὲ ῥῆμα ἀρχικῶς προετάσσεται, ὑστερώτερον δὲ καὶ προετάσσεται καὶ ἐπιτάσσεται· οἶον, *ἐλκεσι-πεπλος*, *λογο-γράφος*, *λιθο-βόλος*, *βοη-θός*, κλπ.

Α'. Πρῶτον συνθετικὸν μέρος.

§ 389. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος δυνατόν νὰ εἶνε ἡ πτωτικὸν ἢ ῥῆμα ἢ μόριον.

α'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν πτωτικόν.

§ 390. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε πτωτικόν, ἡ σύνθεσις γίνεται ἀμέσως ἐκ τοῦ καθαροῦ στελέχους· οἶον, *ἀργυρό-τοξος*, *ρόδο-δάκτυλος*, *βουλη-φόρος*, *γῆ-λογος*, *πολι-πορθος*, *συ-βώτης*, *ἀστυνόμος*, *βαθῦ-κολπος*, *μυσο-πολέω* (στέλ. *μυς*), *ἔωσ-φόρος* (στέλ. *ἔως*), *ἄνυ-δάτης*, *βου-φορβός*, *πυρ-φόρος*, *μελίαρ-δετος*, *σακίσ-παλος*, *γερασ-φόρος*, *σελασ-φόρος*, *φωσ-φόρος* (στέλ. *φως*) κλπ.

ΣΗΜ. Πάντοτε ἐκ τοῦ καθαροῦ στελέχους συντίθενται τὰ εἰς ος δευτερόκλιτα φωνηεντόληκτα (ἴδρα καὶ § 398) καὶ ἐκ τῶν τριτοκλίτων τὰ εἰς υς ἐπίθετα, τὰ εἰς α υς οὐσιαστικά καὶ τὸ φως· τὸ δὲ νη-ο-βάτης, φωτο-βόλος κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὸ δὲ βου πρὸ φωνήεντος γίνεται βο· οἶον, βο-άγριος, βο-ήλατος, βο-ῶπις.

§ 391. Τὰ πρωτόκλιτα καὶ ἐκ τῶν τριτοκλίτων τὰ ἔχοντα στέλεχος λήγον εἰς ες, ος, αι τρέπουσι συνηθέστατα τὴν λήγουσαν τοῦ στελέχους εἰς ο, τὰ δὲ συμφωνόληκτα τριτοκλιτα προσλαμβάνουσιν ο εἰς τὴν λήγουσαν τοῦ στελέχους· οἶον, (ἡμέρα)-*ἡμερο-δρόμος*,

(ἕλη)-ἐλοτόμος, (σὺθης)-σκυθο-τοξότης, (ἀληθές)-ἀληθόμαρτις (ξίφος) ξίφο-κτόνος, (κρέας)-κρεο-φάγος, (πυθός)-πυθό-χρηστος, ἥρω-ο-γενία, παιδ-ο-ερίβης, νυκτ-ο-φύλαξ, χειρ-ο-τέχνης, ἀνδριατ-ο-ποιός, ἀγων-ο-θέτης, πατρ-ο-κτόνος, ἀστρ-ο-νόμος, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Διὰ τοῦ ο συντίθενται ἐνίοτε καὶ τὰ υς καὶ (ις) φωνηεντόληκτα οὐσιαστικά· οἷον, βοτρυ-όδωρος, σταχυ-ο-πλόκαμος, πολι-οὔχος, (πολι-ό-χος).

ΣΗΜ. β'. Διὰ τοῦ ο πάντοτε συντίθενται τὰ εἰς ὠθηλυκὰ καὶ πάντα τὰ ἀφωλόληκτα τριτόκλητα, ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου· πολλὰ δὲ τῶν ἄλλων διαφοροῦνται· οἷον, πυρ-φόρος καὶ πυρ-ο-φόρος, μελάμ-πους καὶ μελαν-ό-χρους, βουφορβός καὶ βο-ο-κλόπος, μυσ-πολέω καὶ μυσ-ο-κτόνος, δικη-φῆρος καὶ δικηγραφία κλπ.

§ 392. Τὸ στελεχικὸν ἢ τὸ συνθετικὸν ο πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἷον, ρομ-άρχης, ὑλ-άρχης, ἐθρ-άρχης, παιδ-αγωγός, ψευδ-ἀγγελος, κτλ.

ΣΗΜ. Τὸ ο μένει καὶ πρὸ φωνήεντος, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη λέξις εἶνε ἐξ-ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι τὸ πάλαι εἶχον ἐν ἀρχῇ δίγαμμα· οἷον, χρηστοθήτης, μνησοειδής· ἀλλὰ καὶ αἱ χμ-άλωτος, καχ-εξίς, κλπ. Ὅταν δὲ τὸ δευτερόν συνθετικὸν εἶνε τὸ ἔργον ἢ τὸ ἔχω ἢ τὸ ἀνάξ, συναίρειται μετὰ μὲν τοῦ ε εἰς ου, μετὰ δὲ τοῦ α εἰς ὠ· οἷον, λειτο-εργός = λειτουργός, κακό-εργός = κακοῦργός, δῆς-εχω = δῆδοῦχος, ῥάβδον-έχω = ῥάβδουχος, χειρ-ο-ἀνάξ = χειρῶναξ. Ἐνίοτε δὲ ἀποβάλλεται τὸ ο καὶ πρὸ συμφώνου· οἷον, ἀρτι-ο-μελής = ἀρτιμελής, ζφογράφος = ζφγράφος, κλπ.

§ 393. Τὰ εἰς ὡς ἄττικὰ τῆς β' κλίσεως φυλάττουσι καὶ ἐν τῇ συνθέσει τὸ ὠ· οἷον, λεωφόρος, γεωφόρος, χρεωκόπος, τὸ δὲ ὄρεωκόμος τοῦ Ἀριστοφ. διορθοῦται νῦν εἰς τὸ ὄρεακόμος, τὸ δὲ χρεωκόπος, χρεολύτης εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ κρέας σύνθετα διὰ τοῦ ο συντίθενται· οἷον, κρεοφάγος, κρεοπώλης· τὸ δὲ κρεοφάγος, κρεοπώλης εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 394. Τὸ γέω ἐν τῇ συνθέσει γίνεται γέω· οἷον, γεωγράφος, γεωπόρος.

ΣΗΜ. Ἐκτὸς τοῦ γεω ὑπάρχουσι πρῶτα συνθετικὰ στελέχη καὶ τὸ γη, γαιχ, γαιη, γαιο, γεα, γεη· οἷον, γή-λοφος, γαι-ό-χος, γαιο-φάγος, γαιη-φάγος, γεά-οχος, γεή-οχος.

§ 394* Τὸ μὲν κέρας καὶ τέρας ἔχουσι δύο πρῶτα συνθετικὰ στελέχη· κερας καὶ κερατ, τερας καὶ τερατ· οἷον, κεραισ-φόρος καὶ κερατ-ο-ειδής¹, τερα-σκόπος (τεραισ-σκόπος) καὶ τερατ-ο-λόγος. Τὰ δὲ εἰς μα-ματος ἔχουσι τρία λήγοντα· 1) εἰς μα· οἷον, αἶμα-κουργία, ὀνομά-κλυτος· 2) εἰς μο· οἷον, αἶμο-δαγής, αἶμο-ρραγής, σπερ-

¹ Ἀλλὰ καὶ, κεραι-φόρος.

μο-λόγος 3) εἰς ματ· οἶον, ἄρματ-ό-κτυπος, κυματ-ο-πλήξ, στοματοουργός (στοματ-ο-εργός), αἷματ-η-φόρος, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ ο τῶν εἰς μ ο ληγόντων πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἶον, ἄρμ-ά-μαξ α, στόμ-α-ργος, κλπ.

§ 395. Τὸ μέλι ἀποβάλλει ἐν τῇ συνθέσει τὸν χαρακτῆρα τ· οἶον, μελί-ρρυτος, μελί-κρυτος· ἀλλὰ καὶ μελιτ-ο-πώλης.

§ 396. Τὸ ὕδωρ ἐν τῇ συνθέσει γίνεται ὕδρο, τοῦ ὁποῖου τὸ ο πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἶον, ὕδρο-φόρος, ὕδρο-πότης, ὕδρο-αγωγός· ἀλλὰ καὶ ὕδατ-ο-τρεφής, ὕδατ-ο-πλήξ, κλπ.

§ 397. Τὸ πᾶς ἐν τῇ συνθέσει γίνεται παν· οἶον, πᾶν-σοφος, πᾶν-καλος, παν-μέλις, παν-ἄργυρος, πανοὔργος¹· ἀλλὰ καὶ παντ-ο-δαπός, παντ-ο-τρόφος, κλπ.

§ 398. Συνθετικὰ γράμματα εἶνε καὶ τὸ (α), η, ι·

α'. Τὸ α εὐρίσκεται εἰς ὀλίγας ἀρχαϊκὰς συνθέσεις· οἶον, καλύ-πους, πολεμ-ᾶ-δόκος, κυν-ᾶ-μυια, ποδ-ᾶ-ριπτρον, κλπ.

β'. Τὸ η τίθεται εἰς πολλὰς συνθέσεις ὀνομάτων· οἶον, ἐλαφ-η-βό-λος, λαμπαδ-η-φόρος, ξιφ-η-φόρος, ὑπερ-ῆ-φανος, ἐπ-ῆ-βολος, κλπ.

ΣΗΜ. Πολλῶν τούτων ἡ σύνθεσις διαφορεῖται· οἶον, ξιφ-η-φόρος καὶ ξηφ-ο-φόρος, θανατ-ο-φόρος καὶ θανατ-η-φόρος, ψηφ-ο-φορεῖν καὶ ψηφ-η-φορεῖν, κλπ.

γ'. Τὸ ι τίθεται εἰς τινὰς συνθέσεις καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐκ τοῦ κάλλος· οἶον, ἀργ-ι-πους, χαλκ-ι-οικος, κάλλ-ι-χομος, κάλλ-ι-τεκνος, κάλλ-ι-ρρόη, καὶ ἐκθλίπει αὐτοῦ πρὸ φωνήεντος· οἶον, κάλλ-ω-πιζῶ, Κάλλ-αισχρος. Πολλὰ τούτων διαφοροῦνται· οἶον, ρυκτ-ι-κόραξ, καὶ ρυκτ-ο-φύλαξ, χαλκ-ι-οικος, καὶ χαλκ-ό-πους, καὶ χαλκε-ό-φωτος, κλπ.

§ 399. Πολλῶν ὀνομάτων ἡ σύνθεσις γίνεται καὶ ἐκ πτώσεώς τινος·

α'. Ἐξ ὀνομαστικῆς· οἶον, θεός-δοτος καὶ συγκοπῆ τοῦ ο θεό-φατος, θεός-κελος, λαοσ-σόος, πολισ-σόος.

β'. Ἐκ τῆς ἐνικ. γενικ. μάλιστα κυρίου ὀνόματος· οἶον, νεώς-οικος (ναῦς-νεώς), Ἑλλήσ-πορος, Διός-κουροι, Κυρός-ουρα. Τὸ δὲ Βόσ-πορος συγκόπτει τὸ ο τοῦ στελέχους (§ 392 σημ.) ἀντὶ Βοός-πορος· τὸ δὲ Πελοπόννησος, Ἀλόρνησος, Προκόννησος, Προικόννησος τρέπεται τὸ ληκτικὸν ς τῆς γεν. εἰς ς, διότι τὸ ς πρὸ τοῦ ς, πολλάκις τρέπεται εἰς ς· οἶον, ζώσ-ρυμι-ζώνρυμι (Κούρτ. καὶ Κύνν.).

ΣΗΜ. Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, αἵτινες ἐκτίζοντο πρὸς τιμὴν θεοῦ ἢ ἀνθρώπου ἢ ζώου ἐφέροντο διττῶς· 1) κατὰ παράθεσιν ἐκ τῆς γενικῆς ὑφ' ἑν ἢ κατὰ διάστασιν γραφόμενα· οἶον, Διόσπολις καὶ Διός πόλις,

¹ Τὸ πανοὔργος κατὰ Κούρτιον γίνεται ἐκ τοῦ παν-Ἐργος τροπή τοῦ F εἰς ο πανοὔργος καὶ συναίρεσις πανοὔργος (Τσαρέπ. σύνθ. σελ. 142).

Πανόπολις καὶ Πανὸς πόλις, Αἰγὸς ποταμοί, Ἐρμούπολις (τὸ πάλαι Ἐρμόπολις)· ὁ δὲ κάτοικος τούτων λέγεται Διοσπολίτης, Αἰγιοσποταμίτης, Ἐρμοπολίτης, κλπ. 2) κατὰ παραγωγὴν λαμβάνοντα τὰς παραγωγικὰς καταλήξεις ια, εια, (ας)· οἶον, Κέκροψ-Κέκροπια, Καδμος-Καδμαία, Ἐλατος-Ἐλάτεια, βοῦς-Βουκεφάλεια ἢ Βουκεφαλία, Δημήτριος-Δημητριάς. Παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ ὁμωνύμως τῷ κυρίῳ ὀνόματι· οἶον, Φίλιπποι, Ἀρσινόη, Θεσσαλονίκη, κλπ.

γ'. Ἐκ τῆς ἐνικῆς ἢ πληθ. δοτικῆς· οἶον, πυρί-καυστος, πυρί-προς, γαστρι-μαργος, δορί-κτητος, Χειρί-σοφος, ὄρει-νόμος, ναυσί-πορος, ἐρχεσί-μορος, ὄρει-τροφος, ὄρει-βάτης, πασί-δηλος, πασι-φανής, κλπ.

δ'. Ἐκ τῆς ἐνικῆς ἢ πληθ. αἰτιατικῆς· οἶον, ἀνδρά-ποδορ, γουρ-εχής, γαλα-θηνός, παντά-πασι, κρεᾶ-νόμος, κρεᾶ-τόμος, δικασ-πόλος, ὑπόλος.

ΣΗΜ. Τὸ μεσαιπόλιος, Θηβαιγενής, ὁ διοπόρος, χοροίτυπος καὶ χοροϊτύπος, χοροϊμανής εἶνε σύνθετα ἐκ τοπικῆς πτώσεως, ἧτις ἔληγεν εἰς ι· τὸ δὲ Θηβαιγενής, ἰθαίγενής λέγονται καὶ Θηβαγενής, ἰθαγενής, ἀποβολῇ τοῦ ι καὶ ἀναπληρωτικῇ ἐκτάσει τοῦ ἄ εἰς ᾱ.

§ 400. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ἀπόλυτον ἀριθμητικὸν ἐπίθετον καὶ τὸ δεύτερον ὄνομα οὐσιαστικόν, τότε ἀντὶ τοῦ εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες, λαμβάνονται τὸ μορο, δι, τρι, τετρα· οἶον, μονό-κερας, δι-κερας, τρί-πους, τετρά-πους. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατὸν λαμβάνουσιν α (ἐὰν δὲν ἔχωσι), τὰ δὲ ἐπέκεινα ἔχουσιν ο, ὅπερ εἶνε στελεχικόν· οἶον, πεντά-πολις, ἀλλὰ καὶ πεντετάλατος, ἑξά-μετρος, ἑξα-έτης, ἐπτά-πολις, ὀκτά-κρημος, ἐννεά-πηχυς, δεκά-πους, εἰκοσά-πηχυς, καὶ (εἰκοσίπηχυς), τριακοτά-έτης, πεντηκοτά-κάρημος καὶ πεντηκοτό-γυος (μοναδικόν), ἑκατοτά-κάρημος, πεντακοσιο-μέδιμος, χιλιο-τάλατος, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν μόνον τὸ ἑξ καὶ τὸ ἑκατὸν λήγουσιν εἰ· σύμφωνον καὶ συντίθενται συνήθως κατὰ παράθεσιν καὶ πάσχουσι μόνον τὰς συνήθεις μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς· οἶον, ἑκατόμυλος, ἑκατόγχειρος, ἑκατόζυγος, ἑξέτης, κλπ. Τὸ δὲ ἑξ πρὸ συμφώνου γίνεται ἐκ· οἶον, ἐκπηχυς. Τὰ δὲ στελέχη ἑξα, ὀκτα, εἰκοσα, ἑκατοντα ἐγένοντο κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἐπτά, τριάκοντα, τεσσαράκοντα, κλπ.

¹ Σημειώτέον ὅτι ἡ παλαιότης γλῶσσα ἐκτός τῶν γνωστῶν πέντε πτώσεων εἶχε καὶ τρεῖς ἄλλας, τὴν ἀφαιρετικὴν, τὴν ὀργανικὴν καὶ τὴν τοπικὴν, αἵτινες ὑστερον ἀπωλέσθησαν ἀναπληρωθεῖσαι ἢ μὲν ἀφαιρετικὴ ὑπὸ τῆς γενικῆς, ἢ δὲ ὀργανικὴ καὶ τοπικὴ ὑπὸ τῆς δοτικῆς. Ἐκάστη δὲ πῶσις εἶχε καὶ ἴδιον κατάληξιν· ἢ δὲ τοπικὴ εἶχεν ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ ι, τὸ ὅποσον διεσώθη ἐκ μὲν τῶν πρωτοκλιτῶν εἰς τὸ ἐπιρρημα χαμαὶ καὶ εἰς τὰ σύνθετα, Θηβαι-γενής, Πυλαι-μάχος· ἐκ δὲ τῶν δευτεροκλιτῶν εἰς τὰ ἐπιρρηματα, οἴκοι, Ἰσθμοί, κλπ., εἰς δὲ τὰ τριτόκλιτα ἔλαβε τὸν τόνον τῆς δοτικῆς· οἶον, Ἀγροῦντι, Δωδῶνι, Μαραθῶνι, κλπ.

ΣΗΜ. 6'. Το *α* πρὸ τοῦ *ε* τοῦ ἔτος πολλάκις ἀποβάλλεται, ἢ τρεπό-
μενον εἰς *ο* συναϊρίζεται μετ' αὐτοῦ εἰς *ου*¹· οἶον. πεντ-έτης, ἐπτ-έ-
της, τριακοντο-έτης-τριακοντούτης, πεντηκοντο-έτης-
πεντηκοντούτης, κλπ.

§ 401. Ὅταν δὲ καὶ τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ἐπίθετον καὶ
μάλιστα ἀριθμητικόν, τότε ὡς πρῶτον συνθετικὸν λαμβάνονται
πάντοτε τὰ ἐπιρρήματα *δῖς*, *τρίς*, *τετράκις*, *πεντάκις*, κλπ. οἶον,
δισεφθος, *τρισάθλιος*, *τετρακισμύριοι*, *πεντακισχιλιοι*, κλπ.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐπιτετατὸν ὅτι τὸ *δῖς* καὶ *τρίς* μετ' οὐσιαστικοῦ
μὲν συντιθέμενα ἀποβάλλουσι τὸ *ς*, μετὰ δὲ ἐπιθέτου φυλάττουσιν αὐτό-
οἶον, *δίκερως*, *τρίπους*, *δίσσεφθος*, *τρισάθλιος*· ἀλλὰ καὶ δέθη-
κτος, *τριτάλας*. Τὸ *τρίς* λαμβάνεται πολλάκις καὶ ὡς ἐπιτατικὸν μόριον
οἶον, *τρισάθλιος*, *τρισμακάριστος*, *τρισευδαίμων*, *τρισμαί-
γιατος*, ἀντὶ *πανάθλιος*, *παμμακάριστος*, κλπ.

β'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν ῥῆμα.

§ 402. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, ἢ σύνθεσις γίνε-
ται ἐκ τοῦ στελέχους μάλιστα τοῦ καθαροῦ τοῦ ἐνεστ. προσθέσει *ε*
ἢ ο, ἢ τοῦ ἀορ. *ά*. ἄνευ τῆς αὐξήσεως προσθέσει *ι*· οἶον, *ἀρχω-κα-
κός*, *ἀρχ-έ-κακος*, *φέρω-πόνος*, *φερ-έ-πονος*, *φαίνω-μηρός*, *φαιν-ο-
μηρίς*, (*λιπω-τάκτης*), *λιπ-ο-τάκτης*, (*φυγω-πόνος*), *φυγ-ό-πονος*,
ἔλυσσ-πόνος, *λυσ-ί-πονος*, *ἕτερψα-χορός*, *τερψ-ι-χορος*, *κρυψ-ι-ρους*,
φιλησι-μολιπος, *κλισι-ι-θώλαξ*, *Τιμησι-θεος*, *δοκησι-σοφος* (Ἄρισφ.).

ΣΗΜ. Πολλὰ ἔχουσι *ε* πρὸ τοῦ *σ*, ὅπερ προέρχεται ἐξ ἐπιτεταμένου
στελέχους· οἶον, *ἐλκεσι-πεπλος*, *ταμеси-χρως*, *λιπεσι-ήνωρ*, καὶ
ἄνευ τοῦ συνθετικοῦ *ι*· οἶον, *φερέσι-βιος*.

§ 403. Ἐνίοτε ὁ μὲν ἐνεστώδης συντίθεται διὰ τοῦ *ι*, ὁ δὲ ἀορ. διὰ
τοῦ *ο* καὶ σπανιώτατα διὰ τοῦ *ε*· οἶον, *ἀρχιθέωρος*, *τερπικέραυρος*,
δοξόσοφος, *στρεψόδικος*, *ρίψοκίνδυνος*, *μισόθριξ*, *περο-έ-πολις*, κλπ.

ΣΗΜ. *ά*. Τὰ συνηραμένα ῥήματα ἀποβάλλουσι τὸ χαρακτηριστικὸν φω-
νῆεν τοῦ ἐνεστώτος πρὸ τοῦ συνθετικοῦ *ο*· οἶον, *τιμόπολις*, *Τιμόθεος*,
φιλόσοφος, *μισόθεος*.

ΣΗΜ. 6'. Ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς γίνεται σύνθεσις καὶ ἀμέσως ἐκ τοῦ
στελέχους τοῦ ῥήματος ἄνευ συνθετικοῦ γράμματος· οἶον, *τανύ-πεπλος*,
φοβέ-στρατος, *ταλα-κάρδιος* (ταλάω). Ὄτω γίνεται κατὰ Κούρ-
τιον καὶ τὸ *μιαί-φόνος* (ἐκ τοῦ ἀορ. *μιαίω* καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ *μιαίνω*).

§ 404. Καὶ ἐνταῦθα τὰ συνθετικὰ φωνήεντα *ε*, *ο*, *ι* πρὸ φω-
νήεντος ἀποβάλλονται· οἶον, *φέρ-ασπις*, *φι-ἀνθρωπος*, *μισ-ἀνθρω-
πος*, *ρίψ-ασπις*, *πανσ-ἀνεμος*, *Λύσ-ανδρος*, πλὴν τοῦ *φερέ-οικος*·
διότι τὸ πάλαι τὸ οἶκος εἶχεν ἐν ἀρχῇ *F*.

γ'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν μόριον.

§ 405. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε μόριον (πρόθεσις ἢ

¹ Τὸ *α* ἐτάπηται εἰς *ο* δυνάμει τοῦ *F* (ἰδὲ Σύ.θ. Τσερ. σελ. 107 καὶ 109).

ἐπίρρημα), οὐδεμίαν ἄλλην μεταβολὴν πάσχει ἐν τῇ συνθέσει ἢ τὴν ἀπαιτούμενην παρὰ τῆς εὐφωνίας οἶον, ἄγχι-ἄλδος, ἀρχιαλος, (ποιητ.), χαμαι-ζήλος, χαμαιζήλος, πάλαι-γένος, παλαιγενής, ἀει-φεύγω, ἀειφυγία, εὐδηλος, εὐάνδρος, συγγράφω, συλλέγω, συρροή, πλημμυλής, παλινδρομος, παλιμβολος, ἀρτιτόκος, σύζυγος, σύσσιτος, συστρατιώτης, παρέχω, ἀπάγω, ἀγα-κλής, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τῆς πρὸ τὸ ο συγκιρνᾶται μετὰ τοῦ ἐπιφερομένου ε εἰς οὐ οἶον, προέχω-προῦχω, προ-ἔργου-προῦργου· τῆς δὲ ὑπὸ τὸ ο συνιρεῖται μετὰ τοῦ ἐπιφερομένου ε τοῦ ἔργου εἰς οὐ οἶον, ὑπουργός.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ὄψι ἐν τῇ συνθέσει γίνεται ὄψι (Αἰολ.· οἶον, ὄψιμαθής, ὄψιγονος, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ν τοῦ κάλιν πρὸ μὲν τοῦ σ, ἐάν μὲν μετὰ τὸ σ ὑπάρχη φωνήεν, τρέπεται εἰς σ· ἐάν δὲ σύμφωνον, μένει ἀμετάβλητον· οἶον, παλίσσυτος, παλίνσκιος· πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων πάσχει τὰ συνήθη πάθη· οἶον, παλίμβουλος, παλιγγενεσία, παλίλλογος, παλίρροια, κλπ. Ἡ δὲ σύνθεσις τοῦ ἄγα ν γίνεται ἐκ τοῦ ἄγα· οἶον, ἀγακλυτός, ἀγα-κλήης, Ἄγα-μέμωνων, ἀγα-σθενής, ἀγήνωρ, (ἀγα-ἀνήρ)· τὸ δὲ ἀγά-ννιφος, ἀγά-ρρους γίνονται ἐκ τοῦ ἀγά-σσιφος, ἀγά-σρους (§ 214, β, 399, β)· τὸ δὲ Ἄγά-νιππος εἶναι μεταγενέστερον.

ΣΗΜ. δ'. Τὸ ψιλὸν ἄφωνον πρὸ δασυνομένου φωνήεντος τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (§ 60) οἶον, ἀφικνοῦμαι, καθοπλίζω, κλπ. Ἄλλ' εἰς τινα ἰωνικῶ ἔθει μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἀπηλιώτης, Δεύκιππος, ἀπεφθος, ἐπαφή. Ἐνίοτε δὲ τὸ ψιλὸν σύμφωνον τρέπεται εἰς δασύ καὶ ὅταν μεσολαβῇ ρ· οἶον, πρὸ-ὀδός, φροῦδος, πρὶ-ὀρῶ, φρουρός, τέτταρα-ἄππος, τέθριππος. Τὸ δὲ ἀμπέχω καὶ ἀμπίσχω εἶναι σύνθετα ἐκ τῆς Αἰολικῆς προθέσεως ἀμπί.

§ 406. Πρῶτα συνθετικὰ εἶνε καὶ τὰ μόρια· ἀν, ἀ, ρη, εὐ, δος, ἡμι, ἀρι, ἐρι, δα, ζα, βου.

α'. Τὸ ἀν καὶ πρὸ συμφώνου ἀ (§ 45, β) σημαίνει στέρησιν, διὸ καὶ στερητικὸν λέγεται· οἶον, ἀν-ίκατος, ἀν-άξιος, ἀ-βατος, ἀ-τυχής, ἀ-οπλος (ἀΓοπλος), ἀ-ήττητος (ἀΓήττητος), ἀέκων καὶ συναιρέσει ἀκων, ἀεργός, καὶ συναιρέσει ἀργός.

ΣΗΜ. Τὸ στερητικὸν ἀ εἶναι αὐτὸ τὸ σανσκριτικὸν an καὶ πρὸ συμφώνου καὶ τοῦ F ἀποβάλλει τὸ ν· διέσωσε δὲ τοῦτο καὶ πρὸ συμφώνου μόνον εἰς ποιητικὰς τινὰς λέξεις· οἶον, ἀμφασία, ἀλληλατος, ἀννέφελος, (μεταγ).

β'. Τὸ ἀ εἶνε·

1) ἀθροιστικόν, σημαῖνον ἄθροισιν ἢ τὸ ὅμοῦ· οἶον, ἀ-θρόος, ἀ-κόλουθος, (ἀ-κέλευθος), ἀ-δε.λφός (ἀ-δε.λφός), ἀ-γάστωρ (=ὄμογ-γάστωρ), ἀ-γά.λακτος (=ὄμογ.ἀλακτος).

ΣΗΜ. Τὸ ἀθροιστικὸν ἀ εἶναι αὐτὸ τὸ σανσκριτικὸν sa=ā καὶ ὕστερον ἀ· περὶ δὲ τοῦ ἄπαρ, ἄπαξ καὶ ἀπλοῦς ἰδὲ § 181, α, 4 καὶ γ'.

2) Ἐπιτατικόν, σημαῖνον ἐπίτασιν· οἶον, ἀ-τενής, ἀχαρής, ἀ-σκε.λής (=κατάξηρος), ἀ-ξυ.λος (=πολύξυλος), Ἄ-τ.λας (=Πολύ-τ.λας).

ΣΗΜ. δ. Τὸ ἐπιτακτικὸν ἄ εἶναι αὐτὸ τὸ ἀθροιστικόν, διότι ἐκ τῆς ἀθροίσεως πολλῶν πραγμάτων ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ προέρχεται ἡ ἐπίτασις.

ΣΗΜ. ε'. Τὸ ἄ σημαίνει ἐνίοτε καὶ ἰσότητα ἢ ὁμοίότητα· οἶον, ἀ-τᾶ-λαντος (=ἰσοβαρής), ἄ-πεδος (=ἰσόπεδος)· ἐνίοτε δὲ φαίνεται πλεονάζον· οἶον, ἄ-σταχυς, ἄ-σχετος, ἄβληχρὸς, ἀ-σπαίρω, ἀ-σταφίανον. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης, ἀγκινάρα (=κινάρα), ἀ-πή-γανον (=πήγανον), ἀ-πάρθενος (=παρθένος).¹

γ'. Τὸ νη εἶνε στερητικὸν σπανιώτερον τοῦ αν· οἶον, νῆ-ποιος, νη-περθής.

ΣΗΜ. Τὸ η τοῦ νη τὰ μὲν βραχέα ἐπιφερόμενα φωνήεντα ἄ καὶ ε ἐκκρούει, μετὰ δὲ τοῦ ο συναϊρεῖται εἰς ω· οἶον, (νη-αλεγω), νηλεγής, νη-ελεος, νηλεής, νη-οδυνη, νώδυνος, νη-οδους, νωδός.

δ'. Τὸ ευ σημαίνει εὐκολίαν ἢ καλὴν ιδιότητα· οἶον, εὐβατος, εὐώδης, εὐμενής, εὐτυχής.

ε'. Τὸ δυσ εἶνε ἀντίθετον τοῦ ευ καὶ σημαίνει δυσκολίαν ἢ κακὴν ιδιότητα· οἶον, δύσβατος, δυσώδης, δυσμενής, δυστυχής.

ΣΗΜ. Τὸ σ τοῦ δυσ πρὸ τοῦ σ, ἐὰν μὲν μετὰ τὸ σ τῆς ἐπιφερομένης λέξεως ὑπάρχει σύμφωνον, ἀποβάλλεται, ἐὰν δὲ φωνῆεν μένει ἀμετάβλητον· οἶον, δύ-στομος, δύ-στηνος, δύ-στοος, δυσ-σεθής.

ς'. Τὸ ἦμι, τοῦ ὁποίου τὸ ι πρὸ φωνήεντος δὲν ἀποβάλλεται, σημαίνει τὸ ἦμισον τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐσχάτου συνθετικοῦ δηλουμένου· οἶον, ἦμι-τάλαντον, ἦμι-ωόλιον, ἦμι-ορος, ἦμι-παγής.

ζ'. Τὸ ἄρι, ἐρι, δα, ζα, βου εἶνε ἐπιτακτικὰ συνήθη παρὰ ποιηταῖς· γίνονται δὲ τὸ μὲν ἄρι ἐκ τοῦ ἄρω, τὸ δὲ ἐρι ἐκ τοῦ ἄρι κατὰ τροπὴν τοῦ α εἰς ε, ὡς τὸ ἔρσην ἐκ τοῦ ἄρσην· τὸ δὲ δα καὶ ζα ἐκ τῆς διὰ, τὸ δὲ βου ἐκ τοῦ βοῦς· οἶον, ἀριδηλος, ἐρίγδουπος, ἐριώλαξ, δαφουρός, ζάπλουτος, βούπαις, βουφάγος, βουλμία.

Β'. Ἐσχατον συνθετικὸν μέρος.

§ 407. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος δυνατὸν νὰ εἶνε ἢ ὄνομα ἢ ῥῆμα ἢ ἐπίρρημα.

α. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος ὄνομα.

§ 408. Ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος εἶνε ἐπίθετον, μένει καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν πάλιν ἐπίθετον φυλάττον τὴν κατάληξιν αὐτοῦ ἀμετάβλητον καὶ τὴν κυρίαν ἔννοιαν τῆς συνθέσεως· οἶον, ὀμόδουλος, εὐδηλος, ἄπιστος, πάγκαλος, ἠρίγυμος, φιλόσοφος.

ΣΗΜ. Ἐσχατον συνθετικὸν γίνεται καὶ μετοχὴ μένουσα καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀμετάβλητος· οἶον, πολύ-τλας, λυκά-δας, Πυρι-πλεγέθων, κλπ.

§ 409. Ὅταν δὲ τὸ ἔσχατον συνθετικὸν εἶνε οὐσιαστικόν, μεταβάλλεται συνήθως εἰς ἐπίθετον σημαίνον τὸν ἔχοντα σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς βίβης δηλούμενον· οἶον, ἄπαις (οὐχὶ ὁ οὐ παῖς ἀλλ' ὁ

¹ «Τρί' ἀπάρθενα κοράσια σὺν τοῦ Μάϊ τὰ κεράσια» δημῶδες ἄσμα.

οὐκ ἔχων παῖδας), μακρόχειρ, (οὐχὶ ἡ μακρὰ χεῖρ, ἀλλ' ὁ ἔχων μακρὰς χεῖρας), ἄποικος, (οὐχὶ ὁ ἄπο οἶκος, ἀλλ' ὁ ἀπέχων ἐκ τοῦ οἴκου), ἔνθεος, (οὐχὶ ὁ ἔνδον θεός, ἀλλ' ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ θεόν), δεισιδαίμων, (οὐχὶ ὁ δείσας δαίμων, ἀλλ' ὁ τοὺς δαίμονας δεδιώς), κτλ.

ΣΗΜ. Πολλὰ οὐσιαστικά καὶ μάλιστα τὰ ἔχοντα καὶ τὸ πρῶτον σύνθετον οὐσιαστικὸν μένουσι καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν πάλιν οὐσιαστικά· οἷον, ἀκρόπολις, σύνοδος, ὠμοπλάτη, ἱπποκένταυρος, χηναλώπηξ, ἀρμάμαξα, κτλ.

§ 410. Τὰ ἀφηρημένα ῥηματικά οὐσιαστικά συντιθέμενα μετὰ τῶν 18 προθέσεων μένουσιν ἀμετάβλητα· οἷον, πρᾶξις-σύμπραξις, βουλή-ἐπιβουλή, βολή-καταβολή, κλπ. Μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως συντιθέμενα προσλαμβάνουσι τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν *ια*, ἣτις προϋποθέτει ὄνομα σύνθετον εἰς *ος*, ὥστε τὰ τοιαῦτα εἶνε κυρίως παρασύνθετα· οἷον, πρᾶξις-ἀπραξία (ἐκ τοῦ ἄπρακτος), βουλή-εὐβουλία (ἐκ τοῦ εὐβουλος), μάχη-ναυμαχία (ἐκ τοῦ ναύμαχος), βολή-λιθοβολία (ἐκ τοῦ λιθοβόλος), (ἀλλὰ καὶ ἀκόλασις, ἀκολασία), πλὴν τοῦ μισθοφορὰ (Θουκ.) καὶ τινῶν ποιητικῶν καὶ μεταγενεστέρων οἷον, παλιῶξις ("Ὀμηρ.), βελόστασις (μεταγεν.) κλπ.

§ 411. Τὰ τοιαῦτα σύνθετα ἐπίθετα, ἐὰν μὲν ἔχωσι κατάληξιν ἀρμοδίαν εἰς ἔκφρασιν καὶ τῶν τριῶν γενῶν, φυλάττουσιν αὐτὴν ἀμετάβλητον οἷον, ὁ, ἡ ἄσιτος-τὸ ἄσιτος, ὁ, ἡ δεισιδαίμων-τὸ δεισιδαιμον· ὁ, ἡ ἄπαις· ὁ, ἡ μακρόχειρ, ὁ, ἡ ἄπολις, ὁ, ἡ δίπηχυς, κτλ. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχωσι, λαμβάνουσι τὴν συγγενεστέρην κλιτικὴν κατάληξιν *ς*, *ος* (δευτερόκλιτον), *ως*, *ις* (γεν.-εὐς), *ις* (γεν.-ιδος), *ων*, *ωρ*. Καὶ τὴν μὲν *ς* προσλαμβάνουσι τὰ εἰς *ον* καὶ *υ* οὐδέτερα· οἷον, δῶρον-πολύδωρος, δάκρυ-ἄδακρυς· τὴν δὲ *ος* τὰ εἰς *α* καὶ *η* θηλυκά· οἷον, μοῦσα-φιλόμοσος, ἄμουσος, τιμὴ-ἄτιμος· τὴν δὲ ὡς τὰ εἰς *ας* οὐδ', τὸ γῆ καὶ τὸ ναῦς· οἷον, γῆρας (-ἀγήρασος-ἀγήραος) -ἀγήραως, κέρας-χρυσόκερας, γῆ-εὐγείως, ναῦς-λιπόρευος· τὴν δὲ *ις* τὰ εἰς *ος* οὐδέτερα· οἷον, ἦθος-εὐήθης, κλέος-εὐκλείης, βάρος-οἰνοβαρής· τὴν δὲ *ις* τὰ εἰς *α* καὶ *η* θηλυκά (σπανίως)· οἷον, κιθᾶρα-ἀκίθαρις, ἀλκή-ἀναλκίς· τὴν δὲ *ων* τὰ ἐκ τοῦ φρήν σύνθετα· οἷον, φρήν-σώφρων· τὴν δὲ *ωρ* τὰ εἰς *ηρ*· οἷον, πατήρ-ἀπάτωρ, μήτηρ-ἀμήτωρ.

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς *ος* οὐδετέρων φυλάττουσι τὸ *ος* ἀμετάβλητον, ἀλλ' ἐκ τριτοκλίτων μεταβάλλονται εἰς δευτερόκλιτα· οἷον, ὁ, ἡ παχύχειλος, τὸ παχύχειλον· οὕτω καὶ τὰ κύρια ὀνόματα, Πάτροκλος, Ἴφικλος. Τοιοῦτον καὶ τὸ τῆς καθωμλημένης Χρυσάνθος. Σημειωτέον δ' ὅτι αἱ κατάληξεις *ης* γεν. *εὐς*, *ων*, *ωρ* προέρχονται ἐκ τῶν στελεχικῶν *ες*,

¹ Συγγενῆς κλίσις εἶνε ἡ ἰσοσύλλαθος τῇ ἰσοσυλλάθῳ καὶ ἡ περιττοσύλλαθος τῇ περιττοσυλλάθῳ.

ον, ορ ἐκτάσει τοῦ ε εἰς η καὶ τοῦ ο εἰς ω κατὰ τοὺς κανόνας (§ 140 καὶ 144). ἡ δὲ κατάληξις ς εἶναι πτωτικὴ κατάληξις.

§ 412. Τὰ συμφωνόληκτα τριτόκλιτὰ ὀνόματα ἔσχατον συνθετικὸν μέρος γινόμενα προσλαμβάνουσι συνθήως εἰς τὸ στέλεχος τῆς ἐνικῆς γεν. καὶ σπανίως τῆς ὀνομ. τὴν δευτερόκλιτον κατάληξιν ος οἶον, ἀχρήματος, ἀμφιάλος, πολύσαρκος, εὐάνδρος, ἔραστρος, εὐρινος, καὶ εὐριν καὶ εὔρις, ἀραιμάτος καὶ ἀραιμος, κλπ. Τὰ δὲ τῶν εἰς μα-ματος λήγουσι καὶ εἰς μωρ γινόμενα ἐκ τῆς ἀρχαίας καταλήξεως μαρ τροπῇ τὸ α εἰς ω οἶον ἀκτῆμων, πολυπράγμων, κλπ.

ΣΗΜ. Τῶν ἐχόντων ἔσχατον συνθετικὸν τὸ πόλις τὰ μὲν οὐσιαστικὰ φυλάττουσι τὴν κλίσιν τοῦ ἀπλοῦ οἶον, ἀκρόπολις-εως, κλπ. τὰ δὲ ἐπίθετα μεταβάλλουσι αὐτὴν εἰς ις-ιδος οἶον, ὁ, ἡ ἀπολις-ιδος, ὁ, ἡ φιλόπολις-ιδος, ὁ, ἡ φυγόπολις-ιδος.

β'. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος ῥῆμα.

§ 413. Τὸ ῥῆμα ἔσχατον συνθετικὸν μέρος ὄν μόνον μετὰ τῶν 18 προθέσεων συντιθέμενον μένει ἀμετάβλητον καὶ ἡ σύνθεσις αὐτὴ λέγεται παράθεσις οἶον, παρὰ-λαμβάνω-παραλαμβάνω, περιγράφω, παρέχω, κλπ. Μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως συντιθέμενον ἢ γράφεται ἐν διαστάσει οἶον, εὐ ποιῶ, καλῶς ἔχω, καλὰ λέγω, ἢ μεταβάλλεται εἰς ὄνομα, ἐξ οὗ, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη, σχηματίζεται πκρασύνθετον ῥῆμα εἰς εω οἶον, ἵππος=τρέφω, ἵπποτροφός=ἵπποτροφέω, κακὰ λέγω,=κακολόγος=κακολογέω, εὐ λέγω, εὐλόγος=εὐλογέω, ἀφείδωμαι, ἀφειδής=ἀφειδέω, δὺς=ἀρέσκω, δυσάρεστος=δυσαρεστέω. Τοιαῦτα παρασύνθετα ῥήματα γίνονται καὶ ἐκ προθέσεων οἶον, ὑπὲρ-μάχομαι, ὑπέρμαχος=ὑπερμαχέω, ἀντι-βάλλω, ἀντιβολός=ἀντιβολέω. Ἐπι δὲ καὶ ἐξ ἀχρήστων συνθέτων ὀνομάτων οἶον, ρουθετῶ ἐκ τοῦ ἀχρ. ρουθέτης.

§ 414. Πολλάκις τὸ ῥῆμα ἔσχατον συνθετικὸν μέρος ὄν φαίνεται ἀμετάβλητον, ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τυχερᾶς ὁμοιότητος τῆς καταλήξεως τοῦ ἀπλοῦ πρὸς τὴν τοῦ πκρασυνθέτου οἶον, μύρον=πωλέω, μυροπόλις=μυροπωλέω, μέλος=ποιέω, μελοποιός=μελοποιέω, ἀφρονέω, ἀφρων=ἀφρονέω.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα δυνατόν νὰ συντεθῶσι καὶ μετὰ δύο ἢ τριῶν προθέσεων οἶον, ἀντι-παρασκευάζομαι, ἀντι-παρεξάγω.

§ 415. Τὰ σύνθετα ὀνόματα, τῶν ὁποίων τὸ ἔσχατον συνθετικὸν εἶνε (§ 413) ῥῆμα, λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ.

α'. Εἰς ος δευτερόκλιτα προσηγορικά οἶον, ἵππος=τρέφω=ἵπποτροφός, θεός=λέγω=θεολόγος, γαῦς=μάχομαι=γαύμαχος, κλπ.

β'. Εἰς ας, ης-ς πρωτόκλιτα προσηγορικά οἶον, ὄρις=θηρεῖω=ὀριθοθήρας, μύρον=πωλῶ=μυροπόλις, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπὸ ἄρχω σύνθετα καταλήγουσιν ἄλλα μὲν εἰς ος, ἄλλα δὲ εἰς ης, ἄλλα δὲ διαφοροῦνται· οἷον, δῆμαρχος, νομάρχης, ἵππαρχος καὶ ἱππάρχης, στολάρχος καὶ στολάρχης, γυμνασίαρχος καὶ γυμνασίαρχης, κλπ.

γ'. Εἰς ης τριτόκλι. ἐπίθετα· οἷον, εὐ-μαρθάνω-εὐμαθής, δὺς-μαρθάνω-δυσμαθής, πολὺ-μαρθάνω-πολυμαθής, ἀ-βλάπτω-ἀβλαθής, κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις ης, εἶνε ες, ἥτις ἐν τῇ ὀνομ. ἐκτείνει τὸ ε εἰς η κατὰ τὸν κανόνα (§ 140)· οἷον, (ἀμαθής-ἀμαθής).

δ'. Εἰς ης-ητος, καὶ ως-ωτος τριτόκλιτα ἐπίθετα· οἷον, πρό-βάλλω, προβλής-ἦτος, ἡμι-θρήσκω, ἡμθής-ἦτος, ἀ-γινώσκω, ἀγνώσ-ωτος, ἡμιβρώσκω, ἡμβρώς-ωτος, κλπ.

ε'. Εἰς της πρωτόκλιτα καὶ εἰς ηρ καὶ ωρ τριτόκλιτα προσηγορικῶς οἷον, μῆλον-βόσκω, μηλοβώτης καὶ μηλοβοτήρ, παν-δαμῶ, παρδαμάτωρ, κλπ.

ς'. Εἰς ς (ξψ)· οἷον, ἐπὶ (ἐλύθω), ἐπῆλυ-ς, γέπλυ-ς, πρὸς (φύγω), πρόσφυξ, βοῖς (πλήγω), βουπλήξ, παρά-βλέπω, παρα-βλώψ, κλπ.

§ 416. Τὰ τοιαῦτα ὀνόματα σημαίνουν τὸν ἐνεργούντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῇ μετοχῇ τοῦ ἐν συνθέσει ῥήματος ἐχούση ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμὸν τὸ πρῶτον συνθετικὸν οἷον, ἱπποτρόφος=ὁ ἵππους τρέφων, ναύμαχος=ὁ ναυσιμαχόμενος, θεολόγος=ὁ περὶ θεοῦ λέγων, σπερμολόγος=ὁ σπέρματα συλλέγων, κυμοτρόξ=ὁ κυμούς τρώγων, εὐμαθής=ὁ εὐκόλως μαθάνων, κλπ. Τὰ δὲ εἰς ως=ωτος καὶ ης-ητος σημαίνουν συνήθως τὸν παθόντα· οἷον, ἡμβρώς, ἀτρώς=ἡμίσβρωτος, ἄτρωτος, ἀδμής, ἐπιβλής. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ ἀπορρώξ=ὁ ἀπορραχίς.

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε σύνθεσις γίνεται καὶ ἐκ δύο ἀντιφατικῶν (ἀντιθέτων) λέξεων· οἷον, Κάλλαισχος, μωρόσοφος (Δουκ.), μωροπόνηρος¹, κλαυσίγελως (Ξενοφ. Ἑλλην.). Ἡ τοιαύτη σύνθεσις καλεῖται ὁξύμωρον σχῆμα (ἰδὲ Σύντ. Α. Χρ.).

ΣΗΜ. β'. Σπανίως παρὰ τοῖς παλαιοῖς γίνεται σύνθεσις ἐκ δύο κλιτῶν μερῶν, μεσολαβούσης προθέσεως· οἷον, ἄλλοπρόσαλλος, φιλοπροσηγῶρος, φιλεπιτιμητής. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῶν γραμματικῶν, πολυσύλλαβος, μακροκατάληκτος, βραχυπαράληκτος, γενικὸ-σύντακτα, ὁστικὸ-σύντακτα, κλπ.

§ 417. Ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ἄρχηται ἀπὸ α, ε, ο, ἐκτείνεται τὸ μὲν α καὶ ε εἰς η, τὸ δὲ ο εἰς ω· τοῦτο δὲ πάσχουσιν οὐχὶ τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα, ἀλλὰ τὰ ἐκ τούτων παρασύνθετα ὀνόματα ἢ ῥήματα· οἷον, ὑπακούω=ὑπήκοος, στρατὸς-ἄγω, στρατηγός, εὐάνερμος, εὐήγεμος, εὐ=ελαύνω, εὐήλατος, ἀ-ἄνυμι, ἀνάμοτος. Τὸ δὲ λαχάγος, ξεναγός, ναυᾶγος ἐκτείνουν τὸ α βραχὺ εἰς α μακρὸν.

¹ Τοιοῦτο καὶ τὸ ἡμέτερον· κωτοπόνηρος.

ΣΗΜ. α. Τὸ α , ϵ , \omicron μένουσι ἀμετάβλητα 1) ὅταν εἶνε θέσει μακρά· οἶον, ναύ-αρχος, ποδ-άρχης, ψευδ-άγγελος, καχεξία, θεό-ργητος· 2) ὅταν εὐρίσκονται πρὸ λέξεων, αἱ ὁποῖαι τὸ πάλα εἶχον ἐν ἀρχῇ F· οἶον, αἰχμ-άλωτος (Γαλ), ἀρτι-επής, παν-όρατος· 3) ὅταν εἶνε ἀπλῆ σύνθεσις, μάλιστα ἐκ πρόθεσεως· οἶον, ὑπακοή, ἀπέλασις, ἐπόπτης, παιό-αγωγός· 4) χάριν τοῦ μέτρου· οἶον, ὑψ-ἄγορης, ὑψ-ερεφής, καρχαρ-όδοις.

§ 418. Τρέπουσι τὸ \omicron εἰς ω τὸ ὀβολός, ὀδύνη, ὄλλυμι, ὄλεθρος, ὀμαλός, ὄμνυμι, ὄνυξ, ὄρος, ὄροφος, ὄρυσσω, ὄφελος· οἶον, διώβολος, ἀνώδυνος, ἐξώλης, ἀνώλεθρος, ἀνώμαλος, ἀνωμοσία, πολυώνυχος, ὑπάρεια, διώροφος, διώρυξ, βιωφελής. Τὸ δὲ ὄρομα τρέπει τὸ πρῶτον \omicron εἰς ω τὸ δὲ δεύτερον εἰς υ · οἶον, ἀνωμνμία, ὀμωνμία⁴.

ΣΗΜ. α. Τὸ ὄλεθρος καὶ ὄροφος δὲν τρέπουσι τὸ \omicron εἰς ω , ὅταν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε φύσει ἢ θεσει μακρά· οἶον, ψυχόλεθρος, ὑφόροφος.

ΣΗΜ. β. Τὰ μὲν ἔχοντι ἔσχατον συνθετικὸν τὸ ὄρα (φροντίς) εἰς ω παραλήγουσι, τὰ δὲ ἔχοντα τὸ οὔρος (φύλαξ) εἰς \omicron παραλήγουσιν· οἶον, θυρα-ωρὸς-θυρωρός, θεα-ωρὸς-θεωρός, πυλα-ωρὸς-πυλωρός, τιμωρός, οἰκουρός. Τινὰ δὲ καὶ διφοροῦνται· οἶον, κηπωρός καὶ κηπουρός.

ΣΗΜ. γ. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ὄψ (ὀφθαλμός) φυλάττουσι τὸ ω αὐτοῦ ἀμετάβλητον· οἶον, κύκλωψ, κυνώπης, ἄνθρωπος, Εὐρώπη, κλπ. Τὰ δὲ σύνθετα ἐκ τοῦ ὄψ (φωνὴ ἢ ὄψις) φυλάττουσι τὸ \omicron ἀμετάβλητον· οἶον, μέροψ, Καλλιόπη, Πηνελόπη, αἶθοψ, ἤνοψ, Αἰθίοψ.

§ 419. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς βραχὺ φωνῆεν καὶ τὸ δεύτερον ἄρχηται ἀπὸ ρ, διπλασιάζεται τὸ ρ· οἶον, ἐπί-ρρημα, ἀ-ρρωσιος, ἀπό-ρρητος, ἰσό-ρροπος· ἀλλὰ εὐρωσιος, εὐροος.

γ. *Ἐσχατον συνθετικὸν μέρος μόριον.

§ 420. Ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος εἶνε μόριον, οὐδεμίαν μεταβολὴν πάσχει ἢ τὸν ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου τινῶν· οἶον, πά-λαι-πρόπαλαι, ἐγγύς-σύνεγγυς, εὐ-ὑπέρευ.

ΣΗΜ. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἐσχάτου συνθετικοῦ καὶ ὁ τόνος τοῦ πρώτου μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀποβάλλονται· οἶον, πρὸ-ἄγω, προ-άγω, παρὰ-εἶναι, -παρεῖναι, σὺν-ἐγγύς, σύνεγγυς, πατρός-κετείνω, -πατροκτόνος, κλπ.

Σημασία τῶν συνθέτων.

§ 421. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικά κατὰ τὴν σημασίαν διαιροῦνται εἰς προσδιοριστικά, κατηγορηματικά καὶ ἀντικειμενικά. Καὶ προσδιοριστικά μὲν λέγονται, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν προσδιορίξῃ τὸ δεύτερον ἐπιθετικῶς ἢ ἐπιρρηματικῶς· οἶον ἀκρό-πολις=ἀκρα πόλις, ἀγαθο-δαίμων=ἀγαθὸς δαίμων, ὁμό-δουλος=ὁμοῦ δοῦλος, ὀψί-γονος,=ὀψὲ γεννηθεῖς, κλπ. (ὄρα καὶ § 409).

⁴ Ἡ σύνθεσις τούτου γίνεται κυρίως ἐκ τοῦ δωρικῆ ὄνυμα.

Κατηγορηματικά δέ, όταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν προσδιορίζῃ τὸ δευτέρον κατηγορηματικῶς, ἤτοι όταν τὸ πρῶτον ἐκφράξῃ τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα τοῦ δευτέρου ὡς κατηγορούμενον αὐτοῦ· τὰ τοιαῦτα δὲ σύνθετα περιφράζονται διὰ τῆς μετοχῆς ἔχων ἢ ἄλλης ὁμοιοσήμευ ῥήματος ἐχούσης· τὸ μὲν δευτέρον συνθετικὸν ἀντικείμενον, τὸ δὲ πρῶτον κατηγορούμενον αὐτοῦ· οἶον, μακρό-χειρ=ὁ ἔχων μακρὰν χεῖρα=ὁς ἔχει χεῖρα, ἢ ἐστὶ μακρὰ· ἀργυρό-τόξος=ὁ φέρων ἀργυρὰ τόξα=ὁς φέρει τόξα, ἃ εἰσὶν ἀργυρὰ· πικρό-γαμος=ὁ πικρὸς γάμος ἀγήμενος=ὁς ἀγεται γάμος, οἱ εἰσὶ πικροί, κλπ. Ἀντικειμενικὰ δέ, όταν τὸ ἐν τῶν συνθετικῶν μερῶν προσδιορίζῃ τὸ δευτέρον (ὅπερ εἶνε ῥηματικόν) ἀντικειμενικῶς, ἤτοι όταν τὸ ἐν εἶνε ἀντικείμενον ἢ ἄλλος τις ῥηματικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ἑτέρου· τὰ τοιαῦτα δὲ σύνθετα περιφράζονται διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ συστάχου ῥήματος τοῦ ἐν τῇ συνθέσει ῥηματικοῦ ἐχούσης ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμὸν τὸν ἕτερον συνθετικόν· οἶον, δεισι-δαίμων=ὁ τοὺς δαίμονας δεδιώς, ἠρί-οχος=ὁ τὰ ἠρία ἔχων, λογο-γράφος=ὁ λόγους γράφων, χειρο-ποίητος=ὁ χερσὶ πεποιημένος, θεο-βλαβής=ὁ ὑπὸ θεοῦ βεβλαμμένος, ἀξιό-λογος=ὁ λόγον ἀξίος, κλπ. (ὄρα καὶ § 416).

Περὶ τονισμοῦ τῶν συνθέτων λέξεων.

§ 422. Αἱ σύνθετοι λέξεις ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης (§ 34)· οἶον, πάροδος, ἄτιμος, εὐοπλος, κλπ.

§ 423. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὴν λήγουσαν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ ἐὰν δὲν γείνη ἐκθλιψίς (§ 316, 14)· οἶον, κακόνοι, περίπλοι, ἀπόδος· ἀλλὰ πάροδος, κάταριες, αὐταρχες.

§ 424. Τὰ εἰς α, η, ευς, τής, τηρ, τεος, μος ῥηματικά τονίζονται ὅπου καὶ τὰ ἀπλᾶ· οἶον, φορὰ-συμφορὰ-μισθοφορὰ, τομῆ-ἐπιτομή, γραφεὺς-συγγραφεὺς, δικαστής-συρδικαστής, ληστής-ἀρχι-ληστής, θύτης-φιλοθύτης, πλωτήρ-συμπλωτήρ, δοτέος-ἐπιδοτέος, συρμός-διασυρμός. Ἀναβιβάζουσι δὲ τὸν τόνον τὸ ἀρὰ-κατάρα, σταθμός-ναύσταθμος καὶ πάντα τὰ ἀπὸ τοῦ δεσμός σύνθετα· οἶον, σύνδεσμος, ἀνάδεσμος. Τὸ δὲ κριτής μετὰ προθέσεως μὲν συντιθέ-

μενον ὀξύνεται· οἶον, ὑποκριτής, ἐπικριτής· μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως παροξύνονται· οἶον, δικαιοκρίτης, ὄνειροκρίτης.

§ 425. Τὰ εἰς τος ῥηματικά συντιθέμενα μετὰ τῶν 18 προθέσεων ὀξύνονται μὲν, ἐὰν σημαίνωσι τὸν δυνάμενον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, ἐξιμερέτος-ἡ-όν (ὁ δυνάμενος νὰ ἐξαιρεθῆ)· προπαροξύνονται δέ, ἐὰν σημαίνωσι τὸν παθόντα· οἶον, ὁ, ἡ ἐξαιρετος-τὸ ἐξαιρετον (ὁ ἐξαιρεθείς). Μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως συντιθέμενα προπαροξύνονται· οἶον, χρυσόδετος, εὐποίητος, κλπ. ὀξύνονται δὲ πάντοτε σχεδὸν τὰ ἐκ τοῦ κλειτός ἢ κλυτός σύνθετα· οἶον, ναυσικλειτός ἢ ναυσικλυτός.

§ 426. Τῶν εἰς ικος ἐπιθέτων τὰ μὲν παρασύνθετα ἤτοι τὰ πραγμόμενα ἐκ συνθέτου τινὸς προσθέσει τῆς καταλήξεως ικος ὀξύνονται· οἶον, ὑπερβολή, ὑπερβολικός-ἡ-όν, (προαναφωνητός), προαναφωνητικός-ἡ-όν. Τὰ δὲ ἀπλῶς σύνθετα ἢ δισύνθετα προπαροξύνονται· οἶον, περσικός, μισοπέρσικος, ἀττικός, ψευδάττικος, ἀνάττικος, τελικός, ὑπερσυντέλικος.

§ 427. Τὰ εἰς ος δευτερόκλιτα ὀνόματα τὰ ἔχοντα τὸ πρῶτον συνθετικὸν ὄνομα ἢ ἐπίρρημα καὶ τὸ δεύτερον ῥῆμα μεταβατικόν, ἐὰν μὲν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακράν, ὀξύνονται· οἶον, στρατηγός (ἀλλὰ συστράτηγος ὡς δισύνθετον), λοχαγός, ὀδηγός, ψυχοπομπός, ἵπποφορβός, χοιροβοσκός, λειτουργός, ραδιοῦργός (καὶ οὐχὶ ραδιοῦργος)· ἐὰν δὲ ἔχωσιν αὐτὴν βραχεῖαν, παροξύνονται μὲν, ἐὰν σημαίνωσιν ἐνέργειαν· οἶον, πατροκτόνος (ὁ ἀποκτείνων τὸν ἑαυτοῦ πατέρα), λιθοδόλος (ὁ λίθους βάλλων), θηριοτρόφος (ὁ θηρία τρέφων), ἡ ἀρτιτόκος (ἡ ἄρτι τεκοῦσα), τηλεδόλος (ὁ μακρόθεν βάλλων)· προπαροξύνονται δέ, ἐὰν σημαίνωσι πάθος· οἶον, πατρόκτονος (ὁ ὑπὸ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς φονευθείς), λιθόδολος (ὁ λίθους βληθείς), θηρότροφος (ὁ ὑπὸ θηρίων τραφεῖς), ἀρτίτοκος (ὁ ἄρτι τεγθείς), τηλεδόλος (ὁ μακρόθεν βληθείς)· ἐξαιροῦνται·

1) Τὸ κακοῦργος καὶ παροῦργος, διότι πάντα τὰ εἰς ουργος ὀξύνονται πλὴν τοῦ κακοῦργος καὶ παροῦργος.

2) Τὰ ἔχοντα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ ἄρχω, ἔχω, δάμνημι,

καὶ συν. ὄιον, δήμαρχος, ναύαρχος, δαδοῦχος, ἡγίαχος, ἱερόσυλος, ἱππόδαμος.

3) Τὸ ἀδελφός, ἀτραπός, ἀργός, βουλευτός, τὰ ὅποια ὀξύνονται, διότι ἡ σύνθεσις αὐτῶν παρημελήθη.

§ 428. Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα εἶνε ἀμετάβατον, τὸ σύνθετον ὄνομα εἰς ὅς ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης ὄιον, αὐτόμολος, πυρίπυρος, βαρύτρομος.

§ 429. Τὰ εἰς ὅς σύνθετα δευτερόκλιτα, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον συνθετικόν εἶνε ῥῆμα καὶ τὸ δεύτερον ὄνομα, πάντοτε προπαροξύνονται ὄιον, ἀρχέκακος, φιλόσοφος, μισόθεος, φιλόλογος (καὶ οὐχὶ φιλολόγος), κλπ.

§ 430. Τὰ εἰς ὡς ἀπτικὰ συντιθέμενα προπαροξύνονται ὄιον, λεπτόγρεως, χρυσόκερας, κλπ. πλὴν τῶν ἀπὸ τοῦ γῆρας συνθέντων ὄιον, ἀγήρως, εὐγήρως, ὑπεργήρως.

§ 431. Τὰ εἰς ης σύνθετα τριτόκλιτα ὀξύνονται ὄιον, ἀσαφής, ἀπαθής, εὐγενής, διογενής· ἐξαιροῦνται

1. Τὰ εἰς ηρης καὶ τὰ εἰς ῶ παραλήγοντα ὄιον, ποδήρης, ξιφῆρης, τριήρης, ποδώκης, εὐώδης.

2. Τὰ ἔχοντα ἔσχατον συνθετικόν τὸ ἦθος, μῆκος, μέγεθος, κῆπος, τεῖχος, στέλεχος ὄιον, χρηστοθήτης, εὐμήκης, ὑπερμεγέθης, μερακῆπης, εὐτείχης, εὐστελέχης. Σύν τούτοις καὶ τὸ φιλαλήθης, μισαλήθης.

3. Τὰ εἰς αδης, αρτης, αρχης ὄιον, αὐθάδης, ἀνάρτης, αὐτάρκης.

4. Τὰ κύρια ὀνόματα (§ 359 σημ. β.) ὄιον, Διογένης, Ἀριστοφάνης, Δημοσθένης, Σωκράτης.

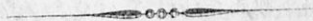
§ 432. Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς ὅς παροξυτόνων ἐπιθέτων προπαροξύνονται (§ 153) ὄιον, ὁ χρηστοθήτης-τὸ χρηστόθητες, ὁ φιλαλήθης-τὸ φιλάληθες, ὁ αὐτάρκης-τὸ αὐταρκες, πλὴν τῶν εἰς ηρης καὶ τῶν εἰς ῶ παραληγόντων, ἅπερ προπερισπῶνται ὄιον, ὁ ποδήρης-τὸ ποδήρες, ὁ ποδώκης-τὸ ποδώκες, ὁ εὐώδης τὸ εὐώδες.

§ 433. Τὰ εἰς ης πρῶτόκλιτα (πλὴν τῶν εἰς της § 423) παροξύνονται ὄιον, βιβλιοπώλης, οἰνοπώλης, ὀλυμπιοῖκης, γεωμέτρης, παιδοτρίβης, ἐλληνοδίκης, κλπ.

§ 433. Τὰ ἐκ τοῦ ἔτος σύνθετα τονίζονται παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, ὁ, ἡ τριέτης τὸ τριέτης· παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ἐπὶ τῆς ληγούσης οἶον, ὁ, ἡ τριετής, τὸ τριετές.

§ 434. Τὰ μὲν ἔχοντα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ μέγας προπαροξύνονται· οἶον, πάμμεγας (κατ' ἄλλους παμμέγας), τὰ δὲ ἔχοντα τὸ μέγας καὶ τάλας παροξύνονται· οἶον, λευκομέγας, παρτάλας.

§ 435. Τὰ λήγοντα εἰς βρωσ, γρωσ, τρωσ, π.ληξ, ρωξ, τρωξ, σφαξ, φρας, ην (-ῆνος) ὀξύνονται· οἶον, ἡμιβρώς, ἀγγώς, ἀτρώς, βουπ.λήξ, ἀπορρώξ, κυαμοτρώξ, διασφάξ, ἀποφράς, ἀπτῆν-ῆρος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

§ 436. *Συντακτικὸν* λέγεται τὸ μέρος τῆς Γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς γίνεται ἡ σύνταξις, *σύνταξις* δὲ ἡ κατὰ κανόνας ὀρθὴ ἐπιπλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς ἀπαρτισμὸν τελείου λόγου, *λόγος* δὲ ἡ πρὸς ἄλλους ἔκφρασις τῶν ἡμετέρων διασημάτων ἢ βουλημάτων ἢ αἰσθημάτων.

§ 437. Πρότασις λέγεται ἡ διὰ λέξεων ἔκφρασις μιᾶς μόνης κρίσεως τοῦ νοῦ ἡμῶν καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς διὰ τῶν ἀποφατικῶν μορίων (*οὐ, μή*): οἶον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος· ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἀδικος. Τῶν προτάσεων τούτων ἡ μὲν πρώτη λέγεται καταφατική, ἡ δὲ δευτέρα ἀποφατική.

ΣΗΜ. Ὁ μέγας λόγος διαιρεῖται εἰς παραγράφους, ἡ δὲ παράγραφος εἰς περιόδους, ἡ δὲ περίοδος εἰς κῶλα, τὰ δὲ κῶλα εἰς προτάσεις.

§ 438. Αἱ προτάσεις εἶνε ἀπλαῖ ἢ σύνθετοι.

α'. Ἀπλῆ πρότασις.

§ 439. Τὰ ἀπαραίτητα συστατικὰ τῆς ἀπλῆς προτάσεως εἶνε τρία, ὑποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ συνδετικόν. Καὶ ὑποκείμενον μὲν λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ὑπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ νοῦ ἡμῶν· κατηγορούμενον δὲ ἡ ποιότης ἢ ἰδιότης, ἣτις κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου· συνδετικὸν δὲ τὸ ῥῆμα εἶμι, ὅπερ συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· οἶον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος.

§ 440. Τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδεδεικὸν συνηθέστατα συγχωνεύονται εἰς ἓν ῥῆμα, ὅπερ διὰ τοῦτο καλεῖται κατηγορηματικὸν οἶον, ἐγὼ εἰμι εὐδαιμών=ἐγὼ εὐδαιμονῶ, σὺ εἶ σώφρων=σὺ σωφρονεῖς, τὸ ῥόδον ἐστὶν εὐῶδες=τὸ ῥόδον εὐωδιάζει, ὁ θεὸς οὐκ ἔστι θνητός=ὁ θεὸς οὐ θνήσκει. Ὅθεν πᾶν σχεδὸν κατηγορηματικὸν ῥῆμα δύναται νὰ ἀναλυθῆ εἰς τὸ συνδεδεικὸν ῥῆμα καὶ εἰς τὸ σύστοιχον αὐτοῦ ἐπίθετον ἢ μετοχὴν οἶον, ἐγὼ εὐδαιμονῶ=ἐγὼ εἰμι εὐδαιμών· οἱ Ἀθηναῖοι συνεμάχοντο τοῖς Πλαταιεῦσιν=οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν συμμαχοῦντες τοῖς Πλαταιεῦσιν. Τῶν προτάσεων τούτων αἱ μὲν ἔχουσαι τὸ κατηγορούμενον κεχωρισμένον τοῦ συνδεδεικτοῦ λέγονται ἀνεπτυγμένα, αἱ δὲ ἔχουσαι αὐτὸ συγκεχωνεμένον λέγονται συνεπτυγμένα.

§ 441. Ὑποκείμενον γίνονται τὰ οὐσιαστικά ἢ αἱ προσ. ἀντωνυμῖαι, κατηγορούμενον δὲ τὰ ἐπίθετα οἶον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος, ἐγὼ εἰμι θνητός, σὺ εἶ ἄκακος. Ἀλλὰ καὶ ἐπίθετον καὶ ἐπιθετικὸν καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου δύναται νὰ γείνη ὑποκείμενον συνήθως μετ' ἄρθρου, καὶ τούναντίον κατηγορούμενον δύναται νὰ γείνη καὶ οὐσιαστικὸν καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου συνήθως ἄνευ ἄρθρου, ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὑλόκληρος πρότασις δύναται νὰ γείνη ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον οἶον, ὁ δειλός ἐστὶ προδότης τῆς πατρίδος, οὐδαμοῦ τὰ μὴ ὄντα ὄντα ἐστὶ, τοῦτό ἐστὶν ἐκείνο, ἢ περὶ ἐστὶ δισύλλαβος, τὸ χθὲς οὐκ ἔστι σήμερον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστὶ, τὸ γινῶθαι σαντόν ἐστὶν, ἄν τὰ πράγματα εἶδῃς τὰ σαντοῦ.

§ 442. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτώσιν¹, τὸ δὲ κατηγορούμενον, ὅταν εἴνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ τρία, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν οἶον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος, ἢ πόλις ἐστὶ μικρά, τὸ ῥόδον ἐστὶν εὐῶδες.

ΣΗΜ. Καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον τίθενται καὶ κατ' αἰτιατικὴν μετὰ τῶν προθέσεων περὶ, ἀμφί, εἰς, ὑπέρ, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῆ τὸ ὡς ἔγγιστα ἢ τὸ περίπου ποσοῦ τινος οἶον παρετάχθησαν περὶ (ἀμφί) τοὺς ἑκατὸν στρατιώτας, ζυνεβοήθησαν ἐς εἴκοσι στρατιώτας, λέγονται ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους ἀποθανεῖν, οἱ κελυμένοι ἦσαν περὶ τοὺς ἑκατόν, οἱ μισθοφόροι ἦσαν εἰς μυρίους.

§ 443. Τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον ἐπὶ γενικῆς ἐννοίας (γνωμικῶν, ἀξιομαμάτων, παροιμιῶν, ἀποφθεγμάτων) τίθεται κατ' οὐδέ-

¹ Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατου ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν (§ 512).

τερον ἐνικόν γένος· οἶον, *πονηρόν* (χρῆμα) ὁ *συκοφάντης*, *δεινὸν ἢ ἄγροια*, οἱ *παῖδες ἀριαρόν*, αἱ *μεταβολαὶ λυπηρόν*.

§ 444. Ὅταν δὲ τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ ἀναγκαίως μὲν μόνον κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν· οἶον, ὁ *καρπὸς ἐστὶ σῦκα*, τὰ *πρόβατά ἐστὶ πλοῦτος*, ὁ *Παρρασός ἐστὶν ὄρος*, ἡ *Κέρκυρά ἐστὶ νῆσος*.

ΣΗΜ. Τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ διαιρέσεως, κτήσεως, καταγωγῆς, ιδιότητος καὶ τῶν τοιούτων δὲν συμφωνεῖ οὔτε κατὰ πτώσιν ἀλλὰ τίθεται πάντοτε κατὰ γενικὴν οἶον, ὁ *θάνατός ἐστι*: τῶν μεγίστων κακῶν (ἐν), οἱ *Κυθήριοι ἦσαν τῶν περιόικων* (τινές), ἡ *πόλις οὐκ ἐστὶν ἐνὸς ἀνδρός* (κτῆμα, *Ἀἴσωπος Ἰάδμονος ἐγένετο* (δούλος), *Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου* (υἱός), *Νιόβη ἦν Ταντάλου* (θυγάτηρ), *δὲς ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ* (ἕϊον), *ἄφροσύνη ἐστὶ τὸ πράττειν πρὸ τοῦ κρίναι* (ἔργον, *Μιλτιάδης μεγάλης οἰκίας ἦν* (γόνος), *Ξενοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν* (πολίτης), τῶν *μεγάλων δῆμων ἐστὲ* (δημόται), κλπ.

§ 445. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ δύο, κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμόν· οἶον, *ἐγὼ μὲν γράφω*, *σύ δὲ ἠουχάζεις*, ὁ *δὲ διδάσκαλος διδάσκει*. Ἐξαιρέσεις κατ' ἀριθμόν.

1. Τὰ πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα ἄττικῶς συντάσσονται συνήθως μεθ' ἐνικῶ ῥήματος (Ἀττικὴ σύνταξις)· οἶον, τὰ *ζῶα τρέχει*, τὰ *παιδιά παίζει*, τὰ *πράγματα ἐστὶ καλά*.

2. Τὰ ἐνικὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα συντάσσονται πολλάκις μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος (Σχημα κατὰ σύμφων ἢ κατὰ τὸ νεούμενον)· οἶον, ὁ *δῆμος ἐψηφίσαιτο*, *ἔγρασαν ἢ π.ληθός*, τὸ *στρατόπεδον ἀνεχώρουν*, ἡ *πόλις Ἀθηναίων εἴλοντο βασιλέα*.

3. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ κατηγορούμενον καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὅταν τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικόν καὶ κατ' ἀριθμόν διάφορον τοῦ ὑποκειμένου καὶ εἶνε τὸ πλησιέστερον ἢ τὸ ἐπικρατέστερον οἶον, οὗτοι (οἱ σοφισταὶ) *γαρερά ἐστὶ λῶβη καὶ διασφορὰ τῶν συγγιγνομένων*, οἱ *ἀντιλέγοντες ὄχλος καὶ βασχαρία κατεφαίρετο*.

§ 446. Τὸ ὑποκείμενον παραλείπεται·

1. Ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε ἄ. ἢ ῥ. προσώπου καὶ δὲν ἀπαιτεῖται ἐμφασίς ἢ ἀντιδιαστολή, διότι εὐκόλως ἐκ τῶν προσ. καταλήξεων ἐννοεῖται· οἶον, *γράφω* (ἐγώ), *γράφεις* (σύ), *γράφομεν* (ἡμεῖς), *γράφετε* (ὑμεῖς).

2. Ὅταν λαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω οἶον, οἱ *Ἀθηναῖοι ἐστεγράφωσαν Θεμιστοκλέα*, *ἠρίστευσεν γὰρ* (ὁ Θεμιστοκλῆς).

3. Ὅταν τὸ ῥῆμα σημαίνῃ ἴδιον ἔργον (ἐπιτήδευμα) ἢ φυσικὴν ιδιότητα (ἐνέργειαν) τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, *σαλπίζει*, *σημαίνει*.

(ὁ σαλπικκτής), κηρύσσει (ὁ κῆρυξ), φασί, λέγοναι (οἱ ἄνθρωποι).
 ὕει, βρέχει, ρίπει, βροτᾶ, ἀστράπτει (ὁ Θεός ἢ ὁ Ζεὺς).

4. "Όταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γενικὸν καὶ ἀόρατον καὶ ἐννοῆται ἢ ἀόριστος ἀντωνυμία τις καὶ συνήθως, ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως ἔχη ἀπαρέμφατον ἢ (σπανιώτερον) μετοχὴν οἷον, ἔστιν ὅστις εἶπεν = ἔστι τις, ὅστις εἶπεν ἠδὲ τὸ οἶεσθαι (τινὰ) τεύξεσθαι, ὧν ἐφέρεται.

§ 447. Τὸ ῥῆμα παραλείπεται:

1. "Όταν λαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω παλινδρομικῶς οἷον, τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι μέτρον δ' αὐτῶ οὐρὶ ἢ ψυχῇ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν.

2. "Όταν εὐκόλως ἐξώθεν ἐννοῆται οἷον, "Εἰλην ἐγὼ (εἰμί), σὺ δὲ αἷτιος (εἶ), τὸ μέλλον ἀσαφές (ἐστίν), πόθεν, ὦ Μενέξειε (ἔρχει);

§ 448. Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται, ὅταν παραλαβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω οἷον ἐγὼ μὲν ἔτοιμός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ἔτοιμος).

§ 449. Καὶ δύο ὅροι τῆς προτάσεως δύνανται νὰ παρλείπωνται, ὅταν ἐννοῶνται ἐκ τῶν ἀνωτέρω οἷον, ὁμολογεῖς ταῦτα; ἔγωγε ἔστι ταῦτα ἀληθῆ; ἔστι. Ἐπὶ δὲ εὐχῶν, καταρῶν καὶ ἀπαγορευσεων, δύνανται νὰ ἐλλείπῃ καὶ ὀλόκληρος πρότασις οἷον, ὦ πρὸς θεῶν (ἐγὼ ἰκετεύω), ἐς κόρακα (σὺ ἄπιθι), μηδὲν ἄγαρ (σὺ ποιεῖ).

β'. Σύνθετος πρότασις.

§ 450. Σύνθετος λέγεται ἡ πρότασις, ὅταν ἔχη δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα ἢ ἀντικείμενα οἷον, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ὁ Πέτρος γράφομεν, ὁ Σωκράτης ἦν σοφὸς καὶ ἠθικός, ὁ Σωκράτης ἠγάπα τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀρετήν.

§ 451. Ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως παρατηροῦνται ταῦτα:

1. "Όταν μὲν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἔμφυχα ἐὰν μὲν εἶνε ὁμοιογενῆ, τὸ ἐπίθετον κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γένος αὐτῶν πληθυντικῶς οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ ἦσαν ἀγαθαί. Ἐὰν δὲ ἑτερογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος πληθυντικῶς εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου οἷον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθοί εἰσιν, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθαί εἰσιν. "Όταν δὲ τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἄψυχα, τότε, εἴτε ὁμοιογενῆ εἶνε εἴτε ἑτερογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς οἷον, θρόνος καὶ ἔρως ἐναρτία ἐστίν, παραχαὶ καὶ στάσεις ὀλέθρια, λίθοι καὶ πλῖνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστίν.

ΣΗΜ. Σπανίως τὸ κατηγορούμενον τῶν ὁμοιογενῶν ἀφύγων ὑποκειμένων τίθεται κατὰ τὸ γένος αὐτῶν· οἷον, φθόνοι καὶ ἔρωτες δεινοί. Ἐνίοτε δὲ τίθεται καὶ κατὰ τὸ προσεχέστερον· οἷον, νόμος καὶ φόβος ἰκανὸς ἔρωτα κωλύειν.

2. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, τὸ ῥῆμα τίθεται συνήθως εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν, ὅταν προτάσσηται ἢ ἐπιτάσσηται ἐνὶ μόνῳ τῶν ὑποκειμένων· οἷον, ἐστρατήγει τῶν τεῶν Ἀριστεὺς καὶ Καλλικράτης καὶ Τιμάνωρ, Λάσος ἀρτεδίδασκε καὶ Σιμωνίδης. Εἰς πληθυντικὸν δέ, ὅταν ἐπιτάσσηται· οἷον, Κίμων καὶ Ξάνθιππος καὶ Μυρωνίδης φέρονται. Ἀλλὰ πολλάκις τίθεται καὶ ἀντιστρόφως· οἷον, ἔρχονται Ἀρακός τε καὶ Ναυβάτης καὶ Ἀρτισθένης, Αἴγυπτος καὶ Κύπρος ἀφέστηκε. Τὸ ῥῆμα τίθεται καὶ κατὰ τὸ προσεχέστερον ἢ ἐπικρατέστερον· οἷον, οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει· ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον.

3. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε διαφόρων προσώπων, τὸ ῥῆμα τίθεται 1) κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν πρῶτον τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου· οἷον, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφομεν, σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφετε· 2) κατὰ τὸ προσεχέστερον· οἷον, οἶδα σαφῶς ἐγὼ καὶ σὺ, σὺ τε Ἑλληγ εἶ καὶ ἡμεῖς.

§ 452. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἢ δύο ἐνικοῦ, τότε καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ῥῆμα τίθενται εἰς δυϊκὸν ἢ πληθυντικὸν ἀριθμὸν· οἷον, ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγον ἐστὼν, τῷ ἄνδρῳ ἐγενέσθη ἀκολάστῳ, Ἀγάθων καὶ Σωκράτης λοιποὶ, ἀδελφῶ δύο ἦσαν καλοὶ, ῥοιὰ καὶ μηλέα περὶ κάλλου· ἤριζον.

Προσδιορισμοὶ τῆς προτάσεως.

§ 453. Μόνοι οἱ δύο ἢ οἱ τρεῖς ὅροι τῆς προτάσεως δὲν ἐξαρκούσι πάντοτε εἰς ἐντελῆ ἔκφρασιν τῶν διανοημάτων ἡμῶν, διὰ τοῦτο πολλάκις ἀναγκαζόμεθα νὰ μεταχειρίζομεθα καὶ ἄλλας λέξεις πρὸς ἀκριβεστέραν καὶ πληρεστέραν ἔκφρασιν τῶν διανοημάτων καὶ βουλημάτων ἡμῶν· αἱ λέξεις αὗται ὀνομάζονται προσδιορισμοὶ ἢ ἀντικείμενον.

Α'. Προσδιορισμοί.

§ 454. Οἱ προσδιορισμοὶ λέγονται ὀνοματικοὶ ἢ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὀνοματικοὶ μὲν λέγονται, ἐὰν εἶνε ὀνόματα οὐσιαστικά ἢ ἐπιθετικά ἢ καὶ ἄλλη λέξις ἐμπρόθετος ἢ ἀπρόθετος ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένη· οἷον, ὁ χρηστός ἀνὴρ χρηστὸν ἄνδρα οὐ μισεῖ, ἡ ἐμὴ μήτηρ φιλόσοφος ἐστίν, ἡ καθ' ἡμέραν τροφή, Περικλῆς ὁ πάντων ἐπιρρηματικοὶ δέ, ἐὰν εἶνε ἐπίρρημα ἢ οὐσιαστικὸν ἀπρόθετον ἢ ἐμπρόθετον ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν ἔχον· οἷον, καλῶς γράφω, χθὲς κα-

τέθην εἰς τὸν Πειραιᾶ, ταύτη τῇ ἡμέρᾳ (=σήμερον) ἀφίξεται τὸ πλοῖον, μένω ἐν Ἀθήναις (=Ἀθήνησι), τοῦτο μέχρι νῦν δρῶσι (οἱ Πλαταιεῖς) τοῦτον τὸν τρόπον (ταυτοτρόπως).

§ 455. Οἱ προσδιορισμοὶ ὀνομάζονται καὶ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ὀνόματος, ἢτοι ὀνομαστικοί, ἐὰν εἴνε ὄνομα οὐσιαστικόν· ἐπιθετικοί, ἐὰν εἴνε ἐπίθετον ἢ ἐπιθετικόν τι· μετοχικοί, ἐὰν εἴνε μετοχή· ἐπιρρηματικοί, ἐὰν εἴνε ἐπιρρημα· ἐμπρόθετοι, ἐὰν εἴνε οὐσιαστικόν μετὰ προθέσεως· προσδιορισμοὶ διὰ πλάγιας πτώσεως, ἐὰν εἴνε οὐσιαστικόν ἐν πλάγιᾳ πτώσει.

α'. Ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοί.

§ 456. Οἱ ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ φέρονται ἢ ὁμοιοπτώτως τῷ προσδιοριζομένῳ ἢ ἑτεροπτώτως καὶ διὰ τοῦτο λέγονται ὁμοιόπτωτοι ἢ ἑτερόπτωτοι.

1. Ὀμοιόπτωτοι προσδιορισμοί.

§ 457. Οἱ ὁμοιόπτωτοι προσδιορισμοὶ εἴνε ἐπίθετα ἢ ἐπιθετικά καὶ τίθενται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν, εἴτε ὑποκείμενα εἴνε ταῦτα, εἴτε κατηγορούμενα εἴτε ἀντικείμενα εἴτε ἄλλος τις προσδιορισμὸς τῆς προτάσεως, καὶ συμφωνοῦσι πρὸς ταῦτα κατὰ τρία, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· οἷον, ὁ σοφὸς Σωκράτης, ἡ σοφῆ Ἀσπασία, τὸ ἀγαθὸν παιδίον, ὁ ἐμὸς πατήρ, ἡ ἐμὴ μήτηρ, τὸ ἐμὸν τέκνον, ὁ ἐπιμελούμενος μαθητὴς προκόπτει, κλπ.

§ 458. Ὄταν τὰ οὐσιαστικά εἴνε δύο ἢ πλείονα, τὸ ἐπίθετον καὶ τὰ ἐπιθετικά ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς συμφωνίας, εἰς ἃς καὶ τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τῆς συνθέτου προτάσεως (§ 451) οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Κρίτων καθήμενοι διαλέγονται, ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ καὶ τὸ μειράκιον ἐστηκότες διαλέγονται, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον καθήμεναι ἐργάζονται (ἄλλα καὶ τέκνα καὶ γυναῖκες φρουρούμενα), σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη ἀγαθὰ ὄντα διωκτέον, τοῦς καὶ αἰσθησις ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντα, Κῦρος καὶ ἡ Περσικὴ βασιλεία Κροῖσον καθελόνσα ἐπεστράτευσεν, ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον.

§ 459. Ὄταν τὸ οὐσιαστικὸν εἴνε περιλήπτικόν ἢ περιεκτικόν, τὸ ἐπίθετον καὶ μάλιστα ἢ μετοχὴ τίθεται συνήθως οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ ἀριθμὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος καὶ ἀριθμὸν τοῦ ἐννοουμένου (§ 545, 3)· οἷον, ὁ δῆμος ἀκούσαντες, τὸ πλῆθος συνελθόντες, ἡ βουλὴ ἠσυχίαν εἶχεν οὐκ ἀγροῦντες, ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπλεον ἐν ταραχῇ ὄντας.

ΣΗΜ. Οἱ Ἀττικοὶ τὸ μὲν ἐπίθετον ἕτερον πολλάκις εἰς οὐδέτερον γένος

κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς συντάξεως πτώσιν, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν ἔθετον εἰς ἐνικὴν γενικὴν συναρθρον οἶον, τὸ πολὺ τοῦ στρατοῦ, τὸ ἰωνικὸν τῆς στολῆς, τὸ πιστὸν τῆς πολιτείας, ἀντί ὁ πολὺς στρατός, ἡ ἰωνικὴ στολή, ἡ πιστὴ πολιτεία. Οὕτω ἔλεγον συνήθως καὶ εἰς τοῦτο (τοσοῦτο) κακίας, ἰσθελείας, ἀναιδείας ἤλθεν. Ἐνίοτε δὲ ἐφύλαττον καὶ τὸ γένος τοῦ ἐπιθέτου ἀμετάβλητον οἶον, ὁ ἡμισυς τοῦ στρατοῦ, τῆς γῆς ἡ ἀρίστη.

§ 460. Ἐπὶ διακρίσεως, ἦτοι ὅταν ἡ ποιότης ἢ ἡ ἰδιότης τοῦ ἐπιθέτου δὲν ἀποδίδωται εἰς πάντα τὰ ὁμοειδῆ οὐσιαστικά, ἀλλ' εἰς τινα μόνον, τότε τὸ μὲν ἐπίθετον τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν τρέπεται εἰς γεν. πληθ. συναρθρον οἶον, οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἐπιμελείς τῶν μαθητῶν, τὰ ἄλογα τῶν ζώων, κλπ.

§ 461. Ὁμοιοπτώτως τίθενται καὶ τὰ οὐσιαστικά εἰς τοὺς παραθετικούς καὶ ἐπεξηγηματικούς προσδιορισμούς.

α'. Παραθετικὸς προσδιορισμὸς λέγεται, ὅταν οὐσιαστικὸν τι μόνον ἢ μετὰ προσδιορισμοῦ τινος τίθεται ἀσυνδέτως καὶ ὁμοιοπτώτως εἰς ἄλλο οὐσιαστικὸν ἢ προσωπικὴν ἀντωνυμίαν, ἵνα προσδιορίσῃ (διακρίνῃ) αὐτὸ ἀναφορικῶς οἶον, Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς (= ὅστις ἦτο βασιλεὺς), Τόμυρις ἡ βασιλεία, Φίλιππος ὁ Μακεδών, ἐγὼ ὁ Σωκράτης, ἡλασεν εἰς Ταρσοὺς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, ἡ ἡμετέρα πόλις, κοινὴ καταγωγὴ τῶν Ἑλλήνων, οὐκέτι περὶ ἡγεμονίας ἀγωνίζεται.

β'. Ἐπεξηγηματικὸς προσδιορισμὸς λέγεται, ὅταν οὐσιαστικὸν τι τίθεται ἀσυνδέτως καὶ ὁμοιοπτώτως εἰς ἄλλο οὐσιαστικὸν ἢ εἰς ἐπίθετον μάλιστα ἀριθμητικὸν ἢ δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, ἵνα διασαφήσῃ αὐτό οἶον, ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει, χρόνος τοῦτο ψεῦδος καλεῖται, ἡ ἄγνοια δύο θεοὺς κομίζει, Πειθῶ καὶ Βίαν. Ἡ ἐπεξήγησις φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφ. καὶ δι' ὀλοκλήρου προτάσεως συνδεδεμένης διὰ τοῦ ὅτι, ὡς, γάρ, εἰ' οἶον, εἰς οἰωνὸς ἀριστος, ἀνδρῆσθαι περὶ πάτρης καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεστι τοῦτο θεωρεῖτε, εἰ τάλιθ' ἔλεγω, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Ὁ παραθετικὸς καὶ ἐπεξηγηματικὸς προσδιορισμὸς ἐνίοτε δὲν συμφωνεῖ κατὰ πτώσιν πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον, ἀλλὰ τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν, οἷα σδήποτε πτώσεως καὶ ἂν εἴνε τὸ προσδιοριζόμενον, οἶον, ἀνὴρ γενόμενος προσείληψε τὴν τῶν πονηρῶν κοινήν ἐπωνυμίαν, συκοφαντήης ὅπως τοὺς ἔχοντας τὸ σεμνὸν ὄνομα τοῦτο, καλῶς τε κάγαθός, ἐπισκεψάμεθα, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Ἡ καθωμιλημένη τὴν μὲν παράθεσιν ἐκφράζει δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, τὴν δὲ ἐπεξήγησιν διὰ τοῦ δὴ λα δὴ οἶον ἡλασεν εἰς Ταρσοὺς, πόλιν μεγάλην = ἧτις ἐστὶ πόλις μεγάλη, δύο θεοὺς κομίζει, Πειθῶ καὶ Βίαν = δὴ λα δὴ τὴν Πειθῶ καὶ τὴν Βίαν.

2. Ἐτερόπλωτοι προσδιορισμοί.

§ 462. Οἱ ἑτερόπλωτοι προσδιορισμοὶ εἶνε οὐσιαστικὰ ἢ προσωπικὰ ἀντωνομίζι καὶ τίθενται κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων.

§ 463. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα εἶνε οὐσιαστικὰ ἢ ἐπίθετα.

α'. Οὐσιαστικὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 464. Τὰ οὐσιαστικὰ συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ:

α'. κτήσις· οἶον, οἰκία Περικλέους, κτήτωρ οἰκίας.

β'. καταγωγή· οἶον, πατήρ τέκνων, τέκνα πατρός.

γ'. ὕλη· οἶον, ἄγαλμα χαλκοῦ, στέφανος χρυσοῦ.

δ'. ἀξία, τίμημα· οἶον, ἵππος ταλάρτου, βιβλίος δραχμῆς.

ε'. διαίρεσις· οἶον, ἀνὴρ τοῦ δήμου, τεμάχιον γῆς.

ς'. αἰτία· οἶον, γραφή κλοπῆς, τρόπαιον νίκης.

ζ'. ἰδιότης ἢ πάθος· οἶον, λευκότης χιόρος, χλωλότης Ἀγροιλίου.

η'. μέτρον· οἶον, ὁδὸς πεντεκαίδεκα σταδίων, ποταμὸς Πέλοπον.

θ'. ῥηματικὴ σχέσις· οἶον, νίκη τῶν Ἑλλήνων, οἱ Ἑλληνες τροπὴν τῶν πολεμίων ἐποίησαντο.

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ τῆς ῥηματικῆς σχέσεως λέγεται ὑποκειμενικὴ μὲν, ὅταν εἶνε ὑποκείμενον τοῦ συστώχου ῥήματος τοῦ ἐγκειμένου ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ· ἀντικειμενικὴ δὲ ὅταν εἶνε ἀντικείμενον οἶον, νίκη τῶν Ἑλλήνων=οἱ Ἑλληνες ἐνίκησαν· οἱ Ἑλληνες τροπὴν τῶν πολεμίων ἐποίησαντο=οἱ Ἑλληνες ἐτρέψαν τοὺς πολεμίους, Πολλάκις δὲ ἀμφότεραι αὐταὶ αἱ γενικαὶ εὐρηνται ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει· οἶον, Πέλοπος Πελοποννήσου κατάληψις=ὁ Πέλοψ κατέλαβε τὴν Πελοπόννησον.

β'. Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 465. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπίθετα εἶνε·

1. Τὰ κτήσεως (κράτους, κυριότητος) ἔννοιαν ἔχοντα· οἶον, κύριος τῆς πόλεως, δοῦλος τῆς πόλεως, ἐγκρατὴς τῶν ἡδονῶν, κωρὸς πάντων, οἰκεῖος, ἰδιός τιος.

2. Τὰ τῆς αἰτίας· οἶον, ἔροχος, ὑπόδικος, ὑπεύθυνος, αἰτιός τιος.

3. Τὰ τιμῆς καὶ ἀξίας· οἶον, τίμιος, ἀξίος πολλῶν, αἵματός ἐστιν ὠρία ἢ ἀρετή.

4. Τὰ διαφορικὰ καὶ ἀλλοτριότητος σημαστικά· οἶον, ἕτερον τό ὕδωρ τῆς γῆς, οὗτος ὁ λόγος ἄλλος, διάφορος τοῦ προειρημένου· ἀλλότριος, ξένος τοῦ πράγματος.

ΣΗΜ. Τὰ διαφορικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτώτως τῷ διαφορουμένῳ, μεσολαβοῦντος τοῦ ἦ· οἶον, ἄλλος οὗτος ὁ λόγος ἢ ὁ πρότερον εἰρημένος.

5. Τὰ ὑπεροχικά, τακτικά καὶ ἀναλογικά· οἶον, ἔροχος τῶν

ἄλλωρ, κορυφαῖος τῶν μαθητῶν, πρῶτος, δεύτερος, τρίτος τῶν μαθητῶν, ὁ ἀριθμὸς δέκα ἐστὶ διπλάσιος τοῦ πέντε.

6. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά· ἀλλὰ τὰ μὲν συγκριτικὰ καὶ μετὰ ἐνικῆς καὶ πληθ. γεν., τὰ δὲ ὑπερθετικά μόνον μετὰ πληθ.· οἷον, ὁ πατήρ ἐστὶ μείζων τοῦ υἱοῦ, Θεμιστοκλῆς συνετώτερος τῶν ἄλλωρ Ἑλλήνων, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης.

ΣΗΜ. Τὰ μὲν συγκριτικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτῶτως τῷ συγκριτικῷ, μετολαβοῦντος τοῦ ἤ· οἷον, Σωκράτης σοφώτερος ἢ Πλάτων, ὁμίλησα ἀνδράσι κρείττοσιν ἢ ὑμῖν, σὺ μέλλεις ἐπ' ἀνδρας στρατεύεσθαι πολὺ ἀμείνονας ἢ Σκύθας. Τὰ δὲ ὑπερθετικά συντάσσονται καὶ μετὰ ἐνικῆς γενικῆς, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ περιληπτικῶν ὀνομάτων καὶ ἐπὶ διαιρέσεως (§ 459) καὶ ἐπὶ αὐτοπαθείας· οἷον, ὁ ἄριστος τοῦ στρατοῦ, ἡ πλείεστη τῆς γῆς, δεινότατος σεαυτοῦ ἦσθα (ἴρα μέγα συντακτικόν μου).

7. Τὰ διαιρέσεως καὶ ἀποχωρισμοῦ· οἷον, πολλοὶ τῶν μαθητῶν, εἰς τῶν πολλῶν, τίς τῶν στρατιωτῶν, φυγὰς πόλεως.

8. Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἷον, μνήμων φόβου, ἐπιλήσιμων ἐνεργειῶν.

9. Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας καὶ ὀλιγορίας· οἷον, ἐπιμελής ἢ ἀμελής τῶν μαθημάτων, ὀλιγώρος φίλων.

10. Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας· οἷον, ἐμπειρος ἢ ἀπειρος διδασκαλίας.

11. Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἷον, ἐπιτυχῆς τῶν καλῶν, ἀτυχῆς τῶν κακῶν.

12. Τὰ μετοχῆς καὶ τὰ ἐναντία (ἀποχῆς)· οἷον, μέτοχος σοφίας, κοιωνός ποιλήμων, ἀμέτοχος ἀδικίας.

13. Τὰ πληρώσεως, κενώσεως (στερησεως, ἐνδελιας, φειδοῦς καὶ ἀφειδίας) σημαντικά· οἷον, γιάλη πλήρης ὕδατος, ταμειῶν κενὸν χρημάτων, ὄρφανός γορέων, ἔρημος συμμάχων, κεφαλὴ ψιλῆ τριχῶν, ἄπαις ἀρρένων, φειδωλὸς χρημάτων, ἀφειδῆς ἑαυτοῦ.

14. Τὰ εἰς ἰκος ῥηματικά· οἷον, ροῦς μὲν ἀρχικὸς τοῦ λόγου, λόγος δὲ ὑψηλικὸς τοῦ ροῦ.

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ τῶν ἀπὸ τῶν 8 μέχρι τέλους εἶνε ἀντικειμενική.

§ 466. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶνε τὰ ἐξῆς·

1. Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ ἢ τοὶ τὰ φιλίας, ἔχθρας, ὀφελείας ἢ βλάβης σημαντικά· οἷον, φίλος, εὖνους, εὐμενῆς, ὀφέλιμος, βλαβερός, ἐχθρός, δυσμενῆς, χαλεπός, κακόνους, ἐναντίος, πολέμιός τινι.

ΣΗΜ. Τὸ φίλος, ἐχθρός, πολέμιος, ὅταν λαμβάνωνται ὡς οὐσιαστικά, συντάσσονται μετὰ γενικῆς οἶον, φίλος, ἐχθρός, πολέμιόςστινος.

2. Τὰ ἰσότητος, ταυτότητος, ὁμοιότητος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἶον, ἴσος ἢ ἄριστος τῷ ἀδελφῷ, ὁμοίος ἢ ἀνόμοιος τῷ πατρί, τὰ ἔργα οὐ ταῦτὰ τοῖς λόγοις ἐπεδείξατο.

3. Τὰ ἀρμόζοντος ἢ πρέποντος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἶον, ἀρμόδιος ἢ ἀναρμόδιος τῷ θεῷ, ἡ σιγή πρεπωδεστάτη γυναιξί, μέθη φύλαξιν ἀπρεπεστάτη ἴστιν.

4. Τὰ προσεγγίσεως, μίξεως, κοινωνίας καὶ ἀμιξίας· οἶον, πλησία τῷ νυμφίῳ, κοινωνός τοῖς πολιταῖς, ἀμικτος φίλοις.

5. Τὰ εὐπειθείης καὶ ὑποταγῆς καὶ τὰ τούτοις ἐναντία, ἀπειθείας καὶ ἀνυποταξίας· οἶον, εὐπειθής ἢ ἀπειθής τῷ πατρί, ὑπήκοος ἢ ἀνυπήκοος τῷ διδασκάλῳ.

6. Τὰ εἰς τος ῥηματικά· οἶον, γνωστά μοι ποιεῖς, μισητός ἦν τοῖς Ἑλλησι Φίλιππος.

7. Τὰ σύνθετα ἐκ τῆς σύν, ὁμοῦ, ἴσος, ὁμοιός· οἶον, οἱ λόγοι σύμφωνοι τοῖς ἔργοις, ὁμόφωνος, ἰσοδύναμος, ὁμοιοσχῆμων τινί.

§ 467. Μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται τὰ ἐπίθετα ἢ (τὰ οὐσιαστικά), ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ κατὰ τι, ἦτοι τὸ μέρος, εἰς ὃ ἀναφέρεται τι οἶον, λευκὸς τὰς τρίχας, ταχὺς τοὺς πόδας, Ἄνδρὸς τὸ γένος, Σακράτης τοῦνομα. Καὶ μετὰ τῆς κατὰ οἶον Μερέλαος ξαρθὸς κατὰ τὴν κόμην.

ΣΗΜ. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ διὰ δοτικῆς οἶον, οὔτε ποσὶ ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός, Θέψακος ὀνόματι· ἐτι δὲ δι' ἀπαρεμφάτου οἶον, δεινὸς λέγειν, ἐπιτήδειος πρᾶττειν.

β'. Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί.

§ 468. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ σημαίνουσι τόπον, χρόνον, αἷτιον, τρόπον, ποσόν, καὶ τὸ κατὰ τι καὶ τίθενται εἰς τὰ ῥήματα καὶ λέγονται κοινοὶ προσδιορισμοί, διότι δέχεται αὐτοὺς πᾶν ῥῆμα.

α'. Τόπος.

§ 469. Ὁ τόπος παρίσταται συνήθως τετραχῶς· α.) τόπος, ἐν ᾧ μένει τι, β.) τόπος, ἐξ οὗ ἄρχεται νὰ κινῆται τι, γ.) τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, δ.) τόπος δι' οὗ περᾶ τι.

α.) Ὁ τόπος ἐν ᾧ μένει τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρηματος σημαίνοντος τὴν ἐν τόπῳ στάσιν οἶον, Ἀθηναῖοι, Μεγαροί, αὐτόθι, οἶκοι, αὐτοῦ, ἐκεῖ, ἐνδορ μένει· 2) διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν οἶον, ἐν οἰκίᾳ, ἐν Ἀθήναις μένει. Καὶ ἄνευ τῆς ἐν ἐπὶ τῶν

δήμων συνήθως τῆς Ἀττικῆς οἶον, *Μαραθῶνι, Σαλαμῶνι, Πλαταιαῖς* μένει, ἀλλὰ καὶ ἐν *Μαραθῶνι, ἐν Πλαταιαῖς*, καὶ ἀείποτε ἐν Ἀθήναις ἢ Ἀθήρησι· 3) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως ἢ τοῦ ἀπέναντι οἶον, αἱ ἔχιδραι κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσι, ἢ *Κεφαλληνία κατὰ Ἀχαρναίαν* κεῖται.

β'. Ὁ τόπος, ἐξ οὗ ἄρχεται νὰ κινήται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν σημαίνοντος οἶον, *οἴκοθεν, οὐρανόθεν. Ἀθήρηθεν* ἔρχεται· 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ἐκ, ἀπό, παρά οἶον, *ἐξ ἀγορᾶς καὶ ἐκ τοῦ βουλευτηρίου* (ἔρχομαι), *πρὸς* βίαις *παρὰ βασιλέως* ἔρχονται.

γ'. Ὁ τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν εἰς τόπον κίνησιν σημαίνοντος οἶον, *οἴκαδε, Μέγαράδε, Ἀθήραζε, ἄλλοσε* πορεύεται· 2) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπὶ, ὡς οἶον, *διέβησαν εἰς Σικελίαν, ἔφυγον πρὸς τὴν γῆν, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζε, πορεύεται ὡς τὸν βασιλέα.*

ΣΗΜ. Ἡ εἰς τίθεται συνήθως ἐπὶ τόπου, ἢ δὲ πρὸς συνήθως ἐπὶ προσώπου, ἢ δὲ ὡς πάντοτε ἐπὶ προσώπου.

δ'. Ὁ τόπος δι' οὗ περὶ τι, φέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ οἶον, *ἐξελαύρει διὰ Φρυγίας, ὁ ποταμὸς ῥεῖ διὰ τῆς πόλεως*· 2) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ ἐπὶ ἐκτάσεως οἶον, *ἐπορεύοντο κατὰ γῆν* (=διὰ ξηρᾶς), *ὅθεν ὁ κατὰ θάλατταν οἶτος φοιτᾷ.*

β'. Χρόνος.

§ 470. Ὁ χρόνος διεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν δύο ἐρωτήματα, τὸ πόσον καὶ τὸ πότε. Καὶ τὸ μὲν πόσον φέρεται πάντοτε δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου οἶον, *ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῦρος εἴκοσις ἡμέρας.* Τὸ δὲ πότε φέρεται 1) διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος οἶον, *χθές κατεβην εἰς τὸν Πειραιᾶ, νῦν γράφω, αὔριον γράφω, νύκτωρ ἀπέληθεν*· 2) διὰ γενικῆς ἀπροθέτου μετὰ γενικοῦ ὀνόματος ὅταν ὁ χρόνος εἶνε ἀόριστος καὶ μόνον φυσικῶς διηρημένος οἶον, *αἱ λαγὼ τῆς νυκτὸς νέμονται· οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιος, τοῦ δὲ θεροῦς εὐσκιος*· 3) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἶνε ὀρισμένος οἶον, *τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἀφίκοιτο ἐπὶ τὸν ποταμὸν, θεσμοφορίους ρησιτεύομεν καὶ μετὰ τῆς ἐν ἐπὶ χρονικῆς περιόδου, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνεταί τι οἶον, ἐν ἑβδομήκορτα ἔτεσι ταῦτα ἐγένετο*· 4) δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου ἐπὶ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν οἶον, *Πρωταγόρας τρίτην ἤδη ἡμέραν ἀποδεδήμηκεν* = πρὸ δύο ἡμερῶν καὶ μετὰ τῆς κατὰ, μετὰ, περὶ οἶον, *κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἢ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε, μετὰ τὸν δεῖπνον, περὶ λόχων ἀγὰς ἀφίκετο* (ὅρα τὰς προθέσεις).

ΣΗΜ. Ὁ χρόνος φέρεται καὶ διὰ χρονικῶν λόγων καὶ χρονικῆς μετοχῆς καὶ χρονικῶν ἐπιθέτων οἷον, ἐπεὶ χειμῶν ἔληξεν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐπλευσαν εἰς Προκόννησον, λαβὼν τὰ χρήματα ὤχετο, τριταῖος ἀφίκετο.

γ'. Τὸ αἴτιον.

Τὸ αἴτιον εἶνε ποιητικόν, ἀναγκαστικόν, τελικόν καὶ ἠθικόν.

α'. Ποιητικὸν αἴτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐνεργεῖ ἐπὶ ἄλλου, ὅπερ πάσχει· εἶνε δὲ εἰς μὲν τὰ ἐνεργ. ῥήματα τὸ ὑποκειμενον, εἰς δὲ τὰ παθητικά ἢ γενικὴ μετὰ τῶν προθέσεων ὑπὸ, παρά, πρὸς καὶ ἐκ, ἢ ἡ δοτικὴ ἀπρόθετος (§ 496)· οἷον, ὁ διδάσκαλος διδάσκει τὸν μαθητήν, ὁ μαθητὴς διδάσκεται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ταῦτα εἴρηται μοι, κλπ.

β'. Ἀναγκαστικὸν αἴτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἀναγκάζει τὸ ποιητικὸν αἴτιον νὰ ἐνεργήσῃ, φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ, (ἐνεκα, ἀπὸ, ἐκ)· οἷον, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει, τῶν ἀδικημάτων ἐνεκα αὐτοὺς ἀπέκτειναν, ἀπὸ τούτου τοῦ τοῖ- μῆματος ἐπήγεσαν αὐτόν, ἐκ ποίου φρονήματος ἀτιμάζεις· καὶ ἄνευ προθέσεως ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων ψυχικὸν πάθος καὶ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν οἷον, θαυμάζω σε τῆς ἀρετῆς, ἐπαιρῶ σε τῆς πρῆθυμίας, φοβεῖ με τῶν ἀγαθῶν, διώκω μὲν κακηγορίας, φεύγω δὲ φόβου, κατέγρωσα τὸν προδότου θάνατον· 2) διὰ δοτικῆς μόνης ἢ μετὰ τῆς ἐπί· οἷον, ἀγροικία ταῦτα πράττει, φόβῳ οὐκ ἐπαιρεῖ τὰ καλά, ἐπὶ τούτῳ Κίμων ἐθαράτωσεν Ἐπικράτην· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων ἠθικὸν πάθος· οἷον, Κῦρος ἠδετο τῇ στολῇ, χαῖρε μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίρουσι τῶν ἀγαθῶν, λυποῦ δὴ μετρίως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τῶν κακῶν· 3) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ· οἷον, δι' ἡμᾶς ζῶσι.

γ'. Τελικὸν αἴτιον λέγεται ὁ σκοπός, οὗ ἕνεκα ὀρμᾶται τὸ ποιητικὸν αἴτιον εἰς ἐνέργειαν, καὶ φέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἕνεκα (ἐνεκεν) ἢ χάριν· οἷον, δένδρα θεραπεύουσι καρποῦ ἕνεκα, χάριν κοινωτίας· 2) διὰ δοτικῆς μόνης ἢ συνηθέστερον μετὰ τῆς ἐπί· οἷον, πλεῖστα ἐπιτήδεια ἐλάμβανε τῇ στρατιᾷ, συλλαμβάνει τιὰ ἐπὶ θανάτῳ· 3) διὰ αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων πρὸς, εἰς, κατὰ, ἐπί (ἐπὶ ῥήματος κινήσεως σημαντικῶ)· οἷον, πρὸς δόξαν λέγει ταῦτα, εἰς καλὸν ταῦτα ἔγραψα, ἀπεδήμει κατ' ἐμπορίαν, πορευόμεαι ἐφ' ὕδαρ.

ΣΗΜ. Τὸ τελικὸν αἴτιον φέρεται καὶ διὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, τελικῆς μετοχῆς καὶ τελικῶν λόγων.

δ'. Ἡθικὸν αἰτιον λέγεται τὸ πρόσωπον, δι' ὃ ὑπάρχει ἢ γίνε-
ται τι καὶ φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου (δοτ. χαρι-
στικῆ ἢ ἀντιχαριστικῆ)· οἶον, πολλοὶ μοι φίλοι εἰσίν, πῶς ἀνὴρ
ἐαυτῷ ποιεῖ, τέθνηκεν ἡμῖν ὁ εὐεργέτης, πῶς ἡμῖν ἔχεις; κλπ.

δ'. Τρόπος.

§ 471. Ὁ τρόπος σημαίνει τὸ πῶς ἢ τὸ ὄργανον.

α'. Τὸ πῶς φέρεται 1) διὰ τροπικοῦ ἐπιρρήματος· οἶον, βουλευόμε-
νὸν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαστα· 2) διὰ γενικῆς
μετὰ τῶν προθέσεων ἐκ, ἀνά, διὰ, μετά· οἶον, ἐκ περισσοῦ πράτ-
τει ταῦτα, ἢ σοφία οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου προσήγγεται τοῖς
ἀνθρώποις, διὰ πένθους τὸ γῆρας διάγει, μετὰ χαρᾶς λέγει· 3)
διὰ δοτικῆς μόνης ἢ μετὰ τῶν προθέσεων ἐν, σὺν· οἶον, τούτῳ τῷ
τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτείχισαν, βία εἶλον τὴν πόλιν,
ἐν αἰγῇ ταῦτα ἐγένετο, σὺν γέλωτι ἤλθον· 4) δι' αἰτιατικῆς μό-
νης ἢ μετὰ τῶν προθέσεων κατὰ, εἰς, ἀνά· οἶον, τίνα τρόπον ταῦ-
τα ἐποίησεν; καθ' ἡσυχίαν ἄγει, εἰς τάχος ταῦτα ἐγένετο, ἀνά
δέκα εἰσηλάσαν εἰς τὴν πόλιν.

β'. Τὸ ὄργανον (τὸ μέσον δι' οὗ γίνεται τι) φέρεται 1) διὰ δο-
τικῆς (ὀργανικῆς) συνήθως μόνης, ἐνίοτε μετὰ τῆς ἐν· οἶον, βάλλει
λίθοις, ράβδῳ πατάσσει, ὀφθαλμοῖς ὀρῶμεν, ἐν πέλιταις καὶ ἀ-
χορτίοις ἐμάχορτο· 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ· οἶον, δι' ὀφθαλ-
μῶν ὀρῶμεν, δι' ἔρμηνέως ἔλεγε· 3) διὰ τροπικῆς μετοχῆς· οἶον,
ἀχορτίσας καταβάλλει τὴν ἔλαφον, λιγίζομενοι ζῶσιν.

ε'. Τὸ ποσό.

§ 472. Τὸ ποσό φέρεται 1) διὰ τῶν ἐπιτατικῶν ἢ ἀριθμητικῶν
ἐπιρρημάτων· οἶον, λίαν, ἄγαρ, ποιεῖ, σφόδρα κόπτει τὴν θύραν,
πάνυ καλῶς ἀπεκρίνατο, ἥττον, ἥκιστα σοφός, ἅπαξ ἤλθεν, δις
εἶπεν· 2) διὰ γενικῆς μόνης ἢ μετὰ τῆς ἀντί, ὅταν εἶνε ἀνάγκη
νὰ ἐκφρασθῇ τὸ τιμημα· οἶον, τῶν πόρων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα
τάγαθ' οἱ θεοί, τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς ἢ ἀντὶ δραχμῆς· 3) διὰ
δοτικῆς ἀπροθέτου, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ποσό τῆς
ὑπεροχῆς εἰς τὰ παραθετικά· οἶον, ἐνιαυτῷ προεσβύτερος· 4) δι' αἰ-
τιατικῆς ἀπροθέτου, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ τοπικόν ἢ
χρονικόν διάστημα ἢ διάρκειαν· οἶον, ἀπέχει Πλάταια Θηβῶν στα-
δίους ἑβδομήκοντα, ἔζησεν ἔτη ὀγδοήκοντα, τὴν νύκτα πῦρ ἀρα-
δοῦσα πολὺ καὶ τὴν ἡμέραν καπνόν.

ς'. Τὸ κατὰ τι.

§ 473. Τὸ κατὰ τι τίθεται, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ

μέρος καθ' ὃ πάσχει ἢ ὑπερέχει ἢ διαφέρει τὸ ὑποκειμένον, καὶ φέρεται 1) δι' αἰτιατικῆς συνήθως μόνως ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ. (εἰς, πρὸς) οἶον, κάμνει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀλγεῖ τοὺς πόδας, βροτῶν ἀπάντων ὑπερέσχει ὄλβος, διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν, πολὺ πλεῖστον ἐκεῖνοι κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν, ἀνδρα πρὸς δικαιοσύνην διαφέροντα, καὶ πάντων τῶν ἡλικιωρ διαφέρων ἐφαίρετο (ὁ Κύρος) εἰς τὸ ταχὺ μαρτῶσαι· 2) διὰ δοτικῆς ἀπροβέτου· οἶον Αἰσχίνης ὑπερβέβηκε πάντα ἀνθρώπους ὡμότητι καὶ συκοφαντίᾳ.

ΣΗΜ. Τὸ κατὰ εἰς τὰ παραθετικά, διαφορικά καὶ ὑπεροχικά τίθεται συνηθέστατα κατὰ δοτικὴν.

B'. Ἀντικείμενον.

§ 474. Ἀντικείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβάλλει ἢ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου, διὸ δέχονται αὐτὸ μόνον τὰ ἐνεργ. μεταβατικά ῥήματα κατὰ μίαν τῶν πλάγιων πτώσεων· οἶον, σκάπτω τὴν ἄμπελον, βοηθῶ τοῖς φίλοις, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων.

§ 475. Ἀντικείμενον γίνονται τὰ οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον· ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος λόγος· οἶον, διδάσκω σε καὶ αὐτόν, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, οἶδ' ὅτι ἀληθὴ λέγεις.

ΣΗΜ. Τὸ ἀντικείμενον τίθεται ἄνευ προθέσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν προθέσεων περὶ, ἀμφί, εἰς, ὑπὲρ καὶ αἰτιατικῆς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ὡς ἐγγίστα ἢ τὸ περίπου, ἢ τῆς κατὰ ἐπὶ διανομῆς· οἶον, ἀπέκτειναν περὶ (ἀμφί) τοὺς ἑκατὸν στρατιώτας, διέφθειραν ἐς ὀχτακοσίους στρατιώτας, ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν πολεμίους ἐζώγησαν, βούλομαι καθ' ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐξετάσαι.

Περὶ ῥήματος.

§ 476. Τὰ ῥήματα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν διαιροῦνται εἰς συνδετικά, κατηγορηματικά καὶ ἀπρόσωπα.

A'. Σύνταξις τοῦ εἰμί καὶ τῶν ἰσοδυνάμων.
αὐτοῦ συνδετικῶν.

477. Τὸ εἰμί εἴνε ἢ συνδετικὸν ἢ ὑπαρκτικόν· καὶ τὸ μὲν συνδετικὸν σημαίνει τὴν σύνδεσιν τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ κατηγορουμένου (§ 439), διὸ ἀπαιτεῖ καὶ ὑποκειμένον καὶ κατηγορούμενον· οἶον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος. Τὸ δὲ ὑπαρκτικὸν σημαίνει ἀπλῶς τὴν ὑπαρξιν τοῦ ὑποκειμένου, διὸ ἀπαιτεῖ μόνον ὑποκειμένον καὶ ἀποτελεῖ συνεπτυγμένην πρότασιν· οἶον, ἔστι θεός—ὁ θεός ἐστὶν ὢν.

ΣΗΜ. Τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ὑπάρχει τὸ ὑποκείμενον, τίθεται κατὰ δοτικὴν ἄνευ προσδιορισμοῦ ἢ μετὰ προσδιορισμοῦ τινος· οἷον, ἔστι μοι βιβλία, ἔστι μοι πλέοντι τρίτη ἡμέρα.

§ 478. Κατηγορούμενον δέχονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα· τοιαῦτα δὲ εἰσι τὸ γίγνεσθαι, ὑπάρχειν, πέλειν, κυρεῖν, τυγχάνειν, πεφυκέναι, καθιστασθαι, φαίνεσθαι, ἀκούειν, (= ὀνομάζεσθαι) καὶ τὰ παθητικά, κλητικά, λεκτικά, μεταποιητικά, προχειριστικά, δοξαστικά, ὁράσεως σημαντικά καὶ τινὰ τῶν οὐδετέρων καὶ ἀμεταβάτων· οἷον, οἱ γέροντες παλιμπαιδες γίγνονται, ὁ ἄνθρωπος φύσει ἀγαθὸς ὑπάρχει, ἀθλία πέφυκα ἐγώ, ζῶ ἡσυχος, ὁ ποταμὸς ῥεῖ μέγας, κλπ.

B'. Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ῥημάτων.

§ 479. Τὰ κατηγορηματικά ῥήματα, οἷα σδήποτε φωνῆς καὶ ἄν ὦσι, διαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν, εἰς ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα, μέσα καὶ ἀποθετικά.

α. Ἐνεργητικὰ ῥήματα.

§ 480. Τὰ ἐνεργητικά ῥήματα εἶνε μεταβατικά ἢ ἀμετάβατα (§ 196 σημ.).

§ 481. Τὰ ἐνεργητικά μεταβατικά ῥήματα σημαίνουσιν ἐνεργειαν τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ λέγεται ἀντικείμενον καὶ ἀπαιτοῦσιν αὐτὸ κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων (§ 474)· διὸ λέγεται ὅτι τὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

ΣΗΜ. Ἡ καθωμιλημένη πάντα σχεδὸν τὰ ῥήματα συντάσσει μετ' αἰτιατικῆς.

Ῥήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 482. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς·

1. Τὰ αἰσθητικά (ἀκουστικά, ὄσφραντικά, γευστικά, ἄπτικά), πλὴν τῶν ὁράσεως σημαντικῶν (τὰ ὑποῖα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς)· οἷον, αἰσθάνομαι, ἀκούω, ἀκροῶμαι, ὄσφραίνομαι, ὄζω, πνέω, ἄπτομαι, ψάφω, θιγγάνω τινός, γένομαι πόρω.

2. Τὰ ἐφετικά καὶ ὀρεκτικά· οἷον, ἐπιθυμῶ, ἐξῶ, ἐρίεμαι, ὀρέγομαι παιδείας, πειρῶ, διψῶ ἐλευθερίας.

3. Τὰ φροντίδος, ἐπιμελείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (ἀμελείας καὶ ὀλιγωρίας)· οἷον, φροντίζω, κήδομαι, ἐπιμελοῦμαι, ἀμελοῦ τῶν μαθημάτων, ὀλιγοῦ τῶν φίλων.

4. Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἷον, μέμνημαι, μνημοεῦω, ἐπιλανθάνομαι τοῦ φίλου.

5. Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἶον, *τυγχάνω, στοχάζομαι, ἀποτυγχάνω, ἀμαρτάνω* τοῦ σκοποῦ.

6. Τὰ στερήσεως καὶ ἐνδείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (πληθμονῆς)· οἶον, *στεροῦμαι, πένομαι, δέομαι, εὐπορῶ, χρήζω ἐλευθερίας, γέμω ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων*.

7. Τὰ χωρισμοῦ, ἀποχῆς καὶ ἀπομακρύνσεως· οἶον, ἡ *ρῆσος* διέχει τῆς ἡπείρου, ὁ λόγος ἀπέχει τοῦ πράγματος.

8. Τὰ ἀπολαύσεως καὶ μεθέξεως· οἶον, *ἀπολαύω, μετέχω, κληρονομῶ* τῆς πατρικῆς οὐσίας.

9. Τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας· οἶον, *φείδομαι ἢ ἀφειδῶ* ἐμαντοῦ.

10. Τὰ ἀρχικὰ καὶ κράτους σημαντικὰ· οἶον, *βασιλεύω, ἡγεμονεύω, στρατηγῶ, ναυαρχῶ, κρατῶ τινος*.

11. Τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως ἢ παύσεως· οἶον, *ἄρχομαι, λήγω* τῶν πόρων, *παύομαι* τοῦ λόγου.

12. Τὰ διαφορικὰ· οἶον, ὁ ἀνὴρ *διαφέρει* τῆς γυναικός.

13. Τὰ ὑπεροχικὰ καὶ τὰ παραγόμενα ἐκ παραθετικῶν· οἶον, *ὑπερέχω, ἐξέχω, πλεονεκτῶ, ἐλαττοῦμαι, ἠττῶμαι, πρωτεύω πάντων, περιγίγνομαι* τινος (=νικῶ).

14. Πᾶν σχεδὸν ῥῆμα ἐπὶ διαίρεσεως ἦτοι, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μέρος τοῦ ἀντικειμένου· οἶον, *ἀφήσει* τῶν αἰχμαλώτων (τινάς), *τῆς γῆς ἔτεμνον, λαβὼν* τῶν κρεῶν.

§ 483. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἐκ προθέσεων (*ἐκ, ἀπό, πρό, κατά, ὑπὲρ*) δυνάμει τῶν προθέσεων· οἶον, *ἐκβαίνει* τῆς ἰδέας, ἡ γλῶσσα *προτρέχει* τῆς διαστοίας, *μή μου κατείπησ, ἀφίσταμαι* τοῦ πράγματος, *καταφρονοῦσι* τῶν ἐπιότων, *ὑπερορᾷ* τῶν καθεστῶτων νόμων.

Ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 484. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ, ἦτοι τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν διάθεσιν οἶον, *βοηθῶ, ἀλέξω, ἐπικουρῶ, ὑπουργῶ, ὑπηρετῶ, διακορῶ, δουλεύω, χαρίζομαι, ὀργίζομαι, χαλεπαίνω, φθορῶ* τινι. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ *χρῶμαι*· οἶον, *χρῶ* τοῖς βελτίστοις.

2. Τὰ ἐπιμιξίας καὶ πλησιάσεως σημαντικὰ· οἶον, *ὀμιλῶ, πλησιάζω, πελάζω* τινί.

3. Τὰ ἐπαρκείας καὶ ἀρεσκείας· οἶον, *τά* παρόντα *ἀρκεῖ* μοι, *ταυτ' ἀρέσκει* μοι.

4. Τὰ πίστεως καὶ ἀπιστίας· οἶον, *πιστεύω* τοῖς ἀγαθοῖς, *ἀπιστῶ* τοῖς πονηροῖς.

5. Τὰ ὑπακοῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἷον, πείθομαι, ὑπακούω τοῖς νόμοις, ἀπειθῶ τοῖς ἀρχουσιν.

6. Τὰ ὁμοιώσεως, ἀρμόζοντος καὶ πρέποντος· οἷον, ἡ ψυχὴ ἔοικε τῷ θεῷ, ἡ διοίκησις ἀρμόττει ἀμφοτέροις, θνητὰ θνητοῖς πρέπει.

7. Τὰ ἀλληλοπαθῆ (ἐριστικά) ἤτοι τὰ σημαίνοντα ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν, ἐρίζω, μάχομαι, πολεμῶ, παλαιῶ, ἀμφισβητῶ, ἀμιλλῶμαι, διαλέγομαι, διαγωνίζομαι.

8. Τὰ ἀκολουθητικά· οἷον, ἔπομαι, ἀκολουθῶ τι.

9. Τὰ ἀπαντήσεως καὶ ἀντιστάσεως· οἷον, ἀπαρτῶ, ἐντυχάνω, ἀνθίσταμαι τι.

§ 485. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων *σύν, ἐν, ἐπί* (περί, παρά, ἀντί, πρός) δυνάμει τῶν προθέσεων οἷον, οἱ λόγοι οὐ συμφωνοῦσι τοῖς πράγμασιν, ἐμμένειν τοῖς ὄρκοις, ἐπιτιμᾶν, παρίστασθαι, ἀντέχειν, προσκόπτειν τι.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 486. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς·

1. Τὰ σωματικῆς ἐνεργείας· οἷον, σκάπτω, θερίζω, ῥάπτω, γράφω, πλάττω, νικῶ τινα.

2. Τὰ νοερῆς ἐνεργείας (γνωστικά)· οἷον, νοῶ, κρίνω, γιγνώσκω, ἐπίσταμαι, οἶδα ταῦτα.

3. Τὰ ἠθικῆς ἐνεργείας (ὠφελείας ἢ βλάβης)· οἷον, τιμῶ, ἐπαινῶ, ἐγκωμιάζω, μεγαλύνω, ὠφελῶ, ἀδικῶ, βλάπτω, ὑβρίζω τινα.

4. Τὰ ψυχικοῦ παθήματος· οἷον, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, θαρρῶ, φοβοῦμαι, οἰκτείρω, θρηνῶ, ἐλεῶ τινα.

5. Τὰ προαιρετικά· οἷον, ἀγαπῶ, ποθῶ, φιλῶ, ἐθέλω τι,

6. Τὰ ἱκετευτικά, προκλητικά (ἐρεθιστικά) καὶ προτρεπτικά· οἷον, παρακαλῶ, ἱκετεύω, ἐρεθίζω, παροργίζω, παρορμῶ, παροξύνω τινα, προτρέπω, κελεύω τινα.

7. Τὰ σημαίνοντα οἰανδήποτε προσπάθειαν· οἷον, ἀναγκάζω, πείθω, ἐξετάζω, ἐρευνῶ, καρτερῶ, κτῶμαι, λαθάνω, κλπ.

§ 487. Πᾶν σχεδὸν ῥήμα συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς συστοίχου ἢ συνωνύμου ὀνόματος συνήθως μετὰ προσδιορισμοῦ τινος· οἷον, ἡ πόλις κοινὸν πόλεμον πολεμεῖ, φυλάττω φύλακας, ἀρχῶ ἀρχάς, ζῶ βίον ἡδιστον. Ἡ σύνταξις αὕτη καλεῖται κατὰ σύστοιχον ἢ κατὰ τὸ συνώνυμον. Τὴν σύστοιχον αἰτιατικὴν δέχονται καὶ τὰ παθ. ῥήματα καὶ τὰ ἐπίθετα ὀνόματα· οἷον, πᾶσαν θεραπείαν θεραπεύόμενος, κακὸς πᾶσαν κακίαν.

ΣΗΜ. Πολλάκις τὸ σύστοιχον οὐσιαστικὸν παραλείπεται, ὁ δὲ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ μεταβάλλεται εἰς οὐδέτερον γένος συνήθως πληθ. ἀριθμοῦ· οἶον, *δέξομαι σου τὰ δίκαια* = *δικαίας δεήσεις*, τὰ μέγιστα ἐτιμήθης, κλπ.

Ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων.

§ 488. Πολλὰ τῶν μετ' αἰτιατικῆς συντασσομένων ῥημάτων ἀπαιτοῦσι καὶ δεύτερον ἀντικείμενον καὶ ἐπομένως συντάσσονται μετὰ δύο πλαγίων πτώσεων, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, ἢ μετ' αἰτ. καὶ δοτ., ἢ μετὰ δύο αἰτ., ἢ μετὰ δοτ. καὶ γενικῆς.

Ῥήματα μετ' αἰτ. καὶ γεν. συντασσόμενα.

§ 489. Τὰ μετ' αἰτ. καὶ γεν. συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς:

1. Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά· οἶον, *πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος*, *κενῶ τὸ ταμεῖον χρημάτων*. Εἰς ταῦτα δὲ ὑπάρχονται καὶ τὰ γενεστικά· οἶον, *δοῦλος ἔργεσε τιμῆς*, τῶν λόγων ὑμᾶς *Λυσίας* εἰστία.

2. Τὰ λύσεως καὶ ἀπαλλαγῆς· οἶον, *λύω τὸν ἵππον τῶν δεσμῶν*, *ἀπαλλάττω σε τοῦ πόρου*, *ἐλευθερῶ σε τοῦ δεινῶ*.

3. Τὰ παύσεως, κωλύσεως, ἀποδιώξεως καὶ χωρισμοῦ· οἶον, *παύω σε τῆς ὑπηρεσίας*, *κωλύω σε τοῦ ἔργου*, *ἐπιδιώκω*, *ἀπειργῶ*, *ἀποκλείω τινὰ τῆς πόλεως*, *ἀφορίζω τὰ πρόβατα τῶν ἐριφίων*, *χωρίζω σῖτον κριθῆς*.

4. Τὰ ἀφαιρέσεως, ἀποστερήσεως καὶ ἀλλοτριώσεως· οἶον, *ἀφαιρῶ σου τὴν βίβλον*, *ὁ πόλεμος ἀλλοτριῶν τὴν πόλιν σομάτων*, *ἀπεστέρησαν αὐτὸν τῆς πατρίδος*, *ὁ πόλεμος ἀνδρῶν τὰς πόλεις ἐρημοῦ*.

5. Τὰ σημαίνοντα μέρος, ἐξ οὗ κρατοῦμεν ἢ ἀφινόμεν τι· οἶον, *τὸν ἵππον τῶν ὧτων κρατῶ*, *κρεμάννυμι τινὰ τοῦ ποδός*, *ἄγω τινὰ τῆς χειρός*.

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ τῶν τῆς 2, 3, 5 τάξεως προσλαμβάνει ἐνίοτε τὴν πρόθεσιν ἀπὸ ἢ ἐκ· οἶον, *λύω τὸν ἵππον ἐκ τῶν δεσμῶν*, *παύσον ἐκ κακῶν ἐμέ*, *ἄγω τινὰ ἀπὸ τῆς χειρός*, *ἐκρέμασαν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐλπίδων*, κλπ.

6. Τὰ ἀνταλλάγματος, τιμήματος, πωλήσεως, ἀγορᾶς καὶ μίσθου· οἶον, *μηδεὶνος ἀντάλλαττε τὴν φιλοτιμίαν*, *πωλῶ ἢ τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς*, *ἀγοράζω ἢ ὠροῦμαι ἵππον πέντε μῶν*. Ἄλλὰ καί, *πωλῶ τὴν βίβλον ἀντὶ δραχμῆς* (§ 472, 2).

7. Τὰ μνημονευτικά· οἶον, *ἀγαμιμνήσκω σε τῶν λόγων*.

8. Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ μαρθάνειν ἢ ἀκούειν τι παρὰ τινος· οἶον, *μάθε μου καὶ τὰδε*, *βραχέα σου πυνθάνομαι*, *τοιαῦτα Καλυφούς ἤκουσα*· ἀλλὰ καὶ *μαρθάνω*, *ἀκούω τι παρὰ τινος*.

§ 490. Μετ' αἰτ. καὶ γεν. συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἐκ προθέσεων (πρὸ, κατὰ, ἐκ, ἀπὸ) δυνάμει τῶν προθέσεων οἷον, *προβάλλω τῶν ὀδόντων τὴν γλῶσσαν, ταῦτα κατεῖπέ μου, ἐκβάλλω σε τῆς ἀπάτης, ἀπειρώω σε τῆς ὁδοῦ.*

Ῥήματα μετ' αἰτ. καὶ δοτ. συντασσόμενα.

§ 491. Τὰ μετ' αἰτ. καὶ δοτ. συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς:

1. Τὰ δόσεως καὶ προσφορᾶς καὶ ὀφειλήματος οἷον, *δίδωμι, δωροῦμαι, (προσ)φέρω, ἄγω, κομίζω, ἐπιτρέπω, καταλείπω, παρέχω, ὀφείλω τινὶ τι.*

2. Τὰ προσεγγίσεως καὶ παραθέσεως ἢ παραβολῆς οἷον *προσγγίζω, παρατίθημι, παραβάλλω τινὶ τι.*

3. Τὰ ὁμοιώσεως, ἐξισώσεως καὶ προσαρμόσεως οἷον, *ὁμοιωῶ, εἰκάζω, ἐξισῶ, ἀρμόζω τινὶ τι.*

4. Τὰ μίξεως οἷον, *μίγνυμι, κεράννυμι οἶνον ἕδατι.*

5. Τὰ πέμψεως οἷον, *πέμπω, ἐπιστέλλω τινὶ τι.*

6. Τὰ ἀφηγηματικά, δηλωτικά, ἀγγελτικά, παραινετικά καὶ ἐπιτακτικά οἷον, *λέγω, φράζω, δηλῶ, φαίρω, δείκνυμι, ἐντέλλομαι, (παρ)αγγέλλω, παραινῶ, συμβουλεύω, ἐπιτάττω τινὶ τι.*

ΣΗΜ. Ἡ δοτ. τούτων καὶ τῶν πέμψεως σημαντικῶν μεταβάλλεται πολλάκις εἰς αἰτ. μετὰ τῆς πρόσ. οἷον, *λέγω σοι ταῦτα καὶ λέγω πρὸς σε ταῦτα, πέμπω σοι ταῦτα, καὶ πέμπω πρὸς σε ταῦτα.*

Ῥήματα μετὰ δύο αἰτ. συντασσόμενα.

§ 492. Τὰ μετὰ δύο αἰτιατ. συντασσόμενα ῥήματα εἰσι τὰ ἐξῆς:

1. Τὰ παιδείας καὶ διδακτικίας σημαντικά οἷον *ὁ με ταῦτα ἐπαίδευσε, διδάσκω τινὰ τὰ γραμματικά.*

2. Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως οἷον, *ἐνδύω ἢ ἐκδύω τινὰ χιτῶνα.*

3. Τὰ αἰτητικά οἷον, *αἰτῶ τινὰ χρήματα, ἢ αἰτῶ παρὰ τινος χρήματα.*

4. Τὰ μεταποιητικά ἢτοι τὰ σημαίνοντα ἀλλαγὴν καταστάσεως οἷον, *ὁ θεὸς τοὺς μικροὺς μεγάλους ποιεῖ, τοὺς δὲ μεγάλους μικροὺς τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα;*

5. Τὰ προχειριστικά (ἀναγορευτικά) καὶ ἐλεγκτικά οἷον, *προχειρίζω, ἐκλέγω, αἰροῦμαι, ἀποδείκνυμι τινὰ στρατηγόν, ἐλέγχω τινὰ ψεύστην.*

6. Τὰ κλητικά οἷον, *καλῶ, ὀνομάζω, προσαγορεύω, λέγω τινὰ ἀγαθόν.*

7. Τὰ δοξαστικά οἷον, *ἠγοῦμαι, οἴομαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω τινὰ ἀγαθόν.*

ΣΗΜ. Τῶν ῥημάτων τῆς 4, 5, 6, 7 τάξεως ἡ μία αἰτιατική εἶνε κατηγορούμενον τῆς ἄλλης, ἧτοι κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου (§ 499).

8. Τὰ συντασσόμενα μετ' αἰτ. καὶ δεχόμενα σύστοιχον ἢ συνώνυμον ἀντικείμενον οἶον, *Μέλητός με ἐγράφατο τὴν γραφὴν ταύτην.*

Ῥήματα μετὰ δοτ. καὶ γεν. συντασσόμενα.

§ 493. Τὰ μετὰ δοτ. καὶ γεν. συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς:

1. Τὰ μεταδοτικά, παραχωρητικά καὶ ὑποχωρητικά: οἶον *μεταδίδωμί τι* τοῦ ἔμμαντος πλοῦτου (μέρος ἢ τι), *παραχωρῶ τι* τῆς πολιτείας, *ὑπείλω τι* τῆς ὁδοῦ, *ὑποχωρῶ τι* τῆς ἀρχῆς.

2. Τὰ κοινωνικά: οἶον, *κοιτωνῶ τι* τῆς δόξης.

§ 494. Ἐκ τῶν δύο ἀντικειμένων τὸ μὲν ἐν λέγεται ἄμεσον, τὸ δὲ ἄλλο ἔμμεσον καὶ ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ αἰτιατική, ἔμμεσον δὲ ἡ γεν. ἢ δοτ. Ἐκ δὲ τῶν δύο αἰτιατικῶν ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ σημαίνουσα τὴν κυριωτέραν ἔννοιαν, ἧτις εἶνε συνήθως ἡ τοῦ προσώπου ἔμμεσον δὲ ἡ σημαίνουσα τὴν ὑποδεεστέραν ἔννοιαν, ἧτις συνήθως εἶνε ἡ τοῦ πράγματος. Ἐκ δὲ τῆς γεν. καὶ δοτ. ἄμεσον εἶνε ἡ γεν. καὶ ἔμμεσον ἢ δοτ. οἶον, *πληρῶ τὴν φιάλην* (ἄμ.) ὕδατος (ἐμ.), *δίδωμί σοι* (ἐμ.) πέντε δραχμὰς (ἄμ.), *διδάσκω σε* (ἄμ.) τὰ γραμματικά (ἐμ.), *μεταδίδωμί σοι* (ἐμ.) τοῦ ἔμμαντος πλοῦτου (ἄμ.).

Σύνταξις τῶν ἀμεταβάτων καὶ οὐδετέρων ῥημάτων.

§ 495. Τὰ ἀμετάβατα καὶ οὐδέτερα ῥήματα δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς καὶ ἐμπροθέτους ἢ ἀπροθέτους προσδιορισμούς, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη αὐτῶν οἶον *ἄδω, κιθαρίζω, καὶ ἄδω, κιθαρίζω καλῶς ἐν τοῖς χοροῖς· βαίνω καὶ βαίνω ἐπὶ τὸν ἵππον· ζῶ, καὶ ζῶ κοσμίως· κάθημαι, καὶ κάθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἠσύχως.*

ΣΗΜ. Τῶν ἀμεταβάτων τὰ κινήσεως σημαντικά καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει δέχονται ἐνίοτε καὶ ἀντικείμενον κατὰ πῶσιν αἰτιατικήν: οἶον *βαίνω πόδα, τρέχω τὸ στάδιον, διέβησαν τὸν ποταμόν, παραβαίνειν τοὺς νόμους, παρῆλθεν ἢ διῆλθε τὴν πόλιν.*

β'. Σύνταξις τῶν παθητικῶν ῥημάτων.

§ 496. Τὰ παθ. ῥήματα λήγουσιν εἰς *μαι* ἢ *ω* καὶ σημαίνουσι πάθος προερχόμενον ἐξωθεν ὑφ' ἑτέρου ἢ ἐσωθεν ἀναπτυσσόμενον, διὸ ἐκτός τοῦ ὑποκειμένου ἀπαιτοῦσι καὶ τὸ ποιητικὸν αἷτιον, ἧτοι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον φέρει τὸ πάθος εἰς τὸ ὑποκείμενον· φέρεται δὲ τὸ ποιητικὸν αἷτιον 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ὑπὸ (παρά, πρὸς, ἐκ)· οἶον, *ὁ Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, πρὸς ἀνδρὸς ἢ γυνῆ ἀδικεῖται, παρὰ πάντων*

ὁμολογεῖται τοῦτο, ἐκ Θεοῦ δέδοται ταῦτα· 2) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε ἄψυχον καὶ τὸ ῥῆμα χρόνου παρακ. ἢ ὑπερσ. ἢ τετελεσμένου μέλ. οἶον, ταῦτα εἴρηται μοι, πεποίηται μοι ἢ γέφυρα.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ω παθητικά, ὅταν σημαίνωσι πάθος ἔσωθεν προερχόμενον καὶ οὐχὶ ἔξωθεν, λέγονται αὐτοπαθῆ καὶ φέρονται συνήθως ἄνευ ποιητικοῦ αἰτίου· οἶον, πάσχω, νοσῶ, φρίττω, φθίνω, κλπ.

§ 497. Τὰ εἰς μαι παθ. ῥήματα γίνονται ἐκ τῶν ἐνεργητ. μεταβατικῶν τῶν συντασσομένων μετ' αἰτ.· τρέπεται δὲ ἡ ἐνεργ. σύνταξις εἰς παθητικὴν, ἐὰν τρέψωμεν τὸ μὲν ἐνεργ. ῥῆμα εἰς παθητικόν, τὸ δὲ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἰς ὑποκείμενον πτώσεως ὀνομαστικῆς, τὸ δὲ ὑποκείμενον εἰς γενικὴν ἐμπρόθετον ἢ δοτικὴν ἀπρόθετον (§ 496), τὰ δὲ λοιπὰ ἀφῆσωμεν ἀμετάβλητα· οἶον, ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει ἄπηνῶς ἐν Τροίᾳ τὸν Ἑκτορα βέλει=ὁ Ἑκτωρ ἀποκτείνεται ἐν Τροίᾳ ἄπηνῶς ὑπὸ Ἀχιλλεῶς βέλει, ἐγὼ πεποίηκα τὴν γέφυραν ἐκ τῶν ἰδίων=ἡ γέφυρα πεποιήται μοι ἐκ τῶν ἰδίων.

§ 498. Ἐὰν τὸ ἐνεργ. ῥῆμα ἔχη δύο ἀντικείμενα, τρέπεται εἰς ὑποκείμενον τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἐγὼ πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος=ἡ φιάλη πληροῦται ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος, ὁ δῆμος δίδωσι τῷ Σωκράτει χρήματα=χρήματα δίδονται τῷ Σωκράτει ὑπὸ τοῦ δήμου, ὁ Σωκράτης ἐδίδαξε Φαῖδρον τὴν φιλοσοφίαν=ὁ Φαῖδρος ἐδιδάχθη ὑπὸ Σωκράτους τὴν φιλοσοφίαν, ἐγὼ καταγιγνώσκω τινὸς θάνατον=καταγιγνώσκειται τις ὑπ' ἐμοῦ θάνατος.

§ 499. Τὰ κλητικά, προχειριστικά, δοξαστικά, γνωστικά, δηλωτικά, λεκτικά, μεταποιητικά καὶ τὰ ὀράσεως σημαντικά τρέπουσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικὰς εἰς ὀνομαστικὰς· οἶον, οἱ Ἀθηναῖοι ἐκάλουν τὸν Θεμιστοκλέα σωτήρα=ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων σωτῆρ· οἱ Ἀθηναῖοι ἀνηγόρευσαν τὸν Θεμιστοκλέα στρατηγόν=ὁ Θεμιστοκλῆς ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τὸ σύστοιχον ἀντικείμενον τῶν ἐνεργητικῶν μένει ἀμετάβλητον ἐν τῇ τροπῇ αὐτῶν εἰς παθητικά· οἶον, ἐγὼ θεραπεύω τινὰ πᾶσαν θεραπείαν=θεραπεύεται τις ὑπ' ἐμοῦ πᾶσαν θεραπείαν.

ΣΗΜ. β'. Πολλάκις ἀντὶ τῆς ὑποκείμενον τὸ πάσχον μέρος προσώπου τινὸς τίθεται τὸ ἔλρον, τὸ δὲ μέρος φέρεται κατ' αἰτιατικὴν σημαίνουσαν τὸ κατὰ τι· οἶον, πλῆττομα· τοὺς πόδας, οἱ στρατηγοὶ ἀπετμήθησαν τὰς κεφαλὰς, ἀλγῶ τοὺς ὀφθαλμούς, πάσχω τοὺς πόδας, κατέαγα τὸ κρανίον, σεσῆπασι τοὺς δακτύλους, κλπ. ἀντὶ πλῆττονται οἱ πόδες μου, ἀπετμήθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν στρατηγῶν, κλπ.

Μέσα ῥήματα.

§ 500. Τὰ μέσα ῥήματα λήγουσιν εἰς μαι καὶ σημαίνουσιν, ὅτι

τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ καὶ λέγονται·

α'. Αὐτοπαθῆ, ὅταν σημαίνωσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἀμέσως εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ· καὶ ἐὰν μὲν ἐνεργῆ εἰς ὅλον τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, τὰ μέσα τὰ γινόμενα ἐκ μονοπτότων ἐνεργ. ῥημάτων δὲν ἔχουσιν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον καὶ ἀναλύονται εἰς τὸ σύστημα ἐνεργητικὸν καὶ τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν κατὰ πτώσιν αἰτιατικὴν· οἶον, *λοῦμαι* = *λοῦω ἑμαυτόν*, *ἐνδύεται* = *ἐνδύει ἑαυτόν*. Ἐὰν δὲ ἐνεργῆ εἰς τι τῶν αὐτοῦ, ἔχουσιν ἀντικείμενον τὸ εἰς ὃ μεταβαίνει ἢ ἐνέργεια καὶ ἀναλύονται εἰς τὸ σύστημα ἐνεργητικὸν καὶ τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν κατὰ πτώσιν γενικήν κτητικήν· οἶον, *λοῦμαι τὴν κεφαλὴν* = *λοῦω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν*, *ρίζομαι τὰς χεῖρας* = *ρίζω τὰς ἑμαυτοῦ χεῖρας*.

ΣΗΜ. Τὸ μέσον ῥῆμα ἐὰν γίνηται ἐξ ἐνεργ. μεταβ. ῥήματος ἔχοντος δύο ἀντικείμενα, ἔχει ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον τὸ ἕμμεσον τοῦ ἐνεργητικοῦ· οἶον, ἀντιτάττομαί τοις πολεμίοις = ἀντιτάττω ἑμαυτὸν τοῖς πολεμίοις, ἐνδύομαι χιτῶνα = ἐνδύω ἑμαυτὸν χιτῶνα, κλπ.

β'. Περιποιητικά, ὅταν σημαίνωσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ ὠφέλειαν, διὸ ἀναλύονται εἰς τὸ σύστημα ἐνεργητικὸν καὶ τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν κατὰ πτώσιν δοτικὴν περιποιητικὴν· οἶον, *ἄγομαι γυναῖκα* = ἄγω ἑμαυτῷ γυναῖκα, *Ἀριστιππος αἰτεῖται Κῦρον ξένους καὶ μισθόν* = αἰτεῖ ἑαυτῷ, κλπ.

ΣΗΜ. Ἐν τοῖς τοιοῦτοις συγγωνεύεται τὸ ἕμμεσον ἀντικείμενον (ἢ δοτ.) τῶν ἐνεργητικῶν καὶ μένει τὸ ἕμμεσον.

γ'. Ἐπίμεσα, ὅταν σημαίνωσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον καταβάλλει εἰς τὴν πρᾶξιν σωματικὴν ἢ νοερὰν ἐνέργειαν ἢ προσπάθειαν, ἢ ὅτι παραχωρεῖ τι τῶν αὐτοῦ· οἶον, *ποιῶμαι λόγον*, *πόλεμον*, *εἰρήνην*, *ἀνομαί τινα τῆς αἰχμηλωσίας*, *ἀποδίδομαι θυγατέρα*, *παρέχομαι τι* = *παρέχω τι ἐκ τῶν ἑμαυτοῦ*, κλπ.

δ'. Μέσα διάμεσα, ὅταν σημαίνωσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ διὰ μέσου ἄλλουμισθουμένου ἢ διατασσόμενου παρ' αὐτοῦ· οἶον, *διδάσχομαι τὸν υἱόν* = *διδάσκω τὸν ἑμαυτοῦ υἱὸν διὰ μισθωτοῦ διδασκάλου*, *κείρομαι* = *κείρω ἑμαυτὸν διὰ μισθωτοῦ κουρέως*, *οἰκοδομοῦμαι οἰκίαν*, *ναυπηγοῦμαι ναῦν*, *ἀπογράφεσθαι* = *ἀπογράφειν τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα διὰ τοῦ γραμματέως*.

ε'. Μέσα ἀλληλοπαθῆ, ὅταν σημαίνωσιν ὅτι δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἐνεργοῦσιν ἀμοιβαίως ἐπ' ἀλλήλα, διὸ τὰ τοιαῦτα ῥήματα τίθενται εἰς (δουικόν) ἢ πληθ. ἀριθμὸν καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ

ἐνεργ. ῥήματι καὶ τῇ ἀλληλοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ οἶον, τυπτόμεθα = τύπτομεν ἀλλήλους, φιλούμεθα = φιλοῦμεν ἀλλήλους, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ διάμεσα καὶ τὰ ἀλληλοπαθῆ μέσα ῥήματα εἶνε ὀλιγάριθμα.

δ'. σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων.

§ 501. Τὰ ἀποθετικὰ ῥήματα λήγουσιν εἰς μαι καὶ εἶνε τὰ πλεῖστα ἐνεργητικῆς ἢ μέσης διαθέσεως, τινὰ δὲ παθητικῆς ἢ οὐδέτερως· διὸ συντάσσονται ὡς τὰ ἐνεργ., παθ. καὶ οὐδέτερα ῥήματα· οἶον, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων, μάχομαι τοῖς πολεμίοις, ἐργάζομαι τὴν γῆν, βιάζομαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, κείμεαι ἐπὶ τῆς κλίτης, κάθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσυχως.

Γ'. Σύνταξις τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων.

§ 502. Ἀπρόσωπα ῥήματα λέγονται ὅσα δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον· ταῦτα δὲ λέγονται καὶ τριτοπρόσωπα, διότι κλίνονται μόνον κατὰ τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον καὶ εἶνε ἐνεργητικῆς ἢ παθ. φωνῆς· οἶον, δεῖ, χρῆ, προσήκει, ἔξεστι, πάρεστι, μέτεστι, μέλει, ἄδεται, λέγεται, ἐνδέχεται, κλπ. Ὑποκείμενον δὲ τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων εἶνε τὸ ἐξ αὐτῶν ἐξαρτώμενον ἀπαρέμφατον ἢ ἡ ἀφηρημένη ἔννοια αὐτῶν· οἶον, χρῆ λέγειν, δεῖ πράττειν, μέτεστι καὶ τοῖς πονηροῖς πλοῦτον = ἔστι μετουσία πλοῦτου καὶ τοῖς πονηροῖς, δεῖ μοι χρημάτων = ἔστι μοι ἔνδεια χρημάτων.

ΣΗΜ. Τὰ ἔχοντα ὑποκείμενον τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν ἀπρόσωπα ῥήματα συντάσσονται μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς· οἶον, δεῖ μοι χρημάτων, μέτεστι καὶ τοῖς πονηροῖς πλοῦτου, μέλει μοι τοῦ θεοῦ, κλπ.—Πάντα σχεδὸν τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς· οἶον, πολλοῦ δέω, δοκεῖς μοι, ὁ Κύριος λέγεται, ἄδεται, κλπ.

Σύνταξις τῶν εἰς τρεῖς ῥηματικῶν ἐπιθέτων.

§ 503. Τὰ εἰς τρεῖς ῥηματικὰ ἐπίθετα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως· καὶ προσωπικῶς μὲν λαβανόμενα τίθενται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ὁμοιοπτώτως, ὁμοιάρθμως καὶ ὁμοιογενῶς, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον· οἶον, βοηθητέος ὁ φίλος, ὠφελιγέα ἡ πατρίς, ἀκουστέον τὸ ῥῆμα. Ἀπροσώπως δὲ λαβανόμενα τίθενται κατ' οὐδέτερον συνήθως ἐνικὸν γένος μετὰ τοῦ ἐστὶ λεγομένου ἢ νοουμένου κατὰ τὴν προσήκουσαν ἐγκλισιν καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἀπαρέμφ. καὶ τῷ ἀπροσώπῳ ῥήματι καὶ ἀναλύονται εἰς τὸ σύστοιχον ἀπαρέμφ. καὶ τὴν οὐδέτεραν ἐνικὴν μετοχὴν τοῦ ἀπροσώπου ῥήματος δεῖ ἢ προσήκει· οἶον, γατέον ἐστὶ = δέον ἐστὶ φάναι, ὠφελιγέον ἡμῖν τὴν πατρίδα = προσήκον ἡμῖν ἐστὶν ὠφελεῖν τὴν πατρίδα.

§ 504. Τὰ ἀπρόσωπα τούτων δυνάμει τῆς ῥηματικῆς φύσεως αὐτῶν δέχονται καὶ ὑποκείμενον καὶ ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλ-

λον προσδιορισμόν κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λόγου· καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον τίθεται συνήθως κατὰ δοτικὴν δυνάμει τοῦ συνδεδεικτοῦ ἐστί, ἢ σπανιώτερον κατ' αἰτιατικὴν δυνάμει τοῦ ἐμπεριεχομένου ἀπαρεμφάτου ἢ πρὸς ἀποφυγὴν δύο δοτικῶν οἶον, ὠφελιτέον ἡμῖν τὴν πατρίδα, οὐ δουλευτέον τοὺς τοῦν ἔχοντας τοῖς κακῶς φρονοῦσι. Τὸ δὲ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐξ οὗ παράγεται ῥήματος οἶον, ἐπιμελητέον ἡμῖν τῶν μαθημάτων, βοηθητέον τοῖς φίλοις, ἀσκητέον τὴν ἀρετὴν.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς τὸς ῥηματικά ἐπίθετα συντάσσονται ὡς καὶ τὰλλα ἐπίθετα· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα ἰσοδυναμοῦσι τῇ μετοχῇ τοῦ παθ. παρακ. (§384, 21), δέχονται καὶ ποιητικὸν αἷτιον συνήθως κατὰ πῶσιν δοτ. (§ 496, 6)· οἶον, μισητός ὁ Φίλιππος τοῖς Ἕλλησι, ἀλωτὴ τοῖς πολεμίοις ἡ πόλις.—Καὶ τὰ εἰς τὸς, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον, λαμβάνονται καὶ ἀπροσώπως οἶον, οὐ βιωτὸν ἐστί μοι=οὐκ ἄξιόν ἐστι μοι ζῆν.

Σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 505. Τὸ ἀπαρέμφατον συντάσσεται καὶ ὡς ὄνομα οὐσιαστικόν καὶ ὡς ῥῆμα, ἤτοι γίνεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἀπρόθετος ἢ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς καὶ δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλο ἀπρόθετον ἢ ἐμπρόθετον προσδιορισμόν κατὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ τὴν χρείαν τοῦ λόγου· δέχεται δὲ καὶ τὸ οὐδέτερον ἄρθρον, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ περιορισθῇ ἡ γενικὴ ἔννοια αὐτοῦ.

§ 506. Τὸ ἀπαρέμφατον γίνεται ὑποκείμενον συνάρθρως μὲν εἰς πᾶν ῥῆμα· οἶον, τὸ ἐσθιειν πολλὰ τοὺς λογισμοὺς ἀφαιρεῖ, κλπ. Ἀνάρθρως δὲ εἰς τὰ ἀπρόσωπα καὶ εἰς τὸ ἐστί λεγόμενον ἢ νοούμενον, ὅταν τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐδέτερον ἐπίθετον (ἄξιον, χαλεπόν, δεινόν, δίκαιον, ἀναγκαῖον, εἰκός, κλπ.) ἢ οὐσιαστικόν ἀναρθρον (ὄρα, καιρός, ἐλπίς, ἀνάγκη, κίνδυνος, θέμις)· οἶον, δεῖ ἀκοῦειν, χρὴ λέγειν, χαλεπὸν ἐστί λέγειν πρὸς γαστέρα ὧτα οὐκ ἔχουσαν, δεινὸν πρὸς κέντρον λακτίζειν, ἄξιον μνησθῆναι καὶ τούτων, ὦρα ἀπελθεῖν, κλπ.

§ 507. Τὸ ἀπαρέμφατον γίνεται ἀντικείμενον συνάρθρως μὲν εἰς πᾶν ῥῆμα· οἶον, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, χρῶμαι τῷ σωφρόνως ζῆν, ἐπίεμαι τοῦ καλῶς λέγειν. Ἀνάρθρως δὲ μετ' ἰδιαιτέρας κλάσεως ῥημάτων· τὸ τοιοῦτον δὲ ἀπαρέμφατον λέγεται κοινῶς εἰδικόν μὲν, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ὅτι· τελικόν δέ, ὅταν ἀναλύηται ἐν πολλοῖς διὰ τοῦ ἴνα.

ΣΗΜ. Τὸ ἀπαρέμφατον λέγεται εἰδικόν μὲν, διότι εἰδικεύει τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος, τελικόν δὲ διότι σημαίνει τέλος (σκοπόν).

§ 507* Μετ' εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται·

1. Τὰ δοξαστικά· οἶον, οἶομαι, ἠγοῦμαι, νομίζω σε εἶναι ἀγαθόν.

3. Τὰ ἀφηγηματικά (λεκτικά) φημί, λέγω, φάσκω ταῦτα ἀληθῆ εἶναι.

3. Τὰ ἐπαγγελτικά (ὑποσχετικά), ἐλπιστικά, ἀπειλητικά, ὁμοτικά· οἶον, ὑπισχνοῦμαι, ἐπαγγέλλομαι, ἐλπίζω, ἀπειλῶ, ὁμνῶ ποιήσιν ταῦτα.

ΣΗΜ. Ταῦτα καὶ τὸ ῥῆμα μέλλω, ἐπειδὴ φύσει ἔχουσι μελλοντικὴν σημασίαν, συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου συνήθως μέλλ. χρόνου καὶ σπανίως ἐνεστώτος ἢ παρακ. καὶ σπανιώτατα ἀορίστου· οἶον, ὑπισχνεῖται ἔξειν, ἐλπίζω ὄψεσθαι, ἠπειλήσε τῷ ἀνθρώπῳ τὴν κεφαλὴν ἀποκόψειν, μέλλω ἐρεῖν.

§ 508. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται·

1. Τὰ προαιρετικά καὶ ἐφετικά· οἶον, προαιροῦμαι, βούλομαι, ἐθέλω, ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ὀρέγομαι, εὐχνομαι, ἰκετεύω, σπεύδω, τολμῶ ποιεῖν τι.

2. Τὰ προτρεπτικά, ἀναγκαστικά καὶ ἐπιτακτικά καὶ τὰ ἐναντία τούτων (κωλυτικά καὶ ἀπαγορευτικά)· οἶον, προτρέπω, παραινῶ, ἀναγκάζω, πείθω, κελεύω, ἐπιτάττω τινὶ ποιεῖν τι, κωλύω, εἴρω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω τινὰ ποιεῖν τι.

3. Τὰ σημαίνοντα φόβον, αἰδῶ, αἰσχύνην· οἶον, φοβοῦμαι, αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι ποιεῖν ταῦτα.

4. Τὰ σημαίνοντα δύναμιν, ἰκανότητα, ἀνοχήν, φύσιν, ἔθος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἶον, δύναμαι, ἐθίζω, εἶθα, φιλό (=συνεθίζω), ἀνέχομαι τὸ ἴσον ἔχειν. Ἔτι δὲ καὶ τὰ ἰσοδύναμα αὐτῶν ἐπίθετα· οἶον δυνατός, ἰκαρός, δεινός λέγειν, ἄξιος τιμᾶσθαι.

5. Τὰ γνωστικά ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας· οἶον, οἶδα γράφειν, ἐπίσταμαι λέγειν. Ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας συντάσσονται ταῦτα μετ' εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου ἀντὶ τῆς συνήθους εἰδικῆς μετοχῆς· οἶον, ἴσθι μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν (Εὐριπ.), ἔγνωσαν τὸν θάνατον πᾶσι κοινὸν εἶναι (Ξεν. Ἀναβ. 8, 1, 43), τὸ μαρτεῖον ἔγνω ἡμετέραν εἶναι τὴν Μεσσήνην (Ἰσοκρ.).

§ 509. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥῆμα καὶ μάλιστα τὰ δόσεως καὶ προσφορᾶς, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ τέλος (ὁ σκοπὸς) πράξεώς τινος· οἶον, Ξεροφῶν τὸ ἡμῖν τοῦ στρατοῦ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον, παρέχω ἑμᾶντὸν τέμνειν καὶ καίειν, δίδωμί σοι πέντε δραχμὰς πρίασθαι βιβλία.

§ 510. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται καὶ τὰ μόρια

ὥστε, ὡς, πρὶν καὶ ἡ ἀντωνυμία οἶός (τε)· οἶον, ὥστε λέγειν, ὡς εἶπειν, πρὶν ἐλθεῖν οἶός τε ποιεῖν.

ΣΗΜ. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ ὡς ἢ ἄνευ αὐτοῦ ἀποτελεῖ φράσεις τινὰς ἀπολύτους· οἶον, ὡς (ἔπος) εἶπειν, (ὡς) συνελόντι εἶπειν, ὡς γέ μοι δοκεῖν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐκὼν εἴ·αι, μικροῦ δεῖν. Καὶ ἁλλεῖψαι τοῦ δεῖν· οἶον μικροῦ ἀπέθανεν.

§ 511. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφ. τίθεται συνήθως κατ' ἐνεστώτα ἢ ἀόριστον καὶ σπανίως παρακ. καὶ σπανιώτατα μέλλοντα.

§ 512. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται, διὸ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ συμφωνοῦσι πρὸς ἐκεῖνο κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· οἶον, Ἀλέξανδρος ἔφρασκεν εἶναι Διὸς υἱός· ἐβούλετο αὐτὸς μόνος λέγειν ἐψηφίσαντο ἐξελθεῖν βοηθήσαντες. Ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατὰ πτώσιν αἰτιατικῆν, διὸ τὸ κατηγορούμενον καὶ οἱ προσδιορισμοὶ αὐτοῦ τίθενται κατὰ τὴν πτώσιν ἐκείνου· οἶον, οἱ ἄνθρωποι φασὶ τὴν γῆν σφαιραν εἶναι· οὐ χρὴ τὸν ἄνθρωπον ὑπερφρονεῖν θνητὸν ὄντα. = Ταῦτοπροσωπία μὲν λέγεται, ὅταν τὸ ῥῆμα καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ἔχωσι τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, ἑτεροπροσωπία δὲ, ὅταν ἔχωσι διαφορὸν.

§ 513. Πολλάκις ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος ἢ ἄλλος τις προσδιορισμὸς αὐτοῦ καθ' ἣν πτώσιν εὐρίσκεται, διὸ τὸ κατηγορούμενον καὶ οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ αὐτοῦ τίθενται κατὰ τὴν πτώσιν ἐκείνου· οἶον, ἐδέοντο Κύρον προθυμοτάτον γενέσθαι (Ξενοφ.)· ἔξεστιν ὑμῖν εὐδαίμοσι γενέσθαι (Εὐριπ.)· παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαβόντι τὸ στρατεύμα ἦκειν ἢ ἄθον ἐπὶ τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι (Πλάτ.). Ἐπὶ ταύτης ὅμως τῆς περιστάσεως πολλάκις τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς καὶ μάλιστα ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου δὲν τίθενται κατὰ τὴν πτώσιν ἐκείνων, ἀλλ' ἐπιφέρονται κατ' αἰτιατικῆν· οἶον, ἐδέοντό μου προστάτην γενέσθαι (Ξενοφ.)· κακούργου μὲν ἐστὶ κριθέντα ἀποθαρεῖν (Δημ.)· καὶ Ξερίῳ τῷ Ἀρχάδι ἦκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄνδρας (Ξενοφ.) (ὄρα μέγα συντακτικὸν μου).

Σύνταξις τῆς μετοχῆς.

§ 514. Ἡ μετοχὴ συντάσσεται καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ ὡς ῥῆμα, ἥτοι τίθεται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ὑπόκειται εἰς πάντα τὰ εἰρημμένα περὶ ἐπιθέτων καὶ δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον ἀπρόθετον ἢ ἐμπρόθετον ἢ ἐπιρρημα-

τικόν προσδιορισμόν, ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴν κατὰ τὴν φύσιν τοῦ σύστοιχου αὐτῆς ῥήματος καὶ τὴν χρείαν τοῦ λόγου. Ὑποκείμενον δὲ τῆς μετοχῆς εἶνε αὐτὸ τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ ἀποδίδοται· οἶον, ἀναστὰς ὁ Κριτίας εἶπε, ἤκουσα Σωκράτους διαλεγόμενον. Ἡ δὲ χρῆσις αὐτῆς ἐν τῷ λόγῳ εἶνε τριττὴ, ἐπιθετικῆ, παρεθτικῆ (συνημμένη) καὶ κατηγορηματικῆ (συμπληρωματικῆ).

ΣΗΜ. Ἡ μετοχὴ ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον, ἐνάρθρως καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ τιθεμένη μεταβάλλεται εἰς οὐσιαστικόν καὶ δέχεται καὶ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ· οἶον, οἱ τεκόντες αὐτοῦ=οἱ γονεῖς αὐτοῦ, οἱ προσήκοντες αὐτοῦ=οἱ συγγενεῖς, τὸ συμφέρον τῆς πόλεως, τὸ ἀποβάν τῆς συμφορᾶς, κλπ.

α'. Ἐπιθετικὴ λέγεται ἡ μετοχὴ, ὅταν τίθηται εἰς τόπον ἐπιθέτου συνήθως μετ' ἄρθρου σημαίνει δὲ ἀναφοράν, διὸ καὶ ἀναφορικὴ μετοχὴ κοινῶς λέγεται καὶ δύναται ν' ἀναλυθῆ εἰς ἀναφορικὴν ἀνωουμίαν καὶ εἰς τὸ σύστοιχον αὐτῆς ῥῆμα καθ' ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 533 καὶ 534)· οἶον, Γραθωνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον=Γραθωνίδης, ὃς ὤρεξε τὸν βρόχον· ὁ ὑπομείνας τὴν χειμαζομένην δεσπότης αὐτῆς ἔστω=ὃς ἂν ὑπομείνη.

ΣΗΜ. Ἡ ἀναφορικὴ μετοχὴ δέχεται καὶ τὴν γενικὴν διαιρετικὴν· οἶον, τῶν μαθητῶν οἱ μανθάνοντες.—Ἡ ἀναφορικὴ μετοχὴ ἀναφέρεται ἢ εἰς ὀρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα· οἶον, Γραθωνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον· ἢ εἰς ἀόριστα καὶ γενικά, διὸ ἀοριστολογικὴ λέγεται ἡ τοιαύτη μετοχὴ· οἶον, ὁ ἐπιμείνας σωθήσεται, ὁ μὴ θαρεῖς ἀνθρώπος οὐ παιδεύεται.

β'. Παρεθτικὴ ἢ συνημμένη λέγεται ἡ μετοχὴ, ὅταν παρεντίθηται εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα ἐκφράσῃ συνημμένως αἰτίαν, χρόνον, ὑπόθεσιν, ἐναντιότητα, τρόπον ἢ μέσον (ὄργανον)· διὸ λέγεται

1) αἰτιολογικὴ, ὅταν σημαίνῃ αἰτίαν καὶ δύναται ν' ἀναλυθῆ διὰ αἰτιολογικοῦ συνδέσμου εἰς τὸ σύστοιχον αὐτῆς ῥῆμα καθ' ὀριστικὴν (§ 528)· οἶον, ἡ ὄρεξις πιμελῆς γενομένη οὐδ' ἅπαξ τῆς ἡμέρας τεκεῖν ἠδύνατο=ἐπειδὴ ἐγένετο πιμελῆς.

ΣΗΜ. Ἡ αἰτιολογικὴ μετοχὴ πρὸς ἐπίτασιν τῆς αἰτίας προσλαμβάνει καὶ τὰ μόρια ἄτε, οἶα (δὴ), ὅταν ἡ αἰτία εἶνε πραγματικὴ, ἢ τὸ ὡς, ὅταν ἡ αἰτία εἶνε γνώμη, δοξασία τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, ἄτε παῖς ὦν (ὁ Κύρος) φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἤδετο τῇ στολῇ (Ξενοφ.), οἶα δὴ πᾶσι φιλόστοργος ὦν ἠσπάζετο αὐτόν, οἱ ἄνθρωποι δεδίασι τὸν θάνατον ὡς εὐειδότες ὅτι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν ἐστὶ (Πλάτ.).

2) Χρονικὴ, ὅταν σημαίνῃ χρόνον καὶ δύναται ν' ἀναλυθῆ διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων εἰς τὸ σύστοιχον αὐτῆς ῥῆμα καθ' ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτ. ἢ εὐκτ. (§ 535 καὶ 536)· οἶον, παραταξάμενοι ἐμάχοντο=ἐπεὶ παρετάξαντο, ἐλθόντες παρέδωκαν τὴν ἀποι-

κίαν=ὄτε ἦλθον, *Kαρδαβήνη ἀποκτείνας ἐμὲ καὶ τὴν βασιλείαν*
 ἔχε=ἐπειδὴν ἀποκτείνης.

ΣΗΜ. Ἡ χρονικὴ μετοχὴ προσλαμβάνει καὶ τὰ μόρια ἅμα ἢ μεταξὺ, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ σύγχρονον δύο πράξεων, καὶ τὸ εὐθὺς ἢ τὸ αὐτίκα, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ἡ ἀμέσως συνέπεια τῆς πράξεως· οἷον, ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, μεταξὺ πίνων ἐφρονεῖσθαι, τοῖς καλοῖς εὐθὺς ἰδόντες εὐνοὶ γιγνόμεθα, Διόνυσον λέγουσιν οἱ Ἕλληνες, ὡς αὐτίκα γενόμενον εἰς τὸν μηρὸν ἐνεργάψατο (Ζεὺς).

3) Ὑποθετικὴ, ὅταν σημαίνῃ ὑπόθεσιν καὶ δύναται ν' ἀναλυθῇ διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων εἰς τὸ σύστοιχον ῥῆμα αὐτῆς καθ' ὅριστ. ἢ ὑποτακ. ἢ εὐκτ. (§ 537, α', β', γ', δ'). οἷον, ταῦτ' ἔχων ἅπαντα ἔχω=εἰ ταῦτ' ἔχω, ἅπαντα ἔχω· ὀμιλητικὸς ἔσει μὴ δύσερις ὦν=εἰ μὴ δύσερις ᾔης, οὐκ ἂν δύνατο μὴ χαμῶν εὐδαιμονεῖν=εἰ μὴ κάμοις.

4) Ἐναντιωματικὴ, ὅταν σημαίνῃ ἐναντιότητα καὶ δύναται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν ἐναντιωματικῶν συνδέσμων (καὶ τοι, εἰ καὶ) εἰς τὸ σύστοιχον αὐτῆς ῥῆμα καθ' ὀριστικήν· οἷον, *Kῦρος ὕψ ὑμῶν λαιδοροῦμενος οὐκ ἄρτε.λαιοδῶροι*=καὶ τοι, εἰ καὶ ἔλοιδορεῖτο.

ΣΗΜ. Ἡ ἐναντιωματικὴ μετοχὴ πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐναντιότητος προσλαμβάνει καὶ τὸ καὶ ἢ τὸ καί περ· οἷον, συμφοραὶ καὶ βραχυὸν ὄντα τὸν βίον μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιοῦσιν, συμβουλεύσοι καί περ νεώτερος ὢν.

5) Τροπικὴ (ὀργανικὴ), ὅταν σημαίνῃ τρόπον, μέσον (ὄργανον) καὶ δύναται νὰ περιφρασθῇ διὰ τροπικοῦ ἐπιρρήματος ἢ διὰ δοτ. ἀπροθέτου (ὀργανικῆς) ἢ διὰ γενικῆς ἐμπροθέτου ὀνόματος ἢ ἀπαρεμφάτου· οἷον, *θαρρῶν ἔλεγεν*=θαρραλέως ἢ μετὰ θάρρους ἔλεγεν, *Κυαξάρης τελευτῶν εἶπε*=τελευταίως· οἱ Πέρσαι θηρῶντες ἐμάρθανον τὸ πολεμεῖν=τῇ θήρῃ ἢ τῷ θηρᾶν ἢ διὰ τῆς θήρας ἢ διὰ τοῦ θηρᾶν.

γ'. Κατηγορηματικὴ λέγεται ἡ μετοχὴ, ὅταν τίθηται εἰς τόπον κατηγορουμένου ἢ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος, διὸ ἡ κατηγορηματικὴ μετοχὴ διαιρεῖται εἰς κυρίως κατηγορηματικὴν καὶ εἰς συμπληρωτικὴν.

§ 515. Τὴν κυρίως κατηγορηματικὴν μετοχὴν ἀπαιτοῦσι τὰ ἐξῆς ῥήματα:

1. Τὸ συνδετικὸν καὶ τὰ ἰσοδύναμα αὐτοῦ· οἷον, οἱ Π.λαταεῖς *συμμαχοῦντες τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν*, τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχον ἔχοντα.

2. Τὰ διαρκείας σημαντικά· οἷον, *διάγω, διαγίνομαι μελετῶν, διατελώ ἐργαζόμενος*.

3. Τὸ τυγχάνω, λανθάνω, φθάνω καὶ οἴχομαι· οἶον, ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες, ἔλαβεν ἀπιών, ἔφθην εἰπιών, οἴχετο ἀπιών.

§ 516. Ἡ συμπληρωτικὴ μετοχὴ καλεῖται κοινῶς εἰδική μὲν, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ὅτι· τελικὴ δέ, ὅταν σημαίνῃ τέλος (σκοπὸν) καὶ ἀναλύηται ἐν πολλοῖς διὰ τοῦ ἵνα· οἶον, ὁρῶμεν τοὺς σῶφρονας οὐδὲν ἀνόσιον ποιῶντας=ὁρῶμεν ὅτι οἱ σῶφρονες οὐδὲν ἀνόσιον ποιῶσιν, ἤκει (ὁ Ἐρατοσθένης) ἀπολογησόμενος=ἤκει, ἵν' ἀπολογησῆται.

§ 517. Τὴν εἰδικὴν μετοχὴν ἀπαιτοῦσι·

1. Τὰ αἰσθητικά· οἶον, ὁρῶ, βλέπω σε ἐρχόμενον· οἶον, αἰσθάνομαι, ἀκούω σου διαλεγόμενον.

2. Τὰ γνωστικά· οἶον, οἶδα, γιγνώσκω σε ἐπιστάμενον τὴν ἐπιστήμην, οἶδα ἐξαπατώμενος (Ἀριστοφ.), κλπ.

3. Τὰ δηλωτικά, δεικτικά καὶ εὐρετικά· οἶον, φαίνεται ψευδόμενος, πυθάνομαι ὑμᾶς οὐ πολλοὺς ὄντας, εὕρισκω ὑμᾶς ἐργαζομένους.

4. Τὰ ἀγγελτικά, λεκτικά καὶ σπανίως τὰ δοξαστικά, οἶον, ἠγγέλθη (Φίλιππος) πολιορκῶν Ποτίδαιαν· φημί, λέγω, ὁμολογῶ ταῦτα οὕτως ἔχοντα.

5. Τὰ μνημονευτικά· οἶον, μέμνησο ἄνθρωπος ὦρ.

6. Τὸ ἠθικῶς παθήματος (χαρᾶς, λύπης, αἰσχύνης, μεταμελείας, κλπ.)· οἶον, χαίρω ὁρῶν τὸ φῶς· οὐκ ἄν ἀχθοίμην μαρθάνων· αἰσχύρομαι ταῦτα λέγων· ἠδομαι, τέρπομαι, ἀγαπῶ (=εὐχαριστοῦμαι) τιμώμενος· λυποῦμαι, ἀνιῶμαι, ὀργίζομαι, χαλεπαίνω, βαρέως φέρω ὑβρίζομενος. Ἄλλ' αὕτη ἡ μετοχὴ σημαίνει κυρίως τὴν αἰτίαν τοῦ ἠθικοῦ παθήματος.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων συντάσσονται καὶ μετ' εἰδικῶ ἀπαρεμφάτου ἢ εἰδικῶ λόγου.

§ 518. Τὴν τελικὴν μετοχὴν ἀπαιτοῦσι·

1. Τὰ κινήσεις σημαντικά καὶ τινα ἄλλα κατὰ χρόνον συνθηθέστατα μέλ., καὶ σπανίως ἐνεστ.· οἶον, ἤκω ἐρῶν, πέμπω τινα ἀγγελοῦντα, τρέφω σε μαχόμενον, ἀλλ' οὐ λοιδοροῦμενον.

2. Τὰ καρτερίας, ἀνοχῆς καὶ παραβλήψεως σημαντικά· οἶον, καρτερῶ, ὑπομένω, ἀνέχομαι ὑβρίζομενος· μὴ παρίδης τὴν σουτοῦ φύσιν πᾶσαν διαλυθεῖσαν· περιορῶ ἑμαυτὸν ὑβρίζομενον.

3. Τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως ἢ παύσεως σημαντικά· οἶον, ἀρχομαι, λήγω, παύομαι ποτῶν.

Ἀπόλυτος μετοχή.

§ 519. Ἀπόλυτος λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν τὸ ὑποκείμενον αὐ-

τῆς εἶνε διάφορον παντός ὄρου τῆς προτάσεως, εἰς ἣν ἀνήκει, ἢ τρι-
 ὅταν εἶνε καθαρὰ ἑτεροπροσωπία. Τίθεται δὲ αὕτη καὶ τὸ ὑποκεί-
 μενον αὐτῆς συνήθως μὲν κατὰ γενικὴν ἢ αἰτιατικὴν, σπανίως δὲ
 κατ' ὀνομαστικὴν καὶ σπανιώτατα κατὰ δοτικὴν.

ΣΗΜ. Ἡ ἀπόλυτος μετοχὴ εἶνε παρενθετικὴ.

§ 520. Ἡ γενικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ
 ἐπὶ προσωπικῶν ῥημάτων οἷον, Θεοῦ θέλωτος, οὐδὲν ἰσχύει φθό-
 ρος· ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοῖχος ἔπεσε.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε γενικὴ ἀπόλυτος γίνεται καὶ ἐπὶ ταυτοπροσωπίας οἷον,
 ὑμῶν βοηθησάντων προθύμως, πόλιν, προσλήψεσθε (Θουκ.)·
 ἀποχωρησάντων τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπηκολούθησαν
 αὐτοῖς οἱ Λοκροί (Θουκ.).

§ 521. Ἡ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ
 ἐπὶ ἀπροσώπων ῥημάτων ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ καὶ ἔχει ὑποκείμεν. ἀπαρέμφ.
 ἢ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ· οἷον, ταῦτα ἔπραττον, δεῖον ἕτερα (πράττειν)
 τί μένει, ἐξὸν ἀπίεσαι; ἀδηλον ὄν. ὁπότε τις ἐπαλθῶν ἄλλος
 ἀγαιρήσεται εἰρημένον αὐτοῖς παρεῖναι. οὐχ ἤκουσιν.

ΣΗΜ. Καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ῥημάτων γίνεται αἰτ. ἀπόλυτος, ἀλλὰ πάν-
 τοτε μετὰ τοῦ ὡς σημαίνοντος τὸ ἐξ ὑποκειμένου (γνώμην, δοξασίαν, κλπ.
 τοῦ ὑποκειμένου) ἢ τοῦ ὡσπερ σημαίνοντος καὶ τινε εἰρωνείαν τοῦ λέγον-
 τος· οἷον, ἐσι ὡπα, ὡς πάντας εἰδότας (Ξενοφ.), πολὺ τῶν ἀδελ-
 φῶν ἀμελοῦσιν, ὡσπερ ἐκ πολλῶν μὲν γιγνομένους φίλους,
 ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενοφ.) = ὡς ἂν εἶ = ὡσάν νά.

§ 522. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ
 ἐπὶ προσωπικῶν ῥημάτων καὶ συνήθως μετὰ παρένθεσιν τινε χάριν
 συντομίας ἢ ἐμφάσεως· οἷον, ἐκεῖνοι (οἱ ἑνδεκα) εἰσελθόντες... εἶ-
 πεν ὁ Κριτίας (Ξενοφ.)· ἀποβλέψας πρὸς τὸν στόλον, ἔδοξέ μοι
 πάγκαλος εἶναι (Πλάτ.).

§ 523. Ἡ δοτικὴ ἀπόλυτος εἶνε σπανιώτατη καὶ γίνεται ἐπὶ
 ἑτεροπροσωπίας καὶ ἐπὶ ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν καὶ εἶνε συ-
 νήθως χρονικὴ· οἷον, προϊόντι τῷ Κύρῳ, ὁ πατὴρ ἄρχεται λόγου
 τοιοῦδε (Ξενοφ.)· περιούντι τῷ ἐνταυτῷ, φαίνοσι πάντι οἱ ἔφοροι
 φρουρῶν ἐπὶ τῇ Ἡλίῳ (Ξενοφ. Ἑλλ.).

§ 524. Ἐπὶ τῆς μετοχῆς παρατηροῦνται τὰ ἐξῆς·

α'. Οὐδεμίᾳ μετοχῇ δέχεται ἄρθρον πλὴν τῆς ἀναφορικῆς, περὶ
 ἧς σημειωτέον ὅτι ἐνίοτε τίθεται καὶ ἀνάρθρω· οἷον, γυνὴ χήρα
 ὄρνιν εἶχεν ὡς τίκτουσα = ἢ ἔτεχεν.

β'. Ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἀποδίδωνται δύο ἢ πλείο-
 νες μετοχαί, ἐὰν μὲν εἶνε ὁμοειδεῖς, φέρονται συνδεδεμένα διὰ συν-
 δέσμων (συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν)· ἐὰν δὲ ἑτε-
 ροειδεῖς, φέρονται ἀσύνδετοι· οἷον, κυμαίνουσα ὄντων ἔχων τὴν ψυ-

χῆν συγκαλέσας τοὺς φίλους καὶ τὸν παῖδα παρασησάμενος τοιοῦτων λόγων ἤρξατο (Ἡρότ.).

ΣΗΜ. Ὅμοιοις μετοχαῖ φέρονται ἀτύνητοι· 1) ἐπὶ ἀσυνδέτου σχήματος· οἷον, ἡμεῖς γάρσε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, ὅμως προσαγορεύομεν (Πλάτ.). 2) ὅταν ἡ μία προσδιορίζῃ τὴν ἄλλην· οἷον, ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θραῖκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἀπασῶν δὲ ἅμα κρατήσειν· ὁ δὲ Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στρατεύμα ἐπολιόρκει τὴν Μίλητον.

γ'. Μόνον αἰ αἰτιολογικαί, εἰδικαὶ καὶ τελικαὶ μετοχαῖ δέχονται τὸ ὡς, αἰ ὅποια ἀνευ μὲν τοῦ ὡς σημαίνουσι τὸ ἐξ ἀντικειμένου (τὸ πραγματικόν), μετὰ δὲ τοῦ ὡς τὸ ἐξ ὑποκειμένου (γνώμη, κρίσιν τοῦ ὑποκειμένου ἢ καὶ τὸ ὅλως ψευδὲς καὶ μόνον φαινόμενον).

Περὶ τῶν ἐγκλίσεων τῶν ῥημάτων.

§ 525. Ἐπειδὴ αἱ προτάσεις εἶνε ἀνεξάρτητοι (κύριαι) καὶ ἐξηρητημένοι (ὑποταγεῖς) (§ 617), διὰ τοῦτο καὶ ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων εἶνε ἀνεξάρτητος καὶ ἐξηρητημένη.

Α'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

α'. Ὅριστικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 526. Ἡ ὀριστικὴ δηλοῖ τὸ ὀρισμένον καὶ ὄντως ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον, ἢ ὡς τοιοῦτον ὑποτιθέμενον καὶ τίθεται·

1. Ἐπὶ ὀρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων οἷον, τὸ πῦρ καίει, ἔστι θεός, ὁ Φίλιππος οὐκ ἔστι δίκαιος.

2. Ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀνεξαρτήτων (ἀπολύτων) καὶ ἀνευδοιάστων οἷον, τίς κόπτει τὴν θύραν; πῶς ἔχεις; πότε ἦλθες;

3. Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν ἐν ἱστορικῷ χρόνῳ ἐπὶ παρελθόντων ἢ (ἐνεστῶτων) πραγμάτων ἔται ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ὅτι ἠδύνατό τι νὰ γείνη ἐν τῷ παρελθόντι ἢ (ἐνεστῶτι), ἀλλὰ δὲν ἐγένετο, διότι δὲν ἐπραγματοποιήθη ἢ ὑπόθεσις ὡς μὴ ἀληθὲς οὐσα· οἷον, ἔλεγον ἄν (εἰ ἐβουλόμην), εἶπον ἄν, εἰρήκειν ἄν.

4. Ἐπὶ εὐχῆς ἀνεκπληρώτου παρελθόντων πραγμάτων μετὰ τοῦ εἴθε ἐν ἱστορικῷ χρόνῳ· οἷον, εἴθε ἐγένετο ταῦτα. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς· οἷον, εἴθε μὴ ἐγένετο ταῦτα.

β'. Προστακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 527. Ἡ προστακτικὴ δηλοῖ ἔφεσιν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν βουλημάτων αὐτοῦ καὶ τίθεται·

1. Ἐπὶ προσταγῆς οἶον, παῖ, ἄπτε λέγγον. Καὶ μετὰ τῶν μορίων ἴθι, ἄγε, δεῦτε, δεῦρο, φέρε ἐπὶ β'. προσώπου πρὸς ἐπίτασιν τῆς προσταγῆς οἶον, ἴθι καταβήσοι, ἄγε κάλεισον, δεῦτε ἄγετε, δεῦρο εἰπέ, φέρε δὴ σκέψασθε.

2. Ἐπὶ παραινέσεως καὶ προτροπῆς οἶον, τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ γοεῖς τίμα, θάρρει, ἔλπιδε.

3. Ἐπὶ δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρας ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων οἶον, μῆτιρ αἰεδε, θεά, κλυθί μεν, ἀργυρότοξε, ἔρρωσο, εὐτύχει, ἔρρέτω ἐς κόρακα.

4. Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μη κατὰ ἐνεστώτα ἢ παρακ οἶον, μὴ λέγε, μὴ δέδιθι, μὴ κεκώλυθω.

5. Ἐπὶ συγκαταθέσεως οἶον, ἔστω ταῦτα· τοῦτο ἴτω ὅπη τῷ θεῷ φίλον.

γ'. Ὑποτακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 528. Ἡ ὑποτακτικὴ σημαίνει τὸ ἐξ ὑποκειμένου καὶ ἐπομένως τὸ προσδοκώμενον καὶ τίθεται

1. Ἐπὶ παρακελεύσεως (αὐθυποτάκτων) ἦτοι ὅταν τὸ ὑποκείμενον προτρέπη (παρακελεύῃ) ἑαυτὸ καὶ ἄλλους εἰς τὸ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ πρακτέον ἢ μὴ πρακτέον κατὰ πρῶτον πληθ. συνήθως πρόσωπον οἶον, ἄγωμεν, ἴωμεν, μὴ φοβώμεθα. Καὶ μετὰ τῶν παρακελευσματοικῶν μορίων, ἴθι, ἄγε, δεῦτε, φέρε· οἶον, ἴθι ἀνακαλέσωμεν, ἄγε σχολῶμεν, δεῦτε προσκυρήσωμεν, φέρε σκεψώμεθα.

2. Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μη κατ' ἀόρ. χρόνον συνήθως β'. προσώπου οἶον, μὴ εἴπης, μὴ εἴπητε, μὴ τις ὑπολάβῃ, ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς.

ΣΗΜ. Ἡ ἀπαγόρευσις γίνεται διὰ τοῦ μη, καὶ ἐπὶ μὲν ἐνεστ. καὶ παρακ. φέρεται εἰς προστ., ἐπὶ δὲ ἀορ. εἰς ὑποτακτ., ἀλλ' ἐπὶ μὲν β'. προστ. πάντοτε εἰς ὑποτακτ., ἐπὶ δὲ γ'. καὶ εἰς προστ. πολλάκις οἶον, μὴ λέγε, μὴ δέδιθι, μὴ εἴπης, μὴ τις εἴπῃ καί, μὴ τις εἰπάτω.

3. Ἐπὶ ἐρωτήσεων α.) ἀπορηματικῶν, ἦτοι ὅταν ἐν ἀμυχανίᾳ τις εὐρισκόμενος ἐρωτᾷ αὐτὸς ἑαυτὸν περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρακτέου οἶον, τί δρῶ; τί φῶ; ποῦ σῶ; ποῖ φύγω; β.) διατακτικῶν ἦτοι, ὅταν ἀμφιβάλλον τις περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρακτέου ἐρωτᾷ ἄλλον ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἄδειαν ἢ γνώμην νὰ πράξῃ ἢ νὰ μὴ πράξῃ αὐτό οἶον, εἰπάω τι τῶν εἰωθότων, ᾧ δεῖσποτα; Καὶ προτασσομένου πολλάκις τοῦ βού.λει, βού.λεσθε· οἶον, βού.λει πρόσωμαί σε; βού.λεσθε φῶμεν; γ.) ἀγαρακτητικῶν ἦτοι, ὅταν μετ' ἀγανακτήσεως ἀποκρίνηται τις ἐρωτηματικῶς πρὸς τὸν προ-

λαλήσαντα ἐπαναλαμβάνων τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἀπορρίπτων τὴν αἴτησιν αὐτοῦ· οἷον *λύσον με, Ζεῦ· λύσω σε φῆς; Αἰσχύλε, παραινῶ σοι σιωπᾶν· σοὶ γ' ἐγὼ σιωπῶ;*

δ'. Εὐκτική ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 529. Ἡ εὐκτ. δηλοῖ ἐπιθυμίαν τοῦ ὑποκειμένου ἢ τὸ δυνατὸν γενέσθαι καὶ τίθεται

1. Ἐπὶ εὐχῆς μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων· οἷον *τίσειαν Λαῖοι ἐμὰ δάκρυα· ὧ καὶ γένοιο πατὴρ εὐτυχέστερος*. Καὶ ἐπὶ ἀπευχῆς μετὰ τοῦ μή· οἷον, *μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας*. Καὶ μετὰ τοῦ εἴθε· οἷον, *εἴθε γένοιτο ἀγχιθὸς ὁ παῖς*.

ΣΗΜ. Ἡ εὐχὴ ἐπὶ μὲν μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων φέρεται εἰς εὐκτικήν, ἐπὶ δὲ παρελθόντων εἰς ὀριστικήν ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ εἴθε ἢ μετὰ τοῦ ὧ φελε ἢ τὸ εἴθε ὧ φελε καὶ ἀπαρεμφάτου· οἷον, γένοιτο, εἴθ' ἐγένετο, ὧ φελε γενέσθαι, εἴθ' ὧ φελε γενέσθαι.

2. Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν ἐπὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων κατὰ πάντα χρόνον πλὴν μέλλοντος ἦτοι, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ δυνατόν γενέσθαι ἐν τῷ μέλλοντι ἢ ἐνεστώτι· οἷον, *λέγοιμι ἄν, (εἰ βουλοίμην), εἴποις ἄν, εἰρήκοιμι ἄν*.

Β'. Χρησις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἐξηρημέων προτάσεων.

α. Εἰδικαὶ προτάσεις.

§ 530. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις εἰδικεύουσι τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως καὶ συνδέονται διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς· ἀπαιτοῦσι δὲ αὐτὰς τὰ γνωστικά, δηλωτικά, δεικτικά, ἀγγελτικά, ἀφηγηματικά, αἰσθητικά καὶ σπανίως τὰ δοξαστικά ῥήματα καὶ φέρονται εἰς ὀριστικήν μὲν ἐγκλίσιν, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα εἶνε ἀρκτικοῦ χρόνου· οἷον, *οἶδ' ὅτι ταῦτα ἀληθῆ ἔστι· λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἡρακλῆος χαλκεύει*. Εἰς εὐκτικήν δέ, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα εἶνε ἱστορικοῦ χρόνου· οἷον, *Κῦρος ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλεῖα εἰς Βαβυλῶνα· ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται, ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἶη*.

ΣΗΜ. Ἀρκτικοὶ χρόνοι θεωροῦνται ἐνταῦθα ὁ ἐνεστ., ὁ μέλλ., ὁ παρακ. τῆς ὀριστ. καὶ πάντες οἱ τῆς ὑποτακτ. καὶ προστ., ἱστορικοὶ δὲ ὁ παρατ., ὁ ἀόρ., ὁ ὑπερτ. τῆς ὀριστ. καὶ πάντες οἱ ἐν πλαγίῳ λόγῳ τῆς εὐκτ. Ἐπιθετικὸς ἀρκτικός μὲν χρόνος θεωρεῖται καὶ ὁ ἀντι' ἐνεστ. λαμβανόμενος ἀόρ., ἱστορικός δὲ καὶ ὁ ἱστορικός καλούμενος ἐνεστώσας (§ 530).

§ 531. Καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, φέρονται εἰς ὀριστικήν, ὅταν τὸ πρᾶγμα εἶνε πραγματικὸν καὶ βεβαίον, τὸ ὁποῖον πιστεύει καὶ παρκαδέχεται καὶ αὐτὸς ὁ γράφων ἢ

ὁ λέγων οἶον, καὶ εὐθὺς ἔγνωσαν πάντες, ὅτι ἐγγὺς που ἐστρατο-
πεδεύετο βασιλεὺς· οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι ἄρκτοι πολλοὺς ἤδη πη-
σιάσαρτας διέφθειραν ἠγγέλιθη, ὅτι Μέγαρος ἀφίστηκε. Διὸ πολ-
λάκις ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὀριστικὴ καὶ
εὐκτική· οἶον, ἔλεγον, ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ ἐν
τῷ σταθμῷ εἶη.

ΣΗΜ. Ἡ φυσικὴ τάξις τῶν εἰδικῶν λόγων εἶνε νὰ προτάσσεται ἡ κυ-
ρία πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρεται ἡ εἰδική, ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως
ἢ σαφηνείας προτάσσεται ἡ εἰδικὴ καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία· οἶον, οἶδ' ὅτι
ἀληθὴ λέγεις καί, ὅτι ἀληθὴ λέγεις οἶδα.

§ 532. Τὸ μὲν ὅτι δηλοῖ τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἦτοι τὸ πραγματι-
κὸν καὶ βέβαιον, τὸ δὲ ὡς τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἦτοι γνώμην, κρίσιν,
δοξασίαν, πρόφασιν τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἡ εἰδικὴ πρό-
τασις ἐξαρτᾶται, ἔτι δὲ τὸ φαινόμενον καὶ τὸ ψευδές· οἶον, ἔλεγον,
ὅτι Κῦρος τέθνηκεν· νομιλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἡρακλεὺς χαλ-
κεύει· Θεογνίς καὶ Πείσωρ ἔλεγον, ὡς εἶεν τινας τῇ πολιτείᾳ
ἀχθόμενοι· Τισσαφέρης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδε-
λφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ.

β'. Ἀναφορικαὶ προτάσεις.

§ 533. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν ῥηθέντων ἢ
ῥηθησομένων προσώπων ἢ πραγμάτων καὶ συνδέονται διὰ τῶν ἀνα-
φορικῶν ἄντωνυμιῶν ἢ μορίων καὶ προηγῶνται ἢ ἔπονται τῆς κυ-
ρίας προτάσεως καὶ φέρονται ἐπὶ μὲν ὀρισμένων προσώπων καὶ θε-
τικῶν πραγμάτων εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστά-
σεων, καθ' ἃς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· οἶον, ἔστι δι-
κῆς ὀφθαλμός, ὃς τὰ πᾶνθ' ὄρα· ὁ τις βούλεται τοῦτο καὶ οἶεται·
οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἄν τις αἰτίαν ἔχοι· εἰς καλὸν
ἡμῶν Ἄνυτος ὧδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδώμεν τῆς σκέψεως
κρατῆρές εἰσι, ὧν κρατ' ἔρρενον.

§ 534. Ἐπὶ δὲ ἀορίστων καὶ ὑποθετικῶν προσώπων ἢ πραγμά-
των ἢ ἀορίστων ἐπαναλήψεων φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν μὲν μετὰ
τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν, ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶνε ἀρ-
κτικοῦ χρόνου· εἰς εὐκτικὴν δὲ ἄνευ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε ἱστορικοῦ·
οἶον, τῷ ἄνδρι, ὃν ἄν ἔλιπθε, πείσομαι· οὐς ἄν βούλη ποιησα-
σθαι γίλους, ἀγαθόν τι λέγε περὶ αὐτῶν· ὅπου ἄν ἔλθω, λέγον-
τος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι· ὃν ἔλοιεν τῶν ταύρων, ἔσφαττον·
τοὺς ἄνθρώπους ἐφόροντο ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν· ἐκέλευεν αὐτοῖς
ἔπεσθαι, ὅποι τις ἠγροῖτο.

ΣΗΜ. Αἱ ὑποθετικαὶ καὶ ἀορίστοι ἀναφορικαὶ προτάσεις τίθενται καὶ εἰς

ὀριστικὴν ἢ εὐκτ. ἄνευ τοῦ ἄν. οἶον, ἂ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἶομαι εἰδέ-
ναι· ὀκνηρὴν ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβάλειν, ἂ ἡμῖν δοίη.

γ'. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις.

§ 535. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν (σχέσιν) χρό-
νου καὶ συνδέονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ,
ἠρίκα, ἐπειδὴ, ὡς, ἕως, πρὶν, ἔστε, ἄχρι (ς), μέχρι (ς) καὶ προη-
γοῦνται ἢ ἔπονται τῆς κυρίας προτάσεως· φέρονται δὲ εἰς ὀριστικὴν
μὲν, ὅταν σημαίνεται τι πραγματικὸν καὶ ὠρισμένον· οἶον, ὅτε εὐτυ-
χεῖς, μὴ μέγα φρόνει· ὀλίγον πρότερον, ὅτε ἐγὼ ἔφηρ' πλουτεῖν,
ἐγέλασας ἤρκει τῇ πόλει τὰ τείχη διασώζειν, ὁπότε οἱ Λακεδαιμό-
νιοι εἰσέβαλλον· οὔτε τότε λέγει ἠθελε, πρὶν ἢ γυρῆ αὐτὸν ἔπεισε.

§ 536. Ἐπὶ δὲ ὑποθετικῶν καὶ ἀορίστων πράξεων ἢ ἀορίστων
ἐπαναλήψεων φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν μὲν μετὰ τοῦ ἀοριστολογι-
κοῦ ἄν, ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἴη ἀρκτικοῦ χρόνου·
εἰς εὐκτικὴν δὲ ἄνευ τοῦ ἄν, ὅταν εἴη ἱστορικοῦ· οἶον, ὅταν ὁ ροῦς
ὑπὸ τοῦ οἴρου διαφθαρή, ταῦτα πάσχει τοῖς ἄρμασι τοῖς τοῦς
ἠνιόχους ἀποβαλοῦσι μαινώμεθα πάντες, ὁπότεν ὀργιζώμεθα·
ἐπειδὴν ἀκούσητε, κρίνατε· πρὶν ἄν αὐτὸς ἀποφαίη· ὅτε ἔξω
τοῦ δειροῦ γένοιτο, πο.λοὶ τὸν Κλέαρχον ἀπέλειπον (= ὕσα-
κίς ἐγένοντο) ὁπότε εὐπράσσοι, ἔχαιρεν· ἀπηγόρευε μηδένα βα-
λεῖν, πρὶν Κῦρος ἐμπλησθεῖν βάλλων.

ΣΗΜ. Τὸ πρὶν, ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἴη καταφατικὴ, συντάσσεται
μετ' ἀπαρεμφάτου· οἶον, πρὶν τοῦς ἰχθῦς ἐλεῖν, τὴν ἄλμην κυ-
κῆς. Ὅταν δὲ ἡ κυρία πρότασις εἴη ἀποφατικὴ, συντάσσεται μετ' ὀριστι-
κῆς ἢ ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτ. κατὰ τὰ εἰρημένα (§ 535 καὶ 536).

δ'. Ἐποθετικαὶ προτάσεις.

§ 537. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ὑπόθεσιν συνεπέας
τινός καὶ συνδέονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων εἰ, ἐάν, ἄν, ἢν
καὶ προηγοῦνται ἢ ἔπονται τῆς κυρίας προτάσεως· φέρονται δὲ
κατὰ τέσσαρας τύπους.

ΣΗΜ. Ἡ μὲν κυρία πρότασις λέγεται ἀπόδοσις ἢ συνέπεια, ἡ δὲ
ὑποθετικὴ ὑπόθεσις ἢ πρότασις.

α'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν παντός
χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις εἴη ὁμολογουμένως ἀληθής ἢ ὑπολαμβά-
νεται ὑπὸ τοῦ λαλοῦντος ὡς ἀληθής· ἡ δὲ ἀπόδοσις τίθεται εἰς
ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια εἴη ἀναγ-
καία καὶ ἀπαραίτητος· οἶον, εἰ εἰσι βαυνοί, εἰαὶ καὶ θεοί· εἰ μὴ
καθέξεις γλῶσσαν, ἔσθ' σοι κακά· εἰ ἐβρόντησε, καὶ ἤστραψεν·
εἰ Φίλιππος τέθνηκε, καὶ αὔριον ἔσται τεθνηκώς. Εἰς εὐκτικὴν δὲ
μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν εἴη ἐνδοιαστή, καὶ ἄνευ τοῦ ἄν,

ὅταν εἶνε εὐχὴ ἢ κατάρρα οἶον, εἴ τι θεῖόν ἐστιν ὁ ἔρωσ, οὐδὲν κακὸν ἄν εἴη ὀλοίμην, εἰ φοβήσιν τάρδε ἔχω. Εἰς προστακτικὴν δέ, ὅταν εἶνε προσταγὴ ἢ παραίνεσις οἶον, εἰ ἔχεις, δός, εἰ ἐθέλεις διδάξου. Εἰς ὑποτακτικὴν δέ, ὅταν εἶνε παρακέλευσις (ἀθυπότακτον) οἶον, εἰ δοκεῖ σοι, στείχωμεν.

β'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν παντός χρόνου, ὅταν ὁ λόγος εἶνε περί παρελθόντων ἢ (ἐνεστώτων) πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν ἐγένοντο, ὅπως ὑποτίθενται, ἀλλὰ τούναντίον συνέβη, ἢ δὲ ἀπόδοσις τίθεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικοῦ χρόνου συνήθως παρατ. μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶνε ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ παρελθόντι ἢ (ἐνεστώτι), ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος οἶον, εἰ ἰατρῷ ὁ ἀσθερὴς ἐχρήστω, οὐκ ἄν ἀπέθνησκεν· εἰ εἶχον, ἐδίδου· ἄν· εἰ ταῦτα ἐξ ἀρχῆς ἐγίγνωσκε, πολέμιος ἦν. Εἰς εὐκτικὴν μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν ὅταν θεωρεῖται ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ ἐνεστώτι οἶον, εἴ μοι πολεμεῖν ἐπέισθητε, οὐκ ἄν εἰκότως γῆρ γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην.

γ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς εὐκτικὴν παντός χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἀπλή ἰδέα τοῦ λέγοντος περί ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· ἢ δὲ ἀπόδοσις τίθεται εἰς εὐκτ. μὲν παντός χρόνου πλὴν μέλλοντος μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶνε ἐνδοιαστὴ, ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε εὐχὴ ἢ κατάρρα (διότι ἡ εὐχὴ καὶ ἡ κατάρρα οὐδέποτε δέχονται τὸ ἄν) οἶον, ἐπι.Μποὶ δ' ἄν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκεῖνου πράξεις καταριθμησάμεθα· εἰ ταῦτα λέγοις, ἀμαρτάνεις ἄν· εἰ μὲν συμβουλεύοιμι, ἂ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλὰ μοι ἀγαθὰ γένοιτο—εἴθε γένοιτο. Εἰς ὀριστικὴν δὲ μέλλοντος συνήθως χρόνου ἄνευ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος οἶον, τὸ λέγειν εὖ δευρόν ἐστι, εἰ φέροι τινὰ βλάβην· εἰ ζητοῖς, εὐρήσεις.

δ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ ἄν, ἄν, ἦν εἰς ὑποτακτικὴν παντός χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις γίνηται περί μελλόντων ἢ (ἐνεστώτων) πραγμάτων καὶ ἡ ἐπαλήθευσις αὐτῆς προσδοκᾶται, ἢ ὅταν σημαίνεται ἀόριστος ἐπανάληψις· ἢ δὲ ἀπόδοσις τίθεται εἰς ὀριστικὴν μὲν μέλλοντος συνήθως χρόνου ἢ ἐνεστώτος ἢ παρακειμένου, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρεῖται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος οἶον, εἰ ἄν ἦς φιλομαθής, ἔσει πολυμαθής· καὶ γὰρ ἄν τοὺς ἄλλους λάθης, σεαυτῷ συνειδήσεις ἦν δὲ ἀποψηφίσωρται οἱ ἄλλοι, ἀπιμεν πάντες εἰς τοῦμπαιλιν· κἄν τοῦτο ριχῶμεν, πανθ' ἡμῖν πεποιήται. Εἰς προστακτικὴν δέ, ὅταν εἶνε προσταγὴ ἢ παραίνεσις οἶον, ἄν βοῦλησθε, χειροτονήσατε. Εἰς εὐκτ. δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν ὅταν

εἶνε ἐνδοιαστή· οἶον, ἐὰν ἐβελήσατε πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, ἴσως ἂν μέγα τι κτήσαισθε ἀγαθόν.

ΣΗΜ. Ἡ ἀπόδοσις καὶ τῶν τεσσάρων τύπων φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῆται ἀναγκασία καὶ ἀπαραίτητος, εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν θεωρῆται ἐνδοιαστή ἐν τῷ μέλλοντι ἢ ἐνεστώτι.

§ 538. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται καὶ δι' ὑποθετικῆς μετοχῆς (§ 514, β'. 3), ἡ δὲ ἀπόδοσις καὶ δι' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἢ ἄνευ αὐτοῦ, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ἡ ἀπόδοσις ἐξαρτάται, ἀπαιτῆ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν· οἶον, ταῦτ' ἔχωμ ἅπαντα ἔχω=εἰ ταῦτ' ἔχω ἅπαντα ἔχω· ἐπαγγελόμεθα Ἀριατῷ, ἐὰν ἐρθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείων αὐτὸν καθιεῖν, κλπ.

§ 539. Πολλάκις ἡ πρότασις παραλείπεται καὶ τίθεται μόνον ἡ ἀπόδοσις μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν καὶ οὕτως ἀποτελεῖται ὁ δυνητικός καλούμενος λόγος· ὁ δυνητικός λοιπὸν λόγος εἶνε ἀπόδοσις παραλειφθείσης προτάσεως καὶ φέρεται διὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικοῦ χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων ἢ (ἐνεστ.) πραγμάτων, εἰς εὐκτικὴν δὲ παντός χρόνου πλὴν μέλλοντος, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων, καὶ εἰς ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴν κατὰ πάντα χρόνον, ὅταν τὸ ῥῆμα ἐξ οὗ ἐξαρτάται ὁ δυνητικός λόγος, ἀπαιτῆ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν· οἶον, ἔλεγον ἂν, εἶπον ἂν, εἰρήκειν ἂν, λέγοιμι ἂν, εἰποιμι ἂν, εἰρήκοιμι ἂν· οἴονται οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν· εὐρίσκω ταύτην ἂν μόνην γενομένην τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπῆν.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἄνωτέρω ἔπεται ὅτι ὁ δυνητικός ἂν ἐπὶ παρελθόντων πραγμάτων συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου (παρατ., ἀορ., ὑπερσ.), ἐπὶ δὲ ἐνεστώτων καὶ μελλόντων μετ' εὐκτικῆς παντός χρόνου πλὴν μέλ., καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου, καὶ μετοχῆς παντός χρόνου, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ δυνητικός λόγος ἐξαρτάται, ἀπαιτῆ ἀπαρέμφ. ἢ μετοχὴν. Ὁ δὲ ἀοριστολογικός ἂν ὁ τιθέμενος εἰς τοὺς χρονικούς καὶ ἀναφορικούς λόγους καὶ οἱ ὑποθετικοὶ ἑάν, ἂν, ἢν, συντάσσονται πάντοτε μεθ' ὑποτακτικῆς, ὁ δὲ εἰ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς καὶ σπανιώτατα μεθ' ὑποτακτικῆς.

ε. Τελικαὶ προτάσεις.

§ 540. Αἱ τελικαὶ προτάσεις δηλοῦσι τέλος (σκοπὸν) πράξεώς τινος καὶ συνδέονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων, ἵνα, ὅπως, ὡς καὶ ἔπονται ἢ προηγούνται τῆς κυρίας προτάσεως καὶ φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν μὲν, ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶνε ἀρκτηκοῦ χρόνου· εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν εἶνε ἱστορικοῦ οἶον, δύο ὅτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἔν, ἵνα π.λεῖω μὲν ἀκούωμεν, ἤττορα δὲ λέγωμεν·

πολλά με διδάσκει ἀφθόως διὰ φθόρον, ὅπως ἀκούω πολλά
μηδὲ ἐν μάθῳ διηγοῦμεθα, ὡς μᾶλλον δὴ. λόγος γένηται· μέγας ἐπε-
θῆμι μὲν ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπεθῆμι δὲ τιμᾶσθαι,
ἵνα πλείω κερδαῖνοι ἐνταῦθα κατέμεινεν, ὡς μὴ βοηθοῖεν οἱ
φρουροὶ τῶν Μήδων.

§ 541. Καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει,
φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς 1) ὅταν ὁ σκοπὸς παρατεί-
νηται μέχρι τοῦ ἐνεστώτος ἢ καὶ περαιτέρω· οἷον, παρήλθομεν,
ὅπως μὴ ῥαδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων χειρὸν βουλευσῆσθε·
ὁ θεὸς ἐπαίησε τὸν ἥλιον, ἵνα τὴν γῆν φωτίζη· 2) ὅταν ὁ λαλῶν
ἢ ὁ γράφων μεταφερόμενος διὰ τῆς ζωηρᾶς φαντασίας τοῦ ἀπὸ τοῦ
παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστὸς διηγῆται τὰ παρελθόντα ὡς παρόντα·
οἷον, Ἀβροχόμας τὰ πλοῖα κατέκασεν, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ.

§ 542. Τὸ ὅπως εἶνε καὶ τροπικόν (= πῶς, τίνι τρόπῳ) καὶ συν-
τάσσεται μετὰ παντός χρόνου τῆς ὀριστικῆς· οἷον, ὅταν οὖν ἐθέ-
λης γινώσκειν ὅπως σοι χρήσεται φίλῳ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, γι-
γνώσκειν πρῶτον χρῆ, ὅπως ἐχρήσατο τῷ πατρὶ ἢ ὅπως τῇ μητρὶ,
ἢ ὅπως τῷ ἀδελφῷ χρήται, ἢ ὅπως ἔχει πρὸς τὴν γυναῖκα.
Ἄλλ' ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος σημαίνοντος σκέψιν, φροντίδα,
ἐπιμέλειαν, παρασκευὴν, ὑποψίαν καὶ τὰ τοιαῦτα προστακτικῆς
μάλιστα ἐγκλίσεως συντάσσεται μετὰ μέλ. ὀριστ. ἢ μετ' ὑποτακτ.
συνήθως ἀορ. καὶ σπανίως ἐνεστώτος χρόνου· οἷον, σκόπει, ὅπως τὰ
παρόντα σωθῆσεται· φροντίζε ὅπως μηδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας
ποιήσεις, τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι ὅπως ὡς ἐλάχιστα τραύ-
ματα λάβωμεν· σκεπτέον δοκεῖ εἶναι ὅπως ἀσφαλέστατα μένωμεν.

ΣΗΜ. Πολλῶς τὸ σκεπτικὸν ῥῆμα τῆς προστακτικῆς ἐγκλίσεως παραλείπεται
καὶ τὸ ὅπως τότε συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλ. ὀριστ.· οἷον, ὅπως
σώσεις με (σκόπει)· ὅπως μὴ ἀπολεῖ μαστιγούμενος (ἔρα)·
διότι ὅταν τὸ σκεπτικὸν ῥῆμα εἶνε προστακτικῆς ἐγκλίσεως, τὸ τροπικόν ὅπως
συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλ. ὀριστικῆς.

στ'. Ἐρώτησις.

§ 543. Ἡ ἐρώτησις εἶνε εὐθεῖα ἢ πλαγία καὶ ἀπλῆ ἢ σύνθετος·
καὶ εὐθεῖα μὲν λέγεται ἢ ἐρώτησις, ὅταν γίνηται ἀμέσως ὑπ' αὐτοῦ
τοῦ ἐρωτῶντος προσώπου· οἷον, τίς εἶ; τί βούλει; πλαγία δέ, ὅταν
ἀναφέρηται παρ' ἄλλου προσώπου διηγηματικῶς διὰ τοῦ ῥήματος
ἐρωτᾶν, ἐρέσθαι, πυνθάνεσθαι· οἷον, ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ
Πρωτεύς τίς εἶη καὶ πόθεν πλεῖοι. Καὶ ἀπλῆ μὲν λέγεται ἢ ἐρώ-
τησις ὅταν γίνηται περὶ ἐνὸς ἐρωτήματος, συνήθως δέ, ὅταν γίνηται
περὶ δύο ἢ πλείονων· οἷον, τίς ἤλθεν; πότερον, φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;

§ 544. Ἡ μὲν εὐθεΐα ἐρώτησις φέρεται εἰς ὀριστικὴν, ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτ., ὡς εἶδομεν ἐν τῇ χρήσει τῶν ἐγκλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων οἷον, *τίς κόπτει τὴν θύραν; εἶπω τι τῶν εἰωθότων, ᾧ δέσποτα; τί τις ἄν εἶποι;* κλπ., ἡ δὲ πλαγία φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἢ ὑποτακτικὴν (ἐπὶ διαπορήσεως), ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἴνε ἀρκτικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν ἢ ἄνευ αὐτοῦ, ὅταν εἴνε ἱστορικοῦ οἷον, *ἐρωτᾷ, τίς ἐσσι καὶ πόθεν πλοῦ· ἐρωτᾷ ὁ Κρίτων πῶς με θάπτῃ ἦρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς τίς εἶη καὶ πόθεν πλέοι, ἠρώτησε πῶς ἄν ἴδοι τὸν Κλέαρχον.*

ΣΗΜ. Ἡ εὐθεΐα ἐρώτησις φέρεται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων *τίς, τί, ποῖος* κλπ. *ποῦ, πῶς* κλπ. ἢ καὶ ἄνευ αὐτῶν, ἡ δὲ πλαγία φέρεται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων, ὅστις, ὅποιος, κλπ. ὅπου, ὅπως, πολλάκις δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν, *τίς, τί, κλπ., ἡ δὲ σύνθετος συνήθως διὰ τοῦ πότερον ἢ εἴτε-εἴτε.* — Ἡ πλαγία ἐρώτησις δὲν ἔχει τὸ ἐρωτηματικὸν σημεῖον.

Γ'. Διστακτικαὶ προτάσεις.

§ 545. Αἱ διστακτικαὶ προτάσεις δηλοῦσι δισταγμὸν τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος καὶ φέρονται διὰ τοῦ διστακτικοῦ *μή, μή οὐ,* ὅταν προηγῆται ῥῆμα σημαῖνον φόβον, ὑπόψιν, σκέψιν, φροντίδα, αἰδῶ, αἰσχύνην καὶ τὰ τοιαῦτα· τίθενται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μὲν ἢ σπανιότερον εἰς μέλ. ὀριστικῆς, ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἴνε ἀρκτικοῦ χρόνου· εἰς εὐκτικὴν δὲ, ὅταν εἴνε ἱστορικοῦ οἷον, *φοβοῦμαι, δέδοικα, μή τι κακὸν πάθω· ὄρα, μή τι κακὸν πάθῃς· φρόντιζε μή ἀπρακτος ἀπέλθῃς· ἄθρει μή οὐ τοῦτο ἦ τὸ ἀγαθόν· δέδοικα, μή κείσομαι· ἐφοβοῦμην, μή αὐτόν με λιθῶν τῇ ἀφροῖα ποιήσεις· ἔδεισαν οἱ Ἕλληες, μή προσαγάγοιεν τὸ στράτευμα πρὸς τὸ κέρασ.* Καὶ ἐλλείπει τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως οἷον, *μή ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν* (φοβοῦμαι).

§ 546. Καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ἠγουμένου, τίθεται ὑποτακτ. ἀντὶ εὐκτικῆς, ὅταν ὁ δισταγμὸς θεωρῆται πιθανώτερος οἷον, *οἱ θεώμενοι ἐφοβοῦντο, μή τι πάθῃ· οἱ Κερκυραῖοι ἐφοβήθησαν, μή (αἰ νῆες) πολέμοιο ᾧσιν·* ὅταν δὲ ὁ δισταγμὸς θεωρῆται ὡς θετικὸς καὶ προηγῆται ἀρκτικὸς χρόνος, τίθεται ὁ ἐνεστώς ἢ οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τῆς ὀριστ. καὶ μάλιστα ὁ παρακτ. οἷον, *φοβεῖσθαι μή δυσκολώτερόν τι νῦν διακείμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθερ βίῳ· ὄρα, μή τὸ ἐναντίον ἐστί· νῦν δὲ φοβοῦμεθα, μή ἀμφοτέρω ἡμαρτήκαμεν· ὄρα μή παίζων ἔλεγε· ὄρα, μή οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει.*

η'. Διαπορητικαὶ προτάσεις.

§ 547. Αἱ διστακτικαὶ προτάσεις ἐξαρτῶνται ἐκ ῥημάτων,

ἄτινα σημαίνουσιν ἀπορίαν, ἀμφιβολίαν, ἄγνοιαν, θαυμασμόν καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ φέρονται διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων, δι' ὧν καὶ ἡ πλῆθυσ ἀφώτιστοις, καὶ τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μὲν ἢ σπανιώτερον εἰς μέλ. ὀριστικῆς, ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἴη ἀρχικοῦ χρόνου· εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν εἴη ἱστορικοῦ· οἷον, ἀπορῶ, ὅπου τράπωμαι· οὐκ οἶδα, ὅ, τι γῶ· οὐκ ἔχω, ὅ, τι εἶπω· βουλεύεται, πῶ τράπηται· ἠπόρει, ποίαν ὁδὸν τράποιτο· ἠπόρει, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχοι· οὐκ εἶχον, ὅ, τι εἶποιμι.

§ 548. Καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου, τίθεται ὑποτακτικὴ ἀντὶ εὐκτικῆς, ὅταν ἡ διαπόρησις θεωρῆται πιθανώτερα· οἷον, Πρόδικος ἠπόρει ὀσπότεραν ὁδὸν τράπηται· ἐβουλεύοντο εἴτε κατακῆσσοι τοὺς ἄνδρας, εἴτε ἄλλο τι χρῆσονται.

Περὶ χρόνων τοῦ ῥήματος.

Α'. Χρόνοι τῆς ὀριστικῆς.

Ἐνεστώς.

§ 549. Ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς σημαίνει τὸ παρὸν διαρκές· ἡ δὲ διάρκεια δύναται νὰ εἴη βραχεῖα (στιγμασιαία) ἢ μακρὰ ἢ καὶ αἰωνία· οἷον, ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει τὸν Ἔκτορα· ὁ Πέτρος γράφει, ζῆ ἔστι θεός· ἔτι δὲ σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἔθος ἢ συνήθως γιγνόμενον καὶ ἐπαναλαμβανόμενον· οἷον, πλοῖον εἰς Ἀἴνον οἱ Ἀθηναῖοι πέμπονσι, ἀστράπτει, βροντᾷ.

§ 550. Ὁ ἐνεστώς τίθεται καὶ ἐπὶ διηγήσεως παρελθόντων πραγμάτων ἀντὶ τοῦ ἄορ, ὅταν ὁ διηγούμενος θέλῃ νὰ παραστήσῃ τὰ παρελθόντα ζωηρῶς καὶ οἰονεῖ παρόντα· οἷον, Τισσαφέρης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ἀντὶ διέβαλεν· Ὁ τοιοῦτος ἐνεστώς καλεῖται ἱστορικός.

ΣΗΜ. Ὁ ἐνεστώς τίθεται καὶ ἐπὶ μελλόντων πραγμάτων, ὅταν ὁ λέγων θέλῃ νὰ παραστήσῃ ζωηρῶς πρᾶξιν μέλλουσαν οὐ πολὺ ὁμῶς ἀπέχουσαν τοῦ ἐνεστώτος ὡς βεβαίαν καὶ παροῦσαν· οἷον, ἔρχομαι, καταβαίνω, δίδωμι, κλπ. ἀντὶ καταθήσομαι, κλπ.

Παρατατικός.

§ 551. Ὁ παρατατικός σημαίνει τὸ παρελθὸν διαρκές σχετικῶς πρὸς ἄλλο σύγχρονον παρελθόν· ἡ δὲ διάρκεια δύναται νὰ εἴη βραχεῖα ἢ μακρὰ· οἷον, ἔγραφο, ἔζη, ἐβασίλευεν· ἐνίοτε δὲ σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἢ συνήθως γιγνόμενον· οἷον, ὁ Σωκράτης, ὡσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγε· ἦστραπτεν.

Ἀόριστος.

§ 552. Ὁ ἀόριστος σημαίνει τὸ παρελθὸν ἀσχετῶς καὶ ἀπαξ

γενόμενον ἐν βραχεῖ ἢ μακρῷ χρόνῳ· οἷον, ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέκτεινε τὸν Ἑκτορα· ὁ Κῦρος ἐβασίλευσεν· ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον. Ὅθεν ἐν ταῖς διηγήσεσι παρελθόντων πραγμάτων ὁ μὲν παρατ. σημαίνει τὸ διαρκές καὶ τὸ πολλάκις γενόμενον, ὁ δὲ ἄορ. τὸ στιγμιαῖον ἢ τὸ ἅπαξ· οἷον, τοὺς μὲν πελτυστάς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο.

§ 553. Ὁ ἄορ. ἐπὶ τῶν ἐκ πείρας ἀποδεδειγμένων ἢ κατ' ἔθος γιγνομένων τίθεται ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος· οἷον, κάλλος ἢ χρόνος ἀνάλωσεν ἢ νόσος ἐμάραρεν, ἀντὶ ἀναλίσκει, μαραίνει· αἱ παρηγύρεις διὰ πολλοῦ χρόνου συλλεγεῖσαι ταχέως διελύθησαν, ἀντὶ διαλύονται.

ΣΗΜ. Ὁ ἄορ. τίθεται, ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ παρακ. καὶ ὑπερσ. οἷον, τοὺς θησαυροὺς τῶν πάλαι σοφῶν, οὓς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλίοις γράψαντες, ἀνελίττων κοινῇ σὺν τοῖς φίλοις διέρχομαι, ἀντὶ κατελείπασιν. Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, ἀντὶ ἐπεποιήκει.

Παρακείμενος.

§ 554. Ὁ παρακείμενος σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ ἐνεστῶτι καὶ σωζόμενον συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα· οἷον, πεποιηταὶ ἡ γέφυρα, τέθνηκεν ὁ ἀνήρ. Ἐπὶ τοῦ ψυχικοῦ παθήματος σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι ἀντὶ τοῦ μετ' ὄλ. μέλ. οἷον ὀλωλα, οἰχῶκα, διαπεπόρθημαι, φίλοι (Σοφ. Αἴ. 896).

ΣΗΜ. Πολλοὶ παρακ. ἔλαβον σημασίαν ἐνεστῶτος (§ 331, α.).

ὑπερσυντελικός.

§ 555. Ὁ ὑπερσυντελικός σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλου παρελθόντος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα σωζόμενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἷον, ἐγγράφειν τὴν ἐπιστολὴν (εἶχον γράψει ἢ εἶχον γεγραμμένην τὴν ἐπιστολὴν, ὅτε ἦλθες).

Μέλλων.

§ 556. Ὁ μέλλων σημαίνει τὸ μέλλον νὰ γείνη ἅπαξ (κατὰ συντέλειαν) ἢ πολλάκις (κατὰ διάρκειαν)· οἷον, γράψω (θὰ γράψω ἢ θὰ γράψω).

Περιφραστικός μέλλων.

§ 557. Ὁ μέλλων ἐπὶ πραγμάτων σκοπούμενων ἢ μελετωμένων περιφράζεται διὰ τοῦ ῥήματος μέλλω καὶ τοῦ συστοίχου ἀπαρεμφάτου τοῦ ῥήματος αὐτοῦ συνήθως μέλ. χρόνου, σπανίως ἐνεστῶτος καὶ σπανιώτατα ἄορ. οἷον μέλλω ὑμᾶς διδάξειν, ἀντὶ διδάξω, μέλλω πράττειν. Ὁ τοιοῦτος μέλ. καλεῖται περιφραστικός μέλλων.

Τετελεσμένος (μετ' ὀλίγον) μέλλων.

§ 558. Ὁ τετελεσμένος (μετ' ὀλίγ.) μέλλων σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διαμένον συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα· οἶον, ἡ πολιτεία κεκοσμήσεται.

Β'. Χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων.

§ 559. Πάντες οἱ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς ἐν ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσιν ἔχουσι μέλ. σημασίαν, (πλὴν τῶν ἐν πλαγίῳ λόγῳ τῆς εὐκτ.), ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστ. σημαίνει τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλάκις γενησόμενον, ὁ δὲ ἀόρ. τὸ ἀκαρὲς ἢ τὸ ἄπαξ, ὁ δὲ παρακ. τὸ τετελεσμένον καὶ διαμένον.

§ 560. Συνήθεις χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων εἶνε ὁ ἐνεστ. καὶ ὁ ἀόρ., διότι ὁ μὲν παρακ. ταυτίζεται κατὰ τὸν τύπον τῷ ἐνεστῶτι, ὁ δὲ ὑπερσ. τῷ παρακ., ὁ δὲ μέλ. ἐν μὲν τῇ ὑποτακτ. καὶ προστ. δὲν ὑπάρχει, ἐν δὲ τῇ εὐκτ. ὑπάρχει μόνον ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ καὶ συνήθως ἐπὶ τῶν εἰδικῶν λόγων, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια ἐμέλλον νὰ γείνωσιν ἐν τῷ παρελθόντι· ὁ δὲ παρακ. ἐν τῇ ὑποτακτ., εὐκτ. καὶ προστ. εἶνε σπάνιος, διότι ἐν αὐταῖς συνηθέστατα περιφράζεται διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μετοχῆς καὶ τοῦ συνδεδεικτοῦ ῥήματος· οἶον, γεγραφῶς ᾧ, ἦς, ἦ· γεγραφῶς εἶην, εἶης, εἶη· γεγραφῶς ἴσθι, ἔστω.

Γ'. Χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 561. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς εἶνε εὐχρηστοὶ καὶ ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ, ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ ἐξαρτᾶται, οἶον, βούλομαι γράφειν, γράψαι, γεγραφέναι, γράψειν (ἐν τῷ παρόντι)· βουλόμην γράφειν, γράψαι, γεγραφέναι, (γράψειν) (ἐν τῷ παρελθόντι)· βουλήσομαι γράφειν, γράψαι, γεγραφέναι, γράψειν (ἐν τῷ μέλλοντι)· ὅθεν οἱ χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου, τὸ παρόν, τὸ παρελθόν καὶ τὸ μέλλον σχετικῶς πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥήμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστ. δηλοῖ τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλάκις γιγνόμενον, ὁ δὲ ἀόρ. τὸ ἀκαρὲς ἢ τὸ ἄπαξ, ὁ δὲ παρακ. τὸ τετελεσμένον, ὁ δὲ μέλ. τὸ μέλλον σχετικῶς πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥήμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται.

Δ'. Χρόνοι τῆς μετοχῆς.

§ 562. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς εἶνε εὐχρηστοὶ καὶ ἐν τῇ μετοχῇ· ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως, εἰς ἣν αὕτη ἀνήκει· οἶον, τυγχάνω γράφων, γράψας, γράψων, γεγραφῶς (ἐν τῷ παρόντι)· ἐτύγχανον γράφων, γράψας,

γράφωρ, γεγραφώς (ἐν τῷ παρελθόντι): τεύξομαι γράφωρ, γράψας, γράψων, γεγραφώς (ἐν τῷ μέλλοντι): ὅθεν καὶ τῆς μετοχῆς οἱ χρόνοι ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου σχετικῶς πρὸς τὴν πράξιν. ἢ ἐκφράζει τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως, εἰς ἣν αὕτη ἀνήκει: ἤγουν ὁ μὲν ἐνεστώσως δηλοῖ τὸ σύγχρονον καὶ διαρκές, ὁ δὲ ἄορ. τὸ πρότερον καὶ ἀκαρές, ὁ δὲ μέλ. τὸ ὕστερον, ὁ δὲ παρακ. τὸ τετελεσμένον.

ΣΗΜ. "Ὅσαι μὲν μετοχαὶ σημαίνουσι τὸ σύγχρονον καλοῦνται ὑπὸ τῶν νεωτέρων γραμματικῶν συγχρονιστικάι, ὅσαι δὲ τὸ πρότερον, προτερόχρονοι, ὅσαι δὲ τὸ ὕστερον, ὕστερόχρονοι.

Περὶ ἄρθρου.

§ 563. Τὸ ἄρθρον ὀρίζει καὶ διακρίνει ἢ ἐξαίρει τὸ μεθ' οὗ τίθεται ἀτομικῶς ἢ εἰδικῶς: διὸ τὸ ἄρθρον εἶνε ὀριστικόν (διακριτικόν) καὶ εἰδοποιόν ὅθεν ἀνάρθρως μὲν τίθενται:

1) Τὰ ἄγνωστα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ αἱ γενικαὶ καὶ ἀόριστοι ἔννοιαι οἷον, ἤκεν ἄνθρωπος (ἕνας ἄνθρωπος), ἀρετή. "Ὅταν δὲ εἶνε ἀνάγκη νὰ παρασταθῇ ἀόριστως ἐν ἑκ τοῦ ὅλου γένους, προστίθεται εἰς τὸ ἔναρθρον οὐσιαστικόν καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις οἷον, ἄνθρωπος τις, γυνή τις.

2. Τὸ κατηγορούμενον οἷον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος, ὁ Πλάτων ἦν μαθητὴς Σωκράτους: ὅταν ὅμως τὸ κατηγορούμενον εἶνε γνωστὸν καὶ περιβόητον, φέρεται ἐνάρθρως οἷον, οὗτός ἐστιν ὁ δίκαιος: οὗτός ἐστιν ὁ προδότης.

3. Τὰ κύρια ὀνόματα καὶ μάλιστα ὅταν ἐπιφέρηται συναρθρος προσδιορισμὸς αὐτῶν οἷον, Σωκράτης ὁ φιλόσοφος: ὅταν ὅμως ταῦτα εἶνε ἐξοχα καὶ περιώνυμα ἢ προειρημένα, φέρονται συναρθρως οἷον, ὁ Ὅμηρος, ὁ Δημοσθένης: πρὸς Ἀρτιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθη ὁ γὰρ Ἀρτιφῶν. "Ἐτι δὲ ἀνάρθρως τίθεται τὸ βασιλεὺς ἢ βασιλεὺς μέγας (ὁ τῶν Περσῶν ὡς γνωστός), ἐν ἀκροπόλει.

§ 564. Δέχονται δὲ τὸ ὀριστικόν ἄρθρον:

1. Τὰ γνωστὰ καὶ ἐξοχα πρόσωπα καὶ αἱ ὀρισμέναι ἔννοιαι οἷον, ὁ Σωκράτης, ὁ Ὅμηρος, ἤκεν ὁ ἄνθρωπος (ὁ προεγνωσμένος καὶ ἐπομένως ὁ γνωστός ἄνθρωπος), ἡ ἀρετή.

2. Τὰ προειρημένα, ὡς γνωστὰ ἤδη οἷον, ἡ χώρα ἐνεκα ἀναπαύσεώς ἐστι: τὴν δὲ ἀνάπανσιν ἀναγκαῖον ἡδέϊα εἶναι.

4. Οἱ παραθετικοὶ προσδιορισμοί: οἷον, Κνωξάρης ὁ τοῦ Ἀστυάργου παῖς, Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, Πιττακὸς ὁ Μιτυληναῖος, ἐγὼ ὁ Σωκράτης, οὗτος ὁ ἀνήρ.

4. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μέρος τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ προλεγομένου ἢ νοουμένου· οἶον, ἐναντιμαχῆσαι ναυσὶν ἐβδομηκοντα, ὡν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες ἦσαν· ξυνησάν τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν) ἀπὸ πόλεως ἐκάστης.

ΣΗΜ. Τὸ ἄρθρον ἔχει καὶ τὴν σημασίαν τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας· οἶον, τίμα τοὺς γονεῖς = τοὺς σουὺς ἢ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς· εἶπεν ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα = πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα.

§ 565. Τὸ εἰδοποιὸν ἄρθρον τίθεται ἐπὶ διαιρέσεως γενῶν ἢ εἰδῶν· οἶον, ὁ ἄνθρωπος ἐν τῶν ζώων ἐστίν· ὁ τύραννος, ὁ ῥήτωρ, ὁ ἰατρός, κλπ. Ἐκτὸς τῆς εἰδοποιου δὲ σημασίας αὐτοῦ προήλθε καὶ ἡ τοῦ καθόλου καὶ ἡ τοῦ ἐκάστου· οἶον, ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητὸς = πᾶς ἄνθρωπος· ὁ ὑπομείρας σωθήσεται = πᾶς ὡς ἂν ὑπομείνη· Κῦρος ἔδωκεν ἀντὶ δαρευικοῦ τρία ἡμιδαρυκὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ = καθ' ἕκαστον μῆνα εἰς ἕκαστον στρατιώτην.

ΣΗΜ. Γενικὴν ἔννοιαν ἔχει καὶ τὸ οὐδέτερον ἄρθρον, ὅταν τίθεται πρὸ γενικῆς οὐσιαστικῆς ἢ πρὸ ἐμπροθέτου τινὸς ἄνευ τοῦ ἰδίου οὐσιαστικοῦ· οἶον, τὸ τῶν χρημάτων ποθεῖτε ἀκοῦσαι· τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα· τὰ τῶν θεῶν φέρειν δεῖ· παρασκευάζει τὰ τοῦ πολέμου, τὰ τοῦ χειμῶνος· σκέψαι δὲ πρῶτον τὰ περὶ Ἀλκιβιάδην, εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς. Τὸ δὲ τὰ τῶν θεῶν, τὰ τῆς τύχης, τὸ τῆς παροιμίας, εἶνε = οἱ θεοί, ἡ τύχη, ἡ παροιμία.

§ 566. Τὸ ἄρθρον τιθέμενον πρὸ ἐπιθέτου ἢ ἐπιθετικοῦ τινος ἢ ἐπιρρήματος ἢ προθετοπτώτου τινὸς ἄνευ τοῦ ἑαυτοῦ οὐσιαστικοῦ μεταβάλλει αὐτὰ εἰς οὐσιαστικά· οἶον, ὁ πλοῦσιος, τὸ ὀπλιτικόν, τὸ πολιτικόν (= οἱ ὀπλίται, οἱ πολῖται), ὁ ἄρχων, τὸ συμφέρον, τὸ δεδιὸς (= τὸ δέος), οἱ λέγοντες (οἱ ῥήτορες), οἱ τεκόντες (= οἱ γονεῖς), οἱ ἐνταῦθα, οἱ πάλαι, οἱ ἐν τῇ πόλει, οἱ σὺν Κῦρω. — Ἐν τοῖς τοιοῦτοις πολλοὶ ἐννοοῦσι τὴν ὑποτακτικὴν μετοχὴν ὡν.

ΣΗΜ. Πολλὰ ἔναρθρα ἐπιθετα γίνονται οὐσιαστικά κατὰ παράλειψιν τῶν οὐσιαστικῶν· οἶον, ἡ δεξιὰ, ἡ ἀριστερά (χείρ), ἡ εὐθεῖα, ἡ διάμετρος, ἡ κάθετος, ἡ περίμετρος, ἡ διαγώνιος (γραμμή), ἡ ὀρθή, ἡ λοξή (ὁδός), ἡ φιλία, ἡ πύλεμα, ἡ ἔρημος (χώρα), ὁ Κυζικηνὸς (στατήρ), ὁ ἀκρατος (οἶνος), κλπ.

§ 567. Τὸ ἄρθρον τὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ τοῦ παρεμπύπτοντα ἐπιρρήματα καὶ τὰ ἐν πλαγίᾳ πτώσει ἐμπρόθετα ἢ ἀπρόθετα οὐσιαστικά μεταβάλλει εἰς ἐπίθετα· οἶον, οἱ πάλαι ἄνθρωποι (= οἱ παλαιοί), αἱ πέδας κῶμαι (= αἱ γειτονικαί), ἡ λυδοιστὶ ἄρμονια (= ἡ λυδία), αἱ μετὰ δόξης ἡδοῖαι (= αἱ ἔνδοξαι), τὰ τῶν Ἀθηναίων πράγματα (= τὰ ἀθηναϊκά).

§ 568. Τὸ ἐπίθετον, καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις ἐπιθετικῶς ἐκλαμβά-

νομένη, τιθέμενον μετὰ συνάρθρου ἢ ἀνάρθρου οὐσιαστικοῦ καὶ προ-
 τασσόμενον καὶ ἐπιτασσόμενον φέρεται συνάρθρως μὲν, ὅταν εἶνε
 προσδιορισμὸς αὐτοῦ ἦτοι, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ διακριθῇ τὸ οὐσια-
 στικὸν ἀπὸ παντὸς ἄλλου ὁμοειδοῦς· οἷον, *φέρει τὸν ὄξυν πέλεκυν*
 ἢ *τὸν πέλεκυν τὸν ὄξυν* (τὸν ὄξυν καὶ οὐχὶ τὸν ἀμβλύν); τί δια-
 φέρει ἄνθρωπος ἀκρατῆς θηρίου τοῦ ἀκρατεστάτου; Ἀνάρθρως δέ,
 ὅταν εἶνε κατηγορούμενον ἦτοι, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ παρασταθῇ τὸ
 αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἐν διαφώρῳ καταστάσει· οἷον, *φέρει ὄξυν τὸν πέ-
 λεκυν ἢ τὸν πέλεκυν ὄξυν* (ὄξυν καὶ οὐχὶ ἀμβλύν), *οἱ ἄνθρωποι
 μισοῦσι κακὸν τὸν ἄνδρα* (ἦταν, ἐὰν ἦ κακός), *πονηρὸν λέγεις τὸ
 πρᾶγμα* (τὸ πρᾶγμα, ὃ λέγεις, πονηρὸν ἐστίν).

§ 569. Ὅταν σύναρθρον οὐσιαστικὸν τίθηται μετὰ συνάρθρου
 ἐπιθέτου ἢ ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένης, τότε, ἐὰν μὲν
 τὸ ἐπίθετον προτάσσηται, τὸ ἄρθρον τοῦ μὲν οὐσιαστικοῦ ἀποβάλλ-
 εται, τοῦ δὲ ἐπιθέτου φυλάττεται· ἐὰν δὲ ἐπιτάσσηται, μένει εἰς
 ἀμφοτέρα· οἷον, *ὁ χρηστός ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός· ἢ ἄγαν ἀμέ-
 λεια ἢ ἡ ἀμέλεια ἢ ἄγαν· αἱ μετὰ δόξης ἡδοαὶ ἢ αἱ ἡδοαὶ αἱ
 μετὰ δόξης· τὰ τῆς πόλεως τείχη ἢ τὰ τείχη τὰ τῆς πόλεως.*

ΣΗΜ. Ὅταν πολλὰ σύναρθρα οὐσιαστικά ἀκολουθῶσιν ἀλλεπάλληλα, τὰ
 ἄρθρα συνήθως τίθενται ἀλλεπαλλήλως πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν οὕτως, ὥστε
 τὸ μὲν πρῶτον ἀποδίδεται εἰς τὸ τελευταῖον οὐσιαστικόν, τὸ δὲ δεύτερον
 εἰς τὸ παρατελευταῖον, τὸ δὲ τρίτον (ἐὰν ὑπάρχη) εἰς τὸ προπαρατελευ-
 ταῖον· οἷον, *τὰ τῆς πόλεως τείχη ἢ τὰ τῆς πόλεως τείχη
 παρασκευάζων.*

§ 570. Τὸ ἄρθρον κατ' ἀρχὰς ἦτο ἄντωνυμία δεικτική· ἔμεινε
 δὲ ἢ χρῆσις αὕτη παρὰ τοῖς ἄπτικοῖς 1) εἰς τὴν φράσιν, *τὸν καὶ
 τόν, τὸ καὶ τόν* 2) εἰς τὸ πρὸ τοῦ· 3) εἰς τοὺς ἐπιμερισμούς· λέγε-
 ται δὲ ἐπιμερισμὸς ἢ διαίρεσις ὅλου τινὸς ἀτόμων εἰς δύο ἢ πλείονα
 μέρη· γίνεται δὲ ὁ ἐπιμερισμὸς διὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τῶν συνδέσμων
μὲν-δὲ (ὁ μὲν-ὁ δὲ) καὶ φέρεται διττῶς·

α'. Ὅταν τὸ ῥῆμα τίθηται εἰς τὸ ὅλον, τὰ μέρη φέρονται ὁμοιο-
 πτώτως τῷ ὅλῳ· οἷον, *ἄετοί διέπτησαν δύο, ὁ μὲν πρὸς ἀνατολάς,
 ὁ δὲ πρὸς δυσμάς.* Καὶ ἐν πλαγίᾳ συντάξει· οἷον, *ἠσθόμεν ἄετῶν
 διαπύρτων δύο, τοῦ μὲν πρὸς ἀνατολάς, τοῦ δὲ πρὸς δυσμάς·
 εἶδον ἄετοὺς διαπύρτας δύο, τὸν μὲν πρὸς ἀνατολάς, τὸν δὲ πρὸς
 δυσμάς.* Καὶ ἐν ἀπολύτῳ μετοχῇ· οἷον, *ἄετῶν διαπύρτων δύο,
 τοῦ μὲν πρὸς ἀνατολάς, τοῦ δὲ πρὸς δυσμάς,* εἶπεν ὁ Κάλυκας.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ πλαγίᾳ συντάξει τοῦ ἐπιμερισμοῦ τὸ ὅλον φέρεται πάντοτε
 μεθ' ὁμοιοπτώτου μετοχῆς· οἷον, *εἶδον ἄετοὺς διαπύρτας δύο,
 τὸν μὲν πρὸς ἀνατολάς, τὸν δὲ πρὸς δυσμάς,* κλπ.

β'. "Όταν τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς τὰ μέρη, τὸ μὲν ὅλον τίθεται κατὰ γενικὴν πληθ. σύναρθρον, τὰ δὲ μέρη τίθενται εἰς τὴν πτώσιν, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου· οἷον, τῶν Ἑλλήνων, οἱ μὲν ὑπ' ἡμῶν, οἱ δὲ ὑπὸ τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰσὶν τῶν λιποτακτησάντων στρατιωτῶν, οἱ μὲν διέφυγον, τοὺς δὲ συνέλαβον, τοῖς δὲ θαλάσσιμα βέλη ἀπήνησε, τῶν δὲ θάνατον κατέγραψαν. Ἀλλὰ πολλάκις τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ γενικὴν τίθεται ἰμοιοπτώτως τοῖς μέρεσιν· οἷον, οἱ πολέμιοι, οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο ἀντὶ τῶν πολεμιῶν· τοῦτο δὲ τὸ εἶδος τῆς σύνταξεως ὀνομάζεται *Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος*.

ΣΗΜ. Τὸ ὁ μὲν καὶ τὸ ὁ δὲ ἐπὶ δύο προσηρημένον, τὸ ὁ μὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ πρῶτον, τὸ δὲ ὁ δὲ εἰς τὸ δεύτερον· οἷον, (τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ), τὸ μὲν θνητόν ἐστίν, ἡ δὲ ἀθάνατος. Ἀλλὰ πολλάκις συμβαίνει τὸ ἐναντίον· οἷον, ἐν πολλοῖς μὲν, ὦ Δημόνικε, πολὺ διεστώσας εὐρήσομεν τάς τε τῶν σπουδαίων γνώμας καὶ τάς τε τῶν φαύλων διανοίας· οἱ μὲν γὰρ (φαῦλοι) τοὺς φίλους παρόντας μόνον τιμῶσιν, οἱ δὲ (σπουδαῖοι) καὶ μακρὰν ἀπόντας ἀγαπῶσι (Σχῆμα χιαστόν).

Περὶ ἀντωνυμιῶν.

α'. Προσωπικαί.

§ 571. Τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν αἱ μὲν ὀνομαστικαί τίθενται μόνον ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς καὶ ἀντιθέσεως, ἄλλως παραλείπονται (§ 446, 1)· οἷον, ἐγὼ γράφω (ἐγὼ καὶ οὐχὶ ἄλλος)· σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ. Αἱ δὲ πλάγια ὀρθοτονοῦμεναι μὲν τίθενται καὶ αὐταὶ ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς προσώπων· οἷον, ἐμοῦ ἄκουσον (ἐμοῦ καὶ οὐχὶ ἄλλου)· ἐγκλινόμεναι δὲ ἄνευ ἀντιδιαστολῆς καὶ ἐμφάσεως λέγονται· οἷον, ἄκουσόν μου (οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄλλου).

§ 572. Ἡ ἐνικὴ ὄνομ. τῆς τριτοπροσώπου λείπει καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἡ αὐτός, ἀλλὰ μετὰ τινος ἀντιδιαστολῆς· οἷον, αὐτός ἐφη = αὐτός ὁ ἴδιος καὶ οὐχὶ ἕτερος. Καὶ αἱ ἄλλαι δὲ αὐτῆς πτώσεις καὶ μάλιστα ἡ ἐνικὴ γεν. καὶ αἰτ. (οὐ ἐ) σπανίως παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς ἀπαντῶσι καὶ τότε ἐπ' αὐτοπαθείας καὶ ἐν ἐξηρημέναις προτάσεσι καὶ μάλιστα ἀπαρεμφρακτικαῖς ἢ μετοχικαῖς (§ 575, σημ.). Ἡ δὲ πληθ. ὄνομ. σφεῖς εὐρηται, ἀλλὰ σπανίως· ἀντ' αὐτῆς δὲ τίθεται ἡ πληθ. ὄνομ. τῆς αὐτός.

ΣΗΜ. "Όταν εἶνε ἀνάγκη διακρίσεως ἐπιφέρεται καὶ τὸ κύριον ὄνομα τοῦ προσώπου συνηθέστατα ἐναρθρον (§ 564, 3)· οἷον, ἐγὼ ὁ Σωκράτης, σὺ ὁ Πλάτων. Καὶ ἐλλείψει τῆς προσωπ. ἀντωνυμίας· οἷον, ὁ Μαίαια τῆς Ἄτλαντος διακονοῦμαι αὐτοῖς = ἐγὼ ὁ τῆς Μαίαιας

Θεμιστοκλῆς ἤκω σφόδρα χρώμεθα οἱ Κρηῆτες τοῖς ξενικοῖς ποιήμασιν.

β'. Ἡ ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτός.

§ 573. Ἡ αὐτός μετ' οὐσιαστικοῦ ἢ ἄνευ αὐτοῦ τιθεμένη διαστέλλει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον ἢ πράγμα ἀπὸ παντὸς ἄλλου· οἶον, αὐτὸς ὁ πατήρ (αὐτός, ὁ ἴδιος καὶ οὐχὶ ἄλλος), αὐτὸν τὸν βασιλέα συλλαμβάνουσιν· αὐτὸς ἔφα (αὐτός, ὁ Πυθαγόρας). Συνάρθρως δὲ λεγομένη σημαίνει ταυτότητα· οἶον, τὴν Ἀττικὴν ἀρθροποι κατῴκουσιν οἱ αὐτοὶ (αὐτοὶ οἱ ἴδιοι). Τὴν αὐτὴν δὲ διασταλτικὴν ἔννοιαν ἔχει καὶ ὅταν τίθηται μετὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν καὶ κυρίου ὀνόματος· οἶον, ἐστρατήγει Νικίας τρίτος αὐτός = ὁ Νικίας μετὰ δύο ἄλλων, ὧν ὁ ἐπισημότερος ἦν αὐτός (ὁ Νικίας).

ΣΗΜ. Α'. Πλάγια πτώσεις αὐτῆς τίθενται πολλάκις καὶ ἀντὶ τοῦ προσηρημένου ὀνόματος πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς λέξεως· οἶον, σὺν εἰμι τοῖς φίλοις καὶ ἡδομαι αὐτοῖς. Ἡ αὐτὸς λαμβάνεται καὶ ἐπὶ β'. καὶ γ'. προσώπου κατ' ἔλλειψιν τῆς ἀντωνυμίας ἐγώ. σὺ· οἶον, αὐτὸς λέγω = ἐγὼ αὐτός, αὐτὸς λέγει = σὺ αὐτός

γ'. Ἀυτοπαθεῖς ἀντωνυμίας.

§ 574. Αἱ αυτοπαθεῖς ἀντωνυμίας τίθενται ἐπ' αυτοπαθείας, ἥτοι ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῆ εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ ὅθεν αὐταὶ τίθενται, ὅταν ἀναφέρονται εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως· οἶον, Λοῦω ἑμαυτόν, γινώθι σαυτόν, Τιμοκράτης ἔσφαξεν ἑαυτόν, διδάσκω τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν.

575. Ἡ δὲ τοῦ γ'. προσώπου ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων καὶ μάλιστα ἀπαρεμφατικῶν ἢ μετοχικῶν τίθεται καὶ ὅταν ἀναφέρηται οὐχὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐξηρητημένης προτάσεως, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς κυρίας· οἶον, οὐχ ὄρας, ὅτι καὶ Μῆθους ἄπαρτας δεδίδαχεν ἑαυτοῦ μείον ἔχει; ἐβούλετο Κλέαρχος ἄπαρ τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτόν ἔχει τὴν γνώμην πολλῶν ἐθνῶν ἤρξε Κύρος οὐδ' ἑαυτῷ ὁμογλώττων ὄντων οὐτ' ἀλλήλοισ.

ΣΗΜ. α'. Ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγια πτώσεις τῶν προσωπικῶν καὶ μάλιστα τῆς τριτοπροσώπου (§ 572) ἀντὶ τῶν αυτοπαθῶν οἶον, λέγεται· Ἀπόλλων ἐκδείραι Μαρσύαν ἐρίζοντα οἱ περὶ σοφίας· οἱ Ἐπιδάμνιοι πέμπουσιν εἰς τὴν Κέρκυραν πρέσβεις δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους.

ΣΗΜ. β'. Ἡ τοῦ γ'. προσ. αυτοπαθῆς λαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἐπὶ α'. καὶ β'. προσώπου· οἶον, αὐτὸς αὐτὸν ἀπώλλυον, ἀντὶ ἑμαυτόν· οὐδὲ τὴν ἑαυτοῦ σύγε ψυχὴν ὄρας, ἀντὶ τὴν σεαυτοῦ.

ΣΗΜ. γ'. Ἐὰ πληθυντικᾷ τῆς αυτοπαθοῦς ἀντωνυμίας τίθενται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς· οἶον, παυτόμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦς φιλονικίας κοινῇ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολεμήσωμεν καὶ παίζομεν ἑαυτοῦς καὶ παιζόμεθα.

δ'. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 576. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσι τὸν κτήτορα ἢ τοὺς τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἀνήκει τι καὶ τίθενται ἐπὶ ἐμφάσεως· οἷον, ὁ ἐμὸς πατήρ, ἢ σὴ οἰκία, τὰ ἐμὰ βιβλία, τὰ ὑμέτερα χρήματα. Ἄλλως τίθενται αἱ γενικαὶ τῶν ἐξ ὧν παράγονται προσωπικῶν· οἷον, ὁ πατήρ μου, ἢ οἰκία σου, τὰ βιβλία ἡμῶν, τὰ χρήματα ὑμῶν.

§ 577. Ἡ τριτοπρόσωπος κτητικὴ ἀντωνυμία ἐός, ἐή, ἐόν εἶνε ἄχρηστος παρὰ τοῖς πεζοῖς, ἢ δὲ σφέτερος εἶνε σπανία· ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται αἱ γενικαὶ τῆς αὐτῆς καὶ ἐπὶ ἐμφάσεως τῆς ἐκεῖνος· οἷον, ἐρέτυχον τῷ φίλῳ αὐτοῦ· τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος (εἰχε) καὶ οἱ ἐκεῖνον.

§ 578. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον καὶ ὁ κτήτωρ εἶνε τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἢ τοὺς, ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῆ εἰς τι τῶν αὐτοῦ, τότε ἐπὶ ἐνὸς μὲν κτήτορος τίθενται συνήθως αἱ γενικαὶ τῶν συνθέτων ἐμαντοῦ, σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ· ἐπὶ δὲ πολλῶν τίθενται συνήθως αἱ κτητικαὶ ἡμέτερος, ὑμέτερος, σφέτερος μετὰ τῆς γεν. πληθ. τῆς αὐτῆς ἢ ἄνευ αὐτῆς (§ 577)· οἷον, τιμῶ τὸν ἐμαντοῦ πατέρα ἢ τὸν πατέρα μου, τιμῆς τὸν σεαυτοῦ πατέρα ἢ τὸν πατέρα σου, τιμᾶ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, τιμῶμεν τὸν ἡμέτερον αὐτῶν πατέρα ἢ τὸν πατέρα ἡμῶν καὶ σπανιώτατα τὸν ἡμῶν αὐτῶν πατέρα, τιμᾶτε τὸν ὑμέτερον αὐτῶν πατέρα ἢ τὸν πατέρα ὑμῶν καὶ σπανιώτατα τὸν ἡμῶν αὐτῶν πατέρα, τιμῶσι τὸν σφέτερον (αὐτῶν) πατέρα ἢ τὸν ἑαυτῶν πατέρα ἢ τὸν πατέρα σφῶν αὐτῶν, οὐδέποτε ὅμως συνάρθρως τὸν σφῶν αὐτῶν πατέρα.

§ 579. Ἐπειδὴ αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν προσωπ. ἀντωνυμιῶν, διὰ τοῦτο οἱ ἐπιθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ, ὅταν ἀναφέρονται εἰς τὸ πρόσωπον, ἐξ οὗ αὐταὶ παράγονται καὶ οὐχὶ εἰς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ ἀποδίδονται, τίθενται κατὰ γενικὴν ὁμοιότητα τῇ γενικῇ τῶν ἀφ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· οἷον, διαρπάζουσι τὰ ἐμὰ τοῦ κακοδαίμονος· εἶδος τῆν σὴν ἀνδρείαν ἀναβαίροντος καὶ καταβαίροντος· ἢ ὑμέτερα τῶν σοφιστῶν τέχνη· τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἔργα· οἱ ὑμέτεροι αὐτῶν ὄφθαλμοί· περαινουσι τὰ σφέτερα αὐτῶν ἔργα.

ε'. Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία.

§ 580. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία τίθεται ἐπὶ ἀλληλοπαθείας· ἀλληλοπάθεια δὲ λέγεται, ὅταν δύο ἢ πλεῖονα πρόσωπα ἢ πράγματα ἐνεργῶσιν ἀμοιβαίως τὸ ἓν ἐπὶ τὸ ἕτερον· οἷον, φιλοῦμεν ἀλλήλους· καταγελῶσιν ἀλλήλους, οἱ πονηροὶ ἀλλήλους ὅμοιοι.

ζ'. Δεικτικαὶ ἀντωνυμιαί.

§ 580*. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμιαὶ χρησιμεύουσιν εἰς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων· καὶ ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ πλησίον, ἡ δὲ ἐκεῖνος τὰ μακρὰν, ἡ δὲ ὅδε τὰ παρόντα καὶ οἰονεὶ δακτυλοδεικτούμενα, οἷον, τοῦτο Θησεῖον, ἐκεῖνο Λεωκόριον, ἦδε ἡ πόλις. Ὅθεν ἐπὶ δύο προειρημένων ἡ μὲν ἐκεῖνος ἀναφέρεται εἰς τὸ πρῶτον, ἡ δὲ οὗτος εἰς τὸ δεύτερον ὡς πλησιέστερον οἷον, ἔθιζε σεαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπὸν, ἀλλὰ σύννουν δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ (τὸ σκυθρωπὸν εἶναι) αὐθάδης, διὰ τοῦτο δὲ (τὸ σύννου εἶναι) φρόνιμος εἶναι δόξεις. Ἄλλ' ἐνόησε ἡ μὲν ἐκεῖνος ἀναφέρεται εἰς τὸ δεύτερον, ἡ δὲ οὗτος εἰς τὸ πρῶτον ὡς σπουδαιότερον (Σχῆμα χιαστόν).

§ 581. Ἐπὶ διηγήσεως ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ προειρημένα, ἡ δὲ ὅδε τὰ ῥηθησόμενα οἷον, σὺ μὲν ταῦτα λέγεις. παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελε τάδε, ὅτι κλπ., ὁ βασιλεὺς τάδε λέγει.

§ 582. Ἡ οὗτος τίθεται καὶ ἐπὶ τῶν ἀνακεφαλαιώσεων προειρημένων οἷον, καὶ τὴν ὁμότητα καὶ τὴν ἀνοίαν καὶ τὴν ἔβριν καὶ τὴν ὀργὴν, καὶ ταῦτα ἄφες. Ἐπι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων καὶ προσφωνήσεων οἷον, ὦ οὗτος Αἴας, δεύτερόν σε προσκαλῶ· οὗτος, σὲ φωνῶ οὗτος σὺ, πῶς δεῦρ' ἦλθες;

§ 583. Ἡ οὗτος καὶ ἐκεῖνος τίθενται προσέτι·

α'. Ἐπὶ προαναγγέλλσεων (ἐπέξηγήσεων) οἷον, τοῦτο ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ἐκεῖνο δὲ φανερόν, ὅτι...

β'. Ἐπὶ τῶν ἀνταποδόσεων ἢ ἐπαναλήψεων, ἀνταποδίδονται δὲ εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ἢ μετοχάς· οἷον, ὅστις βούλεται, τοῦτο καὶ οἰεταί· ἀθέμιτός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολέμου ἐρᾷται· ὁ γὰρ ταῦτα πράττων καὶ παρασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολέμει· Κλέαρχος δὲ τὸν Τολμίδην, ὃν ἐτύχχαυεν ἔχων, τοῦτον ἐκέλευσεν.

§ 584. Ἡ μὲν οὗτος σημαίνει καὶ τὸ γνωστόν, ἡ δὲ ἐκεῖνος καὶ τὸ περιφανές, ἐξοχόν, περίφημον· οἷον, οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι (οἱ γνωστοὶ) καταστήσαντες· Ἀριστείδης ἐκεῖνος (ὁ περιφανής), τὰς γαῦς ἐκείνας (τὰς περιφήμους).

ζ'. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμιαί.

§ 585. Τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ μὲν ὃς ἀναφέρεται εἰς ὀρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἡ δὲ ὅστις εἰς ἀόριστα καὶ γενικά οἷον, ὁ Θεός, ὃς ἐποίησε τὸν κόσμον· μακάριος, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει.

ΣΗΜ. Ἡ ὃς καὶ ἡ ὅστις, ἡγουμένου τοῦ οὗτω, ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας καὶ ὀνομ. πτώσεως ἰσοδυναμοῦσι τῷ ὡστε· οἷον, οὐ γὰρ οὗτω γ' ἐὺ ἤθησ' ἐστὶν ὁμῶν οὐδέ τις, ὃς ὑπολαμβάνει (Δημ.)· τίς οὗτω

μαίνεται, ὅστις οὐ σοὶ βούλεται φίλος εἶναι; (Ἰσοκρ.) Μετὰ δὲ μέλ. ὀριστ. σημαίνουν πολλὰκις καὶ τέλος (σκοπόν). οἶον, ἔδοξε τῷ δὴ μὴ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἳ τοὺς πατέριους νόμους συγγράψουσιν (=ὅπως συγγράψωσιν), δεδύχθαι τῇ βουλῇ πέμπειν πρέσβεις, οἳ τινες αὐτῷ (τῷ Φιλίππῳ) διαλέξονται.

§ 586. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ οὐσιαστικά ἢ εἰς τὰς προσωπικὰς ἢ δεικτικὰς ἀντωνυμίας ἢ εἰς ἀπαρέμφατον, ἢ εἰς ὑλόκληρον πρότασιν καὶ συμφωνοῦσι πρὸς αὐτὰ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον, τυχαίως δὲ κατὰ πτώσιν καὶ ὑπόκεινται εἰς πάντα τὰ προειρημένα περὶ συμφωνίας τῶν ἐπιθέτων πρὸς τὰ οὐσιαστικά (§ 457—459). οἶον, *θανμάζω Σωκράτην, ὃς ἀπέθαρεν ὑπὲρ ἀρετῆς· Ἀσπασία, ἣ διδασκάλη ἐχρήσατο Περικλῆς· ὁ Θεός, ὃς ἐφορᾷ τὰ πάντα· ὁ ἀγῆρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον, οὓς ὀρῶ ἢ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον, ὃς ἐλεῶ ὀρῶν (ὁ Κύριος) αὐτὸν (τὸν πᾶππον) κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ἐπογραφῇ καὶ χρώματος ἐντρίψει καὶ κόμαις προσθέτοις, ἃ ρόμιμα ἦν Μήδοις· τὴν Ἀγροίαν καὶ τὸν Πλάρον, ἃ παρὰ τῆς Ἀπάτης ἐπεπώκει· σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας, κλπ.*

§ 587. Ἰδιαιτέρως δὲ πάσχουσι καὶ τὸ σχῆμα τῆς ἐφέλξεως ἢ ἀφομοιώσεως· ἐφέλιξις λέγεται, ὅταν τὸ ἀναφορικὸν ἀφομοιωθῆται πρὸς τὸ ἀναφερόμενον ἢ τούναντίον, ὅταν τὸ ἀναφερόμενον ἀφομοιωθῆται πρὸς τὸ ἀναφορικόν· γίνεται δὲ ἡ ἐφέλιξις τριχῶς καὶ εἶνε ἴδια τῶν Ἀττικῶν.

α'. Τὸ ἀναφορικὸν πολλάκις ἐλκόμενον ὑπὸ τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ τίθεται κατὰ πτώσιν αὐτοῦ καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως· οἶον, *ἀπολαύω τῶν ἀγαθῶν ὧν ἔχω, ἀντὶ ἃ ἔχω χρώμαι βιβλίοις οἷς ἔχω ἀντὶ ἃ ἔχω.* Καὶ ἐλλείψει τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ ἢ δεικτικοῦ· οἶον, *μέμνημαι ὧν ἐπραξα* = τῶν πράξεων ἃς ἐπραξα. Καὶ ἐμπροθέτως οἶον, *εἰσφέρετε ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, ἀντὶ ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἕκαστος ἔχει.*

ΣΗΜ. Ἦνα γένη ἡ ἐφέλιξις αὕτη, πρέπει νὰ μὴ ὑπάρχη ἐγκειμένη δεικτικὴ ἀντωνυμία καὶ τὸ μὲν ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως νὰ συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς, ἢ δὲ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία νὰ εἶνε ἀντικείμενον αὐτοῦ καὶ νὰ προσδιορίζῃ οὐσιαστικῶς τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικόν.

β'. Τὸ ἀναφορικὸν ἐλκόμενον πολλάκις ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου οὐσιαστικοῦ τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ ἀριθμὸν αὐτοῦ καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ ἀριθμὸν τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ ἢ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας· οἶον, *Στυγρὸς ὕδωρ, ὃς μέγιστος ὄρκος ἐστὶ· πόλεις εἰσὶν ἐκεῖναι οὓς φασκεῖς εἶναι νομίσεις· τὸν οὐρανόν, οὓς*

πόλους καλοῦσιν· λόγοι εἰσιν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν· πάρεστι γόθος, ἦν αἰδῶ εἶπομεν· καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σοι τὸ κυριώτατον ἐστι, κατακοσμήσω.

ΣΗΜ. Ἴνα γένη ἡ ἐφελξις αὕτη, πρέπει τὸ μὲν ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως νὰ εἶνε ἐν τῶν συνδετικῶν ῥημάτων (εἶναι, γίνεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι, κλπ.)· τὸ δὲ ἀναφορικὸν νὰ εἶνε ὑποκειμένον ἢ ἀντικείμενον, τὸ δὲ κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ ἀντικειμένου νὰ εἶνε οὐσιαστικὸν καὶ νὰ ἐπιφέρηται (ὄρα τὰ παραδείγματα).

γ'. Τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικὸν πολλάκις ἐκλυόμενον ὑπὸ τοῦ ἀναφορικοῦ μετατίθεται εἰς τὴν πρότασιν αὐτοῦ λαμβάνον καὶ τὴν πτώσιν του· οἷον, οὗτός ἐστιν ὃν εἶδες ἄνδρα, ἀντὶ οὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ ὃν εἶδες. Καὶ κατ' ἀντιστροφήν τῶν προτάσεων οἷον, Μελέαργος τὰς τιμὰς ἃς ἔλαβε φανεραί, ἀντὶ αἱ τιμαί, ἃς ὁ Μελέαργος ἔλαβε, φανεραί εἰσιν.

ΣΗΜ. δ'. Ἡ ἐφελξις αὕτη γίνεται συνήθως ἐν τῇ φράσει οὐδεὶς ἐστὶν ἅστις οὐ· οἷον, Γοργίας οὐδενὶ ὄτῳ οὐκ ἀπεκρίνατο=οὐδεὶς ἦν, ὄτῳ Γοργίας οὐκ ἀπεκρίνατο· οὐδένα κίνδυνον ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι ἡμῶν.=οὐδεὶς κίνδυνός ἐστιν, ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν· οὐκ ἔστιν ἦντινα οὐκ ἤρξεν ἀρχὴν=οὐκ ἔστιν ἀρχή, ἦν οὐκ ἤρξεν.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ἄρθρον τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐν ταύτῃ τῇ ἐφέλξει ἀποβάλλεται, ἀλλὰ μόνον, ὅταν τίθηται μετὰ τὸ ἀναφορικόν· οἷον, οὗτός ἐστιν ὃν εἶδες ἄνδρα, ἀντὶ οὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ, ὃν εἶδες.

η. Συσχετικαὶ ἀντωνυμιαί.

§ 588. Τῶν σχετικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ φυσικὴ τάξις εἶναι νὰ προηγῶνται αἱ δεικτικαὶ καὶ νὰ ἐπιφέρωνται αἱ ἀναφορικαί· ἀλλὰ χάριν εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως πολλάκις τίθενται καὶ ἀντιστρόφως· οἷον, τοιοῦτός ἐστιν ὁ Περικλῆς, οἷος ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ οἷός ἐστιν ὁ Θεμιστοκλῆς, τοιοῦτος καὶ ὁ Περικλῆς.

§ 589. Αἱ ἀναφορικαὶ οἷος, ὅσος, ἡλικός καὶ τὸ ἐπίρρημα ὡς τίθενται πολλάκις καὶ ἐπὶ θαυμαστικῶν ἐπιφωνήσεων οἷον, ἡλικός καὶ οἷος γέρονε! ὦ οἶα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλος οὐκ ἔχει! ὅσην τὴν δύναμιν ἔχεις, ὦ ἀναξὶ δέσποτα! ὡς καλός μοι ὁ πάππος!

§ 590. Ἡ οἷος συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ ἐγκειμένης μὲν τῆς δεικτικῆς τοιοῦτος ἰσοδυναμεῖ τῷ ὥστε· οἷον, οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμέλονται, ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἷοι πονηροῦ τιτος ἔργου ἐφίεσθαι. Παραλειπομένης δὲ τῆς τοιοῦτος, σημαίνει ἄνευ μὲν τοῦ τὲ τὸ ἐπιτήδειος, μετὰ δὲ τοῦ τὲ τὸ δυνατός ἢ ἰκανός· οἷον, καὶ τοὺς μὲν πρόσθεν ὀδόντας πᾶσι τοῖς ζῴοις οἷους τέμνειν εἶναι· οὔτε φέρειν ὄπλα οὔτ' ἐγγὺς οἷός τ' ἦν· οὐχ οἷοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι.

ΣΗΜ. Μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ ἡ ὄσος καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ὄσπε οἶον, ὄσον ἀποζην, ὄσον καμὲ εἰδέναι. Ἄλλ' ἐν τοῖς τοιούτοις ἐννοεῖται τὸ ἐστί· οἶον, ὄσον ἐστὶ καμὲ εἰδέναι.

θ'. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις, τί.

§ 591. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις, τί σημαίνει ὅτι τὸ μεθ' οὗ τίθεται οὐσιαστικὸν εἶνε ἀόριστον ὅθεν τίθεται εἰς τὰ ἀναθρα οὐσιαστικά, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ παρασταθῇ ἐν ἐξ αὐτῶν ἀόριστως· οἶον, ἀρήρ τις, γυνή τις. Καὶ μετὰ γενικῆς διαιρητικῆς· οἶον, τις τῶν μαθητῶν εἶπε, καὶ ἀντεστραμμένως· οἶον, τῶν ἱερέων τις. Οὕτω συντάσσεται καὶ ἡ ὄστις· οἶον, ὄστις μαθητῆς, καὶ ὄστις τῶν μαθητῶν.

§ 592. Τιθεμένη δὲ ὡς ὑποκείμενον λεκτικῷ μάλιστα ῥήματος παραγγελματικῶς ἢ προστακτικῶς σημαίνει τὸ ἕκαστος ἢ τὸ εἰς· οἶον, λέγέτω τις, ἢ γινώσκει· παιδεύειν ὅπως τις ἐθέλοι· ὅπου τις ἀλγεῖ, ἐκεῖ καὶ τὸν ροῦν ἔχει.

§ 593. Τιθεμένη δὲ ὡς κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον δοξαστικῶν μάλιστα ἢ λεκτικῶν ῥημάτων σημαίνει μέγα τι καὶ σημαντικόν· οἶον, κὰν δόξης τισὶν εἶναι τις = καὶ ἂν φανῆς εἰς τινὰς ὅτι κἀτι τι εἶσαι· ἢ ὅπως τις εἶναι, ἔδοξε λέγειν τι (ὁ Κύριος).

§ 594. Τιθεμένη δὲ μετὰ τῶν ποσότητος ἢ ποιότητος σημαντικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν σημαίνει τὸ περίπου ἢ τὸ σχεδόν· οἶον, πόσον τι πλῆθος συμμάχων πάρεστιν ἔχων; ποίου τινὸς γένους Σπιθριδάτης; τοιαῦτα ἅττα διελέχθησαν· παρεγένοντό τινες δύο ρῆες. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ πολὺς, ὀλίγος, πᾶς καὶ τῶν ἐπιρρημάτων πάνυ, πολὺ, μηδέν, σχεδόν· οἶον, ἐξηλθον πολλοὶ τινες· πένητα φέγγει πᾶς τις γίλος· ἔφυγον μηδέν τι πάνυ διωκόμενοι, κλπ.

ΣΗΜ. Μετὰ τοῦ εἰ (=εἴ τις) τιθεμένη λαμβάνεται πολλάκις ἀντὶ τῆς ὄστις· οἶον, Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς νέους καὶ εἴ τις ἄλλος παρ' αὐτῷ ἐφοίτα.

ι'. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 595. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε ἡ τις, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, ποδαπός, πόστος, ποσταῖος καὶ τίθενται ἐπὶ ἐρωτήσεως, ἢ μὲν τις, ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων, ἢ δὲ πότερος ἐπὶ δυάδου, ἢ δὲ ποῖος ἐπὶ ποιότητος, ἢ δὲ πόσος ἐπὶ ποσότητος, ἢ δὲ πηλίκος ἐπὶ μεγέθους, ἢ δὲ ποδαπός ἐπὶ τόπου (πατρίδος), ἢ δὲ πόστος ἐπὶ τάξεως χρόνου, ὁ δὲ ποσταῖος ἐπὶ τάξεως ἡμέρας. Συντάσσονται δὲ ὡς ἐπίθετα, ἢ δὲ τις, πότερος καὶ ποῖος συντάσσονται καὶ μετὰ γεν. διαιρητικῆς· οἶον, τις μαθητῆς καὶ τις τῶν

μαθητῶν βούλεται εἰπεῖν; ποτέρα χεῖρ καὶ ποτέρα τῶν χειρῶν πάσχει; ποῖον μῦθον εἶπες; καὶ ποῖος τῶν θαρόντων κακός; τὰ δὲ οὐδέτερα τῆς πότερος τίθενται καὶ ἐπιρρηματικῶς ἐν ἀρχῇ διπλῆς ἐρωτήσεως συνδεδεμένης διὰ τοῦ διαζευκτικοῦ ἢ οἶον, *πότερος σέ τις, Διοσχίρη, τῆς πόλεως ἐχθρὸν ἢ ἐμὸν εἶναι φῆ*; Πολλάκις δὲ ἡ πότερος τίθεται καὶ δις οἶον, *πότερος ὁ Νηρεὺς καὶ πότερος ὁ Θεραΐτης*;

ιά. Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 596. Τῶν ἐπιμεριστικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ μὲν ἕτερος σημαίνει εἰς ἐκ τῶν δύο, ἡ δὲ ἐκάτερος, δύο καθ' ἕνα χωριστά· ἡ δὲ ἕκαστος, πολλοὶ καθ' ἕνα χωριστά· ἡ δὲ ἄλλος, εἰς ἐκ τῶν πολλῶν. Συντάσσονται δὲ ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γεν. διαιρετικῆς· οἶον, *ἡ ἕτερα χεῖρ καὶ ἡ ἕτερα τῶν χειρῶν πάσχει· ἐκάτερος ποὺς καὶ ἐκάτερος τῶν ποδῶν πάσχει· ἕκαστον ζῶον καὶ ἕκαστον τῶν ζῴων αἰσθήσεις ἔχει· ἄλλος μαθητῆς καὶ ἄλλος τῶν μαθητῶν.*

ΣΗΜ. α'. Ἡ ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος (ἐν ταῖς φράσεσιν ἄλλος ἄλλοθεν, ἄλλος ἄλλοι) διὰ τὴν περιληπτικὴν ἔννοιαν αὐτῶν ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ οὔσαι συντάσσονται καὶ μετὰ πληθ. ῥήματος· οἶον, *ταῦτα εἰπόντες ἀπῆλθον ἐκάτερος· ἕκαστος αὐτῶν λέγουσι καὶ μ' ἤσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν· ἡρώτων ἄλλος ἄλλο.*

ΣΗΜ. β'. Ἡ ἕτερος συνάρθως μὲν σημαίνει εἰς ἐκ τῶν δύο, ἀνάρθως δὲ τὸ ἄλλος (διάφορος)· ἡ ἕτερα τῶν χειρῶν πάσχει· ὀφίλος ἕτερος τοῦ κόλακος ἐστίν.

Περὶ προθέσεων.

597. Τῶν κυρίων προθέσεων ἄλλαι μὲν συντάσσονται μετὰ μιᾶς τῶν πλαγίων πτώσεων, ἄλλαι δὲ μετὰ δύο, ἄλλαι δὲ καὶ μετὰ τῶν τριῶν.

Α'. Μορόπτωτοι προθέσεις συντάσσονται μετὰ μιᾶς πτώσεως.

α. Μετὰ γενικῆς.

§ 598. Μετὰ μόνης γενικῆς συντάσσονται ἡ ἀντί, ἀπό, ἐκ, πρό καὶ σημαίνουσιν ἡ μὲν ἀντί ἀντικατάστασιν ἢ ἀνταλλαγὴν· οἶον, *ἀρχῶν ἠρέθη Ξενοφῶν ἀντὶ τοῦ Κλεάρχου, ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀντηλλάξατο*· ἔτι δὲ τὴν τιμὴν· οἶον, *πωλῶ τὴν βίβλον ἀντὶ δραχμῆς*. Ἡ δὲ ἀπό τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν ἢ τὴν ἀπὸ χρόνου ἀρχὴν τινος, ἢ καταγωγὴν, ὕλην, μέσον (ὄργανον)· οἶον, *Κῦρος ὀρμᾶται ἀπὸ Σάρδεων, ἀπὸ πρώτης ἐργάζομαι, οἱ ἀφ' Ἡρακλέους, ἀπὸ κέδρου πεπονημένοι, ἀπὸ τῆς λείας τρέφονται*. Ἡ δὲ ἐκ τὴν ἐκ τόπου κίνησιν ἢ τὴν ἐκ χρόνου ἀρχὴν πράξεώς τινος, ἢ τὸ ὕστερον, καταγωγὴν, αἴτιον, μέσον (ὄργανον)· οἶον, *ἐκ Πύλου,*

ἐξ ἀγορᾶς ἔρχεται, ἐκ νεότητός μου ἐργάζομαι, ἐκ τούτου ἀρέστη Χρυσάρτας, βασιλεὺς ἐκ βασιλέων, ἐκ χρυσῶν γυαλῶν πίπειν.

Ἡ δὲ πρὸ τὸ πρότερον ἢ τὸ ἔμπροσθεν ἢ ὑπεράσπιν· οἶον, πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ταῦτ' ἐγένετο, οἱ πρὸ ἡμῶν, πρὸ ποδῶν, πρὸ τῆς πόλεως κείται, πρὸ παιδῶν καὶ γυναικῶν μάχεσθαι.

β'. Μετὰ μόνης δοτικῆς.

§ 599. Μετὰ μόνης δοτικῆς συντάσσονται ἢ ἐν καὶ σὺν καὶ σημαίνουν ἢ μὲν ἐν τὴν ἐν τόπῳ ἢ χρόνῳ στάσιν (τὸ ἐντός) ἢ ὄργανον καὶ ἐξουσίαν· οἶον, ἐν οἰκίῳ, ἐν Ἀθήναις μένει, ἐν πολέμῳ, ἐν εἰρήνῃ ταῦτ' ἐγένετο, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις ἐμάχοτο, ἐν σοὶ ἐστι νῦν σῶσαι τὴν Ἑλλάδα. Ἡ δὲ σὺν τὸ ὁμοῦ, συμφωνίαν, βοήθειαν, τρόπον· οἶον, σὺν τῷ ἀδελφῷ ἔρχεται, σὺν τῷ νόμῳ, σὺν θεῷ ποιήσω ταῦτα, σὺν γέλωτι ἤλθοι.

γ'. Μετὰ μόνης αιτιατικῆς.

§ 600. Μετὰ μόνης αιτιατικῆς συντάσσονται ἢ εἰς καὶ ἀνὰ καὶ σημαίνουν ἢ μὲν εἰς τὴν εἰς τόπον κινήσιν (τὸ τέρμα τῆς κινήσεως) ἢ σκοπόν· οἶον, ἔπλευσαν εἰς Πειραιᾶ, εἶπον εἰς ἀγαθόν. Ἡ δὲ ἀνὰ τὸ ἄνω, τὸ ὀπίσω, διανομὴν καὶ ἐπανάληψιν· οἶον, ἀνὰ τὸν ποταμὸν πλεῖ, ἀνὰ τὰ ὄρη, ἀνὰ πόδας χωρεῖ, ἀνὰ πέντε παρασάγγας, ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν.

Β'. Δίπλωτοι προθέσει συντασσόμεναι μετὰ γενικῆς καὶ αιτιατικῆς.

§ 601. Μετὰ γενικῆς καὶ αιτιατικῆς συντάσσονται ἢ διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπὲρ καὶ σημαίνουν ἢ μὲν διὰ μετὰ γενικῆς μὲν τὸ διὰ μέσου τόπου ἢ διάρκειαν χρόνου ἢ μέσον (ὄργανον)· οἶον, ἐλαύρει διὰ τῆς Ἀραβίας, διὰ βίον εὐτυχεῖ, διὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἐμάχοτο μετ' αἰτιατ. δὲ αἰτίαν· οἶον, διὰ τὴν ἡμετέραν βιβλιοθήκην ἠΐξεται ὁ Φίλιππος. Ἡ δὲ κατὰ μετὰ γεν. μὲν κινήσιν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, τὸ ἐπάνω, τὸ ἐναντίον· οἶον, κατὰ τείχεος ῥίπτειν, κατὰ κρημνῶν φέρεσθαι, κατὰ γῆς κάθηται, κατ' ἐμοῦ λέγει μετ' αἰτιατ. δὲ τόπον ἢ χρόνον κατ' ἕκτασιν ἢ συμφωνίαν· οἶον, δεήσεις κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγένετο, οἱ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν πεσόντες, κατ' ἐκείνον τὸν καιρόν, κατὰ τὰ τρωϊκὰ ταῦτ' ἐγένετο, κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφεῖ. Ἡ δὲ μετὰ μετὰ γεν. μὲν τὸ ὁμοῦ ἢ τὸ ὄργανον· οἶον, μετὰ τοῦ πατρὸς πορεύεται, μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἐμάχοτο μετ' αἰτ. δὲ τὸ ὕστερον· οἶον, μετὰ τὰ τρωϊκὰ ἔζη ὁ Ὀμηρος. Ἡ δὲ ὑπὲρ μετὰ γενικῆς μὲν τὸ ὑπεράνω ἢ ὑπεράσπιν· οἶον, ὁ ἥλιος τοῦ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν στεγῶν πορεύε-

ται, ὑπὲρ τῆς κόμης γήλοφος ἦν, ὑπὲρ πατρίδος καὶ πίστεως μάχου· μετ' αἰτιτικῆς δὲ τὸ ὑπεράνω, τὸ μᾶλλον ἢ τὸ πλεον· οἶον, γὰρ ὑπὲρ τὴν κρήνην ἦν, οἱ ὑπὲρ τὰ ἐξήκοστα ἔτη γεγερότες, ὑπὲρ ἄνθρωπον φροεῖ, ὑπὲρ δύναμιν πορεῖ.

Γ'. Τριπτῶτοι προθέσεις συντάσσονται καὶ μετὰ τῶν
τριῶν π.λαγίων πτώσεων.

§ 602. Καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων συντάσσονται ἡ
παρά, πρὸς, ἐπί, περί, ἀμφί, ὑπό.

1. Ἡ παρά σημαίνει μετὰ γεν. μὲν συνήθως τὸ πρόσωπον, ἐξ οὗ
κινεῖται ἢ προέρχεται τι, ἐπομένως καὶ τὸ ποιητικὸν αἷτιον· οἶον,
ἦλθον παρὰ βασιλέως πρέσβεις, αἱ παρὰ θεῶν τιμωρίαι, παρὰ
πάντων ὁμολογεῖται τοῦτο. Μετὰ δοτικ. δὲ τὸ πλησίον ἐπὶ προσ-
ώπου, ἢ ἐξουσίαν· οἶον, παρὰ τῷ διδασκάλῳ σιτεῖται, παρὰ σοὶ
κεῖται ποιῆσαι ταῦτα. Μετ' αἰτ. δὲ τὸ πλησίον ἐπὶ ἀψύχων, τὸ
ἐναντίον, τὸ ἐκτός, διαφορὰν· οἶον, παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἦν, παρὰ
τὸν νόμον πράττει, παρὰ μέρος ἄδει, παρὰ τρεῖς ψήφους.

2. Ἡ πρὸς σημαίνει μετὰ γεν. μὲν καταγωγὴν, ποιητικὸν αἷ-
τιον, τὸ ἴδιον, ὄρκον· οἶον, ὁ πρὸς πατρός θεός, θνήσκει πρὸς τῆς-
δε τῆς γυναικός, οὐ πρὸς ἄνδρὸς σοφοῦ ταῦτα, πρὸς θεοῦ μὴ λέγε
ταῦτα. Μετὰ δοτ. δὲ τὸ πλησίον (ἐπὶ ἀψύχου), ἢ προσθήκην· οἶον,
πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ κεῖται πόλις, πρὸς τούτοις, πρὸς τοῖς
ἄλλοις. Μετ' αἰτ. δὲ κίνησιν πρὸς πρόσωπον ἢ διεύθυνσιν πρὸς τι ἢ
σκοπὸν· οἶον, πέμπει πρὸς βασιλέα, πλεῖν πρὸς οἶκους, πρὸς τό-
τον ἐστραμμένος, μαθήσομεν πρὸς τὸ εἰδέσθαι τὴν ἀλήθειαν.

3. Ἡ ἐπὶ σημαίνει μετὰ γεν. μὲν τὸ ἐπάνω ἢ ἐποχὴν· οἶον, ἐφ'
ἔππου Κῦρος ἐπορεύετο, ἐπὶ τῆς τραπέζης κεῖται ἡ βίβλος, ἐπὶ
Θησέως ἐγένοντο ταῦτα. Μετὰ δοτ. δὲ τὸ ἐπάνω ἢ τὸ πλησίον ἢ
τὸ προτρεπτικὸν αἷτιον, ἐξουσίαν· οἶον, ἐπὶ βωμῷ καιεῖν, ἐπὶ τῷ
ποταμῷ ὀκοδόμει, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς Σικελίας ἦλθον, χαίρει με-
τρῶς ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσί σοι ἀγαθοῖς, ἐπὶ σοὶ κεῖται. Μετ' αἰτ.
δὲ τὸ ἐπάνω ἢ κίνησιν ἀπλῆν ἢ ἐχθρικὴν, ἢ σκοπὸν· οἶον, ἐπὶ τὴν
θύραν ἐβάδιζε, στρατεύεται ἐπὶ τοὺς πολεμίους, πορεύεται ἐφ'
ὑδαρ.

4. Ἡ περί καὶ (ἀμφί) σημαίνουσι μετὰ γεν. μὲν τὸ περί οὗ
γίνεται ὁ λόγος (τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου)· οἶον, λέγουσι περί φι-
λοσοφίας. Μετὰ δοτ. δὲ αἰτίαν ἢ τὸ περίξ· οἶον, δέδοικα περί τῷ
παιδί, περί ταῖς κεφαλαῖς τιμὰς εἶχον. Μετ' αἰτ. δὲ τὸ περίξ,
τὸ περίπου ἢ ἐνασχόλησιν· οἶον, περί τὴν πόλιν ἔστησαν, περί

λύχρων ἀγὰς ἦλθον, παρετάχθησαν περὶ τοὺς ἑκατὸν στρατιώ-
τας, ἀμφὶ τὰ τριάκοντα ἔτη ἦν, περὶ φιλοσοφίαν σπουδάξει.

5. Ἡ ὑπὸ σημαίνει μετὰ γεν. μὲν τὸ ὑποκάτω, τὸ ποιητικὸν ἢ τὸ προτρεπτικὸν αἴτιον· οἶον, πηγὴ ὑπὸ τῆς πλατάνου ρεῖ, ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός, Ἐκτὼρ ἀποκτείνεται ὑπ' Ἀχιλλέως, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει. Μετὰ δοτ. δὲ καὶ αἰτ. τὸ ὑποκάτω· οἶον, τί ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ; ἦλθον ὑπὸ τὰ τεῖχη.

§ 603. Αἱ καταχρηστικαὶ λεγόμεναι προθέσεις ἔνεκα (ἐνεκεν), ἀνευ, πλήν, ἄχρι, μέχρι, χωρὶς, δίχην, ἕως, ὡς, ῥῆ, μὰ συντάσσονται μετὰ γενικῆς πλήν τοῦ ὡς, ῥῆ, μὰ, τὰ ὑποῖα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς, καὶ τὸ μὲν ὡς λέγεται πάντοτε σχεδὸν ἐπὶ προσώπου, τὸ δὲ ῥῆ καὶ μὰ λέγονται ἐπὶ ὄγκου· καὶ τὸ μὲν κῆ τίθεται ἐπὶ κατωμόσεως (καταφάσεως), τὸ δὲ μα ἐπὶ ἀπωμόσεως (ἀποφάσεως)· οἶον, ὡς τὸν βασιλεῖα πορεύεται, ῥῆ Δι' εἶπον ταῦτα, μὰ Δι' οὐκ εἶπον ταῦτα. Προηγουμένου δὲ τοῦ βεβαιωτικοῦ ραί τίθεται τὸ μὰ καὶ ἐπὶ καταφάσεως· οἶον, ραί μὰ Δία εἶπον ταῦτα. Ἄττικῶς τίθενται καὶ ἀμφότερα ὁμοῦ, ἡγούμενον τὸ ῥῆ καὶ ἐπιφερόμενον τὸ μὰ· οἶον, ῥῆ μὰ Δία εἶπον ταῦτα.

ΣΗΜ. Τὸ ἐξαιρετικὸν πλήν συντάσσεται καὶ ὁμοιοπύτως τῷ ἡγούμενῳ πτωτικῷ· οἶον, οὐκ ἔστιν ἄλλος πλήν ἐγώ· πάντες ἐξέλιπον τὴν πόλιν πλήν οἱ τὰ καπηλεῖα ἔχοντες· ἅπαντα ἐποίησε μὲν πλήν ἀνθρώπων· ἀδηλον παντὶ πλήν τῷ θεῷ.

Περὶ τῶν ἀποφατικῶν μόριων.

§ 604. Δύο εἶνε τὰ ἀποφατικὰ μόρια τὸ οὐ καὶ μὴ, ἐξ ὧν κατὰ σύνθεσιν ἢ παραγωγὴν γίνονται τὸ οὔτε, οὐδέ, οὐδεὶς, οὐκέτι, οὐδαμῶς, μήτε, μηδεὶς, μηκέτι, μηδαμῶς, κλπ.· πᾶν δ' ὅτι ἀνεῖπωμεν περὶ τῶν ἀπλῶν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων. Τίθενται δὲ τὸ μὲν οὐ ἐπὶ ὀρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων, τὸ δὲ μὴ ἐπὶ ἀρίστων γενικῶν, καὶ ὑποθετικῶν.

§ 605. Ἐπὶ ἀνεξαρτήτων προτάσεων τὸ μὲν οὐ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, ἢ εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνατικοῦ ἄν· οἶον, οὐ βούλομαι, οὐκ ἄν βουλοίμην. Τὸ δὲ μὴ μετὰ πασῶν τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων· οἶον, μὴ λέγε, μὴ εἴπης, μὴ τι ἀληθές ἦ, μὴ γένοιτο, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ μὴ συντάσσεται καὶ μεθ' ὀριστικῆς: 1) ἐπὶ ἀπευχῆς περὶ παρελθόντων πραγμάτων (§ 526, 4)· οἶον, εἴθε μὴ ἐγένετο. 2) ἐπὶ ἐρωτήσεως, ἐν ἣ περιμένεται ἢ ποθεῖται ἀποφατικὴ ἀπόκρισις· διότι ἐπὶ καταφατικῆς ἀποκρίσεως τίθεται τὸ οὐ· οἶον, μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις; (ἀπόκρ. οὐ)· τὰ ἀγαθὰ οὐ καὶ καλὰ δοκεῖ σοι εἶναι; (ἀπόκρ. ναί). Τὴν σύνταξιν τοῦ ἀπαγορευτικοῦ καὶ διστακτικοῦ μὴ ζητεῖ § 545, 2, σημ.

§ 606. Ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων προτάσεων τὸ μὲν οὐ τίθεται εἰς τὰς αἰτιολογικὰς καὶ εἰδικὰς, καὶ εἰς τὰς ἀναφορικὰς, χρονικὰς καὶ πλαγίαις ἐρωτηματικὰς, ὅταν ἀναφέρονται εἰς ἀόριστα καὶ ὑποθετικὰ πρόσωπα ἢ πράγματα, καὶ εἰς τὸ ὥστε, ὅταν συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς· τὸ δὲ μὴ εἰς τὰς ὑποθετικὰς, τελικὰς, διστακτικὰς καὶ εἰς τὰς ἀναφορικὰς, χρονικὰς καὶ πλαγίαις ἐρωτηματικὰς, ὅταν ἀναφέρονται εἰς ἀόριστα καὶ ὑποθετικὰ πρόσωπα ἢ πράγματα, καὶ εἰς τὸ ὥστε, ὅταν συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτικῆς ἢ προστακτικῆς.

§ 607. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον συντάσσεται πάντοτε μετὰ τοῦ μὴ, τὸ δὲ εἰδικὸν πολλάκις καὶ μετὰ τοῦ οὐ· οἶον, αἰροῦμαι μὴ θάθυμειν, χρὴ μὴ καταφροεῖν τοῦ πλήθους· ὥστε μηκέτι ἀμαρτάνειν, ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ καλὸν· φησὶ αὐτὸν οὐ διαμερεῖν· ἠροῦμαι αὐτοὺς οὐ τι διαπράξασθαι.

§ 608. Ἄπασαι αἱ μετοχαὶ συντάσσονται μετὰ τοῦ οὐ πλὴν τῆς ὑποθετικῆς καὶ τελικῆς, καὶ τῆς ἀναφορικῆς καὶ χρονικῆς, ὅταν αὐταὶ ἀναφέρονται εἰς ἀόριστα καὶ ὑποθετικά, ὅτε συντάσσονται μετὰ τοῦ μὴ, οἶον, παρανομοῦσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ διδόντες σοι χρυσίον· τί ταῦτ' αἰτίας μ' οὐδὲν ὠφελουμένη; φανερόν γέγονας οὐ συγγενῆς ὦν· ὁρῶ ὑμᾶς οὐ δυναμένους ὀμιλητικὸς εἶναι μὴ δύσερις ὦν· ἅπαντα δόκει ποιεῖν, ὡς μηδένα Λήσων· ὁ μὴ δαρεῖς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται· ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμον.

§ 609. Ἐκ τῆς παραθέσεως τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐγένετο τὸ οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ, τὰ ὅποια ἔχουσι διάφορον ἔννοιαν καὶ σύνταξιν.

α'. Τὸ οὐ μὴ σημαίνει ἄρνησιν ἐμφαντικὴν (ἔντονον) καὶ συντάσσεται μετὰ μέλ. ὀριστικῆς ἢ μετ' ἀορίστου καὶ σπανιώτατα ἐνεστ. ὑποτακτικῆς· οἶον, οὐ μὴ πιστεύσω, οὐ μὴ λάβης, οὐκέτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν.

β'. Τὸ μὴ οὐ σημαίνει ἀπλὴν ἄρνησιν καὶ συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ σπανίως μεθ' ὑποθετικῆς μετοχῆς, ὅταν προηγήται ἄρνησις ἢ ἀρνητικὴ τις λέξις· οἶον, οὐχ ὄσιόν σοί ἐστι μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνην, ἀδύνατον ἦν μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν, δυσάλητος γὰρ ἄν εἴην τοιάνδε μὴ οὐ κατακτείνων ἔδραν.

§ 610. Ἐπὶ τῶν διστακτικῶν ὅμως προτάσεων τὸ μὴ οὐ συντάσσεται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς μὲν ἢ (ὀριστικῆς), ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶνε ἀρκτικοῦ χρόνου· μετ' εὐκτικῆς δέ, ὅταν εἶνε ἱστορικοῦ (§ 545)· οἶον, δέδοικα μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ· ὅρα μὴ οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· ἐφοβεῖτο μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελεθεῖν τῆς βασιλείας.

ΣΗΜ. Τὸ οὐ τίθεται ἐν ταῖς διστακτικαῖς προτάσεσιν, ἵνα ἄρῃ τὴν ἐννοίαν αὐτῶν, διότι τὸ μὴ διστακτικὸν ὄν (=μήπως) δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο· διὸ τὸ μὲν δέδοικα μὴ ἀποθάνῃ λέγει ὁ μὴ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον τοῦ νοσοῦντος (=φοβοῦμαι μήπως ἀποθάνῃ)· τὸ δὲ δέδοικα μὴ οὐκ ἀποθάνῃ λέγει ὁ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον αὐτοῦ (=φοβοῦμαι μήπως δὲν ἀποθάνῃ).

Περὶ ἐπιρρημάτων.

§ 611. Τὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ τῶν ῥημάτων ἢ ἐπιθέτων ἢ ἄλλων ἐπιρρημάτων· δυνατὸν δὲ εἰς ἓν ῥῆμα νὰ ἀποδίδονται καὶ πλείονα τοῦ ἐνὸς ἐπιρρήματα· οἷον, εὖ πράττω, καλῶς ἔχω, *λίαν ποιεῖ, λίαν ἀγαθός, λίαν ταπεινός, λίαν πρωί, λίαν σαφῶς, ἄλλοθι ποῦ, πάσαι ποτέ, καλῶς καὶ εὐσεβῶς καὶ δεόντως πεποίηκεν.*

§ 612. Τὰ ἐπιρρήματα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν διακροῦνται γενικῶς εἰς τοπικά, χρονικά, τροπικά καὶ ποσότητος σημαντικά.

§ 613. Τὰ τοπικά ἐπιρρήματα σημαίνουν τὴν ἐν τόπῳ στάσιν ἢ τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν ἢ τὴν εἰς τόπον κίνησιν. Καὶ τὴν μὲν ἐν τόπῳ στάσιν σημαίνουν τὰ εἰς *θι, σι* καὶ τινὰ ἄλλα καὶ συντάσσονται μετὰ ῥημάτων στάσεως σημαντικῶν οἷον *αὐτόθι, Ἀθήνησι, ἐκεῖ, ἐνδορ, ἐνθάδε μένει*. Τὴν δὲ ἀπὸ τόπου κίνησιν σημαίνουν τὰ εἰς *θεν, τὴν δὲ εἰς τόπον κίνησιν τὰ εἰς δε, σε, ζε* καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων οἷον, *οὐρανόθεν, οἴκαθεν, Ἀθήνηθεν ἔρχεται αὐτός, Μεγαράδε, Ἀθήναζε πορεύεται*. Τὸ δὲ *δεῦρο* λέγεται ἐπὶ κινήσεως τόπου, ἐν ᾧ εὐρίσκεται ὁ λέγων οἷον, *ἐλθε δεῦρο*.

§ 614. Τὰ εἰς *ου* καὶ ἐκ τῶν εἰς *οι* τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων πόλεων ἐπιρρήματα σημαίνουν στάσιν καὶ συντάσσονται μετὰ στάσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς *οι* ἀντωνυμικά καὶ ἡ κίνησιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων οἷον, *καὶ ποῦ ἐστίν οὗτος; αὐτοῦ κεῖται, Μεγαροῖ μένει, ποῦ μ' ἄγοσι; πῆ βῶ; ὅποι ἄν ἔλθῃ. Ἄλλ' ἐνίστε, εἴτε διὰ τὴν μετὰ τὴν κίνησιν στάσιν εἴτε διὰ σύμπτυσιν τῶν ἐννοιῶν συντάσσονται καὶ ἀντιστροφῶς τὰ μὲν εἰς *ου* μετὰ κινήσεως σημαντικῶν, τὰ δὲ εἰς *οι* καὶ ἡ μετὰ στάσεως οἷον, ὅπου βέβηκεν οὐδεὶς οἶδε· ποῖ στῶ; ὅπη γῆς ἐσμεν; Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἄλλα τοπικά ἐπιρρήματα, οἷον, *ἐνταῦθα κατέφυγε, παρασκευάζεται οἴκαδε* (=παρασκευάζεται ἵνα πορευθῇ οἴκαδε). Τὸ δὲ *ἐνταῦθα* (δὴ) καὶ *ἐνθα* (δὴ) λαμβάνονται ἐνίστε καὶ χρονικῶς.*

ΣΗΜ. Ὅταν τὸ ὅλον τόπου τινὸς ἐκφράζηται δι' ἐπιρρήματος καὶ εἴνε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ καὶ μέρος τι τοῦ ὅλου, τὸ μέρος τοῦτο φέρεται διὰ πλα-

γίας πτώσεως μετὰ ταῦτοσήμευ τῷ ἐπιρρήματι προθέσεως οἶον, ἀπῆρεν Ἀθήνηθεν ἐκ τοῦ Πειραιῶς, ἀπέρχεται οἴκοθεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, κατῆρεν Ἀθήναζε εἰς τὸν Πειραιᾶ, πορευόμεθα οἴκαδε εἰς Πολεμάρχου, μένει οἴκοι ἐν Ἀττικῇ. Ἐὰν δὲ τὸ ἐν στάσει ὄλον φέρηται κατὰ δυτικὴν μετὰ τῆς ἐν, τὸ μέρος τίθεται κατ' αἰτίας. μετὰ τῆς κατὰ οἶον, εὐροις δ' ἂν αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ κατὰ τὸ Κράνιον.

§ 615. Τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων ἄλλα μὲν σημαίνουσι χρόνον ἐνεστῶτα, ἄλλα δὲ παρελθόντα, ἄλλα δὲ μέλλοντα, ἄλλα δὲ καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου· διὸ τὰ μὲν σημαίνοντα ἐνεστῶτα χρόνον συντάσσονται μετ' ἐνεστ., τὰ δὲ σημαίνοντα παρελθόντα συντάσσονται μετὰ παροχημένων χρόνων, τὰ δὲ σημαίνοντα μέλλοντα συντάσσονται μετὰ μέλ., τὰ δὲ σημαίνοντα καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου συντάσσονται μετὰ παντὸς χρόνου οἶον, *ῥυτὶ γράφω, χθὲς ἔγραφα, αὔριον γράψω, ῥῦν γράφω, ἔγραφοι, γέγραφα, γράψω.*

§ 616. Πολλὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται καὶ μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς.

α'. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματὰ εἰσι τὰ ἐξῆς·

1. Τὰ τροπικὰ τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ γενικῆς συντασσόμενων οἶον, *μὴ ἀναξίως ἡμῶν αὐτῶν πολεμήσωμεν, τῶν μεγίστων παιδευμάτων ἀπέριως ἔχουσι, κλπ.*

ΣΗΜ. Τὸ ἔχω, ἦκω καὶ κείμαι καὶ τινα ἄλλα ῥήματα μετὰ τροπικοῦ ἢ ποιότητος σημεντικοῦ ἐπιρρήματος τιθέμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ἥτις δὲν εἶνε συντακτικὴ τοῦ ῥήματος, ἀλλὰ τοῦ ἐπιρρήματος οἶον, *καλῶς ἔχω τοῦ σώματος, εὐῆκω φρενῶν, ἡ Κέρκυρα καλῶς παράπλου κείται.*

2. Τὰ χρονικὰ οἶον, *ὄψε, πηρίκα τῆς ἡμέρας, κλπ.*

3. Τὰ τοπικὰ οἶον, *ποῦ γῆς; ὅπου γρώμης φέρει· εἴσω, ἐντός, ἐνδορ, ἔξω, ἐκτός, ἄνω, ἄνωθεν, κάτω, ἐγγός, πλησίον, πόρρω, πέραν τινός, κλπ.*

4. Τὰ ποσότητος σημαντικὰ οἶον, *ἅπαξ τῆς ἡμέρας, δις τοῦ μηνός, πολὺν τοῦ ἔτους, κλπ.*

5. Τὰ τακτικὰ οἶον, *ἐξῆς τούτων καὶ ἄλλα διηγήσομαι.*

6. Τὰ ἐπικρυπτικὰ οἶον, *κρύφα τῶν στρατιωτῶν, λάθρα τῶν πολεμίων.*

7. Τὰ διαίρετικὰ οἶον, *χωρὶς τῶν ἄλλων, δίχα γρώμης.*

8. Τὰ παραθετικὰ οἶον, *μᾶλλον τῶν ἄλλων πορῶ· μάλιστα πάντων, πλέον ἐμοῦ, ἥκιστα πάντων.*

ΣΗΜ. Τὰ συγκριτικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτώτως τῷ συγκρινόμενῳ, μεσολαβούντος τοῦ ἤ (§ 465, σημ.) οἶον, *σὲ μᾶλλον ἢ ἐκείνον ἄγαμαι, σὺ μᾶλλον ὠφελείς ἢ ἐκείνος.*

6' Τὰ μετὰ δοτικῆς συντάσσόμενα ἐπιρρήματα εἰσι τὰ ἐξῆς·
 1. Τὰ τροπικὰ τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ δοτ. συντάσσόμενων οἶον, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὁμοφώνως, ὁμολογουμένως τοῖς εἰρημέροις.

2. Τὰ ἀθροιστικά· οἶον, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις.

ΣΗΜ. Ἡ ἅμα συντάσσεται καὶ μετὰ ῥήματος καὶ μάλιστα μετὰ χρονικῆς μετοχῆς· οἶον, ἅμα εἶπε καὶ, ἅμα εἰπὼν ἀπὸ πᾶσι (§ 514, 2).

Περὶ ἐπιφωνημάτων.

§ 617. Πάντα τὰ ἐπιφωνήματα συντάσσονται μετὰ τῶν πτωτικῶν καὶ οὐδέποτε σχεδὸν μετὰ ῥήματος. Καὶ τὸ μὲν κλητικὸν ὧ συντάσσεται πάντοτε μετὰ κλητικῆς· οἶον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὦ ἄνδρες δικασταί. Τὰ δὲ παθηματικά μετὰ πάσης πτώσεως, καὶ ἢ μὲν γεν. σημαίνει τὸ αἶτιον τοῦ ψυχικοῦ παθήματος, αἱ δὲ ἄλλαι τὸ πάσχον πρόσωπον· οἶον, φεῦ τῆς ἀνοίας, ὦ τῆς μορίας, ὦ τλήμων ἐγὼ! οἶμοι τάλας! ὦμοι ἐγὼ τί πάθω! φεῦ, φεῦ, μήτηρ ἀθλία! οἶμοι τῷ ταλαιπώρῳ! οἶμοι μοι! αἶ με δευλὴν!

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ τίθεται πολλάκις καὶ ἄνευ ἐπιφωνήματος· οἶον, τῆς δυστυχίας! τῆς ἀναιδείας! Καὶ τούναντιον πολλάκις τὰ ἐπιφωνήματα τίθενται ἄνευ πτώσεως· οἶον, φεῦ, φεῦ!, ἰὼ, ἰὼ!, ἔ, ἔ!, αἶ, αἶ!, κλπ.

Περὶ συνδέσμων.

§ 618. Τῶν συνδέσμων τοὺς μὲν εἰδικούς, ἀναφορικούς, χρονικούς, ὑποθετικούς, τελικούς ἐξητάσαμεν ἤδη ἐν τῷ περὶ χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων· τοὺς δὲ λοιπούς ἐξετάζομεν ἐνταῦθα.

ΣΗΜ. Αἱ πρότασις εἶνε δύο εἰδῶν, ἀνεξάρτητοι καὶ ἐξηρημένοι. Καὶ ἀνεξάρτητος μὲν λέγεται ἡ πρότασις, ὅταν δὲν ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης, ἀλλ' εἶνε αὐτοτελής· ἐξηρημένη δὲ, ὅταν ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης καὶ εἶνε συμπληρωμα αὐτῆς, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· διὸ ἡ σύνδεσις τῶν προτάσεων εἶνε διττή, κατὰ παράταξιν καὶ καθ' ὑπόταξιν. Καὶ κατὰ παράταξιν σύνδεσις λέγεται, ὅταν ἀνεξάρτητός τις πρότασις παρατίθεται εἰς ἐτέραν ἀνεξάρτητον συνδεομένην διὰ συνδέσμου τινός· οἶον, Σωκράτης περιπατεῖ καὶ διαλέγεται· ἢ ζῆ ἢ ἀπέθανε τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ γονεῖς τίμα. Καθ' ὑπόταξιν δὲ, ὅταν ἐξηρημένη πρότασις ὑποτάσσεται εἰς ἀνεξάρτητον συνδεομένην διὰ συνδέσμου τινός, ἵνα συμπληρώσῃ αὐτήν· οἶον, ἐὰν ᾖς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· ἐπεὶ δὲ ἔστι τυφλός, οὐχ ὄρα· Ἀβροκόμας τὰ πλοῖα κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῆ, κλπ. Καὶ αἱ μὲν ἀνεξάρτητοι προτάσεις λέγονται κύρια ἢ πρωτεύουσαι, αἱ δὲ ἐξηρημένοι λέγονται ὑποταγείς ἢ δευτερεύουσαι· δυνατὴν δὲ ἐξ ὑποταγοῦς πρότασεως νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλη ὑποταγής καὶ ἐξ αὐτῆς ἄλλη, ἢτοι ὑποταγῆς ὑποταγοῦς, κλπ. Αἱ ἰσοδύναμοι προτάσεις, εἴτε κύρια εἶνε εἴτε ὑποταγείς, λέγονται ὁμοταγείς (ὁμοειδεῖς).

α'. Συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι.

§ 619. Οἱ συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι εἶνε καταφατικοί, καὶ, τέ.

ἢ ἀποφατικοί· οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδὲ καὶ συνδέουσιν ὁμοειδῆ ἢ κατὰ λέξιν ἢ κατ' ἔννοιαν· διὸ συνδέουσιν οὐ μόνον ὁμοειδῆ μέρη λόγου· οἷον, *Σωκράτης καὶ Πλάτων γράφουσι, χρήματα καὶ στρατιώτας πέμπει, ἐγὼ καὶ σὺ περιπατοῦμεν, Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, γῆν καὶ ἀεὶ*· ἀλλὰ καὶ ἑτεροειδῆ, ὅταν εἴνε τῆς αὐτῆς ἔννοιᾶς (σημασίᾶς)· ἤγουν ὄνομα ἢ προσ. ἀντωνυμία μετ' ἀναφορικῆς μετοχῆς ἢ ὀνομαστικοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν ἢ ἐμπροθέτου τινός, καὶ ἐπίρρημα μετὰ μετοχῆς ἢ ἐμπροθέτου τινός, καὶ ἐμπρόθετον μετὰ μετοχῆς· οἷον, *τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἄλλως ἔχουσιν ἢ δειλία καὶ τὸ δεδιέναι προδότας τῆς πατρίδος ποιεῖ· ἐγὼ καὶ ὅστις βουλεται κοινῆν τῆν πόλιν καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἐπαμύνοσασ διετελέσασ παρέχοντες· εὐδαιμόνως καὶ ἡσυχος ζῆ· ἀφόβως καὶ μετὰ παρρησίας λαλεῖ· διὰ τὸ φιλεῖν καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχωρ*. Αἱ δὲ προτάσεις αἱ συνδεόμεναι διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων λέγονται *συμπλεκτικαί*.

§ 620. Εἰς τὴν συμπλεκτικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κλιμακωτὴ καλουμένη σύνδεσις, ἣτις γίνεται διὰ τοῦ οὐ μόνον-ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅτι-ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅπως-ἀλλὰ καὶ, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ προστεθῆ τι μείζον εἰς ἕλαττον, ἢ τοῦναντίον ἕλαττόν τι εἰς μείζον· καὶ αἱ μὲν διὰ τοῦ, οὐ μόνον-ἀλλὰ καὶ, καὶ οὐχ ὅτι-ἀλλὰ καὶ συνδεόμεναι ἔννοιαι ἀμφότεραι εἴνε καταφατικαί, αἱ δὲ διὰ τοῦ οὐχ ὅπως-ἀλλὰ καὶ εἴνε συνήθως ἀποφατικαί· οἷον, *οὐ σοὶ μόνον λοδορήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐμοὶ (=καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ λοδορήσεται)*. *Ναυσικύδης οὐ μόνον ἑαυτὸν καὶ οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τοῦτοις καὶ ὑς πολλὰς· οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦε, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ (=καὶ ὁ Κρίτων καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἐν ἡσυχίᾳ ἦσαν)*· ἢ γῆ οὐχ ὅπως καρπὸν ἤνεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ τῶν φρεάτων ἀπέλιπε (=οὔτε ἡ γῆ καρπὸν ἤνεγκεν, οὔτε τὸ ὕδωρ τῶν φρεάτων ἦν). Ἐὰν δὲ ἐν ταῖς συνδεδεμέναις διὰ τοῦ οὐ μόνον (οὐχ ὅτι)-ἀλλὰ καὶ προτάσεσιν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἀρθῶσιν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων αἱ ἔννοιαι, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἐπαναλαμβάνεται τὸ οὐ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ μετὰ τὸν ἀλλὰ τίθεται ὁ οὐδὲ ἀντὶ τοῦ καὶ· οἷον, *οὐ μόνον γράμματα οὐκ οἶδεν, ἀλλ' οὐδὲ γεῖν ἐπίσταται, κλπ.*

ΣΗΜ. Ἀντὶ τοῦ οὐ τίθεται τὸ μὴ, ὅταν ἡ σύνταξις ἀπαιτῆ τὸ μὴ· οἷον, ἀποδέχου τῶν ἑτέρων μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας· μὴ ὅτι θεός, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωποῦ φιλοῦσι τοὺς ἀπιστοῦντας· μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδὲ ὀρθοῦσθαι ἢ δύνασθε.

β'. Διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι.

§ 621. Οἱ διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι συνδέουσι τὰς προτάσεις καὶ διαζευγνύουσι (διαχωρίζουσι) τὰς ἐννοίας· διὸ μεταχειρίζομεθα αὐτούς, ὅταν θέλωμεν ἐκ δύο ἢ πλείονων ἐννοιῶν νὰ θέσωμεν μίαν καὶ νὰ ἄρωμεν τὰς λοιπὰς. Αἱ δὲ προτάσεις αἱ συνδεόμεναι διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων λέγονται διαζευκτικαί.

§ 622. Ὁ ἢ δύναται νὰ τεθῆ ἅπαξ ἢ πολλάκις κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λόγου· ὁ δὲ πρῶτος δύναται καὶ νὰ παραλειφθῆ· οἷον ἢ ζῆ ἢ ἀπέθανεν, εἰς ἀρχὸς ἀγῆρ ἔστω ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεύς· δός μοι χρυσὸν ἢ ἄργυρον ἢ τι τῶν πολυτίμων.

§ 623. Ὁ ἦτοι προτάσσεται συνήθως τοῦ ἢ καὶ τίθεται, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξαρθῆ τὸ πρῶτον τῶν διαζευγνυομένων μερῶν· οἷον, ἦτοι κρύφα γε ἢ φανερώς, ἦτοι ἠδογῆ ἢ ὠφελεία ἢ ἀμφοτέροις.

§ 624. Οἱ σύνδεσμοι εἴτε-εἴτε, ἐάντε-ἐάντε, ἄντε-ἄντε, ἦντε-ἦντε τίθενται ὅταν ἡ ἐκλογή τῶν διαζευγνυομένων ἐννοιῶν θεωρῆται ἀδιάφορος καὶ αἱ ἐννοιαὶ εἶνε ὑποθετικάι· συντάσσονται δὲ οἱ μὲν εἴτε-εἴτε μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς καὶ ἐπὶ διαπορήσεως μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 537 α, β, γ καὶ 547), ἔτι δὲ καὶ μετὰ μετοχῆς· οἱ δὲ ἄλλοι μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 537. δ')· οἷον, εἴτε εὐγενῆς πέφυκας, εἴτε ἐσθλῶν κακῆ· εἴτε ἐκ φύσεως μνήμονες εἶησαν οἱ παῖδες, εἴτε καὶ τούναρτίον ἐπιλήμονες· ἐβουλεύοντο εἴτε καταπαύσωσι τοὺς ἀνδρας, εἴτε ἄλλο τι χρῆσονται· εἴτ' ἄρα καὶ χρῆσιμόν τι τομίζωρ αὐτὸν εἶναι, εἴτε καὶ ἀσφαλέστερον οὕτως ἠγοῦμενος· ἐάντε βούλη, ἐάντε μὴ ἄντε ἀρχων, ἄντε ιδιώτης ὦρ τυγχάνη ἦντε πρὸς ἔω, ἦντε πρὸς ἐσπέραν, ἦντε πρὸς ἀρκτον ἦντε πρὸς μεσημβρίαν ἀρξεται πορεύεσθαι. Ἐπι δὲ διάζευξις γίνεται καὶ διὰ τοῦ κἄν(τε)-κἄν· οἷον, κἄν ῥήγμα ἢ κἄν στρέμμα κἄν ἄλλο τι.

γ'. Ἀντιθετικοὶ ἢ ἐναντιωματικοὶ σύνδεσμοι.

§ 625. Οἱ ἀντιθετικοὶ ἢ ἐναντιωματικοὶ σύνδεσμοι σημαίνουσιν ἀντίθεσιν ἢ ἐναντιότητα τῶν ἐννοιῶν καὶ προτάσσεται ὁ μὲν καὶ ἐπιφέρεται ὁ δὲ ἅπαξ ἢ πολλάκις ἐπὶ μετρίας ἀντιθέσεως, ἐπὶ δὲ ἰσχυρᾶς ἐπιφέρεται ὁ ἀλλὰ, ἀλλ' ὅμως, ὅμως δέ, μέντοι(γε), μὴ γε, μὴν, ἀλλὰ μὴν· οἷον, ὁ μὲν βίος βραχύς, ἢ δὲ τέχνη μακρά· Τυδεὺς μικρὸς μὲν δέμας, ἀλλὰ μαχητής· ἢ φύσις βούλεται μὲν, οὐ μέντοι δύναται, κλπ. Αἱ δὲ προτάσεις αἱ συνδεόμεναι διὰ τῶν ἀντιθετικῶν ἢ ἐναντιωματικῶν συνδέσμων λέγονται ἀντιθετικαὶ ἢ ἐναντιωματικάι.

ΣΗΜ. α. Οἱ ἐναντιωματικοὶ σύνδεσμοι τίθενται καὶ ἄνευ τοῦ μέν.

ΣΗΜ. β. Ὁ δὲ εἶνε καὶ μεταβατικὸς καὶ ἔχει οὗτος, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι ἀντιθετικοὶ καὶ ἐναντιωματικοὶ σύνδεσμοι, καὶ πολλὰς ἄλλας σημασίας, ὥς ζήτει ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν μορίων τοῦ μεγάλου συντακτικοῦ μου.

§ 626. Εἰς τὴν ἀντιθετικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν σύνδεσις, ἣτις γίνεται διὰ τοῦ οὐ-ἀλλὰ, μὴ-ἀλλὰ, ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἐκ δύο ἐννοιῶν νὰ ἀρθῆ ἡ μία καὶ νὰ τεθῆ ἡ ἄλλη· αἴρεται δὲ ἡ ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ, τίθεται δὲ ἡ ἔχουσα τὸν ἀλλὰ, ὅστις διὰ τοῦτο ἐνταῦθα καλεῖται θετικὸς· διὸ ἐκ τῶν δύο προτάσεων ἡ μὲν ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ λέγεται ἄρσις καὶ προτάσεται, ἡ δὲ ἔχουσα τὸν ἀλλὰ λέγεται θέσις καὶ ἐπιφέρεται· οἷον, μέτρον δὲ αὐτῶ οὐχὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν· ἀγάπα μὴ τὴν ὑπερβάλλουσαν κτῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπόλανον.

§ 627. Πολλάκις ὁμοῦ χάριν ἐμφάσεως προτάσεται ἡ θέσις καὶ ἐπιφέρεται ἡ ἄρσις· ἀλλὰ τότε ὁ ἀλλὰ μετατίθεται ἐκ τῆς θέσεως εἰς τὴν ἄρσιν τιθέμενος πρὸ τοῦ οὐ ἢ τοῦ μὴ (=ἀλλ' οὐ, ἀλλὰ μὴ)· οἷον, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοί δι' ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τύχην ἐνίκησαν=οὐ διὰ τὴν τύχην, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν ἐνίκησαν· εἶναι βούλου τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ καλλωπιστῆς=μὴ καλλωπιστῆς ἀλλὰ φιλόκαλος.

ΣΗΜ. Τίθεται εἰς τὴν ἄρσιν οὐ, ὅταν ἡ σύνταξις ἀπαιτῆ τὸ οὐ, τίθεται μὲ μὴ, ὅταν ἡ σύνταξις ἀπαιτῆ τὸ μὴ (604, κλπ.).

δ'. Συμπερασματικοὶ σύνδεσμοι.

§ 628. Οἱ συμπερασματικοὶ σύνδεσμοι (ἄρκ. οὖν, γοῦν, τοίνυν, τοιγαροῦν, δῆ, ὥστε, κλπ.) δηλοῦσι συμπέρασμα ἢ συνέπειαν ἡγουμένων σκέψεων ἢ πράξεων καὶ συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφατικῆς ἐγκλίσεως· αἱ δὲ προτάσεις αἱ συνδεόμεναι διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων λέγονται συμπερασματικαί· οἷον, ἀναρχία ἄρ καὶ ἀταξία ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι· δεῖ οὖν πλὴν τοῦ ἀρχονταεπιμελεστέρος εἶναι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν· εἰ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴ εἰσι βωμοί, εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί· ὥστε οὐ τοῦτο δέδοικα, ὥστε στείχωμεν, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ ὥστε εἶνε καὶ ἀποτελεσματικὸν καὶ τίθεται συνήθως, ὅταν προηγήται τὸ οὕτως, τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικούτος ἢ ἄλλη τις ἐπιτατικὴ λέξις, καὶ συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου μὲν, ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα θεωρῆται ὡς δυνατόν ἢ ὡς σκοπὸς ἢ ὡς συνθήκη· μετ' ὀριστικῆς δέ, ὅταν θεωρῆται θετικὸν καὶ βέβαιον· μετ' εὐκτικῆς δέ, μετὰ μὲν τοῦ δυνατικοῦ ἄν, ὅταν εἶνε ἐνδοιαστὸν περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἄνευ δὲ αὐτοῦ, ὅταν εἶνε εὐχὴ· μετὰ προστ. δέ, ὅταν εἶνε προσταγή. Καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι συμπερασματικοὶ σύνδεσμοι ἔχουσι καὶ ἄλλας διαφόρους

σημασίας, ἃς ζήτει ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν μορίων τοῦ μεγάλου συντακτικοῦ μου.

ε'. Αἰτιολογικοὶ σύνδεσμοι.

§ 629. Οἱ αἰτιολογικοὶ σύνδεσμοι σημερινῶς τὸ αἴτιον αἰτιατοῦ τινος καὶ συντάσσονται μεθ' ὀριστικῆς· αἱ δὲ προτάσεις αἱ συνδεόμεναι διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων λέγονται αἰτιολογικαί· οἷον, ἐπειδὴ ἔστι τυφλός, οὐχ ὄρῳ· μὴ λέγε ταῦτα, οὐ γὰρ ἀρέξομαι, κλπ. "Ὅταν ὁμοῦς ἡ αἰτία παρίσταται ὡς γνώμη τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως καὶ τὸ ῥῆμα αὐτῆς εἴνε ἱστορικοῦ χρόνου, συντάσσονται καὶ μετ' εὐκτικῆς· οἷον, μόνοι γὰρ ἐν αὐτῇ οἰκοῦν· ἢ πόλις (=οἱ πολῖται) ἐκάκιζον (τὸν Περικλέα), ὅτι στρατηγός ὢν οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους (ὄρα καὶ μέγα συντακτικόν μου).

ΣΗΜ. Τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ὁ μὲν ἐπεὶ καὶ ἐπει δὴ αἰτιολογοῦσι συνήθως τὰ κατωτέρω, ὁ δὲ γὰρ, διότι, καθότι, ὅτι τὰ ἀνωτέρω· ὁ δὲ ἐπει δὴ καὶ μάλιστα ὁ ἐπεὶ λαμβάνονται πολλάκις καὶ χρονικῶς.

Ὁ γὰρ εἴνε καὶ ἐπεξηγηματικός· ὁ αὐτὸς δὲ ἔχει καὶ πολλὰς ἄλλας σημασίας, ἃς ζήτει ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν μορίων τοῦ μεγάλου συντακτικοῦ μου.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ

Σελ. 12, στιχ. 35 ὑμῖν γρ. ἡμῖν. σελ. 19, στιχ. 34 πρόσθεσι· ἔτι δὲ καὶ μετὰ μὴ πρὸ τοῦ ἔτι τιθέμενον· οἷον, μηκέτι. σελ. 40, στιχ. 25. ἔχη γρ. ὑπάρχη. σελ. 43, στιχ. 29 καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ς γρ. καὶ τὰ ς. σελ. 74, στιχ. 23 διάγραφον καὶ ἐάλωκα. σελ. 114, στιχ. 4, ἐγκλιτικὰ γρ. συνθετικά. σελ. 128, στιχ. 29 αὐτοῦ γρ. αὐτοῦ. σελ. 140, στιχ. 25 (ἀναλοῦμαι) γρ. καὶ (ἀναλοῦμαι). σελ. 161, στιχ. 26 ὄψ γρ. ὄψ. σελ. 174, στιχ. 22 Κάρερα καὶ Κάερα. σελ. 192, στιχ. 17 ὄρα γρ. ὄρα. σελ. 204, στιχ. 24 εἰς τὴν αὐτὴν πρότασιν γρ. εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικόν.

*ἐκ τῆς ἐπιτομῆς ἐκδόσεως μου
τοῦ Διδασκάλου τοῦ Παιδαγωγικοῦ
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	σελ.		σελ.
Ὅρισμός, διαίσεις, περί γραμμάτων.....	5	Ἀριθμητικά.....	62
Περί συλλαβῆς.....	8	Ἀντωνομαί.....	66
Περί συλλαβισμού καὶ τόνων.....	9	Περί ῥήματος.....	72
Ἄτονα καὶ ἐγκλιτικά.....	10	Σχηματισμός τῶν ῥημάτων.....	75
Περί πνευμάτων.....	12	Δύσεις τῶν ῥημάτων.....	76
Περί τῶν ἄλλων σημείων.....	13	Ἀναδιπλασιασμός τῶν ῥημ.....	80
Πάθη τῶν συμφώνων ἐκ συμπτώσεως.....	44	Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμός.....	82
Περί τοῦ σ.....	16	Χρονικοὶ χαρακτήρες καὶ συνδετικά φωνήεντα τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.....	82
Περί τοῦ τ καὶ συναίρεσως καὶ κράσεως.....	17	Παθητικὴ φωνὴ τῶν βαρυτόνων.....	90
Ἐκθλιψίς.....	48	Συνηρημένα ῥήματα.....	100
Ἀφαίσεις καὶ εὐφωνικά γράμματα.....	49	Ῥήματα ἀφωλόγητα.....	108
Περί τῶν μερῶν τοῦ λόγου.....	49	Ῥήματα ὑγρόληκτα.....	109
Ῥίζα, στέλεχος, χαρακτήρ, κατάληξις.....	23	Ῥήματα φωνηεντόληκτα.....	111
Κλίσις τοῦ ἄρθρου.....	23	Ῥήματα εἰς μι.....	113
Πρώτη κλίσις.....	24	Ἰδιαιτέρας παρατηρήσεις τῶν εἰς μι.....	117
Συνηρημένα ὀνόμ. τῆς ἀ. κλίς.....	27	Εἰμί.....	128
Δευτέρα κλίσις.....	29	Εἶμι καὶ Ἴημι.....	129
Συνηρημένα ὀνόμ. τῆς β'. κλίς.....	30	Ἴημι.....	130
Δευτέρα ἀττικὴ κλίσις.....	30	Φημί.....	131
Τρίτη κλίσις.....	32	Κεῖμαι καὶ οἶδα.....	131
Παρατηρήσεις γενικαὶ ἐπὶ τῶν πτώσεων καὶ τῶν τριῶν κλίσεων.....	36	Τονισμός τῶν ῥημάτων.....	132
Ὀλοπαθῆ συνηρ. τῆς γ'. κλίς.....	37	Ἀνώμαλα ῥήμ. ἑκτασίς τροπή.....	134
Ὀλιγοπαθῆ συνηρημένα τῆς γ'. κλίσεως.....	37	Μετάθεσις, συγκοπὴ, ἀναδιπλασιασμός τῆς ῥίξεως, ἐπέκτασις.....	135
Σχηματισμός τῶν πτώσεων τῆς γ'. κλίσεως.....	42	Κατάλογος τῶν ἀνωμάτων ῥημάτων.....	139
Συγκοπτόμενα ὀνόματα.....	47	Ῥήματα ἀνώμαλα κατὰ σημασίαν.....	154
Τονισμός τῶν ὀνομ. τῆς γ'. κλίς.....	48	Περί προθέσεων.....	157
Ἀνώμαλα ὀνόματα.....	49	Περί ἐπιρρημάτων.....	158
Ἄκλιτα οὐσ. καὶ ἐπίθ. ὀνόματα.....	53	Περί συνδέσμων.....	160
Ἀνώμαλα καὶ ἑλληνιστικά.....	57	Περί ἐπιφωνημ. καὶ παραγωγῆς.....	161
Παραθετικά ἐπίθετα.....	58	Παράγωγα ῥήματα.....	161
		Παράγωγα ὀνόματα οὐσιαστ.....	163
		Ὑποκοριστικά.....	169

	σελ		σελ
Περιεκτικά, μεγεθυντικά . . .	470	Μέτα ῥήματα	247
Τοπικά καὶ πατρωνυμικά . .	474	Σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν καὶ τῶν ἀπροσ. ῥημάτων . . .	249
Ἑθνικά	472	Σύνταξις τῶν εἰς τέλος ῥηματ. ἐπιθέτων καὶ τοῦ ἀπαρεμ.	220
Γονωνυμικά	474	Σύνταξις τῆς μετοχῆς	222
Παράγωγα ἐπίθετα	475	Ἄβλυτος μετοχή	225
Παράγωγα ἐπιρρήματα	480	Ὅριστ. ἐπὶ τῶν ἀνεξ. προτάσ.	227
Παραγωγή διὰ συνθέσεως, πρῶ- τον συνθετικόν	481	Προστ. καὶ ὑποτ. ἐπὶ τῶν ἀνε- ξαρτήτων προτάσεων . . .	227
Ἐσχατον συνθετικόν	488	Εἰδικαὶ προτάσεις	229
Σημασία τῶν συνθέτων	492	Ἄναφορικαὶ προτάσεις	230
Τονισμός τῶν συνθέτων	493	Χρονικαὶ προτάσεις	231
Συντακτικόν, ἀπλή πρότασις .	497	Ἐπιθετικαὶ προτάσεις	231
Σύνθετος πρότασις	200	Τελικαὶ προτάσεις	233
Ὄνοματικοὶ προσδιορισμοί . . .	202	Ἐρωτηματικαὶ προτάσεις . . .	234
Ὀυσιαστικά μετὰ γενικῆς συν- τασσόμενα	204	Διστακτικαὶ καὶ διαπορητικαὶ προτάσεις	235
Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασ- σόμενα	204	Περὶ χρόνων τοῦ ῥήματος . . .	236
Μετὰ δοτ. συντασσόμενα ὀνόμ.	205	Περὶ ἄρθρου	239
Μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ὀνόματα καὶ ἐπιρρηματι- κοὶ προσδιορισμοί, τόπος .	206	Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι	242
Χρόνος	207	Ὅριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ καὶ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι .	243
Τὸ αἶτιον	208	Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι	244
Τρόπος, ποσόν	209	Ἀλληλοπαθεῖς καὶ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι	244
Κατά τι, ἀντικείμενον, ῥῆμα . .	210	Ἄναφορικαὶ ἀντωνυμίαι	245
Σύνταξις τοῦ εἰμί καὶ ἐνεργ. ῥήματα	210	Συγγεγνητικαὶ ἀντωνυμίαι	247
Ῥήματα μετὰ γεν. συντασσόμεν.	214	Ἄοριστοι καὶ δεικτικαὶ ἀντω- νυμίαι	248
Ῥήματα μετὰ δοτ., αἰτ. συν- τασσόμενα	212	Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ προθέσεις	249
Ῥήματα μετ' αἰτ. καὶ γενικῆς συντασσόμενα	214	Περὶ ἐπιρρημάτων	254
Ῥήματα μετ' αἰτ. καὶ δοτ. συν- τασσόμενα	215	Περὶ ἐπιφωνημάτων	256
Ῥήματα μετὰ δύο αἰτ. συντασ- σόμενα	215	Περὶ συνθέσεως, συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι	256
Ῥήματα μετὰ δοτ. καὶ γεν. συν- τασσόμενα, ἀμετάβητα, οὐ- δέτερα, παθ. ῥήματα . . .	216	Διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι	258
		Ἀντιθετικοὶ σύνδεσμοι	258
		Συμπερασματικοὶ σύνδεσμοι . .	259
		Αἰτιολογικοὶ σύνδεσμοι	260